

GOVERNMENT OF INDIA
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY
CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY

CLASS _____

CALL NO. BPa3 Sankhu-Kas

D.G.A. 79.

THE JĀTAKA

(Part I)

[KHUDDAKANIKĀYA Vol. III. Part I]

General Editor
BHIKKHU J. KASHYAP

10475

BPa 3
Khu/Kas

MUNSHI RAM MANOHAR LAL
ORIENTAL & FOREIGN BOOKSELLERS & PUBLISHERS
Post Box 1165, Nai Sarak, DELHI-6.

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2503

V. E. 2016

1959

CENTRAL LIBRARY

Acc. No. 19475

Date 28.1.61

Call No. BPa3/Khu/Kas

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinsky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tṛṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ed. from Mrs. Manishi Ram Mandhar Lal, Delhi on 21.12.80 for Rs. 7.50

ing. When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇīs or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśīkṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Surā-merayamajja-pamādaṭṭhānā
 veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇaṃ paramaṃ sukhaṃ : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṃsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself”. Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli

and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipitaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha :—"It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them." Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke :—"Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules; but now we are at liberty to do as we please; therefore, do not grieve." These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Saṅgha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus :—"Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya...." The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhathood till then. But, as no one else in the Saṅgha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the accommodation

and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapaṇṇi cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation; and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of sainthood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions; the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (paṇṇatti), the amended rules (anupaṇṇatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma; the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached¹.

The commentry, Aṭṭhakathā, of a much later date, assumes that the Abhidhamma Piṭaka was also included in the collection of the Dhamma, and that the Tipiṭaka, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders

1. *Cullavagga, Chapter XI.*
Nidānakathā.

2. *Sumaṅgalavilāsini,*

from distant parts of the country assembled to take part in it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Piṭakas, Nikāyas, Aṅgas and Dhammakkhandhas.¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipiṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sihaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C., under the patronage of king Vaṭṭagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done

1. *Cullavagga*, Chapter XI. 2. *Mahāvamsa*, Chapter V.
3. *Mahāvamsa*, op. cit.

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council.¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of King Mindon. In this Council, the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows² :—

Vinaya :	111 slabs
Sutta :	410 slabs
Abhidhamma :	208 slabs

Now, in this present age, there was the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka, printed on modern machines. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building, and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayantī of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly

1. *Mahāvamsa*, Chapter X – XXIII. 2. बौद्ध धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, p. 35.

sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli Tipiṭaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripiṭaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature :—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1. Dhammasaṅgaṇi
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhaṅga
3. Pācittiya	3. Saṃyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Pārājika	4. Aṅguttaranikāya	4. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya,	5. Kathāvatthu
	which contains the	6. Yamaka
	following fifteen	7. Paṭṭhāna
	books :—	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāta	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therīgāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhidāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavaṃsa &	
	xv. Cariyāpiṭaka	

2. The Present Volume

The Jātaka occupies an important place in the Buddhist literature. It contains the stories of the previous lives of the Buddha, which show how the Bodhisatta had been devotedly making hard efforts towards the fulfilment of perfection in the ten great qualities for the attainment of Buddhahood. On suitable occasions, the Buddha was wont to narrate an event from a previous life of his, to explain that those tendencies had been active since long and that it was not a new phase altogether. As for example – at the antagonistic attitude of Devadatta towards himself, he narrated the story —

Long ago, a certain hawker of metal pots attempted to deceive a poor family and obtain a golden vase from them for a very low price. Another hawker, however, happened to visit the family in an interval of the transaction, and acquainted them with the real worth of it. This enraged the first hawker so much that, out of excitement, he vomitted hot blood then and there and expired of heart failure.

The Buddha revealed that the first hawker was the same as Devadatta and the second hawker was none else but he himself and that the antagonism of Devadatta towards him had been growing since then.

Such stories of the previous births of the Buddha are called Jātaka. Later on, the number of such stories went on increasing till it reached the size of the Jātaka as available to us in the Tipiṭaka. At the end of a Jātaka, there is invariably a concluding stanza or stanzas. The Jātakas, having only a single stanza at the end, have been collected in the first chapter called the Ekakanipāta. Similarly, there are as many as twenty-two chapters in the book – called the Dukanipāta, Tikanipāta etc. according to the number of the stanzas occurring in the Jātakas collected in them.

The present volume is simply a collection of these stanzas. Their stories have been narrated in full in the commentary called the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. It seems that then these stories had been so very prevalent and popular that it was enough when the stanzas alone were cited. The whole story was understood by it. This is why the stanza alone have been incorporated as a book of *Jātaka* in the main body of the Scripture. But, now, as the tradition has been lost, this book would be of little use to us without the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. Its importance, however, is great as a source of materials for research in the prosody of early Pāli.

We must remember that the publication of the Pāli Tipiṭaka will never be deemed as complete without the volumes of the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*, comprising about two thousand pages, a store of materials for the reconstruction of the cultural history of our country.

3. The Present Edition

The present edition has been prepared co-ordinating the following texts :—

Burmese – Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956.

Siamese – Mahāmakaṭṭha Government publication, 1926.

Sinhalese – edited by Rev. Piyatissa Thero, 1954.

Roman – (only Gāthā portions) edited by V. Fausböll, 1877-1887.

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭhasaṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgh constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition.

The details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones.

×

×

×

×

Shri Lakshmi Narayan Tiwari, M. A., Editor, has finalised the Press Copy of this Volume and he and his associates have worked very hard in getting this published in time.

Varanasi

25th August, 1959.

Bhikkhu J. Kashyap

आमुख

१. पालि तिपिटक

कुशीनगर में बुद्ध के निर्वाण के पश्चात् उनके शिष्यगण एकत्रित हो अपनी-अपनी श्रद्धा-व्जलि अर्पित कर रहे थे। उस समय सङ्घनायक आयुष्मान् 'महाकस्सप' सभी को सान्त्वना देते हुए बुद्ध के उपदेश का स्मरण दिला रहे थे—“सभी वस्तुमें अनित्य हैं और उनसे वियोग होना अवश्यम्भावी है”। उस परिषद् में 'सुभद्' नामक एक वृद्ध प्रव्रजित भिक्षु भी था, जो दुःखी होने के स्थान पर बुद्ध के निर्वाण पर प्रसन्नता प्रकट करते हुए कह रहा था—“भिक्षुओं, दुःखी मत हो। अब हम उस महाश्रमण के कठिन नियन्त्रण से मुक्त हो गये। वह बराबर कहता रहता था—‘यह करना तुम्हें विहित है और यह नहीं’। अब हम स्वेच्छा से जो चाहेंगे करेंगे और जो नहीं चाहेंगे नहीं करेंगे। अतः आप लोग दुःखी न हों”। 'सुभद्' के इन शब्दों से चेतावनी सी मिली और आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने इस आवश्यकता का अनुभव किया कि प्रमुख भिक्षुओं की एक बैठक का आयोजन हो, जिसमें बुद्ध-वचन का प्रामाणिक संग्रह कर लिया जाय, जिससे धर्म की सुरक्षा हो सके और आगामी पीढ़ियों में उसकी परम्परा अबाधगति से चल सके। अतः उन्होंने भिक्षुओं को सम्बोधित किया—“आवुसो, हम लोग 'धम्म' और 'विनय' का सङ्गापन करें”। उन्होंने उक्त बैठक में भाग लेने के लिये सुयोग्य भिक्षुओं की एक नामावली तैयार की। पहले तो उन्होंने आयुष्मान् आनन्द का नाम उसमें सम्मिलित नहीं किया; क्योंकि तब तक वे अर्हत्-पद को प्राप्त न कर सके थे। परन्तु सम्पूर्ण सङ्घ में भगवान् के निकटतम सम्पर्क में रहकर उनके वचन श्रवण करने का सौभाग्य आयुष्मान् आनन्द के अतिरिक्त और किसी को नहीं प्राप्त हुआ था। अतः अन्त में आयुष्मान् 'महाकस्सप' को उनका भी नाम सम्मिलित करना पड़ा। आयुष्मान् आनन्द भी पूरी श्रद्धा और वीर्य से ध्यानाभ्यास में तल्लीन हो गये, जिससे वे बैठक की तिथि के पूर्व ही अर्हत्-पद की प्राप्ति करने में समर्थ हो सकें।

तत्कालीन मगध-सम्राट अजातशत्रु ने राजगृह के 'वेभार' पर्वत के उत्तर-पार्श्व में स्थित 'सत्तपण्णी' गुहा के द्वार पर एक विस्तृत रम्य मण्डप का निर्माण कराया, जिसमें भिक्षुओं की उक्त बैठक प्रारम्भ हुई।

उधर आयुष्मान् आनन्द को भी अपने प्रयत्न में सिद्धि-लाभ हुआ। सारी रात वे ध्यान-मग्न हो चक्रमण करते रहे। प्रातःकाल जैसे ही वे शय्या पर लेटने के लिये बैठे, उनके पैर भूमि से उठ चुके थे और उनका सिर तकिये तक पहुँचा भी न था कि इसी बीच उनका अज्ञानान्धकार नष्ट हो गया और उनमें परम ज्ञान की ज्योति का प्रादुर्भाव हुआ। उन्होंने अर्हत्-पद को प्राप्त

कर लिया। अपनी दिव्य शक्ति से वे बैठक प्रारम्भ होने के क्षण ही मण्डप में अपने लिये निर्धारित आसन पर ऐसे विराजमान हुए मानों वे पृथ्वी के गर्भ से उद्भूत हुये हों।

सङ्घ की अनुमति लेकर आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने उपालि से विनय के नियम पूछे और आयुष्मान् उपालि ने भी सङ्घ को उन प्रश्नों का सविस्तार उत्तर दिया। फिर उसी प्रकार आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने आनन्द से भगवान् बुद्ध के उपदिष्ट धर्म पर प्रश्न किये, जिनका उन्होंने पूर्णरूपेण उत्तर दिया। इस प्रकार इसमें 'विनय' और 'धम्म' दोनों का संग्रह किया गया। पर इस सङ्गीति के कई शताब्दी पश्चात् लिखे गये 'अट्टकथा-साहित्य' में यह उल्लेख मिलता है कि इसी पहली बैठक में ही 'अभिधम्मपिटक' का भी संग्रह हो गया था और जिस रूप में आज हमें 'तिपिटक' साहित्य मिलता है, उसी रूप में उसका उसी समय निर्माण हुआ था।^१

बुद्ध-निर्वाण के एक शताब्दी पश्चात् विनय के नियमों को लेकर एक बड़ा विवाद खड़ा हुआ, जिस पर निर्णय करने के लिये वैशाली में एक दूसरी बैठक बुलाई गई। इसमें देश के सुदूर प्रान्तों के चुने हुये विख्यात सात सौ भिक्षु सम्मिलित हुये। इसी कारण यह द्वितीय सङ्गीति 'सप्तशतिका' नाम से प्रसिद्ध है।^२

इसके एक सौ वर्ष बाद जब सम्राट् अशोक ने बौद्ध-धर्म ग्रहण किया और उसके प्रचार को राज्याश्रय प्राप्त हुआ, तब लाभ देखकर अन्य मतावलम्बी भी बौद्ध-विहारों की ओर आकृष्ट हुये। विधिवत् प्रव्रज्या ग्रहण करके अथवा चुपचाप ही पीले वस्त्र धारण कर वे अपने को बौद्ध-भिक्षु घोषित करके विहारों में रहने लगे। किन्तु उनके लिये अपने पुराने संस्कार और विचार छोड़ना सरल नहीं था। अतः उन्होंने अपनी-अपनी तरह से धर्म की उलट-पलट व्याख्या करनी प्रारम्भ कर दी। फलतः भिक्षु-सङ्घ के बौद्धिक जीवन में एक उच्छृङ्खलता प्रकट हुई और धर्म के वास्तविक स्वरूप का निर्णय करना कठिन हो गया। धर्म के नायक स्थविर भिक्षुओं ने धर्म की शुद्धता को चिरस्थायी रखने के लिये तथा उसे विरोधी तत्त्वों से मुक्त रखने के लिये एक तीसरी सङ्गीति की आवश्यकता समझी। सम्राट् अशोक के गुरु आयुष्मान् 'मोग्गलिपुत्त तिसस' के नेतृत्व में पाटलिपुत्र के 'अशोकाराम' नामक विहार में इस सङ्गीति की बैठक हुई। आयुष्मान् 'तिसस' ने अशुद्ध मतों का खण्डन करते हुए और मौलिक परम्परा से मान्य शुद्ध 'स्थविरवाद' नामक धर्म के स्वरूप का प्रतिपादन करते हुए 'कथावत्थु' नामक एक ग्रन्थ की रचना की, जिसे सङ्घ ने तीसरी सङ्गीति में बुद्ध-वचन का ही गौरव प्रदान किया। आज भी यह 'तिपिटक-साहित्य' का एक अमूल्य ग्रन्थ माना जाता है। इस सङ्गीति के पश्चात् अशोक ने सुदूर देशों में प्रचार करने के निमित्त धर्मदूतों को भेजा।^३

१. चुल्लवग्ग, ग्यारहवाँ 'खण्डक'।
२. सुमङ्गलविलासिनो, निदान कथा।
३. चुल्लवग्ग, बारहवाँ 'खण्डक'।
४. महावंस, पाँचवाँ अध्याय।

राजकुमार 'महिन्द' और राजकुमारी 'सङ्गमिता' ने गृह त्याग कर भिक्षु-सङ्घ में प्रव्रज्या ग्रहण की। उन लोगों ने दक्षिण में सुदूर लङ्काद्वीप की यात्रा की और वहाँ वे धर्म की स्थापना करने में सफल हुये। आज तक बौद्ध 'पालि-तिपिटक' की परम्परा लङ्का में अनुप्राणित हो रही है।^१

ईसा पूर्व २९ में राजा 'वट्टगामिनी अभय' के संरक्षण में एक चौथी सङ्गीति की बैठक हुई, जिसमें सम्पूर्ण 'तिपिटक' लिपिबद्ध कर लिया गया।^२ फिर स्थविरवाद की मान्यता के अनुसार बर्मा देश के माण्डले नामक नगर में १८७१ ई० में राजा मिण्डन के संरक्षण में पाँचवीं सङ्गीति का आयोजन हुआ, जिसमें सारे 'तिपिटक' का संशोधन और सम्पादन किया गया और उन्हें सङ्गमरमर की पट्टियों पर इस प्रकार उत्कीर्ण कर दिया गया।^३—

विनय	१११ पट्टियाँ
सुत्त	४१० पट्टियाँ
अभिधम्म	२०८ पट्टियाँ

लोग इस आवश्यकता का अनुभव कर रहे थे कि अब इस युग में आधुनिकतम यन्त्रों पर 'तिपिटक' का सुन्दर से सुन्दर मुद्रित संस्करण प्रकाशित किया जाय। बर्मा में होने वाले 'छट्ट सङ्गायन' में इस अभाव की पूर्ति करने का निश्चय किया गया। राजधानी रंगून से कुछ ही दूर सुन्दर निर्मित पाषाण-गुहा में १७ मई, १९५४ को सङ्गायन की बैठक प्रारम्भ हुई। संसार के विभिन्न देशों से आमन्त्रित ढाई सहस्र विद्वान् भिक्षुओं ने सङ्गायन में भाग लिया। सङ्गायन द्वारा स्वीकृत मूल 'तिपिटक' वहीं अपने मुद्रणालय में मुद्रित कर लिया गया। १९५६ ई० की पच्चीस-सौवीं बुद्ध-जयन्ती के दिन सङ्गायन की बैठक पूरी हुई।

लङ्का, बर्मा, थाईलैण्ड और कम्बोडिया आदि में राष्ट्रधर्म बौद्ध-स्थविरवाद है, जिसका सर्वमान्य ग्रन्थ है—'पालि-तिपिटक'। उन देशों में उनकी अपनी-अपनी लिपियों में समय-समय पर 'तिपिटक' के सुन्दर से सुन्दर संस्करण प्रकाशित होते रहे हैं। लन्दन की 'पालि टेक्स्ट सोसायटी' ने भी 'तिपिटक' के अधिकांश का प्रकाशन रोमन लिपि में किया है। किन्तु अभी तक भारतवर्ष की किसी लिपि में यह अमूल्य साहित्य उपलब्ध नहीं है।

१. महावंस, वही।

२. महावंस, अध्याय १०-२३।

३. बौद्धधर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ० ३५।

इस अभाव की पूर्ति के उद्देश्य से केन्द्रीय तथा बिहार सरकार के संयुक्त प्रयत्न से सम्पूर्ण 'पालि-तिपिटक' को देवनागरी लिपि में सम्पादित तथा मुद्रित करने की योजना स्वीकृत की गई। प्रायः चार-चार सौ पृष्ठों वाले चालीस खण्डों में यह प्रकाशन समाप्त होगा। इसे पूर्ण करने का भार नालन्दा के 'देवनागरी तिपिटक प्रकाशन विभाग' को सौंपा गया है। इस प्रकाशन का मुख्य उद्देश्य रोमन, सिंहली, बर्मी तथा स्यामी लिपियों में मुद्रित ग्रन्थों के आधार पर एक प्रामाणिक देवनागरी-संस्करण उपस्थित करना है।

'तिपिटक' के ग्रन्थों का विभाजन किस प्रकार है, यह निम्न तालिका से प्रकट होगा :—

तिपिटक		
विनयपिटक	सुत्तपिटक	अभिधम्मपिटक
१. महावग्ग	१. दीघनिकाय	१. धम्मसङ्गणि
२. चुल्लवग्ग	२. मज्झिमनिकाय	२. विभङ्ग
३. पाराजिक	३. संयुत्तनिकाय	३. धातुकथा
४. पाचित्थिय	४. अङ्गुत्तरनिकाय	४. पुग्गलपञ्जत्ति
५. परिवार	५. खुद्दकनिकाय	५. कथावत्थु
	(१) खुद्दकपाठ	६. यमक
	(२) धम्मपद	७. पट्टान
	(३) उदान	
	(४) इतिवुत्तक	
	(५) सुत्तनिपात	
	(६) विमानवत्थु	
	(७) पेतवत्थु	
	(८) धेरगाथा	
	(९) धेरीगाथा	
	(१०) जातक	
	(११) निद्देस	
	(१२) पटिसम्भिमदामग्ग	
	(१३) अपदान	
	(१४) बुद्धवंस	
	(१५) चरियापिटक	

२. प्रस्तुत ग्रन्थ

बौद्ध-साहित्य में जातक का स्थान महत्वपूर्ण है। इसमें भगवान् बुद्ध के पूर्वजन्मों की कथाएँ संगृहीत हैं, जिनमें यह दिखाया गया है कि बुद्धत्व का लाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्त्व किस तरह पूर्व जन्मों से दस पारमिताओं के अभ्यास में लगे रहे। किन्हीं विशेष अवस्थाओं के उत्पन्न होने पर बुद्ध अपने पूर्व जन्म की कथा कह कर दिखाया करते थे कि इसका सिलसिला पहले से चला आ रहा है—यह नई बात नहीं है। उदाहरणार्थ—देवदत्त के विद्वेषपूर्ण व्यवहार को देखकर बुद्ध ने कथा कही—

बहुत पहले किसी नगर में एक घूम घूम कर बर्तन बेचने और बदलने वाले व्यापारी ने एक गरीब परिवार के सोने के बर्तन को ठग कर लेने का प्रयत्न किया। एक दूसरे ईमानदार व्यापारी ने उस परिवार को बता दिया कि यह बर्तन बहुमूल्य है, और उसे उचित मूल्य देकर ले लिया। इसी बात को लेकर पहले व्यापारी ने दूसरे के प्रति वैर कर लिया।

यह कथा कह कर बुद्ध ने बताया कि उस जन्म में पहला व्यापारी देवदत्त था, और दूसरा व्यापारी मैं ही था। तब से बराबर जन्म-जन्मान्तरों में वह मेरे प्रति वैर बढ़ाता गया।

भगवान् के पूर्व जन्म की इस प्रकार की कथाएँ 'जातक' कही जाती हैं। आगे चलकर जातक कथाओं की संख्या में वृद्धि होना प्रारम्भ हो गया और यह क्रम तब तक चलता रहा जब तक कि यह उस विस्तार को न पहुँच गया जो हमें 'तिपिटक' में आज प्राप्त है। कथाओं के अन्त में निष्कर्ष-स्वरूप गाथा या गायार्थे कही गई हैं। जिन कथाओं के अन्त में एक ही गाथा कही गई है उनका संग्रह 'एकक-निपात' में किया गया है। इस प्रकार निष्कर्ष-स्वरूप कही गई गाथाओं की संख्या के अनुसार 'द्विक-निपात', 'त्रिक-निपात' आदि जातक में कुल बाईस निपात हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ में उन गाथाओं भर का संग्रह है। सविस्तार कथा 'जातकट्टकथावण्णना' में प्राप्त होती है। मालूम होता है कि बौद्ध युग में ये कथाएँ इतनी प्रचलित थीं कि उनकी निष्कर्ष-गाथाओं का उल्लेख कर देना ही पर्याप्त होता था। उतने ही से कथा समझ ली जाती थी। इसी कारण, 'तिपिटक' में गाथाओं भर के संग्रह को 'जातक' के रूप में ग्रहण किया। किन्तु अब, जब कि वे कथाएँ लुप्त हो गई हैं, बिना 'जातकट्टकथावण्णना' के इस गाथा-संग्रह जातक का उपयोग कम है। हाँ, पालि-छन्द पर गवेषणापूर्ण अध्ययन करने वाले विद्यार्थी को इसमें बहुमूल्य सामग्रियाँ मिलेगी।

हमारे देश के सांस्कृतिक इतिहास की बहुमूल्य सामग्रियों से पूर्ण 'जातकट्टकथावण्णना' के पाँच जिल्द, प्रायः दो हजार पृष्ठ, हमारे लिये इतने महत्व के हैं कि 'तिपिटक' की छपाई उनके बिना पूरी नहीं समझी जायेगी।

३. प्रस्तुत संस्करण

यह संस्करण निम्नाङ्कित ग्रन्थों के पाठों के आधार पर तैयार किया गया है:—

बर्मी-संस्करण—छट्ट-संगायन प्रकाशन, १९५६

स्यामी-संस्करण—महामकुट राजविद्यालय प्रकाशन, १९२६

सिंहली-संस्करण—श्री पियतिसस थेर द्वारा सम्पादित, १९५४

रोमन-संस्करण—(केवल गाथा भाग) श्री बी० फुलबोल द्वारा सम्पादित, १८७७-१८८७
 स्थविरवाद परम्परा के चुने हुये प्रतिनिधियों के अन्तर्राष्ट्रीय सङ्घ के सोत्साह सम्मिलित प्रयत्न से तैयार किये गये 'छट्ट-संगायन संस्करण' को हमने अपनी पहली पाण्डुलिपि तैयार करने के लिये आधार-स्वरूप ग्रहण किया है।

इस जिल्द में भी सम्पादन के वे ही विस्तृत सिद्धान्त अपनाये गये हैं जो हमारी और जिल्दों में विद्यमान हैं।

×

×

×

×

इस ग्रन्थ की पाण्डुलिपि को योग्यता से तैयार करने और अवधि के भीतर छपाई पूर्ण कर देने का श्रेय हमारे विद्वान् सम्पादक श्री लक्ष्मीनारायण तिवारी, एम० ए० तथा उनकी मण्डली को है।

वाराणसी
 २५-८-५९

भिक्षु जगदीश काश्यप

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए e ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ ḷa	अ am

VOWELS IN COMBINATION

क ka	का kā	कि ki	की ki	कु ku	कू kū	के ke	को ko
ख kha	खा khā	खि khi	खी khi	खु khu	खू khū	खे khe	खो kho

CONJUNCT-CONSONANTS

क्क kka	ञ्च ñca	द्व dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्छ ñcha	ध्व dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñja	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्झ, ञ्क ñjha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट् ṭṭa	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट् ṭṭha	न्थ nthā	य्य yya
क्य khya	ड्, ड्ह ḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्, ड्ह ḍḍha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्य lya
ग्घ gggha	ण्ट ṇṭha	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ṇḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ṇṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ṅka	ण्ह ṇha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ṅkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग ṅga	त्य ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ṅgha	त्व tva	प्ल pla	स्स ssa
च्च cca	त्य tyā	ब्ब bba	स्म sma
च्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्, द्द dda	ब्य bya	ह्य hma
ज्झ, ञ्क jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ज ñña	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह ḷha
न्ह ñha	द्र dra	म्फ mpha	

r=ā;	f=i;	ṛ=ī;	ṣ=u;	ṣ̣=ū;	˘=e;	ṛ̣=o			
१	२	३	४	५, ५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

जातकपालि

(पठमो भागो)

सूची

	पिढुङ्का		पिढुङ्का
१. एककनिपातो	३	२०. नळपानजातकं	७
१. अपण्णकजातकं	३	तस्सुद्धानं	७
२. वण्णुपथजातकं	३	२१. कुरुङ्गमिगजातकं	७
३. सेरिववाणिजजातकं	३	२२. कुक्कुरजातकं	७
४. चूळसेट्ठिजातकं	४	२३. गोजानीयजातकं	८
५. तण्डुलनाळिजातकं	४	२४. आजञ्जजातकं	८
६. देवधम्मजातकं	४	२५. तित्थजातकं	८
७. कटुहारिजातकं	४	२६. महिळामुखजातकं	८
८. गामणिजातकं	४	२७. अभिण्हजातकं	८
९. मखादेवजातकं	४	२८. नन्दिविसालजातकं	९
१०. सुखविहारिजातकं	५	२९. कण्हजातकं	९
तस्सुद्धानं	५	३०. मुनिकजातकं	९
११. लक्खणमिगजातकं	५	तस्सुद्धानं	९
१२. निग्रोधमिगजातकं	५	३१. कुलावकजातकं	९
१३. कण्डिजातकं	५	३२. नच्चजातकं	१०
१४. वातमिगजातकं	६	३३. सम्मोदमानजातकं	१०
१५. खरादियजातकं	६	३४. मच्छजातकं	१०
१६. तिपल्लत्थमिगजातकं	६	३५. वट्टकजातकं	१०
१७. मालुतजातकं	६	३६. सकुणजातकं	१०
१८. मतकभत्तजातकं	६	३७. तित्तिरजातकं	१०
१९. आयाचितभत्तजातकं	७	३८. बकजातकं	११

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
३९. नन्दजातकं	११	६४. दुराजानजातकं	१६
४०. खदिरङ्गारजातकं	११	६५. अनभिरतिजातकं	१६
तस्सुदानं	११	६६. मुदुलक्खणजातकं	१६
४१. लोसकजातकं	११	६७. उच्छङ्गजातकं	१७
४२. कपोतजातकं	१२	६८. साकेतजातकं	१७
४३. वेळुकजातकं	१२	६९. विसवन्तजातकं	१७
४४. मकसजातकं	१२	७०. कुदालजातकं	१७
४५. रोहिणिजातकं	१२	तस्सुदानं	१७
४६. आरामदूसकजातकं	१३	७१. वरुणजातकं	१७
४७. वारुणिदूसकजातकं	१३	७२. सीलवहत्थिजातकं	१८
४८. वेदव्वजातकं	१३	७३. सच्चंकिरजातकं	१८
४९. नक्खत्तजातकं	१३	७४. रुक्खधम्मजातकं	१८
५०. दुम्मेधजातकं	१३	७५. मच्छजातकं	१८
तस्सुदानं	१३	७६. असङ्खियजातकं	१८
५१. महासीलवजातकं	१४	७७. महासुपिनजातकं	१८
५२. चूळजनकजातकं	१४	७८. इल्लिसजातकं	१९
५३. पुण्णपातिजातकं	१४	७९. खरस्सरजातकं	१९
५४. किफलजातकं	१४	८०. भीमसेनजातकं	१९
५५. पञ्चावुधजातकं	१४	तस्सुदानं	१९
५६. कञ्चनक्खन्धजातकं	१४	८१. सुरापानजातकं	२०
५७. वानरिन्दजातकं	१५	८२. मित्तविन्दकजातकं	२०
५८. तयोधम्मजातकं	१५	८३. कालकण्णिजातकं	२०
५९. भेरिवादकजातकं	१५	८४. अत्थस्सद्वारजातकं	२०
६०. सङ्खधमजातकं	१५	८५. किपक्कजातकं	२०
तस्सुदानं	१५	८६. सीलवीमंसकजातकं	२१
६१. असातमन्तजातकं	१६	८७. मङ्गलजातकं	२१
६२. अण्डभूतजातकं	१६	८८. सारम्भजातकं	२१
६३. तक्कपण्डितजातकं	१६	८९. कुहकजातकं	२१

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
६०. अकतञ्जुजातकं	२१	११५. अनुसासिकजातकं	२६
तस्सुद्धानं	२१	११६. दुब्बचजातकं	२७
६१. लित्तजातकं	२२	११७. तित्तिरजातकं	२७
६२. महासारजातकं	२२	११८. वट्टकजातकं	२७
६३. विसासभोजनजातकं	२२	११९. अकालराविजातकं	२७
६४. लोमहंसजातकं	२२	१२०. बन्धनमोक्खजातकं	२७
६५. महासुदस्सनजातकं	२२	तस्सुद्धानं	२७
६६. तेलपत्तजातकं	२२	१२१. कुसनाळिजातकं	२८
६७. नामसिद्धिजातकं	२३	१२२. दुम्मेधजातकं	२८
६८. कूटवाणिजजातकं	२३	१२३. नङ्गलीसजातकं	२८
६९. परोसहस्सजातकं	२३	१२४. अम्बजातकं	२८
१००. असातरूपजातकं	२३	१२५. कटाहकजातकं	२८
तस्सुद्धानं	२३	१२६. असिलक्खणजातकं	२८
१०१. परोसतजातकं	२३	१२७. कलण्डुकजातकं	२९
१०२. पण्णिकजातकं	२४	१२८. बिळारवतजातकं	२९
१०३. बेरिजातकं	२४	१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं	२९
१०४. मित्तविन्दकजातकं	२४	१३०. कोसियजातकं	२९
१०५. दुब्बलकट्टजातकं	२४	तस्सुद्धानं	२९
१०६. उदञ्चनीजातकं	२४	१३१. असम्पदानजातकं	२९
१०७. सालित्तकजातकं	२५	१३२. भीरुकजातकं	३०
१०८. बाहियजातकं	२५	१३३. घतासनजातकं	३०
१०९. कुण्डपूवजातकं	२५	१३४. ज्ञानसोधनजातकं	३०
११०. सब्बसंहारकपञ्चजातकं	२५	१३५. चन्दाभजातकं	३०
तस्सुद्धानं	२५	१३६. सुवण्णहंसजातकं	३१
१११. गद्रभपञ्चजातकं	२६	१३७. बब्बुजातकं	३१
११२. अमरादेवीपञ्चजातकं	२६	१३८. गोधजातकं	३१
११३. सिङ्गालजातकं	२६	१३९. उभतोभट्टजातकं	३१
११४. मितचिन्तिजातकं	२६	१४०. काकजातकं	३१

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
तस्सुदानं	३१	१६३. सुसीमजातकं	३८
१४१. गोघजातकं	३२	१६४. गिज्झजातकं	३९
१४२. सिङ्गालजातकं	३२	१६५. नकुलजातकं	३९
१४३. विरोचजातकं	३२	१६६. उपसाळकजातकं	३९
१४४. नङ्गुट्टुजातकं	३२	१६७. समिद्धिजातकं	३९
१४५. राघजातकं	३२	१६८. सकुणग्धिजातकं	४०
१४६. समुद्दकाकजातकं	३२	१६९. अरकजातकं	४०
१४७. पुप्फरत्तजातकं	३२	१७०. ककण्टकजातकं	४०
१४८. सिङ्गालजातकं	३३	तस्सुदानं	४०
१४९. एकपण्णजातकं	३३	१७१. कल्याणधम्मजातकं	४०
१५०. सञ्जीवजातकं	३३	१७२. दहरजातकं	४१
तस्सुदानं	३३	१७३. मक्कटजातकं	४१
अथ वग्गुदानं	३३	१७४. दुग्ग्भियमक्कटजातकं	४१
२. दुकनिपातो	३४	१७५. आदिच्चुपट्टानजातकं	४२
१५१. राजोवादजातकं	३४	१७६. कळायमुट्ठिजातकं	४२
१५२. सिङ्गालजातकं	३४	१७७. तिन्दुकजातकं	४२
१५३. सूकरजातकं	३४	१७८. कच्छपजातकं	४२
१५४. उरगजातकं	३५	१७९. सतधम्मजातकं	४३
१५५. भग्गजातकं	३५	१८०. दुद्दजातकं	४३
१५६. अलीनचित्तजातकं	३५	तस्सुदानं	४३
१५७. गुणजातकं	३६	१८१. असदिसजातकं	४३
१५८. सुहनुजातकं	३६	१८२. सङ्गामावचरजातकं	४४
१५९. मोरजातकं	३६	१८३. वालोदकजातकं	४४
१६०. विनीलजातकं	३७	१८४. गिरिदत्तजातकं	४४
तस्सुदानं	३७	१८५. अनभिरतिजातकं	४४
१६१. इन्दसमानगोत्तजातकं	३७	१८६. दधिवाहनजातकं	४५
१६२. सन्धवजातकं	३८	१८७. चतुमट्ठजातकं	४५
		१८८. सीहकोत्थुजातकं	४५

	पिठङ्का		पिठङ्का
१८९. सीहचम्मजातकं	४६	२१४. पुष्पनदीजातकं	५३
१९०. सीलानिसंसजातकं	४६	२१५. कच्छपजातकं	५४
तस्सुदानं	४६	२१६. मच्छजातकं	५४
१९१. रुहकजातकं	४६	२१७. सेम्पुजातकं	५४
१९२. सिरिकाळकण्णिजातकं	४७	२१८. कूटवाणिजजातकं	५५
१९३. चूळपदुमजातकं	४७	२१९. गरहितजातकं	५५
१९४. मणिचोरजातकं	४७	२२०. धम्मधजजातकं	५५
१९५. पब्बतूपत्थरजातकं	४७	तस्सुदानं	५५
१९६. वलाहकस्सजातकं	४८	२२१. कासावजातकं	५६
१९७. मित्तामित्तजातकं	४८	२२२. चूळनन्दियजातकं	५६
१९८. राधजातकं	४८	२२३. पुटभत्तजातकं	५६
१९९. गहपतिजातकं	४८	२२४. कुम्भीलजातकं	५७
२००. साधुसीलजातकं	४९	२२५. खन्तिवण्णजातकं	५७
तस्सुदानं	४९	२२६. कोसियजातकं	५७
२०१. बन्धनागारजातकं	४९	२२७. गूथपाणजातकं	५७
२०२. केळिसीलजातकं	५०	२२८. कामनीतजातकं	५८
२०३. खण्डजातकं	५०	२२९. पलायितजातकं	५८
२०४. वीरकजातकं	५०	२३०. दुतियपलायितजातकं	५८
२०५. गङ्गेय्यजातकं	५१	तस्सुदानं	५९
२०६. कुरुङ्गमिगजातकं	५१	२३१. उपाहनजातकं	५९
२०७. अस्सकजातकं	५१	२३२. वीणागुणजातकं	५९
२०८. सुसुमारजातकं	५२	२३३. विकण्णजातकं	६०
२०९. कुक्कुटजातकं	५२	२३४. असिताभूजातकं	६०
२१०. कन्दगलकजातकं	५२	२३५. वच्छत्तखजातकं	६०
तस्सुदानं	५२	२३६. बकजातकं	६१
२११. सोमदत्तजातकं	५३	२३७. साकेतजातकं	६१
२१२. उच्छिद्रुभत्तजातकं	५३	२३८. एकपदजातकं	६१
२१३. भरुजातकं	५३	२३९. हरितमण्डूकजातकं	६१

पिठङ्का

पिठङ्का

२४०. महापिङ्गलजातकं	६२	२६३. चूळपलोभनजातकं	७०
तस्सुदानं	६२	२६४. महापनादजातकं	७१
२४१. सब्बदाठिजातकं	६२	२६५. खुरप्पजातकं	७१
२४२. सुनखजातकं	६२	२६६. वातग्गसिन्धवजातकं	७२
२४३. गुत्तिलजातकं	६३	२६७. कक्कटकजातकं	७२
२४४. विगतिच्छजातकं	६३	२६८. आरामदूसकजातकं	७२
२४५. मूलपरियायजातकं	६३	२६९. सुजातजातकं	७३
२४६. बालोवादजातकं	६४	२७०. उलूकजातकं	७३
२४७. पादञ्जलीजातकं	६४	तस्सुदानं	७३
२४८. किंसुकोपमजातकं	६४	२७१. उदपानदूसकजातकं	७४
२४९. सालकजातकं	६४	२७२. व्यग्घजातकं	७४
२५०. कपिजातकं	६५	२७३. कच्छपजातकं	७४
तस्सुदानं	६५	२७४. लोलजातकं	७४
३. तिकनिपातो	६६	२७५. रुचिरजातकं	७५
२५१. सङ्कप्परागजातकं	६६	२७६. गरुधम्मजातकं	७५
२५२. तिलमुट्ठिजातकं	६६	२७७. रोमकजातकं	७५
२५३. मणिक्कण्ठजातकं	६६	२७८. महिसराजजातकं	७६
२५४. कुण्डककुच्छिसिन्धव-		२७९. सतपत्तजातकं	७६
जातकं	६७	२८०. पुटदूसकजातकं	७७
२५५. सुकजातकं	६७	तस्सुदानं	७७
२५६. जरूदपानजातकं	६८	२८१. अम्भन्तरजातकं	७७
२५७. गामणिचन्दजातकं	६८	२८२. सेय्यजातकं	७८
२५८. मन्धातुजातकं	६८	२८३. वड्ढुकीसूकरजातकं	७८
२५९. तिरीटवच्छजातकं	६९	२८४. सिरिजातकं	७९
२६०. दूतजातकं	६९	२८५. मणिसूकरजातकं	७९
तस्सुदानं	७०	२८६. सालूकजातकं	७९
२६१. पदुमजातकं	७०	२८७. लाभगरहजातकं	८०
२६२. मुदुपाणिजातकं	७०	२८८. मच्छुदानजातकं	८०

पिटृङ्का

पिटृङ्का

२८९. नानाछन्दजातकं	८०	३१२. कस्सपमन्दियजातकं	९१
२९०. सीलवीमंसकजातकं	८१	३१३. खन्तीवादीजातकं	९२
तस्सुद्धानं	८१	३१४. लोहकुम्भिजातकं	९२
२९१. सुराघटजातकं	८१	३१५. सब्बमंसलाभजातकं	९३
२९२. सुपत्तजातकं	८२	३१६. ससपण्डितजातकं	९३
२९३. कायनिव्विन्दजातकं	८२	३१७. मतरोदनजातकं	९३
२९४. जम्बुखादकजातकं	८२	३१८. कणवेरजातकं	९४
२९५. अन्तजातकं	८३	३१९. तित्तिरजातकं	९४
२९६. समुद्दजातकं	८३	३२०. सुच्चजजातकं	९५
२९७. कामविलापजातकं	८३	तस्सुद्धानं	९५
२९८. उदुम्बरजातकं	८४	३२१. कुट्टिदूसकजातकं	९५
२९९. कोमारपुत्तजातकं	८४	३२२. दुद्दुभजातकं	९६
३००. वकजातकं	८४	३२३. ब्रह्मदत्तजातकं	९६
तस्सुद्धानं	८५	३२४. चम्मसाटकजातकं	९७
अथ वग्गुद्धानं	८५	३२५. गोघराजजातकं	९७
४. चतुक्कनिपातो	८६	३२६. कक्कारुजातकं	९८
३०१. चूळकालिङ्गजातकं	८६	३२७. काकवतीजातकं	९८
३०२. महाअस्सारोहजातकं	८६	३२८. अननुसोचियजातकं	९८
३०३. एकराजजातकं	८७	३२९. काळवाहुजातकं	९९
३०४. दहरजातकं	८८	३३०. सीलवीमंसजातकं	१००
३०५. सीलवीमंसनजातकं	८८	तस्सुद्धानं	१००
३०६. सुजातजातकं	८८	३३१. कोकिलजातकं	१००
३०७. पलासजातकं	८८	३३२. रथलट्टिजातकं	१०१
३०८. सकुणजातकं	८९	३३३. पक्कगोधजातकं	१०१
३०९. छवकजातकं	९०	३३४. राजोवादजातकं	१०२
३१०. सेय्यजातकं	९०	३३५. जम्बुकजातकं	१०२
तस्सुद्धानं	९१	३३६. ब्रहाछत्तजातकं	१०३
३११. पुचिमन्दजातकं	९१	३३७. पीठजातकं	१०३

पिठङ्का

पिठङ्का

३३८. थुसजातकं	१०४	३६१. वण्णारोहजातकं	११८
३३९. बावेरुजातकं	१०४	३६२. सीलवीमंसजातकं	११९
३४०. विसय्हजातकं	१०४	३६३. हिरिजातकं	११९
तस्सुदानं	१०५	३६४. खज्जोपनकजातकं	१२०
३४१. कण्डरीजातकं	१०५	३६५. अहितुण्डिकजातकं	१२०
३४२. वानरजातकं	१०६	३६६. गुम्बियजातकं	१२१
३४३. कुन्तिनीजातकं	१०६	३६७. साळियजातकं	१२१
३४४. अम्बजातकं	१०७	३६८. तच्चसारजातकं	१२२
३४५. गजकुम्भजातकं	१०७	३६९. मित्तविन्दकजातकं	१२३
३४६. कैसवजातकं	१०८	३७०. पलासजातकं	१२३
३४७. अयकूटजातकं	१०८	३७१. दीघीतिकोसलजातकं	१२४
३४८. अरञ्जजातकं	१०९	३७२. मिगपोतकजातकं	१२४
३४९. सन्धिभेदजातकं	१०९	३७३. मूसिकजातकं	१२५
३५०. देवतापञ्चजातकं	१०९	३७४. चूळधनुग्गहजातकं	१२६
तस्सुदानं	११०	३७५. कपोतजातकं	१२६
अथ वग्गुदानं	११०	तस्सुदानं	१२७
५. पञ्चकनिपातो	१११	अथ वग्गुदानं	१२७
३५१. मणिकुण्डलजातकं	१११	६. छकनिपातो	१२८
३५२. सुजातजातकं	११२	३७६. अवारियजातकं	१२८
३५३. वेनसाखजातकं	११२	३७७. सेतकेतुजातकं	१२८
३५४. उरगजातकं	११३	३७८. दरीमुखजातकं	१२९
३५५. घटजातकं	११४	३७९. नेरुजातकं	१३०
३५६. कोरिण्डियजातकं	११५	३८०. आसङ्कजातकं	१३१
३५७. लटुकिजजातकं	११५	३८१. मिगालोपजातकं	१३२
३५८. चूळधम्मपालजातकं	११६	३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं	१३३
३५९. सुवण्णमिगजातकं	११७	३८३. कुक्कुटजातकं	१३५
३६०. सुयोनन्दीजातकं	११७	३८४. धम्मधजजातकं	१३५
तस्सुदानं	११८		

पिठुङ्का

पिठुङ्का

३८५. नन्दियमिगराजजातकं	१३६
तस्सुद्धानं	१३७
३८६. खरपुत्तजातकं	१३७
३८७. सूचिजातकं	१३८
३८८. तुण्डिलजातकं	१३८
३८९. सुवण्णकक्कटजातकं	१३९
३९०. मय्हकजातकं	१४१
३९१. विज्जाधरजातकं	१४१
३९२. सिङ्घपुप्फजातकं	१४३
३९३. विधासादजातकं	१४३
३९४. वट्टकजातकं	१४४
३९५. पारावतजातकं	१४५
तस्सुद्धानं	१४५

७. सत्तकनिपातो

१४६

३९६. कुक्कुजातकं	१४६
३९७. मनोजजातकं	१४७
३९८. सुतनुजातकं	१४८
३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं	१४९
४००. दब्भपुप्फजातकं	१४९
४०१. पण्णकजातकं	१५०
४०२. सत्तुभस्तजातकं	१५१
४०३. अट्ठिसेनकजातकं	१५३
४०४. कपिजातकं	१५३
४०५. बकजातकं	१५४
तस्सुद्धानं	१५६
४०६. गन्धारजातकं	१५६
४०७. महाकपिजातकं	१५७
४०८. कुम्भकारजातकं	१५७

४०९. दळ्हधम्मजातकं	१५९
४१०. सोमदत्तजातकं	१५९
४११. सुसीमजातकं	१६०
४१२. कोटसिम्बिलिजातकं	१६१
४१३. धूमकारिजातकं	१६२
४१४. जागरजातकं	१६३
४१५. कुम्मासपिण्डिजातकं	१६३
४१६. परन्तपजातकं	१६५
तस्सुद्धानं	१६६
अथ वग्गुद्धानं	१६६

८. अट्ठकनिपातो

१६७

४१७. कच्चानिजातकं	१६७
४१८. अट्ठसट्ठजातकं	१६८
४१९. सुलसाजातकं	१६९
४२०. सुमङ्गलजातकं	१७०
४२१. गङ्गमालजातकं	१७२
४२२. चेतियजातकं	१७३
४२३. इन्द्रियजातकं	१७४
४२४. आदित्तजातकं	१७५
४२५. अट्ठानजातकं	१७६
४२६. दीपिजातकं	१७७
तस्सुद्धानं	१७८

९. नवकनिपातो

१७९

४२७. गिज्झजातकं	१७९
४२८. कोसम्बियजातकं	१८०
४२९. महासुवजातकं	१८१
४३०. चूळसुवजातकं	१८२

पिटृङ्का

पिटृङ्का

४३१. हरितचजातकं	१८३
४३२. पदकुसलमाणवजातकं	१८४
४३३. लोमसकस्सपजातकं	१८५
४३४. चक्कवाकजातकं	१८६
४३५. हलिद्विरागजातकं	१८८
४३६. समुगजातकं	१८८
४३७. पूतिमंसजातकं	१९०
४३८. दहरजातकं	१९१
तस्सुदानं	१९२

१०. दसकनिपातो १९३

४३९. चतुद्वारजातकं	१९३
४४०. कण्हजातकं	१९४
४४१. चतुपोसथियजातकं	१९५
४४२. सङ्खजातकं	१९८
४४३. चूळबोधिजातकं	१९९
४४४. कण्हदीपायनजातकं	२००
४४५. निग्रोधजातकं	२०३
४४६. तक्कलजातकं	२०४
४४७. महाधम्मपालजातकं	२०६
४४८. कुक्कुटजातकं	२०८
४४९. मट्टकुण्डलीजातकं	२०९
४५०. बिलारकोसियजातकं	२१०
४५१. चक्कवाकजातकं	२११
४५२. भूरिपञ्चजातकं	२१२
४५३. महामङ्गलजातकं	२१४
४५४. घटपण्डितजातकं	२१६
तस्सुदानं	२१७

११. एकादसनिपातो २१८

४५५. मातुपोसकजातकं	२१८
४५६. जुण्हजातकं	२१९
४५७. धम्मदेवपुत्तजातकं	२२१
४५८. उदयजातकं	२२३
४५९. पानीयजातकं	२२६
४६०. युद्धञ्चयजातकं	२२८
४६१. दसरथजातकं	२२९
४६२. संवरजातकं	२३०
४६३. सुप्पारकजातकं	२३१
तस्सुदानं	२३२

४६४. चूळकुणालजातकं	२३३
४६५. भद्दसालजातकं	२३४
४६६. समुद्वाणिजजातकं	२३६
४६७. कामजातकं	२३८
४६८. जनसन्धजातकं	२३९
४६९. महाकण्हजातकं	२४०
४७०. कोसियजातकं	२४१
४७१. मेण्डकपञ्चजातकं	२४४
४७२. महापदुमजातकं	२४६
४७३. मित्तामित्तजातकं	२४७
तस्सुदानं	२४८

१२. तेरसकनिपातो २४९

४७४. अम्बजातकं	२४९
४७५. फन्दनजातकं	२५१
४७६. जवनहंसजातकं	२५२
४७७. चूळनारदजातकं	२५४

पिठङ्का

पिठङ्का

४७८. दूतजातकं	२५५
४७९. कालिङ्गबोधजातकं	२५६
४८०. अकित्तिजातकं	२५८
४८१. तक्कारियजातकं	२६०
४८२. रुमिगराजजातकं	२६२
४८३. सरभमिगजातकं	२६४
तस्सुदानं	२६७

४८६. सिविजातकं	३११
५००. सिरीमन्तजातकं	३१५
५०१. रोहणमिगजातकं	३१६
५०२. चूळहंसजातकं	३२२
५०३. सत्तिगुम्बजातकं	३२४
५०४. भल्लातियजातकं	३२७
५०५. सोमनस्सजातकं	३३१
५०६. चम्पेय्यजातकं	३३५
५०७. महापलोभनजातकं	३४२
५०८. पञ्चपण्डितजातकं	३४५
५०९. हत्थिपालजातकं	३४८
५१०. अयोधरजातकं	३५२
तस्सुदानं	३६५

१४. पकिण्णकनिपातो २६८

४८४. सालिकेदारजातकं	२६८
४८५. चन्दकिन्नरीजातकं	२७०
४८६. महाउक्कुसजातकं	२७४
४८७. उद्दालकजातकं	२७७
४८८. भिसजातकं	२७९
४८९. सुरचिजातकं	२८२
४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं	२८५
४९१. महामोरजातकं	२८८
४९२. तच्छसूकरजातकं	२९०
४९३. महावाणिजजातकं	२९३
४९४. साधिनजातकं	२९५
४९५. दसब्राह्मणजातकं	२९४
४९६. भिक्खापरम्परजातकं	३०२
तस्सुदानं	३०३

१५. वीसतिपातो ३०४

४९७. मातङ्गजातकं	३०४
४९८. चित्तसम्भूतजातकं	३०७

१६. तिसनिपातो ३५७

५११. किच्छन्दजातकं	३५७
५१२. कुम्भजातकं	३६०
५१३. जयदिसजातकं	३६५
५१४. छद्दन्तजातकं	३७१
५१५. सम्भवजातकं	३७७
५१६. महाकपिजातकं	३८१
५१७. दकरक्खसजातकं	३८५
५१८. पण्डरनागराज- जातकं	३८८
५१९. सम्बुलाजातकं	३९४
५२०. गन्धतिन्दुकजातकं	३९८

सुत्तपिटके
खुद्दकनिकाये
जातकं
(पठमो भागो)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

जातकपालि

(पठमो भागो)

१. एककनिपातो

१. अपण्णकजातकं

१. अपण्णकं ठानमेके, दुतियं आहु तक्किका ।
एतदञ्जाय मेधावी, तं गण्हे यदपण्णकं ति ॥

B 1

२. वण्णुपथजातकं

२. अकिलासुनो वण्णुपथे खणन्ता,
उदङ्गणे तत्थ पपं अविन्दुं ।
एवं मुनि^१ विरियबलूपपन्नो,^२
अकिलासु विन्दे हृदयस्स सन्तिं ति ॥

5

३. सेरिववाणिजजातकं

३. इध^३ चे नं^४ विराधेसि, सद्धम्मस्स नियामतं^५ ।
चिरं त्वं अनुतप्पेसि,^६ सेरिवायं व वाणिजो ति ॥

B. 2

१. मुनी - म० । २. वीरिय० - स्या० । ३-३. इध चे हि नं-सी०, रो० । ४.

नियामकं - स्या० । ५. अनुतप्पेसि - सी०, रो० ।

४. चूलसेट्टिजातकं^१

४. अप्पकेन पि मेधावी, पाभतेन विचवखणो ।
समुट्ठापेति अत्तानं, अणुं अगिं व सन्धमं ति ॥

५. तण्डुलनाळिजातकं

५. किमग्घति तण्डुलनाळिकायं,
अस्सान मूलाय वदेहि राज ।
बाराणसि सन्तरबाहिरतो,
अयमग्घति तण्डुलनाळिका ति ॥

६. देवधम्मजातकं

६. हिरिओत्तप्पसम्पन्ना, सुक्कधम्मसमाहिता ।
सन्तो सप्पुरिसा लोके, देवधम्मा ति वुच्चरे ति ॥

७. कट्टहारिजातकं

७. पुत्तो त्याहं महाराज, त्वं मं पोस जनाधिप ।
अञ्जे पि देवो पोसेति, किञ्च देवो सकं पजं ति ॥

८. गामणिजातकं

८. अपि अतरमानानं, फलासा व समिज्झति ।
विपक्कब्रह्मचरियोस्मि, एवं जानाहि गामणी ति ॥

९. मखादेवजातकं^२

९. उत्तमङ्गुहा मय्हं, इमे जाता वयोहरा ।
पातुभूता देवदूता, पब्बज्जासमयो ममा ति ॥

१. चूलसेट्टिजातकं - स्या०, रो०; चूलसेट्टिजातकं - सी० । २. मधदेवजातकं -

१०. सुखविहारिजातकं

१०. यञ्च अञ्जे न रक्खन्ति, यो च अञ्जे न रक्खति ।

स वे राज सुखं सेति, कामेसु अनपेक्खवा ति ॥

अपण्णकवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

वरापण्णक वण्णुपथ सेरिवरो,

सुविचक्खण^१ तण्डुलनालिकस्सा ।

हिरिपुत्तवरुत्तगामणिना,

यो च न रक्खति तेन दसा ति ॥

5

— ० —

११. लक्खणमिगजातकं^२

११. होति सीलवतं अत्थो, पटिसन्धारवुत्तिनं ।

लक्खणं पस्स आयन्तं, आतिसङ्घपुरक्खतं^३ ।

अथ पस्ससि मं काळं, सुविहीनं व आतिभी^४ ति ॥

१२. निग्रोधमिगजातकं

१२. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।

निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यञ्चे साखस्मिं^५ जीवितं ति ॥

10 B. 4

१३. कण्डिजातकं^६

१३. धिरत्थु कण्डिनं सल्लं, पुरिसं गाळह्वेधिनं ।

धिरत्थु तं जनपदं, यत्थित्थी परिणायिका ।

ते चा पि धिविकता सत्ता, ये इत्थीनं वसंगता ति ॥

१. सुविचक्खणो—सी० । २. लक्खणजातकं—स्या० । ३. आतिसंघपुरक्खितं—स्या० ।

४. आतिभी—सी०, रो० । ५. साखस्मिं—सी०, रो० । ६. कण्डिजातकं—सी०, स्या०, रो० ।

१४. वातमिगजातकं

१४. न किरत्थि रसेहि पापियो,
 आवासेहि व' सन्थवेहि वा ।
 वातमिगं गहननिस्सितं,^१
 वसमानेसि रसेहि सञ्जयो ति ॥

१५. खरादियजातकं

१५. अट्टक्खुरं खरादिये, मिगं वड्ढातिवड्ढिनं ।
 सत्तहि कालातिक्कन्तं,^२ न नं ओवदितुस्सहे ति ॥

१६. तिपल्लत्थमिगजातकं

B. 5 १६. मिगं तिपल्लत्थमनेकमायं,
 अट्टक्खुरं अट्टुरत्तापपायिं^३ ।
 एकेन सोतेन छमास्ससन्तो,
 10 छहि कलाहितिभोति^४ भागिनेय्यो ति ॥

१७. मालुतजातकं

१७. काले वा यदि वा जुण्हे, यदा वायति मालुतो ।
 वातजानि^५ हि सीतानि, उभोत्थमपराजिता ति ॥

१८. मतकभत्तजातकं

१८. एवं चे सत्ता जानेय्युं, दुक्खायं जातिसम्भवो ।
 न पाणो पाणिनं हञ्जे, पाणघाती हि सोचती ति ॥

१. वा-सी०, स्या०, रो० । २. गेहनिस्सितं-सी०, रो० । ३. कलाहतिक्कन्तं-
 सी०; कालाहतिक्कन्तं-रो०; कालेहतिक्कन्तं-स्या० । ४. अट्टुरत्तावपायि-सी०, रो० ।
 ५. कलाहतिभोति-सी०, स्या०, रो० । ६. वातजाति-सी० ।

१९. आयाचितभक्तजातकं^१

१९. सचे मुच्चे^२ पेच्च मुच्चे^३, मुच्चमानो हि वज्जति ।
न हेवं धीरा मुच्चन्ति, मुत्ति बाळस्स बन्धनं ति ॥

२०. नळपानजातकं

२०. दिस्वा पदमनुत्तिणं, दिस्वानोतरितं पदं ।
नळेन वारिं पिस्साम^४, नेव मं त्वं वधिस्ससी ति ॥
सीलवग्गो दुतियो ।

तस्सुदानं

अथ लक्खण साख धिरत्थु पुन,
न किरत्थि रसेहि खरादिया ।
अतिभोति^५ वर^६ मालुत पाण,
मुच्चेन नळअव्हयनेन भवन्ति दसा ति ॥

5 B. 6

— ० —

२१. कुरुङ्गमिगजातकं

२१. आतमेतं कुरुङ्गस्स, यं त्वं सेपणिं सिय्यसि^७ ।
अञ्जं सेपणिं^८ गच्छामि, न मे ते रुच्चते फलं ति ॥ 10

२२. कुक्कुरजातकं

२२. ये कुक्कुरा राजकुलम्हि^९ वद्धा,
कोलेय्यका वण्णवलूपपत्ता ।
तेमे न वज्झा मयमस्म वज्झा,
नायं सघच्चा दुब्बलघातिकायं ति ॥

१. अयाचितजातक-रो० । २-२. मुच्चे पेच्च मुच्चे-सी०, स्या०, रो० । ३.

पिबिस्साम-सी०, स्या०, रो० । ४-४. अति भातिरस-सी०, स्या० । ५. सेव्यसी-सी०,

स्या०, रो० । ६. सेपणि-म० । ७. राजकुलस्मि-स्या०, रो० ।

२३. गोजानीयजातकं^१

२३. अपि पस्सेन सेमानो, सल्लेभि^२ सल्ललीकतो ।

सेय्यो व वळवा गोजो^३, युञ्ज मञ्जे व सारथी ति ॥

२४. आजञ्जजातकं

२४. यदा यदा यत्थ यदा, यत्थ यत्थ यदा यदा ।

आजञ्जो कुरुते वेगं, हायन्ति तत्थ वाळवा ति ॥

२५. तित्थजातकं

B, 7 5

२५. अञ्जमञ्जेहि तित्थेहि, अस्सं पार्याह सारांथ ।

अच्चासनस्स पुरिसो, पायासस्स पि तप्पती ति ॥

२६. महिळामुखजातकं

२६. पुराणचोरान वचो निसम्म,
महिळामुखो पोथयमन्वचारी^४ ।

सुसञ्जतानं हि वचो निसम्म,

10 गजुत्तमो सव्वगुणेषु अट्ठा ति ॥

२७. अभिण्हजातकं

२७. नालं कवळं पदातवे,

न च पिण्डं न कुसे न घंसितुं ।

मञ्जामि अभिण्हदस्सना,

नागो स्नेहमकासि^५ कुक्कुरे ति ॥

१. भोजानीयजातकं - सी०, स्या० । २. सल्लेहि - सी०, रो० । ३. भोजो - सी०; भोजो - स्या०, रो० । ४. पोथयमानुचारी - सी०; ० चारि - स्या०, रो० । ५. सिनेहमकासि - सी०, स्या०, रो० ।

२८. नन्दिविसालजातकं

२८. मनुञ्जमेव भासेथ्य, नामनुञ्जं कुदाचनं ।
 मनुञ्जं भासमानस्स, गरं भारं उदद्धरि ।
 धनं च नं अलाभेसि^१, तेन चत्तमनो अहू ति ॥

२९. कण्हजातकं

२९. यतो यतो गरु धुरं, यतो गम्भीरवत्तनी ।
 तदास्सु^२ कण्हं युञ्जन्ति, स्वास्सु तं वहते धुरं ति ॥ 5

३०. मुनिकजातकं

३०. मा मुनिकस्स पिहयि, आतुरत्तानि भुञ्जति । B. 8
 अण्णोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ति ॥
 कुरुङ्गवग्गो ततियो ।

तस्सुद्दानं

कुरुङ्गस्स कुक्कुरगोजवरो^३,
 पुन वाळवस्ससिरिब्धयनो ।
 महिल्लामुखनामनुञ्जवरो,
 वहते धुर मुनिकेन दसा ति ॥ 10

३१. कुलावकजातकं

३१. कुलावका मातलि सिम्बलिस्मिं,
 ईसामुखेन परिवज्जयस्सु ।
 कामं चजाम असुरेसु पाणं,
 मा^४ मे दिजा विक्कुलवा^५ अहेसुं ति ॥ 15

१. अलम्भेसि - सी०, रो० । २. तदस्सु - सी०, रो० । ३. ० भोजवरो - सी०,
 स्या० । ४-५. मायिमे दिजा विक्कुलवा - सी०, स्या०, रो० ।

३२. नच्चजातकं

३२. रुदं मनुञ्जं रुचिरा च पिट्टि,
वेळुरियवण्णूपनिभा च गीवा ।
व्याममत्तानि च पेखुणानि,
नच्चेन ते धीतरं नो ददामी ति ॥

३३. सम्मोदमानजातकं

B. 9 5

३३. सम्मोदमाना गच्छन्ति, जालमादाय पक्खिनो ।
यदा ते विवदिस्सन्ति, तदा एहिन्ति मे वसं ति ॥

३४. मच्छजातकं

३४. न मं सीतं न मं उण्हं, न मं जालस्मि बाधनं ।
यञ्च मं मञ्जते मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ति ॥

३५. वट्टकजातकं

10

३५. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अवञ्चना ।
मातापिता च निकखन्ता, जातवेद पटिक्कमा ति ॥

३६. सकुणजातकं

३६. यं निस्सिता जगतिरुहं विहङ्गमा, स्वायं अग्निं पमुञ्चति ।
दिसा भजथ वक्कङ्गा^१, जातं सरणतो भयं ति ॥

३७. तित्तिरजातकं

३७. ये बुद्धेमपचायन्ति^२, नरा धम्मस्स कोविदा ।
दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च सुगती ति ॥

१. वक्कङ्गा - स्या० । २. वट्ट० - सी०, रो० ।

३८. बकजातकं

३८. नाच्चन्तं^१ निकतिप्पञ्जो, निकत्या सुखमेधति ।
 आराधेति^२ निकतिप्पञ्जो^३, बको कक्कटकामिवा ति ॥

३९. नन्दजातकं

३९. मञ्जे सोवण्णयो रासि, सोण्णमाला च नन्दको ।
 यत्थ दासो आमजातो, ठितो थुल्लानि गज्जती ति ॥

B, 10

४०. खदिरङ्गारजातकं

४०. कामं पतामि निरयं, उदंपादो^१ अवंसिरो ।
 नानरियं करिस्सामि, हन्द पिण्डं पटिग्गहा ति ॥
 कुलावकवग्गो चतुत्थो ।

5

तस्सुद्धानं

सिरिमातलि धीतर पक्खिवरो,
 रतियागतो^२ मातापिता च पुन ।
 जगतिरुह बुद्धं^३ सुक्कटको,
 तथा नन्दकपिण्डवरेन^४ दसा ति^५ ॥

10

४१. लोसकजातकं

४१. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
 ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
 अजिया पादमोलम्बं,
 मित्तको विय सोचती ति ॥

१. नाच्चन्त - सी०, रो० । २-२. आराधे निकतिप्पञ्जो - रो० । ३. उदंपादो - सी०, स्या, रो० । ४. रातिरागतो - सी०, स्या० । ५. वड्ढ - सी० । ६. तथा नन्दकपिण्ड-पटेन दस - सी० । ७. पादमोलुब्ध - सी०, स्या०, रो० ।

४२. कपोतजातकं

B. 11

४२. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
 ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
 कपोतकस्स वचनं अकत्वा,
 अमित्तहत्थत्थगतो व सेती ति ॥

४३. वेळुकजातकं

5

४३. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
 ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
 एवं सो निहतो सेति,
 वेळुकस्स यथा पिता ति ॥

४४. मकसजातकं

10

४४. सेय्यो अमित्तो मतिया उपेतो,
 न त्वेव मित्तो मतिविप्पहीनो ।
 मकसं वधिस्सं ति हि एळमूगो,
 पुत्तो पितु अग्भिदा उत्तमङ्गं ति ॥

४५. रोहिणिजातकं^१

४५. सेय्यो अमित्तो मेधावी, यञ्चे वालानुकम्पको ।
 पस्स रोहिणिकं जम्मिं, मातरं हत्त्वान सोचती ति ॥

४६. आरामदूसकजातकं

४६. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहा ।
हापेति अत्थं दुम्मेधो, कपि आरामिको यथा ति ॥

४७. वारुणिदूसकजातकं^१

४७. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहा ।
हापेति अत्थं दुम्मेधो, कोण्डञ्जो वारुणिं यथा ति ॥

B. 12

४८. वेदव्वजातकं

४८. अनुपायेन यो अत्थं, इच्छति सो विहञ्जति ।
चेता हनिं सु वेदव्वं^२, सब्बे ते व्यसनमज्झगू^३ ति^४ ॥

5

४९. नक्खत्तजातकं

४९. नक्खत्तं पटिमानेत्तं^५, अत्थो बालं उपच्चगा ।
अत्थो अत्थस्स नक्खत्तं, किं करिस्सन्ति तारका ति ॥

५०. दुम्मेधजातकं

५०. दुम्मेधानं सहस्सेन, यञ्जो मे उपयाचितो ।
इदानि खोहं यजिस्सामि, बहु^६ अधम्मिको जनो ति ॥ 10
अत्थकामवग्गो पञ्चमो ।

तत्सुद्धानं

अथ मित्तक मातु कपोतवरो,
तथा वेळूक एळमूगो रोहिणी ।
कपि वारुणि चेतचरा च पुन,
तथा तारक यञ्जवरेन दसा ति ॥

पठमो पण्णासको ।

— ० —

१. वारुणी जातकं—सी०, वारुणिजातक—रो० । २. वेदव्वं—सी०, रो० । ३-३.
व्यसनमज्झगूति—सी०, रो०; व्यसनमज्झगुन्ति—स्या० । ४. पटिमानेत्तं—सी०, रो० । ५.
बहु—सी०, रो० ।

५१. महासीलवजातकं

B. 13

५१. आसीसेथेव^१ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहू ति ॥

५२. चूळजनकजातकं

५२. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुब्भतं ति ॥

५३. पुण्णपातिजातकं

5

५३. तथेव पुण्णा पातियो, अञ्जायं वत्तते कथा ।
आकारणेन^२ जानामि, न चायं^३ भट्टिका सुरा ति ॥

५४. किंफलजातकं

५४. नायं रुक्खो दुरारुहो, न पि गामतो आरका ।
आकारणेन जानामि, नायं सादुफलो दुमो ति ॥

५५. पञ्चावुधजातकं

10

५५. यो अलीनेन चित्तेन, अलीनमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

५६. कञ्चनक्खन्धजातकं

B. 14

५६. यो पहट्ठेन चित्तेन, पहट्ठमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

१. आसीसेथेव - सी०, स्या०, रो० । २. आकारकेन - सी०, स्या०, रो० । ३. नेवायं - स्या० ।

५७. वानरिन्दजातकं

५७. यस्सेते चतुरो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं धम्मो धिति^१ चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५८. तयोधम्मजातकं

५८. यस्सेते च तयो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
दक्खियं सूरियं पञ्जा, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५९. भेरिवादकजातकं

५९. धमे धमे नातिधमे, अतिधन्तं हि पापकं ।
धन्तेन हि सतं लद्धं, अतिधन्तेन नासितं ति ॥

६०. सङ्खधम्मजातकं

६०. धमे धमे नातिधमे, अतिधन्तं हि पापकं ।
धन्तेनाधिगता भोगा, ते तातो विधमी धमं ति ॥
आसीसवग्गो छट्ठो ।

तस्सुद्धानं

यथा इच्छिं^१ तथाहुदका^२ थला^३,
सुर^४ सादुफलो च^५ अलीनमनो^६ ।
सम्पहट्टमनो चतुरो च तयो,
सतलद्धक भोगधनेन दसा ति ॥

B. 15

10

— ० —

१. धिती-सी०, रो० । २. इच्छि-स्या० । ३-३. दवाहु दवालका-सी० । ४. सुर-सी० । ५. व-सी०, स्या० । ६. अतिधमनो-सी० ।

६१. असातमन्तजातकं

६१. असा लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ।
सारत्ता च पगव्भा च, सिखी सब्बघसो यथा ।
ता हित्वा पव्वजिस्सामि, विवेकमनुब्रूह्यं ति ॥

६२. अण्डभूतजातकं

६२. यं ब्राह्मणो अवादेसि, वीणं समुखवेठितो ।
अण्डभूता भता भरिया, तासु को जातु विस्ससे ति ॥

६३. तक्कपण्डितजातकं

६३. कोधना अकतञ्जू च, पिसुणा मित्तभेदिका^१ ।
ब्रह्मचरियं चर भिक्खु, सो मुखं न विहाहसी^२ ति ॥

६४. दुराजानजातकं

६४. मा सु नन्दि इच्छति मं, मा सु सोचि न मिच्छति ।
थीनं भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गतं ति ॥

६५. अनभिरतिजातकं

६५. यथा नदी च पन्थो च, पानागारं सभा पपा ।
एवं लोकित्थियो नाम, नासं कुज्झन्ति पण्डिता ति ॥

६६. मुदुलक्खणजातकं

६६. एका इच्छा पुरे आसि, अलद्धा मुदुलक्खणं ।
यतो लद्धा अल्लारक्खी, इच्छा इच्छं विजायथा ति ॥

१. च विभेदिका - सी०, स्या०, रो० । २-२. विहाहिंसीति - सी०, स्या०, रो० ।

६७. उच्छङ्गजातकं

६७. उच्छङ्गे देव मे पुत्तो, पथे धावन्तिया पति ।
तञ्च देसं न पस्सामि, यतो सोदरियमानये ति ॥

६८. साकेतजातकं

६८. यस्मिं मनो निविसति, चित्तञ्चा पि पसीदति ।
अदिट्ठपुब्बके पोसे, कामं तस्मिं पि विस्ससे ति ॥

६९. विसवन्तजातकं

६९. धिरत्थु तं विसं वन्तं, यमहं जीवितकारणा^१ ।
वन्तं पच्चावमिस्सामि, मतं मे जीवितावरं ति ॥

5

७०. कुहालजातकं

७०. न तं जितं साधु जितं, यं जितं अवजीयति^२ ।
तं खो जितं साधु जितं, यं जितं नावजीयती^३ ति ॥
इत्थिवग्गो सत्तमो ।

तत्सुद्धानं

सिखीसब्बघसो पि च वीणवरो^४,
पिसुणा^५ मित्तभेदिका^६ नन्दी नदी ।
मुदुलक्खण सोदरिया च मनो,
विस साधुजितेन भवन्ति दसा ति ॥

B. 17

10

७१. वरुणजातकं^१

७१. यो पुब्बे करणीयानि, पच्छा सो कातुमिच्छति ।
वरुणकट्ठभञ्जो^२ व, स पच्छा मनुत्तप्पती ति ॥

१. जीवितकारणं—सी० । २. अवजिय्यति—स्या० । ३. नावजिय्यती—स्या० ।

४. वीणावरो—रो० । ५-५. पिसुणा च विभेदिका—सी० । ६. वरुणजातक—सी०, रो० ।

७. वरुणकट्ठं—स्या०; वरुणकट्ठ—सी०, रो० ।

७२. सीलवहृत्थिजातकं^१

७२. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।
सब्बं चे पठविं^२ दज्जा, नेव नं अभिराधये ति ॥

७३. सच्चंकिरजातकं

७३. सच्चं किरेवमाहंसु, नरा एकच्चिया इध ।
कट्ठं निप्लवितं^३ सेय्यो, न त्वेवेकच्चियो नरो ति ॥

७४. रुक्खधम्मजातकं

७४. साधू सम्बहुला जाती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
वातो वहति एकट्ठं, ब्रह्मन्तं पि वनस्पतिं^४ ति ॥

७५. मच्छजातकं

B. 13

७५. अभित्थनय पज्जुन्न, निधिं काकस्स नासय ।
काकं सोकाय रन्धेहि, मञ्च सोका पमोचया ति ॥

७६. असङ्ख्यजातकं

७६. असङ्ख्योमिह गाममिह, अरञ्जे नत्थि मे भयं ।
उजुं^५ मगं समारुळ्हो, मेत्ताय करुणाय चा ति ॥

७७. महासुपिनजातकं

७७. उसभा रुक्खा गावियो गवा च,
अस्सो कंसो सिङ्गाली^६ च कुम्भो ।
पोक्खरणी च अपाकचन्दनं,

१. सीलवनागराजजातकं-सी०; सीलवनागजातकं-स्या० । २. पठविं-म० । ३. निप्लवितं-सी०, रो०; निप्लवितं-स्या० । ४. वनस्पतिं-सी०, रो० । ५. उजुं-सी०, स्या०, रो० । ६. सिङ्गाली-सी०, स्या०, रो० ।

लाबूनि^१ सीदन्ति सिला प्लवन्ति ॥
 मण्डूकियो कण्हसप्पे गिलन्ति,
 काकं सुपण्णा^३ परिवारयन्ति ।
 तसा वका एळकानं भयाहि,
 विपरियासो^४ वत्तति नयिध मत्थी ति ॥

5

७८. इल्लिसजातकं

७८. उभो खञ्जा उभो कुणी, उभो विसमचक्खुका^५ ।
 उभिन्नं पिळ्ळा जाता, नाहं पस्सामि इल्लिसं ति ॥

७९. खरस्सरजातकं

७९. यतो विलुत्ता च हता च गावो,
 दड्ढानि गेहानि जनो च नीतो ।
 अथागमा पुत्तहताय पुत्तो,
 खरस्सरं डिण्डिमं^६ वादयन्तो ति ॥

B. 19

10

८०. भीमसेनजातकं

८०. यं ते पविकत्थितं पुरे,
 अथ ते पूतिसरा सजन्ति पच्छा ।
 उभयं न समेति भीमसेन,
 युद्धकथा च इदञ्च ते विहञ्जं ति ॥

वरुणवग्गो अट्टमो ।

15

तस्सुद्धानं

वरुणा अकतञ्जूवरे तु सच्चववरं,
 सवनप्पतिना च अभित्थनय^७ ।
 करुणाय सिलाप्लव इल्लिसतो,
 पुन डिण्डिमपूतिसरेन दसा ति ॥

—०—

१. लापूनि-सी०, रो०; लाबूनि-स्या० । २. सुवण्णा-सी०, स्या० । ३. विपरि-
 यायो-स्या० । ४. विसमचक्खुला-सी०, रो० । ५. डिण्डिमं-सी०, स्या०, रो० । ६. अहि-
 त्थनय-सी० ।

८१. सुरापानजातकं

८१. अपायिम्ह अनच्चिम्ह, अगायिम्ह रुदिम्ह च ।
विसञ्जकरणिं^१ पित्वा^२, दिट्ठा नाहुम्ह वानरा ति ॥

८२. मित्तविन्दकजातकं^३

B. 20

८२. अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं ।
स्वासि पासाणमासीनो, यस्मा जीवं न मोक्खसी ति ॥

८३. कालकण्णिजातकं^४

5

८३. मित्तो हवे सत्तपदेन होति,
सहायो पन द्वादसकेन होति ।
मासद्धमासेन च जाति होति,
तत्तुत्तरिं अत्तसमो पि होति ।
सोहं कथं अत्तसुखस्स हेतु,
चिरसन्धुतं^५ काळकणिं जहेय्यं ति ॥

10

८४. अत्थस्सद्वारजातकं

८४. आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं,
सीलञ्च बुद्धानुमतं सुतञ्च ।
धम्मनुवत्ती च अलीनता च,
अत्थस्स द्वारा पमुखा छळते ति ॥

८५. किपक्कजातकं

15

८५. आयतिं^६ दोसं नाञ्जाय, यो कामे पटिसेवति^७ ।
विपाकं ते हनन्ति^८ नं, किपक्कमिव भक्खितं ति ॥

१. विसञ्जकरणिं-सी०, रो० । २. पित्वा-सी०, रो० । ३. मित्तविन्दजातकं-
सी०, स्या०, रो० । ४. काळकण्णिजातकं-सी०, स्या०, रो० । ५. चिरसन्धुतं-रो० । ६.
आयति-सी० । ७. पटिसेवति-सी०, रो० । ८. हनन्ती-स्या०, रो० ।

८६. सीलवीमंसकजातकं^१

८६. सीलं किरेव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।

पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जती ति ॥

८७. मङ्गलजातकं

८७. यस्स मङ्गला^२ समूहतासे^३,

उप्पाता^४ सुपिना च लक्खणा च ।

सो^५ मङ्गलदोसवीतिवत्तो,

युगयोगाधिगतो न जातुमेती ति ॥

B. 21

5

८८. सारम्भजातकं

८८. कल्याणिमेव मुञ्चेय्य, न हि मुञ्चेय्य पापिकं ।

मोक्खो कल्याणिया साधु, मुत्वा तप्पति^६ पापिकं ति ॥

८९. कुहकजातकं

८९. वाचा व किर ते आसि, सण्हा सखिलभाणिनो ।

तिणमत्ते असज्जित्थो, नो च निक्खसतं हरं ति ॥

10

९०. अकतञ्जुजातकं^७

९०. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्झति ।

पच्छा किञ्चे समुप्पन्ने, कत्तारं नाधिगच्छती ति ॥

अपायिम्हवग्गो नवमो ।

तस्सुद्धानं

अपायिम्ह च दूभक^८ सत्तपदं,

छलद्वर^९ च आयतिना च पुन ।

१. सीलविमंसजातक-सी०; सीलवीमंसनजातक-स्या०, रो० । २. मङ्गल-सी० । ३. समूहता-सी०, स्या०, रो० । ४. उप्पादा-रो० । ५. स-सी०, रो० । ६. तपति-सी०, रो० । ७. अकतञ्जुजातक-सी०, स्या०, रो० । ८. दुभक-स्या० । ९. छलद्वय-सी०, स्या० ।

अहिशीलव मङ्गलि पापिकस्सा,
सतंनिक्ख कतत्थवरेन दसा^१ ति^१ ॥

९१. लित्तजातकं

B. 22

६१. लित्तं परमेन तेजसा, गिलमक्खं पुरिसो न वुज्झति ।
गिल रे गिल पापधुत्तक, पच्छा ते कटुकं भविस्सती ति ॥

९२. महासारजातकं

5

६२. उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति, मन्तीसु^२ अकुतूहलं^३ ।
पियञ्च अन्नपानम्हि, अत्थे जाते च पण्डितं ति ॥

९३. विंसासभोजनजातकं

६३. न विस्ससे अविस्सत्थे, विस्सत्थे पि न विस्ससे ।
विस्सासा भयमन्वेति, सीहं व मिगमातुका ति ॥

९४. लोमहंसजातकं

10

६४. सोतत्तो सोसिन्दो^१ चेव, एको भिसनके वने ।
नग्गो न चग्गिमासीनो, एसनापसुतो मुनी ति ॥

९५. महासुदस्सनजातकं

६५. अनिच्चा वत सङ्घारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेसं वूपसमो सुखो ति ॥

९६. तेलपत्तजातकं

६६. समतित्तिकं अनवसेकं, तेलपत्तं यथा परिहरेय्य ।
एवं सचित्तमनुरक्खे, पत्थयानो दिसं अगतपुब्बं ति ॥

१-१. दस-सी०, स्या० । २-२. विस्सत्थे पि न विस्ससे-सी० । ३. सोसीतो-सी०, स्या०, रो० ।

९७. नामसिद्धिजातकं

९७. जीवकं च मतं दिस्वा, धनपालिं च दुग्गतं ।
पन्थकं च वने मूळ्हं, पापको पुनरागतो ति ॥

B. 23

९८. कूटवाणिजजातकं

९८. साधु खो पण्डितो नाम, न^१ त्वेव^२ अतिपण्डितो ।
अतिपण्डितेन पुत्तेन, मनमिह उपकूलितो^३ ति ॥

९९. परोसहस्सजातकं

९९. परोसहस्सं पि समागतानं,
कन्देय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।
एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

5

१००. असातरूपजातकं

१००. असातं सातरूपेन, पियरूपेन अप्पियं ।
दुक्खं सुखस्स रूपेन, पमत्तमतिवत्तती ति ॥

10

लित्तवग्गो दसमो ।

तस्सुद्धानं

गिलमक्खकुतूहलमातुकस्सा,
मुनिना च अनिच्चतपत्तवरं ।
धनपालिवरो अतिपण्डितको,
सपरोसहस्सअसातदसा ति ॥

मज्झिमो पण्णासको ।

—०—

१०१. परोसतजातकं

१०१. परोसतं चे^१ पि समागतानं,
ज्ञायेय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।

15 B. 24

१-१. नत्थेव-रो० । २. उपकूलितो-सी०; उपकुट्टितो-स्या० । ३. वे-स्या०,

एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

१०२. पण्णिकजातकं

१०२. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुब्धि^१ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्झे,
यो तायिता सो सहसं^२ करोती ति ॥

१०३. वेरिजातकं^३

१०३. यत्थ वेरी निविसति^४, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं वा, दुक्खं वसति वेरिसू ति ॥

१०४. मित्तविन्दकजातकं

१०४. चतुब्धि अट्टज्जगमा, अट्ठाहि पि च सोळस ।
सोळसाहि^५ च बत्तिसं^६, अत्रिच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ति ॥

१०५. दुब्बलकट्टजातकं

१०५. बहुम्पेतं वने कट्टं, वातो भञ्जति दुब्बलं ।
तस्स चे भायसी^७ नाग, किसो नून भविस्ससी ति ॥

१०६. उदञ्चनीजातकं^८

१०६. सुखं वत मं जीवन्तं, पचमाना उदञ्चनी ।
चोरी जायप्पवादेन, तेलं लोणं च याचती ति ॥

१. दूभि-सी०, रो०; दुभि-स्या० । २. सहसा-सी०, स्या०, रो० । ३. वेरी-
जातक-सी० । ४. निविसति-सी०; निवीसति-स्या० । ५. सोळसाभि-स्या० । ६.
बत्तिस-सी०, स्या०; बत्तिसा-रो० । ७. भायसि-सी०, स्या० । ८. उदञ्चनीजातक-
सी०, रो० ।

१०७. सालित्तकजातकं^१

१०७. साधु खो सिप्पकं नाम, अपि यादिस कीदिसं ।
पस्स खञ्जप्पहारेन, लद्धा गामा चतुद्दिसा ति ॥

१०८. बाहियजातकं

१०८. सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि, सन्ति तच्छन्दिनो^२ जना ।
बाहिया हि^३ सुहन्नेन, राजानमभिराधयी ति ॥

१०९. कुण्डपूवजातकं^४

१०९. यथन्नो पुरिसो होति, तथन्ना तस्स देवता ।
आहरेतं कुण्डपूवं^५, मा मे भागं विनासया ति ॥

११०. सम्बसंहारकपञ्चजातकं^६

११०. सम्बसंहारको नत्थि, सुद्धं कङ्गु पवायति ।
अलिकं भायतियं^७ धुत्ती, सच्चमाह^८ महल्लिका ति ॥
परोसतवग्गो^९ एकादसमो ।

B. 26

तस्सुद्धानं

सपरोसत तायित वेरी पुन,
भमचक्कथ नागसिरिब्बहनो ।
सुखकं च वत सिप्पक बाहिया,
कुण्डपूव महल्लिकका च दसा ति ॥

10

१. सालित्तजातक-सी० । २. सच्छन्दिनो-सी०, रो० । ३. पि-सी०, स्या०,
रो० । ४. कुण्डकपूवजातक-स्या०, रो० । ५. कणं पूवं-सी०, रो० । ६. सम्बसंहारक-
पञ्चो-स्या०; ० पञ्च-रो०; सम्बसंहारजातक-सी० । ७. भासतियं-सी०, स्या० । ८.
सच्चमाहु-स्या० । ९. परोसहस्सवग्गो-सी० ।

१११. गद्रभपञ्चजातकं

१११. हंचि^१ तुवं एवमञ्जसि सेय्यो,
 पुत्तेन पिता ति राजसेट्ठ ।
 हन्दस्सतरस्स ते अयं,
 अस्सतरस्स हि गद्रभो पिता ति ॥

११२. अमरादेवीपञ्चजातकं^२

5 ११२. येन सत्तुविलङ्गा च, दिगुणपलासो च पुप्फितो ।
 येन^३ ददामि^४ तेन वदामि, येन न^५ ददामि^६ न तेन वदामि ।
 एस मग्गो यवमज्झकस्स, एतं छन्नपथं विजानाही ति ॥

११३. सिङ्गालजातकं^७

B. 27

११३. सदहासि सिङ्गालस्स,^८ सुरापीतस्स ब्राह्मण ।
 सिप्पिकानं सतं नत्थि, कुतो कंससता दुवे ति ॥

११४. मितचिन्तिजातकं^९

10 ११४. बहुचिन्ती अप्पचिन्ती,^{१०} उभो जाले अवज्जरे ।
 मितचिन्ती पमोचेसी,^{११} उभो तत्थ समागता ति ॥

११५. अनुसासिकजातकं

११५. यायञ्जमनुसासति, सयं लोलुप्पचारिनी ।
 सायं विपक्खिका सेति, हता चक्केन सासिका^{१२} ति ॥

१. हंचि-सी०, स्या० । २. अमरादेवीपञ्च-स्या०; ० पञ्च-रो० । ३-३. येनादामि-सी०, स्या० । ४-४. नादामि-सी०, स्या० । ५. सिङ्गालजातक-सी०, स्या०, रो० । ६. सिङ्गालस्स-सी०, स्या०, रो० । ७. मितचिन्तीजातक-सी० । ८. अप्पचिन्ती च-सी०, स्या०, रो० । ९. अमोचंसी-सी०; अमोचेसि-स्या०, रो० । १०. सालिका-सी०, रो०; सालिका-स्या० ।

११६. दुब्बचजातकं

११६. अतिकरमकराचरिय, मय्हम्पेतं न रुच्चति ।

चतुत्थे लङ्घयित्वान^१, पञ्चमायसि^२ आवुतो ति ॥

११७. तित्तिरजातकं

११७. अच्चुग्गतातिलपता, अतिवेलं^३ पभासिता ।वाचा हनति^४ दुम्मेधं, तित्तिरंवातिवस्सितं ति ॥

११८. वट्टकजातकं

११८. नाचिन्तयन्तो पुरिसो, विसेसमधिगच्छति ।

चिन्तितस्स फलं पस्स, मुत्तोस्मि वधवन्धना ति ॥

5

११९. अकालराविजातकं

११९. अमातापितरसंवद्धो^५, अनाचेरकुले^६ वसं ।

नायं कालं अकालं वा, अभिजानाति कुक्कुटो ति ॥

B. 28

१२०. बन्धनमोक्खजातकं

१२०. अबद्धा तत्थ वज्झन्ति, यत्थ बाला पभासरे ।

बद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति, यत्थ धीरा पभासरे ति ॥

10

हंचिवग्गो^७ द्वादसमो ।

तस्सुद्धानं

अथ गद्रभ सत्तुव कंससतं,

बहुचिन्ति सासिकायातिकर ।

अतिवेल विसेसमनाचरियो व,

धीरापभासरतेन दसा ति ॥

— ० —

१. लिङ्घयित्वान-स्या० । २. पञ्चमियस्मि-सी० । ३. अतिबलता-सी०, स्या०,

रो० । ४. हन्ति-सी० । ५. अमातापितरिसंवद्धो-सी०, रो० ; अमातापितुसंवद्धो-स्या० ।

६. अनाचरियाकुरे-सी०, स्या०, रो० । ७. हंसीवग्गो-सी० ; हंसिवग्गे-स्या० ।

१२१. कुसनाळिजातकं

१२१. करे सरिक्खो अथ वा पि सेट्ठो,
निहीनको वा^१ पि^२ करेय्य एको ।
करेय्युमेते^३ व्यसने उत्तमत्थं,
यथा अहं कुसनाळि^४ रुचायं ति ॥

१२२. दुम्मेधजातकं

B. 29 5

१२२. यसं लद्धान दुम्मेधो, अनत्थं चरति अत्तनो ।
अत्तनो च परेसं च, हिंसाय पटिपज्जती ति ॥

१२३. नङ्गलीसजातकं

१२३. असब्बत्थगामिं वाचं, बालो सब्बत्थ भासति ।
नायं दधि वेदि न नङ्गलीसं,
दधिप्पयं^५ मज्जति नङ्गलीसं ति ॥

१२४. अम्बजातकं

10

१२४. वायमेधेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
वायामस्स फलं पस्स, भुत्ता अम्बा अनीतिहं ति ॥

१२५. कटाहकजातकं

१२५. बहुम्पि सो विकत्थेय्य, अज्जं जनपदं गतो ।
अन्वागन्त्वान दूसेय्य, भुज्ज भोगे कटाहका ति ॥

१२६. असिलक्खणजातकं

15

१२६. तदेवेकस्स^६ कल्याणं, तदेवेकस्स पापकं ।
तस्मा सब्बं न कल्याणं, सब्बं वा पि न पापकं ति ॥

१-१. चापि-सी०, रो० । २. करिय्युंते-सी०, रो० । ३. कुसनाळी-सी० ।
४. दधि पयं-सी०, रो० । ५. तथेवैकस्स-सी०, स्या०; तथेवकस्स-रो० ।

१२७. कलण्डुकजातकं

१२७. ते देसा तानि वत्थूनि, अहं च वनगोचरो ।
अनुविच्च खो तं गण्हेय्यं, पिव^१ खीरं कलण्डुका ति ॥

१२८. बिळारवतजातकं^२

१२८. यो वे धम्मं^३ धजं^४ कत्वा, निगूळ्हो पापमाचरे ।
विस्सासयित्वा भूतानि, बिळारं नाम तं वतं ति ॥

B. 30

१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं

१२९. नायं सिखा पुञ्जहेतु, घासहेतु अयं सिखा ।
नाङ्गुट्टगणनं^५ याति, अलं ते होतु अग्गिका ति ॥

5

१३०. कोसियजातकं^६

१३०. यथा वाचा च^७ भुञ्जस्सु, यथा भुत्तं च व्याहर ।
उभयं ते न समेति, वाचा भुत्तं^८ च^९ कोसिये ति ॥
कुसनाळिवग्गो तेरसमो ।

तस्सुद्धानं

कुसनाळिसिरिब्ध्यनो च यसं,
दधि मम्ब कटाहकपञ्चमको ।
अथ पापकखीरबिळारवतं^{१०},
सिखि कोसियसब्ध्यनेन^{११} दसा ति ॥

10

१३१. असम्पदानजातकं

१३१. असम्पदानेनितरीतरस्स,
बालस्स मित्तानि कली भवन्ति ।

१. पिव-सी०, रो० । २. मूसिकजातकं-स्या०; बिळारजातक-रो० । ३-३. धम्मधजं-रो० । ४. अग्गिकजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. नङ्गुट्टगणनं-सी०, स्या०; नाङ्गुट्टगणनं-रो० । ६. व-सी०, रो० । ७-७. भुत्तञ्च-सी० । ८. पापसखिरबिळारवतं-सी०, स्या० । ९. कोसियसब्ध्यनेन-सी० ।

८१. सुरापानजातकं

८१. अपायिम्ह अनच्चिम्ह, अगायिम्ह रुदिम्ह च ।
विसञ्जिकरणिं^१ पित्वा^२, दिट्ठा नाहुम्ह वानरा ति ॥

८२. मित्तविन्दकजातकं^३

B. 20

८२. अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं ।
स्वासि पासाणमासीनो, यस्मा जीवं न मोक्खसी ति ॥

८३. कालकर्णजातकं^४

5

८३. मित्तो हवे सत्तपदेन होति,
सहायो पन द्वादसकेन होति ।
मासड्डमासेन च जाति होति,
तत्तुत्तरिं अत्तसमो पि होति ।
सोहं कथं अत्तमुखस्स हेतु,
चिरसन्धुतं^५ कालकर्णिं जहेय्यं ति ॥

10

८४. अत्थस्सद्वारजातकं

८४. आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं,
सीलञ्च बुद्धानुमतं सुतञ्च ।
धम्मानुवत्ती च अलीनता च,
अत्थस्स द्वारा पमुखा छल्लेते ति ॥

८५. किंपक्कजातकं

15

८५. आर्यातिं^६ दोसं नाञ्जाय, यो कामे पटिसेवति^७ ।
विपाकं ते हनन्ति^८ नं, किंपक्कमिव भविस्सति ति ॥

१. विसञ्जिकरणिं-सी०, रो० । २. पीत्वा-सी०, रो० । ३. मित्तविन्दजातकं-सी०, स्या०, रो० । ४. कालकर्णजातकं-सी०, स्या०, रो० । ५. चिरसन्धुतं-रो० । ६. आर्याति-सी० । ७. पटिसेवति-सी०, रो० । ८. हनन्ती-स्या०, रो० ।

८६. सीलवीमंसकजातकं^१

८६. सीलं किरेव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जती ति ॥

८७. मङ्गलजातकं

८७. यस्स मङ्गला^२ समूहतासे^३,
उप्पाता^४ सुपिना च लक्खणा च ।
सो^५ मङ्गलदोसवीतिवत्तो,
युगयोगाधिगतो न जातुमेती ति ॥

B. 21

5

८८. सारम्भजातकं

८८. कल्याणिमेव मुञ्चेय्य, न हि मुञ्चेय्य पापिकं ।
मोक्खो कल्याणिया साधु, मुत्वा तप्पति^६ पापिकं ति ॥

८९. कुहकजातकं

८९. वाचा व किर ते आसि, सण्हा सखिलभाणिनो ।
तिणमत्ते असज्जित्थो, नो च निक्खसतं हरं ति ॥

10

९०. अकतञ्जुजातकं^७

९०. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्झति ।
पच्छा किञ्चे समुप्पन्ने, कत्तारं नाधिगच्छती ति ॥
अपायिम्हवग्गो नवमो ।

तस्सुद्दानं

अपायिम्ह च दूभक^८ सत्तपदं,
छल्लद्वर^९ च आयतिना च पुन ।

१. सीलविमंसजातक-सी०; सीलवीमंसनजातक-स्या०, रो० । २. मङ्गल-
सी० । ३. समूहता-सी०, स्या०, रो० । ४. उप्पादा-रो० । ५. स-सी०, रो० । ६.
तप्पति-सी०, रो० । ७. अकतञ्जुजातक-सी०, स्या०, रो० । ८. दुभक-स्या० ।
९. छल्लद्वर-सी०, स्या० ।

अहिशीलव मङ्गलि पापिकस्सा,
सतनिक्ख कतत्थवरेन दसा^१ ति^१ ॥

९१. लित्तजातकं

B. 22

९१. लित्तं परमेन तेजसा, गिलमक्खं पुरिसो न बुज्जति ।
गिल रे गिल पापधुत्तक, पच्छा ते कटुकं भविस्सती ति ॥

९२. महासारजातकं

९२. उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति, मन्तीसु^२ अकुतूहलं^३ ।
पियञ्च अन्नपानम्हि, अत्थे जाते च पण्डितं ति ॥

९३. विंसासभोजनजातकं

९३. न विस्ससे अविस्सत्थे, विस्सत्थे पि न विस्ससे ।
विस्सासा भयमन्वेति, सीहं व मिगमातुका ति ॥

९४. लोमहंसजातकं

९४. सोतत्तो सोसिन्दो^१ चेव, एको भिसनके वने ।
नग्गो न चग्गिमासीनो, एसनापसुतो मुनी ति ॥

९५. महासुदस्सनजातकं

९५. अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्जन्ति, तेसं वूपसमो सुखो ति ॥

९६. तेलपत्तजातकं

९६. समतित्तिकं अनवसेकं, तेलपत्तं यथा परिहरेय्य ।
एवं सचित्तमनुरक्खे, पत्थयानो दिसं अगतपुब्बं ति ॥

१-१. दस-सी०, स्या० । २-२. विस्सत्थे पि न विस्ससे-सी० । ३. सोसीतो-सी०, स्वा०, रो० ।

९७. नामसिद्धिजातकं

९७. जीवकं च मतं दिस्वा, धनपालिं च दुग्गतं ।
पन्थकं च वने मूळ्हं, पापको पुनरागतो ति ॥

B. 23

९८. कूटवाणिजजातकं

९८. साधु खो पण्डितो नाम, न^१ त्वेव^२ अतिपण्डितो ।
अतिपण्डितेन पुत्तेन, मनमिह उपकूळितो^३ ति ॥

९९. परोसहस्सजातकं

९९. परोसहस्सं पि समागतानं,
कन्देय्युं ते वस्ससतं अपञ्ज्रा ।
एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्ज्रो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

5

१००. असातरूपजातकं

१००. असातं सातरूपेन, पियरूपेन अप्पियं ।
दुक्खं सुखस्स रूपेन, पमत्तमतिवत्तती ति ॥

10

लित्तवग्गो दसमो ।

तस्सुद्धानं

गिलमक्खकुतूहलमातुकस्सा,
मुनिना च अनिच्चतपत्तवरं ।
धनपालिवरो अतिपण्डितको,
सपरोसहस्सअसातदसा ति ॥

मज्झिमो पण्णासको ।

—०—

१०१. परोसतजातकं

१०१. परोसतं चे^१ पि समागतानं,
ज्ञायेय्युं ते वस्ससतं अपञ्ज्रा ।

15 B. 24

१-१. नत्थेव-रो० । २. उपकूळितो-सी०; उपकुट्टितो-स्या० । ३. वे-स्या०, रो० ।

एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

१०२. पण्णिकजातकं

१०२. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुब्धि^१ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्जे,
यो तायिता सो सहसं^२ करोती ति ॥

१०३. वेरिजातकं^३

१०३. यत्थ वेरी निविसति^४, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं वा, दुक्खं वसति वेरिसू ति ॥

१०४. मित्तविन्दकजातकं

१०४. चतुब्धि अट्ठज्जगमा, अट्ठाहि पि च सोळस ।
सोळसाहि^५ च वत्तिंस^६, अत्रिच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ति ॥

१०५. दुब्बलकट्टजातकं

१०५. बहुम्पेतं वने कट्टं, वातो भञ्जति दुब्बलं ।
तस्स चे भायसी^७ नाग, किसो नून भविस्ससी ति ॥

१०६. उदञ्चनीजातकं^८

१०६. सुखं वत मं जीवन्तं, पचमाना उदञ्चनी ।
चोरी जायप्पवादेन, तेलं लोणं च याचती ति ॥

१. दुब्धि-सी०, रो०; दुभि-स्या० । २. सहसा-सी०, स्या०, रो० । ३. वेरी-
जातक-सी० । ४. निवसति-सी०; निवीसति-स्या० । ५. सोळसाभि-स्या० । ६.
वत्तिस-सी०, स्या०; वत्तिसा-रो० । ७. भायसि-सी०, स्या० । ८. उदञ्चनीजातक-
सी०, रो० ।

१०७. सालित्तकजातकं^१

१०७. साधु खो सिप्पकं नाम, अपि यादिस कीदिसं ।
पस्स खञ्जप्पहारेन, लद्धा गामा चतुद्दिसा ति ॥

१०८. बाहियजातकं

१०८. सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि, सन्ति तच्छन्दिनो^२ जना ।
बाहिया हि^३ सुहन्नेन, राजानमभिराधयी ति ॥

१०९. कुण्डपूवजातकं^४

१०९. यथन्नो पुरिसो होति, तथन्ना तस्स देवता ।
आहरेतं कुण्डपूव^५, मा मे भागं विनासया ति ॥

११०. सब्संहारकपञ्चजातकं^६

११०. सब्संहारको नत्थि, मुद्धं कङ्गु पवायति ।
अलिकं भायतियं^७ धुत्ती, सच्चमाह^८ महल्लिका ति ॥
परोसतवग्गो^९ एकादसमो ।

B. 25

तस्सुद्धानं

सपरोसत तायित वेरी पुन,
भमचक्कथ नागसिरिद्धयनो ।
सुखकं च वत सिप्पक बाहिया,
कुण्डपूव महल्लिकका च दसा ति ॥

10

१. सालित्तजातक-सी० । २. सच्छन्दिनो-सी०, रो० । ३. पि-सी०, स्या०, रो० । ४. कुण्डकपूवजातक-स्या०, रो० । ५. कणं पूव-सी०, रो० । ६. सब्संहारक-पञ्चो-स्या०; ० पञ्च-रो०; सब्संहारजातक-सी० । ७. भासतियं-सी०, स्या० । ८. सच्चमाहु-स्या० । ९. परोसहस्सवग्गो-सी० ।

१११. गद्रभपञ्चजातकं

१११. हंचि^१ तुवं एवमञ्चसि सेय्यो,
 पुत्तेन पिता ति राजसेट्ठ ।
 हन्दस्सतरस्स ते अयं,
 अस्सतरस्स हि गद्रभो पिता ति ॥

११२. अमरादेवीपञ्चजातकं

११२. येन सत्तुविलङ्गा च, दिगुणपलासो च पुष्फितो ।
 येन^२ ददामि^३ तेन वदामि, येन न^४ ददामि^५ न तेन वदामि ।
 एस मग्गो यवमज्झकस्स, एतं छन्नपथं विजानाही ति ॥

११३. सिङ्गालजातकं

B. 27

११३. सदहासि सिङ्गालस्स,^१ सुरापीतस्स ब्राह्मण ।
 सिप्पिकानं सतं नत्थि, कुतो कंससता दुवे ति ॥

११४. मितचिन्तिजातकं

10

११४. बहुचिन्ती अप्पचिन्ती,^२ उभो जाले अब्बज्जरे ।
 मितचिन्ती पमोचेसी,^३ उभो तत्थ समागता ति ॥

११५. अनुसासिकजातकं

११५. यायञ्जमनुसासति, सयं लोलुप्पचारिनी ।
 सायं विपक्खिका सेति, हता चक्केन सासिका^४ ति ॥

१. हंचि-सी०, स्या० । २. अमरादेवीपञ्चो-स्या०; ० पञ्च-रो० । ३-३. येनादामि-सी०, स्या० । ४-४. नादामि-सी०, स्या० । ५. सिङ्गालजातक-सी०, स्या०, रो० । ६. सिङ्गालस्स-सी०, स्या०, रो० । ७. मितचिन्तीजातक-सी० । ८. अप्पचिन्ती च-सी०, स्या०, रो० । ९. अमोचेसी-सी०; अमोचेसि-स्या०, रो० । १०. सालिका-सी०, रो०; सालिका-स्या० ।

११६. दुब्बचजातकं

११६. अतिकरमकराचरिय, मय्हम्पेतं न रुच्चति ।
चतुत्थे लङ्घयित्वान^१, पञ्चमायसि^२ आवुतो ति ॥

११७. तित्तिरजातकं

११७. अच्चुग्गतातिलपता, अतिवेलं^३ पभासिता ।
वाचा हनति^४ दुम्मेधं, तित्तिरंवातिवस्सितं ति ॥

११८. वट्टकजातकं

११८. नाचिन्तयन्तो पुरिसो, विसेसमधिगच्छति ।
चिन्तितस्स फलं पस्स, मुत्तोस्मि बधवन्धना ति ॥

5

११९. अकालराविजातकं

११९. अमातापितरसंबद्धो^५, अनाचेरकुले^६ वसं ।
नायं कालं अकालं वा, अभिजानाति कुक्कुटो ति ॥

B. 28

१२०. बन्धनमोक्खजातकं

१२०. अबद्धा तत्थ बज्जन्ति, यत्थ बाला पभासरे ।
बद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति, यत्थ धीरा पभासरे ति ॥
हंचिवग्गो^७ द्वादसमो ।

10

तस्सुद्धानं

अथ गद्रभ सत्तुव कंससतं,
बहुचिन्ति सासिकायातिकर ।
अतिवेल विसेसमनाचरियो व,
धीरापभासरतेन दसा ति ॥

— ० —

१. लिङ्घयित्वान—स्या० । २. पञ्चमियस्मि—सी० । ३. अतिबलता—सी०, स्या०,
रो० । ४. हन्ति—सी० । ५. अमातापितरिसंबद्धो—सी०, रो० ; अमातापितुसंबद्धो—स्या० ।
६. अनाचरियाकुरे—सी०, स्या०, रो० । ७. हंसीवग्गो—सी० ; हंसिवग्गे—स्या० ।

१२१. कुसनाळिजातकं

१२१. करे सरिक्खो अथ वा पि सेट्ठो,
निहीनको वा^१ पि^२ करेय्य एको ।
करेय्युमेते^३ व्यसने उत्तमत्थं,
यथा अहं कुसनाळि^४ रुचायं ति ॥

१२२. दुम्मेधजातकं

B. 29 5

१२२. यसं लद्धान दुम्मेधो, अनत्थं चरति अत्तनो ।
अत्तनो च परेसं च, हिंसाय पटिपज्जती ति ॥

१२३. नङ्गलीसजातकं

१२३. असब्बत्थगामिं वाचं, बालो सब्बत्थ भासति ।
नायं दधि वेदि न नङ्गलीसं,
दधिप्पयं^५ मञ्जति नङ्गलीसं ति ॥

१२४. अम्बजातकं

10

१२४. वायमेथेव पुरिसो, न निब्बिन्देय्य पण्डितो ।
वायामस्स फलं पस्स, भुत्ता अम्बा अनीतिहं ति ॥

१२५. कटाहकजातकं

१२५. बहुम्पि सो विकत्थेय्य, अञ्जं जनपदं गतो ।
अन्वागन्त्वान दूसेय्य, भुञ्ज भोगे कटाहका ति ॥

१२६. असिलक्खणजातकं

15

१२६. तदेवेकस्स^६ कल्याणं, तदेवेकस्स पापकं ।
तस्मा सब्बं न कल्याणं, सब्बं वा पि न पापकं ति ॥

१-१. चापि-सी०, रो० । २. करिय्युते-सी०, रो० । ३. कुसनाळी-सी० ।
४. दधि पयं-सी०, रो० । ५. तथेवेकस्स-सी०, स्या०; तथेवेकस्स-रो० ।

१२७. कलण्डुकजातकं

१२७. ते देसा तानि वत्थूनि, अहं च वनगोचरो ।

अनुविच्च खो तं गण्हेय्यं, पिव^१ खीरं कलण्डुका ति ॥

१२८. बिळारवतजातकं

१२८. यो वे धम्मं^१ धजं^२ कत्वा, निगूळ्हो पापमाचरे ।

विस्सासयित्वा भूतानि, बिळारं नाम तं वतं ति ॥

B. 30

१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं

१२९. नायं सिखा पुञ्जहेतु, घासहेतु अयं सिखा ।

नाङ्गुट्टगणनं^३ याति, अलं ते होतु अग्गिका ति ॥

5

१३०. कोसियजातकं

१३०. यथा वाचा च^४ भुञ्जस्सु, यथा भुत्तं च व्याहर ।उभयं ते न समेति, वाचा भुत्तं^५ च^६ कोसिये ति ॥

कुसनाळिवग्गो तेरसभो ।

तस्सुद्धानं

कुसनाळिसिरिब्बहनो च यसं,

दधि मम्ब कटाहकपञ्चमको ।

अथ पापकखीरबिळारवतं^७,सिखि कोसियसब्बयनेन^८ दसा ति ॥

10

— ० —

१३१. असम्पदानजातकं

१३१. असम्पदानेनितरीतरस्स,

बालस्स मित्तानि कली भवन्ति ।

१. पिय-सी०, रो० । २. मूसिकजातकं-स्या०; बिळारजातक-रो० । ३-३. धम्मवजं-रो० । ४. अग्गिकजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. नङ्गुट्टगणनं-सी०, स्या०; नङ्गुट्टगणनं-रो० । ६. व-सी०, रो० । ७-७. भत्तञ्च-सी० । ८. पापसखिरबिळारवतं-सी०, स्या० । ९. कोसियसब्बयनेन-सी० ।

तस्मा हरामि भुसं अड्डमानं,
मा मे मित्ति जीयित्थ सस्सतायं ति ॥

१३२. भीरुकजातकं^१

B, 31

१३२. कुसलूपदेसे धितिया दळ्हाय च,
अनिवत्तितत्ता^२ भयभीरुताय च ।
न रक्खसीनं वसमागमिम्हसे^३,
स सोत्थिभावो महता भयेन मे ति ॥

5

१३३. घतासनजातकं

१३३. खेमं यहि तत्थ अरी उदीरितो,
दकस्स^४ मज्जे जलते घतासो नो ।
न अज्ज वासो महिया महीरुहे,
दिसा भजव्हो सरणाज्ज^५ नो भयं ति ॥

10

१३४. ज्ञानसोधनजातकं

१३४. ये सञ्जिनो ते पि दुग्गता,
ये पि असञ्जिनो ते पि दुग्गता ।
एतं उभयं विवज्जय,
तं समापत्तिमुखं अनङ्गणं ति ॥

१३५. चन्दाभजातकं

15

१३५. चन्दाभं सूरियाभञ्च, योध पञ्जाय गावति^६ ॥
अवितक्केन ज्ञानेन, होति आभस्सरूपगो ति ॥

१. पञ्चगुरुजातक-सी०; पञ्चभीरुकजातकं-स्या०; पञ्चगुरुजातक-रो० । २. अनिवत्तितत्ता-सी०, स्या०, रो० । ३. वसमागमिम्हा-सी०; वसमागमिम्ह-स्या०, रो० । ४. दकस्स-सी०, रो० । ५. सरणाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. भावति-रो० ।

१३६. सुवण्णहंसजातकं

१३६. यं लद्धं तेन तुट्ठव्वं, अतिलोभो हि पापको ।
हंसराजं गहेत्वान, सुवण्णा परिहायथा ति ॥

B. 32

१३७. बब्बुजातकं

१३७. यत्थेको लभते बब्बु, दुतियो तत्थ जायति ।
ततियो च चतुत्थो च, इदं ते बब्बुका बिलं ति ॥

१३८. गोधजातकं

१३८. किं ते जटाहि दुम्मेध, किं ते अजिनसाटिया ।
अब्भन्तरं ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसी ति ॥

5

१३९. उभतोभट्टजातकं

१३९. अक्खी भिन्ना पटो नट्ठो, सखिगेहे^१ च भण्डनं ।
उभतो पटुट्ठा^२ कम्मन्ता^३, उदकम्हि थलम्हि चा ति ॥

१४०. काकजातकं

१४०. निच्चं उब्बिग्गहदया, सब्बलोकविहेसका ।
तस्मा नेसं^४ वसा नत्थि, काकानम्हाक^५ आतिनं ति ॥
असम्पदानवग्गो चुइसमो ।

10

तत्सुद्धानं

इतरीतररक्खसि खेमियो च,
परोसतपञ्हेन आभस्सरो पुन ।
अथ हंसवरुत्तमबब्बुजटं,
पटनट्टककाकवरेन दसा ति ॥

B. 33

— ० —

१. सखीगेहे—सी०, स्या० । २-२. पटुट्टकम्मन्तो—सी०; ० कम्मन्ता—स्या०;
पटुट्टो कम्मन्तो—रो० । ३. तैसं—सी०, रो० । ४. काकानम्हाक—सी०, रो० ।

१४१. गोधजातकं

१४१. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तमुखमेधति ।

गोधाकुलं ककण्टा^१ व^२, कलिं पापेति अत्तनं^३ ति^४ ॥

१४२. सिङ्गलजातकं

१४२. एतं हि ते दुराजानं, यं सेसि मतसायिकं^५ ।

यस्स ते कड्डुमानस्स, हत्था दण्डो न मुच्चती ति ॥

१४३. विरोचजातकं

१४३. लसी च ते निष्फलिता, मत्थको च पदालितो^६ ।

सब्बा ते फासुका भग्गा, अज्ज खो त्वं विरोचसी ति ॥

१४४. नङ्गुट्टजातकं

१४४. बहुम्पेतं असत्थिभ जातवेद, यं तं वालधिनाभिपूजयाम ।

मंसारहस्स नत्थज्ज मंसं, नङ्गुट्टम्पि भवं पटिग्गहातू ति ॥

१४५. राधजातकं

१४५. न त्वं राध विजानासि, अद्भुरत्ते अनागते ।

अव्ययतं^७ विलपसि, विरत्ता^८ कोसियायने ति ॥

१४६. समुद्दकाकजातकं

१४६. अपि^९ नु^{१०} हनुका सन्ता, मुखं च परिसुस्सति ।

ओरमाम न पारेम, पूरते व महोदधी ति ॥

१४७. पुष्परत्तजातकं

१४७. नयिदं दुक्खं अदुं दुक्खं, यं मं तुदति वायसो ।

यं सामा पुष्परत्तेन, कत्तिकं नानुभोस्सती ति ॥

१-१. ककण्टोव-रो० । २-२. अत्तानन्ति-सी०, रो० । ३. सायितं-स्या० । ४. विरोचनजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. विदालितो-सी०, रो० । ६. अव्यायतं-सी०, रो०; अव्यायतं-स्या० । ७. विरत्ते-स्या० । ८. काकजातकं-सी०, स्या० । ९-९. अपिनु-स्या०, रो० ।

१४८. सिङ्गलजातकं

१४८. नाहं पुनं न च पुनं, न चापि अपुनपुनं ।
हृत्थिबोन्दि पवक्खामि, तथा हि भयतज्जितो ति ॥

१४९. एकपण्णजातकं

१४९. एकपण्णो अयं रुक्खो, न भूम्या चतुरङ्गुलो ।
फलेन विसकण्णेन, महायं किं भविस्सती ति ॥

१५०. सञ्जीवजातकं

१५०. असन्तं यो पग्गण्हाति, असन्तं चूपसेवति ।
तमेव घासं कुरुते, व्यग्घो सञ्जीवको^१ यथा ति ॥
ककण्टकवग्गो पन्नरसमो ।

5 B. 35

तस्सुद्धानं

सुखमेधति दण्डवरो च पुन,
लसिवालधि^२ पञ्चमराधवरो ।
समहोदधि कत्तिकबोन्दि पुन,
चतुरङ्गुलव्यग्घवरेन^३ दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्धानं^४

अपण्णकं सीलवग्गकुरुङ्गं, कुलावकं अत्थकामेन पञ्चमं ।
आसीसो^५ इत्थिवरुणं अपायि, लित्तवग्गेन ते दस ।
परोसतं हंचि^६ कुसनाळि^७, असम्पदं ककण्टकवग्गो^८ ॥
एककनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. संजीविको-सी०, स्या०, रो० । २. लसीवालधि-सी० । ३. ० व्यग्घवरेन-सी० । ४. तत्र वग्गुद्धानं भवति-सी०, स्या० । ५. आसीसो-सी०, स्या० । ६-६. हंसि सरिक्खं-सी०, स्या० । ७. पापसेविदग्गो-स्या० ।

२. दुकनिपातो

१५१. राजोवादजातकं (१)

B. 36

१. दळ्हं दळ्हस्स खिपति, मल्लिको^१ मुदुना मुदुं ।
साधुम्पि साधुना जेति, असाधुम्पि असाधुना ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथि^२ ॥
२. अक्कोधेन जिने कोधं, असाधुं साधुना जिने ।
जिने कदरियं दानेन, सच्चेनालिकवादिनं ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथी ति ॥

5

१५२. सिङ्गलजातकं^३ (२)

३. असमेक्खितकम्मन्तं, तुरिताभिनिपातिनं ।
सानि^४ कम्मनि^५ तप्पेन्ति, उण्हंवज्जोहितं मुखे ॥
४. सीहो च सीहनादेन, ददरं अभिनादयि ।
मुत्वा सीहस्स निग्घोसं, सिङ्गलो ददरे वसं ।
भीतो सन्तासमापादि, हृदयञ्चस्स अण्फली ति ॥

10

१५३. सूकरजातकं (३)

५. चतुप्पदो अहं सम्म, त्वं पि सम्म चतुप्पदो ।
एहि सम्म^६ निवत्तस्सु, किं^७ नु^८ भीतो पलायसि ॥
६. असुचि पूतिलोमोसि, दुग्गन्धो वासि सूकर ।
सचे युज्झितुकामोसि, जयं सम्म ददामि ते ति ॥

15

१. बल्लिको-म० । २. सारथीति-सी०, रो० । ३. सिङ्गलजातक-सी०, स्या०, रो० । ४-४. तानि कम्मनि-स्या० । ५. सीह-सी०, रो० । ६-६. किमु-सी०, स्या०, रो० ।

१५४. उरगजातकं (४)

७. इधूरगानं पवरो पविट्टो,
सेलस्स वण्णेन पमोक्खमिच्छं ।
ब्रह्मं च वण्णं अपचायमानो,
बुभुक्खितो नो वितरामि^१ भोत्तुं ॥

B. 37

८. सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव,
दिब्ब्या^२ च ते पातुभवन्तु भवखा ।
यो^३ ब्रह्मवण्णं अपचायमानो,
बुभुक्खितो नो वितरासि भोत्तुं ति ॥

१५५. भग्गजातकं (५)

९. जीव वस्ससतं भग्ग,^४ अपरानि च वीसति^५ ।
मा मं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ॥
१०. त्वं पि वस्ससतं जीव, अपरानि च वीसति ।
विसं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ति ॥

10

१५६. अलीनचित्तजातकं (६)

११. अलीनचित्तं निस्साय, पहट्ठा महती चमू ।
कोसलं सेनासन्तुट्ठं, जीवग्गाहं^६ अगाहयि ॥
१२. एवं निस्सयसम्पन्नो, भिक्खु आरद्धवीरियो ।
भावयं कुसलं धम्मं, योगवखेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं^७ ति ॥

15

१. विसहामि-सी०, स्या०, रो० । २. दिब्ब्या-सी०; दिब्बा-रो० । ३. सो-
स्या०, रो० । ४. भग्गजातक-सी०, रो० । ५. भग्ग-सी०, रो० । ६. वीसति-स्या० ।
७. जीवग्गाहं-सी०, रो० । ८-८. सब्बसंयोजनक्खयन्ति-सी० ।

१५७. गुणजातकं (७)

B. 38

१३. येन कामं पणामेति, धम्मो बलवत्तं मिगी ।

उन्नदन्ती विजानाहि, जातं सरणतो भयं ॥

१४. अपि चे पि दुब्बलो मित्तो, मित्तधम्मेसु तिट्ठति ।

सो जातको च बन्धु च, सो मित्तो सो च मे सखा ।

5

दाठिनि मातिमञ्जित्थो^१, सिङ्गालो मम पाणदो ति ॥

१५८. सुहनुजातकं (८)

१५. नयिदं विसमसीलेन, सोणेन सुहनू^२ सह^३ ।सुहनू^४ पि तादिसोयेव, यो सोणस्स सगोचरो ॥

१६. पक्खन्दिना पगव्वेन, निच्चं सन्दानखादिना ।

समेति पापं पापेन, समेति असता असं ति ॥

१५९. मोरजातकं (९)

10

१७. उदेतयं चक्खुमा एकराजा,

हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो^१ ।

तं तं नमस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,

तयाज्ज^२ गुत्ता विहरेमु दिवसं ॥ये ब्राह्मणा वेदगू^३ सव्वधम्मे,

15

ते मे नमो ते च मं पालयन्तु ।

नमत्थु बुद्धानं नमत्थु बोधिया,

नमो विमुत्तानं नमो विमुत्तिया ।

इमं सो परित्तं कत्वा, मोरो चरति एसना ॥

B. 39

१८. अपेतयं चक्खुमा एकराजा,

हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो ।

20

१. तिमञ्जित्थो-स्या० । २-२. सुहनुस्सह-सी०, स्या०; सुहनुस्सहा-रो० । ३. सुहनू-स्या०, रो० । ४. पठविप्पभासो-सी०, स्या०, रो० । ५. तयाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. वेदगू-स्या० ।

तं तं नम्मस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,
तयाज्ज गुत्ता विहरेमु रत्ति ॥

ये ब्राह्मणा वेदगू सब्बधम्मे,
ते मे नमो ते च मं पालयन्तु ।
नमत्थु बुद्धानं नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तानं नमो विमुत्तिया ।
इमं सो परित्तं कत्वा, मोरो वासमकप्पयी ति ॥

5

१६०. विनीलजातकं^१ (१०)

१९. एवमेव नून राजानं, वेदेहं मिथिलगहं ।
अस्सा वहन्ति^२ आजञ्जा, यथा हंसा विनीलकं ॥
२०. विनील दुग्गं भजसि, अभूमि तात सेवसि ।
गामन्तकानि^३ सेवस्सु, एतं मातालयं तवा^४ ति^५ ॥
दळ्हवग्गो पठमो ।

10

तस्सुद्धानं

वरवल्लिकददरसूकरको,
उरगूत्तमपञ्चमभग्गवरो ।
महतीचमुया व सिङ्गालवरो,
सुहनुत्तम मोर विनीलं दसा ति ॥

15

१६१. इन्द्रसमानगोत्तजातकं (११)

२१. न सन्धवं कापुरिसेन कयिरा,
अरियो अनरियेन पजानमत्थं ।
चिरानुबुत्थो पि करोति पापं,
गजो यथा इन्द्रसमानगोत्तं ॥

B. 40

१. विनीलकजातकं—सी०, स्या०; ० जातक—रो० । २. वाहन्ति—रो० । ३. गामन्ति-
कानि—सी० । ४-४. तुवन्ति—स्या०; त्वन्ति—रो० ।

२२. यं^१ त्वेव^२ जञ्जा सदिसो ममं ति,
 सीलेन पञ्जाय सुतेन चा पि ।
 तेनेव मेत्ति कयिराथ सद्धि,
 सुखो^३ हवे^४ सप्पुरिसेन सङ्गमो ति ॥

१६२. सन्धवजातकं (१२)

५ २३. न सन्धवस्मा परमत्थि पापियो,
 यो सन्धवो कापुरिसेन होति ।
 सन्तप्पितो सप्पिना पायसेन,
 किच्छाकतं पण्णकुटि अदग्धि^५ ॥

१० २४. न सन्धवस्मा परमत्थि सेय्यो,
 यो सन्धवो सप्पुरिसेन होति ।
 सीहस्स व्यग्घस्स^६ च दीपिनो च,
 सामा मुखं लेहति सन्धवेना ति ॥

१६३. सुसीमजातकं (१३)

१५ २५. काला मिगा सेतदन्ता तवीमे^७,
 परोसतं हेमजालाभिच्छन्ना^८ ।
 ते ते ददामी ति सुसीम ब्रूसि,
 अनुस्सरं पेत्तिपितामहानं ॥

B. 41 २६. काला मिगा सेतदन्ता ममीमे^९,
 परोसतं हेमजालाभिच्छन्ना ।
 ते ते ददामी ति वदामि माणव,
 २० अनुस्सरं पेत्तिपितामहानं ति ॥

१-१. यदेव-स्या० । २-२. सुत्तावहो-सी०, रो० । ३. अदद्दुही-सी०; अदद्दुहि-स्या०; अदद्दुही ति-रो० । ४. व्यग्घस्स-सी०, रो० । ५. तव इमे-सी०, रो० । ६. हेमजालाभिच्छन्न-सी० । ७. मम इमे-सी०, रो० ।

१६४. गिज्झजातकं (१४)

२७. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि^१ ॥
२८. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्ख्ये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झती ति ॥

१६५. नकुलजातकं (१५)

२९. सन्धिं कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलावुज ।
विवरिय दाठं सेसि^२, कुतो ते^३ भयमागतं ॥ 5
३०. सङ्खेधेव अमित्तस्मिं, मित्तस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि^४ कन्तती ति^५ ॥

१६६. उपसाळकजातकं^६ (१६)

३१. उपसाळकनामानि^१, सहस्सानि चतुद्दस ।
अस्मिं पदेसे दड्ढानि, नत्थि लोके अनामतं ॥ 10
३२. यम्हि सच्चं च धम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।
एतं^२ अरिया^३ सेवन्ति, एतं लोके अनामतं ति ॥

१६७. समिद्धिजातकं (१७)

३३. अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु, न हि भुत्वान भिक्खसि ।
भुत्वान भिक्खु भिक्खस्सु, मा तं कालो उपच्चगा ॥ B. 42
३४. कालं वोहं न जानामि, छद्दो कालो न दिस्सति ।
तस्मा अभुत्वा भिक्खामि, मा मं कालो उपच्चगा ति ॥ 15

१. बुज्झसी-सी० । २. सयसि-सी०, स्या०, रो० । ३. तं-सी० । ४-४. मूलंनिकन्तती ति-सी० । ५. उपसाळहकजातक-सी०, स्या०; उपसाळहजातक-रो० । ६. उपसाळहकनामानं-सी०, स्या०, रो० । ७-७. एतदरिया-सी०, स्या०, रो० ।

१६८. सकुण्णिघजातकं (१८)

३५. सेनो बलसा पतमानो, लापं गोचरठायिनं^१ ।
 सहसा अज्झप्पत्तो व, मरणं तेनुपागमि ॥
 ३६. सोहं नयेन सम्पन्नो, पेत्तिके गोचरे रतो ।
 अपेतसत्तु मोदामि, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ति ॥

१६९. अरकजातकं (१९)

३७. यो वे मेत्तेन चित्तेन, सब्बलोकानुकम्पति ।
 उद्धं अधो च तिरियं^२, अप्पमाणेन सब्बसो ॥
 ३८. अप्पमाणं हितं चित्तं, परिपुण्णं सुभावितं ।
 यं पमाणकत्तं^३ कम्मं, न तं तत्रावसिस्सती ति ॥

१७०. ककण्टकजातकं (२०)

३९. नायं पुरे उण्णमति^४, तोरणग्गे ककण्टको ।
 महोसव विजानाहि, केन थद्धो ककण्टको ॥
 ४०. अलद्धपुब्बं लद्धान, अद्धुमासं ककण्टको ।
 अतिमञ्जति राजानं, वेदेहं मिथिलग्गहं ति ॥

सन्धववग्गो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

B. 43

15

अथ इन्दसमान सपण्णकुटि,
 सुसिमुत्तम गिज्झ जलावुजको ।
 उपसाळक भिक्खु सलापवरो,
 अथ मेत्तवरो दसपुण्णमती ति ॥

— ० —

१७१. कल्याणधम्मजातकं (२१)

४१. कल्याणधम्मो ति यदा जनिन्द,
 लोके समञ्जं^५ अनुपापुणाति ।

१. गोचरठायिनं—स्या०, रो० । २. तिरियं च—सी०, स्या०, रो० । ३. पमाणं कत्तं—
 स्या०, रो० । ४. उन्नमति—स्या० । ५. समञ्ज—सी० ।

तस्मा न हिय्येथ^१ नरो सपञ्जो,
हिरिया पि सन्तो धुरमादियन्ति ॥

४२. सायं समञ्जा इध मज्ज पत्ता,
कल्याणधम्मो ति जनिन्द लोके ।
ताहं समेक्खं इध पव्वजिस्सं,
न हि मत्थि छन्दो इध कामभोगे ति ॥

5

१७२. दहरजातकं (२२)

४३. को नु सद्देन महता, अभिनादेति दहरं ।
तं^२ सीहा नप्पटिनदन्ति^३, को नामेसो मिगाधिभू ॥
४४. अधमो मिगजातानं, सिङ्गालो^४ तात वस्सति ।
जातिमस्स जिगुच्छन्ता, तुण्ही सीहा समच्छरे ति ॥

10

१७३. मक्कटजातकं (२३)

४५. तात माणवको एसो, तालमूलं अपस्सितो ।
अगारकञ्चिदं अत्थि, हन्द देमस्सगारकं ॥
४६. मा खो त्वं^५ तात पक्कोसि, दूसेय्य नो अगारकं ।
नेतादिसं मुखं होति, ब्राह्मणस्स सुसीलिनो ति ॥

B. 44

१७४. दुग्धियमक्कटजातकं (२४)

४७. अदम्ह ते वारि प्हुतरूपं^६,
धम्माभितत्तस्स पिपासितस्स ।
सो दानि पित्वानं^७ किरिङ्करोसि^८.
असङ्गमो^९ पापजनेन सेय्यो ॥

15

१. हिय्येथ-सी० । २. कि-सी०, रो० । ३. नप्पटिनन्दन्ति-सी०, रो० । ४. सिंगालो-सी०, स्या०, रो० । ५. तं-सी०, स्या०, रो० । ६. बहूतरूपं-स्या०; बहुतरूपं-रो० । ७. पीत्वानं-सी०, रो० । ८. किरिकरोसि-सी०, स्या०, रो० । ९. नसङ्गमो-स्या० ।

४८. को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सीलवा नाम मक्कटो ।
इदानि खो तं ओहच्चं^१, एसा अस्माकं^२ धम्मता ति ॥

१७५. आदिच्चपट्टानजातकं (२५)

४९. सब्बेसु किर भूतेसु, सन्ति सीलसमाहिता ।
पस्स साखामिगं जम्मं, आदिच्चमुपतिट्ठति ॥
५०. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंस्थ ।
अग्गिहुत्तञ्च उहन्ने^३, द्वे च^४ भिन्ना कमण्डलू ति ॥

१७६. कळायमुट्ठिजातकं (२६)

B. 45

५१. बालो वतायं दुमसाखगोचरो,
पञ्चा जनिन्द नयिमस्स विज्जति ।
कळायमुट्ठि^५ अवकिरिय केवलं,
एकं कळायं पतितं गवेसति ॥
५२. एवमेव मयं राज, ये चञ्जे अतिलोभिनो ।
अप्पेन बहुं^६ जिय्याम^७, कळायेनेव वानरो ति ॥

10

१७७. तिन्दुकजातकं (२७)

५३. धनुहत्यकलापेहि, नेत्ति सवरधारिभि ।
समन्ता परिकिण्णम्ह^८, कथं मोक्खो भविस्सति ॥
५४. अप्पेव बहुकिच्चानं, अत्थो जायेथ^९ कोचि नं ।
अत्थि स्वस्स अच्छिन्नं, खज्जथञ्जेव^{१०} तिन्दुकं ति ॥

15

१७८. कच्छपजातकं (२८)

५५. जनित्तं मे भवित्तं मे, इति पङ्के अवस्सयिं ।
तं मं पङ्को अज्झभवि^{११}, यथा दुब्बलकं तथा ।
तं तं वदामि भग्गव, सुणोहि वचनं मम ॥

१. ऊहच्च-सी०, रो०; ओहच्च-स्या० । २. अम्हाक-रो० । ३. ऊहन्तं-सी०;
ऊहनं-स्या०; ऊहन्ति-रो० । ४. तेन-रो० । ५. कळायमुट्ठि-रो० । ६. बहु-सी० ।
७. जेय्याम-स्या० । ८. परिकिण्णम्हा-सी०, स्या०, रो० । ९. जायेथ-सी० । १०.
खज्जतञ्जेव-सी०, स्या०; खज्जतञ्जेव-रो० । ११. अज्झभव-सी०; अज्झोभवि-रो० ।

५६. गामे वा यदि वा रज्जे, सुखं यत्राधिगच्छति ।
तं जनित्तं^१ भवित्तं च, पुरिसस्स पजानतो ।
यम्हि जीवे तम्हि गच्छे, न निकेतहतो सिया ति ॥

१७९. सतधम्मजातकं (२९)

५७. तं च अप्पं च उच्छिट्ठं, तं च किच्छेन नो अदा ।
सोहं ब्राह्मणजातिको, यं भुत्तं तं पि उगतं ॥ 5
५८. एवं धम्मं निरंकत्वा, यो अधम्मेन जीवति ।
सतधम्मो व लाभेन, लद्धेन^३ पि^३ न नन्दती ति ॥ B. 46

१८०. दुद्दजातकं (३०)

५९. दुद्दं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरन्नयो ॥
६०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति । 10
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्मपरायणा ति ॥
कल्याणवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

सुसमञ्जमिगाधिभू माणवको,
वारिपहूतरूपादिच्चुपट्टाना ।
सकळायसतिन्दुकपङ्क पुन,
सतधम्म सुदुद्दकेन दसा ति ॥ 15

१८१. असदिसजातकं (३१)

६१. धनुग्गहो असदिसो, राजपुत्तो महव्वलो ।
दूरेपाती अक्खणवेधी, महाकायप्पदालनो ॥
६२. सब्बामित्ते रणं कत्वा, न च कञ्चि^३ विहेठयि ।
भातरं सोत्थिं कत्वान, संयमं^४ अज्झुपागमी ति ॥

१. जनित्तं—स्या० । २-२. लद्धेनापि—स्या० । ३. असतञ्च—सी०, स्या०, रो० ।

४. किञ्चि—सी०, स्या०, रो० । ५. सञ्जमं—सी०, स्या०, रो० ।

१८२. सङ्गामावचरजातकं (३२)

B. 47

६३. सङ्गामावचरो सूरौ, बलवा इति विस्मृतौ ।
किं नु तोरणमासज्ज, पटिक्कमसि कुञ्जर ॥
६४. ओमद् खिप्पं पलिघं^१, एसिकानि च अब्वह^२ ।
तोरणानि च^३ महित्वा^४, खिप्पं पविस कुञ्जरा ति ॥

१८३. बालोदकजातकं (३३)

5

६५. बालोदकं अप्परसं निहीनं,
पित्वा^५ मदो जायति गद्वभानं ।
इमं च पित्वान रसं पणीतं,
मदो न सज्जायति सिन्धवानं ॥
६६. अप्पं पिबित्वान निहीनजच्चो,
सो मज्जती^६ तेन जनिन्द पुट्ठो^७ ।
धोरहसीली च कुलम्हि जातो,
न मज्जती अग्गरसं पिबित्वा ति ॥

10

१८४. गिरिदत्तजातकं (३४)

15

६७. दूसितो गिरिदत्तेन, ह्यो सामस्स पण्डवो ।
पोराणं पकतिं हित्वा, तस्सेवानुविधिष्यति^८ ॥
६८. सचे च^९ तनुजो पोसो, सिखराकारकप्पितो^{१०} ।
आनने नं^{११} गहेत्वान, मण्डले परिवत्तये ।
खिप्पमेव पहत्त्वान^{१२}, तस्सेवानुविधिष्यती ति ॥

१८५. अनभिरतिजातकं (३५)

B. 48

६९. यथोदके आविले अप्पसन्ने,
न पस्सति सिप्पिकसम्बुक्^{१३} च^{१४} ।

१. पलीघं-स्या० । २. अब्वह-स्या० । ३-३. पमहित्वा-सी०, रो० । ४. बालो-
दकजातक-सी० । ५. पीत्वा-सी०, रो० । ६. मज्जति-सी० । ७. पुट्ठो-सी०, स्या० ।
८. गिरिदत्तजातक-रो० । ९. तस्सेव अनुविधीयती ति-सी०, रो० । १०. व-सी०, रो० ।
११. सिङ्गाराकारकप्पितो-स्या० । १२. तं-सी०, स्या०, रो० । १३. पहत्त्वान-सी०,
रो० । १४. सिप्पिकसम्बुक्-सी० । १५. रो० पीत्यके नत्थि ।

सक्खरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं आविलम्हि^१ चित्ते ।
न^२ पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ॥

७०. यथोदके अच्छे विप्पसन्ने,
सो पस्सति सिप्पिकसम्बुकं च ।
सक्खरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं अनाविलम्हि चित्ते ।
सो पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ति ॥

5

१८६. दधिवाहनजातकं (३६)

७१. वण्णगन्धरसूपेतो, अम्बोयं अहुवा पुरे ।
तमेव पूजं लभमानो, केनम्बो कटुकप्फलो ॥
७२. पुचिमन्दपरिवारो, अम्बो ते दधिवाहन ।
मूलं मूलेन संसट्ठं, साखा^३ साखा^३ निसेवरे ।
असातसन्निवासेन^४, तेनम्बो कटुकप्फलो ति ॥

10

१८७. चतुमट्टजातकं (३७)

७३. उच्चे विटभिमारुह, मन्तयव्हो रहोगता ।
नीचे ओरुह मन्तव्हो, मिगराजा पि सोस्सति ॥
७४. यं सुवण्णो^५ सुवण्णेन, देवो देवेन मन्तये ।
किं तेत्थ^६ चतुमट्टस्स, बिलं पविस जम्बुका ति ॥

15

१८८. सीहकोत्युजातकं (३८)

७५. सीहङ्गुली सीहनखो, सीहपादपतिट्ठितो ।
सो सीहो सीहसङ्घम्हि, एको नदति अञ्जथा ॥

B. 49

१. आविलेहि-सी० । २. न सो-स्या० । ३-३. साखा साखं-स्या० । ४. असतंसन्निवासेन-रो० । ५. सुवण्णो-सी०, स्या०, रो० । ६. तत्थ-स्या०, रो० । ७. सीहकोत्युजातक-सी०, स्या०; सीहकोटुकजातक-रो० ।

७६. मा त्वं नदि राजपुत्त, अप्ससद्दो वने वस ।
सरेन खो तं जानेय्युं, न हिते पेत्तिको सरो ति ॥

१८९. सीहचम्मजातकं (३९)

७७. नेतं सीहस्स नदितं, न व्यग्घस्स न दीपिनो ।
पारुतो सीहचम्मेन, जम्मो नदति गद्रभो ॥
७८. चिरं पि खो तं खादेय्य, गद्रभो हरितं यवं ।
पारुतो सीहचम्मेन, रवमानो व' दूसयी ति ॥

१९०. सीलानिसंसजातकं (४०)

७९. पस्स सद्धाय सीलस्स, चागस्स च अयं फलं ।
नागो नावाय वण्णेन, सद्धं वहतुपासकं ॥
८०. सन्निभरेव समासेथ, सन्निभ कुब्बेथ सन्धवं ।
सतं हि सन्निवासेन, सोत्थि गच्छति न्हापितो^१ ति ॥
असदिसवग्गो चतुत्थो ।

तस्सुद्दानं

धनुग्गहकुञ्जरअप्परसो,
गिरिदत्तमनाविलचित्तवरं ।
दधिवाहनजम्बूकसीहनखो,
हरितयव नागवरेन दसा ति ॥

१९१. रुहकजातकं (४१)

B. 50 15

८१. अपि^१ रुहक छिन्ना पि, जिया सन्धीयते^२ पुन ।
सन्धीयस्सु पुराणिया, मा कोधस्स वसं गमि ॥
८२. विज्जमानेसु^३ वाकेसु^४, विज्जमानेसु कारिसु ।
अञ्जं^५ जियं करिस्सामि^६, अलञ्जेव पुराणिया ति ॥

१. च-रो० । २. नहापितो-सी०, रो० । ३. अम्भो-सी०, स्या० । ४. सन्धि-
य्यते-स्या०, रो० । ५-५. विज्जमानासु मरुवासु-सी०; मरुदासु-रो० । ६-६. अञ्जं
जिया करिस्साम-सी०; अञ्जं जियं करिस्साम-रो० ।

१९२. सिरिकाळकण्णिजातकं (४२)

८३. इत्थी सिया रूपवती, सा च सीलवती सिया ।
 पुरिसो तं न इच्छेय्य, सदहासि महोसध ॥
८४. सदहामि महाराज, पुरिसो दुव्भगो^१ सिया ।
 सिरि च काळकणी च, न समेन्ती कुदाचनं ति ॥

१९३. चूळपदुमजातकं^२ (४३)

८५. अयमेव सा अहमपि^३ सो अनञ्जो, 5
 अयमेव सो हत्थच्छिन्नो अनञ्जो ।
 यमाह कोमारपती^४ ममं ति,
 वज्झित्थियो नत्थि इत्थीमु सच्चं ॥
८६. इमं च जम्मं मुसलेन हत्त्वा,
 लुहं छवं परदारूपसेवि । 10
 इमिस्सा च नं पापपतिव्वताय,
 जीवन्तिया छिन्दथ कण्णनासं ति ॥

१९४. मणिचोरजातकं (४४)

८७. न सन्ति देवा पवसन्ति नून, B. 51
 न हि नून सन्ति इध लोकपाला ।
 सहसा करोन्तानमसञ्जतानं, 15
 न हि नून सन्ती^५ पटिसेधितारो ॥
८८. अकाले वस्सती^६ तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
 सग्गा च चवति ठाना, ननु सो तावता हतो ति ॥

१९५. पञ्चतूपत्थरजातकं (४५)

८९. पञ्चतूपत्थरे रम्मे, जाता पोक्खरणी सिवा ।
 तं सिङ्गालो अपापायि^७, जानं सीहेन रक्खितं ॥ 20

१. दुभगो-सी० । २. चुल्लपदुमजातकं-सी०, स्या० । ३. अहमपि-सी०, स्या०, रो० । ४. कोमारपतिको-स्या० । ५. सन्ति-सी०, स्या०, रो० । ६. वस्सति-सी०, रो० । ७. अपापासि-सी०, स्या०, रो० ।

६०. पिवन्ति^१ चे^२ महाराज, सापदानि महानदि ।
न तेन अनदी होति, खमस्सु यदि ते पिया ति ॥

१९६. बलाहकस्सजातकं (४६)

६१. ये न काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
व्यसनं ते गमिस्सन्ति, रक्खसीहि वणिजा ॥
६२. ये च काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
सोत्थिं पारं गमिस्सन्ति, बलाहेनेव^३ वणिजा ति ॥

१९७. मित्तामित्तजातकं (४७)

६३. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि चस्स न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
६४. एते भवन्ति^४ आकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा^५ सुत्वा च पण्डितो ति ॥

१९८. राधजातकं (४८)

६५. पवासा आगतो तात, इदानि नचिरागतो ।
कच्चिन्नु तात ते माता, न अञ्जमुपसेवति ॥
६६. न खो पनेतं सुभणं, गिरं सच्चुपसंहितं ।
सयेथ पोट्टपादो व, मुम्मुरे^६ उपकूथितो^७ ति ॥

१९९. गहपतिजातकं (४९)

६७. उभयं मे न खमति, उभयं मे न रुच्चति ।
याचायं कोट्टमोत्तिण्णा, नाद्सं^८ इति भासति ॥

१-१. पिपन्ति वे-सी०; पिवन्ति व-रो० । २. बालाहस्सजातकं-सी०; बलाहस्स-
जातक-रो० । ३. बालाहेनेव-सी०, रो० । ४. भवन्ति-सी० । ५. दिस्वा च-रो० ।
६. मुम्मुरे-स्या० । ७. उपकूथितो-सी०, स्या०, रो० । ८. न दस्सं-सी०, स्या०, रो० ।

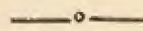
६८. तं तं गामपति ब्रूमि, कदरे अप्पस्मि^१ जीविते ।
 द्वे मासे सङ्गरं^२ कत्वा^३, मंसं जरग्गवं किसं ।
 अप्पत्तकाले चोदेसि, तं पि मय्हं न रुच्चती ति ॥

२००. साधुसीलजातकं (५०)

६६. सरीरदव्यं^१ वुड्ढव्यं^२, सोजच्चं साधुसीलियं ।
 ब्राह्मणं तेव पुच्छाम, कन्नु तेसं वणिम्हसे^३ ॥ 5
 १००. अत्थो अत्थि सरीरस्मिं, वुड्ढव्यस्स नमो करे ।
 अत्थो अत्थि मुजातस्मिं, सीलं अस्माक रुच्चती ति ॥
 रुहकवग्गो पञ्चमो ।

तत्सुद्धानं

अपिरुहकरूपवतीमुसलो,
 पवसन्ति सपञ्चमपोक्खरणी । B. 53
 अथ मुत्तिमवाणिज उम्हयते,
 चिरआगतकोट्टुसरीर दसा ति ॥ 10

२०१. बन्धनागारजातकं (५१)

१०१. न तं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 यदायसं दारुजपव्वजञ्च^१ ।
 सारत्तरत्ता मणिकुण्डलेसु,
 पुत्तेसु दारेसु च या अपेक्खा ॥ 15
 १०२. एतं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 ओहारिनं सिथिलं^२ दुप्पमुञ्चं ।
 एतं पि छेत्त्वान वजन्ति धीरा,
 अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

१. अप्पस्मिं—सी०, स्या०, रो० । २-२. कारं कत्वा—सी०, रो० । ३-३. सरीरदव्यं वड्ढव्यं—सी०, रो० । ४. वणिम्हसे—सी०, रो० । ५. दारुजं पव्वजञ्च—सी०, रो० । ६. सौथिलं—म० ।

२०२. केळिसीलजातकं (५२)

१०३. हंसा कोञ्चा मयूरा च, हत्थयो^१ पसदा मिगा ।
सब्बे सीहस्स भायन्ति, नत्थि कायस्मि^२ तुल्यता ॥
१०४. एवमेव मनुस्सेसु, दहरो चे पि पञ्चवा ।
सो हि तत्थ महा होति, नेव बालो सरीरवा ति ॥

२०३. खण्डजातकं^१ (५३)

- 5 १०५. विरूपक्खेहि मे मेत्तं, मेत्तं एरापथेहि मे ।
छब्बापुत्तेहि मे मेत्तं, मेत्तं कण्हागोतमकेहि च ॥
B. 54 अपादकेहि मे मेत्तं, मेत्तं द्विपादकेहि^२ मे ।
चतुप्पदेहि मे मेत्तं, मेत्तं बहुप्पदेहि मे ॥
मा मं अपादको हिंसि, मा मं हिंसि द्विपादको ।
10 मा मं चतुप्पदो हिंसि, मा मं हिंसि बहुप्पदो ॥
सब्बे सत्ता सब्बे पाणा, सब्बे भूता च केवला ।
सब्बे भद्रानि पस्सन्तु, मा कञ्चि^३ पापमागमा ॥
१०६. अप्पमाणो बुद्धो, अप्पमाणो धम्मो ।
अप्पमाणो सङ्खो, पप्पाणवन्तानि सरीसपानि^४ ॥
15 अहिबिच्छिक्कसत्तपदीउण्णनाभिसरबूमूसिका ।
कता मे रक्खा कता मे परित्ता,
पटिक्कमन्तु भूतानि ।
सोहं नमो भगवतो,
नमो सत्तन्नं सम्मासम्बुद्धानं ति ॥

२०४. वीरकजातकं (५४)

- 20 १०७. अपि वीरक पस्सेसि, सकुणं मञ्जुभाणकं ।
मयूरगीवसङ्कासं, पति^५ मय्हं सविट्ठकं ॥

१. हत्थिनो-सी०; हत्थियो-स्या०, रो० । २. कायस्मिं-सी० । ३. खन्धवत्त-
जातकं-सी०, रो०; खन्धपरित जातकं-स्या० । ४. दिपादकेहि-सी०, स्या०, रो० ।
५. किञ्चि-स्या० । ६. सिरिसपानि-सी०, स्या०, रो० । ७. पति-सी० ।

१०८. उदकथलचरस्स पक्खिनो,
निच्चं आमकमच्छभोजिनो ।
तस्सानुकरं सविट्ठको,
सेवाले^१ पलिगुण्ठितो मतो ति ॥

२०५. गङ्गेय्यजातकं (५५)

१०९. सोभति^२ मच्छो^३ गङ्गेय्यो^४, अथो सोभति^५ यामुनो^६ । 5
चतुप्पदोयं^७ पुरिसो, निग्रोधपरिमण्डलो ।
ईसकायतगीवो च, सब्बेव अतिरोचति ॥

११०. यं पुच्छितो न तं अक्खासि^८, अञ्जं अक्खासि^९ पुच्छितो । B. 55
अत्तप्पसंसको पोसो, नायं अस्माक रुच्चती ति ॥

२०६. कुरुङ्गमिगजातकं (५६)

१११. इद्ध वट्ठमयं^{१०} पासं, छिन्द दन्तेहि कच्छप । 10
अहं तथा करिस्सामि, यथा नेहिति लुट्ठको ॥
११२. कच्छपो पाविसी वारि, कुरुङ्गो पाविसी वनं ।
सतपत्तो दुमग्गम्हा^{११}, दूरे पुत्ते अपानयी ति ॥

२०७. अस्सकजातकं (५७)

११३. अयमस्सकराजेन, देसो विचरितो मया ।
अनुकामय कामेन^{१२}, पियेन पतिना सह ॥ 15
११४. नवेन सुखदुक्खेन, पोराणं अपिधीयति^{१३} ।
तस्मा अस्सकरञ्जा व, कीटो पियतरो ममा^{१४} ति ॥

१. सेवालेहि-स्या० । २. सोभन्ति-स्या०, रो० । ३-३. मच्छा गङ्गेय्या-स्या०, रो० । ४-४. सोभन्ति यामुना-स्या०, रो० । ५. चतुप्पदायं-सी०, स्या०, रो० । ६. अक्खा-सी०, स्या०, रो० । ७. अक्खाति-स्या०, रो० । ८. वट्ठमयं-म० । ९. दुमग्गम्हा-सी० । १०. अनुकामयानुकामेन-सी०, रो० । ११. अपिधीयति-सी०, रो० ; अपिधियति-स्या० । १२-१२. ममन्ति-सी०, स्या०, रो० ।

२०८. सुसुमारजातकं^१ (५८)

११५. अलं^१ मेतेहि^१ अम्बेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
यानि पारं समुद्रस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
११६. महती वत ते वोन्दि, न च पञ्जा तदूपिका ।
सुसुमार^२ वञ्चितो मेसि, गच्छ दानि यथासुखं ति ॥

२०९. कुक्कुटजातकं (५९)

B. 56 5

११७. दिट्ठा मया वने रुक्खा, अस्सकण्णा विभीटका^३ ।
न तानि एवं सक्कन्ति, यथा त्वं रुक्खं^४ सक्कसि ॥
११८. पुराणकुक्कुटो अयं, भेत्वा पञ्जरमागतो ।
कुसलो वाळपासानं, अपक्कमति भासती ति ॥

२१०. कन्दगलकजातकं^५ (६०)

११९. अम्भो को नामयं रुक्खो, सिन्नपत्तो^६ सकण्टको ।
यत्थ एकप्पहारेन, उत्तमङ्गं विभिज्जितं^७ ॥
१२०. अचारि^८ वतायं^९ वितुदं वनानि, कट्ठङ्गरुक्खेसु असारकेसु ।
अथासदा खदिरं जातसारं, यत्थब्बिदा गरुळो उत्तमङ्गं ति ॥
नतंदब्बहवगो छट्ठो ।

तस्सुद्धानं

दळ्ळवन्धन हंसवरो च पुन,

विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो^{१०} ।

सकुरुङ्गसअस्सकअम्बवरो,

पुन कुक्कुटको गरुळेन दसा ति ॥

—०—

15

१-१. अलमेतेहि-सी०, स्या०, रो० । २. सुसुमार-सी०, स्या०, रो० । ३. कक्कर-जातक-सी०, स्या०, रो० । ४. विभीटका-स्या० । ५. रुक्खं-स्या० । ६. कन्दगलकजातक-सी० । ७. सीतपत्तो-सी०; सीतप्पत्तो-रो० । ८. विसाटितं-सी०, स्या०, रो० । ९-९. अचारि० सी०; अचारुतायं-रो० । १०. विरुपक्खसिविट्ठकमच्छवरो-सी० ।

२११. सोमदत्तजातकं (६१)

१२१. अकासि योगं धुवमप्पमत्तो,
संवच्छरं वीरणथम्भकस्मिं ।
व्याकासि^१ सञ्जं^२ परिसं विगय्ह,
न निय्यमो तायति अप्पपञ्जं ॥
१२२. द्वयं याचनको तात, सोमदत्त निगच्छति ।
अलाभं धनलाभं वा^३, एवं धम्मा हि याचना ति ॥

5 B. 57

२१२. उच्छिद्रुभत्तजातकं (६२)

१२३. अञ्जो उपरिमो वण्णो, अञ्जो वण्णो च^४ हेट्ठिमो ।
ब्राह्मणी त्वेव पुच्छामि, किं हेट्ठा किं च उप्परि^५ ॥
१२४. अहं नटोस्मि भट्ठन्ते, भिक्खकोस्मि इधागतो ।
अयं हि कोट्टमोतिण्णो, अयं सो यं गवेससी ति ॥

10

२१३. भरुजातकं^६ (६३)

१२५. इसीनमन्तरं कत्वा, भरुजा ति मे सुतं ।
उच्छिन्नो सह रट्ठेहि^७, सराजा विभवज्झतो ॥
१२६. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुट्ठचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चुपसंहितं ति ॥

२१४. पुण्णनदीजातकं (६४)

१२७. पुण्णं नदिं येन च पेय्यमाहु,
जातं यवं येन च गुय्हमाहु ।
दूरं गतं येन च अब्हयन्ति,
सो त्यागतो^८ हन्द च भुञ्ज ब्राह्मण^९ ॥

15

१. व्याकासि-सी०, रो० । २. अञ्जं-स्या० । ३. च-सी०, रो० । ४. व-सी० । ५. ऊपरि-रो० । ६. भरुजातक-स्या० । ७. रट्ठेन-सी०, रो० । ८. त्यागतो-स्या० । ९. ब्राह्मणाति-रो० ।

१२८. यतो मं सरती राजा, वायसं पि पहेतवे ।
हंसा कोञ्चा मयूरा चं, असतीयेव पापिया ति ॥

२१५. कच्छपजातकं (६५)

B. 58

१२९. अवधी वत अत्तानं, कच्छपो^१ व्याहरं गिरं^२ ।
सुग्गहीतस्मिं कटुस्मिं, वाचाय सकियावधि ॥

५ १३०. एतं पि दिस्वा नरवीरियसेट्ट^३,
वाचं पमुञ्चे कुसलं नातिवेलं ।
पस्ससि बहुभाणेन, कच्छपं व्यसनं^४ गतं ति ॥

२१६. मच्छजातकं (६६)

१३१. न मायमग्गि तपति, न सूलो साधुतच्छित्तो ।
यं च मं मञ्जते^५ मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ॥

10 १३२. सो मं दहति रागग्गि, चित्तं चूपतपेति मं ।
जालिनो मुञ्चथायिरा मं, न कामे हञ्जते क्वची ति ॥

२१७. सेग्गुजातकं (६७)

१३३. सब्बो लोको अत्तमनो अहोसि,
अकोविदा गामधम्मस्स सेग्गु ।
कोमारि को नाम तवज्जधम्मो,
15 यं त्वं गहिता पवने परोदसि ॥

१३४. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुब्भि^६ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्जे,
यो तायिता सो सहसं^७ करोती ति ॥

१-१. कच्छपो व्याहरंगिरं-सी० रो०; कच्छपो व पव्याहरं-स्या० । २. नरवीरिय-
सेट्ट-म०; नरवीरसेट्ट-स्या० । ३. व्यसनं-सी०, रो० । ४. मञ्जति-सी०,
मञ्जती-रो० । ५. दूभि-सी०, रो० । ६. सहसा-सी०, स्या०, रो० ।

२१८. कूटवाणिजजातकं (६८)

१३५. सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं,
पच्चोड्डितं पटिकूटस्स कूटं ।
फालञ्चे खादेय्युं^१ मूसिका,
कस्मा कुमारं कुलला न^२ हरेय्युं ॥
१३६. कूटस्स हि सन्ति कूटकूटा,
भवति^३ चा पि^४ निकतिनो निकत्या ।
देहि पुत्तनट्ठ फालनट्ठस्स फालं,
मा ते पुत्तमहासि फालनट्ठो ति ॥

B. 59

5

२१९. गरहितजातकं (६९)

१३७. हिरञ्जं मे सुवण्णं मे, एसा रत्ति दिवा कथा ।
दुम्मेधानं मनुस्सानं, अरियधम्मं अपस्सतं ॥
१३८. द्वे द्वे गहपतयो गेहे, एको तत्थ अमस्सुको ।
लम्बत्थनो वेणिकतो, अथो अङ्कितकण्णको ।
कीतो धनेन बहुना, सो तं वितुदते जनं ति ॥

10

२२०. धम्मज्जजातकं^१ (७०)

१३९. सुखं जीवितरूपोसि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो^२ एको^३ रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायसि ॥
१४०. सुखं जीवितरूपोस्मि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो एको रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायामि ।
सतं धम्मं अनुस्सरं ति ॥

15

वीरणथम्भवग्गो सत्तमो ।

तस्सुद्धानं

अथ वीरणथम्भवरो च नटो,
भरुराजवरुत्तमपुण्णनदी ।

B. 60

20

१. अदेय्युं - सी०, रो० । २. नो - सी०, स्या०, रो० । ३-३. भवतिपरो - स्या० ।

४. धम्मज्जजातक - सी०, स्या०, रो० । ५-५. अरञ्जस्मिं - सी०, स्या०, रो० ।

बहुभाणि अग्निपवने मूसिका,
सहलम्बत्थनो कपणेन^१ दसा ति^२ ॥

— ० —

२२१. कासावजातकं (७१)

१४१. अनिक्कसावो कासावं, यो वत्थं परिदहिस्सति^३ ।
अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥

१४२. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।
उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहती ति ॥

२२२. चूलनन्दियजातकं (७२)

१४३. इदं तदाचरियवचो, पारासरियो यदब्रवि ।
मासु त्वं अकरि^४ पापं, यं त्वं पच्छा कतं तपे ॥

१४४. यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।
कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।
यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं ति ॥

२२३. पुटभत्तजातकं (७३)

१४५. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,
किच्चानुकुब्बस्स करेय्य किच्चं ।
नानत्थकामस्स करेय्य अत्थं,
असम्भजन्तं पि न सम्भजेय्य ॥

B. 61

१४६. चजे चजन्तं वनत्थं न कयिरा,
अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।
दिजो दुमं खीणफलं^५ ति^६ अत्वा,
अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ति ॥

१-१. कपणे दस - सी० । २. परिदहेस्सति - सी०, रो० । ३. चूलनन्दियजातक - सी०,
स्या० । ४. अकरा - सी०, रो० । ५-५. खीणफलं व - स्या० ।

२२४. कुम्भीलजातकं (७४)

१४७. यस्सेते चतुरो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तति ॥
१४८. यस्स^३ चेते^३ न विज्जन्ति, गुणा परमभट्टका ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो नातिवत्तती ति ॥

२२५. खन्तिवण्णजातकं (७५)

१४९. अत्थि मे पुरिसो देव, सब्बकिञ्चेसु व्यावटो^४ ।
तस्स चेकोपराधत्थि, तत्थ त्वं किन्ति मञ्जसि ॥
१५०. अम्हाकम्पत्थि^५ पुरिसो, एदिसो इध विज्जति ।
दुल्लभो अङ्गसम्पन्नो, खन्तिरस्माक रुच्चती ति ॥

२२६. कोसियजातकं (७६)

१५१. काले निक्खमना साधु, नाकाले साधु निक्खमो ।
अकालेन हि निक्खम्म, एककं पि बहुज्जनो^६ ।
न किञ्चि अत्थं जोतेति^७, धङ्कुसेना व कोसियं ॥
१५२. धीरो च विधिविधानञ्जू, परेसं विवरानुगू^८ ।
सब्बामित्ते वसीकत्वा, कोसियो व सुखी सिया ति ॥

२२७. गूयपाणजातकं (७७)

१५३. सूरु सूरुन सङ्गम्म, विक्कन्तेन पहारिना ।
एहि नाग निवत्तस्सु, किं नु भीतो पलायसि ।
पस्सन्तु अङ्गमगधा, मम तुय्हं च विक्कमं ॥
१५४. न तं पादा वधिस्सामि, न दन्तेहि न सोण्डिया ।
मीळहेन तं वधिस्सामि, पूति हञ्जतु पूतिना ति ॥

१. कुम्भीलजातक-म० । २-२. यस्स ते च-रो० । ३. खन्तिवण्णनजातक-
सी०, स्या०, रो० । ४. व्यावटो-सी०, रो० । ५. अम्हाकं अत्थि-स्या०; अम्हाकं च
अत्थि-रो० । ६. बहुज्जनो-सी०, रो० । ७. जातेति-स्या० । ८. विवरानुगू-सी०,
रो० । ९. गूयपाणजातक-सी०, स्या० ।

२२८. कामनीतजातकं (७८)

१५५. तयो गिरिं अन्तरं कामयामि,
 पञ्चाला कुर्यो^१ केकके^२ च ।
 तत्तुत्तरिं ब्राह्मण कामयामि,
 तिकिच्छ मं ब्राह्मण कामनीतं ॥
१५६. कण्हाहिदट्टस्स^३ करोन्ति हेके,
 अमनुस्सपविट्टस्स^४ करोन्ति पण्डिता ।
 न कामनीतस्स करोति कोचि,
 ओक्कन्तसुक्कस्स हि का तिकिच्छा ति ॥

२२९. पलायितजातकं (७९)

१५७. गजगमेधेहि^५ ह्यग्गमालिभि^६,
 रथूमिजातेहि^७ सराभिवस्सेभि^८ ।
 धरुग्गहावट्ट^९ दळ्हप्पहारिभि^{१०},
 परिवारिता तक्कसिला समन्ततो ॥
१५८. अभिधावथ^{११} चूपधावथ च,
 विविधा विनादिता वदन्तिभि ।
 वत्ततज्ज तुमुलो घोसो यथा,
 विज्जुलता जलधरस्स गज्जतो ति^{१२} ॥

२३०. वृत्तियपलायितजातकं (८०)

१५९. धजमपरिमितं अनन्तपारं,
 दुप्पसहं धङ्केहि सागरं^{१३} व^{१४} ।

१. कुर्यो-सी० । २. केकके-सी० । ३. कण्हाभिदट्टस्स-सी० । ४. अमनुस्स-
 वट्टस्स-सी०, रो० ; मनुस्सविट्टस्स स्या० । ५. पलायितजातक-सी०, स्या०, रो० ।
 ६. गजगमेधेभि-स्या० । ७. ह्यग्गमालिहि-सी०, रो० । ८. रथूमिजातेभि-स्या० । ९.
 सराभिवस्सेभि-स्या० ; ० वस्सेहि-सी०, रो० । १०. धनुग्गहावट्ट-स्या० । ११. दळ्हप्पहा-
 रिहि-सी०, रो० । १२-१३. अभिधावथा च पतथा च, विविधविनादिता च दन्तिहि । वत्ततज्ज
 तुमुलो घोसो यथा, विज्जुलता जलधरस्स गज्जतोति-सी०, रो० । १३-१४. सागरमिव-सी०,
 स्या०, रो० ।

गिरिमिव अनिलेन दुप्पसहो^१,

दुप्पसहो अहमज्ज तादिसेन ॥

१६०. मा बालियं विलपि^२ न हिस्स तादिसं,

विड्य्हसे^३ न हि लभसे निसेधकं ।

आसज्जसि गजमिव एकचारिनं,

यो^४ तं पदा^५ नळमिव पोथयिस्सती ति ॥

5

कासाववगो अट्टमो ।

तस्सुहानं

वरवत्थवचो दुमखीणफलं,

चतुरोधम्मवरं पुरिसुत्तम ।

धङ्कमगधा च तयोगिरिनाम,

गजगवरो धजवरेण दसा ति ॥

10

—०—

२३१. उपाहनजातकं (८१)

१६१. यथा पि कोता पुरिसस्सुपाहना,

सुखस्स अत्थाय दुखं उदब्बहे ।

धम्माभितत्ता थलसा पपीळिता,

तस्सेव पादे पुरिसस्स खादरे ॥

B. 64

१६२. एवमेव यो दुक्कुलीनो अनरियो,

तम्माक^६ विज्जं च सुतं च आदिय ।

तमेव सो तत्थ सुतेन खादति,

अनरियो वुच्चति दुपाहनूपमो^७ ति ॥

15

२३२. वीणागुणजातकं (८२)

१६३. एकचिन्तितो^८ यमत्थो^९, बालो अपरिणायको ।

न हि खुज्जेन वामेन, भोति सङ्गन्तुमरहसि ॥

20

१. दुप्पसहो—सी०, स्या०, रो० । २. विप्पलपि—सी०, स्या०, रो० । ३. विड्य्ह-
से—सी०, रो० । ४. सो—सी० । ५. पादा—सी० । ६. तम्हाक—सी०; वुम्हाक—स्या०,
रो० । ७. पानदूपमो—सी०, रो० । ८. वीणागुणजातक—सी०, स्या०, रो० । ९-९. एक-
चिन्तितो व अयमत्थो—सी०, स्या० ।

१६४. पुरिसूसभं मञ्जमाना, अहं खुज्जमकामयि ।
सोयं संकुटितो सेति, छिन्नतन्ति यथा' विणा ति' ॥

२३३. विकण्णजातकं (८३)

१६५. कामं यहिं इच्छसि तेन गच्छ,
विद्धोसि मम्मम्हि विकण्णकेन ।
हतोसि भत्तेन सुवादितेन',
लोलो च मच्छे अनुबन्धमानो ॥
१६६. एवं पि लोकामिसं ओपतन्तो,
विहञ्जती चित्तवसानुवत्ती ।
सो हञ्जति आतिसखान मज्जे,
मच्छानुगो सोरिव सुसुमारो ति ॥

२३४. असिताभूजातकं (८४)

१६७. त्वमेव दानिमकर', यं कामो व्यगमा' तयि' ।
सोयं अण्णटिसन्धिको, खरच्छिन्नं' व' रेनुकं' ॥
१६८. अत्रिच्छ' अतिलोभेन, अतिलोभमदेन च ।
एवं हायति अत्यम्हा, अहं व असिताभुया ति ॥

२३५. वच्छनखजातकं (८५)

१६९. सुखा घरा वच्छनख, सहिरञ्जा सभोजना ।
यत्थ भुत्वा पिवित्वा'० च, सयेय्याथ'१ अनुस्सुको ॥
१७०. घरा नानीहमानस्स, घरा नाभणतो मुसा ।
घरा नादिन्नदण्डस्स, परेसं अनिकुव्वतो ।
एवं छिद्दं दुरभिसम्भवं'२, को घरं पटिपज्जती ति ॥

१-१. यथा धुनाति-सी० । २. विण्णकजातकं-सी०, स्या०, रो० । ३. सुवादितेन-
सी०, स्या०, रो० । ४. असिताभूजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. दानि मकरि-स्या० ।
६-६. व्यगमातयि-सी०, रो० । ७-७. खराछिन्नं-सी०, स्या०, रो० । ८. रेनुकं-सी०,
रो० । ९. अत्रिच्छा-सी०, स्या०, रो० । १०. पीत्वा-सी०, रो० । ११. सयेय्यसि-स्या० ।
१२. दुरभिसम्भवं-सी०, रो० ।

२३६. वकजातकं (८६)

१७१. भद्रको वतयं^१ पक्खी, दिजो कुमुदसन्निभो ।
 वूपसन्तेहि पक्खेहि, मन्दमन्दो व ज्ञायति ॥
१७२. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
 अम्हे दिजो न पालेति, तेन पक्खी न फन्दती ति ॥

२३७. साकेतजातकं (८७)

१७३. को नु खो भगवा हेतु, एकच्चे इध पुग्गले । 5 B. 66
 अतीव हृदयं निञ्चाति, चित्तं चा पि पसीदति ॥
१७४. पुब्बेव सन्निवासेन, पच्चुप्पन्नहितेन वा ।
 एवं तं जायते पेमं, उप्पलं व यथोदके ति ॥

२३८. एकपदजातकं (८८)

१७५. इङ्ग एकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं^२ ।
 किञ्चि सङ्गाहिकं^३ ब्रूसि^४, येनत्थे साधयेमसे^५ ॥ 10
१७६. दक्खेय्येकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं ।
 तं च सीलेन सञ्जुत्तं, खन्तिया उपपादितं ।
 अलं मित्ते सुखापेतुं, अमित्तानं दुखाय चा^६ ति ॥

२३९. हरितमण्डूकजातकं^७ (८९)

१७७. आसीविसं पि^८ मं सन्तं, पविट्ठं कुमिनामुखं ।
 रुच्चते हरितामाता, यं मं खादन्ति मच्छका ॥ 15
१७८. विलुम्पतेव पुरिसो, यावस्स उपकप्पति ।
 यदा चञ्जे विलुम्पन्ति, सो विलुत्तो विलुम्पती ति ॥

१. वतयं—स्या० । २. अनेकत्थपदनिस्सितं—सी०, रो० । ३. सङ्गाहितं—स्या० ।
 ४. ब्रूहि—स्या० । ५. सावयामसे—सी० । ६. वा—स्या० । ७. हरितमातजातक—सी०,
 स्या०, रो० । ८-८. ममं—सी०, रो० ।

२४०. महापिङ्गलजातकं (१०)

१७९. सब्बो जनो हिंसितो पिङ्गलेन,
तस्मिं मते पच्चया^१ वेदयन्ति ।
पियो नु ते आसि अकण्हेत्तो,
कस्मा नु त्वं रोदसि द्वारपाल ॥

B. 67 5

१८०. न मे पियो आसि अकण्हेत्तो,
भायामि पच्चागमनाय तस्स ।
इतो गतो हिंसेय्य मच्चुराजं,
सो हिंसितो आनेय्य पुन इध ॥

10

१८१. दड्ढो वाहसहस्सेहि, सित्तो घटसत्तेहि सो ।
परिक्खता च सा भूमि, मा भायि नागमिस्सती ति ॥
उपाहनवगो नवमो ।

तस्सुद्धानं

वरुपाहनखुज्जविकण्णकको,
असिताभुयपञ्चमवच्छन्नखो ।
दिजपेमवरुत्तमएकपदं,
कुमिनामुखपिङ्गलकेन दसा ति ॥

— ० —

२४१. सब्बदाठिजातकं^२ (११)

15

१८२. सिङ्गालो मानथद्धो^३ च^४, परिवारेन अत्थिको ।
पापुणि महतिं भूमि, राजासि सब्बदाठिनं ॥
१८३. एवमेव^५ मनुस्सेसु, यो होति परिवारवा ।
सो हि तत्थ महा होति, सिङ्गालो विय दाठिनं ति ॥

२४२. सुनखजातकं (१२)

20

१८४. बालो वतायं सुनखो, यो वरत्तं न खादति ।
बन्धना च^६ पमुञ्चेय्य^७, असितो च^८ घरं वजे ॥

१. पच्चयं-सी०, स्या०, रो० । २. सब्बदाठिजातक-रो० । ३-३. मानथद्धो व-सी०, रो० । ४. एवमेवं-रो० । ५-५. बन्धना व पमुञ्चेय्या-सी० । ६. व-सी०, स्या० ।

१८५. अद्वितं मे मनस्मिं मे, अथो मे हृदये कतं ।
कालं च पटिकङ्क्षामि, याव पस्सुपत्तु^१ जनो^१ ॥

२४३. गुत्तिलजातकं (९३)

१८६. सत्ततन्तिं सुमधुरं, रामण्यं अवाचयिं ।
सो मं रङ्गम्हि अवेहि, सरणं^२ मे^३ होहि कोसिय ॥
१८७. अहं तं सरणं सम्म, अहमाचरियपूजको ।
न तं जयिस्सति सिस्सो, सिस्समाचरिय जेस्ससी ति ॥

5

२४४. विगतिच्छजातकं^४ (९४)

१८८. यं पस्सति न तं इच्छति,
यं च न पस्सति तं किरिच्छति^५ ।
मञ्जामि चिरं चरिस्सति,
न हि तं लच्छति यं स^६ इच्छति ॥
१८९. यं लभति न तेन तुस्सति,
यं च^७ पत्थेति लद्धं हीळेति ।
इच्छा हि अतन्तगोचरा,
विगतिच्छानं^८ नमो करोमसे ति ॥

10

२४५. मूलपरियायजातकं (९५)

१९०. कालो घसति भूतानि, सब्बानेव सहत्तना ।
यो च कालघसो भूतो, स भूतपचिं पचि ॥
१९१. बहूनि नरसीसानि, लोमसानि ब्रह्मानि च ।
गीवासु पटिमुक्कानि, कोचिदेवेत्थ कण्णवा ति ॥

15

१-१. पसुपतुज्जनो-स्या० । २-२. सरणम्मे-सी० । ३. वीतिच्छजातक-रो० ।
४. किर इच्छति-सी०, स्या०, रो० । ५. सो-सी०, स्या०, रो० । ६. सी०, स्या०, रो०
पोत्थकेसु नत्थि । ७. वीतिच्छानं-सी०, रो० ।

२४६. बालोवादजातकं (९६)

१९२. हन्त्वा छेत्वा^१ वधित्वा च, देति दानं असञ्जतो ।
एदिसं भत्तं भुञ्जमानो^२, स^३ पापमुपलिम्पति^४ ॥
१९३. पुत्तदारं पि चे हन्त्वा, देति दानं असञ्जतो ।
भुञ्जमानो पि सप्पञ्जो, न पापमुपलिम्पती ति ॥

B. 69

२४७. पादञ्जलीजातकं (९७)

१९४. अद्वा पादञ्जली सब्बे, पञ्चाय अतिरोचति ।
तथा हि ओढुं भञ्जति, उत्तरिं नून पस्सति ॥
१९५. नायं धम्मं अधम्मं वा, अत्थानत्थं च बुज्झति ।
अञ्जत्र ओढुनिब्भोगा, नायं जानाति किञ्चनं ति ॥

२४८. किंसुकोपमजातकं (९८)

१९६. सब्बेहि किंसुको दिट्ठो, किं^१ न्वेत्य^२ विचिकिच्छथ ।
न हि सब्बेसु ठानेसु, सारथी परिपुच्छितो ॥
१९७. एवं सब्बेहि जाणेहि, येसं धम्मा अजानिता ।
ते वे धम्मेसु कल्लन्ति, किंसुकस्मिं व भातरो ति ॥

10

२४९. सालकजातकं (९९)

१९८. एकपुत्तको भविस्ससि,
त्वं च नो हेस्ससि इस्सरो कुले ।
१९९. ओरोह दुमस्मा सालक,
एहि दानि घरकं^३ वजेमसे ॥
२००. ननु मं सुहृदयो^४ ति मज्जसि,
यं च मं हनसि वेळुयट्ठिया ।
२०१. पक्कम्बवने रमामसे,
गच्छ त्वं घरकं यथासुखं ति ॥

15

20

१. तेलोवादजातक-रो० । २. भत्त्वा-सी०, रो०; घत्त्वा-स्या० । ३. भुञ्जमानो पि-स्या० । ४-४. स पापेन उपालिम्पति-सी०; सो पापेन०-रो० । ५-५. किन्वेत्य-सी०, स्या०; किन्नेत्य-रो० । ६. घरं-रो० । ७. हृदये-सी०, रो० ।

२५०. कपिजातकं (१००)

२००. अयं इसी उपसमसंयमे रतो,
स^१ तिष्ठति^१ सिसिरभयेन अट्टितो^२ ।
हृन्द अयं पविसतुमं अगारकं,
विनेतु सीतं दरथं च केवलं ॥

B. 70

२०१. नायं इसी उपसमसंयमे रतो,
कपी अयं दुमवरसाखगोचरो^३ ।
सो दूसको रोसको चा पि जम्मो,
सचे वजेमम्पि^४ दूसेय्यगारं^५ ति^५ ॥

5

सिङ्गालवग्गो दसमो ।

तस्सुद्दानं

अथ राजा सिङ्गालवरो मुनखो,
तथा कोसिय इच्छति कालघसो ।
अथ दानवरोट्टु पि सारथिना,
पुनम्बवनं च सिसिरकपि दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्दानं

दळ्हं च वग्गं अपरेन सन्थवं,
कल्याणवग्गासदिसो च रुहकं ।
नतंदळ्ह वीरणथम्भकं पुन,
कासावुपाहनसिङ्गालकेन दसा ति ॥

15

दुकनिपातं निद्धितं ।

—:०:—

१-१. सन्तिष्ठति-सी०, रो० । २. अट्टितो-स्या० । ३. दुमवरसाख०-स्या० ।

४. वजे इमम्पि-सी०, स्या०, रो० । ५-५. दूसवे धरन्ति-सी०, स्या०, रो० ।

३. तिकनिपातो

२५१. सङ्कप्परागजातकं (१)

B. 71

१. सङ्कप्परागघोतेन, वितक्कनिसितेन च ।
नालङ्कतेन^१ भद्रेन^२, उसुकाराकतेन^३ च ॥
२. न कण्णायतमुत्तेन, ना^४ पि^५ मोरूपसेविना^६ ।
तेनम्हि हृदये विद्धो, सब्बङ्गपरिदाहिना ॥
३. आवेधं च न पस्सामि, यतो रुहिरमस्सवे ।
याव अयोनिसो चित्तं, सयं मे दुक्खमाभतं ति ॥

२५२. तिलमुट्ठिजातकं (२)

४. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं तिलमुट्ठिया ।
बाहायं^७ मं गहेत्वान, लट्ठिया अनुताळयि ॥
५. ननु जीविते न रमसि, येनासि ब्राह्मणागतो ।
यं मं बाहा गहेत्वान, तिक्खत्तुं अनुताळयि^८ ॥
६. अरियो अनरियं कुब्बन्तं^९, यो दण्डेन निसेधति ।
सासनं^{१०} तं^{१०} न तं वेरं, इति नं पण्डिता विदु ति ॥

२५३. मणिकण्ठजातकं (३)

७. ममन्नपानं विपुलं उळारं,
उप्पज्जतीमस्स मणिस्स हेतु ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

१. संकप्पजातक-रो० । २. नालङ्कतेन-सी०; नेवालङ्कत-स्या० । ३. भद्रेन-सी०, रो० । ४. न उसुकाराकतेन-सी०, स्या०, रो० । ५-५. नपि-सी०, स्या० । ६. मोरूपसेविना-स्या० । ७. बाहायं-स्या० । ८. अनुताळयि-स्या० । ९. कुब्बानं-सी०, रो०; कुब्बं-स्या० । १०-१०. सासनत्वं-सी०, रो० ।

८. सुसू यथा सक्खरघोतपाणी^१,
तासेसि मं सेलं याचमानो ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

९. न तं याचे यस्स पियं जिगीसे^२,
देस्सो होति अतियाचनाय ।
नागो मणिं याचितो ब्राह्मणेन,
अदस्सनं येव तदज्झगमा ति ॥

5

२५४. कुण्डककुच्छिसिन्धवजातकं (४)

१०. भुत्वा तिणपरिघासं, भुत्वा आचामकुण्डकं ।
एतं ते भोजनं आसि, कस्मा दानि न भुञ्जसि ॥
११. यत्थ पोसं न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
बहुं^३ तत्थ महाब्रम्हे, अपि आचामकुण्डकं ॥
१२. त्वं च खो मं पजानासि, यादिसायं ह्युत्तमो ।
जानन्तो जानमागम्म, न ते भक्खामि कुण्डकं ति ॥

10

२५५. सुकजातकं (५)

१३. याव^४ सो मत्तमञ्जासि, भोजनस्मिं विहङ्गमो ।
ताव अद्धानमापादि, मातरं च अपोसयि ॥
१४. यतो च खो^५ बहुतरं, भोजनं अज्झवाहरि^६ ।
ततो तत्थेव संसीदि, अमत्तञ्जू हि सो अहु ॥
१५. तस्मा मत्तञ्जुता साधु, भोजनस्मिं अगिद्धता^७ ।
अमत्तञ्जू हि सीदन्ति, मत्तञ्जू च^८ न सीदरे ति ॥

15

20

१. सक्खरघोतपाणि—सी०, रो० । २. जिगीसे—सी०, स्या०, रो० । ३. बहु—सी०;
पहुं—स्या०; पहु—रो० । ४. याव—सी०, रो० । ५. खो सो—स्या०; सो—रो० । ६.
अज्झुपाहरि—सी०, रो० । ७. अगिद्धिता—स्या०, रो० । ८. व—सी०, स्या० ।

२५६. जरूदपानजातकं (६)

B. 73

१६. जरूदपानं खणमाना, वाणिजा उदकत्थिका ।
 अज्झगमुं^१ अयसं^२ लोहं, तिपुसीसं च वाणिजा^३ ।
 रजतं जातरूपं च, मुत्ता वेळूरिया बहू ॥
१७. ते च तेन असन्तुट्ठा, भिय्यो^४ भिय्यो^५ अखाणिमुं^६ ।
 ते तत्थासीविसो^७ घोरो, तेजस्सी^८ तेजसा हनि ॥
१८. तस्मा खणे नातिखणे, अतिखातं^९ हि^{१०} पापकं ।
 खातेन च धनं लद्धं, अतिखातेन नासितं ति ॥

5

२५७. गामणिचन्दजातकं (७)

10

१९. नायं घरानं कुसलो, लोलो अयं वलीमुखो ।
 कतं कतं खो दूसेय्य^१, एवंधम्ममिदं कुलं ॥
२०. नयिदं^२ चित्तवतो लोमं, नायं अस्सासिको मिगो ।
 सिट्ठं^३ मे जनसन्धेन, नायं किञ्च विजानति ॥
२१. न मातरं पितरं वा, भातरं भगिणिं सकं ।
 भरेय्य तादिसो पोसो, सिट्ठं दसरथेन मे ति ॥

२५८. मन्धातुजातकं^१ (८)

15

२२. यावता चन्दिमसूरिया,
 परिहरन्ति दिसा भन्ति विरोचना^२ ।
 सब्बेव दासा मन्धातु, ये पाणा पथविस्सिता^३ ॥
२३. न कहापणवस्सेन, तित्ति कामेसु विज्जति ।
 अप्पस्सादा दुखा कामा, इति विज्जाय पण्डितो ॥
२४. अपि दिब्बेसु कामेसु, रतिं सो नाधिगच्छति ।
 तण्हक्खयरतो होति, सम्मासम्बुद्धसावको ति ॥

B. 74

20

१-१. अज्झगमुं अयो-सी०, स्या०, रो० । २. माणयो-स्या० । ३-३. भीयो
 भीयो-सी० । ४. खणिमु ते-स्या० । ५. तत्थपासीविसो-स्या० । ६. तेजसी-स्या०,
 रो० । ७-७. अतिखातम्हि-स्या० । ८. पदूसेय्य-स्या० । ९. न इदं-सी०, रो० । १०.
 सत्थं-सी०, स्या०, रो० । ११. मन्धातुराजजातकं-स्या० । १२. विरोचमाना-रो० । १३.
 पठविनिस्सिता-सी०, रो० ।

२५९. तिरीटवच्छजातकं^१ (९)

२५. नयिमस्स विज्जामयमत्थि किञ्चि,
न बन्धवो नो पन ते सहायो ।
अथ केन वण्णेन तिरीटवच्छो^२,
तेदण्डिको भुञ्जति अग्गपिण्डं ॥

२६. आपासु मे युद्धपराजितस्स,
एकस्स कत्वा विवनस्मि घोरे ।
पसारयी किच्छगतस्स पाणि,
तेनूदतारि^३ दुखसंपरेतो ॥

5

२७. एतस्स किच्चेन^४ इधानुपत्तो,
वेसायिनो^५ विसया^६ जीवलोके ।
लाभारहो तात तिरीटवच्छो,
देथस्स भोगं यजथं^७ च^८ यञ्जं ति ॥

10

२६०. दूतजातकं (१०)

२८. यस्सत्था दूरमायन्ति, अमित्तमपि याचितुं ।
तस्सूदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज^९ रथेसभ ॥

२९. यस्स दिवा च रत्तो च, वसमायन्ति माणवा ।
तस्सूदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज रथेसभ ॥

15

३०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं,
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
दूतो हि दूतस्स कथं न दज्ज^{१०},
मयं पि तस्सेव भवाम दूता ति ॥

B. 75

20

सङ्कप्पवग्गो पठमो ।

१. तिरिति वच्छजातकं—स्या० । २. तिरीटवच्छो—स्या० । ३. तेनूदतारि—स्या० ।
४. किच्छेन—स्या० । ५. वेय्यासिनो—स्या० । ६. विसय—स्या० । ७-७. यजतञ्च—
सी०, रो०; यजितञ्च—स्या० । ८. कुञ्जसी—सी०, रो० । ९. दज्जा—सी०, रो० ।

तस्सुदानं

उसुकारवरो तिलमुट्टिमणि,
हयराजविहङ्गमआसिविसो^१ ।
जनसन्धकहापणवस्स पुन,
तिरिटि^२ पुन दूतवरेन^३ दसा ति ॥

—०—

२६१. पदुमजातकं (११)

३१. यथा केसा च मस्सु^४ च, छिन्नं छिन्नं विरूहति ।
एवं रूहतु^५ ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३२. यथा सारदिकं बीजं, खेत्ते वृत्तं विरूहति ।
एवं रूहतु ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३३. उभो पि पलपन्ते^६ ते, अपि पद्मानि दस्सति ।
वज्जुं वा ते न वा वज्जुं, नत्थि नासाय रूहना ।
देहि सम्म पदुमानि, अहं याचामि^७ याचितो ति ॥

२६२. मुदुपाणिजातकं (१२)

३४. पाणि चे मुदुको चस्स, नागो चस्स सुकारितो ।
अन्धकारो च वस्सेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
३५. अनला मुदुसम्भासा, दुप्पूरा ता नदीसमा ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३६. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व सं^८ ठानं^९, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६३. चूलपलोभनजातकं^९ (१३)

३७. अभिज्जमाने वारिस्मिं, सयं आगम्म इद्विया ।
मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, संसीदसि महण्णवे ॥

१. आसीविसो-स्या० । २. तिरिति-स्या०; तिरिटि-सी० । ३. दूतावरेन-स्या० ।
४. मस्सु-स्या०, रो० । ५. रूहति-रो० । ६. विलपन्ते-स्या० । ७. पद्माने देहि-स्या०;
अम्हेहि पि-रो० । ८-९. सण्ठानं-सी०, स्या०, रो० । ९. चुल्लपलोभनजातकं-सी०,
स्या०, रो० ।

३८. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
 सोदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
 ३९. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
 जातवेदो व सं ठानं, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६४. महापनादजातकं (१४)

४०. पनादो नाम सो राजा, यस्स यूगो सुवण्णयो^१ । 5
 तिरियं सोळसुब्बेधो^२, उच्चमाहु^३ सहस्सधा ॥
 ४१. सहस्सकण्डो^४ सतगेण्डु^५, धजासु हरितामयो ।
 अनच्चुं तत्थ गन्धब्बा, छ सहस्सानि सत्तधा ॥
 ४२. एवमेतं तदा आसि, यथा भाससि भद्दिजि ।
 सक्को अहं तदा आसिं, वेय्यावच्चकरो तवा^६ ति^७ ॥ 10

२६५. खुरप्पजातकं (१५)

४३. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते, 8. 77
 खग्गे गहीते तिखिणे तेलधोते ।
 तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे,
 कस्मा नु ते नाहु छम्भितत्तं ॥
 ४४. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते, 15
 खग्गे गहीते तिखिणे तेलधोते ।
 तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे,
 वेदं अलत्थं विपुलं उळारं ॥
 ४५. सो वेदजातो अज्झभविं अमित्ते,
 पुब्बे व मे जीवितमासि चत्तं । 20
 न हि जीविते आलयं कुब्बमानो,
 सूरु कयिरा सूरकिच्चं कदाची ति ॥

१. सुवण्णयो—स्या० । २. सोळसपुब्बेधो—सी०, रो० । ३. उच्चमाहु—सी०, स्या०,
 रो० । ४. सहस्सकण्डु—सी० । ५. सतगेदो—सी०, रो० । ६-७. तवन्ति—सी०, रो० ।
 ७. विरूळ्हे—स्या० ।

२६६. वातगसिन्धवजातकं (१६)

४६. येनासि किसिया पण्डु^१, येन भत्तं न रुच्चति ।
अयं सो आगतो भत्ता^२, कस्मा दानि पलायसि ॥
४७. सचे^३ पनादिकेनेव, सन्धवो नाम जायति ।
यसो हायति इत्थीनं, तस्मा तात पलायहं^४ ॥
४८. यस्सस्सिनं कुले जातं, आगतं या न इच्छति ।
सोचति^५ चिररत्ताय, वातगमिव भट्टली^६ ति ॥

२६७. कक्कटकजातकं (१७)

४९. सिङ्गीमिगो आयतचवखुनेत्तो,
अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो ।
तेनाभिभूतो कपणं रुदामि,
मा हेव मं पाणसमं जहेय्य ॥
५०. अय्य न तं जहिस्सामि, कुञ्जरं^७ सट्ठिहायनं^८ ।
पथव्या चातुरन्ताय, सुप्पियो होसि मे तुवं ॥
५१. ये कुलीरा समुदस्मिं, गङ्गाय यमुनाय^९ च ।
तेसं त्वं वारिजो सेट्ठो, मुञ्च रोदन्तिया पतिं ति ॥

२६८. आरामदूसकजातकं^{१०} (१८)

५२. यो^{११} वे सच्चसमेतानं^{१२}, अहुवा सेट्ठसम्मतो ।
तस्सायं एदिसी पञ्जा, किमेव इतरा पजा ॥
५३. एवमेव तुवं ब्रह्मे, अनञ्जाय विनिन्दसि ।
कथं^{१३} मूलं अदिस्वान^{१४}, रुक्खं जञ्जा पतिट्ठितं ॥

१. पण्डु-सी० । २. तातो-सी०, रो०; भत्तो-स्या० । ३. नु सो-स्या० । ४. पला-यिहं-स्या० । ५. सोचतो-स्या० । ६. कुन्दली-सी०, रो०; गट्टली-स्या० । ७. कक्क-टजातक-रो०; सुवण्णकक्कटक जातकं-स्या० । ८. तं नं-सी० । ९. कुञ्जर-सी०, रो० । १०. सट्ठिहायन-सी०, रो० । ११. नम्मदाय-सी०, रो० । १२. आरामदूसकजातक-रो० । १३-१३. यो मे सच्च०-स्या० । १४. कथं हि-स्या०, रो० । १५. अदिस्वा-स्या०, रो० ।

५४. नाहं तुम्हे विनिन्दामि, ये चञ्जे^१ वानरा वने ।
विस्ससेनो^२ व^३ गारय्हो, यस्सत्था रुक्खरोपका ति ॥

२६९. सुजातजातकं^४ (१९)

५५. न हि वण्णेन सम्पन्ना, मञ्जुका पियदस्सना ।
खरवाचा पिया होति^५, अस्मिं लोके परमिह च ॥
५६. ननु पस्ससिमं काळि, दुब्बण्णं तिलकाहतं ।
कोकिलं सण्हवाचेन^६, बहूनं पाणिनं पियं ॥
५७. तस्मा सखिलवाचस्स, मन्तभाणी अनुद्धतो ।
अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स भासितं ति ॥

5

B. 79

२७०. उलूकजातकं^४ (२०)

५८. सब्वेहि किर आतीहि, कोसियो इस्सरो कतो ।
सचे आतीहि^७ अनुञ्जातो^८, भणय्याहं एकवाचिकं ॥
५९. भण सम्म अनुञ्जातो, अत्थं धम्मं च केवलं ।
सन्ति हि दहरा पक्खी, पञ्जवन्तो जुतिन्धरा ॥
६०. न मे रुच्चति भदं वो, उलूकस्साभिसेचनं ।
अक्कुद्धस्स मुखं पस्स, कथं कुद्धो करिस्सती ति ॥
पदुमवग्गो दुतियो ।

10

तस्सुद्धानं

पदुमुत्तमनागसिरिब्धयनो,
समहण्णवयूपखुरप्पवरो ।
अथ भद्दली^९ कुञ्जर रुक्ख पुन,
खरवाच उलूकवरेण दसा ति ॥

15

— ० —

१. चेत्थ—स्या० । २. विस्ससेनो च—स्या० । ३. सुजाताजातकं—स्या० । ४. होन्ति—सी०, स्या०, रो० । ५. सण्हमाणेन—सी०, रो० । ६. उलूकजातकं दसमं—सी० । ७-७. आतीहनुञ्जातो—सी०, रो० । ८. कुन्दली—सी० ।

२७१. उदपानदूसकजातकं (२१)

६१. आरञ्जिकस्स इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो^१ ।
किच्छाकत्तं उदपानं, कथं सम्म अवाहसि^२ ॥
६२. एस धम्मो सिङ्गालानं, यं पित्वा ओहदामसे ।
पितुपितामहं धम्मो, न तं उज्जातुमरहसि ॥
६३. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
मा वो धम्मं अधम्मं वा, अद्दसाम कुदाचनं ति ॥

B. 80 5

२७२. व्यग्घजातकं (२२)

६४. येन मित्तेन संसग्गा, योगवखेमो विहिय्यति^३ ।
पुब्बेवज्जाभवं तस्स, रुक्खे अक्खी^४ व^५ पण्डितो ॥
६५. येन मित्तेन संसग्गा, योगवखेमो पवड्ढति ।
करेय्यत्तसमं वृत्तिं, सब्बकिच्चेसु पण्डितो ॥
६६. एथ व्यग्घा निवत्तव्हो, पच्चुपेथ^६ महावनं ।
मा^७ वनं छिन्दि निव्यग्घं, व्यग्घा माहेसु निव्वना ति ॥

10

२७३. कच्छपजातकं (२३)

६७. को नु उद्धितभत्तो^८ व, पूरहत्थो व ब्राह्मणो ।
कहं नु भिक्खं अचरि, कं सद्धं उपसङ्गमि ॥
६८. अहं कपिस्मि दुम्मेधो, अनामासानि आमसि ।
त्वं मं मोचय भद्दन्ते, मुत्तो गच्छेय्य पव्वतं ॥
६९. कच्छपा कस्सपा होन्ति, कोण्डञ्जा होन्ति मक्कटा ।
मुञ्च कस्सप कोण्डञ्जं, कत्तं मे थुनकं तया ति ॥

15

२७४. लोलजातकं (२४)

७०. कायं बलाका सिखिनी, चोरी लङ्घिपितामहा^९ ।
ओरं बलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

20

१. चिररत्तपस्सिनो-सी०, रो० । २. अवाहसि-स्या० ।
३. व्यग्घ-सी०, रो० । ४. विहसति-सी०, रो०; विहीयति-स्या० । ५-५. अक्खि-स्या० ।
६. पच्चमेथ-सी०, रो० । ७. मा नो-स्या० । ८. उद्धित-सी०; वड्ढित-स्या० । ९.
लङ्घी-सी०, स्या०, रो० ।

७१. नाहं बलाका सिखिनी, अहं लोलोस्मि^१ वायसो ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
 ७२. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका^२ भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥

B 81

२७५. रुचिरजातकं (२५)

७३. कायं बलाका रुचिरा, काकनीळस्मिमच्छति^३ ।
 चण्डो काको सखा मय्हं, यस्स^४ चेतं कुलावकं ॥ 5
 ७४. ननु मं सम्म जानासि, दिज सामाकभोजन^५ ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
 ७५. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥ 10

२७६. गरुधम्मजातकं^६ (२६)

७६. तव सद्धं च सीलं च, विदित्वान जनाधिप ।
 वण्णं अञ्जनवण्णेन, कालिङ्गस्मिं निमिम्हसे^७ ॥
 ७७. अन्नभच्चा चभच्चा च, योध उद्दिस्स गच्छति ।
 सव्वे ते अप्पटिविखप्पा, पुब्बाचरियवचो इदं ॥
 ७८. ददामि वो ब्राह्मणा नागमेतं, 15
 राजारहं राजभोगं यसस्सिनं ।
 अलङ्कृतं हेमजालाभिच्छन्नं,
 ससारथिं^८ गच्छथ येन कामं ति ॥

२७७. रोमकजातकं^९ (२७)

७९. वस्सानि पज्जास समाधिकानि,
 वसिम्ह^{१०} सेलस्स गुहाय रोमक । 20

B. 82

१. लोलस्मि-सी०, स्या० । २. मानुसिका-स्या० । ३. काकनिळस्मिमच्छति-
 स्या०; काकानीळस्मि अच्छति-रो० । ४. तस्स-सी०, रो० । ५. सामकभोजनं-स्या० ।
 ६. गरुधम्मजातकं-सी०, स्या०, रो० । ७. विनिम्हसे-स्या० । ८. ससारथी-स्या० । ९.
 रोमजातकं-स्या० । १०. वसिम्हि-स्या० ।

असङ्कमाना अभिनिव्वुत्ता^१,
हत्थत्तमायन्ति^२ ममण्डजा पुरे ॥

८०. ते दानि वक्कङ्ग किमत्थमुस्सुका^३,
भजन्ति^४ अञ्जं गिरिकन्दरं दिजा ।
५ न नून मञ्जन्ति ममं यथा पुरे,
चिरप्पवुत्था^५ अथ वा न ते इमे ॥

८१. जानाम तं न मयं^६ सम्पमूळहा^७,
सोयेव^८ त्वं ते मयमस्म नाञ्जे^९ ।
चित्तं च ते अस्मिं जने पटुट्ठं,
१० आजीविका तेन तमुत्तसामा ति ॥

२७८. महिसराजजातकं (२८)

८२. किमत्थमभिसन्धाय^{१०}, लहुचित्तस्स दुब्भिनो^{११} ।
सब्बकामददस्सेव^{१२}, इमं दुक्खं तितित्त्वसि ॥
८३. सिङ्गेन निहनाहेतं^{१३}, पदसा च^{१४} अधिट्ठह ।
भिय्यो बाला पकुज्जेय्युं^{१५}, नो चस्स पटिसेवको ॥
८४. ममेवायं मञ्जमानो, अञ्जेपेवं^{१६} करिस्सति ।
१५ ते नं^{१७} तत्थ वधिस्सन्ति, सा मे मुत्ति भविस्सती ति ॥

२७९. सतपत्तजातकं (२९)

८५. यथा माणवको पन्थे, सिङ्गालिं^{१८} वनगोचरि ।
अत्थकामं पवेदेन्ति^{१९}, अनत्थकामा ति मञ्जति ।
अनत्थकामं सतपत्तं, अत्थकामो ति मञ्जति ॥

१. अभिनिव्वुत्तचित्ता-स्या० । २. हत्थत्थ०-स्या० । ३. किमत्थमुस्सुका-स्या० ।
४. वजन्ति-रो० । ५. चिरप्पवुत्था-स्या० । ६-६. मय मस्म मूळहा-सी०, रो०; मयं सम्पमूळहा-
-स्या० । ७. स्वेव-स्या० । ८. नञ्जे-स्या० । ९. महिसराजजातक-सी०, स्या०, रो० ।
१०. किमत्थ०-सी० रो० । ११. दुब्भिनो-सी०, रो० । १२. सब्बकामदुहस्सेव-सी०, स्या०,
रो० । १३. नीहराहेतं-स्या० । १४. च-स्या० । १५. पकुज्जेय्युं-स्या० । १६. अञ्जम्पेवं-
सी०, अञ्जम्पेवं-स्या०; अञ्जम्पेव-रो० । १७. तं-सी०, रो० । १८. सिङ्गालिं-सी०, स्या०,
रो० । १९. पवेदेन्ति-स्या०; पवदन्ति-रो० ।

८६. एवमेव इधेकच्चो, पुगलो होति तादिसो ।
 हितेहि^१ वचनं वुत्तो, पटिगण्हाति^२ वामतो ॥
 ८७. ये च खो नं पसंसन्ति, भया उक्कंसयन्ति वा^३ ।
 तज्झि^४ सो मज्जते मित्तं, सतपत्तं व माणवो ति ॥

२८०. पुटदूसकजातकं (३०)

८८. अद्धा हि नून मिगराजा, पुटकम्मस्स कोविदो । 5
 तथा हि पुटं दूसेति, अज्जं नून करिस्सति ॥
 ८९. न मे माता वा पिता वा, पुटकम्मस्स कोविदो^५ ।
 कतं कतं खो दूसेम, एवं धम्ममिदं कुलं ॥
 ९०. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो धम्मं अधम्मं वा, अद्दसाम कुदाचनं ति ॥ 10
 उदपानवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

उदपानवरं वनव्यग्धकपि,
 सिखिनी च बलाकरचिरवरो ।
 सुजनाधिपरोमकदूस पुन,
 सतपत्तवरो पुटकम्म दसा ति ॥

— ० —

२८१. अव्यन्तरजातकं (३१)

९१. अव्यन्तरो^१ नाम दुमो, यस्स दिव्यमिदं^२ फलं । 15 B. 84
 भुत्वा दोहळिनी नारी, चक्कवत्ति विजायति ॥
 ९२. त्वं^३ पि^४ भद्दे महेसीसि, सा चा^५ पि^६ पतिनो पिया ।
 आहरिस्सति ते राजा, इदं अव्यन्तरं फलं ॥
 ९३. भत्तुरत्थे परक्कन्तो, यं ठानमधिगच्छति ।
 सूरु अत्तपरिच्चागी, लभमानो भवामहं ति ॥ 20

१. हितेभि—स्या० । २. पटिगण्हाति—स्या० । ३. च—सी०, रो० । ४. तं हि—
 सी०, रो० । ५. पुटदूसकजातकं—स्या० । ६. कोविदा—स्या० । ७. अव्यन्तरं—सी०, रो० ।
 ८. दिव्यमिदं—सी०, रो० । ९-९. त्वज्ज—सी०, रो० । १०-१०. चासि—सी०, रो० ।

२८२. सेय्यजातकं^१ (३२)

६४. सेय्यंसो सेय्यसो होति, यो सेय्यमुपसेवति ।
 एकेन सन्धिं कत्वान, सतं वज्जे अमोचयिं ॥
६५. तस्मा सब्बेन लोकेन, सन्धिं कत्वान एकतो^२ ।
 पेच्च सगं निगच्छेय्य^३, इदं सुणाथ^४ कासिया^५ ॥
६६. इदं वत्वा महाराजा, कंसो वाराणसिगहो ।
 धनुं कण्डं^६ च^७ निक्खिप्प, संयमं^८ अज्झुपागमी ति ॥

२८३. वट्ठकीसूकरजातकं^९ (३३)

६७. वरं वरं त्वं निहतं पुरे चरि,
 अस्मिं पदेसे अभिभुय्य सूकरे ।
 सो दानि एको व्यपगम्म^{१०} ज्ञायसि,
 बलं नु ते व्यग्घ न चज्ज विज्जति ॥
६८. इमे^{११} सुदं^{१२} यन्ति दिसोदिसं पुरे,
 भयद्विता^{१३} लेणगवेसिनो पुथू^{१४} ।
 ते दानि सज्जम्म वसन्ति^{१५} एकतो,
 यत्थद्विता^{१६} दुप्पसहज्जमे^{१७} मया ॥
६९. नमत्थु सङ्घान समागतानं,
 दिस्वा सयं सख्य वदामि अब्भुतं ।
 व्यग्घं मिगा यत्थ जिनिमु दाठिनो,
 सामग्गिया दाठबलेसु मुच्चरे ति ॥

१. सेय्यंसजातकं-सी० । २. एको-सी०, स्या०, रो० । ३. नगच्छेय्य-रो० ।
 ४. सुनोथ-सी०, रो० । ५. कासियो-सी०, रो० । ६-६. तुण्डिञ्च-स्या०; तुण्डिञ्च-
 सी०, रो० । ७. सज्जम्म-सी०, स्या०, रो० । ८. वट्ठकीसूकरजातकं-सी०, रो० । ९.
 व्यग्घपगम्म-स्या०; व्यपगम्म-सी०, रो० । १०-१०. इमस्सुत्ता-स्या० । ११. भयद्विता-
 स्या०; भयद्विता-रो० । १२. पुथु-म०, रो० । १३. रसन्ति-सी०, रो० । १४.
 यत्थद्विता-स्या०, रो० । १५. दुप्पसहज्जमे-स्या० ।

२८४. सिरिजातकं (३४)

१००. यं उस्सुका^१ सञ्चरन्ति, अलक्खिका वहुं धनं ।
सिप्पवन्तो असिप्पा च^२, लक्खिवा^३ तानि भुञ्जति^४ ॥
१०१. सब्बत्थ कतपुञ्जस्स, अतिच्चञ्जेव^५ पाणिनो ।
उप्पज्जन्ति बहू भोगा, अप्पनायतनेसु^६ पि ॥
१०२. कुक्कुटो^७ मणयो दण्डो, धियो च पुञ्जलक्खणा ।
उप्पज्जन्ति अपापस्स, कतपुञ्जस्स जन्तुनो ति ॥

5

२८५. मणिसूकरजातकं (३५)

१०३. दरिया सत्त वस्सानि, तिसमत्ता वसामसे ।
हञ्जाम^८ मणिनो आभं, इति नो मन्तनं^९ अहु ॥
१०४. यावता^{१०} मणिं धंसाम^{११}, भिय्यो^{१२} वोदायते मणि ।
इदं^{१३} च दानि^{१४} पुच्छाम, किं किच्चं इध मञ्जसि ॥
१०५. अयं मणि वेळूरियो, अकाचो विमलो सुभो ।
नास्स सक्का सिरि हन्तुं, अपक्कमथ सूकरा ति ॥

10

२८६. सालूकजातकं^{१५} (३६)

१०६. मा सालूकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ॥
१०७. इदानि सो इधागन्त्वा, अतिथी युत्तसेवको ।
अथ दक्खसि सालूकं^{१६}, सयं तं मुसलुत्तरं^{१७} ॥
१०८. विकन्तं^{१८} सूकरं दिस्वा, सयं तं मुसलुत्तरं ।
जरग्गवा^{१९} विचिन्तेसुं^{२०}, वरम्हाकं भुसामिवा ति ॥

B. 86

15

१. उस्सुक्का-स्या० । २. वा-स्या० । ३. लक्खिका-स्या०; लक्खिवा-रो० । ४. भुञ्जरे-स्या० । ५. अतीवञ्जेव-रो० । ६. अपिनायतनेसु-स्या० । ७. कुक्कुट-सी०, रो० । ८. हञ्जाम-सी०, रो० । ९. मन्तनं-सी०, स्या०, रो० । १०-१०. याव याव निर्धंसाम-सी०, रो० । ११. भीयो-सी० । १२-१२. इदं चिदानि-स्या०; ब्राह्मणं त्वेव-रो० । १३. सालूकजातक-सी०, स्या० । १४. सालूकं-स्या० । १५. मुसलुत्तरं-स्या० । १६. विकन्तं-सी० । १७-१७. जरग्गवा अचिन्तेसुं-स्या०; जग्गवासा चिन्तेसुं-रो० ।

२८७. लाभगरहजातकं^१ (३७)

१०६. नानुम्मत्तो नापिसुणो, नानटो नाकुतूहलो ।
 मूळहेसु^२ लभते लाभं, एसा ते अनुसासनी ॥
११०. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
 या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन^३ वा ॥
१११. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^४ परिव्वजे ।
 एसा व जीविका सेय्यो^५, या चाधम्मेन एसना ति ॥

२८८. मच्छुद्धानजातकं^६ (३८)

११२. अग्घन्ति मच्छा अधिकं सहस्सं,
 न सो अत्थि यो इमं सहहेय्य ।
 मय्हं च अस्सु^७ इध सत्त मासा,
 अहं पि तं मच्छुद्धानं किणेय्यं ॥
११३. मच्छानं भोजनं दत्त्वा, मम दक्खिणमादिसि ।
 तं दक्खिणं सरन्तिया, कतं अपचिर्ति तया ॥
११४. पदुट्ठचित्तस्स न फाति होति,
 न चा पि तं देवता पूजयन्ति ।
 यो भातरं पेत्तिकं सापतेय्यं,
 अवञ्चयी दुक्कटकम्मकारी^८ ति ॥

२८९. नानाछन्दजातकं (३९)

११५. नानाछन्दा महाराज, एकागारे वसामसे ।
 अहं गामवरं इच्छे, ब्राह्मणी च गवं सतं ॥
११६. पुत्तो^९ च^{१०} आजञ्जरथं^{११}, कञ्जा च मणिकुण्डलं ।
 या चेसा पुणिका^{१२} जम्मी, उदुक्खलंभिकह्वति ॥

१. लाभगरहिक जातक-स्या० । २. मूळहेसु-स्या० । ३. अधम्मचरियाय-सी०, रो० । ४. अनागारो-सी०, स्या०, रो० । ५. सेय्या-सी०, रो० । ६. मच्छदानजातकं-स्या० । ७. अस्सु-स्या०, रो० । ८. न-सी०, रो० । ९. दुक्कटकम्मकारी-सी०, रो० । १०-१०. छतो च-सी०, रो०; पुत्तो-स्या० । ११. आजञ्जरथं-स्या० । १२. पुणिका-स्या० ।

११७. ब्राह्मणस्स गामवरं, ब्राह्मणिया गवं सतं ।
 पुत्तस्स आजञ्जरथं, कञ्जाय मणिकुण्डलं ।
 यं चेत्तं पुण्णिकं जम्मिं, पटिपादेथुदुक्खलं ति ॥

२९०. सीलवीमंसकजातकं^१ (४०)

११८. सीलं किरेव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
 पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥ 5
 ११९. सोहं सीलं समादिस्सं, लोके अनुमतं सिवं ।
 अरियवुत्तिसमाचारो, येन वुच्चति सीलवा ॥
 १२०. जातीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
 कायस्स भेदा सुगतिं, उपपज्जति सीलवा ति ॥
 अब्भन्तरवग्गो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

दुम कंसवरुत्तमव्यग्घमिगा^२,
 मणयो मणि सालुकमव्हयनो ।
 अनुसासनियो पि च मच्छवरो,
 मणिकुण्डलकेन किरेन दसा ति ॥

10 B. 88

२९१. सुराघटजातकं^३ (४१)

१२१. सब्बकामददं कुम्भं, कुटं लद्धान धुत्तको ।
 याव नं^४ अनुपालेति, ताव सो सुखमेधति ॥ 15
 १२२. यदा मत्तो च दित्तो च, पमादा कुम्भमब्भिदा ।
 तदा^५ नग्गो च पोत्थो च, पच्छा बालो विहञ्जति ॥
 १२३. एवमेव^६ यो धनं^७ लद्धा, पमत्तो^८ परिभुञ्जति ।
 पच्छा तप्पति^९ दुम्मेधो, कुटं^{१०} भित्त्वा व^{११} धुत्तको ति ॥

१. सीलवीमंसजातक-सी०, रो० । २. व्यग्घमिगा-सी० । ३. भद्रघटजातकं-
 सी०; भद्रघट भेदक जातकं-स्या० । ४. सो-रो० । ५. ततो-स्या० । ६-६. एवमेव
 धनं-स्या० । ७. अपता-सी०; अमत्तो-रो० । ८. तपति-सी०, स्या० । ९. कूटं-स्या० ।
 १०. भिन्नोव-सी०, रो० ।

२९२. सुपत्तजातकं (४२)

१२४. वाराणस्यं^१ महाराज, काकराजा निवासको^२ ।
असीतिया सहस्सेहि, सुपत्तो परिवारितो ॥
१२५. तस्स दोहळिनी भरिया, सुफस्सा^३ भक्खितुमिच्छति^४ ।
रज्जो महानसे पक्कं, पच्चग्घं राजभोजनं ॥
१२६. तेसाहं पहितो दूतो, रज्जो चम्हि इघागतो ।
भत्तु अपर्चितिं कुम्मि, नासायमकरं वणं ति ॥

२९३. कायनिब्बिन्दजातकं (४३)

१२७. फुट्टस्स^१ मे अज्जतरेन व्याधिना^२,
रोगेन बाळ्हं दुखितस्स रूपतो ।
परिसुस्सति खिप्पमिदं कळेवरं^३,
पुप्फं यथा पंसुनि आतपे कतं ॥
१२८. अजज्जं जज्जसङ्घातं, असुचिं सुचिसम्मत्तं ।
नानाकुणपपरिपूरं, जज्जरूपं अपस्सतो ॥
१२९. धिरत्थुमं^४ आतुरं पूतिकायं,
जेगुच्छियं^५ अस्सुचिं^६ व्याधिधम्मं^७ ।
यत्थप्पमत्ता अधिमुच्छिता पजा,
हापेन्ति मग्गं सुगतूपपत्तिया ति ॥

२९४. जम्बुखादकजातकं (४४)

१३०. कोयं बिन्दुस्सरो वग्गु, सरवन्तानमुत्तमो^१ ।
अच्चुतो जम्बुसाखाय, मोरच्छापो व कूजति^२ ॥
१३१. कुलपुत्तो^३ व जानाति^४, कुलपुत्तं^५ पसंसितुं ।
व्यग्घच्छापसरीवण्ण^६, भुज्ज सम्म ददामि ते ॥

१. वाराणस्यं-सी०, रो० । २. निवासको-सी०, रो० । ३. सुफस्सा-स्या० ।
४. मच्छमिच्छति-सी०, रो० । ५. कायविच्छिन्दजातकं-सी०; कायविच्छिन्दजातक-रो० ।
६. फुट्टस्स-रो० । ७. व्याधिना-सी०, रो० । ८. कळेवरं-सी०, रो० । ९. धीरत्थु तं-
सी०, रो० । १०. जेगुच्छियं-सी०, जेगुच्छियं-स्या० । ११. असुचिं-सी०, स्या०, रो० ।
१२. व्याधिधम्मं-सी०, रो० । १३. पवदन्तानमुत्तमो-सी०, रो० । १४. कूजति-स्या० ।
१५-१६. कुलपुत्तो पजानाति-स्या० । १६. कुलपुत्तं-सी०, रो० । १७. व्यग्घच्छापसरीवण्णो-
सी०; व्यग्घच्छापसरीवण-स्या० ।

१३२. चिरस्सं वत पस्सामि, मुसावादी समागते ।
वन्तादं कुणपादं च, अञ्जमञ्जं पसंसके ति ॥

२९५. अन्तजातकं (४५)

१३३. उसभस्सेव ते खन्धो, सीहस्सेव विजम्भितं ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
१३४. कुलपुत्तो व जानाति, कुलपुत्तं पसंसितुं ।
मयूरगीवसङ्कास, इतो परियाहि वायस ॥
१३५. मिगानं सिङ्गालो^१ अन्तो, पक्खीनं पन वायसो ।
एरण्डो अन्तो रुक्खानं, तयो अन्ता समागता ति ॥

5

B. 90

२९६. समुद्रजातकं (४६)

१३६. को नायं^२ लोणतोयस्मिं, समन्ता परिधावति ।
मच्छे मकरे च वारेति, ऊमीसु च विहञ्जति ॥
१३७. अनन्तपायी सकुणो, अतित्तो ति दिसासुतो ।
समुद्रं पातुमिच्छामि, सागरं सरितं पति ॥
१३८. सो अयं^३ हायति चेव, पूरते च^४ महोदधि ।
नास्स नायति पीतन्तो, अपेय्यो किर सागरो ति ॥

10

२९७. कामविलापजातकं (४७)

१३९. उच्चे सकुण डेमान^५, पत्तयान विहङ्गम ।
वज्जासि खो त्वं वामूरं^६, चिरं खो सा करिस्सति ॥
१४०. इदं खो सा न जानाति, असिं सति च ओद्धितं ।
सा चण्डी काहति कोधं, तं मे तपति^७ नो इदं^८ ॥
१४१. एस उप्पलसन्नाहो, निक्खञ्चुस्सीसकोहितं^९ ।
कासिकं च मुदुं वत्थं, तप्पेतु^{१०} धनिका^{११} पिया ति^{११} ॥

15

20

१. कोत्थुको-सी०, रो०; कोट्टुको-स्या० । २. न्वायं-स्या० । ३. स्वायं-सी० ।
४. व-स्या०, रो० । ५. ओमान-रो० । ६. वामूरं-रो० । ७. तप्पति-स्या० । ८. इध
सी०, स्या०, रो० । ९. निक्खमुस्सीसके कतं-सी०, रो०; निक्खं चुस्सीसके कतं-स्या० ।
१०. तप्पतु-सी०, रो० । ११-११. धनकामिकाति-सी०; धनकामियाति-स्या०, रो० ।

२९८. उदुम्बरजातकं (४८)

१४२. उदुम्बरा चिमे पक्का, निग्रोधा च कपित्थना ।
 एहि निक्खम^१ भुञ्जस्सु, किं जिघच्छाय मिय्यसि ॥
१४३. एवं सो सुहितो होति, यो वुड्ढमपचायति^२ ।
 यथाहमज्ज सुहितो, दुमपक्कानि मासितो ॥
१४४. यं वनेजो वनेजस्स, वञ्चेय्य कपिनो कपि ।
 दहरो^३ कपि^४ सद्धेय्य, न हि जिण्णो जराकपी ति ॥

२९९. कोमारपुत्तजातकं (४९)

१४५. पुरे तुवं सीलवतं सकासे,
 ओक्कन्तिकं^५ कीळसि अस्समम्हि ।
 करोहरे मक्कटियानि मक्कट,
 न तं मयं सीलवतं रमाम ॥
१४६. सुता हि मय्हं परमा विसुद्धि,
 कोमारपुत्तस्स बहुस्सुतस्स ।
 मा दानि मं मज्झि तुवं यथा पुरे,
 झानानुयुत्तो^६ विहरामि^७ आवुसो ॥
१४७. सचे पि सेलस्मि^८ वपेय्य^९ बीजं, ।
 देवो च वस्से न^{१०} हि तं विरूळहे^{११}
 सुता हि ते^{१२} सा^{१३} परमा विसुद्धि,
 आरा तुवं मक्कट झानभूमिया ति ॥

३००. वकजातकं^{१४} (५०)

१४८. परपाणरोधा^{१५} जीवन्तो, मंसलोहितभोजनो ।
 वको वतं समादाय^{१६}, उपपज्जि^{१७} उपोसथं ॥

१. निक्खम्म-स्या० । २. वुड्ढमपचायति-सी०, रो० । ३-३. दहो पि तं न-सी०, रो०; दहरोपि न-स्या० । ४. कोमारपुत्तजातकं-सी०, रो०; कोमारियपुत्तजातकं-स्या० । ५. ओक्कन्तिकं-सी०, स्या०, रो० । ६. झानानुयुत्ता-सी०; झानाभियुत्ता-स्या०; झानानियुत्ता-रो० । ७. विहराम-सी०, स्या०, रो० । ८-८. सेलस्मि वपेय्यु-सी०; सेलस्मि वपेय्यु-रो० । ९-९. नेव हितं वहेय्य-सी०, रो० । १०-१०. तेसं-सी०; तथा-रो० । ११. वकजातक-स्या० । १२. परपाणघाते-स्या० । १३. समादिमि-रो० । १४. उपपज्ज-सी० ।

१४६. तस्स सक्को वतञ्जाय, अजरूपेनुपागमि ।
 वीततपो अज्झप्पत्तो^१, भञ्जि लोहितपो तपं ॥
 १५०. एवमेव इधेकच्चे^२, समादानम्हि^३ दुब्बला^४ ।
 लहुं करोन्ति^५ अत्तानं, वको व अजकारणा ति ॥
 कुम्भवगो पञ्चमो ।

B. 92

तस्सुद्धानं

वरकुम्भ सुपत्तसिरिव्हयनो,
 सुचिसम्मत्तं विन्दुसरो चुसभो ।
 सरित्तपति चण्डि^६ जराकपिना,
 अथ मक्कटिया वककेन दसा ति ॥

5

अथ वग्गुद्धानं

सङ्कप्पो पदुमो चेव, उदपानेनततियं ।
 अब्भन्तरं घटभेदं, तिकनिपातम्हिलङ्कतं ति ॥

10

तिकनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. अज्झप्पत्तो—स्या० । २. इधेकच्चे—स्या० । ३. समादानस्मि—सी०, रो० । ४. दुब्बलो—स्या० । ५. करोति—स्या० । ६. चण्डी—सी०, स्या० ।

४. चतुष्कनिपातो

३०१. चूळकालिङ्गजातकं (१)

B. 93

१. विवरथिमासं द्वारं, नगरं^१ पविसन्तु^२ अरुणराजस्स ।
सीहेन सुसिट्ठेन,^३ सुरक्खितं नन्दिसेनेन ॥
२. जयो कलिङ्गानमस्य्हसाहिनं,
पराजयो अनयो^४ अस्सकानं ।
५ इच्चेव ते भासितं ब्रह्मचारि,
न उज्जुभूता^५ वितथं भणन्ति ॥
३. देवा मुसावादमुपातिवत्ता,
सच्चं धनं^६ परमं तेसु^७ सक्क ।
तं ते मुसा भासितं देवराज,
१० किं वा पटिच्च मघवा महिन्द ॥
४. ननु ते सुतं ब्राह्मण भञ्जमाने,
देवा न इस्सन्ति पुरिसपरक्कमस्स ।
दमो समाधि मनसो अभेज्जो^८,
अव्यग्गता^९ निक्कमनं च काले ।
१५ दळ्हं च विरियं पुरिसपरक्कमो च,
तेनेव आसि विजयो अस्सकानं ति ॥

३०२. महाअस्सारोहजातकं (२)

५. अदेय्येसु ददं दानं, देय्येसु नप्पवेच्छति ।
आपासु व्यसनं^{१०} पत्तो, सहायं नाधिगच्छति ॥

१. चुल्ल० - सी०, स्या०, रो० । २. नगरन्तं - स्या० । ३. पविसितुं मया - सी० ।
४. सुसत्त्वेन - रो० । ५. अजयो - स्या० । ६. उज्जुभूता - स्या० । ७. तथं - स्या० । ८.
करं नु - स्या० । ९. अदेज्जो - सी०, रो० । १०. अव्यग्गता - सी०, रो०; अव्यत्तता - स्या० ।
११. व्यसनं - सी०, रो० ।

६. नादेय्येसु^१ ददं^२ दानं, देय्येसु यो पवेच्छति ।

B. 94

आपासु व्यसनं पत्तो, सहायमधिगच्छति ॥

७. सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सनं,

अनरियघम्मेसु सठेसु नस्सति ।

कतं च अरियेसु च अज्जवेसु^३,

5

महप्फलं^४ होति अणुम्पि तादिसु ॥

८. यो पुब्बे कतकल्याणो, अका लोके सुदुक्करं ।

पच्छा कयिरा न वा कयिरा, अच्चन्तं पूजनारहो ति ॥

३०३. एकराजजातकं (३)

९. अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे,

भुत्वान पुब्बे वसी एकराज^५ ।

10

सो दानि दुग्गे नरकम्हि खित्तो,

नप्पज्जहे वण्णवलं पुराणं ॥

१०. पुब्बे व खन्ती च तपो च मय्हं,

सम्पत्थिता दुब्बिसेन^६ अहोसि ।

तं दानि लद्धान कथं नु राज,

15

जहे अहं वण्णवलं पुराणं ॥

११. सब्बा^७ किरेवं^८ परिनिट्ठितानि,

यसस्सिनं पञ्चवन्तं विसय्ह ।

यसो च लद्धा पुरिमं उळारं,

नप्पज्जहे^९ वण्णवलं पुराणं ॥

20

१२. पनुज्ज दुक्खेन सुखं जनिन्द,

सुखेन वा दुक्खमसय्हसाहि ।

उभयत्थ सन्तो^{१०} अभिनिव्वुत्ता,

सुखे च दुक्खे च भवन्ति तुल्या ति ॥

१. अदेय्येसु-स्या० । २. ददं-स्या० । ३. अज्जसेसु च-सी०; अज्जसेसु-स्या०; अज्जयेसु च-रो० । ४. महप्फलो-सी० । ५. एकराजा-सी०, रो० । ६. दब्ब-सेना-सी०, रो० । ७. सब्बं सी०, रो० । ८. किरेव-स्या० । ९. नप्पजहे-सी०, रो० । १०. सत्ता-रो० ।

३०४. दहरजातकं (४)

B. 95

१३. इमानि मं दहर तापर्यन्ति,
वाचादुरुत्तानि मनुस्सलोके ।
मण्डकभवखा उदकन्तसेवी,
आसीविसं मं अविसा सपन्ति ॥
- 5 १४. सका रट्ठा पब्बाजितो, अञ्जं जनपदं गतो ।
महन्तं कोट्ठं कयिराथ, दुरुत्तानं निधेतवे ॥
१५. यत्थ पोसं न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
न तत्थ मानं कयिराथ, वसमञ्जातके जने ॥
१६. विदेसवासं वसतो, जातवेदसमेन पि ।
10 खमितब्बं सपञ्जेन, अपि दासस्स तज्जितं ति ॥

३०५. सीलवीमंसनजातकं (५)

१७. नत्थि लोके रहो नाम, पापकम्मं पकुब्बतो ।
पस्सन्ति वनभूतानि, तं वालो मञ्जती^१ रहो ॥
१८. अहं रहो न पस्सामि, सुञ्जं वा पि न विज्जति ।
यत्थ अञ्जं^२ न पस्सामि, असुञ्जं होति तं मया ॥
- 15 १९. दुज्जच्चो च सुजच्चो^३ च, नन्दो च सुखवड्डितो^४ ।
वेज्जो^५ च अद्धुवसीलो च, ते धम्मं जहु मत्थिका ॥
२०. ब्राह्मणो च कथं जहे, सब्बधम्मान पारगू ।
यो धम्ममनुपालेति, धितिमा सच्चनिकमो ति ॥

३०६. सुजातजातकं (६)

B. 96

२१. किमण्डका इमे देव, निक्खित्ता कंसमल्लके ।
20 उपलोहितका वग्गू, तं मे अवखाहि पुच्छितो ॥

१. सीलवीमंसजातकं-स्या० । २. मञ्जते-सी०, स्या० । ३. सुञ्जं-स्या० ।
४. अजच्चो-रो० । ५. सुखवच्छको-सी०; सुखवच्छनो-स्या०, रो० । ६. वज्जो-
स्या०, रो० । ७. सुजाताजातकं-सी०, स्या० । ८. ते-रो० ।

२२. यानि पुरे तुवं देवि, भण्डु नन्तकवासिनी ।
उच्छङ्गहत्या पचिनासि, तस्सा ते कोलियं फलं ॥
२३. उडुय्हते न रमति, भोगा विप्पजहन्ति तं ।
तत्थेविमं पटिनेथ, यत्थ कोलं पचिस्सति ॥
२४. होन्ति हेते महाराज, इद्विप्पत्ताय नारिया ।
खम देव सुजाताय, मास्सा कुज्झ^१ रथेसभा ति ॥

5

३०७. पलासजातकं (७)

२५. अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं,
जानो अजानन्तमिमं पलासं ।
आरद्धविरियो धुवं अप्पमत्तो,
सुखसेय्यं पुच्छसि किस्स हेतु ॥
२६. दूरे सुतो चेव ब्रहा च ख्वो,
देसे ठितो भूतनिवासरूपो ।
तस्मा नमस्सामि इमं पलासं,
ये चेत्थ भूता ते^२ धनस्स हेतु ॥
२७. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
कतञ्जुतं ब्राह्मण पेक्खमानो ।
कथञ्चिह आगम्म सतं सकासे,
मोघानि^३ ते अस्सु परिफन्दितानि ॥
२८. यो तिन्दुकखस्स^४ परो पिलक्खो^५,
परिवारितो पुब्बयञ्जो उळारो ।
तस्सेस^६ मूलस्मिं^७ निधि निखातो,
अदायादो गच्छ तं उद्वराही ति ॥

10

15

B. 97

20

१. कुज्झ - रो० । २. ते च - सी०, रो० । ३. मोघा - स्या०, रो० । ४. तिन्दु-
खस्स - सी०, स्या०, रो० । ५. विलक्खु - सी०, रो० । ६. तस्सेव - सी०, स्या० । ७.
मूलस्मि - स्या० ।

३०८. सकुणजातकं^१ (८)

२९. अकरम्हस^२ ते किच्चं, यं बलं अहुवम्हसे ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
३०. मम लोहितभक्खस्स, निच्चं लुद्धानि कुब्बतो ।
दन्तन्तरगतो सन्तो, तं बहुं यं पि^३ जीवसि ॥
३१. अकतञ्जुमकत्तारं, कतस्स अप्पट्टिकारकं ।
यस्मिं कतञ्जुता नत्थि, निरत्था तस्स सेवना ॥
३२. यस्स^४ सम्मुखचिण्णेन, मित्तधम्मो न लब्धति ।
अनुसूयमनक्कोसं^५, सणिकं तम्हा अपक्कमे ति ॥

३०९. छवकजातकं (९)

३३. सब्बमिदं चरिमं^६ कतं^७, उभो धम्मं न पस्सरे^८ ।
उभो पकतिया चुता, यो चायं मन्तेज्झापेति^९ ।
यो च मन्तं^{१०} अधीयति ॥
३४. सालीनं ओदनं^{११} भुञ्जे, सुत्थि मंसूपसेचनं ।
तस्मा एतं न सेवामि, धम्मं इसीहि^{१२} सेवितं ॥
३५. परिव्वज महा लोको, पचन्तञ्जरे पि पाणिनो ।
मा तं^{१३} अधम्मो आचरितो, अस्मा^{१४} कुम्भमिवाभिदा ॥
३६. धिरत्थु^{१५} तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ति ॥

३१०. सेय्यजातकं^{१६} (१०)

३७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य विजानहि ॥

१. जवसकुणजातकं - सी०, स्या०, रो० । २. अकरम्हाव - स्या०; अकरम्हसे - रो० ।
३. हि - रो० । ४. यत्थ - स्या० । ५. अनुसूय - सी०, रो०; अनुस्सूय - स्या० । ६-६.
चरिमवतं - सी०, रो०; चमरिकतं - स्या० । ७. पस्सति - रो० । ८. मन्तं भायति - सी०;
मन्ते भायेति - स्या०; सज्जपयति - रो० । ९. धम्मं - रो० । १०. भोजनं - सी०, रो० ।
११. इसीभि - स्या०, रो० । १२. त्वं - स्या०, रो० । १३. तस्मा - स्या० । १४. धीरत्थु -
सी० । १५. सय्हुजातकं - सी०, स्या०, रो० ।

३८. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥
३९. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^१ परिव्वजे ।
सायेव जीविका सेय्यो, या चा धम्मेन एसना ॥
४०. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिव्वजे । 5
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ति ॥
कलिङ्गवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

- विवरं च अदेय्य समिद्धवरं,
अथ ददर पापमहातिरहो ।
अथ कोलिपलासवरञ्चकर,
चरिमं ससमुद्धवरेन दसा ति ॥ 10

— ० —

३११. पुच्चिमन्दजातकं (११)

४१. उट्ठेहि चोर किं सेसि, को अत्थो सुपनेन^२ ते ।
मा तं गहेसु^३ राजानो, गामे किब्बिसकारकं ॥
४२. यं^४ नुं^५ चोरं गहेस्सन्ति, गामे किब्बिसकारकं । B. 99
किं तत्थ पुच्चिमन्दस्स, वने जातस्स तिट्ठतो ॥
४३. न त्वं अस्सत्थ जानासि, मम चोरस्स चन्तरं । 15
चोरं गहेत्वा राजानो, गामे किब्बिसकारकं ।
अप्पेन्ति^५ निम्बसूलस्मिं, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥
४४. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्या नागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवेक्खती ति ॥

३१२. कस्सपमन्दियजातकं (१२)

४५. अपि कस्सप मन्दिया, युवा सपति हन्ति वा । 20
सब्बं तं खमते धीरो, पण्डितो तं तितिक्खति ॥

१. अनागारो—सी०, स्या०, रो० । २. सुपिनेन—सी०, रो० । ३. गहेसु—स्या० ।

४-४. ननु—स्या० ; यनु—रो० । ५. अच्चेन्ति—स्या० ।

४६. सचे पि सन्तो विवदन्ति, खिप्पं सन्धीयरे पुन ।
 बाला पत्ता व भिज्जन्ति, न ते समथ मज्झगू ॥
४७. एते भिय्यो समायन्ति, सन्धि तेसं न जीरति ।
 यो चाधिपन्नं जानाति, यो च जानाति देसनं ॥
४८. एसो हि उत्तरितरो, भारवहो^१ धुरद्वरो^२ ।
 यो परेसाधिपन्नानं, सयं सन्धातुमरहती ति ॥

३१३. खन्तीवादीजातकं (१३)

४९. यो ते हत्थे च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 तस्स कुञ्ज महावीर, मा रट्ठं विनसा^३ इदं ॥
५०. यो मे हत्थे च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 चिरं जीवतु सो राजा, न हि कुञ्जन्ति मादिसा ॥
५१. अहू अतीतमद्धानं^४, समणो खन्तिदीपनो ।
 तं खन्तियायेव ठितं, कासिराजा अछेदयि ॥
५२. तस्स कम्मफरुसस्स^५, विपाको कटुको अहु ।
 यं कासिराजा वेदेसि, निरयम्हि समप्पितो ति ॥

३१४. लोहकुम्भिजातकं (१४)

५३. दुज्जीवितमजीविम्ह, ये सन्ते^६ न ददम्हसे^७ ।
 विज्जमानेसु भोगेसु, दीपं नाकम्ह अत्तनो ॥
५४. सट्ठि^८ वस्ससहस्सानि, परिपुण्णानि सब्वसो ।
 निरये पच्चमानानं, कदा अन्तो भविस्सति ॥
५५. नत्थि अन्तो कुतो अन्तो, न अन्तो पटिदिस्सति ।
 तदा हि पकतं पापं, मम^९ तुय्हं च मारिसा^{१०} ॥
५६. सोहं^{११} नून इतो गन्त्वा, योनिं लद्धान मानुसिं ।
 वदञ्जू सीलसम्पन्नो, काहामि कुसलं बहं ति ॥

१. भारवहो-सी०, रो०; भारवहो-स्या० । २. धुरद्वरो-सी०, स्या०, रो० ।
 ३. विनस्स-सी०, स्या० । ४. अतीतमद्धानं-स्या०, रो० । ५. कम्मस्स-सी०, रो० ।
 ६. सन्नो-स्या० । ७. ददामसे-स्या० । ८. सट्ठि-स्या० । ९. मम-सी० । १०. मारिस-
 स्या० । ११. सो हि-रो० ।

३१५. सब्बमंसलाभजातकं^१ (१५)

५७. फरुसा वत ते वाचा, मंसं^२ याचनको असि ।
 किलोमसदिसी वाचा, किलोमं सम्म दम्मि^३ ते^४ ॥
५८. अङ्गमेतं मनुस्सानं, भाता लोके पवुच्चति ।
 अङ्गस्स सदिसी वाचा, अङ्गं सम्म ददामि ते ॥
५९. ताता ति पुत्तो वदमानो, कम्पेति हृदयं पितु ।
 हृदयस्स सदिसी वाचा, हृदयं सम्म दम्मि ते ॥
६०. यस्स गामे सखा नत्थि, यथारञ्जं तथेव तं ।
 सब्बस्स सदिसी वाचा, सब्बं सम्म ददामि ते ति ॥

5

३१६. ससपण्डितजातकं^५ (१६)

६१. सत्त मे रोहिता मच्छा, उदका थलमुब्भता ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६२. दुस्स मे खेत्तपालस्स, रत्तिभत्तं अपाभतं ।
 मंससूला च द्वे गोधा, एकं च दधिवारकं ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६३. अम्बपक्कं^६ दकं^७ सीतं, सीतच्छाया^८ मनोरमा^९ ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६४. न ससस्स तिला अत्थि, न मुग्गा न पि तण्डुला ।
 इमिना अग्गिना पक्कं, ममं भुत्वा वने वसा ति ॥

B. 101

10

15

३१७. मत्तरोदनजातकं (१७)

६५. मतं^{१०} मतं एव^{११} रोदथ,
 न हि तं रोदथ यो मरिस्सति ।
 सब्बे पि^{१२} सरीरधारिनो,
 अनुपुब्बेन जहन्ति जीवितं ॥

20

१. मंसजातकं—सी०, स्या०, रो० । २. सम्म—रो० । ३-३. ददामि ते—सी०, रो० ।

४. ससजातकं—सी०, रो० । ५-५. अम्बपक्कोदकं—सी०, रो० । ६-६. सीतच्छायमनोरमं—स्या०, रो० । ७-७. मत मतमेव—सी०, स्या०, रो० । ८. व—सी०, स्या०, रो० ।

६६. देवमनुस्सा चतुप्पदा, पक्खिगणा उरगा च भोगिनो ।
सम्हि^१ सरीरे अनिस्सरा, रममाना व जहन्ति जीवितं ॥
६७. एवं चलितं असण्ठितं, सुखदुक्खं मनुजेस्वपेक्खिय^२ ।
कन्दितरुदितं निरत्थकं, किं वो सोकगणाभिकीररे ॥
- ५ ६८. धुत्ता च सोण्डा अकता, बाला सूरा अयोगिनो ।
धीरं मञ्चन्ति बालो ति, ये धम्मस्स अकोविदा ति ॥

३१८. कणवेरजातकं (१८)

B. 102

६९. यं तं वसन्तसमये, कणवेरेसु भाणुसु ।
सामं बाहाय पीळेसि, सा तं आरोग्यमब्रवि^३ ॥
७०. अम्भो न किर सद्देय्यं, यं वातो पब्बतं वहे ।
१० पब्बतं चे वहे वातो, सब्बम्पि पथावि वहे ।
यत्थ सामा कालकता, सा मं आरोग्यमब्रवि ॥
७१. न चेव सा कालकता, न च सा अञ्जमिच्छति ।
एकभत्तिकिनी^४ सामा^५, तमेव अभिकह्वति ॥
७२. असन्धुतं मं चिरसन्धुतेन,
१५ निमीनि सामा अधुवं धुवेन ।
मया पि सामा निमिनेय्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ति ॥

३१९. तित्तिरजातकं (१९)

७३. सुसुखं वत जीवामि, लभामि चेव भुञ्जितुं ।
परिपन्थेव तिट्ठामि, का नु भन्ते गती मम^६ ॥
७४. मनो चे ते नप्पणमति, पक्खि पापस्स कम्मुनो ।
२० अव्यावटस्स भद्रस्स, न पापमुपलिप्पति^१ ॥
७५. आतको नो निसिन्नो ति, बहु आगच्छते जनो ।
पटिच्च कम्मं फुसति, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥

१. यम्हि-स्या०; अस्मि-रो० । २. मनुजेसु अपेक्खियं-स्या० । ३. आरोग्य-
मब्रवि-रो० । ४-४. एकभत्ता किर सामा-सी०, स्या०; एक भत्तिकिनी सामा-रो० । ५.
मम-सी० । ६. पापमुपलिप्पति-सी०, रो० ।

७६. न पटिच्च कम्मं फुसति, मनो चे नप्पदुस्सति ।
अप्पोस्सुक्कस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पती ति ॥

३२०. सुच्चजजातकं (२०)

७७. सुच्चजं वत नच्चजि, वाचाय अददं गिरिं । B. 103
किं^१ हितस्स^२ चजन्तस्स^३, वाचाय अदद^४ पच्चतं ॥
७८. यच्चिह कयिरा तच्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे । 5
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
७९. राजपुत्त नमो त्यत्थु, सच्चे धम्मे ठितो चसि^५ ।
यस्स ते व्यसनं पत्तो, सच्चस्मिं रमते मनो ॥
८०. या दलिही दलिहस्स, अड्डा अड्डस्स कित्तिम^६ ।
सा हिस्स परमा भरिया, सहिरञ्जस्स^७ इत्थियो ति^८ ॥ 10
पुच्चिमन्दवग्गो दुत्थियो ।

तस्सुद्धानं

अथ चोर सकस्सप खन्तोवरो,
दुज्जीवितता च वरा फरसा ।
अथ सस मतं च वसन्त सुखं,
सुच्चजंवतनच्चजिना च दसा ति ॥

— ० —

३२१. कुटिहूसकजातकं (२१)

८१. मनुस्सस्सेव ते सीसं, हत्थपादा च वानर । 15
अथ केन नु वण्णेन, अगारं ते न विज्जति ॥
८२. मनुस्सस्सेव मे सीसं, हत्थपादा च सिङ्गिल ।
याहु सेट्ठा मनुस्सेसु, सा मे पञ्चा न विज्जति ॥
८३. अनवट्ठितचित्तस्स, लहुचित्तस्स दुब्बिनो^९ । B. 104
निच्चं अद्भवसीलस्स, सुखभावो^{१०} न विज्जति ॥ 20

१-१. किञ्चित्तस्स - स्या० । २. अचजन्तस्स - रो० । ३. अददं - स्या० । ४. वसी - स्या० । ५. कित्तिमा - सी०, स्या०, रो० । ६-६. ताहिरञ्जस्स० - रो० । ७. दुब्बिनो - रो० । ८. सुचिभावो - सी० ।

८४. सो^१ करस्सु आनुभावं^२, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
सीतवातपरित्ताणं, करस्सु कुटवं^३ कपी ति ॥

३२२. दुद्दुभजातकं (२२)

८५. दुद्दुभायति भद्दन्ते, यस्मिं देसे वसामहं ।
अहं पेतं न जानामि, किमेतं दुद्दुभायति ॥
८६. बेलुवं^४ पतितं^५ सुत्वा, दुद्दुभं ति ससो जवि ।
ससस्स वचनं सुत्वा, सन्तत्ता मिगवाहिनी ॥
८७. अप्पत्वा^६ पदविञ्जाणं, परघोसानुसारिनो ।
पनादपरमा^७ बाला, ते होन्ति परपत्तिया ॥
८८. ये च सीलेन सम्पन्ना, पञ्चायूपसमे रता ।
आरका^८ विरता धीरा, न होन्ति परपत्तिया ति ॥

३२३. ब्रह्मदत्तजातकं (२३)

८९. द्वयं याचनको राज, ब्रह्मदत्त निगच्छति ।
अलाभं धनलाभं वा, एवंधम्मा हि याचना ॥
९०. याचनं रोदनं आहु, पञ्चालानं रथेसभ ।
यो^९ याचनं^{१०} पच्चक्खाति, तमाहु पटिरोदनं ॥
९१. मा^{१०} मद्दसं^{१०} रोदन्तं, पञ्चाला सुसमागता ।
तुवं वा पटिरोदन्तं, तस्मा इच्छामहं रहो ॥
९२. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं,
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा^{११},
सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

१-१. सो करस्सानुभावं त्वं-सी० । २. कुटिकं-सी०, स्या० । ३. दुद्दुभजातकं-
सी०, रो०; दुद्दुभायजातकं-स्या० । ४. बेलुवं-रो०; बेलुवं-स्या० । ५. निपतितं-
रो० । ६. अप्पत्ता-रो० । ७. पमादपरमा-स्या०, रो० । ८. अरता-रो० । ९-९.
योचनं-रो० । १०-१०. मं माद्दसं-स्या० । ११. दज्जे-सी० ।

३२४. चम्मसाटकजातकं (२४)

६३. कल्याणरूपो वतयं^१ चतुष्पदो,
सुभद्रको चेव सुपेसलो च ।
यो ब्राह्मणं जातिमन्तुपपन्नं,
अपचायति मेण्डवरो यसस्सी ॥

६४. मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन,
विस्सासमापज्जि चतुष्पदस्स ।
दब्धप्पहारं अभिकङ्खमानो^२,
अवसक्कती^३ दस्सति सुप्पहारं ॥

5

६५. ऊरुट्ठि^४ भग्गं^५ पवट्ठितो^६ खारिभारो,
सब्बं च भण्डं ब्रह्मणस्स^७ भिन्नं ।
उभो पि^८ बाहा पग्गय्ह कन्दति,
अभिधावथ हञ्जते ब्रह्मचारी ॥

10

६६. एवं सो निहतो सेति, यो अपूजं पसंसति^९ ।
यथाहमज्ज पहतो, हतो मेण्डेन दुम्मती ति ॥

३२५. गोधराजजातकं^{१०} (२५)

६७. समणं तं मञ्जमानो, उपगच्छिमसञ्जतं^{११} ।
सो मं दण्डेन पाहासि^{१२}, यथा अस्समणो तथा ॥

15

६८. किं ते जटाहि दुम्मेध, किं ते अजिनसाटिया ।
अवभन्तरं ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसि ॥

B. 106

६९. एहि गोध निवत्तस्सु, भुञ्ज सालीनमोदनं ।
तेलं लोणं च मे अत्थि, पहूतं मय्ह पिप्फलि ॥

20

१. वतयं—स्या०, रो० । २. अभिकतुकामो—स्या० । ३. अपसक्कति—सी०;
अवसक्कति—स्या० । ४. ऊरुट्ठि—सी०; उरुट्ठी—स्या०; सत्थि—रो० । ५. भग्गा—
स्या०, रो० । ६. पत्तितो—सी०, स्या० । ७. ब्राह्मणस्सेव—सी०, स्या०; ब्रह्मणस्तीव—
रो० । ८. रो० पोत्यके नत्थि । ९. नमस्सति—रो० । १०. गोवजातकं—सी०, स्या०,
रो० । ११. उपगच्छिं असञ्जतं—सी०, स्या०, रो० । १२. पहासि—रो० ।

१००. एस भिय्यो पवेक्खामि, वम्मिकं सतपोरिसं ।
तेलं लोणं च कित्तेसि^१, अहितं मय्ह^२ पिप्फली ति ॥

३२६. कक्कारुजातकं (२६)

१०१. कायेन यो नावहरे, वाचाय न मुसा भणे ।
यसो लद्धा न मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०२. धम्मेन वित्तमेसेय्य, न निकत्या धनं हरे ।
भोगे लद्धान मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०३. यस्स चित्तं अहालिदं, सद्धा च अविरागिनी ।
एको सादुं न भुज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०४. सम्मुखा वा तिरोक्खा^३ वा, यो सन्ते न परिभासति ।
यथावादी तथाकारी, स वे कक्कारुमरहती ति ॥

३२७. काकवतीजातकं (२७)

१०५. वाति चायं ततो गन्धो, यत्थ मे वसती पिया ।
दूरे इतो हि काकवती, यत्थ मे निरतो मनो ॥
१०६. कथं समुद्मतरी^४, कथं अतरि केपुकं^५ ।
कथं सत्त समुद्धानि, कथं सिम्बलिमारुहि ॥
१०७. तया समुद्मतरि, तया अतरि केपुकं ।
तया सत्त समुद्धानि, तया सिम्बलिमारुहि ॥
१०८. धिरत्थु मं महाकायं, धिरत्थु मं अचेतनं ।
यत्थ जायायहं जारं, आवहामि वहामि चा^६ ति ॥

३२८. अननुसोचियजातकं (२८)

१०९. बहूनं विज्जती भोती, तेहि मे किं भविस्सति ।
तस्मा एतं न सोचामि, पियं सम्मिल्लहासिनि^७ ॥

१. कित्तेसि - स्या०, रो० । २. मय्ह - स्या० । ३. परोक्खा - रो० । ४. काकाति-
जातकं - स्या०, रो०; काकाती० - सी० । ५. समुद् पतरि - रो० । ६. केपुकं - सी०,
रो० । ७-७. वाति - रो० । ८. सम्मिल्लभासिनि - रो० ।

११०. तं तं चे अनुसोचेय्य, यं यं तस्स न विज्जति ।
 अत्तानमनुसोचेय्य, सदा मच्चुवसं पतं^१ ॥
१११. न हेव ठितं^२ नासीनं, न सयानं न पद्धगुं^३ ।
 याव^४ व्याति निमिस्सति^५, तत्रा पि^६ रसती वयो^७ ॥
११२. तत्थत्तनि वतप्पद्धे^८, विनाभावे असंसये ।
 भूतं^९ सेसं दयितव्वं, वीतं^{१०} अननुसोचियं ति ॥

5

३२९. काळबाहुजातकं^{११} (२९)

११३. यं अन्नपानस्स पुरे लभाम,
 तं दानि साखमिगमेव^{१२} गच्छति ।
 गच्छाम दानि वनमेव राध,
 असक्कता चस्म^{१३} धनञ्जयाय ॥
११४. लाभो अलाभो यसो अयसो च,
 निन्दा पसंसा च सुखं च दुक्खं ।
 एते अनिच्चा मनुजेषु धम्मा,
 मा सोचि^{१४} किं सोचसि पोट्टपाद^{१५} ॥
११५. अद्धा तुवं पण्डितकोसि राध,
 जानासि अत्थानि अनागतानि ।
 कथं नु^{१६} साखामिगं दक्खिसाम^{१७},
 निद्धावितं^{१८} राजकुलतो व जम्मं ॥
११६. चालेति कण्णं भकुटिं करोति,
 मुहुं मुहुं भाययते^{१९} कुमारे ।
 सयमेव तं काहति काळबाहु,
 येनारका ठस्सति अन्नपाना ति ॥

10

15 B. 108

20

१. पतं—सी०, स्या०; गतं—रो० । २. तिट्ठं—स्या० । ३. पत्थगुं—स्या० । ४-४. याव पाति निमिस्सति—सी०, रो०; यावुप्पत्ति निमिस्सति—स्या० । ५-७. तत्रापि सरतिवयो—सी०, स्या०; सरतिवयो—रो० । ८. वतप्पन्थे—स्या० । ९. सेसं—रो० । १०. चवितं—स्या० । ११. काळबाहुं—रो० । १२. साखामिगमेव—सी०, रो० । १३. वग्गह—स्या०; वग्गह—रो० । १४. सोच—रो० । १५. पोट्टपादाति—रो० । १६. नुखो—स्या० । १७. दक्खिसाम—स्या० । १८. निद्धापितं—सी०, स्या०; निव्वापितं—रो० । १९. भायते—स्या० ।

३३०. सीलवीमंसजातकं (३०)

११७. सीलं किरिव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥

११८. यावदेवस्सह^१ किञ्चि, तावदेव अखादिसु^२ ।
सङ्गम्म कुलला लोके, न हिंसन्ति अकिञ्चनं ॥

११९. सुखं निरासा सुपति, आसा फलवती सुखा ।
आसं निरासं कत्वान, सुखं सुपति पिङ्गला ॥

१२०. न समाधिपरो अत्थि, अस्मिं लोके परम्हि च ।
न परं ना पि अत्तानं, विहिसंति समाहितो ति ॥

कुटिदूसकवग्गो तत्तियो ।

तस्सुद्धानं

समनुस्ससदुदुभयाचनको^३,
अथ मेण्डवरुत्तमगोधवरो ।
अथ कायसकेपुक^४ भोतीवरो,
अथ राघमुसीलवरेन दसा ति ॥

— ० —

३३१. कोकिलजातकं (३१)

१२१. यो वे काले असम्पत्ते, अतिवेलं पभासति ।
एवं सो निहतो सेति, कोकिलायिव^५ अत्रजो ॥

१२२. न हि सत्थं सुनिसितं, विसं हलाहलामिव^६ ।
एवं निकट्टे^७ पातेति, वाचा दुब्भासिता यथा ॥

१२३. तस्मा काले अकाले वा^८, वाचं रक्खेय्य पण्डितो ।
नातिवेलं पभासेय्य, अपि अत्तसमम्हि वा^९ ॥

१२४. यो च काले मितं भासे, मतिपुब्बो विचक्खणो ।
सब्बे अमित्ते आदेति, सुपण्णो उरगामिवा^{१०} ति^{११} ॥

१. यावदेवस्सह—सी० । २. अखादिसु—रो० । ३. समनुस्ससदुदुभयाचनको—सी०;
०सदुदुसयाचनको—स्या० । ४. कायसकेपुक—सी० । ५. कोकिलायिव—सी०, स्या०,
रो० । ६. कोकिला येव—सी०, स्या०, रो० । ७. हलाहलामिव—सी०, स्या०; हलाहलं
इव—रो० । ८. निकट्टे—स्या० । ९. च—सी०, स्या० । १०. च—रो० । ११-११.
उरगाम्मिवाति—सी०, स्या०; उरगं इवाति—रो० ।

३३२. रथलट्टिजातकं (३२)

१२५. अपि हन्त्वा हतो ब्रूति, जेत्वा जितो^१ ति भासति ।
 पुब्बवक्खायिनो^२ राज, अञ्जदत्थु^३ न सदहे ॥
१२६. तस्मा पण्डितजातियो^४, सुणेय्य इतरस्स पि ।
 उभिन्नं वचनं सुत्वा, यथा धम्मो तथा करे ॥
१२७. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
 असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
 राजा न साधु अनिसम्मकारी,
 यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
१२८. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
 निसम्मकारिनो राज^५, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

३३३. पक्कगोधजातकं^६ (३३)

१२९. तदेव मे त्वं विदितो, वनमज्जे रथेसभ^७ ।
 यस्स ते खग्गबद्धस्स^८, सन्नद्धस्स तिरीटिनो ।
 अस्सत्थदुमसाखाय, पक्का^९ गोधा पलायथ ॥
१३०. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,
 किञ्चानुकुब्बस्स करेय्य किच्चं ।
 नानत्थकामस्स करेय्य अत्थं,
 असम्भजन्तम्पि न सम्भजेय्य ॥
१३१. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,
 अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।
 दिजो दुमं खीणफलं ति^{१०} जत्वा,
 अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ॥

१. जिनो-रो० । २. पुब्बवक्खायिनो-सी०, स्या०; पुब्बवक्खायिनो-रो० ।
 ३. एकदत्थु-सी०; एतदत्थु-स्या०; एकदत्थु-रो० । ४. पण्डितजातियो-रो० । ५.
 रञ्जो-सी०, स्या० । ६. गोवजातक-स्या०, रो० । ७. रथेसभो-स्या० । ८. खग्ग-
 बन्धस्स-स्या० । ९. पक्क-रो० । १०. व-सी०, स्या० ।

१३२. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
 कतञ्चुतं खत्तिये^१ पेक्खमानो ।
 सब्बं च ते इस्सरियं ददामि,
 यस्सिच्छसी तस्स तुवं ददामी^२ ति ॥

३३४. राजोवादजातकं (३४)

१३३. गवं चे तरमानानं, जिम्हं गच्छति पुङ्गवो ।
 सब्बा ता^३ जिम्हं गच्छन्ति^४, नेत्ते जिम्हं गते सति ॥
१३४. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो चे अधम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं दुखं सेति, राजा चे होति अधम्मिको ॥
१३५. गवं चे तरमानानं, उजुं गच्छति पुङ्गवो ।
 सब्बा^५ गावी उजुं यन्ति^६, नेत्ते उजुं^७ गते सति ॥
१३६. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो सचे^८ धम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं सुखं सेति, राजा चे होति धम्मिको ति ॥

३३५. जम्बुकजातकं (३५)

१३७. ब्रह्मा पवड्डकायो सो, दीघदाठो च^९ जम्बुक ।
 न त्वं तत्थ^{१०} कुले जातो, यत्थ गण्हन्ति कुञ्जरं ॥
१३८. असीहो सीहमानेन, यो अत्तानं विकुब्बति ।
 कोत्थू^{११} व^{१२} गजमासज्ज, सेति भूम्या^{१३} अनुत्थुनं ॥
१३९. यसस्सिनो उत्तमपुगलस्स,
 सञ्जातखन्धस्स महब्बलस्स ।
 असमेक्खिय थामबलूपपत्तिं,
 स सेति नागेन हतोयं^{१४} जम्बुको ॥

१. खत्तियो-स्या० । २. ददाही-रो० । ३. गावी-स्या० । ४. यन्ति-स्या० ।
 ५-५. सब्बा ता उजुं गच्छन्ति-सी०, रो० । ६. उजु-सी० । ७. चेपि-सी०, स्या०, रो० ।
 ८. व-स्या०; हि-रो० । ९. तम्हि-सी०, स्या०, रो० । १०-१०. कुट्ठुव-सी; कुत्थुव-
 स्या०; कुत्थुव-रो० । ११. भूम्या-रो० । १२. हतोव-सी०, रो० ।

१४०. यो चीध कम्मं कुरुते पमाय,
 थामवलं^१ अत्तनि संविदित्वा ।
 जप्पेन^२ मन्तेन सुभासितेन,
 परिक्खवा सो विपुलं जिनाती ति ॥

३३६. ब्रह्मछत्तजातकं (३६)

१४१. तिणं तिणं ति लपसि, को नु ते तिणमाहरि ।
 किं नु ते तिणकिच्चत्थि, तिणमेव पभाससि^३ ॥ 5
 १४२. इधागमा ब्रह्मचारी, ब्रह्म छत्तो बहुस्सुतो ।
 सो मे सब्बं समादाय, तिणं निक्खिप्प गच्छति ॥
 १४३. एवेतं होति कत्तब्बं, अप्पेन बहुमिच्छता ।
 सब्बं सकस्स आदानं, अनादानं तिणस्स च ॥ 10
 १४४. * सीलवन्तो न कुब्बन्ति, बालो सीलानि कुब्बति ।
 अनिच्चसीलं दुस्सील्यं^४, किं पण्डिच्चं करिस्सती ति ॥ B. 112

३३७. पीठजातकं (३७)

१४५. न ते पीठमदायिम्हा^५, न पानं न पि भोजनं ।
 ब्रह्मचारि खमस्सु मे, एतं पस्सामि^६ अच्चयं ॥
 १४६. नेवाभिसज्जामि न चा पि कुप्पे,
 न चा पि मे अप्पियमासि किञ्चि ।
 अथो पि मे आसि मनोवितक्को,
 एतादिसो नून कुलस्स धम्मो ॥ 15
 १४७. एसस्माकं^७ कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 आसनं उदकं पज्जं, सब्बेतं निपदामसे ॥ 20
 १४८. एसस्माकं कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 सक्कच्चं^८ उपतिट्ठाम^९, उत्तमं विय आतकं ति ॥

१. थामवलं - म० । २. जप्पेन - रो० । ३. पभासति - स्या० । ४. 'तिणस्स चादीसु गतो तत्त्व का परिदेवना' इति सी०, स्या० पोट्यकेसु अधिको पाठो दिस्सति । ५. दुस्सीलं - रो० । ६. पीठमदायिम्हा - स्या०, रो० । ७. मस्याम - सी० । ८. एसम्हाकं - सी० । ९. सक्कच्चतं - रो० । १०. उपट्ठहाम - रो० ।

३३८. थुसजातकं (३८)

१४९. विदितं थुसं उन्दुरानं, विदितं पन तण्डुलं ।
थुसं थुसं^१ विवज्जेत्वा^२, तण्डुलं पन खादरे ॥
१५०. या मन्तना अरञ्जस्मिं, या च गामे निकणिका ।
यं चेतं इति चीति^३ च, एतम्पि विदितं मया ॥
१५१. धम्मेन किर जातस्स, पिता पुत्तस्स मक्कटो ।
दहरस्सेव सन्तस्स, दन्तेहि फलमच्छिदा ॥
१५२. यमेतं परिसप्पसि, अजकाणो^४ व^५ सासपे ।
यो पायं हेट्ठतो सेति^६, एतम्पि विदितं मया ति ॥

३३९. वावेरुजातकं (३९)

B 113

10

१५३. अदस्सनेन मोरस्स, सिखिनो मञ्जुभाणिनो ।
काकं तत्थ अपूजेसुं, मंसेन च फलेन च ॥
१५४. यदा च सरसम्पन्नो, मोरो वावेरुमागमा ।
अथ लाभो च सक्कारो, वायसस्स अहायथ ॥
१५५. याव नुप्पज्जती बुद्धो, धम्मराजा पभङ्करो ।
ताव अञ्जे अपूजेसुं, पुथू^१ समणब्राह्मणे ॥
१५६. यदा च सरसम्पन्नो, बुद्धो धम्मं अदेसयि ।
अथ लाभो च सक्कारो, तित्थियानं अहायथा ति ॥

15

३४०. विसय्हजातकं (४०)

१५७. अदासि दानानि पुरे विसय्ह,
ददतो च ते खयधम्मो अहोसि ।
इतो परं चे न ददेय्य दानं,
तिट्ठेय्युं ते संयमन्तस्स भोगा ॥

20

१. थूलं-सी० । २. विवज्जित्वा-सी०, स्या० । ३. चिन्ती-स्या० । ४-५. अजकाणाव-रो० । ५. सेत्ति-सी० । ६. पुथु-सी० ।

१५८. अनरियमरियेन सहस्सनेत्त,
सुदुग्गतेना पि अकिच्चमाहु ।
मा वो धनं तं अहु^१ देवराज^२,
यं भोगहेतु विजहेमु सद्धं ॥

१५९. येन एको रथो याति, याति तेनापरो रथो ।
पोराणं निहितं वत्तं^३, वत्ततञ्जेव^४ वासव ॥

5

१६०. यदि हेस्सति दस्साम, असन्ते किं ददामसे^५ ।
एवंभूता पि दस्साम, मा दानं पमदम्हसे^६ ति ॥
कोकिलवग्गो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

अतिवेलपभासति जीतवरो^७,
वनमज्झ^८ रथेसभ जिम्हगमो ।
अथ जम्बु तिणासनपीठवरं,
अथ तण्डुल^९ मोर विसय्ह दसा ति ॥

B. 114

10

— ० —

३४१. कण्डरीजातकं (४१)

१६१. नरानमारामकरासु नारिसु^{१०},
अनेकचित्तासु अनिग्गहासु च ।
सव्वत्थ नापीतिकरा पि चे सिया,
न विस्ससे तित्थसमा हि नारियो ॥

15

१६२. यं वे^{१०} दिस्वा कण्डरीकिन्नरानं^{११},
सव्वित्थियो न रमन्ति अगारे ।
तं तादिसं मच्चं^{१२} चजित्वा भरिया,
अञ्जं दिस्वा पुरिसं पीठसप्पि ॥

20

१-१. अहुवा जनिन्द-स्या०, रो० । २-२. वहुं वहुतञ्जे-रो० । ३. ददाम्हेसे-स्या० । ४. पमदाम्हेसे-सी०, स्या० । ५. जिनवरो-सी०, स्या० । ६. वनमज्झे-सी०, स्या० । ७. तण्डुलं-स्या० । ८. किनारीजातकं-सी०; कुण्डलिकजातकं-स्या०; कण्डरिजातक-रो० । ९. नारीसु-स्या० । १०. मे-सी०; च-स्या० । ११. किन्नरकिन्नरीनं-स्या० । १२. सामिकं-स्या० ।

१६३. वकस्स च बावरिकस्स^१ रञ्जो,
 अच्चन्तकामानुगतस्स भरिया ।
 अवाचरी^२ पट्टवसानुगस्स^३,
 कं^४ वा पि^५ इत्थी नातिचरे तदञ्जं ॥
- 5 १६४. पिङ्गियानी^६ सब्वलोकस्सरस्स,
 रञ्जो पिया ब्रह्मदत्तस्स भरिया ।
 अवाचरी पट्टवसानुगस्स^७,
 तं वा पि सा नाज्झगा कामकामिनी ति ॥

३४२. वानरजातकं (४२)

- B. 115 १६५. असक्खिं वत अत्तानं, उट्ठातुं^८ उदका थलं ।
 10 न दानाहं पुन तुय्हं, वसं गच्छामि वारिज ॥
१६६. अलमेतेहि अम्बेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
 यानि पारं समुद्दस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
१६७. यो च उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
 अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुत्तप्पति ॥
- 15 १६८. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
 मुच्चते सत्तुसम्बाधा, न च पच्छानुत्तप्पती ति ॥

३४३. कुन्तिनीजातकं (४३)

१६९. अवसिम्ह तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
 त्वमेव दानिमकरि^९, हन्द राज वजामहं ॥
१७०. यो वे कते पटिकते, किञ्चिसे पटिकिञ्चिसे ।
 20 एवं तं सम्मती वेरं, वस कुन्तिनि मागमा ॥

१. पावारिकस्स-सी० । २. अच्चाचरी-स्या० । ३. बद्धवसानुगस्स-सी०;
 बन्धवसानुगस्स-स्या० । ४-४. कि वा-स्या० । ५. पियङ्गानि-स्या० । ६. बद्धवसा-
 नुगस्स-सी० । ७. उट्ठातुं-स्या०, रो० । ८. कुन्तिनीजातक-रो० । ९. दानिमकर-
 -रो० ।

१७१. न कतस्स च कत्ता च, मेत्ति^१ सन्धीयते^२ पुन ।
हृदयं नानुजानाति, गच्छञ्जेव रथेसभ ॥
१७२. कतस्स चेव कत्ता च^३, मेत्ति सन्धीयते पुन ।
धीरानं नो च बालानं, वस कुन्तिनि मागमा ति ॥

३४४. अम्बजातकं^४ (४४)

१७३. यो नीलियं^५ मण्डयति, सण्डासेन विहञ्जति ।
तस्स सा वसमन्वेतु, या ते अम्बे अवाहरि ॥ 5
१७४. वीसं वा पञ्चवीसं^६ वा, ऊनतिसं व जातिया ।
तादिसा पति^७ मा लद्धा, या ते अम्बे अवाहरि ॥
१७५. दीघं गच्छतु अद्धानं, एकिा अभिसारिका^८ ।
सङ्केते पति मा^९ अद्^९, या ते अम्बे अवाहरि ॥ B. 116 10
१७६. अलङ्कता सुवसना^{१०}, मालिनी चन्दनुस्सदा ।
एकिा सयने सेतु^{११}, या ते अम्बे अवाहरी ति ॥

३४५. गजकुम्भजातकं (४५)

१७७. वनं यदग्नि दहति, पावको कण्हवत्तनी ।
कथं करोसि पचलक, एवं दन्धपरक्कमो ॥
१७८. बहूनि रुक्खच्छिदानि^{१२}, पथव्या^{१३} विवरानि च ।
तानि चे नाभिसम्भोम, होति नो कालपरियायो ॥ 15
१७९. यो दन्धकाले तरति, तरणीये च दन्धति ।
सुखपण्णं व अक्कम्म, अत्थं भञ्जति अत्तनो ॥
१८०. यो दन्धकाले दन्धेति^{१४}, तरणीये च तारयि ।
ससी व रत्तिं विभजं, तस्सत्थो परिपूरती ति ॥ 20

१. मिति - स्या०; मेत्ती - रो० । २. सन्धीयते - स्या० । ३. व - सी० । ४. अम्बचोरजातक - रो० । ५. नीलियं - स्या० । ६. पण्णुवीसं - रो० । ७. पति - रो० । ८. अभिसारिया - स्या०, रो० । ९-९. माहस - सी०, स्या०; मा अहस - रो० । १०. सुवसना - सी० । ११. सयतु - रो० । १२. रुक्खच्छिदानि - रो० । १३. पथव्या - सी०, रो० । १४. दन्धति - रो० ।

३४६. केसवजातकं (४६)

१८१. मनुस्सिन्दं जहित्वान, सच्चकामसमिद्धिनं ।
कथं नु भगवा केसी, कप्पस्स रमति अस्समे ॥
१८२. सादूनी^१ रमणीयानि, सन्ति वक्खा^२ मनोरमा ।
सुभासितानि कप्पस्स, नारद रमयन्ति मं ॥
१८३. सालीनं ओदनं भुञ्जे, सुचि^३ मंसूपसेचनं ।
कथं सामाकनीवारं, अलोणं छादयन्ति तं ॥
१८४. सादुं^४ वा यदि वासादुं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
विस्सत्थो यत्थ भुञ्जेय्य, विस्सासपरमा रसा ति ॥

३४७. अयकूटजातकं (४७)

B. 117

10

१८५. सच्चायसं कूटमतिप्पमाणं,
पग्गय्ह यो^५ तिट्ठसि^६ अन्तलिकखे ।
रक्खाय मे^७ त्वं विहितो नुसज्ज,
उदाहु मे चेतयसे^८ वधाय ॥

15

१८६. दूतो अहं राजिध रक्खसानं,
वधाय तुय्हं पहितोहमस्मि ।
इन्दो च तं रक्खति देवराजा,
तेनुत्तमङ्गं न^९ ते^{१०} फालयामि ॥

20

१८७. सचे च मं रक्खति देवराजा,
देवानमिन्दो मघवा सुजम्पति ।
कामं पिसाचा विनदन्तु सब्बे,
न सन्तसे रक्खसिया पजाय ॥

१८८. कामं कन्दन्तु^{११} कुम्भण्डा, सब्बे पंसुपिसाचका ।
नालं पिसाचा युद्धाय, महती सा विभिसिका^{१२} ति^{१३} ॥

१. सादूनि - सी०, स्या० । २. रक्खा - रो० । ३. सुचि - सी०, स्या० । ४. असादुं - रो० । ५. सो - रो० । ६. तिट्ठति - रो० । ७. मं - सी० । ८. वायमसे - सी०, स्या० । ९-१०. नहि - रो० । १०. कण्डन्तु - स्या० । ११-१२. विभेसिकाति - स्या०; विहेसिकाति - रो० ।

३४८. अरञ्जजातकं (४८)

१८९. अरञ्जा गाममागम्म, किंसीलं किंवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
१९०. यो तं विस्सासये तात, विस्सासञ्च खमेय्य ते ।
मुस्सूसी च तितिक्खी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९२. हलिद्विरागं^१ कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ति ॥

5

B. 118

३४९. सन्धिभेदजातकं (४९)

१९३. नेव इत्थीसु सामञ्जं, ना पि भक्खेसु सारथि ।
अथस्स सन्धिभेदस्स, पस्स याव सुचिन्तितं ॥
१९४. असितिक्खो व मंसम्हि, पेसुञ्जं परिवत्तति ।
यत्थूसभञ्च^२ सीहञ्च, भक्खयन्ति मिगाधमा ॥
१९५. इमं सो सयनं सेति, यमिमं^३ पस्ससि सारथि ।
यो वाचं सन्धिभेदस्स, पिसुणस्स निबोधति ॥
१९६. ते जना सुखमेधन्ति, नरा सग्गगतारिव ।
ये वाचं सन्धिभेदस्स, नावबोधन्ति^४ सारथी ति ॥

10

15

३५०. देवतापञ्चजातकं (५०)

१९७. हन्ति हत्थेहि पादेहि, मुखं च परिसुम्भति ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि^५ ॥

१. हलिद्विरागं - सी०; हलिद्विरागं - स्या० । २. यत्थूसभञ्च - स्या० । ३. यमिमं - सी०, रो० । ४. नावबोधन्ति - सी० । ५. भभिपस्ससि - सी० ।

१६८. अक्कोसति यथाकामं, आगमञ्चस्स इच्छति^१ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
१६९. अब्भक्खाति अभूतेन, अलिकेनाभिसारये^२ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
- 5 २००. हरं अन्नं च पानं च, वत्थसेनासनानि च ।
 अञ्जदत्थुहरा सन्ता, ते वे राज पिया होन्ति ।
 कं तेन त्वाभिपस्ससी ति ॥
 चूळकुणालवगो पञ्चमो ।

तस्सुद्धानं

B. 119

10

नरानं असक्खिवसिम्हवरो,
 नीलियमग्गिवरञ्च^३ पुन ।
 पुन रसायसकूटवरो,
 तथारञ्ज सारथि हन्ति दसा ति ॥

अथ^४ वग्गुद्धानं^५

कालिङ्ग^६ पुचिमन्दञ्च, कुटिदूसक^७ कोकिला^८ ।
 चूळकुणालवगो सो, पञ्चमो सुप्पकासितो ति ॥
 चतुक्कनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. न इच्छति - सी०; नेच्छति - स्या० । २. अलिकेनभिसारये - सी० । ३. नीलीयमत्तवरञ्च - सी०; नीलियमग्गिवरञ्च - स्या० । ४-४. तत्र वग्गुद्धानं - स्या० । ५. विवरं - सी०, स्या० । ६-६. कुटिदूसं बहुभाणकं - स्या० ।

५. पञ्चकनिपातो'

३५१. मणिकुण्डलजातकं (१)

१. जीनो रथस्सं^३ मणिकुण्डले^३ च,
पुत्ते च दारे च तथेव जीनो^४ ।
सब्बेसु भोगेसु असेसकेसु^५,
कस्मा न सन्तप्पसि सोककाले ॥

B. 120

२. पुब्बेव मच्चं विजहन्ति भोगा,
मच्चो^६ वा ते^६ पुब्बतरं जहाति ।
असस्सता भोगिनो कामकामि,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥

5

३. उदेति आपूरति^७ वेति^७ चन्दो,
अत्थं^८ तपेत्वानं^८ पलेति सूरियो^९ ।
विदिता^{१०} मया सत्तुक लोकधम्मा,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥

10

४. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

15

५. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

१. पञ्चकनिपात - रो० । २. रथस्स - सी०, स्या०, रो० । ३. मणिकुण्डला - रो० ।
४. जीनो - स्या० । ५. असेसितेसु - सी०, रो० । ६-६. मच्चो च ते - रो० । ७-७.
पूरेति खीयति - स्या० । ८-८. अत्थं ज्ञमेत्वान - स्या० । ९. सूरियो - रो० । १०. विजिता -
स्या० ।

३५२. सुजातजातकं (२)

B. 121

६. किं नु सन्तरमानो व, लायित्वा हरितं तिणं ।
खाद खादा ति लपसि^१, गतसत्तं^२ जरग्गवं ॥
७. न हि अन्नेन पानेन, मतो गोणो समुट्ठहे ।
त्वं च तुच्छं विलपसि, यथा तं दुम्मती तथा ॥
८. तथेव तिट्ठति सीसं, हत्थपादा च वालधि^३ ।
सोता तथेव तिट्ठन्ति, मज्जे गोणो समुट्ठहे ॥
९. नेवय्यकस्स सीसं च^४, हत्थपादा च^५ दिस्सरे ।
रुदं मत्तिकथूपस्मिं, ननु त्वज्जेव दुम्मति ॥
१०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निव्वापये दरं ॥
११. अब्बही^६ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पितु सोकं अपानुदि ॥
१२. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
१३. एवं करोत्ति सप्पज्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तेन्ति^८ सोकम्हा, सुजातो पितरं यथा ति ॥

३५३. वेनसाखजातकं (३)

१४. नयिदं निच्चं भवितव्वं ब्रह्मादत्त,
खेमं सुभिव्वं सुखता च काये ।
अत्थच्चये मा^९ अहु सम्पमूळ्हो^{१०},
भिन्नप्लवो सागरस्सेव मज्झे ॥

20

१. विलपि-सी० । २. गतसन्तं-स्या० । ३. वालधि-सी० । ४. वा-सी०, स्या०, रो० । ५. न-सी०; व-स्या० । ६. अब्बूळ्हं-सी०, स्या०; अब्बहि-रो० । ७. सोकं हृदयनिस्सितं-सी०, स्या०; यमासि हृदयनिस्सितं-रो० । ८. विनिवत्तयन्ति-सी०, रो० । ९-१०. माहु सम्मूळ्हो-रो० ।

१५. यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।

कल्याणकारी कल्याणं, पापकारो च पापकं ।

यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं ॥

१६. इदं तदाचरियवचो, पारासरियो^१ यदब्रवि ।

मा^२ सु^३ त्वं अकरि^४ पापं, यं त्वं^५ पच्छा कतं तपे ॥

5

१७. अयमेव सो पिङ्गियो^६ वेनसाखो,

यम्हि^७ घातयिं खत्तियानं सहस्सं^८ ।

अलङ्कते चन्दनसारानुलिते^९,

तमेव दुक्खं पच्चागतं ममं ॥

१८. सामा च^{१०} खो चन्दनलित्तगत्ता^{११},

10

लट्ठीव^{१२} सोभञ्जनकस्स उगता ।

अदिस्वा^{१३} कालं करिस्सामि उव्वरि,

तं मे इतो^{१४} दुक्खतरं भविस्सती ति ॥

३५४. उरगजातकं (४)

१९. उरगो व तचं जिण्णं, हित्वा गच्छति सं तनुं ।

एवं सरीरे निब्भोगे, पेते कालङ्कते^{१५} सति ॥

15

२०. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।

तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥

२१. अनब्भितो^{१६} ततो आगा, अननुञ्जातो इतो गतो ।

यथागतो तथा गतो, तत्थ का परिदेवना ॥

२२. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।

20

तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥

१. पाराचरियो-स्या० । २-२. मास्मु-सी०, स्या०, रो० । ३. अकरा-सी०, रो० । ४. तं-सी०, स्या०, रो० । ५. पिङ्गियो-स्या० । ६. यम्हि-रो० । ७. सहस्से-सी० । ८. चन्दनसारचित्ते-सी०, स्या०, रो० । ९. पि-सी०, स्या० । १०. चन्दनलित्तगत्ता-स्या०, रो० । ११. सिङ्गव-सी०, स्या० । १२. अदिस्वाव-सी० । १३. ततो-रो० । १४. कालकते-सी०, स्या०, रो० । १५. अनब्भितो-सी०, स्या०; अननुञ्जातो-रो० ।

B. 123

5

10

15

20

२३. सचे रोदे किंसा^१ अस्सं, तस्सा मे किं फलं सिया ।
आतिमित्तमुहज्जानं, भिय्यो नो अरती सिया ॥
२४. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२५. यथा पि दारको चन्दं, गच्छन्तमनुरोदति ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२६. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२७. यथा पि उदककुम्भो, भिन्नो अप्पटिसन्धियो ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२८. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गती ति ॥

३५५. घटजातकं^२ (५)

२९. अञ्जे सोचन्ति रोदन्ति, अञ्जे^३ अस्समुखा जना^४ ।
पसन्नमुखवण्णोसि, कस्मा घट न सोचसि ॥
३०. नाब्भतीतहरो सोको, नानागतसुखावहो ।
तस्मा धङ्क^५ न सोचामि, नत्थि सोके दुतीयता^६ ॥
३१. सोचं पण्डु किसो^७ होति, भत्तञ्चस्स न रुच्चति ।
अमिक्ता सुमना होन्ति, सल्लविद्धस्स रुप्पतो ॥
३२. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
ठितं^८ मं नागमिस्सति^९, एवं दिट्ठपदो अहं ॥
३३. यस्सत्ता नालमेको व, सब्बकामरसाहरो ।
सब्बा पि पथवी तस्स, न सुखं आवहिस्सती ति ॥

१. कीसा-स्या०; किसी-रो० । २. घटजातक-सी०, रो०; धङ्कजातक-स्या० ।

३-३. अञ्जे अस्समुखो जना-रो० । ४. वङ्क-रो० । ५. दुतीयता-रो० । ६. किसी-रो० । ७-७. न मं तं आगमिस्सति-रो० ।

३५६. कोरण्डियजातकं^१ (६)

३४. एको अरञ्जे गिरिकन्दरायं,
पग्गय्ह पग्गय्ह^२ सिलं^३ पवेच्छसि ।
पुनप्पुनं सन्तरमानरूपो,
कोरण्डिय को नु तव यिधत्थो ॥

B. 124

३५. अहञ्जिह मं सागर सेवितन्तं,
समं करिस्सामि यथा पि पाणि^४ ।
विकिरिय सानूनि च पब्बतानि च^५,
तस्मा सिलं दरिया^६ पक्खिपामि ॥

5

३६. नयिमं महिं अरहति पाणिकप्पं,
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
मञ्जामिमञ्जे व दरिं जिगीसं^७,
कोरण्डिय हाहसि^८ जीवलोकं ॥

10

३७. सचे अहं^९ भूतधरं न सक्का^{१०},
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
एवमेव त्वं ब्रह्मे इमे मनुस्से,
नानादिट्ठिके नानयिस्ससि^{११} ते ॥

15

३८. सङ्घित्तरूपेण भवं ममत्थं,
अक्खासि कोरण्डिय एवमेतं ।
यथा न सक्का पथवी समायं,
कत्तुं^{१२} मनुस्सेन तथा मनुस्सा ति ॥

20

३५७. लटुकिज्जातकं (७)

३९. वन्दामि तं कुञ्जर^{१३} सट्ठिहायनं,
आरञ्जकं यूथपतिं यसस्सिं ।

१. कोरण्डियजातक—सी०, रो०; कारन्दिय०—स्या० । २-२. महत्त सेलं—स्या० ।
३. पाणि—सी०, स्या०, रो० । ४. स्या० पोत्थके नत्थि । ५. कन्दरायं—स्या० ।
६. जिगीसं—सी०, स्या०, रो० । ७. हायसि—स्या० । ८. अयं—सी०, स्या०, रो० । ९.
सक्को—सी०, स्या०; सत्थो—रो० । १०. नानायिस्ससि—रो० । ११. कातुं—सी०, स्या०,
रो० । १२. कुञ्जरं—स्या० ।

B. 125

5

10

15

20

पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ॥

४०. वन्दामि तं कुञ्जर एकचारिं,
आरञ्जकं पव्वतसानुगोचरं ।
पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ।

४१. वधिस्सामि ते लटुकिके पुत्तकानि,
किं मे तुवं काहसि दुब्बलासि ।
सतं^१ सहस्सानि पि तादिसीनं,
वामेन पादेन पपोथयेय्यं ॥

४२. न हेव सब्बत्थ बलेन किञ्चं,
बलं हि बालस्स वधाय होति ।
करिस्सामि ते नागराजा अन्तथं,
यो मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ॥

४३. काकं च पस्स लटुकिकं, मण्डूकं नीलमक्खिकं ।
एते नागं अघातेसुं, पस्स वेरस्स वेरिनं ।
तस्मा हि^३ वेरं न कयिराथ, अप्पियेन पि केनची ति ॥

३५८. चूळधम्मपालजातकं (८)

४४. अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापत्तापस्स ।
एतं^१ मुञ्चतु^२ धम्मपालं, हत्थे मे देव छेदेहि^४ ॥

४५. अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापत्तापस्स ।
एतं मुञ्चतु धम्मपालं, पादे मे देव छेदेहि ॥

४६. अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापत्तापस्स ।
एतं मुञ्चतु धम्मपालं, सीसं मे देव छेदेहि ॥

१. सत - स्या० । २. सी० पोत्वके नत्थ । ३. रो० पोत्वके नत्थि । ४. पमुञ्चन्तु - रो० । ५. छेदेहि - स्या० ।

४७. न हि नूनिमस्स रञ्जो,
मिक्तामच्चा च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि ओरसं पुत्तं ॥

४८. न हि नूनिमस्स रञ्जो,
वाती मिक्ता च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि अत्रजं पुत्तं ॥

5

४९. चन्दनसारानुलित्ता, बाहा छिज्जन्ति धम्मपालस्स ।
दायादस्स पथव्या^१, पाणा मे देव रुज्झन्ती ति ॥

B. 126

10

३५९. सुवण्णमिगजातकं (९)

५०. विक्कम रे हरिपाद, विक्कम रे महामिग ।
छिन्द वारत्तिकं^२ पासं, नाहं एका वने रमे ॥
५१. विक्कमामि न पारेमि, भूमिं सुम्भामि^३ वेगसा ।
दळ्हो वारत्तिको पासो, पादं मे परिकन्तति ॥
५२. अत्थरस्सु पलासानि, अस्सि^४ निब्बाह लुद्धक ।
पठमं मं वधित्वान, हन पच्छा महामिगं ॥
५३. न मे सुतं वा दिट्ठं वा, भासन्ति मानुसि मिणि ।
त्वं च भदे सुखी होहि, एसो चा पि महामिगो ॥
५४. एवं लुद्धक नन्दस्सु, सह सब्बेहि वातिभि^५ ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिगं ति ॥

15

20

३६०. सुयोन्न्दीजातकं (१०)

५५. वाति गन्धो तिमिरानं, कुसमुदो च^६ घोसवा ।
दूरे इतो^७ सुयोन्न्दी, तम्बकामा तुदन्ति मं ॥

१. ह-स्या०, रो० । २. पथव्या-रो० । ३. वरत्तिकं-स्या० । ४. सुम्भामि-रो० ।
५. आसि-सी० । ६. जातिहि-रो० । ७. सुसन्धिजातकं-सी०; सुसन्धी०-स्या०;
सुस्सोन्दि०-रो० । ८. व-स्या०, रो० । ९. इतो हि-सी०, स्या०; इतो पि-रो० ।

५६. कथं समुद्गमतरि, कथं अदक्खि सेदुमं^१ ।
 कथं तस्सा च तुय्हं च, अहु सग्गसमागमो^२ ॥
५७. कुरुकच्छा^३ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
 मकरेहि^४ अभिदा^५ नावा, फलकेनाहमप्लवि^६ ॥
५८. सा मं सण्हेन मुदुना, निच्चं चन्दनगन्धिनी ।
 अङ्गेन^७ उद्धरी भद्दा, माता पुत्तं व ओरस्सं ॥
५९. सा मं अग्नेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
 अत्तना पि च मन्दक्खी^८, एवं तम्ब विजानाही^९ ति^{१०} ॥
 मणिकुण्डलवग्गो पठमो ।

तत्सुद्धानं

- अथ जिनवरो हरितं तिणको,
 अथ भिन्नप्लवो^{१०} उरगो व घटो^{११} ।
 दरिया पुन कुञ्जर भूतहता,
 मिगमुत्तमसग्गवरेन^{१२} दसा ति ॥

—०—

३६१. वण्णारोहजातकं (११)

६०. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन^{१३} च ।
 सुबाहु न मया सेय्यो, सुदाठ^{१४} इति भाससि ॥
६१. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन च ।
 सुदाठो न मया सेय्यो, सुबाहु इति भाससि ॥
६२. एवं चे मं विहरन्तं, सुबाहु सम्म दुब्भसि ।
 न दानाहं तया सद्धिं, संवासमभिरोचये ॥
६३. यो परेसं वचनानि, सद्देय्य^{१५} यथातथं ।
 खिप्पं भिज्जेथ मित्तस्मिं, वेरं च पसवे बहुं ॥

१. सेदुमं—सी०, स्या०, रो० । २. अग्ग०—सी०, स्या० । ३. कुरुकच्छा—सी०, स्या०; कुरुकच्छ—रो० । ४-४. मकरेहिभिदा—सी०; मकरेहि भिदा—स्या०; मकरेहि भिदा—रो० । ५. फलकेन महण्णवं—स्या० । ६. अङ्गेन—रो० । ७. मदक्खी—सी० । ८-८. विनहीति—सी०, स्या०, रो० । ९. भिन्नप्लवो—स्या० । १०. सको—सी० । ११. मिगपुत्तम०—सी०, स्या० । १२. बलानिक्कमनेन—रो० । १३. सुदाठो—स्या० । १४. सद्देय्य—सी०, स्या०, रो० ।

६४. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।
यस्मिं च सेतो उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेही^१ ति ॥

३६२. सीलवीमंसजातकं (१२)

६५. सीलं सेय्यो सुतं सेय्यो, इति मे संसयो अहु । 5
सीलमेव सुता सेय्यो, इति मे नत्थि संसयो ॥
६६. मोघा जाति च वण्णो च, सीलमेव किरुत्तमं ।
सीलेन अनुपेतस्स, सुतेनत्थो न विज्जति ॥
६७. खत्तियो च अधम्मट्ठो, वेस्सो चाधम्मनिस्सितो ।
ते परिच्चज्जुभो लोके, उपपज्जन्ति दुग्गति ॥ 10
६८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपक्कुसा^२ ।
इध धम्मं चरित्वान, भवन्ति तिदिवे समा ॥
६९. न वेदा सम्परायाय, न जाति ना^३ पि^४ बन्धवा ।
सकं च सीलं^५ संमुद्धं, सम्परायाय^६ सुखाय चा ति^७ ॥

३६३. हिरिजातकं (१३)

७०. हिरि तरन्तं विजिगुच्छमानं, 15
तवाहमस्मी^१ इति भासमानं ।
सेय्यानि कम्मनि अनादियन्तं,
नेसो ममं ति इति नं^२ विजज्जा ॥
७१. यञ्चिह कयिरा तञ्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे ।
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥ 20
७२. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।

१. परेमी—स्या० । २. चण्डालपक्कुसा—म० । ३-३. नपि—सी०, स्या०; नोपि—
रो० । ४. सील—स्या० । ५-५. सम्परायसुखावहन्ति—सी०, स्या०; सम्पराय०—रो० ।
६. तवाहमस्मिं—सी०; तवाहमस्मि—स्या० । ७. तं—रो० ।

यस्मिं च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेहि^१ ॥

७३. पामोज्जकरणं ठानं, पसंसावहनं सुखं ।
फलानिसंसो भावेति, वहन्तो पोरिसं धुरं ॥

७४. पविवेकरसं पित्वा^२, रसं उपसमस्स^३ च ।
निदरो होति निप्पापो, धम्मप्पीतिरसं पिवं ति ॥

३६४. खज्जोपनकजातकं (१४)

७५. को नु सन्तम्हि पज्जोते, अग्गिपरियेसनं चरं ।
अदक्खि रत्ति^४ खज्जोतं, जातवेदं अमञ्जथ ॥

७६. स्वस्स^५ गोमयचुण्णानि, अभिमत्थं^६ तिणानि च ।
विपरीताय सञ्जाय, नासक्खि पज्जलेतेवे^७ ॥

७७. एवं पि अनुपायेन, अत्थं न लभते मिगो^८ ।
विसाणतो^९ गवं दोहं, यत्थ खीरं न विन्दति ॥

७८. विविधेहि उपायेहि, अत्थं पप्पोन्ति माणवा ।
निग्गहेन अमित्तानं, मित्तानं पग्गहेन च ॥

७९. सेनामोक्खपलाभेन^{१०}, वल्लभानं नयेन च ।
जगति जगतिपाला, आवसन्ति वसुन्धरं ति ॥

३६५. अहितुण्डिकजातकं^{११} (१५)

८०. धुत्तोम्हि^{१२} सम्म सुमुख, जूते अक्खपराजितो ।
हरेहि^{१३} अम्बपक्कानि, विरियं^{१४} ते भक्खयामसे ॥

८१. अलिकं वत मं सम्म, अभूतेन पसंससि ।

को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सुमुखो नाम मक्कटो ॥

१. परेभि-स्या० । २. पीत्व-सी०, रो० । ३. उपसमस्स-रो० । ४. रत्ति-स्या० । ५. स्वास्स-स्या० । ६. अहिमत्थ-सी० । ७. पज्जलेतेवे-सी० । ८. मूगो-स्या० । ९. विसाणतो-सी० । १०. सेनामोक्खपलाभेन-स्या० । ११. अहितुण्डिक-रो० । १२. धुत्तोम्हि-रो० । १३. सेवेहि-रो० । १४. विरीयं-म० ।

८२. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं अहितुण्डिक ।

B. 130

धञ्ज्रापणं पविसित्वा, मत्तो छातं हनासि मं ॥

८३. ताहं सरं दुक्खसेय्यं, अपि रज्जं पि कारये ।

नेवाहं^१ याचितो दज्जं, तथा हि भयतज्जितो ॥

८४. यं च जञ्जा कुले जातं, गब्भे तित्तं अमच्छरिं ।

5

तेन सखिं च मित्तं च, धीरो सन्धातुमरहती ति ॥

३६६. गुम्बियजातकं (१६)

८५. मधुवण्णं मधुरसं, मधुगन्धं विसं अहु ।

गुम्बियो घासमेसानो, अरञ्जे^३ ओदही विसं ॥

८६. मधु इति मञ्ज्रमाना, ये तं विसमखादिसुं^४ ।

तेसं तं कटुकं आसि, मरणं तेनुपागमुं ॥

10

८७. ये च खो पटिसङ्खाय, विसं^५ तं^६ परिवज्जयुं ।

ते आतुरेसु सुखिता, ड्य्हमानेसु निव्वुता ॥

८८. एवमेव मनुस्सेसु, विसं कामा समोहिता ।

आमिसं बन्धनञ्चेतं, मच्चुवसो^७ गुहासयो ॥

८९. एवमेव इमे कामे, आतुरा परिचारिके ।

15

ये सदा परिवज्जेन्ति^८, सङ्गं लोके उपच्चगुं ति ॥

३६७. साळियजातकं (१७)

९०. य्वायं^९ साळियच्छापो^{१०} ति^{११}, कण्हसण्णं अगाहयि ।

तेन सण्णेनयं दट्ठो, हतो पापानुसासको ॥

९१. अहन्तारं^{१२} महन्तारं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।

एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥

20

१. नेव तं-रो० । २. अरञ्ज-सी० । ३. विसमखादिसुं-सी०, स्या०; विसं समासासिसुं-रो० । ४-४. विसन्ति-स्या० । ५. मच्चुवसो-सी०, स्या० । ६. परिवज्जन्ति-स्या० । ७. योयं-रो० । ८-८. साळियच्छापोति-स्या० । ९. अहन्तरं-स्या०; अहन्तारं-रो० ।

B. 131

६२. अहन्तार^१ मघातेन्तं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
 एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥
६३. यथा पंसुमुट्टि^२ पुरिसो, पटिवातं पटिक्खिपे ।
 तमेव सो रजो हन्ति, तथायं^३ पुरिसो हतो ॥
- ५ ६४. यो अप्पदुट्टस्स नरस्स दुस्सति,
 सुद्धस्स पोसस्स अनङ्गणस्स ।
 तमेव बालं पच्चेति पापं,
 सुखुमो रजो पटिवातं व खित्तो ति ॥

३६८. तच्चसारजातकं (१८)

- १० ६५. अमित्तहत्थत्थगता, तच्चसारसमप्पिता ।
 पसन्नमुखवण्णात्थ, कस्मा तुम्हे न सोचथ ॥
६६. न सोचनाय परिदेवनाय,
 अत्थो व^४ लब्धो^५ अपि अप्पको पि ।
 सोचन्तमेनं दुखितं विदित्वा,
 पच्चत्थिका अत्तमना भवन्ति ॥
- १५ ६७. यतो च खो पण्डितो आपदासु,
 न वेधती अत्थविनिच्छयञ्जू ।
 पच्चत्थिकास्स दुखिता भवन्ति,
 दिस्वा मुखं अविकारं^६ पुराणं ॥
- २० ६८. जप्पेन^७ मन्तेन सुभासितेन,
 अनुप्पदानेन पवेणिया वा ।
 यथा यथा यत्थ लभेथ अत्थं,
 तथा तथा तत्थ परक्कमेय्य ॥
- B. 132 ६९. यतो च जानेय्य अलब्धनेय्यो,
 मया व^४ अञ्जेन वा एस अत्थो ।

१. अहन्त - सी०, स्या० । २. पंसुमुट्टि - स्या० । ३. यथायं - स्या०, रो० । ४-४. अत्थो च लब्धो - सी०, स्या० । ५. अविकारा - सी० । ६. जपेन - रो० । ७. वा - स्या० ।

असोचमानो अधिवासयेय्य,
कम्मं दळ्हं किन्ति करोमि दानी ति ॥

३६९. मित्तविन्दकजातकं^१ (१९)

१००. क्याहं देवानमकरं, किं पापं पकतं मया ।
यं मे सिरस्मिं ओहच्च^२, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०१. अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं । 5
ब्रह्मत्तरं^३ च पासादं, केनत्थेन इधागतो ॥
१०२. इतो बहुतरा भोगा, अत्र भञ्जे भविस्सरे ।
इति एताय सञ्जाय, पस्स मं व्यसनं गतं ॥
१०३. चतुग्भि अट्टज्झगमा, अट्टाहि^४ पि^५ च^६ सोळस ।
सोळसाहि च वात्तिंस^७, अत्रिच्छं चक्कमासदो । 10
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०४. उपरिविसाला^८ दुप्पूरा^९, इच्छा विसटगामिनी^{१०} ।
ये च^{११} तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ति ॥

३७०. पलासजातकं (२०)

१०५. हंसो पलासमवच, निग्रोधो सम्म जायति ।
अङ्कुस्मिं ते निसिन्नो व, सो ते मम्मनि छेच्छति^{१२} ॥ 15
१०६. वड्डतामेव निग्रोधो, पतिट्टस्स भवामहं ।
यथा पिता च^{१३} माता च, एवं^{१४} मे सो भविस्सति ॥
१०७. यं त्वं अङ्कुस्मिं वड्डेसि, खीररुक्खं भयानकं ।
आमन्त खो तं गच्छाम, वुड्ढि^{१५} मस्स न रुच्चति ॥

१. मित्तविन्दकजातकं—स्या०; मित्तविन्द०—रो०। २. ऊहच्च—रो०। ३. ब्रह्मत्तरं—सी०, स्या०। ४. अट्टाभि—स्या०। ५-५. चापि—सी०, स्या०। ६. इत्तिंस—सी०, स्या०; वात्तिंस—रो०। ७. उपरिविसालं—रो०। ८. दुप्पूरं—रो०। ९. विसदगामिनी—सी०, स्या०; विसदगामिनि—रो०। १०. सी० पोत्थके नत्थि। ११. छेज्जति—स्या०। १२. वा—रो०। १३. एव—सी०, स्या०, रो०। १४. वड्ढि—रो०।

B. 133

१०८. इदानी खो मं भायेति^१, महानेरुनिदस्सनं ।
हंसस्स अनभिञ्जाय, महा मे भयमागतं ॥

१०९. न तस्स वुड्ढि कुसलप्पसत्था,
यो वड्डमानो घसते पतिट्ठं ।
तस्सूपरोधं परिसङ्कमानो,
पतारयी मूलवधाय धीरो ति ॥

वण्णारोहवग्गो दुतियो ।

—०—

३७१. दीधीतिकोसलजातकं (२१)

११०. एवंभूतस्स ते राज, आगतस्स वसे^३ मम ।
अत्थि नु कोचि परियायो, यो तं दुक्खा पमोचये ॥
१११. एवंभूतस्स मे तात, आगतस्स वसे तव ।
नत्थि नो कोचि परियायो, यो मं दुक्खा पमोचये ॥
११२. नाञ्जं सुचरितं राज, नाञ्जं राज सुभासितं ।
तायते मरणकाले, एवमेवितरं धनं ॥
११३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^४ च तं^५ उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥
११४. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं नुपनय्हन्ति, वेरं तेसूपसम्मति ॥
११५. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ति ॥

३७२. मिगपोतकजातकं (२२)

११६. अगारा पच्चुपेतस्स, अनगारस्स^१ ते सतो ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥
११७. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते पेमं, न तं सक्का असोचितुं ॥

B. 134

१. भायति—सी०, स्या०, रो० । २. दीधीति०—रो० । ३. वसो—रो० । ४-४. ये तं—सी०, रो० । ५. अनागारस्स—सी०, स्या०, रो० ।

११८. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा त्वं इसि मा रोदि, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११९. रोदितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रहे ।
सब्बे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स वातके ॥
१२०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निव्वापये दरं ॥
१२१. अब्बूळ्हं^१ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^२ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१२२. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वासवा ति ॥

३७३. मूसिकजातकं (२३)

१२३. कुहिं गता कत्थ गता, इति लालप्पती जनो ।
अहमेवेको जानामि, उदपाने मूसिका हता ॥
१२४. यञ्चेतं^३ इति चीति^४ च, गद्रभो व निवत्तसि ।
उदपाने मूसिकं हन्त्वा, यवं भक्खेतुमिच्छसि^५ ॥
१२५. दहरो चासि^६ दुम्मेध, पठमुप्पत्तिको^७ सुसु ।
दीघञ्चेतं^८ समासज्ज^९, न ते दस्सामि जीवितं ॥
१२६. नान्तलिक्खभवनेन, नाङ्गपुत्तपिनेन^{१०} वा ।
पुत्तेन हि पत्थयितो, सिलोकेहि पमोचितो ॥
१२७. सब्बं सुतमधीयेथ, हीनमुक्कट्टमज्झिमं ।
सब्बस्स अत्थं जानेय्य, न च सब्बं पयोजये ।
होति तादिसको कालो, यत्थ अत्थावहं सुतं ति ॥

१. अब्बूहि-म०, स्या० । २. हृदयनिस्सितं-सी०, रो० । ३. यचेतं-रो० । ४. चिन्ती-स्या० । ५. भक्खेतु०-सी०, स्या० । ६. चासि-सी०, रो० । ७. पठमुप्पत्तितो-सी०, रो० । ८. दीघनेतं-रो० । ९. समापज्ज-स्या० । १०. नाङ्गपुत्तसिरेन वा-सी०, स्या०, रो० ।

३७४. चूळधनुग्गहजातकं (२४)

B. 135

१२८. सब्बं भण्डं समादाय, पारं तिण्णोसि ब्राह्मण ।

पच्चागच्छ^१ लहं खिप्पं, मम्मि तारेहि दानितो^२ ॥१२९. असन्धुतं^३ मं चिरसन्धुतेन^४,निमीनि^५ भोती अद्धुवं^६ धुवेन ।

5

मया पि भोती निमिनेय्य अञ्जं,

इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ॥

१३०. कायं एळगलागुम्बे^७, करोति अहुहासियं^८ ।नयोध नच्चगीतं^९ वा, तालं^{१०} वा सुसमाहितं ।अनम्हिकाले^{११} सुसोणि^{१२}, किन्नु जग्घसि सोभने^{१३} ॥

10

१३१. सिङ्गाल^{१४} बाल दुम्मेध, अप्पपञ्जोसि जम्बुक ।जीनो^{१५} मच्छं च पेसि च, कपणो विय झायसि ॥

१३२. सुदस्सं वज्जमञ्जेसं, अत्तनो पन दुद्दसं ।

जीना पति च जारं च, मञ्जे^{१६} त्वञ्जेव^{१७} झायसि ॥

१३३. एवमेतं भिगराज, यथा भाससि जम्बुक ।

15

सा नूनाहं इतो गत्वा, भत्तु हेस्सं वसानुगा ॥

१३४. यो हरे मत्तिकं^{१८} थालं^{१९}, कंसथालं पि सो हरे ।कतं चेव^{२०} तथा पापं, पुनपेवं करिस्ससी ति ॥३७५. कपोतजातकं^{२१} (२५)

१३५. इदानि खोम्हि सुखितो अरोगो,

निक्कण्टको निप्पतितो कपोतो ।

१. पच्छागच्छ-रो० । २. दानिभो-स्या० । ३. असन्धुतं-सी० । ४. चिरसन्धुतेन-सी० । ५. निमीसि-सी०; निमिनि-स्या०; निमिनि-रो० । ६. अद्धुवं-सी०, स्या०, रो० । ७. एळगणिगुम्बे-स्या० । ८. अहुहासियं-रो० । ९. नच्चं वा गीतं-सी०, स्या०, रो० । १०. तालं-स्या०, रो० । ११. अनम्हिकाले-रो० । १२. सुसोणि-सी०, स्या०, रो० । १३. सोभने-रो० । १४. सिङ्गाल-सी०, स्या०, रो० । १५. जिन्नो-स्या० । १६. मम्मि-सी०, स्या०; त्वम्मि-रो० । १७. मञ्जेव-रो० । १८. मत्तिका-रो० । १९. कालं-स्या० । २०. येव-सी०, स्या०, रो० । २१. कपोतक जातकं-स्या० ।

काहामि दानी हृदयस्स तुट्ठि,
तथाहि मं मंससाकं बलेति ॥

१३६. कायं बलाका सिखिनो, चोरी लङ्घिपितामहा ।
ओरं बलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

B. 136

१३७. अलं हि ते जग्घिताये, ममं दिस्वान एदिसं ।
विलूनं सूदपुत्तेन, पिट्टमण्डेन^१ मक्खितं ॥

5

१३८. सुन्हातो^२ सुविलित्तोसि^३, अन्नपानेन तप्पितो ।
कण्ठे च ते वेळुरियो, अगमा^४ नु^५ कजङ्गलं ॥

१३९. मा ते मित्तो अमित्तो वा, अगमासि कजङ्गलं ।

पिञ्छानि^६ तत्थ लायित्वा, कण्ठे बन्धन्ति वट्टनं^७ ॥

10

१४०. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।

न हि मानुसका भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना^८ ति ॥

अड्ढवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

अथ वण्ण ससील हिरि लभते,

सुमुखा^९ विस^{१०} साळियमित्तवरो ।

अथ चक्क पलास सराज सतो^{११},

यव बाल कपोतक^{१२} पन्नरसा ति^{१३} ॥

15

अथ^{१४} वग्गुदानं^{१५}

जीनं च वण्णं असमंवगुप्परि,

सुदेसिता^{१६} जातकं ति सन्ति वीसति ।

महेसिनो ब्रह्मचरित्तमुत्त-

मवोच^{१७} गाथा अत्थवती सुव्यञ्जना ति ॥

20

पञ्चकनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. पिट्टिमण्डेन—सी०, रो०; पिट्टमण्डेन—स्या० । २. सुन्हातो—रो० । ३. सुविलित्तो—रो० । ४-४. अगमासि—स्या० । ५. पिञ्छानि—सी०, स्या०, रो० । ६. वट्टनं—रो० । ७. पक्खिनो—स्या० । ८-८. सुमुखासि—सी०, स्या० । ९. वसो—सी० । १०-१०. कपोतकं पन्नरस—सी० । ११-११. तत्रवग्गुदानं—सी०; तत्र वग्गुदानं भवति—स्या० । १२. सुदेसिका—सी० । १३. ममोच—सी० ।

६. छकनिपातो

३७६. अवारियजातकं^१ (१)

B. 137

१. मासु^१ कुज्झ^२ भूमिपति, मासु कुज्झ रथेसभ ।
कुद्धं अप्पटिकुज्झन्तो, राजा रट्टस्स पूजितो ॥
२. गामे वा यदि वारज्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु कुज्झ रथेसभ ॥
३. अवारियपिता नाम, अहु गङ्गाय नाविको ।
पुब्बे जनं तारेत्वान^३, पच्छा याचति वेतनं ।
तेनस्स भण्डनं होति, न च भोगेहि वड्ढति ॥
४. अतिण्णं^४ येव^५ याचस्सु, अपारं तात नाविक ।
अज्जो हि तिण्णस्स मनो, अज्जो होति पारेसिनो^६ ॥
५. गामे वा यदि वारज्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु कुज्झत्थ^७ नाविक ॥
६. यायेवानुसासनिया, राजा गामवरं अदा ।
तायेवानुसासनिया, नाविको पहरी^८ मुखं^९ ॥
७. भत्तं भिन्नं हता भरिया, गढ्ढो च^{१०} पतितो छमा ।
मिगो व जातरूपेन, न तेनत्थं अबन्धिसू^{११} ति ॥

३७७. सेतकेतुजातकं (२)

८. मा तात कुज्झि^{१०} न हि साधु कोधो,
वहुम्पि ते अदिट्ठमस्सुतञ्च ।
माता पिता दिसता^{११} सेतकेतु,
आचरियमाहु दिसतं पसत्था ॥

१. अवारियजातकं-स्या० । २-२. मासु कुज्झ-सी०, रो० । ३. तारयित्वा-सी०, स्या० । ४-४. अतिण्णज्जेव-सी०, स्या० । ५. तारेसिनो-सी०, रो०; तारेसिनो-स्या० । ६. कुज्झ-रो० । ७-७. पहरी मुखे-रो० । ८. व-रो० । ९. अबन्धितु-सी०, स्या० । १०. कुज्झ-सी० । ११. दिसा तात-स्या०; दिसाता-रो० ।

६. अगारिनो अन्नदपानवत्पदा^१,
 अन्हायिका तं पि दिसं वदन्ति ।
 एसा दिसा परमा सेतकेतु,
 यं पत्वा दुक्खी सुखिनो भवन्ति ॥
१०. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
 दुम्मक्खरूपा^२ येमे जप्पन्ति^३ मन्ते^४ ।
 कच्चि नु ते मानुसके पयोगे,
 इदं विद्दु परिमुत्ता अपाया ॥
११. पापानि कम्मानि कत्वान^५ राज,
 बहुस्सुतो चे^६ न^७ चरेय्य धम्मं ।
 सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ॥
१२. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ।
 मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणमेव^८ सच्चं ॥
१३. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणमेव सच्चं ।
 किन्ति हि^९ पप्पोति अधिच्च वेदे,
 सन्ति^{१०} पुणेति चरणेन दन्तो ति ॥

३७८. दरीमुखजातकं (३)

१४. पङ्को च कामा पलिपो च कामा
 भयं च मेतं तिमूलं पवुत्तं ।

१. अन्नपानवत्पदा—स्या० । २. दुम्मक्खरूपा—सी०, स्या०; दुम्मक्खरूपा—रो० ।
 ३. जप्पन्ति—सी०, स्या०, रो० । ४. रो० पोत्थके नत्थि । ५. करित्व—सी०; करित्वा—
 स्या०; करित्वान—रो० । ६-६. नेव—सी०, स्या० । ७. चरणञ्जेव—सी०, स्या०; चरणं
 जेव—रो० । ८. च—सी०, स्या० । ९. सन्तं—सी० ।

B. 139

5

10

15

20

रजो च धूमो च मया पकासिता,
हिन्वा तुवं पव्वज ब्रह्मदत्त ॥

१५. गधितो^१ च रत्तो च अधिमुच्छितो च,
कामेस्वहं^२ ब्राह्मण भिसरूपं ।
तं नुस्सहे जीविकत्यो पहातुं,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

१६. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
इदमेव सेय्यो इति मञ्ज्रमानो,
पुनप्पुनं गब्भमुपेति मन्दो ॥

१७. सो घोररूपं निरयं उपेति,
सुभासुभं मुत्तकरीसपूरं ।
सत्ता सकाये न जहन्ति गिद्धा,
ये होन्ति कामेसु अवीतरागा ॥

१८. मीळहेन^३ लित्ता रुहिरेन मक्खिता,
सेम्हेन लित्ता उपनिक्खमन्ति ।
यं यं हि कायेन फुसन्ति तावदे,
सब्बं असातं दुक्खमेव^४ केवलं ॥

१९. दिस्वा वदामि न हि अञ्जतो सवं,
पुब्बेनिवासं बहुकं सरामि ।
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि,
दरीमुखो निज्झापयि^५ सुमेधं ति ॥

३७९. नेरुजातकं (४)

२०. काकोला काकसङ्घा च, मयं च पततं वरा ।
सब्बेव सदिसा होम, इमं आगम्म पव्वतं ॥

१. गधितो-सी०; गधितो-रो० । २. कामेस्वहं-स्या०, रो० । ३. मिळहेन-
स्मा० । ४. दुक्खमेव-सी०, स्मा०, रो० । ५. निज्झापयि-रो० ।

२१. इध सीहा च व्यग्धा^१ च, सिङ्गाला^२ च भिगाधमा ।
सब्बेव सदिसा होन्ति, अयं को नाम पब्बतो ॥

२२. इमं नेरु^३ ति^४ जानन्ति, मनुस्सा पब्बतुत्तमं ।
इध वण्णेन सम्पन्ना, वसन्ति सब्बपाणिनो ॥

B. 14.

२३. अमानना यत्थ सिया, सन्तानं वा विमानना ।
हीनसम्मानना वा पि, न तत्थ वसति^५ वसे^६ ॥

5

२४. यत्थालसो च दक्खो च, सूरु भोरु च पूजिया ।
न तत्थ सन्तो वसन्ति^७, अविसेसकरे नरे^८ ॥

२५. नायं नेरु विभजति, हीनउक्कट्टमज्झिमे ।
अविसेसकरो नेरु, हन्द नेरुं जहामसे ति ॥

10

३८०. आसङ्कुजातकं (५)

२६. आसावती नाम लता, जाता चित्तलतावने ।
तस्सा वस्ससहस्सेन, एकं निब्बत्तते फलं ॥

२७. तं देवा पयिरुपासन्ति, ताव दूरफलं^९ सति^{१०} ।
आसीसेव^{११} तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥

२८. आसीसतेव^{१२} सो पक्खी, आसीसतेव सो दिजो ।
तस्स^{१३} चासा^{१४} समिज्जति^{१५}, ताव दूरगता सती ।
आसीसेव तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥

15

२९. सम्पेसि खो मं वाचाय, न च सम्पेसि कम्मुना^{१६} ।
माला सेरेय्यकस्सेव, वण्णवन्ता अगन्धिका ॥

३०. अफलं मधुरं वाचं, यो मित्तेसु पकुब्बति ।
अददं अविस्सजं भोगं, सन्धि तेनस्स जीरति ॥

20

१. व्यग्धा-सी०, रो० । २. सकुणा-स्या० । ३-३. नेरुंति-सी०, स्या० । ४-४. वसतीवसे-स्या०; वसदिवसे-रो० । ५. निवसन्ति-सी०, रो० । ६. नगे-सी०, स्या०, रो० । ७-७. दूरफले सति-स्या० । ८. आसिसेव-सी०, स्या०, रो० । ९. आसिसेयेव-सी०, रो०; आसिसेवेव-स्या० । १०-१०. तस्सेवा सा-स्या० । ११. समिज्जित्य-सी०, रो०; समिज्जित्य-स्या० । १२. कम्मुना-रो० ।

३१. यं^१ हि^१ कयिरा तच्चिह्नं वदे, यं न कयिरा न तं वदे ।
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
३२. बलं च वत मे खीणं, पाथेय्यं च न विज्जति ।
सङ्के पाणूपरोधाय^२, हन्द दानि वजामहं ॥
३३. एतदेव हि मे नामं, यं नामस्मि^३ रथेसभ ।
आगमेहि^४ महाराज, पितरं आमन्तयामहं ति ॥

३८१. मिगालोपजातकं (६)

३४. न मे रुच्चि^५ मिगालोप, यस्स ते तादिसी^६ गती ।
अतुच्चं तात पतसि^७, अभूमिं तात सेवसि ॥
३५. चतुक्कण्णं व केदारं, यदा ते पथवी सिया ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु^८ एत्तो परं गमि ॥
३६. सन्ति अञ्जे पि सकुणा, पत्तयाना विहङ्गमा ।
अविस्वत्ता^९ वातवेगेन, नट्ठा ते सस्सतीसमा ॥
३७. अकत्वा अपनन्दस्स^{१०}, पितु बुद्धस्स^{११} सासनं^{१२} ।
कालवाते अतिक्कम्म, वेरम्भानं वसं अगा^{१३} ॥
३८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सब्बे व्यसनमापादुं, अनौवादकरे दिजे ॥
३९. एवं पि इध बुद्धानं, यो वाक्यं नावबुज्झति ।
अतिसीमचरो^{१४} दित्तो, गिज्झो वातीतसासनो ।
सब्बे व्यसनं पप्पोन्ति, अकत्वा बुद्धसासनं^{१५} ति ॥

१-१. यम्हि-म० । २. पाणूपरोधाय-सी०; स्या०, रो० । ३. नामस्मिं-सी०, स्या० । ४. आगमि-सी० । ५. रुचि-स्या०; रुच्चं-रो० । ६. तादिसा-सी०, रो० । ७. गच्छसि-स्या० । ८. मासु-स्या० । ९. उक्खिता-स्या० । १०. अपरणस्स-सी०, स्या०, रो० । ११. बुद्धस्स-स्या०; बुद्धस्स-रो० । १२. भासनं-रो० । १३. वातो-सी० । १४. अतिसीमचरो-सी०, स्या० । १५. बुद्धसासनं-म०; बुद्धसासनं-रो० ।

३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं^१ (७)

४०. का नु काळेन वण्णेन, न चा^२ पि^३ पियदस्सना ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥
४१. महाराजस्सहं धीता, विरूपक्खस्स चण्डिया ।
अहं काळी अलक्खिका, काळकणी ति मं विद्दु ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥ 5
४२. किंसीले किंसमाचारे, पुरिसे निविससे^४ तुवं ।
पुट्ठा मे काळि अक्खाहि, कथं^५ जानेमु तं मयं ॥ B. 142
४३. मक्खी पळासी सारम्भी, इस्सुकी मच्छरी सठो ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, लद्धं यस्स विनस्सति ॥
४४. कोधनो उपनाही च, पिसुणो च^६ विभेदको ।
कण्डकवाचो^७ फरुसो, सो मे कन्ततरो ततो ॥ 10
४५. अज्ज सुवे ति पुरिसो, सदत्थं नाववुज्जति ।
ओवज्जमानो कुप्पति, सेय्यं^८ सो अतिमज्जति ॥
४६. दवप्पलुद्धो^९ पुरिसो, सब्बमित्तेहि धंसति ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, तस्मिं होमि अनामया ॥ 15
४७. अपेहि एत्तो त्वं काळि, नेतं अम्हेसु विज्जति ।
अज्जं जनपदं गच्छ, निगमे राजधानियो ॥
४८. अहम्पि खो^{१०} तं^{११} जानामि, नेतं तुम्हेसु विज्जति ।
सन्ति लोके अलक्खिका, सद्धरन्ति बहुं धनं ।
अहं देवो च मे भाता, उभो नं विधमामसे^{१२} ॥ 20
४९. का नु दिब्बेन वण्णेन, पथव्या सुपतिट्ठिता ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

१. सिरिकाळकण्णि०-रो० । २-२. चासि-सी० । ३. निविसे-स्या०; निवसे-रो० । ४. यवा-सी०, रो० । ५. हि-रो० । ६. कण्डकवाचो-सी०, स्या० । ७. सेय्य-सी०, स्या० । ८. दवप्पलुद्धो-रो० । ९-९. चेत्तं-सी० । १०. विधमेमसी-रो० ।

५०. महाराजस्सहं धीता, धतरट्ठस्स^१ सिरीमतो ।
अहं सिरी च लक्खी च, भूरिपञ्चा ति मं विदु ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥

५१. किसीले किसमाचारे, पुरिसे निविससे तुवं ।
पुट्ठा मे लक्खि अक्खाहि, कथं जानेमु तं मयं ॥

५२. यो चा^२ पि^३ सीते अथवा पि उण्हे,
वातातपे ङंससरीसपे^४ च ।

खुधं^५ पिपासं अभिभुय्य सव्वं,
रत्ति दिवं यो सततं नियुत्तो ।

कालागतं च न हापेति अत्थं,
सो मे मनापो निविसे च^६ तम्हि^७ ॥

५३. अक्कोधनो मित्तवा चागवा च,
सीलूपपन्नो असठोजुभूतो^८ ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
महत्तपत्तो पि निवातवुत्ति ॥
तस्मिंहं^९ पोसे विपुला भवामि,
ऊमि^{१०} समुद्दस्स यथा पि वण्णं ॥

५४. यो चा पि मित्ते अथवा अमित्ते,
सेट्ठे सरिक्खे अथवा पि हीने ।
अत्थं चरन्तं अथवा अनत्थं,
आवी रहो सङ्गहमेव वत्ते^{११} ॥
वाचं न वज्जा फरुसं कदाचि,
मतस्स जीवस्स च तस्स होमि ॥

५५. एतेसं^{१०} यो अञ्जतरं लभित्वा,
कन्ता^{११} सिरी^{११} मज्जति अप्पपञ्जो ।

१. धतरट्ठ-स्या० । २-२. वापि-सी०, रो० । ३. ङंससिरिसपे-सी०, स्या०, रो० ।
४. खुधं-स्या०; सुधं-रो० । ५-५. वतम्हि-सी०, स्या० । ६. उज्जुभूतो-रो० ।
७. तस्माहं-सी० रो० । ८. उम्मी-सी०, स्या०; ऊमी-रो० । ९. वत्तो-स्या० ।
१०. एतेस-स्या० । ११-११. कन्तं सिरि-स्या० ।

तं दित्तरूपं विसमं^१ चरन्तं,
करीसठानं^२ व^३ विवज्जयामि ॥

५६. अत्तना कुरुते लक्खिं, अलक्खिं कुरुत्तना ।
न हि लक्खिं अलक्खिं वा, अञ्जो अञ्जस्स कारको ति ॥

३८३. कुक्कुटजातकं (८)

५७. सुचित्तपत्तच्छदनं^४, तम्बचूलं^५ विहङ्गम ।
ओरोहं दुमसाखाय, मुधा भरिया भवामि ते ॥ 5 B. 144
५८. चतुष्पदी^६ त्वं कल्याणि, द्विपदाहं^७ मनोरमे ।
मिगी पक्खी असञ्जुत्ता^८, अञ्जं परियेस सामिकं ॥
५९. कोमारिका ते हेस्सामि, मञ्जुका पियभाणिनी ।
विन्द मं अरियेन वेदेन, सावयं^९ मं यदिच्छसिं ॥ 10
६०. कुणपादिनि लोहितपे, चोरि कुक्कुटपोथिनि ।
न त्वं अरियेन वेदेन, ममं भत्तारमिच्छसि ॥
६१. एवं पि चतुरा^{१०} नारी, दिस्वान सधनं^{११} नरं ।
नेन्ति सण्हाहि वाचाहि, बिळारी विय कुक्कुटं ॥
६२. यो च^{१२} उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्जति ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुत्तप्पति ॥ 15
६३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, कुक्कुटो व बिळारिया ति ॥

३८४. धम्मधजजातकं^{१३} (९)

६४. धम्मं चरथ जातयो, धम्मं चरथ भद्दं^{१४} वो^{१५} ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परमिह च ॥ 20

१. विसमे-सी० । २-२. करीसजातव-सी०, स्या०; करीसवाचं व-रो० । ३. सुचित्तपत्तच्छदन-सी०, रो०; सुचित्तपत्तच्छादन-स्या० । ४. लम्बचूल-रो० । ५. चतुष्पदा-रो० । ६. द्विपदाहं-रो० । ७. असंयुत्ता-सी०, स्या० । ८-८. कल्याणि ब्रह्मचारिणि-स्या० । ९. चातुरा-स्या० । १०. पवरं-सी०, स्या०, रो० । ११. वे-रो० । १२. धम्मधजजातकं-सी०, स्या०, रो० । १३-१३. भद्दवो-स्या० ।

६५. भट्को वतयं^१ पक्खी, दिजो परमधम्मिको ।
एकपादेन तिट्ठन्तो, धम्ममेवानुसासति ॥
६६. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्चाय पसंसथ ।
भुत्वा अण्डं च पोतं^२ च, धम्मो धम्मो ति भासति ॥
६७. अञ्जं भणति वाचाय, अञ्जं कायेन कुब्बति ।
वाचाय नो च कायेन, न तं धम्मं अधिट्ठितो ॥
६८. वाचाय सखिलो^३ मनोविदुग्गो^४,
छन्नो^५ कूपसयो^६ व^७ कण्हसप्पो ।
धम्मधजो गामनिगमासुसाधु^८,
दुज्जानो^९ पुरिसेन बालिसेन ॥
६९. इमं तुण्डेहि पक्खेहि, पादा चिमं विहेठथ^{१०} ।
छव्हिह्मं^{११} विनासेथ, नायं संवासनारहो ति ॥

३८५. नन्दियमिगराजजातकं^{१२} (१०)

७०. सचे ब्राह्मण गच्छेसि^{१३}, साकेते^{१४} अज्जुनं^{१५} वनं ।
वज्जासि नन्दियं नाम, पुत्तं अस्माकमोरसं ।
माता पिता च ते बुद्धा, ते तं इच्छन्ति पस्सितुं ॥
७१. भुत्ता मया निवापानि^{१६}, राजिनो पानभोजनं ।
तं राजपिण्डं अवभोत्तुं, नाहं ब्राह्मण मुस्सहे ॥
७२. ओदहिस्सामहं पस्सं, खुरप्पानिस्स^{१७} राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, अपि पस्सेय्य मातरं ॥
७३. मिगराजा पुरे आसि, कोसलस्स निकेतने^{१८} ।
नन्दियो नाम नामेन, अभिरूपो चतुप्पदो ॥

१. वदायं-स्या० । २. छापे-सी०, स्या० । ३. सखिलो होति-स्या० । ४. मनोपविदुग्गो सिया-स्या० । ५. पटिच्छन्नो-स्या०, रो० । ६. कूपसयो-स्या० । ७. रो० पोत्थके नत्थि । ८. साधु सम्मतो-सी०, स्या०; गामनिगमासु-रो० । ९. दुज्जानो अयं-स्या०; भट्को दुज्जानो-रो० । १०. नियोधय-रो० । ११. छवं हिमं-सी०, स्या०, रो० । १२. नन्दियमिगराजक-रो० । १३. गच्छसि-सी०, स्या०, रो० । १४. साकेतं-सी०, स्या० । १५. अज्जनं-सी०, स्या०, रो० । १६. निवापा-स्या० । १७. खुरप्पानिस्स-सी०; खुरपाणिस्स-रो० । १८. निकेतने-सी०, स्या०, रो० ।

७४. तं मं वधितुमागच्छि^१, दायस्मिं अज्जुने^२ वने ।
धनुं आरज्जं^३ कत्वान, उसुं सन्नय्ह^४ कोसलो ॥

७५. तस्साहं ओदाहिं पस्सं, खुरप्पानिस्स राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, मातरं दट्ठुमागतो ति ॥

अवारियवगो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अथ कुज्झरथेसभ केतुवरो,
सदरीमुख^५ नेरु^६ लता च पुन ।
अपनन्द^७ सिरी च सुचित्तवरो,
अथ धम्मिक नन्दिभिगेन दसा ति ॥

5

—०—

३८६. खरपुत्तजातकं (११)

७६. सच्चं किरेवमाहंसु, वस्तं^८ वालो ति पण्डिता ।
पस्स वालो रहोकम्मं, आविकुब्बं न वुज्जति ॥

10

७७. त्वं^९ खो पि^{१०} सम्म वालोसि, खरपुत्त विजानहि ।
रज्जुया हि^{११} परिकिखत्तो, बङ्कोट्ठो ओहितोमुखो ॥

७८. अपरं पि सम्म ते बाल्यं^{१२}, यो मुत्तो न पलायसि ।
सो च बालतरो^{१३} सम्म, यं त्वं वहसि सेनकं ॥

७९. यं नु सम्म अहं वालो, अजराज विजानहि ।
अथ केन सेनको वालो, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

15

८०. उत्तमत्थं लभित्वान, भरियाय^{१४} यो^{१५} पदस्सति ।
तेन जहिस्सतत्तानं^{१६}, सा चेवस्स न हेस्सति ॥

८१. न वे^{१७} पियम्मे ति जनिन्द तादिसो,
अत्तं निरंक्त्वा पियानि सेवति ।

B. 147

20

१. वधितुमागच्छि—सी० । २. अज्जुने—सी०; अज्जुना—स्या०, रो० । ३. अदेज्जं—सी०, रो० । ४. सन्नाय—सी०, स्या०, रो० । ५. दरीमुख—सी०, स्या० । ६. सनेरु—सी०, स्या० । ७. अपरण्ण—सी० । ८. भस्तं—सी०, रो०; कलकं—स्या० । ९-९. त्वं नु खो—सी०, स्या०; त्वं च खो—रो० । १०. सि—रो० । ११. बल्यं—रो० । १२. बालातरो—रो० । १३-१३. भरियायो—रो० । १४. जहिस्सतत्तानं—सी० । १५. स्या० पोत्यके नत्थि ।

अत्ता व सेय्यो परमा च^१ सेय्यो,
लब्भा पिया ओचितत्थेन^२ पच्छा ति ॥

३८७. सूचिजातकं (१२)

८२. अकक्कसं अफरुसं, खरघोतं सुपासियं ।
सुखुमं तिखिणगं च, को सूचिं केतुमिच्छति ॥
८३. सुमज्जं च सुपासं च, अनुपुब्बं^३ सुवट्ठितं ।
घनघातिमं पटिथदं, को सूचिं केतुमिच्छति ॥
८४. इतो दानि पतायन्ति, सूचियो बलिसानि च ।
कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचिं विक्केतुमिच्छति ॥
८५. इतो सत्थानि गच्छन्ति, कम्मन्ता विविधा पुथू ।
कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचिं विक्केतुमिच्छति^४ ॥
८६. सूचिं कम्मरगामस्मिं, विक्केतव्वा पजानता ।
आचरिया^५ व जानन्ति^६, कम्मं सुकतदुक्कटं^७ ॥
८७. इमं चे^८ ते पिता भद्दे, सूचिं जज्जा मया कतं ।
तथा च मं निमन्तेय्य, यञ्चत्थञ्जं घरे धनं ति ॥

३८८. तुण्डिलजातकं (१३)

८८. नवच्छन्नके^९ दानि दिव्यति,
पुण्णायं दोणि सुवामिनी ठिता ।
बहुके^{१०} जने^{११} पासपाणिके^{१२},
नो च खो मे पटिभाति भुञ्जितुं ॥
८९. तससि भमसि लेणमिच्छसि,
अत्ताणोसि कुहिं गमिस्ससि ।

B. 148

20

१. व-सी०, स्या०, रो० । २. ओचितत्थेन-स्या० । ३. अनुपुब्ब-सी०, स्या० ।
४. विक्केतुमरहति-सी०, स्या०, रो० । ५-५. आचरिया पजानन्ति-स्या०; आचरियाव
सञ्जानन्ति-रो० । ६. सुकतदुक्कटं-सी०, रो० । ७. च-सी०, स्या०, रो० । ८. नवच्छन्दके-
सी०, रो०; नवछद्दके-स्या० । ९-९. बहुको जनी-स्या० । १०. पासपाणिको-स्या० ।

अप्पोस्सुक्को^१ भुञ्ज तुण्डिल,
मंसत्थाय हि^२ पोसिताम्हसे^३ ॥

६०. ओगह रहदं अकद्दमं,
सब्बं सेदमलं पवाहय ।
गण्हाहि नवं विलेपनं,
यस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

5

६१. कतमो रहदो^४ अकद्दमो,
किं सु सेदमलं ति वुच्चति ।
कतमं च नवं विलेपनं,
यस्स^५ गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

10

६२. धम्मो रहदो अकद्दमो,
पापं सेदमलं ति वुच्चति ।
सीलं च नवं विलेपनं,
तस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

६३. नन्दन्ति सरीरघातिनो,
न च नन्दन्ति सरीरधारिनो ।
पुण्णाय च^६ पुण्णमासिया,
रममाना व जहन्ति जीवितं ति ॥

15

३८९. सुवर्णकक्कटजातकं^७ (१४)

६४. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो ।
तेनाभिभूतो कपणं रुदामि,
हरे सखा किस्स नु मं जहासि ॥

20

१. अप्पोस्सुक्को—स्या० । २. स्या० पोत्थके नत्थि । ३. पोसियामसे—सी०, स्या०, रो० । ४. नु रहदो—स्या० । ५. कस्स—सी०, स्या० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. सुवर्णकक्कटक०—सी०, स्या०, रो० ।

B. 149

६५. सो पस्ससन्तो^१ महता फणेन,
भुजङ्गमो कक्कटमज्झपत्तो^२ ।
सखा सखारं परितायमानो,
भुजङ्गमं कक्कटको गहेसि^३ ॥

५ ६६. न वायसं नो पत कण्हसप्पं^४,
घासत्थिको कक्कटको अदेय्य ।
पुच्छामि तं आयतचक्खुनेत्त,
अथ किस्स हेतुम्ह उभो गहीता ॥

१० ६७. अयं पुरिसो मम अत्थकामो,
यो मं गहेत्वान^५ दकाय नेति^६ ।
तस्मिं मते दुक्खमनप्पकं मे,
अहं च एसो च उभो न होम ॥

१५ ६८. ममं च दिस्वान पवद्धकायं^७,
सब्बो जनो हिंसितुमेव मिच्छे ।
सादुं च थूलं^८ च^९ मुदुं च मंसं,
काका पि मं दिस्वान^{१०} विहेठयेय्युं ॥

२० ६९. सचे तस्स हेतुम्ह उभो गहीता,
उट्ठातु पोसो विसमावमामि^{११} ।
ममं च काकं च पमुञ्च खिप्पं,
पुरे विसं गाळ्हमुपेति मच्चं ॥

१००. सप्पं पमोक्खामि न ताव काकं,
पटिबन्धको^{१२} होहिति^{१३} ताव काको ।
पुरिसं च दिस्वान सुखि अरोगं,
काकं पमोक्खामि यथेव सप्पं ॥

१. अस्ससन्तो-स्या० । २. कक्कटकज्झपत्तो-स्या० । ३. अगगहेसि-स्या० । ४. सप्पराज-सी०, स्या०, रो० । ५-५. गहेत्वा उदकाय नेति-स्या० । ६. पवद्धकायं-सी०, स्या० । ७-७. फुल्लञ्च-सी० । ८. दिस्व-सी०, रो० । ९. विचमा च मामि-सी०, रो० । १०. पटिबद्धको-सी०, स्या०, रो० । ११. होति हि-स्या० ।

१०१. काको तदा देवदत्तो अहोसि,
मारो^१ पन कण्हसप्पो अहोसि ।
आनन्दभदो^२ कक्कटको अहोसि,
अहं तदा ब्राह्मणो होमि सत्था^३ ति ॥

३९०. मय्हकजातकं^४ (१५)

१०२. सकुणो मय्हको नाम, गिरिसानुदरीचरो ।
पक्कं पिप्पलिमारुह, मय्हं मय्हं ति कन्दति ॥
१०३. तस्सेवं विलपन्तस्स, दिजसङ्घा समागता ।
भुत्वान पिप्पलिं यन्ति, विलपत्वेव^५ सो दिजो ॥
१०४. एवमेव इधेकच्चो, सङ्घरित्वा बहुं धनं ।
नेवत्तनो न आतीनं, यथोधिं पटिपज्जति ॥
१०५. न सो अच्छादनं भत्तं, न मालं न विलेपनं ।
अनुभोति^६ सकिं किञ्चि, न सङ्गण्हाति आतके ॥
१०६. तस्सेवं^७ विलपन्तस्स, मय्हं मय्हं ति रक्खतो ।
राजानो अथ वा चोरा, दायदा येव^८ अप्पिया ।
धनमादाय गच्छन्ति, विलपत्वेव सो नरो ॥
१०७. धीरो^९ भोगे अधिगम्म, सङ्गण्हाति च आतके ।
तेन सो कित्तिं पप्पोति, पेच्च सग्गे^{१०} पमोदती ति ॥

३९१. विज्जाधरजातकं^{११} (१६)

१०८. दुव्वण्णरूपं तुवमरियवण्णी,^{१२}
पुरक्खत्वा^{१३} पज्जलिको नमस्ससि ।
सेय्यो नु ते सो उदवा^{१४} सरिक्खो,
नामं परस्सत्तनो चा पि ब्रूहि ॥

१. वारणो-स्या० । २. आनन्दभदो-स्या०; आनन्दो भदो-रो० । ३. तत्था-
सी०, रो० । ४. मय्हकसकुणजातकं-स्या० । ५. विलपत्तेव-स्या०; विलपित्वेव-रो० । ६.
नानुभोति-स्या० । ७. तस्सेव-रो० । ८. च-स्या० । ९. धीरो च-सी० । १०. सग्गे च-
सी०, रो० । ११. धजविहेठ-सी०, रो०; पव्वजितविहेठक-स्या० । १२. त्वमरिय-
वण्णी-स्या०, रो० । १३. पुरक्खित्वा-स्या० । १४. उदाहु-स्या० ।

B. 151

१०६. न नामगोतं गण्हन्ति राज,
सम्मग्गतानुज्जुगतान^१ देवा ।
अहं च ते नामधेय्यं वदामि,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥

5

११०. यो दिस्वा भिक्खुं चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको^२ नमस्सति ॥
पुच्छामि तं देवराजे तमत्थं,
इतो चुतो किं लभते सुखं सो ॥

10

१११. यो दिस्वा भिक्खुं चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको नमस्सति ।
दिट्ठेव धम्मे लभते पसंसं,
सगं च सो याति सरीरभेदा ॥

15

११२. लक्खी वत^३ मे^३ उदपादि अज्ज,
यं वासवं भूतपतिद्दसाम^४ ।
भिक्खुं च दिस्वान तुवं^५ च^५ सक्क,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

20

११३. अद्दा ह्वे सेवितव्वा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो^६ ।
भिक्खुं च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

११४. अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
सव्वातिथीयाचयोगो भवित्वा ।
निहच्च^७ मानं अभिवादयिस्सं,
सुत्वान देविन्द सुभासितानी ति ॥

१. सम्मग्गतानुज्जुगतान-स्या० । २. अञ्जलिको-रो० । ३-३. वता मे-रो० ।
४. भूतपतिद्दसाम-स्या०; भूतपतद्दसाम-सी०, रो० । ५-५. तवज्ज-सी०, रो० । ६.
बहुठानचिन्तिनो-सी०, रो० । ७. निहच्च-स्या० ।

३९२. सिङ्घपुष्पजातकं^१ (१७)

११५. यमेतं^२ वारिजं पुष्पं, अदिन्नं उपसिङ्घसि ।
एकङ्गमेतं थ्येयानं, गन्धथेनोसि^३ मारिस ॥
११६. न हरामि न भञ्जामि, आरा सिङ्घामि वारिजं ।
अथ केन नु वण्णेन, गन्धथेनो^४ ति वुच्चति ॥
११७. योयं भिसानि खणति, पुण्डरीकानि भञ्जति ।
एवं आकिण्णकम्मन्तो, कस्मा एसो न वुच्चति ॥
११८. आकिण्णलुद्धो^५ पुरिसो, धातिचेलं^६ व^७ मक्खितो ।
तस्मिं मे वचनं नत्थि, तञ्चारहामि वत्तवे ॥
११९. अनङ्गणस्स पोसस्स, निच्चं सुचिगवेसिनो ।
वालग्गमत्तं^८ पापस्स, अब्भामत्तं व खायति ॥
१२०. अट्ठा मं यक्ख जानासि, अथो मं अनुकम्पसि ।
पुन पि यक्ख वज्जासि, यदा पस्ससि एदिसं ॥
१२१. नेव तं उपजीवामि^९, न पि ते भत्तकम्हसे^{१०} ।
त्वमेव भिक्खु जानेय्य, येन गच्छेय्य सुग्गतिं ति ॥

B. 152

5

10

३९३. विधासादजातकं^{१०} (१८)

१२२. सुसुखं वत जीवन्ति, ये जना विधासादिनो ।
दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च^{११} सुग्गती ॥
१२३. सुकस्स^{१२} भासमानस्स, न निसामेथ पण्डिता ।
इदं सुणाथ^{१३} सोदरिया, अम्हेवायं पसंसति ॥
१२४. नाहं तुम्हे पसंसामि, कुणपादा सुणाथ मे ।
उच्छिद्धभोजिनो तुम्हे, न तुम्हे विधासादिनो ॥

15

20

१. भिसपुष्प०-सी०, रो०; उपसिङ्घपुष्प०-स्या० । २. यमेकं-रो० । ३. गन्धथेनोसि-सी० । ४. गन्धथेनो-सी०, रो० । ५. अकिण्णलुद्धो-स्या० । ६-६. धातिचेलं-सी० । ७. वालग्गमत्तं-सी०, वालग्गमत्तं-स्या० । ८. उपजीवाम-सी० । ९. भत्तकम्हसे-सी०, रो०; भत्तिकम्हसे-स्या० । १०. विधासद०-सी०, रो० । ११. व-सी० । १२. सुवस्स-रो० । १३. सुणोव-रो० ।

B. 153

१२५. सत्तवस्सा पव्वजिता^१, मेज्झा^२ रज्जे सिखण्डिनो ।

विधासेनेव यापेन्ता, मयं चे भोतो गारय्हा ।

के नु भोतो पसंसिया ॥

१२६. तुम्हे सीहानं व्यग्धानं^३, बाळानञ्चावसिट्ठकं ।

उच्छिट्ठेनेव यापेन्ता, मञ्जिहो विधासादिनो ॥

१२७. ये ब्राह्मणस्स समणस्स, अञ्जस्स^४ वा^५ वनिव्विनो^६ ।

दत्त्वा^७ व^८ सेसं भुञ्जन्ति, ते जना विधासादिनो ति ॥

३९४. वट्टकजातकं (१९)

१२८. पणीतं भुञ्जसे भत्तं, सप्पितेलं^९ च^{१०} मातुल ।

अथ केन नु वण्णेन, किसो^{११} त्वमसि वायस ॥

१२९. अमित्तमज्जे वसतो, तेषु आमिसमेसतो ।

निच्चं उव्विगगहदयस्स, कुतो काकस्स दळ्हियं ॥

१३०. निच्चं उव्वेगिनो^{१२} काका, धङ्का^{१३} पापेन कम्मना ।

लद्धो पिण्डो न पीणेति, किसो तेनस्मि वट्टक ॥

१३१. लूखानि तिण्ढीजानि, अप्पस्नेहानि भुञ्जसि ।

अथ केन नु वण्णेन, थूलो त्वमसि वट्टक ॥

१३२. अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय, अदूरगमनेन^{१४} च ।

लद्धालद्धेन यापेन्तो, थूलो तेनस्मि वायस ॥

१३३. अप्पिच्छस्स हि पोसस्स, अप्पचिन्तसुखस्स^{१५} च ।

सुसङ्गहितमानस्स^{१६}, वुत्ती सुसमुदानया^{१७} ति ॥

१. पव्वजित्वा-रो० । २. मज्झ-स्या० । ३. व्यग्धानं-सी०, रो० । ४-४. ० च-सी०, स्या०; अञ्जस्सेव-रो० । ५. वणिव्विनो-सी०, स्या० । ६-६. दत्त्वा-रो० । ७-७. सप्पितेलञ्च-सी० । ८. कीसो-स्या० । ९. उव्वेगिनो-सी०; उव्विगिनो-स्या० । १०. पङ्का-रो० । ११. अविदूसगमनेन-सी०, रो०; अविदूरगमेन-स्या० । १२. अप्पचिन्ति-सुखस्स-सी०, स्या०, रो० । १३. सुसङ्गहितपमाणस्स-सी०, रो०; सुसङ्गहितपमाणस्स-स्या० । १४. सुसमुदानया-सी०, स्या० ।

३९५. पारावतजातकं (२०)

१३४. चिरस्सं वत पस्सामि^१, सहायं मणिधारिनं ।

सुकता^२ मस्सुकुत्तिया, सोभते वत मे सखा ॥

१३५. परूळ्हकच्छनखलोमो, अहं कम्मेसु व्यावटो^३ ।

B. 154

चिरस्सं न्हापितं^४ लद्धा, लोमं तं अज्ज^५ हारयि ॥

१३६. यं नु लोमं अहारोसि, दुल्लभं लद्धं^६ कप्पकं ।

5

अथ किञ्चरहि^७ ते सम्म, कण्ठे किणिकिणायति^८ ॥

१३७. मनुस्ससुखुमालानं, मणि कण्ठेसु लम्बति ।

तेसाहं अनुसिक्खामि, मा त्वं मज्झि दवाकतं ॥

१३८. सचे पिमं पिहयसि, मस्सुकुत्ति सुकारितं ।

कारयिस्सामि ते सम्म, मणिं चापि ददामि ते ॥

10

१३९. त्वज्जेव मणिना^९ छन्नो, सुकताय च मस्सुया ।

आमन्त खो तं गच्छामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥

खरपुत्तवग्गो दुत्तियो ।

तस्सुद्धानं

अथ पस्स ससूचि च तुण्डिलको,

मिग मय्हकपञ्चमपक्खिवरो ।

अथ पञ्जलि वारिज मेज्झ^{११} पुन,

15

अथ वट्ट^{१२} कपोतवरेण दसा ति ॥

अथ वग्गुद्धानं

अथ वग्गं पक्कित्तिस्सं, छनिपातं वरुत्तमे ।

अवारिया^{१३} च खरो^{१४} च^{१५}, द्वे च वुत्ता सुव्यञ्जना ति ॥

छक्कनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. काकजातकं—सी०, रो०; मणिजातकं—स्या० । २. पस्साम—सी०, रो० । ३. सुकताय—सी०, रो० । ४. व्यावटो—सी०, रो० । ५. न्हापितं—सी०, स्या०, रो० । ६. अप—सी०, रो० । ७. लद्ध—रो० । ८. किञ्चरहि—स्या० । ९. किणिकिणायति—सी०, रो०; किणिकिणायति—स्या० । १०. मणिनो—रो० । ११. मेज्झ—स्या० । १२. वट्टक—सी०, स्या० । १३. आवारिया—स्या० । १४-१५. सेनक—सी०; सूचि च—स्या० ।

७. सत्तकनिपातो^१

३९६. कुक्कुजातकं (१)

B. 155

१. दियड्डुकुक्कू उदयेन कणिका,
विदत्थियो अट्ठ परिविखपन्ति नं ।
सा^२ सिसपा^३ सारमया अफेग्गुका,
कुहिं ठिता उप्परितो^४ न धंसति ॥
२. या तिसति सारमया अनुज्जुका^५,
परिकिरिय गोपाणसियो समं^६ ठिता^७ ।
ताहि^८ सुसङ्गहिता बलसा पीळिता,^९
समं ठिता उप्परितो न धंसति ॥
३. एवं पि मित्तेहि दळ्ळेहि पण्डितो,
अभेज्जरूपेहि सुचीहि मन्तिभि^{१०} ।
सुसङ्गहीतो सिरिया न धंसति,
गोपाणसी भारवहा व कणिका ॥
४. खरत्तचं बेल्लं^{११} यथा पि सत्थवा,
अनामसन्तो पि करोति तित्तकं ।
समाहरं सादुं^{१२} करोति पत्थिव^{१३},
असादुं^{१४} कयिरा तनुबन्धमुद्धरं^{१५} ॥
५. एवं पि गामनिगमेसु पण्डितो,
असाहसं राजधनानि सङ्घरं ।

१. सत्तनिपात-रो० । २-२. सा सीसपा-स्या०; स सिसपा-रो० । ३. उपरितो-सी०, स्या०, रो० । ४. अफेग्गुका-स्या० । ५-५. समद्विता-सी०, स्या० । ६-६. ता सङ्गहिता बलसा च पीळिता-सी०; ताहि सुसङ्गहिता बलसा च पीळिता-स्या०; ताहि संगहीता बलसा पीळिता-रो० । ७. मन्तिहि-सी०, रो० । ८. मेल्लं-सी०, रो० । ९. साधु-स्या०; साधु-रो० । १०. पत्थिवा-सी०; पत्थिवा-स्या० । ११. असाधु-सी०, रो०; असाधु-स्या० । १२. तनुबद्धमुद्धरं-सी०, रो० ।

धम्मानुवत्ती पटिपज्जमानो,
स^१ फाति^१ कयिरा अविहेठयं परं ॥

६. ओदातमूलं सुचिवारिसम्भवं,
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ।
पदुमं यथा अग्निनिकासिफालिमं^२,
न कद्दमो^३ न रजो न वारि लिम्पति ॥

B, 156

5

७. एवं पि वोहारसुचिं असाहसं,
विसुद्धकम्मन्तमपेतपापकं ।
न लिम्पति कम्मकिलेस तादिसो,
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ति ॥

10

३९७. मनोजजातकं (२)

८. यथा चापो निन्नमति, जिया चा पि निकूजति^४ ।
हञ्जते नून मनोजो, मिगराजा सखा मम ॥

९. हन्द दानि वनन्तानि, पक्कमामि यथासुखं ।
नेतादिसा सखा होन्ति, लब्धा मे जीवतो सखा ॥

१०. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तं सुखमेधति ।
मनोजं पस्स सेमानं, गिरियस्सानुसासनी ॥

15

११. न पापसम्पवद्धेन, माता पुत्तेन नन्दति ।
मनोजं पस्स सेमानं, अच्छन्नं सम्हि लोहिते ॥

१२. एवमापज्जते^५ पोसो, पापियो च निगच्छति ।
यो वे हितानं^६ वचनं, न करोति अत्थदस्सिनं ॥

20

१३. एवं च सो होति ततो च^७ पापियो,
यो उत्तमो अधमजनूपसेवी^८ ।

१-१. स फाति-सी०, रो०; फाति-स्या० । २. अग्निनिभासिफालिमं-स्या० ।

३. कद्दमो-रो० । ४. निकूजति-स्या० । ५. एवमापज्जति-सी०; पज्जती-रो० ।

६. हितान-स्या० । ७. व-सी०, स्या०, रो० । ८. अधम्मजनूपसेवी-स्या० ।

पस्सुत्तमं अधमजनूपसेवितं^१,
मिगाधिपं सरवरवेगनिद्धृतं^२ ॥

B. 157

१४. निहीयति^३ पुरिसो निहीनसेवी,
न च हायेथ कदाचि तुल्यसेवी ।
सेट्टमुपगमं^४ उदेति खिप्पं,
तस्मात्तना^५ उत्तरितरं^६ भजेथा ति ॥

5

३९८. सुतनुजातकं^१ (३)

१५. राजा ते भत्तं पाहेसि, सुचि मंसूपसेचनं ।
मघदेवस्मिं^२ अधिवत्थे, एहि निक्खम्मं^३ भुञ्जस्सु^४ ॥
१६. एहि माणव ओरेन^५, भिक्खमादाय सूपितं^६ ।
१७. त्वं च माणव भिक्खा^७ च^८, उभो भक्खा भविस्सथ ॥
१८. अप्पकेन तुवं यक्ख, थुल्लमत्थं जहिस्ससि ।
भिक्खं ते नाहरिस्सन्ति, जना मरणसञ्जिनो^९ ॥
१९. लद्धाय^{१०} यक्खा^{११} तव निच्चभिक्खं,
सुचि पणीतं रससा^{१२} उपेतं^{१३} ।
२०. भिक्खं च ते आहरियो नरो इध,
सुदुल्लभो हेहिति^{१४} भक्खते^{१५} मयि ॥
२१. ममेव^{१६} सुतनो^{१७} अत्थो, यथा भाससि माणव ।
मया त्वं समनुज्जातो, सोत्थिं पस्साहि मातरं ॥
२२. खगं छत्तं च पाति^{१८} च^{१९}, गच्छमादाय^{२०} माणव ।
सोत्थिं पस्सतु ते माता, त्वं च पस्साहि मातरं ॥

10

15

20

१. अधम्मजनूपसेवि-स्या० । २. सरवरवेगनिद्धृतं-सी०; सरवेगनिद्धृतं-स्या०; सरवरवेगनिद्धृतं-रो० । ३. नीहति-रो० । ४. सेट्टमुपगमं-सी०, रो०; सेट्टमुपगमञ्च-स्या० । ५-५. तस्मा अत्तनो उत्तरि-सी०, रो०; तस्मा अत्तनो उत्तरं-स्या० । ६. सुतन-जातकं-स्या०; सुतनो-रो० । ७. मत्तादेवस्मि-सी०, रो० । ८. निक्खम्म-सी०, रो० । ९. भुञ्जस्सु-म० । १०. ओरोहि-स्या० । ११. सूपितं-रो० । १२-१२. भक्खोसि-स्या० । १३. मरणसञ्जिनो-स्या० । १४. लद्धायं-सी०, स्या०, रो० । १५. यक्ख-सी०, स्या०, रो० । १६-१६. सससाधुपेतं-स्या० । १७. होहिति-सी०, स्या०, रो० । १८. खादिते-सी०, स्या०, रो० । १९. ममेव-सी०, रो० । २०. सुतन-स्या० । २१-२१. पटिञ्च-स्या० । २२. गच्छेमादाय-सी०, स्या०, रो० ।

२१. एवं यक्ख सुखी होहि, सह सब्बेहि आतिभि^१ ।
धनं च मे अधिगतं, रज्जो च वचनं कतं ति ॥

३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं^२ (४)

२२. ते कथं नु करिस्सन्ति, बुद्धा^३ गिरिदरीसया । B. 159
अहं बद्धोस्मि^४ पासेन, निलीयस्स वसं गतो ॥
२३. किं गिज्झ परिदेवसि^५, का नु ते परिदेवना । 5
न मे सुतो वा दिट्ठो वा, भासन्तो मानुसिं दिजो ॥
२४. भरामि मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये^६ ।
ते कथं नु करिस्सन्ति, अहं वसं गतो तव ॥
२५. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि ॥ 10
२६. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्ख्ये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
२७. भरस्सु मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ।
मया त्वं समनुज्जातो, सोत्थिं पस्साहि आतके ॥
२८. एवं लुट्ठक नन्दस्सु, सह सब्बेहि आतिभि । 15
भरिस्सं मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ति ॥

४००. दम्भपुष्पजातकं^७ (५)

२९. अनुतीरचारी भद्दन्ते, सहायमनुधाव मं ।
महा मे गहितो मच्छो, सो मं हरति वेगसा ॥
३०. गम्भीरचारी^८ भद्दन्ते, दळ्हं गण्हाहि धामसा ।
अहं तं उद्धरिस्सामि, सुपण्णो उरगामिव^९ ॥ 20

१. आति हि-सी० । २. गिज्झजातकं-सी०, रो० । ३. बुद्धा-स्या०; बद्धा-रो० । ४. बद्धोस्मि-स्या० । ५. परिदेवसि-स्या० । ६. गिरिदरीसये-सी० । ७. दम्भपुष्प-स्या० । ८. गम्भीरचारि-सी०, रो० । ९. उरगम्मिव-सी०, स्या०, रो० ।

३१. विवादो नो समुप्पन्नो, दग्धपुप्फ सुणोहि मे ।
समेहि मेधगं^१ सम्म, विवादो वूपसम्मत्तं^२ ॥
३२. धम्मट्ठोहं पुरे आसिं, बहू अट्ठा^३ मे तीरिता^४ ।
समेमि मेधगं^५ सम्म^६, विवादो वूपसम्मत्तं ॥
३३. अनुतीरचारि^७ नङ्गुट्ठं, सीसं गम्भीरचारिनो ।
अच्चायं^८ मज्झिमो खण्डो, धम्मट्ठस्स भविस्सति ॥
३४. चिरं पि भक्खो अभविस्स, सचे न विवदेमसे^९ ।
असीसकं अनङ्गुट्ठं, सिङ्गालो^{१०} हरति रोहितं ॥
३५. यथा पि राजा नन्देय्य, रज्जं लद्धान खत्तियो ।
एवाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा पुण्णमुखं पतिं ॥
३६. कथं नु थलजो सन्तो, उदके मच्छं परामसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कथं अधिगतं तथा ॥
३७. विवादेन किंसा होन्ति, विवादेन धनक्खया ।
जीना^{११} उट्ठा विवादेन, भुञ्ज मायावि रोहितं ॥
३८. एवमेव^{१२} मनुस्सेसु, विवादो यत्थ जायति ।
धम्मट्ठं पटिधावन्ति, सो हि नेसं विनायको ।
धना पि तत्थ जीयन्ति, राजकोसो^{१३} पवड्ढती^{१४} ति ॥

४०१. पण्णकजातकं^{१५} (६)

३९. पण्णकं तिखिणधारं, असिं सम्पन्नपायिनं ।
परिसायं पुरिसो गिलति, किं दुक्करतरं ततो ।
यदञ्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

१. मेधकं - रो० । २. वूपसम्मत्तु - सी०, स्या० । ३-३. अट्ठं मे तीरितं - सी०; अट्ठं व तीरितं - स्या०; अत्थं मे तीरितं - रो० । ४. मेधगं - स्या०; मधकं - रो० । ५. सम्मा - सी०, रो० । ६. अनुतीरं चारि - सी०; अनुतीराचारी - रो० । ७. अच्चायं - सी०, रो० । ८. विवदेमसे - सी० । ९. सिङ्गालो - सी०, स्या०, रो० । १०. जिना - स्या० । ११. एवमेव - रो० । १२. राजकोसो च - रो० । १३. पवड्ढति - रो० । १४. दसण्णकजातकं - सी०, स्या०, रो० ।

४०. गिलेय्य पुरिसो लोभा, असि सम्पन्नपायिनं ।
 यो च वज्जा ददामी ति, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४१. व्याकासि^१ आयुरो पज्हुं, अत्थं^२ धम्मस्स कोविदो ।
 पुक्कुसं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥ 5
४२. न वाचमुपजीवन्ति, अफलं गिरमुदीरितं ।
 यो^३ च दत्त्वा^४ अवाकयिरा, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥ B. 160
४३. व्याकासि पुक्कुसो पज्हुं, अत्थं धम्मस्स कोविदो ।
 सेनकं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥ 10
४४. ददेय्य पुरिसो दानं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
 यो च दत्त्वा नानुत्पे^५, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥ 15
४५. व्याकासि आयुरो पज्हुं, अथो^६ पुक्कुसपोरिसो ।
 सब्वे पज्हे अतिभोति^७, यथा भासति सेनको ति ॥

४०२. सत्तुभस्तजातकं (७)

४६. विवभन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि,
 नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
 किं ते नट्टं किं पन पत्थयानो,
 इधागमा ब्रह्मे^८ तदिह्वं^९ ब्रूहि ॥
४७. मिय्येथ^{१०} भरिया वजतौ ममज्ज,
 अगच्छतो मरणमाह यक्खो ।

20

१. मागव-सी०, स्या०, रो० । २. व्याकासि-सी०, रो० । ३. अत्थ-रो० ।
 ४-४. यो दत्त्वा-स्या० । ५. नानुत्पे-सी०, रो० । ६. अय-रो० । ७. अभिमोति-सी०,
 स्या०; अति होति-रो० । ८. सेनकजातकं-स्या० । ९-९. ब्राह्मण इह्वं-सी०, स्या० ।
 १०. मीयेथ-रो० ।

एतेन दुक्खेन पवेधितोस्मि,
अक्खाहि मे सेनक एतमत्थं ॥

४८. बहूनि ठानानि विचिन्तयित्वा,
यमेत्थ वक्खामि तदेव सच्चं ।
मञ्जामि ते ब्राह्मण सत्तुभस्तं,
अजानतो कण्हसप्पो पविट्ठो ॥

5

B. 161

४९. आदाय दण्डं परिसुम्भ भस्तं,
पस्सेल्लमूगं^१ उरगं दुजिह्वं^२ ।
छिन्दज्ज कह्वं^३ विचिकिच्छित्तानि,
भुजङ्गमं पस्स पमुञ्च भस्तं ॥

10

५०. संविग्गरूपो परिसाय मज्जे,
सो ब्राह्मणो सत्तुभस्तं पमुञ्चि ।
अथ निक्खमि उरगो उग्गतेजो,
आसीविसो सप्पो फणं करित्वा ॥

15

५१. सुलद्धलाभा जनकस्स रञ्जो,
यो पस्सती सेनकं साधुपञ्चं ।
विवट्टच्छदो^४ नुसि सब्बदस्सी,
आणं^५ नु^६ ते ब्राह्मण भिसरूपं ॥

20

५२. इमानि मे सत्तसत्तानि अत्थि,
गण्हाहि सब्बानि ददामि तुय्हं ।
तया हि मे जीवितमज्ज लद्धं,
अथो पि भरियाय मकासि सोत्थिं ॥

५३. न पण्डिता वेतनमादियन्ति^७,
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि ।

१. पस्सेल्लमूगं—स्या० । २. डि जिह्वं—सी०; दिजिह्वं—रो० । ३. विवट्टच्छदो—
सी०; विवट्टच्छदो—स्या०; विवट्टच्छदा—रो० । ४-५. आणन्नु—सी० । ६. वेतनमादियन्ति—
सी०, स्या०; वेदनमादियन्ति—रो० ।

इतो पि ते ब्रह्मे^१ ददन्तु वित्तं,
आदाय त्वं गच्छ सकं निकेतं ति ॥

४०३. अट्टिसेनकजातकं^२ (८)

५४. येमे अहं न जानामि, अट्टिसेन वनिव्वके ।
ते मं सङ्गम्म याचन्ति, कस्मा मं त्वं न याचसि ॥
५५. याचको अप्पियो होति, याचं अददमप्पियो । 5
तस्माहं तं न याचामि, मा मे विदेस्सना^३ अहु ॥
५६. यो वे^४ याचनजीवानो, काले याचं न याचति । B. 162
परं च पुञ्जा^५ धंसेति, अत्तना पि न जीवति ॥
५७. यो च याचनजीवानो, काले याचं^६ हि^७ याचति ।
परं च पुञ्जं लब्धेति, अत्तना पि च जीवति ॥ 10
५८. न वे देस्सन्ति^८ सप्पञ्जा, दिस्वा याचकमागते ।
ब्रह्मचारि पियो मेसि, वदं त्वं भञ्जमिच्छसि^९ ॥
५९. न वे याचन्ति सप्पञ्जा, धीरो^{१०} च वेदितुमरहति^{१०} ।
उद्दिस्स अरिया तिट्ठन्ति, एसा अरियान याचना ॥
६०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं, 15
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा,
सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

४०४. कपिजातकं (९)

६१. यत्थ वेरी निवसति, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं^{११} वा, दुक्खं वसति वेरिसु ॥ 20

१. ब्राह्मण-स्या० । २. अट्टिसेनजातक-सी०, स्या०, रो० । ३. विदेसना-सी०, रो०; विदेस्सना-स्या० । ४. च-स्या०, रो० । ५. पुञ्जं-स्या० । ६-६. याचं पि-स्या०; याचानि-रो० । ७. दिस्सन्ति-सी०, रो०; दुस्सन्ति-स्या० । ८-८. वर तं-सी०; वर-स्या०; वरत्वं-रो० । ९. भञ्जितमिच्छसि-स्या० । १०-१०. धीरो वेदितं मरहति-सी०; धीरो च विदितुमरहति-स्या०, रो० । ११. द्विरत्तं-स्या० ।

६२. दिसो वे लहुचित्तस्स, पोसस्सानुविधीयतो^१ ।
 एकस्स कपिनो हेतु^२, यूथस्स अनयो कतो ॥
६३. बालो व^३ पण्डितमानी, यूथस्स परिहारको ।
 सचित्तस्स वसं गत्वा, सयेथायं यथा कपि ॥
- ५ ६४. न साधु बलवा बालो, यूथस्स परिहारको ।
 अहितो भवति आतीनं, सकुणानं व चेतको ॥
- B. 163 ६५. धीरो व बलवा साधु, यूथस्स परिहारको ।
 हितो भवति आतीनं, तिदसानं व वासवो ॥
६६. यो च सीलं च पञ्चं च, सुतं चत्तनि पस्सति ।
 10 उभिन्नमत्थं चरति, अत्तनो च परस्स च ॥
६७. तस्मा तुलेय्य मत्तानं, सीलपञ्चासुतामिव^४ ।
 गणं वा परिहरे धीरो, एको वा पि परिव्वजे ति ॥

४०५. वकजातके^५ (१०)

६८. द्वासत्तति गोतम पुञ्जकम्मा,
 वसवत्तिनो जातिजरं अतीता ।
 15 अयमन्तिमा वेदगू ब्रह्मपत्ति^६,
 अस्माभिजप्पन्ति जना अनेका ॥
६९. अप्पं^७ हि एतं^८ न हि दीघमायु,
 यं त्वं वक मञ्जसि दीघमायुं^९ ।
 सतं सहस्सानि^{१०} निरब्बुदानं,
 20 आयुं पजानामि तवाहं^{११} ब्रह्मे ॥
७०. अनन्तदस्सी भगवाहमस्मि^{१२},
 जातिज्जरं^{१३} सोकमुपातिवत्तो ।

१. पोसस्सानुविधीयतो-स्या०, रो० । २. होतु-सी० । ३. च-सी०, स्या०, रो० । ४. सीलं पञ्चं सुतं पिब-स्या० । ५. वकब्रह्म-सी०, स्या०, रो० । ६. ब्रह्मप-पत्ति-स्या० । ७-७. अप्पञ्चहेतं-स्या० । ८. दीघमायु-सी०, रो० । ९. सहस्सानं-सी०, रो०; सहस्सान-स्या० । १०. तवाहं-सी०, रो० । ११. भगवाहमस्मिं-सी० । १२. जातिजरं-सी०, रो० ।

किं मे पुराणं वतसीलवत्तं^१,
आचिक्ख मे तं यमहं विजञ्जं ॥

७१. यं त्वं अपायेसि बहू मनुस्से,
पिपासिते धम्मनि सम्परेते ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

5

७२. यं एणिकूलस्मि^२ जनं^३ गहीतं,
अमोचयी गय्हक निय्यमानं^४ ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

B. 154

10

७३. गङ्गाय सोतस्मिं गहीतनावं,
लुद्धेन^५ नागेन मनुस्सकप्पा^६ ।
अमोचयि^७ त्वं बलसा पसय्ह,
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं ।
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

15

७४. कप्पो च ते बद्धचरो^८ अहोसि^९,
सम्बुद्धिमन्तं^{१०} वतिनं^{११} अमञ्जं ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

७५. अद्वा पजानासि ममेतमायुं,
अञ्जं पि जानासि तथा हि बुद्धो ।
तथा हि तायं जलितानुभावो,
ओभासयं तिट्ठति ब्रह्मलोकं ति ॥

20

कुक्कुवग्गो पठमो ।

१. वत सीलवत्तं-रो० । २. एणिकूलस्मिं-सी०; एणिकूलस्मिं-स्या०, रो० ।
३. जनतं-स्या० । ४. नीयमानं-स्या० । ५. लुद्धेन-रो० । ६. मनुस्सकप्पा-रो० ।
७-७. अमोचयित्थ-रो० । ८. पत्थचरो-स्या० । ९. अहोसि-सी०, स्या०, रो० । १०.
सम्बुद्धिवन्तं-सी०, रो० । ११. पतितं-स्या० ।

तस्सुद्धानं

वरकण्णिक चापवरो सुतनो,
 अथ गिज्झ सरोहितमच्छवरो^१ ।
 पुन पण्णक^२ सेनक याचनको,
 अथ वेरि सन्नह्मवकेन दसा ति ॥

— ० —

४०६. गन्धारजातकं (११)

B. 165 5

७६. हित्वा गामसहस्सानि, परिपुण्णानि सोळस ।
 कोट्टागारानि फीतानि, सन्निधिं दानि कुब्बसि ॥

७७. हित्वा गन्धारविसयं, पट्टतधनधारियं^३ ।
 पसासनतो^४ निक्खन्तो, इध दानि पसाससि ॥

10

७८. धम्मं भणामि वेदेह, अधम्मो मे न रुच्चति ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति^५ ॥

७९. येन केनचि वण्णेन, परो लभति रूप्पनं ।
 महत्थियं पि चे वाचं, न तं भासेय्य पण्डितो ॥

८०. कामं रूप्पतु वा मा वा, भुसं^६ व^७ विकिरीयतु^८ ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति ॥

15

८१. नो चे अस्स सका बुद्धि, विनयो वा सुसिक्खितो ।
 वने अन्धमहिंसो^९ व^{१०}, चरेय्य बहुको जनो ॥

८२. यस्मा च पनिघेकच्चे, आचेरम्हि^{११} सुसिक्खिता ।
 तस्मा विनीतविनया, चरन्ति सुसमाहिता ति ॥

१. रोहितमच्छवरो-सी० । २. दसण्णक-सी०, स्या० । ३. पट्टतधनधारियं-सी०, रो०; पट्टतधनपानियं-स्या० । ४. पसासनितो-सी०, स्या०; पसासनातो-रो० । ५. पापमुपलिम्पति-सी०, रो० । ६-६. भुसंवा-सी०, स्या०, रो० । ७. विकिरिय्यतु-सी०, स्या०, रो० । ८-८. अन्धमहिंसोव-सी०, रो० । ९. आचारम्हि-सी०, रो० ।

४०७. महाकपिजातकं (१२)

८३. अत्तानं सङ्कमं कत्वा, यो सोत्थिं समतारयि ।
किं त्वं तेसं किमे^१ तुय्हं, होन्ति एते^२ महाकपि ॥
८४. राजाहं इस्सरो तेसं, यूथस्स परिहारको ।
तेसं सोकपरेतानं, भीतानं ते अरिन्दम ॥
८५. उल्लङ्घयित्वा^३ अत्तानं, विस्सट्ठधनुनो सतं ।
ततो अपरपादेसु, दळ्हं बन्धं^४ लतागुणं^५ ॥
८६. छिन्नवधमिव वातेन, नुण्णो^६ रुक्खं उपागमि ।
सोहं अप्पभवं तत्थ, साखं हत्थेहि अग्गहिं^७ ॥
८७. तं मं वियायतं सन्तं, साखाय च लताय च ।
समनुक्कमन्ता पादेहि, सोत्थिं साखामिगा गता ॥
८८. तं मं न तपते^८ बन्धो, मतो^९ मे न तपेस्सति ।
सुखमाहरितं तेसं, येसं रज्जमकारयि ॥
८९. एसा ते उपमा राज, तं^{१०} सुणोहि अरिन्दम^{१०} ।
रज्जा रट्ठस्स योग्गस्स, बलस्स निगमस्स च ।
सब्बेसं सुखमेट्ठव्वं^{११}, खत्तियेन पजानता ति ॥

5

B. 166

10

15

४०८. कुम्भकारजातकं (१३)

९०. अम्बाहमद्दं वनमन्तरस्मिं,
नीलोभासं फलितं^{१२} संविरुळ्हं ।
तमद्दसं फलहेतु विभग्गं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

१. किमो-सी०, रो०; किमे-स्या० । २. हेते-स्या० । ३. सलङ्घयित्वा-रो० ।
४. बद्ध-रो० । ५. लता गुलं-स्या० । ६. नुन्नो-सी० । ७. अग्गहि-रो० । ८. तप्पती-
स्या० । ९. बधो-सी०, स्या०, रो० । १०-१०. तं सुणाहि०-स्या०; अत्थसन्दस्सनीकता-
रो० । ११. सुखमेतव्वं-स्या० । १२. फलितं-रो० ।

६१. सेलं सुमद्वं नरवीरनिद्रितं,
नारी युगं धारयि अप्सद्वं ।
दुतियं च आगम्म अहोसि सदो,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

5 ६२. दिजा दिजं कुणपमाहरन्तं,
एकं समानं बहुका समेच्च ।
आहारहेतू परिपातयिसु,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

10 ६३. उसभाहमद्वं यूथस्स मज्जे,
चलक्ककुं^१ वण्णबलूपपन्नं ।
तमद्वसं कामहेतु वितुन्नं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

B. 167 ६४. करण्डको^२ कलिङ्गानं, गन्धारानं च नग्गजि ।
निमिराजा विदेहानं, पञ्चालानं च दुम्मुखो ।
15 एते रट्ठानि हित्वान^३, पव्वजिसु अकिञ्चना ॥

६५. सब्बे^४ पिमे^५ देवसमा समागता,
अग्गी यथा पज्जलितो तथेविमे ।
अहं पि एको चरिस्सामि भग्गवि,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

20 ६६. अयमेव कालो न हि अञ्जो अत्थि,
अनुसासिता^६ मे न भवेय्य पच्छा ।
अहं पि एका चरिस्सामि भग्गव,
सकुणी व मुत्ता पुरिसस्स हत्था ॥

25 ६७. आमं पक्कं च जानन्ति, अथो लोणं अलोणकं^७ ।
तमद्वं दिस्वान पव्वजि, चरेव त्वं चरामद्वं ति ॥

१. चलक्ककुं-स्या० । २. करण्डु नाम-सी० रो० । ३. हित्वाव-सी० । ४-४. सब्बेविमे-रो० । ५. अनुसासितो-स्या० । ६. अलोणिकं-रो० ।

४०९. दळहधम्मजातकं (१४)

६८. अहं चे^१ दळहधम्मस्स^२, वहन्ति नाभिराधयिं ।
धरन्ती^३ उरसि^४ सल्लं, युद्धे विक्कन्तचारिनी ॥
६९. नूनं^५ राजा न जानाति, मम विक्कमपोरिसं ।
सङ्गामे सुकतन्तानि, दूतविप्पहितानि च ॥
१००. सा नूनाहं मरिस्सामि, अबन्धु अपरायिनी^६ ।
तदा^७ हि कुम्भकारस्स, दिन्ना छक्कणहारिका ॥
१०१. यावता सीसती^८ पोसो, तावदेव पवीणति ।
अत्थापाये जहन्ति नं, ओट्टिव्याधिं^९ वं खत्तियो ॥
१०२. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्झति ।
अत्था तस्स पलुज्जन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥
१०३. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो मनुबुज्झति ।
अत्था तस्स पवड्डन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥
१०४. तं वो वदामि भद्दन्ते^{१०}, यावन्तेत्थ समागता ।
सब्बे कतञ्जुनो होथ, चिरं सग्गम्हि ठस्सथा ति ॥

5

10

B. 168

४१०. सोमदत्तजातकं (१५)

१०५. यो मं पुरे पच्चुड्ढेति^{११}, अरञ्जे दूरमायतो ।
सो न दिस्सति मातङ्गो, सोमदत्तो कुहिं गतो ॥
१०६. अयं वा^{१२} सो मतो सेति, अल्लसिङ्गं^{१३} व वच्छितो^{१४} ।
भुम्या निपतितो सेति, अमरा वत कुञ्जरौ ॥
१०७. अनगारियुपेतस्स, विप्पमुत्तस्स ते^{१५} सतो^{१६} ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥

15

20

१. च-स्या० । २. दळहधम्माय-रो० । ३. नुदन्ती-सी०, स्या०, रो । ४. उरसि-रो० । ५. न हनून-सी०, रो० । ६. अपरायिणी-सी० । ७. तथा-रो० । ८. सिंसति-सी०; सिंसती-स्या०, रो० । ९-९. ओट्टिव्याधि-सी०; ओट्टिव्याधि-रो० । १०. भद्दवो-सी०, स्या०, रो० । ११. पच्चुदेति-सी०, स्या०, रो० । १२. व-रो० । १३-१३. अल्लपिङ्गव छिज्जितो-सी०, रो०; अल्लपितं व विच्छितो-स्या० । १४-१४. चेतसो-सी०, रो० ।

१०८. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते^१ पेमं, तं न सक्का असोचितुं ॥ .
१०९. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा^२ त्वं^३ इसि मा रोदि^४, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११०. कन्दितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रुहे ।
सब्बे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
१११. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^५, सब्बं निव्वापये दरं ॥
११२. अब्बही^६ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोको अपानुदि ॥
११३. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वासवा ति ॥

४११. सुसीमजातकं (१६)

११४. काळानि केसानि पुरे अहेसुं,
जातानि सीसम्हि यथापदेसे ।
तानज्ज^८ सेतानि सुसीम दिस्वा,
धम्मं चर ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
११५. ममेव देव पलितं न तुय्हं,
ममेव सीसं मम उत्तमङ्गं ।
अत्थं करिस्सन्ति मुसा अभाणिं,
एकापराधं खमं^९ राजसेट्ठ ॥
११६. दहरो तुवं^{१०} दस्सनियोसि राज,
पठमुग्गतो होसि^{१०} यथा कळीरो ।

१. जायती-सी०, स्या०, रो० । २-२. रो० पोत्थके नस्ति । ३. रुदि-रो० । ४. ओसिञ्चि-स्या० । ५. अब्बूळ्हं-स्या० । ६. हृदयनिस्सितं-सी०, रो० । ७. तानिज्ज-स्या० । ८. खमय-स्या० । ९. त्वं-स्या० । १०. होहि-सी० ।

रज्जं च कारेहि ममं च पस्स,
मा कालिकं अनुधावी^१ जनिन्द ॥

११७. पस्सामि वोहं दहरिं कुमारि,
सामट्टपस्सं सुतनुं सुमज्झं ।
काळप्पवाळा^२ व^३ पवेल्लमाना,
पलोभयन्ती व^४ नरेसु गच्छति ॥

5

११८. तमेन पस्सामि परेन नारिं,
आसीतिकं नावुतिकं व^५ जच्चा ।
दण्डं गहेत्वान^६ पवेधमानं,
गोपानसीभोग्गसमं^७ चरन्ति^८ ॥

10

११९. सोहं तमेवानुविचिन्तयन्तो,
एको सयामि सयनस्स मज्झे ।
अहं पि एवं इति पेक्खमानो,
न गहे^९ रमे ब्रह्मचरियस्स कालो ॥

१२०. रज्जुवालम्बनी चेसा, या गेहे वसतो रति ।
एवं पि छेत्त्वान वजन्ति धीरा,
अनपेक्खितो कामसुखं पहाया ति ॥

15 B. 170

४१२. कोटसिम्बलिजातकं (१७)

१२१. अहं दससतं व्यामं, उरगमादाय आगतो ।
तं च मं च महाकायं, धारयं नप्पवेधसि ॥

१२२. अथिमं खुट्ठकं पक्खिं, अप्पमंसतरं मया ।
धारयं व्ययसि^९ भीता^{१०}, कमत्थं^{११} कोटसिम्बलि^{११} ॥

20

१. अनुधावि-स्या०, रो० । २-२. काळप्पवाळाव-सी०, रो०; काळपल्लवाव-
स्या० । ३. सालोभयन्तीव-रो० । ४. च-स्या० । ५. गहेत्वाव-रो० । ६-६. गोपानसी-
भग्गसमं चरन्तं-स्या० । ७. गेहे-सी० । ८. व्याधसे-सी०; व्यधसे-रो० । ९. भीतो-
सी०, स्या०, रो० । १०. किमत्थं-सी०, स्या० । ११. कोटसिम्बली-सी०, रो० ।

१२३. मंसभक्खो तुवं राज, फलभक्खो अयं दिजो ।
अयं निग्रोधवीजानि^१, पिलक्खुदुम्बरानि^२ च ।
अस्सत्थानि च भक्खित्वा^३, खन्धे मे ओहदिस्सति^४ ॥
१२४. ते रुक्खा संविरूहन्ति, मम पस्से निवातजा ।
ते मं^५ परियोनन्धिस्सन्ति^६, अरुक्खं मं करिस्सरे ॥
१२५. सन्ति अञ्जे पि रुक्खासे, मूलिनो खन्धिनो दुमा ।
इमिना सकुणजातेन, बीजमाहरिता^७ हता ॥
१२६. अञ्जारूहाभिवड्ढन्ति^८, ब्रह्मन्तं पि वनप्पति^९ ।
तस्मा राज पवेधामि, सम्पस्संनागतं भयं ॥
१२७. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्यानागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवेक्खती ति ॥

४१३. धूमकारिजातकं (१८)

१२८. राजा अपुच्छि विधुरं, धम्मकामो युधिष्ठिलो ।
अपि ब्राह्मण जानासि, को एको बहु सोचति ॥
१२९. ब्राह्मणो अजयूथेन, बहूतेधो^{१०} वने वसं ।
धूमं अकासि वासेट्ठो, रत्तिन्दिवमतन्दितो ॥
१३०. तस्स तं धूमगन्धेन, सरभा मकसड्ढिता^{११} ।
वस्सावासं उपागच्छुं^{१२}, धूमकारिस्स सन्तिके ॥
१३१. सरभेसु मनं कत्वा, अजा सो नावबुज्झथ ।
आगच्छन्ती^{१३} वजन्ती^{१४} वा, तस्स ता विनसुं^{१५} अजा ॥
१३२. सरभा सरदे^{१६} काले, पहीनमकसे वने ।
पाविसुं^{१७} गिरिदुग्गानि, नदीनं पभवानि च ॥

१. निग्रोधवीजाति - स्या० । २. मिलक्खुदुम्बरानि - स्या०; पिलक्खुदुम्बरानि - रो० । ३. भक्खित्वा - सी०, स्या०, रो० । ४. ओहदिस्सति - सी०, स्या०, रो० । ५. सी० पौत्थके नत्ति । ६. परियोनन्धिस्सन्ति - स्या० । ७. बीजमाहरित्वा - स्या० । ८. अञ्जारूहाभिवड्ढन्ति - सी०, रो०; अञ्जारूहाभिवड्ढन्ति - स्या० । ९. वनप्पति - सी०, रो० । १०. बहूतेधो - स्या०; बहूतेजो - रो० । ११. मकसड्ढिता - सी०, स्या०; मकसड्ढिता - रो० । १२. उपागच्छुं - सी०, रो०; उपागच्छुं - स्या० । १३-१४. आगच्छन्ति वजन्ति - स्या०, रो० । १५. विनसुं - सी० । १६. सरदे - रो० । १७. पाविसुं - स्या० ।

१३३. सरभे च गते दिस्वा, अजा च विभवं गता ।
 किसो^१ च विवण्णो चासि^२, पण्डुरोगी च ब्राह्मणो ॥
१३४. एवं यो सं^३ निरंकत्वा^४, आगन्तुं कुरुते पियं ।
 सो एको बहु सोचति, धूमकारी व ब्राह्मणो ति ॥

४१४. जागरजातकं (१९)

१३५. कोध जागरतं सुत्तो, कोध सुत्तेसु जागरो । 5
 को ममेतं^५ विजानाति^६, को तं पटिभणाति मे ॥
१३६. अहं जागरतं सुत्तो, अहं सुत्तेसु जागरो ।
 अहमेतं विजानामि, अहं पटिभणामि ते ॥
१३७. कथं जागरतं सुत्तो, कथं सुत्तेसु जागरो ।
 कथं एतं विजानासि, कथं पटिभणासि मे ॥ 10
१३८. ये धम्मं नप्पजानन्ति, संयमो^७ ति दमो ति च ।
 तेसु सुप्पमानेसु^८, अहं जग्गामि देवते ॥
१३९. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
 तेसु जागरमानेसु, अहं सुत्तोस्मि देवते ॥
१४०. एवं जागरतं सुत्तो, एवं सुत्तेसु जागरो । 15 B. 172
 एवमेतं विजानामि, एवं पटिभणामि ते ॥
१४१. साधु जागरतं सुत्तो, साधु सुत्तेसु जागरो ।
 साधुमेतं विजानासि, साधु पटिभणासि मे ति ॥

४१५. कुम्मासपिण्डजातकं (२०)

१४२. न किरत्थि अनोमदस्सि सु,
 पारिचरिया बुद्धेसु अप्पिका^९ । 20

१. कीसो - स्या० । २. आसि - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सन्निरंकत्वा - स्या० ।
 ४. मेतं - स्या० । ५. नुविजानाति - स्या० । ६. सञ्जमो - सी०, स्या०, रो० । ७.
 सत्तप्पमादेसु - स्या० । ८. कुम्मासपिण्डजातकं - सी०, स्या०, रो० । ९. अप्पिका - स्या० ।

सुक्खाय अलोणिकाय च,
पस्स फलं कुम्मासपिण्डया ॥

१४३. हत्थिगवस्सा^१ चिमे^२ बहू,
धनधञ्जं^३ पथवी च केवला ।
नारियो चिमा अच्छरूपमा,
पस्स फलं कुम्मासपिण्डया ॥

१४४. अभिक्खणं राजकुञ्जर,
गाथा भाससि कोसलाधिप ।
पुच्छामि तं रट्टवड्डन^४,
वाळ्हं पीतिमनो पभाससि ॥

१४५. इमस्मिं येव नगरे, कुले अञ्जतरे अहुं ।
परकम्मकरो आसि, भतको सीलसंवृतो ॥

१४६. कम्माय निक्खमन्तोहं^५, चतुरो समणेद्दसं^६ ।
आचारसीलसम्पत्ते, सीतिभूते अनासवे ॥

१४७. तेसु चित्तं पसादेत्वा, निसीदेत्वा पण्णसन्थते ।
अदं बुद्धानं^७ कुम्मासं, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१४८. तस्स कम्मस्स कुसलस्स, इदं मे एदिसं फलं ।
अनुभोमि इदं रज्जं, फीतं धरणिमुत्तमं ॥

१४९. ददं^८ भुञ्जं^९ मा च पमादो,
चक्कं वत्तय कोसलाधिप ।
मा राज अधम्मिको अहु,
धम्मं पालय कोसलाधिप ॥

१५०. सोहं तदेव पुनप्पुनं,
वटुमं आचरिस्सामि सोभने ।

१-१. हत्थिगवास्स चमे - सी०, रो०; हत्थिगवास्सा चिमे - स्या० । २. धनधञ्जा - स्या० । ३. रट्टवड्डन - सी०, रो० । ४. निक्खमन्तोहं - सी०, स्या०, रो० । ५. समणेद्दसं - स्या० । ६. बुद्धानं - सी०, रो०, म० । ७-७. ददं भुञ्जं च - सी०, रो०; ददं भुञ्जं च - स्या० ।

अरियाचरितं सुकोसले,
अरहन्तो मे मनापा व पस्सितुं ॥

१५१. देवी विय अच्छरूपमा,
मज्जे नारिगणस्स सोभसि ।
किं कम्ममकासि भट्ठकं,
केनासि वण्णवती सुकोसले ॥

5

१५२. अम्बट्टकुलस्स खत्तिय,
दास्याहं परपेसिया अहुं ।
सञ्जता च^१ धम्मजीविनी,
सीलवती च अपापदस्सना ॥

10

१५३. उद्धटभत्तं अहं तदा,
चरमानस्स अदासि^२ भिक्खुनो ।
वित्ता^३ सुमना सयं अहं,
तस्स कम्मस्स फलं ममेदिसं ति ॥

४१६. परन्तपजातकं (२१)

१५४. आगमिस्सति मे पापं, आगमिस्सति मे भयं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

15

१५५. भीरुया नून मे कामो, अविदूरे वसन्तिया ।
करिस्सति किसं पण्डुं, सा व साखा परन्तपं ॥

१५६. सोचयिस्सति मं कन्ता, गामे वसमनिन्दिता ।
करिस्सति किसं पण्डुं, सा व साखा परन्तपं ॥

B. 174

20

१५७. तथा मं असितापङ्गि^४, सितानि^५ भणितानि च ।
किसं पण्डुं करिस्सन्ति^६, सा व साखा परन्तपं ॥

१५८. अगमा नून सो सद्दो, असंसि नून सो तव ।
अक्खातं नून तं तेन, यो तं साखमकम्पयि ॥

१. सी०, रो० पोत्वकेसु न दिस्सति । २. अदासि - सी० । ३. चित्ता - स्या० ।
४. हसितापङ्गि - सी०, रो०; हसितापङ्गी - स्या० । ५. मिहितानि - सी०, स्या०, रो० ।
६. करिस्सति - स्या० ।

१५९. इदं खो तं समागम्म, मम बालस्स चिन्तितं ।

तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

१६०. तथेव त्वं अवेदेसि^१, अवञ्च पितरं मम ।

हन्त्वा^२ साखाहि छादेन्तो, आगमिस्सति मे^३ भयं ति ॥

गन्धारवग्गो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

5

वरगाम महाकपि भग्गव च,

दळ्हधम्म सकुञ्जर केसवरो ।

उरगोविधुरो पुन जागरतं^४,

अथ कोसलाधिप परन्तप चा ति ॥

अथ वग्गुद्धानं

अथ सत्तनिपातम्हि, वग्गं मे^५ भणतो सुण ।

10

कुक्कु च पुन गन्धारो, द्वेव^६ गुत्ता महेसिना ति ॥

सत्तकनिपातं निट्ठितं ।

—:०:—

१. अवेदेसि - स्था०; अवेदि - रो० । २. गन्त्वा - रो० । ३. ते - सी०, स्था० ।
४. जागरता - सी० । ५. चे - सी० । ६. द्वे च - सी० ।

८. अट्टकनिपातो

४१७. कच्चानिजातकं (१)

१. ओदातवत्था सुचि अल्लकेसा,
कच्चानि किं कुम्भिमधस्सयित्वा^१ ।
पिट्ठा तिला धोवसि तण्डुलानि,
तिलोदनो हेहिति^२ किस्स हेतु ॥

B. 175

२. न खो अयं ब्राह्मण भोजनत्था^३,
तिलोदनो हेहिति साधुपक्को ।
धम्मो मतो तस्स पहुत्तमज्ज^४,
अहं करिस्सामि सुसानमज्जे ॥

5

३. अनुविच्च कच्चानि करोहि किच्चं,
धम्मो मतो को नु तवेव^५ संसि ।
सहस्सनेत्तो अतुलानुभावो,
न मिय्यती^६ धम्मवरो कदाचि ॥

10

४. दळ्हप्पमाणं मम एत्थ ब्रह्मे,
धम्मो मतो नत्थि ममेत्थ कल्ल्हा ।
ये येव दानि पापा भवन्ति,
ते तेव दानि सुखिता भवन्ति ॥

15

५. सुणिसा हि मय्हं वज्झा^७ अहोसि,
सा मं वधित्वान विजायि पुत्तं ।
सा दानि सब्बस्स कुलस्स इस्सरा,
अहं पनम्हि^८ अपविट्ठा^९ एकिका ॥

20

१. अट्टनिपात-रो० । २. कुम्भिमधस्सयित्वा-रो० । ३. होहिति-सी०, रो० ।
४. भोजनत्वं-स्या० । ५. पहुत्तमज्ज-सी०, पहुत्तमज्ज-स्या०; पहुत्तमज्जा-रो० । ६.
तवेव-सी०, स्या०, रो० । ७. मिय्यति-रो० । ८. वज्झा-स्या० । ९. वसामि-स्या० ।
१०. अपविट्ठा-स्या० ।

B. 176

5

10

15

६. जीवामि वोहं न^१ मतोहमस्मि^१,
तवेव अत्थाय इधागतोस्मि ।
या तं वधित्वान विजायि पुत्तं,
सहा व पुत्तेन करोमि भस्मं ॥
७. एवं^२ च^३ ते रुच्चति देवराज,
ममेव अत्थाय इधागतोसि ।
अहं च पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेम ॥
८. एवं च ते रुच्चति कातियानि,
हता पि सन्ता न जहासि धम्मं ।
तुवं^४ च^५ पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेथ^६ ॥
९. सा कातियानी सुणिसाय सद्धिं,
सम्मोदमाना घरमावसित्थ ।
पुत्तो च नत्ता च उपट्ठहिंसु,
देवानमिन्देन अधिग्गहीता ति ॥

४१८. अट्ठसद्दजातकं (२)

१०. इदं पुरे निन्नमाहु, बहुमच्छं महोदकं^१ ।
आवासो बकराजस्स, पेत्तिकं भवनं मम ।
त्यज्ज भेकेन^२ यापेम, ओकं न वजहामसे^३ ॥
११. को दुतियं असीलिस्स^४, बन्धरस्सक्खि^५ भेच्छति^६ ।
को मे पुत्ते कुलावकं^७, मञ्च सोत्थिं करिस्सति ॥

१-१. नाहं मतोस्मि - सी०, रो० । २-२. एतच्च - सी०, रो० । ३-३. त्वं - रो० ।
४. घरमाह्मसाय - रो० । ५. महोदिकं - सी०, रो० । ६. भिज्जेन - स्या० । ७. विजहामसे -
सी०, रो०; विज्जहामसे - स्या० । ८. असीलिस्स - सी०, रो० । ९-९. बन्धुरस्सक्खि
भेज्जति - सी०, स्या०, रो० । १०. कुलावच्च - रो० ।

१२. सव्वा परिकखया^१ फेग्गु, याव तस्सा गती अहु ।
खीणभवखो महाराज, सारे न रमती घुणो^२ ॥
१३. सा नूनाहं इतो गत्वा, रञ्जो मुत्ता निवेसना ।
अत्तानं रमयिस्सामि, दुमसाखनिकेतिनी^३ ॥
१४. सो नूनाहं इतो गत्वा, रञ्जो मुत्तो निवेसना ।
अग्गोदकानि पिस्सामि^४, यूथस्स पुरतो वजं ॥
१५. तं मं कामेहि सम्मत्तं^५, रत्तं कामेसु मुच्छित्तं ।
आनयी भरतो लुट्ठो^६, बाहिको^७ भद्दमत्थु ते ॥
१६. अन्धकारतिमिसायं^८, तुङ्गे उपरिपव्वते ।
सा मं सण्हेन मुदुना, मा पादं खलि^९ यस्मनि ॥
१७. असंसयं जातिखयन्तदस्सी,
न गव्वभसेय्यं पुनरावजिस्सं^{१०} ।
अयमन्तिमा^{११} पच्छिमा^{१२} गव्वभसेय्या,
खीणो मे संसारो पुनव्वभावाया ति ॥

B. 177

5

10

४१९. सुलसाजातकं (३)

१८. इदं सुवण्णकायूरं, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
सव्वं हरस्सु भद्दन्ते, मं च दासी ति सावय ॥
१९. ओरोपयस्सु कल्याणि^{१३}, मा बाळ्हं^{१४} परिदेवसि ।
न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा^{१५} धनमाभतं ॥
२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तास्मि विञ्जुतं ।
न^{१६} चाहं^{१७} अभिजानामि, अञ्जं पियतरं तथा ॥

15

20

१. परिकखता-सी०, स्या०, रो० । २. गुणो-रो० । ३. दुमसाखनिकेतिनि-
सी०, स्या०; ० निकेतिनि-रो० । ४. पिबिस्सामि-सी०, स्या० । ५. सम्पन्नं-सी०, रो० ।
६. लुट्ठो-स्या० । ७. बाहियो-रो० । ८. अन्धकारतिमिस्साय-रो० । ९. खणि-सी०,
स्या०, रो० । १०. पुनरापटिस्सं-स्या० । ११-१२. अयं हिमे अन्तिमा-सी०, रो०; पच्छिम-
स्या० । १३. कल्याणि-स्या० । १४. बहू-सी०, स्या०, रो० । १५. आगन्त्वा-स्या० ।
१६-१७. ने बाहं-स्या० ।

२१. एहि तं उपगूहिस्सं, करिस्सं च पदक्खिणं ।
न हि दानि पुन अत्थि, मम तुय्हं च सङ्गमो ॥
२२. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥
२३. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, लहुं^१ अत्थं^२ विचिन्तिका ॥
२४. लहुं च वत खिप्पं च, निकट्टे समचेतयि ।
मिगं पुण्णायतेनेव^३, सुलसा सत्तुकं वधि ॥
२५. योध उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
सो हञ्जति^४ मन्दमति, चोरो व गिरिगढभरे ॥
२६. यो च^५ उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्वाधा, सुलसा सत्तुकामिवा ति ॥

४२०. सुमङ्गलजातकं (४)

२७. भुसम्हि कुद्धो ति अवेक्खियान^१,
न ताव दण्डं पणयेय्य इस्सरो ।
अट्टानसो अप्पतिरूपमत्तनो^२,
परस्स दुक्खानि भुसं उदीरये ॥
२८. यतो च जानेय्य पसादमत्तनो,
अत्थं नियुञ्जेय्य परस्स दुक्कटं^३ ।
तदा यमत्थो ति सयं अवेक्खिय,
अथस्स दण्डं सदिसं निवेसये ॥
२९. न चा पि ज्ञापेति परं न अत्तनं,
अमुच्छित्तो यो नयते नयानयं ।

१-१. लहुमत्थ-सी०, रो० । २. पुण्णायतेनेव-स्या० । ३. हञ्जते-स्या० ।
४. घ-स्या० । ५. अपेक्खियान-स्या० । ६. अप्पतिरूपमत्तनो-स्या० । ७. दुक्कटं-
सी०, रो० ।

- यो दण्डधारो भवतीध इस्सरो,
स वण्णगुत्तो सिरिया न धंसति ॥
३०. ये खत्तियासे अनिसम्मकारिनो,
पणेन्ति दण्डं सहसा पमुच्छिता ।
अवण्णसंयुता^१ जहन्ति जीवितं,
इतो विमुत्ता पि च यन्ति दुग्गतिं ॥ 5
३१. धम्मे च ये अरियप्पवेदिते^२ रता,
अनुत्तरा ते वचसा मनसा कम्मना^३ च ।
ते सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता^४,
वजन्ति लोकं दुभयं तथाविधा ॥ 10
३२. राजाहमस्मि नरपमदानमिस्सरो^५,
सचे पि कुज्झामि ठपेमि अत्तनं ।
निसेधयन्तो जनतं तथाविधं,
पणेमि दण्डं अनुकम्प योनिसो ॥
३३. सिरी^६ च लक्खी च तवेव खत्तिय,
जनाधिप मा विजहि कुदाचनं ।
अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
अनीघो^७ तुवं वस्ससतानि पालय ॥ 15
३४. गुणेहि एतेहि उपेत^८ खत्तिय,
ठितमरियवत्ती^९ सुवचो अकोधनो ।
सुखी अनुप्पीळ पसासमेदिनि^{१०},
इतो विमुत्तो पि च^{११} याहि^{१२} सुग्गतिं ॥ 20
३५. एवं सुनीतेन^{१३} सुभासितेन,
धम्मेन जायेन उपायसो नयं ।

१. अवण्णसंयुत्ता-सी०, स्या०, रो० । २. अरियपवेदि-सी०, रो० । ३. कम्मना-सी०, रो० । ४. खन्ति०-स्या० । ५. नरपमदानमिस्सरो-स्या० । ६. सिरि-रो० । ७. अनिघो-स्या० । ८. उपेहि-स्या० । ९. ठितमरियवुत्ति-स्या०; ० वत्ति-सी० । १०. पसासमेदिनि-सी०, स्या० । ११-१२. वजाहि-स्या० । १२. सुविनीतेन-रो० ।

निव्वापये सङ्खुभितं महाजनं,
महा व मेघो सलिलेन मेदिनिं ति ॥

४२१. गङ्गमालजातकं (५)

३६. अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
३७. उद्धं तपति आदिच्चो, अधो तपति वालुका ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
३८. न मं तपति आतपो, आतपा^१ तपयन्ति मं ।
अथा हि विविधा राज, ते तपन्ति न आतपो ॥
३९. अहसं काम ते मूलं, सङ्कप्पा काम जायसि ।
न तं सङ्कप्पयिस्सामि, एवं काम न हेहिसि^२ ॥
४०. अप्पा पि कामा न अलं, बहूहि पि न तप्पति ।
अहहा^३ बाललपना, परिवज्जेथ^४ जग्गतो ॥
४१. अप्पस्स कम्मस्स फलं ममेदं^५,
उदयो अज्झागमा^६ महत्तपत्तं ।
सुलद्धलाभो^७ वत माणवस्स,
यो पव्वजी कामरागं पहाय ॥
४२. तपसा पजहन्ति पापकम्मं,
तपसा न्हापितकुम्भकारभावं^८ ।
तपसा अभिभुय्य गङ्गमाल,
नामेनालपसज्जं ब्रह्मदत्तं^९ ॥
४३. सन्दिट्टिकमेव अम्म पस्सथ,
खन्तीसोरच्चस्स^{१०} अयं^{११} विपाको ।

१. आतप्पा-सी०, स्या०, रो० । २. होहिसि-सी०, रो० । ३-३. अहो बालान लपना पटिवज्जेथ-स्या०; ० पटिवज्जेथ-रो० । ४. मम यिदं-रो० । ५. अज्झागमा-सी०, स्या०, रो० । ६-६. सुलद्धलाभा-रो० । ७. न्हापितकुम्भकारभावं-रो०; न्हापित-कुम्भकारभावं-स्या० । ८. नामेनालपसज्ज-स्या० । ९. ब्रह्मदत्त-रो० । १०. सन्ति सोर-च्चस्स-सी०, स्या०, रो० । ११. यो-स्या०, रो० ।

यो^१ सब्बजनस्स वन्दितो^२,
तं वन्दाम सराजिका समच्चा ॥

४४. मा किञ्चि अवचुत्थ गङ्गमालं,
मुनिनं^३ मोनपथेसु सिक्खमानं ।
एसो हि अतरि अण्णवं,
यं तरित्वा चरन्ति^४ वीतसोका ति ॥

5

४२२. चेतियजातकं^५ (६)

४५. धम्मो हवे हतो हन्ति, नाहतो हन्ति किञ्चनं^६ ।
तस्मा हि धम्मं न हने, मा त्वं^७ धम्मो हतो हनि ॥
४६. अलिकं भासमानस्स, अपक्कमन्ति देवता ।
पूतिकं च मुखं वाति, सकट्टाना च धंसति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
४७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमियं तिट्ठ चेतिय ॥
४८. अकाले वस्सती तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
४९. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमिं पविस चेतिय ॥
५०. जिह्वा तस्स द्विधा होति, उरगस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
५१. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५२. जिह्वा तस्स न भवति, मच्छस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

B. 181

10

15

20

१. सो-स्या० । २. वन्दिता अहु-रो०; वन्दितो अहु-सी०, स्या० । ३. मुनि-
सी० । ४. विचरन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. चेतियराजजातक-स्या० । ६. किञ्चनं-
स्या०; कञ्चने-रो० । ७. तं-स्या०, रो० ।

५३. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५४. थियो व तस्स जायन्ति^१, न पुमा जायरे कुले ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
- ५ ५५. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५६. पुत्ता तस्स न भवन्ति, पक्कमन्ति दिसोदिसं ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
५७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
- 10 ५८. स राजा इसिना^२ सत्तो^३, अन्तलिक्खचरो^४ पुरे ।
पावेक्खि पथविं चेच्चो^५, हीनत्तो पत्वं^६ परियायं ॥
५९. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुट्ठचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चूपसंहितं ति ॥

४२३. इन्द्रियजातकं (७)

- 15 ६०. यो इन्द्रियानं कामेन, वसं नारद गच्छति ।
सो परिच्चज्जुभो लोके, जीवन्तो^१ व^२ विसुस्सति ॥
६१. सुखस्सानन्तरं दुक्खं, दुक्खस्सानन्तरं सुखं ।
सोसि^३ पत्तो सुखा^४ दुक्खं, पाटिकङ्क^५ वरं सुखं ॥
६२. किच्छकाले किच्छसहो, यो किच्छं नातिवत्तति ।
स किच्छन्तं सुखं धीरो, योगं समधिगच्छति ॥
- 20 ६३. न हेव कामान^६ कामा, नानत्था नात्यकारणा^७ ।
न कतं च निरङ्कत्वा^८, धम्मा चवितुमरहसि ॥

१. पजायन्ति-रो० । २-२. इमिना पन्तो-स्या०; इसिना पत्तो-सी० । ३. अन्तलिक्खचरो-सी०, रो० । ४. वे सो-सी०, रो०; पेच्चो-स्या० । ५. अत्त-सी०, स्या० । ६-६. जीवन्तो पि-स्या०; जीवरेव-रो० । ७. सोपि-सी०, स्या०, रो० । ८. सुख-स्या० । ९. पटिकङ्क-रो० । १०. कामानं-सी०, स्या० । ११. नात्यकारणा-सी०, स्या०, रो० । १२. निरङ्कत्वा-रो० ।

६४. दक्खं^१ गहपती^२ साधु, संविभज्जं च भोजनं ।
अहासो अत्थलाभेसु, अत्थव्यापत्ति^३ अव्यथो^४ ॥
६५. एत्तावतेतं^५ पण्डच्चं, अपि^६ सो^७ दविलो^८ ब्रवि ।
न यितो किञ्चि^९ पापियो, यो इन्द्रियानं वसं वजे ॥
६६. अमित्तानं व हत्थत्थं^{१०}, सिवि^{११} पप्पोति मामिव । 5
कम्मं विज्जं च दक्खेय्यं, विवाहं सीलमद्वं ।
एते च यसे हापेत्वा, निव्वत्तो सेहि कम्मेहि ॥
६७. सोहं सहस्सजीनो व, अबन्धु अपरायणो ।
अरियधम्मा अपक्कन्तो, यथा पेतो तथेवहं ॥
६८. सुखकामे दुक्खापेत्वा, आपन्नोस्मि पदं इमं । 10 B. 183
सो सुखं नाधिगच्छामि, ठितो^{१२} भाणुमतामिवा^{१३} ति^{१४} ॥

४२४. आदित्तजातकं (८)

६९. आदित्तस्मिं अगारस्मिं, यं नीहरति भाजनं ।
तं तस्स होति अत्थाय, नो च यं तत्थ ड्य्हति ॥
७०. एवामादीपितो लोको, जराय मरणेन च ।
नीहरेथेव दानेन, दिन्नं^{१५} होति सुनीहतं^{१६} ॥ 15
७१. यो धम्मलद्धस्स ददाति दानं,
उट्ठानविरियाधिगतस्स जन्तु ।
अतिक्कम्म सो वेतरणिं यमस्स,
दिब्बानि ठानानि उपेति मच्चो ॥
७२. दानं च युद्धं च समानमाहु,
अप्पा पि सन्ता बहुके जिनन्ति । 20

१. दुक्खं-सी०, रो० । २. गहपतं-सी०, स्या०, रो० । ३-३. अत्थव्यापत्ति
अव्यथो-रो० । ४. एत्तावतेतं-सी०; एत्तावताते-रो० । ५-५. अक्षितो-सी०, स्या०, रो० ।
६. देवलो-सी०, रो० । ७. किञ्च-रो० । ८. भत्तत्थं-सी० । ९. सिव-सी०,
रो०; सीवि-स्या० । १०. चितो-रो० । ११-११. भाणुमहिमिवाति-स्या०; भानुमता-
मिवाति-रो० । १२. दिन्नं हि-रो० । १३. सुनीहतं-सी०, स्या०; नीगतं-रो० ।

अप्पम्पि चे सद्वहानो ददाति,
तेनेव सो होति सुखी परत्थ ॥

७३. विचेय्य दानं सुगतप्पसत्थं,
ये दक्खिण्य्या इध जीवलोके ।
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि,
बीजानि वुत्तानि यथा सुखेत्ते ॥

७४. यो पाणभूतानि अहेठयं चरं,
परूपवादा न करोति पापं ।
भीरुं पसंसन्ति न^१ तत्थ सूरं,
भया हि सन्तो न करोन्ति पापं ॥

७५. हीनेन ब्रह्मचरियेन, खत्तिये उपपज्जति ।
मज्झिमेन च देवत्तं, उत्तमेन विमुज्जति ॥

७६. अद्वा हि दानं बहुधा पसत्थं,
दाना च खो धम्मपदं व सेय्यो ।
पुब्बेव हि पुब्बतरेव सन्तो,
निब्बानमेवज्जगमुं सपञ्जा ति ॥

४२५. अट्टानजातकं (९)

७७. गज्जा कुमुदिनी सन्ता, सहवण्णा च कोकिला ।
जम्बु तालफलं दज्जा, अथ नून तदा सिया ॥

७८. यदा कच्छपलोमानं, पावारो^२ तिविधो सिया ।
हेमन्तिकं पावुरणं^३, अथ नून तदा सिया ॥

७९. यदा मकसपादानं^४, अट्टालो सुकतो सिया ।
दल्लहो च अविकम्पी^५ च, अथ नून तदा सिया ॥

८०. यदा ससविसाणानं, निस्सेणी सुकता सिया ।
सग्गस्सारोहणत्थाय, अथ नून तदा सिया ॥

१. नहि-सी०, रो० । २. पवारो-रो० । ३. पावुरणं-सी०, स्या०, रो० ।
४. मकसदाठानं-सी०, रो० । ५. अप्पकम्पी-सी०, रो० ।

८१. यदा निस्सेणिमारुह्य, चन्दं खादेय्यु^१ मूसिका ।
राहुं च परिपातेय्यु^२, अथ नून तदा सिया ॥
८२. यदा सुराघटं पित्वा, मक्खिका गणचारिणी ।
अङ्गारे वासं कप्पेय्युं, अथ नून तदा सिया ॥
८३. यदा बिम्बोदुसम्पन्नो, गद्रभो सुमुखो सिया ।
कुसलो नच्चगीतस्स, अथ नून तदा सिया ॥
८४. यदा काका उलूका च, मन्तयेय्युं रहोगता ।
अञ्जमञ्जं पिहयेय्युं, अथ नून तदा सिया ॥
८५. यदा मुळालपत्तानं^३, छत्तं थिरतरं सिया ।
वस्सस्स पटिघाताय, अथ नून तदा सिया ॥
८६. यदा कुलको^४ सकुणो, पव्वतं गन्धमादनं ।
तुण्डेनादाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
८७. यदा सामुद्दिकं नावं, स-यन्तं स-वटाकरं ।
चेटो आदाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ति ॥

5

10

B. 185

४२६. दीपिजातकं (१०)

८८. खमनीयं यापनीयं, कच्चि मातुल ते सुखं ।
सुखं ते अम्मा अवच, सुखकामा^५ व^६ ते मयं ॥
८९. नङ्गुट्ठं मे अवक्कम्म^७, हेठयित्वान एळिके^८ ।
साज्ज^९ मातुलवादेन, मुञ्चितव्वा नु मञ्जसि ॥
९०. पुरत्थामुखो^{१०} निसिन्नोसि, अहं ते मुखमागता ।
पच्छतो तुय्हं नङ्गुट्ठं, कथं स्वाहं^{११} अवक्कमि^{१२} ॥
९१. यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपव्वता ।
तावता मय्हं नङ्गुट्ठं, कथं खो त्वं विवज्जयि^{१३} ॥

15

20

१. खादेय्युं—सी०, रो० । २. परिवाहेय्युं—स्या० । ३. पुलस०—सी०, रो०; मूलास०—
स्या० । ४. कुलुक्को—सी०, रो०; कुलुको—स्या० । ५-५. सुखकामाहि—सी०, स्या० रो० ।
६. अपक्कम्म—स्या० । ७. एळिकि—स्या०; एळिकि—रो० । ८. सज्ज—रो० । ९.
पुरत्थाभिमुखो—स्या० । १०. खोहं—सी०, स्या०, रो० । ११. अवक्कमि—स्या० । १२.
विवज्जयि—सी०, स्या० ।

६२. पुब्बेव मेतमक्खिंसु^१, माता पिता च भातरो ।

दीघं दुटुस्स नङ्गुद्वं, साम्हि^२ वेहायसागता ॥

६३. तं च दिस्वान आयन्तिं, अन्तलिक्खस्मि^३ एळिके ।

मिगसङ्खो पलायित्थ, भक्खो मे नासितो तथा ॥

5

६४. इच्चेवं^४ विलपन्तिया, एळिकिया^५ रुहग्घसो^६ ।

गलकं अन्वावमद्दि^७, नत्थि दुट्ठे सुभासितं ॥

B. 186

६५. नेव दुट्ठे नयो अत्थि, न घम्मो न सुभासितं ।

निक्कमं दुट्ठे युञ्जेथ^८, सो च सन्धिं^९ न रञ्जती^{१०} ति ॥

अट्टकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्धानं

परिसुद्धा मनाविला वत्थधरा,

10

वकराजस्स कायुरं^{११} दण्डवरो ।

अथ अङ्गार चेतिय देविलिना,

अथ आदित्त गङ्गा दसेळकिना ति ॥

—:०:—

१. मेतं अक्खंसु-सी०, रो० । २. सन्हि-सी०, रो० । ३. अन्तलिक्खस्मिं-सी० । ४. इच्चेव-सी०, रो० । ५. एळिकिया-सी०, रो० । ६. रुहग्घसो-सी०, रो० । ७. अन्वामद्दि-रो० । ८. युञ्जेथ-सी०, रो० । ९. सन्धि-सी०, स्या०, रो० । १०. रञ्जती-सी०, स्या०, रो० । ११. भामुरं-सी० ।

६. नवकनिपातो'

४२७. गिज्झजातकं (१)

B. 187

१. परिसङ्कुपथो नाम, गिज्झपन्थो^१ सनन्तनो ।
तत्रासि मातापितरो, गिज्झो पोसेसि जिण्णके ।
तेसं अजगरमेदं^२, अच्चहासि बहुत्तसो^३ ॥
२. पिता च पुत्तं अवच, जानं^४ उच्चं^५ पपातिनं ।
सुपत्तं थामसम्पन्नं^६, तेजस्सिं^७ दूरगामिनं ॥ 5
३. परिप्लवन्तं पथवि, यदा तात विजानहि ।
सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु एत्तो परं गमि ॥
४. उदपत्तोसि वेगेन, बली पक्खी दिजुत्तमो ।
ओलोकयन्तो वक्कङ्गो^८, पव्वतानि वनानि च ॥ 10
५. अद्दस्सं^९ पथवि गिज्झो, यथासासि^{१०} पितुस्सुतं ।
सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ॥
६. तं च सो समतिक्कम्म, परमेवच्चवत्तथ^{११} ।
तं च वातसिखा तिक्खा, अच्चहासि बलिं दिजं ॥
७. नासक्खातिगतो पोसो, पुनदेव^{१२} निवत्तितुं ।
दिजो व्यसनमापादि^{१३}, वेरम्भानं^{१४} वसं गतो ॥ 15
८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सव्वे व्यसनमापादुं, अनोवादकरे दिजे ॥

१. नवनिपात-रो० । २. जिज्झपन्थो-स्या० । ३. अजगरमेदं-सी०, स्या०;
अजकरं मेदं-रो० । ४. बहुत्ततो-सी०; बहुत्तसो-स्या०; बहुत्तसो-रो० । ५-५. जातं
उच्चा-सी०; जानं उच्चा-रो० । ६. पक्खसम्पन्नं-सी०, स्या०, रो० । ७. तेजस्सिं-
स्या०, रो० । ८. वक्कङ्गो-स्या० । ९. अद्दसा-सी०; अद्दस-स्या०, रो० । १०.
यथासासि-स्या० । ११. परमेववत्तथ-स्या०, रो० । १२. पुनरेव-सी०, रो० । १३.
व्यसनमापादि-सी०, रो० । १४. वेरम्भान-स्या०; वेरम्भानं-सी०, रो० ।

६. एवं पि इध वुड्डानं^१, यो वाक्यं नावबुज्झति ।
 अतिसीमचरो दित्तो, गिज्झो वातीतसासनो ।
 स^२ वे^३ व्यसनं पप्पोति^४, अकत्वा वुड्डसासनं ति ॥

४२८. कोसम्बियजातकं* (२)

B. 188

5

१०. पुथुसदो समजनो, न बालो कोचि मञ्जथ ।
 सङ्खस्मिं भिज्जमानस्मिं, नाञ्जं भिय्यो अमञ्जरं ॥

११. परिमुट्ठा पण्डिताभासा, वाचागोचरभाणिनो ।
 याविच्छन्ति मुखायामं, येन नीता न तं विदू ॥

१२. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
 ये च तं उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥

10

१३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
 ये^५ च तं नुपनय्हन्ति^६, वेरं तेसूपसम्मति ॥

१४. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदाचनं ।
 अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ॥

15

१५. परे च न विजानन्ति, मयमेत्थ यमामसे ।
 ये च तत्थ विजानन्ति, ततो सम्मन्ति मेघगा ॥

१६. अट्ठिच्छिन्ना^७ पाणहरा, गवस्स^८ धनहारिनो ।
 रट्ठं विलुम्पमानानं, तेसं पि होति सङ्गति ।
 कस्मा तुम्हाक नो सिया ॥

20

१७. सचे लभेय निपकं सहायं,
 सद्धिंचरं साधुविहारिधीरं ।
 अभिभुय्य सब्बानि परिस्सयानि,
 चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा ॥

१. वड्डानं-सी०, रो० । २-३. सब्बे-स्या० । ३. पप्पोति-स्या० । ४. कोसम्बी-
 जातक-रो० । ५-५. ये तं न उपनय्हन्ति-सी०, रो०; ये च तं नूपनय्हन्ति-स्या० ।
 ६. अट्ठिच्छिन्ना-रो० । ७. गवास्स-सी०, स्या०, रो० ।

१८. नो चे लभेथ निपकं सहायं,
सद्धिंचरं साधुविहारिधीरं ।
राजा व रट्टं विजितं पहाय,
एको चरे मातङ्गरञ्जरेव नागो ॥
१९. एकस्स चरितं सेय्यो, नत्थि बाले सहायता ।
एको चरे न^१ पापानि कयिरा,
अप्पोस्सुक्को मातङ्गरञ्जरेव नागो ति ॥

5 B. 189

४२९. महासुवजातकं^३ (३)

२०. दुमो यदा होति फलूपपन्नो,
भुञ्जन्ति नं विहङ्गमा^४ सम्पतन्ता ।
खीणन्ति अत्वान दुमं फलच्चये,
दिसोदिसं यन्ति ततो विहङ्गमा ॥
२१. चर चारिकं लोहिततुण्ड मामरि^५,
किं त्वं सुव सुखदुमम्हि ज्ञायसि ।
तदिह मं^६ ब्रूहि वसन्तसन्निभ^७,
कस्मा सुव सुखदुमं न रिञ्चसि ॥
२२. ये वे सखीनं सखारो भवन्ति,
पाणच्चये^८ दुक्खसुखेसु हंस ।
खीणं अखीणं ति न तं जहन्ति,
सन्तो सतं धम्ममनुस्सरन्ता ॥
२३. सोहं सतं अञ्जतरोस्मि हंस,
जाती च मे होति सखा च रुक्खो ।
तं नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
खीणं ति अत्वान न हेसं^९ धम्मो ॥

10

15

20

१. न च-सी०, स्या०, रो० । २. महासुवराज०-स्या० ; महासुक०-रो० ।
३. विहगा-सी०, रो० । ४. माचरि-सी०, रो० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६.
वसन्तसन्निभ-स्या० । ७. पाणाच्चये-स्या० । ८. न एस-स्या० ।

२४. साधु सक्खि^१ कतं होति, मेत्ति संसति^२ सन्थवो ।
सचेतं धम्मं^३ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥

२५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

२६. वरं च मे हंस भवं^४ ददेय्य,
अयं च^५ स्वखो पुनरायुं लभेय ।
सो साखवा फलिमा संविरुळ्हो,
मधुत्थिको^६ तिट्ठतु सोभमानो ॥

२७. तं पस्स सम्म फलिमं उळारं,
सहा^७ व^८ ते होतु उदुम्बरेन ।
सो साखवा फलिमा संविरुळ्हो,
मधुत्थिको तिट्ठतु सोभमानो ॥

२८. एवं सक्क सुखी होहि, सह सव्वेहि जातिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं^९ दुमं ॥

२९. सुवस्स च^{१०} वरं दत्वा^{११}, कत्वान सफलं दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

४३०. चूलसुवजातकं^{१२} (४)

३०. सन्ति स्वखा हरिपत्ता^{१३}, दुमा नेकफला बहू ।
कस्मा नु सुक्खे कोळापे, सुवस्स^{१४} निरतो मनो ॥

३१. फलस्स उपभुञ्जिम्हा^{१५}, नेकवस्सगणे बहू ।
अफलम्पि विदित्वान, सा व मेत्ति यथा पुरे ॥

३२. सुखं च स्वखं^{१६} कोळापं, ओपत्तमफलं दुमं ।
ओहाय सकुणा यन्ति, किं दोसं पस्ससे^{१७} दिज ॥

१. पक्खि-स्या० । २. सङ्गति-सी० । ३. धम्म-स्या० । ४. तुवं-सी०, स्या०, रो० । ५. हि-सी०; रो० पोत्थके नत्थि । ६. मधुत्थिको-रो० । ७-७. सभाव-रो० । ८. फलितं-सी०, रो० । ९-९. वचनं मुत्वा-स्या० । १०. चूलमुव०-सी०; चूलमुवक राज०-स्या०; चूलमुक०-रो० । ११. हरिपत्ता-सी०, स्या०, रो० । १२. सुक्क-रो० । १३. उपभुञ्जिम्हा-रो० । १४. स्वख-स्या० । १५. मञ्जसे-स्या० ।

३३. ये फलत्था सम्भजन्ति, अफलो ति जहन्ति नं ।
अतत्थपञ्चा दुम्मेधा, ते होन्ति पक्खपातिनो ॥
३४. साधु सक्खि^१ कतं होति, मेत्ति^२ संसति^३ सन्थवो ।
सचे^४ तं धम्मं^५ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥
३५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
३६. अपि नाम नं पस्सेय्यं^६, सपत्तं सफलं दुमं ।
दलिदो व निधि लद्धा, नन्देय्याहं पुनप्पुनं ॥
३७. ततो अमतमादाय, अभिसिञ्चि महीरुहं ।
तस्स साखा विरुहिंसु, सीतच्छाया मनोरमा ॥
३८. एवं सक्क सुखी^७ होहि, सह सब्बेहि आतिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं दुमं ॥
३९. सुवस्स च वरं दत्त्वा, कत्वान सफलं दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

5

B. 191

10

४३१. हरितचजातकं (५)

४०. सुतं^८ मेतं महाब्रह्मो, कामे भुञ्जति हारितो ।
कच्चेतं वचनं तुच्छं, कच्चि सुद्धो इरिय्यसि^९ ॥
४१. एवमेतं महाराज, यथा ते वचनं सुतं ।
कुम्मगं^{१०} पटिपन्नोस्मि, मोहनेय्येसु मुच्छितो ॥
४२. अदु^{११} पञ्चा किमत्थिया^{१२}, निपुणा साधुचिन्तिनी^{१३} ।
याय^{१४} उप्पतितं रागं, किं मनो न विनोदये ॥

15

20

१. पक्खि-सी०, स्या० । २. मिति-स्या०; मितं-रो० । ३. संगति-सी० ।
४. सवे-सी० । ५. धम्म-स्या० । ६. पुनपस्से-सी०, स्या०; पस्सेमु-रो० । ७. सखी-
रो० । ८. हरितजातकं-सी०, रो० । ९. सुत-स्या० । १०. इरियसि-स्या०, रो० । ११.
कुम्मगे-रो० । १२. आदु-सी०, रो० । १३. किमत्थिका-स्या०, रो० । १४. साधु-
चिन्तिनी-सी०, रो० । १५. याव-रो० ।

४३. चत्तारो मे महाराज, लोके अतिबला भुसा ।
रागो दोसो मदो मोहो, यत्थ पञ्चा न गाधति ॥
४४. अरहा^१ सीलसम्पन्नो, सुद्धो चरति हारितो ।
मेधावी पण्डितो चेव, इति नो सम्मतो भवं ॥
४५. मेधावीनम्पि हिंसन्ति, इसि^२ धम्मगुणे रतं ।
वितक्का पापका राज, सुभा रागूपसंहिता ॥
४६. उप्पन्नायं^३ सरीरजो,
रागो वण्णविदूसनो तव^४ ।
तं पजह भद्मत्थु^५ ते^६,
बहुत्तासि^७ मेधाविसम्मतो ॥
४७. ते अन्धकारके^८ कामे, बहुदुक्खे महाविसे ।
तेसं मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं^९ रागं सबन्धनं ॥
४८. इदं वत्वान हारितो, इसि सच्चपरक्कमो ।
कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

४३२. पदकुसलमाणवजातकं (६)

४९. बहुस्सुतं चित्तकथि^{१०}, गङ्गा वहति पाटलि^{११} ।
बुद्ध्यमानक भद्दन्ते, एकं मे देहि^{१२} गाथकं ॥
५०. येन सिञ्चन्ति दुक्खितं, येन सिञ्चन्ति^{१३} आतुरं ।
तस्स मज्झे मरिस्सामि, जातं सरणतो भयं ॥
५१. यत्थ बीजानि^{१४} रूहन्ति, सत्ता यत्थ पतिट्ठिता ।
सा मे सीसं निपीळेति, जातं सरणतो भयं ॥
५२. येन भत्तानि पच्चन्ति, सीतं येन बिहज्जति ।
सो मं डहति गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥

१. अरहं-सी०, रो० । २. इसि-स्या० । ३. उप्पन्नायं-स्या० । ४. तवं-सी० ।
५-५. नमत्थु-स्या० । ६. बहुत्तासि-स्या० । ७. अन्धकरणे-सी०, स्या०, रो० । ८.
छेज्जं-स्या० । ९. पदमाणवजातकं-सी० । १०. चित्तकथं-स्या० । ११. पाटलं-सी०,
रो० । १२. गाहि-रो० । १३. सिञ्चन्ति-सी० । १४. बीजानि-स्या० ।

५३. येन भुत्तेन^१ यापेन्ति, पुथू ब्राह्मणखत्तिया ।
सो मं भुत्तो व्यापादेति^२, जातं सरणतो भयं ॥
५४. गिम्हानं पच्छिमे मासे, वातमिच्छन्ति पण्डिता ।
सो मं^३ भञ्जति^४ गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥
५५. यं निस्सिता जगतिरुहं, स्वायं^५ अग्निं पमुञ्चति ।
दिसा भजय वक्कज्जा, जातं सरणतो भयं ॥ ३
५६. यमानयिं सोमनस्सं, मालिनिं चन्दनुस्सदं ।
सा मं घरा निच्छुभति^६, जातं सरणतो भयं ॥ B. 193
५७. येन जातेन नन्दिस्सं, यस्स च भवमिच्छिंसं ।
सो मं घरा निच्छुभति, जातं सरणतो भयं ॥ 10
५८. सुणन्तु मे जानपदा, नेगमा च समागता ।
यतोदकं तदादित्तं, यतो खेमं ततो भयं ॥
५९. राजा विलुम्पते रट्ठं, ब्राह्मणो च पुरोहितो ।
अत्तगुत्ता विहरथ, जातं सरणतो भयं ति ॥

४३३. लोमसकस्सपजातकं (७)

६०. अस्स इन्दसमो राज, अच्चन्तं अजरामरो ।
सचे त्वं यञ्जं याजेय्य, ईसि लोमसकस्सपं ॥ 15
६१. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य^७ विजानहि ॥
६२. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥ 20
६३. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^८ परिब्बजे ।
सायेव जीविका सेय्यो^९, या चाधम्मेन एसना ॥

१. भुत्तेन-स्या० । २. व्यापादि-सी०; व्यापादि-स्या०; व्यापादि-रो० । ३. मे-सी०, रो० । ४. भञ्जति-सी० । ५. विहज्जमा सोयं-सी०; सोयं रो० । ६. नीहरति-सी०, स्या० । ७. सेय्य-स्या०; सय्य-सी०, रो० । ८. अनागारो-सी०, स्या०, रो० । ९. सेय्या-रो० ।

६४. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिच्चजे ।
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ॥
६५. बलं चन्दो बलं सुरियो, बलं समणब्राह्मणा ।
बलं वेला समुद्दस्स, बलातिबलमित्थियो ॥
६६. यथा उगगतपं सन्तं, इसिं लोमसकस्सपं ।
पितु अत्था^१ चन्दवती, वाजपेय्यं^२ अयाजयि ॥
६७. तं लोभपकतं^३ कम्मं, कटुकं कामहेतुकं ।
तस्स मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं रागं सबन्धनं ॥
६८. धिरत्थु कामे सुबहू पि लोके,
तपो व सेय्यो कामगुणेहि राज ।
तपो करिस्सामि पहाय कामे,
तवेव रट्ठं चन्दवती च होतू ति ॥

B. 194

10

४३४. चक्कवाकजातकं (८)

६९. कासायवत्थे सकुणे वदामि,
दुवे दुवे नन्दमने^४ चरन्ते ।
कं अण्डजं अण्डजा मानुसेसु,
जातिं पसंसन्ति तदिद्धं ब्रूथ ॥
७०. अम्हे मनुस्सेसु मनुस्सहिंस,
अनुव्वते चक्कवाके वदन्ति ।
कल्याणभावम्हे^५ दिजेसु सम्मता,
अभिरूपा^६ विचराम अण्णवे ॥
७१. किं अण्णवे कानि फलानि भुञ्जे,
मंसं कुतो खादथ चक्कवाका ।
किं भोजनं भुञ्जथ वो अनोमा,
बलं च वण्णो च अनप्परूपा^७ ॥

20

१. अत्थाय-स्या० । २. वाचपेय्यं-रो० । ३. लोभापकतं-रो० । ४. नन्दमने-
सी०, रो० । ५. कल्याणभावम्ह-सी०, रो० । ६. अभीतरूपा-सी०, स्या०, रो० ।
७. अनप्परूपा-सी०, स्या०, रो० ।

७२. न अण्णवे सन्ति फलानि धङ्कु^१,
मंसं कुतो खादितुं चक्कवाके ।
सेवालभक्खम्ह अपाणभोजना^२,
न घासहेतू पि करोम पापं ॥

७३. न मे इदं रुच्चति चक्कवाक^३,
अस्मिं भवे^४ भोजनसन्निकासो ।
अहोसि पुब्बे^५ ततो मे अञ्जथा,
इच्चेव मे विमति एत्थ जाता ॥

5

७४. अहं पि मंसानि फलानि भुञ्जे,
अन्नानि च लोणियतेलियानि^६ ।
रसं मनुस्सेसु लभामि भोत्तुं,
सूरो व सङ्गाममुखं विजेत्वा ।
न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तव ॥

B. 195

10

७५. असुद्धभक्खोसि खणानुपाती,
किच्छेन तं लब्धति अन्नपानं ।
न तुस्ससी रुक्खफलेहि धङ्कु,
मंसानि वा यानि सुसानमज्जे ॥

15

७६. यो साहसेन अधिगम्म भोगे,
परिभुञ्जति धङ्कु खणानुपाती ।
ततो उपक्कोसति नं सभावो,
उपक्कुट्ठो वण्णबलं जहाति ॥

20

७७. अप्पं पि चे निव्वुत्तिं भुञ्जती^७ यदि,
असाहसेन अपरूपघाती ।
बलं च वण्णो च तदस्स होति,
न हि सब्बो आहारमयेन वण्णो ति ॥

25

१. वङ्कु-रो० । २. अवाकभोजना-सी०, रो० । ३. चक्कवाके-सी०, स्या०;
चक्कवाका-रो० । ४. हवे-सी० । ५. मे पुब्बे-सी०, रो० । ६. लोणिकतेलिकानि-स्या० ।
७. भुञ्जति-सी०, स्या० ।

४३५. हलिद्विरागजातकं^१ (९)

७८. सुतिक्खं^२ अरञ्जम्हि, पन्तम्हि सयनासने ।
ये च गामे तितिक्खन्ति, ते उळारतरा तथा ॥
७९. अरञ्जा गाममागम्म, किंसीलं किंवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
८०. यो ते^३ विस्सासये^४ तात, विस्सासं च खमेय्य ते ।
सुस्सूसी च तितिक्खी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
८१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं^५ ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
८२. यो च धम्मेन चरति, चरन्तो पि न मञ्जति ।
विसुद्धकारि सप्पञ्जं, तं भजेहि इतो गतो ॥
८३. हलिद्विरागं कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ॥
८४. आसीविसं व कुपितं^६, मीळहलित्तं महापथं ।
आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ॥
८५. अनत्था तात वड्डन्ति, बालं अच्चुपसेवतो ।
मास्सु बालेन संगच्छि^७, अमित्तेनेव सब्बदा ॥
८६. तं ताहं तात याचामि, करस्सु वचनं मम ।
मास्सु बालेन संगच्छि, दुक्खो बालेहि सङ्गमो ति ॥

४३६. समुग्गजातकं (१०)

८७. कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना,
स्वागता^८ एथ^९ निसीदथासने ।
कच्चित्थ भोन्तो कुसलं अनामयं,
चिरस्समद्वभागमनं हि वो इध ॥

१. हलिद्विरागजातकं-सी०; हलिद्विराग०-स्या०; हलिद्विरागजातक-रो० । २. सुतिक्खं-सी० । ३. तं-स्या० । ४. विस्सासते-सी० । ५. दुक्कटं-सी०, रो० । ६. कुपितं-स्या० । ७. संगच्छि-सी०, रो० । ८-८. स्वागतं एथ-सी०, रो० ।

८८. अहमेव एको इध मज्ज पत्तो,
न चा पि मे दुतियो कोचि विज्जति ।
किमेव सन्धाय ते भासितं इसे,
कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना ॥

८९. तुवं^१ च एको भरिया च ते पिया,
समुग्गपक्खित्तनिकिण्णमन्तरे ।
सा रक्खिता कुच्छिगता व ते सदा,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहिं रता ॥

5

९०. संविग्गरूपो इसिना वियाकतो^२,
सो दानवो तत्थ समुग्गमुग्गिलि ।
अदक्खि भरियं सुचिमालधारिनि^३,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहिं रतं ॥

B. 197

10

९१. सुदिट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना^४,
हीना नरा ये पमदावसं^५ गता ।
यथा हवे पाणरिवेत्थ रक्खिता,
दुट्ठा मयी अञ्जमभिप्पमोदयि^६ ॥

15

९२. दिवा च रत्तो च मया उपट्ठिता,
तपस्सिना जोतिरिवा वने वसं ।
सा धम्ममुक्कम्म^७ अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो^८ पमदाहि^९ सन्धवो ॥

20

९३. सरीरमज्झमिह ठितातिमञ्ज्रहं^१,
मय्हं अयं ति असति असञ्जतं ।
सा धम्ममुक्कम्म अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो पमदाहि सन्धवो ॥

१. त्वं—स्या० । २. व्याकतो—सी०, रो०; व्याकतो—स्या० । ३. सुचिमाल-
धारिनि—रो० । ४. सुदिट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना—सी०, स्या०, रो० । ५. पमदावसं—स्या० ।
६. अञ्जमभिप्पमोदयि—सी०, स्या०, रो० । ७. धम्ममुक्कम्म—सी०, स्या०, रो० । ८-८.
अकिरियरूपो पमदाहि—स्या० । ९. ठितातिमञ्ज्रहं—सी०, स्या०, रो० ।

६४. सुरक्खितं मे ति कथं नु विस्ससे,
अनेकचित्तासु न हत्थि^१ रक्खणा ।
एता हि पातालपपातसन्निभा,
एत्थप्पमत्तो^२ व्यसनं^३ निगच्छति ॥
- ५ ६५. तस्मा हि ते सुखिनो वीतसोका,
ये मातुगामेहि^४ चरन्ति निस्सटा ।
एतं सिवं उत्तममाभिपत्थयं,
न मातुगामेहि करेय्य सन्धवं ति ॥

४३७. पूतिमंसजातकं (११)

- B. 198 ६६. न खो मे रुच्चति आळि, पूतिमंसस्स पेक्खना ।
१० एतादिसा सखारस्मा, आरका परिवज्जये ॥
६७. उम्मत्तिका अयं वेणी, वण्णेति पतिनो सखि ।
पज्झायि^५ पटिगच्छन्ति, आगतं मेण्ड^६ मातरं ॥
६८. त्वं खोसि सम्म उम्मत्तो, दुम्मेधो अविचक्खणो ।
यो^७ त्वं मतालयं कत्वा, अकालेन विपेक्खसि ॥
- १५ ६९. न अकाले विपेक्खेय्य, काले पेक्खेय्य पण्डितो ।
पूतिमंसो व पज्झायि, यो अकाले विपेक्खति ॥
१००. पियं खो आळि मे होतु, पुण्णपत्तं ददाहि मे ।
पति सञ्जीवितो मय्हं, एय्यासि पियपुच्छिका^८ ॥
१०१. पियं खो आळि ते होतु, पुण्णपत्तं ददामि ते ।
२० महता^९ परिवारेन,^{१०} एस्सं^{११} कयिराहि^{११} भोजनं ॥
१०२. कीदिसो तुय्हं परिवारो, येसं काहामि भोजनं ।
किं नामका च ते सद्द्वै, तं^{१२} मे अक्खाहि पुच्छिता ॥

१. हेत्थ - सी०, स्या० । २. तत्थ पमत्तो - स्या० । ३. व्यसनं - सी०, रो० । ४. मातुगामाहि - रो० । ५. पज्झायि - सी०, रो० । ६. मेळ - सी०, रो० । ७. सौ - स्या० । ८. पियपुच्छिता - स्या० । ९. महता च - रो० । १०. परिवारेन - स्या० । ११-११. एस्सं कयिरासि - रो० । १२. ते - सी०, स्या०, रो० ।

१०३. मालियो चतुरक्खो च, पिङ्गियो^१ अथ जम्बुको ।
एदिसो मय्हं परिवारो, तेसं कयिराहि भोजनं ॥
१०४. निक्खन्ताय अगारस्मा, भण्डकं पि विनस्सति ।
आरोग्यं^२ आळिनो वज्जं, इधेव वसमागमा ति ॥

४३८. दहरजातकं^३ (१२)

१०५. यो ते पुत्तके अखादि^४, दिन्नभत्तो अद्दसके ।
तस्मिं दाठं^५ निपातेहि, मा ते मुच्चित्थं^६ जीवतो^७ ॥ 5
१०६. आकिण्णलुद्धो पुरिसो, धातिचेलं^८ वं मक्खितो ।
पदेसं तं न पस्सामि, यत्थ दाठं निपातये ॥ B 199
१०७. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।
सब्बं चे पथविं दज्जा, नेव नं अभिराधये^९ ॥ 10
१०८. किन्नु सुबाहु तरमानरूपो,
पच्चागतोसि सह माणवेन ।
किं किच्चमत्थं इधमत्थि तुय्हं,
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं ॥
१०९. यो ते सखा ददरो साधुरूपो,
तस्स वधं परिसङ्कामि अज्ज ।
पुरिसस्स कम्मायतनानि सुत्वा,
नाहं सुखि ददरं अज्ज मञ्जे ॥ 15
११०. कानिस्स कम्मायतनानि अस्सु,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय^{१०} ।
कं वा पटिञ्जं पुरिसस्स सुत्वा,
परिसङ्कसि ददरं माणवेन ॥ 20

१. पिङ्गलो - सी० । २. अरोगं - स्या० । ३. तित्तिरजातकं - सी०, रो० । ४. अक्खादि - स्या० । ५. दाठा - स्या० । ६. मुच्चित्थं - स्या० । ७. जीवको - स्या० । ८-८. धातिचेलं - स्या० । ९. अभिराधये - सी० । १०. वत्तिसमोधानताय - रो० ।

१११. चिण्णा कलिङ्गा चरिता वणिज्जा,
वेत्ताचरो^१ सङ्कुपथो पि चिण्णो ।
नटेहि चिण्णं सह वाकुरेहि^२,
दण्डेन^३ युद्धं पि समज्जमज्जे ॥

५ ११२. बद्धा^४ कुलीका^५ मितमाळहकेन,
अक्खा जिता संयमो अब्भतीतो ।
अब्बाहितं^६ पुब्बकं^७ अङ्कुरत्तं,
हत्था दड्ढा पिण्डपटिग्गहेन ॥

B. 200

10

११३. तानिस्स कम्मायतनानि अस्सु^८,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय ।
यथा अयं दिस्सति लोमपिण्डो,
गावो हता किं पन दहरस्सा ति ॥

नवकनिपातं निद्रितं ।

तस्सुद्धानं

15

वरगिज्ज समज्जन^९ हंसवरो,
निधिसव्हय हारित पाटलिको ।
अजरामर धङ्कु तित्तिक्ख कुतो,
अथ द्वादस पेक्खन दहरिभी ति ॥

— : ० : —

१. वेत्ताचरो—सी०, स्या०, रो० । २. वाकुरेहि—रो० । ३. दण्डेहि—रो० ।
४. बद्धा—स्या० । ५. कुलीका—सी०, रो० । ६. अप्पहितं—सी०, स्या०; अब्बुहितं—
रो० । ७. पुप्फकं—सी०, स्या०, रो० । ८. अस्सु—रो० । ९. समज्जनं—स्या० ।

१०. दसकनिपातो

४३९. चतुद्वारजातकं (१)

१. चतुद्वारमिदं नगरं, आयसं दळहपाकारं^१ ।
ओरुद्वपटिरुद्धोस्मि, किं पापं पकतं मया ॥
२. सब्वे अपिहिता द्वारा, ओरुद्धोस्मि यथा दिजो ।
किमाधिकरणं यक्ख, चक्काभिनिहतो अहं ॥
३. लद्धा सतसहस्सानि, अतिरेकानि वीसति ।
अनुकम्पकानं जातीनं, वचनं सम्म नाकरि ॥
४. लङ्घिं समुदं पक्खन्दि, सागरं अप्पसिद्धिकं^२ ।
चतुब्भि अट्टज्झग्गमा, अट्टाहि पि च सोळस ॥
५. सोळसाहि च वार्त्तिस, अत्रिच्छं^३ चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥
६. उपरिविसाला^४ दुप्पूरा^५, इच्छा विसटगामिनी^६ ।
ये च तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
७. बहुभण्डं^७ अवहाय^८, मग्गं अप्पटिवेक्खिय ।
येसं चेतं असङ्घातं, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
८. कम्मं समेक्खे विपुलं च भोगं,
इच्छं न सेवेय्य अनत्थसंहितं ।
करेय्य वाक्यं अनुकम्पकानं,
तं तादिसं नातिवत्तेय्य चक्कं ॥
९. कीवचिरं^९ नु मे यक्ख, चक्कं सिरसि ठस्सति ।
कति वस्ससहस्सानि, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

B. 201

10

15

20

१. दळहतोरणं-स्या० । २. अप्पसिद्धियं-स्या० । ३. अत्रिच्छा-रो० । ४-४. उपरिविसालं दुप्पूरं-सी०, स्या० । ५. विसरगामिनि-सी०, रो० ; ० गामिनं-स्या० । ६. बहुभण्डं-सी०, रो० । ७. अवहाय-सी० । ८-८. कीवचिरं-स्या० ।

१०. अतिसरो पच्चसरो^१, मित्तविन्द सुणोहि मे ।
चक्कं ते सिरसि^२ माविद्धं, न तं जीवं पमोक्खसी ति ॥

४४०. कण्हजातकं (२)

B. 202

5

११. कण्हो वतायं पुरिसो, कण्हं भुञ्जति भोजनं ।
कण्हे भूमिपदेसस्मिं^३, न मय्हं मनसो पियो ॥

१२. न कण्हो तचसा होति, अन्तोसारो हि ब्राह्मणो ।
यस्मिं पापानि कम्मनि, स वे कण्हो सुजम्पति ॥

१३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^४ सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

10

१४. वरञ्चे मे अदो सक्क, सच्चभूतानमिस्सर ।
सुनिक्कोधं सुनिद्दोसं, निल्लोभं वुत्तिमत्तनो ।
निस्नेहमभिकङ्खामि, एते मे चतुरो वरे ॥

१५. किं नु कोधे^५ वा^६ दोसे वा, लोभे स्नेहे च^७ ब्राह्मण ।
आदीनवं त्वं^८ पस्ससि^९, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

15

१६. अप्पो हुत्वा बहु होति, वड्डते सो अखन्तिजो ।
आसङ्गी बहुपायासो, तस्मा कोधं न रोचये ॥

१७. दुट्ठस्स फरुसा^{१०} वाचा, परामासो अनन्तरा ।
ततो पाणि ततो दण्डो, सत्थस्स परमा गति ।
दोसो कोधसमुट्ठानो, तस्मा दोसं न रोचये ॥

20

१८. आलोपसाहसाकारा^{११}, निकती^{१२} वञ्चनानि च ।
दिस्सन्ति लोभधम्मेषु, तस्मा लोभं न रोचये ॥

१९. स्नेहसङ्गथिता^{१३} गन्था, सेन्ति मनोमया पुथू ।
ते भुसं उपतापेन्ति, तस्मा स्नेहं न रोचये ॥

१. अच्चसरो-सी०, स्या०, रो० । २. सिरस्मि-स्या० । ३. भूमिपदेसस्मिं-स्या० । ४. पटिरूपे-स्या० । ५-५. कोधेव-सी०, रो० । ६. व-स्या० । ७-७. सम्मससि-सी०, स्या०; सम्पस्ससि-रो० । ८. पठमा-रो० । ९. सहसाकारा-सी०, रो० । १०. निकति-स्या० । ११. स्नेहसङ्गन्थिता-स्या० ।

२०. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
२१. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
अरञ्जे मे विहरतो, निच्चं एकविहारिनो ।
आवाधा मा^१ उप्पज्जेय्युं, अन्तरायकरा भुसा ॥ 5
२२. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥ B. 203
२३. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मनो वा सरीरं वा, मं-कते^३ सक्क कस्सचि ।
कदाचि उपहञ्जेथ, एतं सक्क वरं वरे ति ॥ 10

४४१. चतुपोसथियजातकं^१ (३)

२४. यो कोपनेय्ये न करोति कोपं,
न कुञ्जति सप्पुरिसो कदाचि ।
कुद्धो पि सो नाविकरोति कोपं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥
२५. ऊनूदरो^४ यो सहते जिघच्छं,
दन्तो तपस्सी मितपानभोजनो ।
आहारहेतु न करोति पापं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 15
२६. खिड्ढं रति विप्पजहित्वान^५ सब्बं,
न चालिकं भाससि किञ्चि लोके ।
विभूसट्ठाना^६ विरतो मेधुनस्मा,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 20
२७. परिग्गहं लोभधम्मं च सब्बं,
यो वे परिञ्जाय परिच्चजेति ।

१. न-स्या०, रो० । २. ०कुते-स्या० । ३. चतुपोसथिक०-सी०; चतुपोसथ०-स्या० । ४. औनूदरो-स्या० । ५. विप्पजहेत्व-सी० । ६. विभूसनट्ठाना-सी०, स्या० ।

दन्तं ठितत्तं अममं निरासं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥

२८. पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्ज^१,
कथासु^२ नो विग्गहो अत्थि जातो ।
छिन्दज्ज कह्वं विचिकिच्छित्तानि,
तदज्ज^३ कह्वं वितरेमु सब्बे ॥

5

B. 204

२९. ये पण्डिता अत्थदसा^४ भवन्ति,
भासन्ति ते योनिसो तत्थ काले ।
कथं नु कथानं अभासितानं,
अत्थं नयेय्युं कुसला जनिन्दा ॥

10

३०. कथं हवे भासति नागराजा,
गरुळो^५ पन वेनतेय्यो किमाह^६ ।
गन्धव्वराजा पन किं वदेसि^७,
कथं पन कुरुनं राजसेट्ठो ॥

15

३१. खन्तिं हवे भासति नागराजा,
अप्पाहारं गरुळो वेनतेय्यो ।
गन्धव्वराजा रतिविप्पहानं,
अकिञ्चनं कुरुनं राजसेट्ठो ॥

20

३२. सब्बानि एतानि सुभासितानि,
न हेत्थ दुब्भासितमत्थि किञ्चि ।
यस्मिं च एतानि पतिट्ठितानि,
अरा व नाभ्या^८ सुसमोहितानि ।
चतुब्धि धम्मोहि समङ्गिभूतं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥

25

३३. तुवं हि^९ सेट्ठो त्वमनुत्तरोसि,
त्वं धम्मगू धम्मविदू सुमेधो ।

१. ०मनोमपञ्ज-स्या० । २. गाथासु-सी० । ३. तयज्ज-सी० । ४. अत्थदस्सा-
सी० । ५-५. कथं पन गरुळो वेनतेय्यो-सी० । ६. वदेति-सी० । ७. नग्भा-स्या० । ८.
नु-सी०, रो० ।

पञ्चाय पञ्चं समधिगहेत्वा^१,
 अच्छेच्छि^२ धीरो विचिकिच्छितानि ।
 अच्छेच्छि कङ्खं विचिकिच्छितानि,
 चुन्दो^३ यथा नागदन्तं खरेण ॥

३४. नीलुप्पलाभं विमलं अनग्घं,
 वत्थं इदं^४ धूमसमानवण्णं ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

5

३५. सुवण्णमालं सतपत्तफुल्लितं^५,
 सकेसरं रत्नसहस्समण्डितं^६ ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

B. 205

10

३६. मणिं अनग्घं रुचिरं पभस्सरं,
 कण्ठावसत्तं मणिभूसितं मे ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

15

३७. गवं सहस्सं उसभं च नागं,
 आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते गामवरानि सोळस ॥

20

३८. सारिपुत्तो तदा नागो, सुपण्णो पन कोलितो ।
 गन्धब्बराजा अनुरुद्धो, राजा आनन्द पण्डितो ।
 विधुरो बोधिसत्तो च^७, एवं धारेथ जातकं ति ॥

१. समधिगहेत्वा-स्या० । २. अच्छेज्जि-स्या० । ३. छिन्दे-स्या० । ४. इदं-
 सी० । ५. सतपत्तफुल्लं-सी० । ६. रत्नसहस्समण्डितं-सी० । ७. व-स्या० ।

४४२. सहजजातकं (४)

३६. बहुस्सुतो सुतधम्मोसि सहजं,
दिट्ठा तया समणब्राह्मणा च ।
अथक्खणे दस्सयसे विलापं,
अञ्जो नु को ते पटिमन्तको मया ॥

5

४०. सुग्भू^१ सुभा सुप्पटिमुक्ककम्बु^२,
पग्गय्ह सोवण्णमयाय पातिया^३ ।
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेति,
सद्धावित्ता^४ तमहं नो ति ब्रूमि ॥

B. 206

10

४१. एतादिसं ब्राह्मण दिस्वान^५ यक्खं,
पुच्छेय्य पोसो सुखमासिसानो^६ ।
उट्ठेहि नं^७ पञ्जलिकाभिपुच्छ,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

15

४२. यं त्वं सुखेनाभिसमेक्खसे मं,
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेसि ।
पुच्छामि तं नारि महानुभावे,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

20

४३. देवी अहं सहज महानुभावा,
इधागता सागरवारिमज्जे ।
अनुकम्पिका नो च पदुट्ठचित्ता,
तवेव^८ अत्थाय इधागतास्मि^९ ॥

४४. इधन्नपानं सयनासनं च,
यानानि नानाविविधानि सहजं ।
सब्बस्स त्याहं पटिपादयामि,
यं किञ्चि तुय्हं मनसाभिपत्थितं ॥

१. सुग्भा-स्या० । २. सुप्पटिमुत्तकम्बु-सी०; सुप्पटिमुक्ककम्बु-स्या० । ३. पाटिया-स्या० । ४. सद्धाचित्ता-सी०, रो० । ५. दिस्व-सी० । ६. सुखमासिसानो-स्या० । ७. तं-सी० । ८. तमेव-सी० । ९. इधागतोस्मि-सी० ।

४५. यं किञ्चि यिट्ठं च^१ हुतं च^२ मय्हं,
सब्बस्स नो इस्सरा त्वं सुगत्ते ।
सुसोणि^३ सुब्बमु^४ सुविलग्गमज्जे^५,
किस्स मे कम्मस्स अयं विपाको ॥
४६. घम्मे पथे ब्राह्मण एकभिक्षुं,
उग्घट्टपादं^६ तसितं किलन्तं ।
पटिपादयी सङ्खं उपाहनानि^७,
सा दक्खिणा कामदुहा तवज्ज ॥
४७. सा होतु नावा फलकूपपन्ना,
अनवस्सुता एरकवातयुत्ता ।
अज्जस्स यानस्स न^८ हेत्थ^९ भूमि,
अज्जेव मं मोल्लिनि^{१०} पापयस्सु ॥
४८. सा तत्थ^{११} वित्ता^{१२} सुमना पतीता,
नावं सुचित्तं अभिनिम्मिनित्वा ।
आदाय सङ्खं पुरिसेन सट्ठि,
उपानयी नगरं साधुरम्मं ति ॥

५

B. 207

10

15

४४३. चूलबोधिजातकं^{११} (५)

४९. यो ते इमं विसालक्खिं, पियं सम्हितभासिनि^{१३} ।
आदाय बला गच्छेय्य, किं नु कयिरासि ब्राह्मण ॥
५०. उप्पज्जे^{१४} मे न मुच्चेय्य^{१५}, न मे मुच्चेय्य जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, खिप्पमेव निवारये ॥
५१. यं नु पुब्बे विकत्थित्थो^{१६}, बलम्हि व अपस्सितो ।
स्वज्ज^{१७} तुण्हकतो^{१८} दानि, सङ्खाटिं सिव्वमच्छसि ॥

20

१-१. व हुतं व-सी० । २. सुसोणि-सी०, स्या० । ३. सुब्ब-सी०; सुब्बा-
स्या० । ४. सुविलग्गमज्जे-स्या० । ५. उस्सट्टपादं-स्या० । ६. उपाहनाहि-सी०, रो० ।
७-७. नहत्थि-रो० । ८. मोल्लिनि-सी०, स्या० । ९. तुत्थ-स्या० । १०. चित्ता-स्या० ।
११. चूलबोधिजातकं-सी०, स्या० । १२. सम्मित्तभासिनि-सी०, रो०; सम्मित्तल्लभासिनि-
स्या० । १३. उप्पज्ज-सी०, रो० । १४. मच्चय्य-स्या० । १५. विकत्थितो-सी०,
स्या० । १६. स्वाज्ज-स्या० । १७. तुण्हीकतो-सी० ; तुण्हक्कतो-रो० ।

५२. उप्पज्जि मे न मुच्चित्थ, न मे मुच्चित्थ जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, खिप्पमेव निवारयि ॥
५३. किं ते उप्पज्जि नो मुच्चि, किं ते न मुच्चि जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, कतमं त्वं निवारयि ॥
- 5 ५४. यम्हि जाते न पस्सति, अजाते साधु पस्सति ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
५५. येन जातेन नन्दन्ति, अमित्ता दुक्खमेसिनो ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
- B. 208 ५६. यस्मिं च जायमानम्हि^१, सदत्थं नाववुज्जति ।
10 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
५७. येनाभिभूतो कुसलं जहाति,
परक्करे विपुलं चा पि अत्थं ।
स भीमसेनो बलवा पमद्दी^२,
कोधो महाराज न मे अमुच्चथ ॥
- 15 ५८. कट्ठस्मिं मत्थमानस्मिं^३, पावको नाम जायति ।
तमेव कट्ठं ड्हति, यस्मा सो जायते गिनि ॥
५९. एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
सारम्भा जायते कोधो, सो पि तेनेव ड्हति ॥
६०. अग्गी व तिणकट्ठस्मिं, कोधो यस्स पवड्ढति ।
20 निहीयति तस्स यसो, काळपक्खे व चन्दिमा ॥
६१. अनेधो^४ धूमकेतू व, कोधो यस्सूपसम्मति ।
आपूरति तस्स यसो, सुक्कपक्खे व चन्दिमा ति ॥

४४४. कण्हदीपायनजातकं^५ (६)

६२. सत्ताहमेवाहं पसन्नचित्तो,
पुञ्जत्थिको आचरि^६ ब्रह्मचरियं ।

१. जायमानस्मिं-सी०, स्या० । २. पमदि-स्या० । ३. मन्थमानस्मि-रो० ।
४. अनिन्धो-सी०; अनिन्धो-स्या० । ५. मण्डव्यजातकं-स्या० । ६. अचरि-सी०,
रो०; आचरि-स्या० ।

- अथापरं यं चरितं ममेदं^१,
 वस्सानि पञ्चास समाधिकानि ॥
 अकामको वा पि^२ अहं चरामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 5
६३. यस्मा दानं नाभिनन्दिं कदाचि^३,
 दिस्वानहं^४ अतिथिं वासकाले ।
 न चा पि मे अप्पियतं अवेदुं,
 बहुस्सुता समणब्राह्मणा^५ च ॥
 अकामको वा पि अहं ददामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 10
६४. आसीविसो तात पहूततेजो,
 यो तं अदंसी^६ सचरा^७ उदिच्च^८ ।
 तस्मिं च मे अप्पियताय अज्ज,
 पितरि च ते नत्थि कोचि विसोसो ।
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु,
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 15
६५. सन्ता दन्तायेव^९ परिब्बजन्ति,
 अञ्जत्र कण्ठा अनकामरूपा^{१०} ।
 दीपायन किस्स जिगुच्छमानो,
 अकामको चरसि ब्रह्मचरियं ॥ 20
६६. सद्धाय निक्खम्म पुनं^{११} निवत्तो,
 सो एल्लमूगो^{१२} व वालो^{१३} वतायं ।

१. ममइदं-स्या० ; ममायिदं-रो० । २. हि-रो० । ३. दिस्वानाहं-सी० ।

४. समणाब्राह्मणा-सी० । ५. अदंसी-स्या० । ६. बिलरा-सी० ; विळारा-स्या० ; पतरा-रो० । ७. उदिच्च-स्या० । ८. दन्ताये च-स्या० । ९. नत्पाकामरूपा-म० ।

१०. पुन-स्या० । ११-११. एल्लमूगो चपलो-स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको चरामि ब्रह्मचरियं ।
विञ्जुप्पसत्थं च सतं च ठानं,
एवम्पहं पुञ्जकरो भवामि ॥

B. 210 5

६७. समणे तुवं ब्राह्मणे अद्विके च,
सन्तप्पयासि अन्नपानेन भिक्खं ।
ओपानभूतं व घरं तव यिदं,
अन्नेन पानेन उपेतरूपं ।
अथ किस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददासि ॥

10

६८. पितरो च मे आसुं^१ पितामहा च,
सद्धा अहुं^२ दानपती वदञ्जू ।
तं कुल्लवत्तं^३ अनुवत्तमानो,
माहं कुले अन्तिमगन्धनो^४ अहुं ।
एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददामि ॥

15

६९. दह्रिं कुमारिं असमत्थपञ्जं,
यं तानयिं जातिकुला सुगत्ते ।
न चा पि मे अप्पियत्तं अवेदि,
अञ्जत्र कामा परिचारयन्ता^५ ।
अथ केन वण्णेन मया ते^६ भोत्ति,
संवासधम्मो अहु एवरूपो ॥

20

७०. आरा दूरे नयिध कदाचि अत्थि,
परम्परा नाम कुले इमस्मिं ।
तं कुल्लवत्तं अनुवत्तमाना,
माहं कुले अन्तिमगन्धिनी अहुं ।

25

१. आसु - स्या० । २. अहु - सी०; अहु - स्या० । ३. कुल्लवत्तं - स्या० । ४. अन्तिम-
गन्धिनी - सी०; ० गन्धिनी - स्या०, रो० । ५. परिचारयन्ती - सी०, रो० । ६. हि - स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमाना,
अकामिका पद्धचराम्हि^१ तुय्हं ॥

७१. मण्डव्य भासिं^२ यमभासनेय्यं^३,
तं खम्यतं पुत्तकहेतु^४ मज्ज^५ ।
पुत्तपेमा न इध परत्थि किञ्चि,
सो नो अयं जीवति यञ्जदत्तो ति ॥

B. 211

5

४४५. निग्रोधजातकं (७)

७२. न वाहमेतं^६ जानामि, को वायं कस्स वा^७ ति वा ।
यथा साखो चरि^८ एवं, निग्रोध किन्ति मञ्जसि ॥
७३. ततो गलविनीतेन, पुरिसा नीह्रिसु मं ।
दत्त्वा मुखपहारानि^९, साखस्स वचनंकरा ॥
७४. एतादिसं दुम्मतिना, अकतञ्जुनं^{१०} दुब्बिना ।
कतं अनरियं साखेन, सखिना ते जनाधिप ॥
७५. न वाहमेतं जानामि, न पि मे कोचि संसति ।
यं मे त्वं सम्म अक्खासि, साखेन कारणं^{११} कतं ॥
७६. सखीनं साजीवकरो^{१२}, मम साखस्स चूभयं ।
त्वं नोसिस्सरियं दाता, मनुस्सेसु महन्ततं^{१३} ।
तयामा^{१४} लब्भिता^{१५} इद्धी, एत्थ मे नत्थि संसयो ॥
७७. यथा पि बीजमग्गिम्हि^{१६}, ड्य्हति न विरुहति ।
एवं कतं असप्पुरिसे, नस्सति न विरुहति ॥
७८. कतञ्जुम्हि च पोसम्हि, सीलवन्ते अरियवुत्तिने ।
सुखेत्ते विय बीजानि, कतं तम्हि न नस्सति ॥

10

15

20

१. बद्धचरामि-सी०; पट्टचरामि-स्या० । २-२. भासिस्सं अभासनेय्यं-सी०, स्या०, रो० । ३-३. पुत्तहेतु ममज्ज-सी०, स्या० । ४. वाहमेतं-सी० । ५. वा-सी० । ६. वदो-सी० रो०; वदि-स्या० । ७. मुखपहारानि-स्या० । ८. अकतञ्जुन-सी०; अकतञ्जेन-स्या० । ९. कट्टनं-सी०, स्या० । १०. साजीवकुरो-स्या० । ११. महन्ततं-स्या० । १२. तुय्हम्हा-स्या०; तयम्हा-सी० । १३. लब्भिता-सी० । १४. बीजं अग्गिस्मि-सी०; बीजं अग्गिस्मि-स्या० ।

७६. इमं^१ जम्मं नेकतिकं, असप्पुरिसचिन्तकं ।
हनन्तु साखं सत्तीहि^२, नास्स इच्छामि जीवितं ॥
८०. खम^३ तस्स^४ महाराज, पाणा न^५ पटिआनया^६ ।
खम देव असप्पुरिसस्स, नास्स इच्छामहं वधं ॥
८१. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यं चे साखस्मि^७ जीवितं ति ॥

४४६. तक्कलजातकं (८)

८२. न तक्कला सन्ति न आलुवानि^१,
न बिळालियो न कळम्बानि तात ।
एको अरञ्जम्हि सुसानमज्जे,
किमत्थिको तात खणासि कासुं ॥
८३. पितामहो तात सुदुब्बलो ते,
अनेकव्याधीहि दुखेन^२ फुट्ठो ।
तमज्जहं निखणिस्सामि^३ सोब्भे,
न हिस्स तं जीवितं रोचयामि ॥
८४. सङ्कप्पमेतं पटिलद्ध पापकं^४,
अच्चाहितं कम्म^५ करोसि लुद्धं ।
मया पि तात पटिलच्छसे तुवं,
एतादिसं कम्म जरूपणीतो ।
तं कुल्लवत्तं^६ अनुवत्तमानो,
अहं पि तं निखणिस्सामि सोब्भे ॥
८५. फरुसाहि वाचाहि पकुब्बमानो,
आसज्ज मं त्वं वदसे कुमार ।

१. इमञ्च-स्या० । २. सत्तीहि-सो० । ३-३. सम्पत्तस्स-सो० । ४-४. दुप्पटि-
आनया-सी०, स्या०, रो० । ५. साखस्मिं-सी० । ६. आलुवानि-सी०, स्या०, रो० ।
७. दुक्खेहि-स्या० । ८. निखणिस्सामि-स्या० । ९. पापं-सी० । १०. कम्म-स्या० ।
११. कुल्लवत्तं-स्या० ।

पुत्तो ममं ओरसको समानो,
अहितानुकम्पी मम^१ त्वंसि पुत्त ॥

८६. न ताहं^२ तात अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी ते अहं^३ पि^४ तात ।
पापं च तं कम्म पकुब्बमानं,
अरहामि नो वारयितुं ततो^५ ॥

B. 213

5

८७. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ^६,
अदूसके हिंसति पापधम्मो ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो निरयं उपेति^७ ॥

10

८८. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ,
अन्नेन पानेन उपट्ठहाति ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो सुगतिं उपेति ॥

८९. न मे त्वं पुत्त अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी मे त्वंसि पुत्त ।
अहं च तं^८ मातरा वुच्चमानो,
एतादिसं कम्म करोमि लुहं ॥

15

९०. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।
निद्धापये^९ तं च^{१०} सका अगारा,
अञ्जं पि ते सा दुक्खमावहेय्य^{१०} ॥

20

९१. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।

१. मे-सी०, स्या० । २. त्वाहं-स्या० । ३-३. अहं-स्या० । ४. ततो हि-
स्या० । ५. वसिट्ठ-सी०, रो० । ६. परेति-रो० । ७. ते-स्या० । ८. निद्धामसे-सी०,
रो० । ९. सी० पोत्यके नरिय । १०. दुक्खमावहेय्य-सी० ।

दन्ता करेणू^१ व^२ वसूपनीता,
सा पापधम्मा पुनरावजातू ति ॥

४४७. महाधम्मपालजातकं (९)

B. 214

5

६२. किं ते वतं किं पन ब्रह्मचरियं,
किस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको ।
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं,
कस्मा तु^३ तुम्हं दहरा न मिय्यरे^४ ॥

10

६३. धम्मं चराम न मुसा भणाम,
पापानि कम्मनि परिवज्जयाम^५ ।
अनरियं परिवज्जेमु^६ सव्वं,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

15

६४. सुणोम धम्मं असतं सतं च,
न चा पि धम्मं असतं रोचयाम ।
हित्वा असन्ते न जहाम सन्ते,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

20

६५. पुब्बे व दाना सुमना भवाम,
ददम्पि वे^७ अत्तमना भवाम ।
दत्त्वा पि वे नानुत्तप्पाम^८ पच्छा,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६६. समणे मयं ब्राह्मणे अट्टिके च,
वनिव्वके याचनके दलिद्दे ।
अन्नेन पानेन अभितप्पयाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६७. मयं च भरियं नातिक्कमाम,
अम्हे^९ च भरिया^{१०} नातिक्कमन्ति ।

१-१. कणेणूव-सी० । २. हि-सी० । ३. मीयरे-सी०, रो० । ४. विवज्जयाम-
सी०, स्या०, रो० । ५. परिवज्जेम-स्या० । ६. चे-सी० । ७. नानुत्तप्पाम-स्या० ।
८-८. भरिया पि अम्हे-स्या० ।

अञ्जत्र ताहि ब्रह्मचरियं चराम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिथ्यरे ॥

६८. पाणातिपाता विरमाम सब्बे,
लोके अदिन्नं परिवज्जयाम ।

B, 215

अमज्जपा नो पि मुसा भणाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिथ्यरे ॥

5

६९. एतासु वे जायरे सुत्तमासु,
मेधाविनो होन्ति पहूतपञ्चा^१ ।
बहुस्सुता वेदगुनो^२ च होन्ति,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिथ्यरे ॥

10

१००. माता पिता^३ च^४ भगिनी भातरो च,
पुत्ता च दारा च मयं च सब्बे ।
धम्मं चराम परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिथ्यरे ॥

१०१. दासा च दास्यो^५ अनुजीविनो च,
परिचारका कम्मकरा च सब्बे ।
धम्मं चरन्ति परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिथ्यरे ॥

15

१०२. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारिं,
धम्मो सुचिण्णो सुखमावहाति ।
एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गतिं गच्छति धम्मचारी ॥

20

१०३. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारिं,
छत्तं महन्तं विय वस्सकाले ।
धम्मेन गुत्तो मम धम्मपालो,
अञ्जस्स अट्ठीनि सुखी कुमारो ति ॥

25

१. बहूतपञ्चा—स्या० । २. वेदगुना—स्या० । ३-३. पितरो—स्या० । ४. दस्यो—
सी०, रो०; दासी—स्या० ।

४४८. कुक्कुटजातकं (१०)

B. 216

१०४. नास्मसे कतपापम्हि, नास्मसे अलिकवादिने ।
नास्मसे^१ अत्तत्थपञ्जम्हि^२, अतिसन्ते पि नास्मसे ॥
१०५. भवन्ति हेके पुरिसा, गोपिपासिकजातिका^३ ।
घसन्ति मञ्जे मित्तानि, वाचाय न च कम्मुना ॥
१०६. सुखञ्जलिपग्गहिता, वाचाय पलिगुण्ठिता^४ ।
मनुस्सफेग्ग नासीदे^५, यस्मिं नत्थि कतञ्जुता ॥
१०७. न हि अञ्जञ्जचित्तानं^६, इत्थीनं पुरिसान वा ।
नानाविकत्वा^७ संसग्गं, तादिसं पि च^८ नास्मसे^९ ॥
१०८. अनरियकम्ममोक्कन्तं, अत्थेतं^{१०} सब्बघातिनं ।
निसितं व पटिच्छन्नं, तादिसं पि च नास्मसे ॥
१०९. मित्तरूपेनिधेकच्चे^{११}, साखल्येन^{१२} अचेतसा ।
विविधेहि उपायन्ति^{१३}, तादिसं पि च नास्मसे ॥
११०. आमिसं वा धनं वा पि, यत्थ पस्सति तादिसो ।
दुग्भिं^{१४} करोति दुम्मेधो, तं च हत्त्वान^{१५} गच्छति ॥
१११. मित्तरूपेन बह्वो, छद्वा सेवन्ति सत्तवो ।
जहे कापुरिसे हेते, कुक्कुटो विय सेनकं ॥
११२. यो च उप्पतितं अत्थं, न^{१६} खिप्पमनुबुज्झति^{१७} ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च^{१८} अनुतप्पति ॥
११३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, कुक्कुटो विय सेनका ।

१-१. नास्म सत्तदुपञ्जम्हि-सी० । २. गोपिपासकजातिका-सी०, रो० । ३. पळिगुण्ठिता-सी० । ४. नासीदे-स्या० । ५. अञ्जञ्जचित्तानं-स्या० । ६. नानाव-
कत्वा-सी०, रो० । ७-७. न विस्ससे-स्या०; नास्मसे-सी० । ८. अत्थेनं-सी०; अत्थेतं-
स्या०, रो० । ९. मित्तवसेनिधेकच्चे-स्या० । १०. साखल्येन-सी० । ११. उपायेहि-
सी० । १२. दुग्भिं-सी० । १३. भत्त्वान-सी०, रो० । १४-१४. खिप्पमेव न बुज्झति-
स्या० । १५. च-स्या० ।

११४. तं तादिसं कूटमिवोद्धृतं वने,
अधम्मिकं निच्चविधंसकारिनं ।
आरा विवज्जेय्य नरो विचक्खणो,
सेनं यथा कुक्कुटो वंसकानने ति ॥

४४९. मट्टकुण्डलीजातकं (११)

११५. अलङ्कृतो मट्टकुण्डली^१,
मालधारी^२ हरिचन्दनुस्सदो ।
बाहा पग्गय्ह कन्दसि,
वनमज्जे किं दुक्खितो तुवं ॥

5 B, 217

११६. सोवण्णमयो पभस्सरो,
उप्पन्नो रथपञ्जरो मम ।
तस्स चक्कयुगं न विन्दामि,
तेन दुक्खेन जहामि जीवितं ॥

10

११७. सोवण्णमयं मणीमयं,
लोहमयं अथ रूपियामयं^३ ।
पावद रथं करिस्सामि^४ ते,
चक्कयुगं पटिपादयामि^५ तं ॥

15

११८. सो^६ माणवो तस्स पावदि,
चन्दिमसुरिया^७ उभयेत्थं^८ भातरो ।
सोवण्णमयो रथो मम,
तेन चक्कयुगेन सोभति ॥

20

११९. बालो खो त्वंसि माणव,
यो त्वं पत्थयसे^९ अपत्थियं^{१०} ।
मञ्जामि तुवं मरिस्ससि,
न हि त्वं लच्छसि चन्दसूरिय ॥

१. मट्टकुण्डली-सी०, रो० । २. मालधारी-सी०, रो० । ३. रूपियमयं-स्या० ।
४. कारयामि-सी०, रो० । ५. पटिलाभयामि-स्या० । ६. अथ-स्या० । ७. चन्द-
सूरिया-म० । ८. उभयेत्थं-स्या० । ९. पत्थयसि-स्या० । १०. अपत्थयं-स्या० ।

१२०. गमनागमनं पि दिस्सति,
वण्णघातु उभयेत्थ वीथियो ।
पेतो पन नेव दिस्सति,
को नु खो कन्दतं बाल्यतरो ॥

B. 218 5

१२१. सच्चं खो वदेसि माणव,
अहमेव कन्दतं बाल्यतरो ।
चन्दं विय दारको रुदं,
पेतं कालकताभिपत्थये^१ ॥

10

१२२. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^२, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१२३. अब्बही^३ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१२४. सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणवा ति ॥

४५०. बिलारकोसियजातकं (१२)

15

१२५. अपचन्ता पि दिच्छन्ति^४, सन्तो लद्धान भोजनं ।
किमेव त्वं पचमानो, यं न दज्जा न तं समं ॥
१२६. मच्छेरा च पमादा च, एवं दानं न दिव्यति ।
पुञ्जं आकह्वमानेन, देय्यं होति विजानता ॥
१२७. यस्सेव भीतो न ददाति मच्छरी, तदेवाददतो भयं ।
जिघच्छा च पिपासा च, यस्स भायति मच्छरी ।
तमेव बालं फुसति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥
१२८. तस्मा विनेय्य मच्छेरं, दज्जा दानं मलाभिभू ।
पुञ्जानि^५ परलोकस्मिं, पतिट्ठा होन्ति पाणिनं ॥

20

१. कालकतभिपत्थये-स्या० । २. ओसिञ्चि-स्या० । ३. अब्बुहि-स्या० ।
४. इच्छन्ति-स्या० । ५. पुञ्जं हि-स्या० ।

१२६. दुद्दं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरत्तयो ॥
१३०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति ।
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्मपरायणा ॥
१३१. अप्पस्मेके^२ पवेच्छन्ति, बहुनेके^३ न दिच्छरे ।
अप्पस्मा दक्खिणा दिग्घा, सहस्सेन समं मिता ॥
१३२. धम्मं चरे यो पि समुच्छकं^४ चरे,
दारं च पोसं ददमप्पकस्मिं^५ ।
सतं^६ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३३. केनेस यञ्जो विपुलो महग्घतो^७,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
कथं सतं^८ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३४. ददन्ति हेके विसमे निविट्ठा,
छेत्वा^९ बधित्वा अथ सोचयित्वा ।
सा दक्खिणा अस्सुमुखा सदण्डा,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
एवं सतं सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ति ॥

5 B. 219

10

15

20

४५१. चक्कवाकजातकं (१३)

१३५. वण्णवा अभिरूपोसि, घनो सञ्जातरोहितो ।
चक्कवाक सुरुपोसि, विप्पसन्नमुखिन्द्रियो ॥

१. असतं च—सी०, स्या०, रो० । २. अप्पस्मेके—स्या० । ३. बहुनाके—स्या० ।

४. समुच्छकं—स्या० । ५. ददं अप्पकस्मि पि—रो० । ६. सतं—स्या० । ७. महग्घतो—सी० । ८. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्वि । ९. भत्त्वा—सी०, रो०; घत्त्वा—स्या० ।

१३६. पाठीनं^१ पावुसं मच्छं, बलजं^२ मुञ्जरोहितं ।
गङ्गाय^३ तीरे निसिन्नो^४, एवं भुञ्जसि भोजनं ॥
१३७. न वाहमेतं^५ भुञ्जामि, जङ्गलानोदकानि^६ वा ।
अञ्जत्र सेवालपणका, एतं^७ मे सम्म भोजनं ॥
१३८. न वाहमेतं सहहामि, चक्कवाकस्स भोजनं ।
अहं पि सम्म भुञ्जामि, गामे लोणियतेलियं^८ ॥
१३९. मनुस्सेसु कतं भत्तं, सुचिं^९ मंसूपसेचनं ।
न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तुवं^{१०} ॥
१४०. सम्पस्सं अत्तनि वेरं, हिंसयं^{११} मानुसि पजं ।
उत्तस्तो घससी भीतो, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४१. सब्बलोकविरुद्धोसि^{१२}, धङ्क पापेन कम्मुना ।
लद्धो पिण्डो न पोणेति, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४२. अहं पि सम्म भुञ्जामि, अहिंसं सब्बपाणिनं ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्को^{१३}, असोको अकुतोभयो ॥
१४३. सो करस्सु आनुभावं, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
अहिंसाय चरं^{१४} लोके, पियो होहिंसि ममिव ॥
१४४. यो न हन्ति न घातेति, न जिनाति न जापये ।
मेत्तंसो सब्बभूतेसु, वेरं तस्स न केनची ति ॥

४५२. भूरिपञ्जजातकं^{१५} (१४)

१४५. सच्च किर त्वं^{१६} अपि^{१७} भूरिपञ्ज,
या तादिसी सीरि^{१८} धिती^{१९} मती^{२०} च ।

१. पटीनं-स्या० । २. बलजं-सी०; बलज्जं-स्या०; बालजं-रो० । ३-३. गंगा-तीरे निसिन्नोसि-स्या० । ४. वाहमेतं-सी० । ५. जङ्गलानूदकानि-स्या० । ६. अञ्जं-स्या० । ७. लोणिकतेलिकं-स्या० । ८. सुचि-सी०, स्या० । ९. भवं-सी० । १०. हिंसाय-स्या० । ११. सब्बलोकविरुद्धोसि-सी० । १२. निरासङ्को-स्या०, रो० । १३. चरं-सी०, स्या० । १४. भूरिपञ्जजातकं-सी०; भूरिपञ्जजातकं-स्या० । १५-१५ त्वं-सी०; तुवं पि-स्या० । १६. सिरी-स्या०; सिरि-सी० । १७. धिति-स्या० । १८. मती-सी०; मति-स्या० ।

न तायतेभाववसूपनितं,
यो यवकं भुञ्जसि अप्सूपं ॥

१४६. सुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो,
काला कालं विचिनं छन्दछन्नो ।
अत्थस्स द्वारानि^१ अवापुरन्तो^२,
तेनाहं तुस्सामि यवोदनेन ॥

5

१४७. कालं च अत्वा अभिजीहनाय,
मन्तेहि अत्थं परिपाचयित्वा ।
विजम्भिस्सं^३ सीहविजम्भितानि,
तायिद्विया दक्खसि मं पुना पि ॥

B. 221

10

१४८. सुखी पि^४ हेके न करोन्ति पापं,
अवण्णसंसग्गभया पुनेके ।
पहू समानो विपुलत्थचिन्ती,
किंकारणा मे न करोसि दुक्खं ॥

१४९. न पण्डिता अत्तसुखस्स हेतु,
पापानि कम्मानि समाचरन्ति ।
दुक्खेन फुट्टा खलिता पि सन्ता,
छन्दा च दोसा न जहन्ति धम्मं ॥

15

१५०. येन केनचि वण्णेन, मुदुना दारुणेन वा ।
उद्धरे दीनमत्तानं, पच्छा धम्मं समाचरे ॥

20

१५१. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुब्भो हि पापको ॥

१५२. यस्सा^५ पि^६ धम्मं पुरिसो^७ विजञ्जा,
ये चस्स कङ्खं विनयन्ति सन्तो ।
तं हिस्स दीपं च परायनं च,
न तेन मेत्तिं जरयेथ पञ्जो ॥

25

१. मारानि-सी० । २. अवापुरन्तो-स्या० । ३. विजम्भिस्सं-स्या० । ४. हि-
सी० । ५-५ यस्स हि-सी० । ६. मनुजो-सी० ।

१५३. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
 असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
 राजा न साधु अनिसम्मकारी,
 यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
- 5 १५४. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
 निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

४५३. महामङ्गलजातकं (१५)

B. 222

१५५. किंसु नरो जप्पमधिच्चकाले,
 कं वा विज्जं कतमं वा सुतानं ।
 सो मच्चो अस्मिं च^१ परम्हि लोके,
 10 कथं करो सोत्थानेन गुत्तो ॥
१५६. यस्स देवा पितरो च सब्बे,
 सरीसपा^२ सब्बभूतानि चा पि ।
 मेत्ताय निच्चं अपचितानि होन्ति,
 भूतेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥
- 15 १५७. यो सब्बलोकस्स निवातवुत्ति.
 इत्थीपुमानं सहदारकानं ।
 खन्ता दुरुत्तानमप्पटिकूलवादा,
 अधिवासनं सोत्थानं तदाहु ॥
- 20 १५८. यो नावजानाति सहायमित्ते^३,
 सिप्पेन कुल्याहि^४ धनेन जच्चा ।
 रुचिपञ्जो अत्थकाले मतीमा^५,
 सहायेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१. व - रो० । २. सिरिसपा - सी०, त्या०, रो० । ३. सहायमित्ते - सी०, रो० ।
 ४. कुल्याभि - त्या० । ५. मुतीमा - सी०, रो० ।

१५६. मित्तानि वे यस्स भवन्ति सन्तो,
संविस्सत्था अविस्वादाकस्स ।
न मित्तदुब्धी^१ संविभागी धनेन,
मित्तेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१६०. यस्स भरिया तुल्यवया समग्गा,
अनुब्बता धम्मकामा पजाता ।
कोलिनिया सीलवती पतिब्बता,
दारेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

5

B, 223

१६१. यस्स राजा भूतपती^२ यस्सी,
जानाति सोचेय्यं^३ परक्कमं च ।
अद्वेज्जता सुहृदयं ममं ति,
राजूसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

10

१६२. अन्नं च पानं च ददाति सद्धो,
मालं च गन्धं च विलेपनं च ।
पसन्नचित्तो अनुमोदमानो,
सग्गेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

15

१६३. यमरियधम्मेन पुनन्ति बुद्धा^४,
आराधिता समचरियाय सन्तो ।
बहुस्सुता इसयो सीलवन्तो,
अरहन्तमज्जे सोत्थानं तदाहु ॥

20

१६४. एतानि खो सोत्थानानि लोके,
विञ्जुप्पसत्थानि^५ सुखुद्रयानि^६ ।
तानीध सेवेथ नरो सपञ्जो,
न हि मङ्गले किञ्चनमत्थि सच्चं ति ॥

१. मित्तदुब्धी - सी० । २. भूतपति - म० । ३. सोचेय्य - स्या० । ४. बुद्धा - सी०,
स्था० । ५. विञ्जुप्पसत्थानि - स्या० । ६. सुखिन्द्रियानि - रो० ।

४५४. घटपण्डितजातकं (१६)

१६५. उद्वेहि कण्ह किं सेसि, को अत्थो सुपनेन ते ।
यो पि तुय्हं^३ सको भाता, हृदयं चक्खु^३ च^३ दक्खिणं ।
तस्स वाता बलीयन्ति^४, घटो जप्पति केसव ॥
१६६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रोहिणेय्यस्स केसवो ।
तरमानरूपो बुद्धासि, भातुसोकेन अट्टितो ॥
१६७. किन्नु उम्मत्तरूपो व, केवलं द्वारकं इमं ।
ससो ससो ति लपसि, को नु ते ससमाहरि ॥
१६८. सोवण्णमयं मणीमयं, लोहमयं अथ^५ रुपियामयं^५ ।
सङ्खसिलापवाळमयं, कारयिस्सामि ते ससं ॥
१६९. सन्ति अञ्जे पि ससका, अरञ्जे वनगोचरा ।
ते पि ते आनयिस्सामि, कीदिसं ससमिच्छसि ॥
१७०. न चाहमेते^६ इच्छामि, ये ससा पथविस्सिता^७ ।
चन्दतो ससमिच्छामि, तं मे ओहर केसव ॥
१७१. सो नून मधुरं जाति, जीवितं विजहिस्ससि ।
अपत्थियं^८ यो पत्थयसि, चन्दतो ससमिच्छसि ॥
१७२. एवं चे कण्ह जानासि, यदञ्जमनुसाससि ।
कस्मा पुरे मतं पुत्तं, अज्जा पि मनुसोचसि^९ ॥
१७३. यं न लब्भा मनुस्सेन, अमनुस्सेन वा पुन ।
जातो मे मा मरी^{१०} पुत्तो, कुतो लब्भा अलब्धिभयं ॥
१७४. न मन्ता मूलभेसज्जा, ओसधेहि धनेन वा ।
सक्का आनयितुं कण्ह, यं पेतमनुसोचसि ॥
१७५. यस्स एतादिसा अस्सु, अमच्चा पुरिसपण्डिता ।
यथा निज्जापये अज्ज, घटो^{११} पुरिसपण्डितो ॥

१. घटजातकं - सी०; घटपण्डित० - स्या० । २. तायं - रो० । ३-३. चक्खुं - सी०, रो०; चक्खु - स्या० । ४. बलियन्ति - स्या० । ५-५. अथवा रुपियमयं - स्या० । ६. चाहमेतं - सी०; चाहमेते - स्या०; चाहमेतं - रो० । ७. पठविसिता - सी०, स्या०, रो० । ८. अपत्थयं - स्या० । ९. अनुसोचसि - स्या० । १०. मरि - सी० । ११. घटो - सी०, स्या० ।

१७६. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
 वारिना विय ओसिञ्चं^१, सव्वं निव्वापये दरं ॥
१७७. अब्बहो^२ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^३ ।
 यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१७८. सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
 न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
१७९. एवं करोन्ति सप्पञ्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
 निवत्तयन्ति सोकम्हा, घटो जेट्ठं व भातरं ति ॥

दसकनिपातं निवृत्तं ।

तस्सुद्धानं

दळ्ह कण्ह धनञ्जय सङ्खवरो,
 रज^४ सत्तह^५ कस्स च^६ तक्कलिना ।
 धम्मं^७ कुक्कुट कुण्डलि भोजनदा,
 चक्कवाक सुभूरिस सोत्थि घटो^८ ति ॥

B. 225

10

—:०:—

१. ओसिञ्चि - स्या० । २. अब्बूहि - स्या० । ३. हृदयनिरसितं - सी० । ४. राजा - सी०, स्या० । ५-५. सत्ताहससास - सी०, स्या० । ६. जम्म - सी० । ७. घटो - सी०, स्या० ।

११. एकादसकनिपातो

४५५. मातृपोसकजातकं (१)

B. 226

१. तस्स नागस्स विप्पवासेन,
विरूळहा सल्लकी^१ च कुटजा^२ च^३ ।
कुरुविन्दकरवीरा^४ तिससामा^५ च^६,
निवाते पुप्फिता च कणिकारा ॥
२. कोचिदेव सुवण्णकायुरा^७,
नागराजं भरन्ति पिण्डेन ।
यत्थ राजा राजकुमारो वा,
कवचमभिहेस्सति अल्लम्भितो^८ ॥
३. गण्हाहि नाग कवळं, मा नाग किसको भव ।
बहूनि राजकिच्चानि, तानि^९ नाग करिस्ससि ॥
४. सा नूनसा कपणिका, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
५. का नु ते सा महानाग, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
६. माता मे सा महाराज, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
७. मुञ्चथेतं महानागं, योयं भरति मातरं ।
समेतु मातरा नागो, सह सब्वेहि आतिभि ॥

१. खल्लकियो - स्या० । २-२. कुटजा - स्या० । ३. कुरुविन्दकरवर - सी०; कुरु-
विन्दकरवरा - स्या० । ४-४. भिससामा - सी०; भिससामा च - स्या० । ५. सुवण्णकायूरा -
सी० । ६. असम्भितो - सी०, रो०; असम्भितो - स्या० । ७. यानि - सी०, रो० ।

८. मुत्तो च^१ बन्धना नागो, मुत्तमादाय^२ कुञ्जरो^३ ।
मुहुत्तं अस्सासयित्वा^४, अगमा येन पव्वतो ॥
९. ततो सो नल्लिनि^५ गन्त्वा, सीतं कुञ्जरसेवितं ।
सोण्डायूदकमाहत्वा^६, मातरं अभिसिञ्चथ ॥
१०. कोयं अनरियो देवो, अकालेन पि^७ वस्सति^८ ।
गतो मे अत्रजो पुत्तो, यो मय्हं परिचारको ॥
११. उट्ठेहि अम्म किं सेसि, आगतो त्याहमत्रजो ।
मुत्तोमिह कासिराजेन, वेदेहेन यसस्सिना ॥
१२. चिरं जीवतु सो राजा, कासीनं रट्ठवड्डुतो ।
यो मे पुत्तं पमोचेसि^९, सदा वुद्धापचायिकं^{१०} ति ॥

5 B. 227

10

४५६. जुह्वजातकं (२)

१३. सुणोहि मय्हं वचनं जनिन्द,
अत्थेन जुह्वमिह इधानुपत्तो ।
न ब्राह्मणे अद्विके तिट्ठमाने,
गन्तव्वमाहु द्विपदिन्द^१ सेट्ठ ॥
१४. सुणोमि तिट्ठामि वदेहि ब्रह्मे,
येनासि^२ अत्थेन इधानुपत्तो ।
कं वा त्वमत्थं मयि पत्थयानो,
इधागमा ब्रह्मे तदिद्ध ब्रूहि ॥
१५. ददाहि मे गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि ।
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च मे सादिसी द्वे ददाहि ॥

15

20

१. व-सी०, स्या० । २-२. कासिराजेन पेसितो-सी०, स्या०; मुत्तोमादातो कुञ्जरो-रो० । ३. विस्समिस्वान-सी०; अस्ससित्वान-स्या० । ४. निल्लिनि-स्या०; नल्लिनि-सी० । ५. सोण्डाय उदकमाहत्वा-स्या० । ६-६. पवस्सति-सी०, स्या०; तिवस्सति-रो० । ७. अमोचेसि-सी० । ८. कुट्टपचायिकं-स्या० । ९. दिपदान-सी०, रो०; द्विपदान-स्या० । १०. येनापि-स्या० ।

१६. तपो नु ते ब्राह्मण भिसरूपो,
मन्ता नु ते ब्राह्मण चित्तरूपा ।
यक्खा नु^१ ते अस्सवा सन्ति केचि,
अत्थं वा मे अभिजानासि कत्तं ॥

B 228 5

१७. न मे तपो अत्थि न चा पि मन्ता,
यक्खा पि मे अस्सवा नत्थि केचि ।
अत्थं पि ते नाभिजानामि कत्तं,
पुब्बे च^२ खो सङ्गतिमत्तमासि ॥

10

१८. पठमं इदं^३ दस्सनं जानतो मे,
न ताभिजानामि इतो पुरत्था ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
कदा कुहिं वा अहु सङ्गमो नो ॥

15

१९. गन्धारराजस्स पुरम्हि रम्मे,
अवसिम्हसे तक्कसीलाय^४ देव ।
तत्थन्धकारम्हि तिमीसिकायं^५,
अंसेन अंसं समघट्टयिम्ह^६ ॥

20

२०. ते तत्थ ठत्वान उभो जनिन्द,
साराणियं^७ वीतिसारयिम्ह^८ तत्थ ।
सायेव नो सङ्गतिमत्तमासि,
ततो न पच्छा न पुरे अहोसि^९ ॥

२१. यदा कदाचि मनुजेषु ब्रह्मे,
समागमो सण्पुरिसेन होति ।
न पण्डिता सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कत्तं वा पि विनासयन्ति ॥

१. व-सी०, रो० । २. व-स्या० । ३. इमं-सी० । ४. तक्कसिलायं-म०, रो० । ५. तिमिस्सिकायं-स्या० । ६. समघट्टयिम्हा-स्या० । ७. साराणीयं-सी० । ८. वीतिसारिम्ह-सी०, स्या०, रो० । ९. कदाचि-स्या० ।

२२. बाला व^१ खो सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कतं वा पि विनासयन्ति ।
बहुं पि बालेसु कतं विनस्सति,
तथा हि बाला अकतञ्जुरुपा ॥

२३. धीरा च खो सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कतं वा पि न नासयन्ति ।
अप्यं पि धीरेसु कतं न नस्सति,
तथा हि धीरा सुकतञ्जुरुपा ॥

5

२४. ददामि ते गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि ।
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च ते सादिसी द्वे ददामि ॥

B. 229

10

२५. एवं सतं होति समेच्च राज,
नक्खत्तराजारिव तारकानं ।
आपूरती कासिपती तथाहं^२,
तया^३ पि^४ मे सङ्गमो अज्ज लद्धो ति ॥

15

४५७. धम्मदेवपुत्तजातकं^५ (३)

२६. यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि,
सदात्थुतो^१ समणब्राह्मणानं ।
मग्गारहो देवमनुस्सपूजितो,
धम्मो अहं देहि अधम्म मगं ॥

20

२७. अधम्मयानं दळ्हमारुहित्वा,
असन्तसन्तो बलवाहमस्मि ।
स किस्स हेतुम्हि तवज्ज दज्जं,
मगं अहं धम्म अदिन्नपुब्बं ॥

१. च-सी०, स्वा०, रो० । २. यथा अहं-सी०, स्वा० । ३-३. तथाहि-सी०, स्वा० । ४. धम्मजातकं-सी० । ५. सदात्थुतो-सी०, स्वा० ।

२८. धम्मो हवे पातुरहोसि पुब्बे,
पच्छा अधम्मो उदपादि लोके ।
जेट्ठो च सेट्ठो च सनन्तनो च,
उय्याहि जेट्ठस्स कनिट्ठ मग्गा ॥

5 २९. न याचनाय न पि पातिरूपा^१,
न अरहता^२ तेहं ददेय्य^३ मग्गं ।
युद्धं च नो होतु उभिन्नमज्ज,
युद्धम्हि^४ यो जेस्सति^५ तस्स मग्गो ॥

B. 230 ३०. सब्बा दिसा अनुविसटोहमस्मि^६,
10 महव्वलो अमितयसो अतुल्यो^७ ।
गुणेहि सब्बेहि उपेत रूपो,
धम्मो अधम्म त्वं कथं विजेस्ससि ॥

15 ३१. लोहेन वे हञ्जति जातरूपं,
न जातरूपेन हनन्ति लोहं ।
सचे अधम्मो हञ्जति^८ धम्ममज्ज,
अयो सुवण्णं विय दस्सनेय्यं ॥

20 ३२. सचे तुवं युद्धवलो अधम्म^९,
न तुय्ह वुट्ठा^{१०} च गरू च अत्थि ।
मग्गं च ते दम्मि पियाप्पियेन,
वाचादुरुत्तानि पि ते खमामि ॥

३३. इदं च सुत्वा वचनं अधम्मो,
अवंसिरो पतितो उद्धपादो ।
युद्धत्थिको चे^{११} न लभामि युद्धं,
एत्तावता होति हतो अधम्मो ॥

१. पाटिरूपा-सी०, स्या० । २. अरहति-सी०, रो०; अरहता-स्या० । ३. ददेय्य-म०, रो० । ४. युद्धस्मि-सी०, स्या० । ५. जिस्सति-स्या० । ६. अनुविस्स-टोहमस्मि-स्या० । ७. अतुल्लो-सी० । ८. हञ्जति-सी०, स्या० । ९. अधम्म-रो० । १०. वट्ठा-सी०, रो० । ११. वे-सी०, स्या० ।

३४. खन्तीबलो युद्धबलं विजेत्वा,
हन्त्वा अधम्मं निहणित्वभूम्या ।
पायासि वित्तो^१ अभिरुह्य सन्दनं,
मग्गेनेव अतिबलो सच्चनिकमो ॥

३५. माता पिता समणब्राह्मणा च,
असम्मानिता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ते^२ ।
यथा अधम्मो पतितो अवंसिरो ॥

5

३६. माता पिता समणब्राह्मणा च,
सुसम्मानिता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुगतिं वजन्ति ते ।
यथा पि धम्मो अभिरुह्य सन्दनं ति ॥

10 B. 231

४५८. उदयजातकं (४)

३७. एका निसिन्ना सुचि सञ्जतूरु^३,
पासादमारुह्य अनिन्दितङ्गी ।
याचामि तं किन्नरनेत्तचक्खु,
इमेकरत्ति उभयो वसेम ॥

15

३८. ओकिण्णन्तरपरिखं^४, दळ्ळहमट्टालकोट्टकं ।
रक्खितं खग्गहत्थेहि, दुप्पवेसमिदं पुरं ॥

20

३९. दहरस्स युविनो चा^५ पि, आगमो च न विज्जति ।
अथ केन नु वण्णेन, सङ्गमं इच्छसे मया ॥

४०. यवखोहमस्मि कल्याणि, आगतोस्मि तवन्तिके^६ ।
त्वं मं नन्दय^७ भद्दन्ते, पुण्णकंसं ददामि ते ॥

१. चित्तो - स्या० । २. सी०, रो० पोत्वकेसु नत्थि । ३. सञ्जतूरु - स्या० । ४. ओकिण्णन्तरपरिखं - स्या० । ५. वा - सी० । ६. तवन्तिकं - सी०, रो० । ७. नन्दस्सु - स्या० ।

४१. देवं व यक्खं अथ वा मनुस्सं,
न पत्थये उदयमतिच्च अञ्जं ।
गच्छेव त्वं यक्ख महानुभाव,
मा चस्सु गन्त्वा पुनरावजित्थ ॥

5 ४२. या सा रति उत्तमा कामभोगिनं,
यं हेतु सत्ता विसमं चरन्ति ।
मा तं रतिं जीयि तुवं सुचिम्हि ते,
ददामि ते रूपियं^१ कंसपूरं ॥

B. 232

10

४३. नारिं नरो निज्झपयं धनेन,
उक्कंसती यत्थ करोति छन्दं^२ ।
विपच्चनीको तव देवधम्मो,
पच्चक्खतो थोकतरेन एसि ॥

15

४४. आयु च वण्णो च मनुस्सलोके,
निहीयति^३ मनुजानं सुग्गत्ते ।
तेनेव वण्णेन धनं पि तुय्हं,
निहीयति जिण्णतरासि अञ्ज ॥

४५. एवं मे पेक्खमानस्स, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
हायतेव^४ तव^५ वण्णो, अहोरत्तानमच्चये ॥

20

४६. इमिना व त्वं वयसा, राजपुत्ति सुमेधसे ।
ब्रह्मचरियं चरेय्यासि, भिय्यो वण्णवती सिया ॥

४७. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेसं वलियो न होन्ति ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव^६,
कथं नु देवान^१ सरीरदेहो ॥

१. रूपियं - स्या० । २. छन्दं - स्या० । ३. निहीयति - स्या० । ४-५. हायते वत
ते - सी०, स्या०; हायतेव ततो - रो० । ५. महानुभावं - स्या० । ६. देवानं - रो० ।

४८. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेसं वलियो न होन्ति ।
सुवे सुवे भिय्यतरो व तेसं,
दिब्बो च वण्णो विपुला च भोगा ॥

४९. किंसूध भीता जनता अनेका,
मग्गो च नेकायतनं पवुत्तो ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव,
कत्थट्ठितो^१ परलोकं न भाये ॥

5

५०. वाचं मनं च पणिधाय सम्मा,
कायेन पापानि अकुब्बमानो ।
बहुन्नपानं घरमावसन्तो,
सद्धो मुद्दु संविभागी वदञ्जू ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
एत्थट्ठितो^२ परलोकं न भाये ॥

B. 233

10

५१. अनुसाससि मं यक्ख, यथा माता यथा पिता ।
उळारवण्णं^३ पुच्छामि, को नु त्वमसि सुब्रहा ॥

15

५२. उदयोहमस्मि कल्याणि, सङ्करत्ता^४ इधागतो^५ ।
ग्रामन्त खो तं गच्छामि, मुत्तोस्मि तव सङ्करा^६ ..

५३. सचे खो त्वं उदयोसि, सङ्करत्ता इधागतो ।
अनुसास मं राजपुत्त, यथास्स^७ पुन सङ्गमो ॥

20

५४. अतिपतति^८ वयो खणो तथेव,
ठानं नत्थि धुवं चवन्ति सत्ता ।
परिजिय्यति^९ अद्धुवं^{१०} सरीरं,
उदये मा पमादं^{१०} चरस्सु धम्मं ॥

१. कत्थट्ठितो—स्या० । २. एत्थट्ठितो—स्या० । ३. उळारवण्ण—सी०, स्या० । ४. सङ्करत्ता—सी०, रो०; सङ्करत्ता—स्या० । ५. इधागतो—स्या० । ६. सङ्करा—सी०, रो० । ७. यथास्सु—सी० । ८. अतिपतति—सी०, रो० । ९-९. परिजीयति अधुवं—स्या० । १०. पमादं—सी० ।

५५. कसिणा पथवी धनस्स पूरा,
एकस्सेव सिया अनञ्जघेय्या ।
तं चा^१ पि^२ जहति^३ अवीतरागो,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
- 5 ५६. माता^४ च पिता च भातरो च^५,
भरिया^६ या पि धनेन होति कीता^७ ।
ते चा पि जहन्ति अञ्जमञ्जं,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
- B. 234 ५७. कायो परभोजनं ति जत्वा^८,
10 संसारे सुगतिं^९ च दुग्गतिं च^{१०} ।
इत्तरवासो ति जानियान^{११},
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
५८. साधु भासतियं^{१२} यवखो, अप्पं मच्चान जीवितं ।
कसिरं च परित्तं च, तं च दुक्खेन संयुतं ।
15 साहं एका पव्वजिस्सामि, हित्वा कासि सुरुन्धनं ति ॥

४५९. पानीयजातकं (५)

५९. मित्तो मित्तस्स पानीयं, अदिन्नं परिभुञ्जिसं ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, तं पापं पकतं मया ।
मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥
- 20 ६०. परदारं च दिस्वान, छन्दो मे उदपज्जथ^१ ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, तं पापं पकतं मया ।
मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥
६१. पितरं मे महाराज, चोरा अगण्ठु^२ कानने ।
तेसाहं पुच्छितो जानं, अञ्जथा नं वियाकरि ॥

१-१. वापि - स्या० । २. जहाति - सी०, स्या०, रो० । ३-३. मातापिता च भातरो च भगिनी - स्या० । ४-४. भरियासामिको सघनेन होति - स्या० । ५. विदित्वा - स्या० । ६-६. सुगती च दुग्गती च - सी०, स्या०, रो० । ७. जानिया - सी०; जानित्वा - स्या० । ८. भासतियं - सी०, रो० । ९. उदपज्जथ - स्या० । १०. अगण्ठु - स्या०; अगण्ठु - सी०, रो० ।

६२. तेन पच्छा विजिगुच्छिं^१, तं पापं पकतं मया ।
मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६३. पाणातिपातमकरं, सोमयागे उपट्टिते ।
तेसाहं समनुञ्चासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं ॥

६४. तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं । 5
तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६५. सुरामेरयमाधुका^२, ये जना पठमासु नो ।
बहूनं^३ ते अनत्थाय, मज्जपानमकप्पयुं ॥

६६. तेसाहं समनुञ्चासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं । B. 235
तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं । 10
तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६७. धिरत्थु सुबहू कामे, दुग्गन्धे बहुकण्टके ।
ये अहं पटिसेवन्तो, नालभिं^४ तादिसं सुखं ॥

६८. महस्सादा सुखा कामा, नत्थि कामा^५ परं सुखं ।
ये कामे पटिसेवन्ति^६, सग्गं ते उपपज्जरे ॥ 15

६९. अप्पस्सादा दुखा^७ कामा, नत्थि कामा परं दुखं^८ ।
ये कामे पटिसेवन्ति, निरयं ते उपपज्जरे ॥

७०. असी यथा सुनिसितो, नेत्तिसो^९ व^{१०} सुपायिको ।
सत्ती व उरसि^{११} खित्ता^{१२}, कामा दुक्खतरा ततो ॥

७१. अङ्गारानं व जलितं, कासुं साधिकपोरिसं । 20
फालं व दिवसं तत्तं, कामा दुक्खतरा ततो ॥

७२. विसं यथा हलाहलं, तेलं^{१३} पक्कुथितं^{१४} यथा ।
तम्बलोहविलीनं व, कामा दुक्खतरा ततो ति ॥

१. विजिगुच्छिं - सी० । २. सुरामेरयमाधुका - सी०, स्या०, रो० । ३. बहूनं - सी०, स्या० । ४. नालभिं - सी० । ५. काम - सी०, रो० । ६. पटिसेवन्ति - सी० । ७. दुक्खा - रो० । ८. दुक्खं - स्या० । ९-९. नेत्तिसोव - स्या० । १०. उरसी - सी०, स्या० । ११. सितो - सी० । १२-१२. तेलमुक्कटितं यथा - सी०, रो०; तेलं पक्कुथितं यथा - स्या० ।

४६०. युधञ्चयजातकं^१ (६)

७३. मित्तामच्चपरिव्यूहं^२, अहं वन्दे रथेसभं ।

पव्वजिस्सामहं^३ राज, तं देवो अनुमञ्जतु ॥

७४. सचे ते ऊनं कामेहि, अहं परिपूरयामि ते ।

यो तं हिंसति वारेमि, मा पव्वज^४ युधञ्चय ॥

5

७५. न मत्थि ऊनं कामेहि, हिंसिता^५ मे न विज्जति ।

दीपं च कातुमिच्छामि^६, यं जरा नाभिकीरति ॥

B. 236

७६. पुत्तो वा पितरं याचे, पिता वा पुत्तमोरसं ।

नेगमो तं याचे तात, मा पव्वज युधञ्चय ॥

७७. मा^७ मं देव निवारेहि^८, पव्वजन्तं रथेसभ ।

10

माहं कामेहि सम्मत्तो, जराय वसमन्वगू ॥

७८. अहं तं तात याचामि, अहं पुत्त निवारये ।

चिरं तं दट्ठुमिच्छामि, मा पव्वज युधञ्चय ॥

७९. उस्सावो व तिणग्गम्हि, सूरियुग्गमनं^९ पति ।

एवमायु मनुस्सानं, मा मं अम्म निवारये^{१०} ॥

15

८०. तरमानो^{११} इमं यानं, आरोपेतु^{१२} रथेसभ ।

मा मे माता तरन्तस्स, अन्तरायकरा अहु ॥

८१. अभिधावथ भदन्ते, सुञ्जं हेस्सति रम्मकं ।

युधञ्चयो अनुञ्जातो, सब्बदत्तेन राजिना ॥

८२. योहु^{१३} सेट्ठो सहस्सस्स^{१४}, युवा कञ्चनसन्निभो ।

20

सोयं कुमारो पव्वजितो, कासायवसनो बली ॥

८३. उभो कुमारा पव्वजिता, युधञ्चयो युधिठिलो ।

पहाय मातापितरो, सङ्गं छेत्त्वान मच्चुनो ति ॥

१. युधञ्चय०-सी०, स्या०; युवञ्जय०-रो० । २. परिव्यूहं-सी०, रो० ।
 ३. पव्वजिस्स-सी०, रो० । ४. पव्वजि-रो० । ५. हिंसन्तो-स्या० । ६. कतु-
 मिच्छामि-स्या० । ७-७. ममं तात निवारेसी-सी०, स्या० । ८. सूरियस्सुग्गमनं-सी०,
 स्या० । ९. निवारये-स्या०, रो० । १०. तरमाना-सी०, रो० । ११. आरोपेतु-सी०,
 रो० । १२. याहु-रो० । १३. मनुस्सानं-स्या० ।

४६१. दसरथजातकं (७)

८४. एथ लक्खण सीता च, उभो ओतरथोदकं ।
एवायं भरतो आह, राजा दसरथो मतो ॥
८५. केन रामप्पभावेन^१, सोचितब्बं न सोचसि ।
पितरं कालकतं सुत्वा, न तं पसहते दुखं ॥
८६. यं न सक्का निपालेतुं^२, पोसेन लपतं बहुं ।
स किस्स विञ्जू मेधावी, अत्तानमुपतापये ॥
८७. दहरा च हि बुद्धा^३ च, ये बाला ये च पण्डिता ।
अद्धा चेव दलिद्धा^४ च, सब्बे मच्चुपरायणा^५ ॥
८८. फलानमिव पक्कानं, निच्चं पतनतो^६ भयं ।
एवं जातानं^७ मच्चानं, निच्चं मरणतो भयं ॥
८९. सायमेके न दिस्सन्ति, पातो दिट्ठा बहुज्जना^८ ।
पातो एके न दिस्सन्ति, सायं दिट्ठा बहुज्जना ॥
९०. परिदेवयमानो चे, किञ्चिदत्थं उदब्बहे ।
सम्मूळ्हो^९ हिंसमत्तानं, कयिरा तं^{१०} विचक्खणो ॥
९१. किसो^{११} विवण्णो भवति, हिंसमत्तानमत्तनो ।
न तेन पेता पालेन्ति, निरत्था परिदेवना ॥
९२. यथा सरणमादित्तं, वारिना^{१२} परिनिब्बये^{१३} ।
एवं पि धीरो सुतवा, मेधावी पण्डितो नरो ।
खिप्पमुप्पतितं सोकं, वातो तूलं^{१४} व धंसये ॥
९३. मच्चो एको व अच्चेति, एको व जायते कुले ।
संयोगपरमात्वेव, सम्भोगा सब्बपाणिनं ॥

5

B. 237

10

15

20

१. राम पभावेन - स्या०; राम आनुभावेन - रो० । २. पालेतुं - सी०, स्या० । ३. ये बुद्धा - स्या० । ४. दलिद्धा - सी० । ५. मच्चुपरायणा - स्या०, रो० । ६. पतना - रो० । ७. जातानं - रो० । ८. निच्चं - सी०, स्या० । ९. बहुजना - स्या० । १०. सम्मूळ्हो - स्या० । ११. केन - सी० । १२. कीसो - स्या० । १३. वारिनाव - स्या० । १४. निब्बापये - स्या० । १५. कूलं - सी० ।

६४. तस्मा हि धीरस्स बहुस्सुतस्स,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
अञ्जाय धम्मं हृदयं मनं च,
सोका महन्ता पि न तापयन्ति ॥
- 5 ६५. सोहं दस्सं^१ च^२ भोक्खं^३ च^४, भरिस्सामि^५ च जातके ।
सेसं च^६ पालयिस्सामि, किञ्चमेतं^७ विजानतो ॥
६६. दस वस्ससहस्सानि, सट्ठि वस्ससतानि च ।
कम्बुगीवो महावाहु, रामो रज्जमकारयी ति ॥

४६२. संवरजातकं (८)

- B. 238 ६७. जानन्तो नो महाराज, तव सीलं जनाधिपो ।
10 इमे कुमारे पूजेन्तो, न तं केनचि मञ्जथ ॥
६८. तिट्ठन्ते नो महाराजे, अदु^१ देवे दिवङ्गते ।
जाती तं समनुञ्जिमु^२, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ॥
६९. केन संवरवत्तेन, सञ्जाते अभितिट्ठसि^३ ।
केन तं नातिवत्तन्ति, आतिसङ्घा समागता ॥
- 15 १००. न राजपुत्त उसूयामि^४, समणानं महेसिनं ।
सक्कञ्चं ते नमस्सामि, पादे वन्दामि तादिनं ॥
१०१. ते मं धम्मगुणे युत्तं, सुस्सूसमनुसूयकं^५ ।
समणा^६ मनुसासन्ति^७, इसी धम्मगुणे रता ॥
१०२. तेसाहं वचनं सुत्वा, समणानं महेसिनं ।
20 न किञ्चि अतिमञ्जामि, धम्मे मे निरतो मनो ॥

१-१. यसञ्च - स्या० । २-२. भोगञ्च - स्या० । ३. भरियापि - स्या० । ४. सं - सी०, स्या० । ५. किञ्चमेवं - रो० । ६. आदु - सी०, रो०; आदू - स्या० । ७. समनु-मञ्जिमु - सी०, स्या० । ८. अभितिट्ठसि - सी० । ९. उसूयामि - सी०; उस्सुयामि - स्या० । १०. सुस्सूसमनुसूयकं - सी०; सुस्सूसमनुस्सुयकं - स्या० । ११-११. समणासमनुसासन्ति - सी०; समणासमनुसासन्ति - स्या०, रो० ।

१०३. हत्थारोहा^१ अनीकट्टा, रथिका पत्तिकारका ।
तेसं^२ नप्पटिबन्धाभि, निविट्ठं^३ भत्तवेतनं ॥
१०४. महामत्ता च मे अत्थि, मन्तिनो परिचारका^४ ।
बाराणसि वोहरन्ति, बहुमंससुरोदकं^५ ॥
१०५. अथो पि वाणिजा फीता, नानारट्ठेहि^६ आगता ।
तेसु मे विहिता रक्खा, एवं जानाहुपोसथ ॥
१०६. धम्मेन किर आतीनं, रज्जं कारेहि संवर ।
मेधावी पण्डितो चासि^७, अथो पि आतिनं^८ हितो ॥
१०७. तं तं आतिपरिव्यूळ्हं, नानारतनमोचितं ।
अमित्ता नप्पसहन्ति, इन्दं व असुराधिपो ति ॥

5

10

४६३. सुप्पारकजातकं (९)

१०८. उम्मुज्जन्ति निमुज्जन्ति, मनुस्सा खुरनासिका ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥
१०९. कुरुकच्छा^९ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, खुरमाली ति वुच्चति ॥
११०. यथा अग्गी^{१०} व सुरियो व^{१०}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥
१११. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, अग्गिमाली ति वुच्चति ॥
११२. यथा दधी^{११} व खीरं व^{११}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥
११३. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, दधिमाली ति वुच्चति ॥

B. 239

15

20

१. हत्थारोहा - सी० । २. तेसु - रो० । ३. निविट्ठं - सी०, रो० । ४. परिचारिका - स्या० । ५. बहुमंससुरोदकं - स्या० । ६. नानारट्ठातो - रो० । ७. चापि - सी०, रो० । ८. आतीनं - सी०, स्या० । ९. भस्मकच्छा - सी०, स्या०, रो० । १०-१०. अग्नि सुरियो व - स्या० । ११-११. दधि च खीरञ्च - स्या० ।

११४. यथा कुसो व सस्सो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११५. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, कुसमाली ति वुच्चति ॥

5 ११६. यथा नळो व वेळू व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११७. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, नळमाली ति वुच्चति ॥

10 ११८. महब्भयो^१ भिसनको, सद्दो सुय्यतिमानुसो ।
यथा सोब्भो पपातो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

B. 240

११९. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठाय, बल्लवामुखी^२ ति वुच्चति ॥

15

१२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्जुतं ।
नाभिजानामि सञ्चिच्च, एकपाणं पि हिंसितं ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि नावा निवत्ततू ति ॥

एकादसनिपातं निद्रितं ।

तस्सुद्धानं

सिरिमातुसुपोसकनागवरो^३,
पुन जुण्हक^४ धम्ममुदयवरो ।
अथ पानि^५ युधञ्चयको च दस-,
रथ संवर पारगतेन नवा ति ॥

20

: ० : —

१. महाभयो-सी० । २. बल्लवामुखी-सी०, रो०; बल्लवामुखी-स्या० ।
३. सिरिमातुसुपोसकनागवरो-सी० । ४. जुण्ह-सी० । ५. पानीय-सी०, स्या० ।

१२. द्वादसकनिपातो

४६४. चूळकुणालजातकं^१ (१)

१. लुद्धानं लहुचित्तानं, अकतञ्जून दुब्भिनं^२ । B. 241
नादेवसत्तो पुरिसो, थीनं सद्धानुमरहति ॥
२. न ता पजानन्ति कतं न किच्चं,
न मातरं पितरं भातरं वा ।
अनरिया समतिक्कन्तधम्मा,
सस्सेव चित्तस्स वसं वजन्ति ॥ 5
३. चिरानुबुट्ठम्पि^३ पियं मनापं,
अनुकम्पकं पाणसमम्पि भत्तुं^४ ।
आवासु किच्चेसु च नं जहन्ति,
तस्माहमित्थीनं न विस्ससामि ॥ 10
४. थीनञ्चिह चित्तं यथा वानरस्स,
कन्नप्पकन्नं यथा रुक्खच्छाया ।
चलाचलं हृदयमित्थियानं,
चक्कस्स नेमि विय परिवत्तति ॥
५. यदा ता पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं । 15
सण्हाहि वाचाहि नयन्ति मेनं,
कम्बोजका जलजेनेव अस्सं ॥
६. यदा न पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं । 20
समन्ततो नं परिवज्जयन्ति,
तिण्णो नदीपारगतो व कुल्लं ॥

१. चूलकुणालजातकं - सी०, स्या० । २. दुब्भिनं - सी० । ३. चिरानुपुत्थम्पि - सी० । ४. सन्तं - सी०, स्या०, रो० ।

B. 242

७. सिलेसूपमा सिखिरिव^१ सब्बभक्खा,
तिक्खमाया नदीरिव सीघसोता ।
सेवन्ति हेता पियमण्णियं च,
नावा यथा ओरकूलं परं च ॥
८. न ता एकस्स न द्विन्नं, आपणो व पसारितो ।
यो ता मय्हं ति मञ्जेय्य, वातं जालेन बाधये^२ ॥
९. यथा नदी च पन्थो च, पानागारं सभा पपा ।
एवं लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ॥
१०. घतासनसमा एता^३, कण्हसप्पसिरूपमा^४ ।
गावो बहिंतिणस्सेव, ओमसन्ति वरं वरं ॥
११. घतासनं कुञ्जरं कण्हसप्पं,
मुद्धाभिसित्तं पमदा च सब्बा ।
एते नरो निच्चयतो भजेथ,
तेसं हवे^५ दुब्बिदु सब्बभावो^६ ॥
१२. नच्चन्तवण्णा न बहूनं^७ कन्ता,
न दक्खिणा पमदा सेवितब्बा ।
न परस्स भरिया न धनस्स हेतु,
एतित्थियो पञ्च न सेवितब्बा ति ॥

४६५. भट्टसालजातकं (२)

१३. का त्वं सुद्धेहि वत्थेहि, अघे वेहायसं^८ ठिता ।
केन त्यास्सूनि^९ वत्तन्ति, कुतो तं भयमागतं ॥
१४. तवेव देव विजिते, भट्टसालो ति मं विदू ।
सट्ठि^{१०} वस्ससहस्सानि, तिद्वुतो पूजितस्स मे ॥

१. सिखीरिव - स्या० । २. बाधयेय्य - सी०; बन्धयेय्य - स्या० । ३. एका - सी० ।
४. कण्हसिप्पसिरूपमा - सी०, रो० । ५. भवे - सी० । ६. सच्चभावो - सी०, स्या० ।
७. बहून - सी०, स्या० । ८. वेहायसं - सी०, रो० । ९. त्यस्सूनि - स्या० । १०. सट्ठि
- सी०, रो० ।

१५. कारयन्ता नगरानि, अगारे च दिसम्पति ।
विविधे चापि पासादे, न मं ते अच्चमञ्जिसुं ।
यथेव मं ते पूजेसुं, तथेव त्वं पि पूजय ॥

१६. तं^१ इवाहं^२ न पस्सामि, थूलं^३ कायेन ते दुमं ।
आरोहपरिणाहेन, अभिरूपोसि जातिया ॥

5

१७. पासादं कारयिस्सामि, एकत्थम्भं मनोरमं ।
तत्थ तं उपनेस्सामि, चिरं ते यक्ख जीवितं ॥

१८. एवं चित्तं उदपादि, सरीरेन विनाभावो ।
पुथुसो मं विकन्तित्वा^४, खण्डसो अवकन्तथ ॥

१९. अग्गे च छेत्वा मज्जे च, पच्छा मूलम्हि^५ छिन्दथ^६ ।
एवं मे छिज्जमानस्स, न दुक्खं मरणं सिया ॥

40

२०. हत्थपादं यथा छिन्दे, कण्णनासं च जीवतो ।
ततो पच्छा सिरो छिन्दे, तं दुक्खं मरणं सिया ॥

२१. सुखं तु खण्डसो छिन्नं, भट्टसालवनप्पति^७ ।
किं हेतुं किं उपादाय, खण्डसो छिन्नमिच्छसि^८ ॥

15

२२. यं च हेतुमुपादाय, हेतुं^९ धम्मूपसंहितं ।
खण्डसो छिन्नमिच्छामि, महाराज सुणोहि मे ॥

२३. आती^{१०} मे सुखसंवद्धा^{११}, मम पस्से निवातजा ।
ते पिहं उपहिंसेय्यं, परेसं असुखोचितं^{१२} ॥

२४. चेत्य्यरूपं^{१३} चेतसि^{१४}, भट्टसालवनप्पति ।
हितकामोसि आतीनं, अभयं सम्म दम्मि^{१५} ते ति ॥

20

१-१. तच्च अहं-सी०, स्या०, रो० । २. दुल्लं-सी० । ३. विकन्तेत्वा-सी०, स्या० । ४-४. मूलञ्च छिन्दथ-सी०; मूलं विछिन्दथ-रो० । ५. भट्टसालवनस्पति-सी० । ६. छिन्दमिच्छसि-स्या० । ७. हेतु-स्या० । ८. आति-स्या०, रो० । ९. सुखसंवद्धा-स्या० । १०. अस्सदुमोचितं-रो० । ११-११. चेत्य्यरूपं चेतसि-सी० । १२. ददामि-सी० ।

४६६. समुद्रवाणिजजातकं (३)

B. 244

२५. कसन्ति वपन्ति ते जना,
मनुजा कम्मफलूपजीविनो ।
नयिमस्स दीपकस्स भागिनो,
जम्बुदीपा इदमेव नो वरं ॥
२६. तिपञ्चरत्तूपगतम्हि^१ चन्दे^२,
वेगो महा हेहिति^३ सागरस्स ।
उप्लविस्सं^४ दीपमिमं उळारं,
मा वो वधी^५ गच्छथ लेणमञ्जं ॥
२७. न जातुयं^६ सागरवारिवेगो,
उप्लविस्सं^४ दीपमिमं उळारं ।
तं मे निमित्तेहि बहूहि दिट्ठं,
मा भेथ किं सोचथ मोदथब्बो ॥
२८. पृहृतभवस्सं बहुअन्नपानं,
पत्तत्थ आवासमिमं उळारं ।
न वो भयं पटिपस्सामि किञ्चि,
आपुत्तपुत्तेहि पमोदथब्बो ॥
२९. यो देवोयं^७ दक्खिणायं^८ दिसायं,
खेमन्ति^९ पक्कोसति^९ तस्स सच्चं ।
न उत्तरो वेदि भयाभयस्स,
मा भेथ किं सोचथ मोदथब्बो ॥
३०. यथा इमे विप्पवदन्ति यक्खा,
एको भयं संसति खेममेको ।
तदिच्च मय्हं वचनं सुणाय,
खिप्पं लहुं मा विनस्सिम्ह^{१०} सब्बे ॥

१-१. ंगमहि चन्दो-सी० । २. हेहिति-सी० । ३. उपलापयं-सी०; उप्ला-
वस्सं-स्या० । ४. वधि-सी०, स्या० । ५. जातयं-सी०, स्या० । ६. उप्पाटये-सी० ।
७. देवायं-स्या० । ८. दक्खिणस्सं-सी० । ९-९. तेमं पटिक्कोसति-स्या०, रो० । १२.
विनस्सिम्ह-स्या० ।

३१. सब्बे समागम्म करोम नावं,
दोणिं दळ्हं सब्बयन्तूपपन्नं ।
सचे अयं दक्खिणो सच्चमाह,
मोघं पटिक्कोसति उत्तरोयं^१ ।
सा चेव नो हेहिति^२ आपदत्था,
इमं च दीपं न परिच्चजेम ॥

5

३२. सचे च^३ खो उत्तरो सच्चमाह,
मोघं पटिक्कोसति दक्खिणोयं^४ ।
तमेव नावं अभिरुह्ण सब्बे,
एवं मयं सोत्थि तरेमु पारं ॥

10

३३. न वे सुगण्हं पठमेन सेट्ठं,
कनिट्ठमापाथगतं गहेत्वा ।
यो चीध तच्छं^५ पविचेय्य गण्हति,
स वे नरो सेट्ठमुपेति ठानं ॥

३४. यथा पि ते सागरवारिमज्झे,
सकम्मना^६ सोत्थि वहिसु वाणिजा ।
अनागतत्थं पटिविज्झियान,
अप्पं पि नाच्चेति स^७ भूरिपज्जो ॥

15

३५. वाला च मोहेन रसानुगिद्धा,
अनागतं अप्पटिविज्झियत्थं ।
यच्चुप्पन्ने सीदन्ति अत्थजाते^८,
समुद्मज्झे यथा ते मनुस्सा ॥

20

३६. अनागतं पटिकयिराथ किच्चं,
मा मं किच्चं किच्चकाले व्यधेसि ।

१. उत्तरायं-रो० । २. हेहिति-सी०, स्या० । ३. च-सी० । ४. दक्खिणायं-
रो० । ५. मज्झं-सी०, स्या०, रो० । ६. सकम्मना-सी० । ७. च-स्या० । ८. अत्थे-
जाते-रो० ।

तं तादिसं पटिकतकिच्चकारि,
न तं किच्चं किच्चकाले व्यधेती ति ॥

४६७. कामजातकं (४)

- B. 246 ३७. कामं कामयमानस्स, तस्स चे तं समिज्झति ।
अद्धा पीतिमनो होति, लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥
- 5 ३८. कामं कामयमानस्स, तस्स चे तं समिज्झति ।
ततो नं अपरं कामे, धम्मे तण्हं व विन्दति ॥
३९. गवं व सिज्झिनो सिज्झं, वड्डमानस्स वड्डति ।
एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
भिय्यो तण्हा पिपासा च, वड्डमानस्स वड्डति ॥
- 10 ४०. पथव्या^१ सालियवकं, गवस्सं^२ दासपोरिसं ।
दत्त्वा च^३ नालमेकस्स, इति विद्धा^४ समं चरे ॥
४१. राजा पसय्ह पथविं विजित्वा^५,
ससागरन्तं महिमावसन्तो ।
ओरं समुद्दस्स अतित्तरूपो,
15 पारं समुद्दस्स पि पत्थयेथ^६ ॥
४२. याव अनुस्सरं कामे, मनसा तित्ति नाज्झगा ।
ततो निवत्ता पटिकम्म दिस्वा,
ते वे सुतित्ता^७ ये पञ्जाय तित्ता ॥
४३. पञ्जाय तित्तिनं^८ सेट्ठं, न सो कामेहि तप्पति ।
20 पञ्जाय तित्तं पुरिसं, तण्हा न कुरुते वसं ॥
४४. अपचिनेथेव कामानं^९, अप्पिच्छस्स अलोलुपो ।
समुद्दमतो पुरिसो, न सो कामेहि तप्पति ॥

१. पथव्या-सी०; पठव्या-स्या० । २. गवस्सं-सी०, स्या०, रो० । ३. पि-सी०, स्या०; वा-रो० । ४. विद्धा-स्या० । ५. विजेत्वा-रो० । ६. पत्थयेव-स्या० । ७. तित्ता-सी०, स्या०, रो० । ८. तित्तीनं-सी०, स्या० । ९. कामानि-सी०, स्या०, रो० ।

४५. रथकारो व चम्मस्स, परिकन्तं उपाहनं ।
 यं यं वजति^१ कामानं, तं तं सम्पज्जते सुखं ।
 सब्बं चे^२ सुखमिच्छेय्य, सब्बे कामे परिच्चजे ॥
४६. अट्ट ते भासिता गाथा, सब्बा होन्ति सहस्सियो ।
 पटिगण्ह महाब्रह्मे, साधेतं तव भासितं ॥
४७. न मे अत्थो सहस्सेहि, सतेहि नहुतेहि वा ।
 पच्छिमं भासतो गाथं, कामे मे न रतो^३ मनो ॥
४८. भद्रको^४ वतायं माणवको, सब्बलोकविदू मुनि ।
 यो इमं^५ तण्हं दुक्खजननिं, परिजानाति पण्डितो ति ॥

B, 247

5

४६८. जनसन्धजातकं (५)

४९. दस खलु^६ इमानि^७ ठानानि, यानि पुब्बे अकरित्वा ।
 स पच्छा मनुतप्पति^८, इच्चेवाह^९ जनसन्धो ॥
५०. अलद्धा वित्तं तप्पति^९, पुब्बे असमुदानितं ।
 न पुब्बे धनमेसिस्सं, इति पच्छानुतप्पति ॥
५१. सक्करूपं पुरे सन्तं, मया सिप्पं न सिक्खितं ।
 किच्छा वुत्ति असिप्पस्स, इति पच्छानुतप्पति ॥
५२. कूटवेदी पुरे आसिं, पिसुणो पिट्ठिमंसिको ।
 चण्डो च फरुसो चा^{१०} पि^{१०}, इति पच्छानुतप्पति ॥
५३. पाणातिपाती पुरे आसिं, लुद्धो चा पि अनारियो ।
 भूतानं नापचायिस्सं, इति पच्छानुतप्पति ॥
५४. बहूसु वत सन्तीसु, अनापादासु^{११} इत्थिसु ।
 परदारं असेविस्सं^{१२}, इति पच्छानुतप्पति ॥

15

20

१. वजति-सी०; जहति-स्या० । २. च-सी० । ३. निरतो-स्या० । ४. भद्रो-सी० । ५. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्थि । ६-६. खलुमानि-सी०, स्या० । ७. अनु-
 तप्पति-स्या० । ८. इच्चाह राजा-सी०, स्या० । ९. तप्पति-सी०, स्या० । १०-१०. चासिं-
 सी०, स्या०, रो० । ११. अनापदासु-सी०, स्या० । १२. असेविस्सं-स्या० ।

५५. बहुम्हि वत सन्तम्हि, अन्नपाने उपट्टिते ।
न पुब्बे अददं^१ दानं, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५६. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं^२ गतयोब्बनं^३ ।
पहु सन्तो न पोसिस्सं, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५७. आचरियमनुसत्थारं, सब्बकामरसाहरं ।
पितरं अतिमज्जिस्सं, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५८. समणे ब्राह्मणे चा पि, सीलवन्ते बहुस्सुते ।
न पुब्बे पयिरूपासिस्सं, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
५९. साधु होति तपो चिण्णो, सन्तो च पयिरूपासितो ।
न च पुब्बे तपो चिण्णो, इति पच्छानुत्तप्पति ॥
६०. यो च एतानि ठानानि, योनिसो पटिपज्जति ।
करं पुरिसकिच्चानि, स पच्छा नानुत्तप्पती ति ॥

४६९. महाकण्हजातकं (६)

६१. कण्हो कण्हो च घोरो च, सुक्कदाठो पभासवा^१ ।
बद्धो^२ पञ्चहि रज्जूहि, किं रवि^३ सुनखो तव ॥
६२. नायं मिगानमत्थाय, उसीनक^४ भविस्सति ।
मनुस्सानं अनयो हुत्वा, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६३. पत्तहत्था समणका, मुण्डा सद्धाटिपारुता ।
नङ्गलेहि कसिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६४. तपस्सिनियो पव्वजिता, मुण्डा सद्धाटिपारुता ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६५. दीघोत्तरोट्ठा^५ जटिला, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
इणं चोदाय^६ गच्छन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥

^१. अददि-सी० । ^२-२. जिण्णके गतयोब्बने-स्या०, रो० । ^३. पतापवा-सी०, स्या०, रो० । ^४. बन्धो-स्या० । ^५. धीर-सी०, रो०; वीर-स्या० । ^६. उसीनर-सी०, रो०; उस्सिनर-स्या० । ^७. दीघुत्तरोट्ठा-सी०, स्या० । ^८. वोदाय-सी०, रो०; चोदय-स्या० ।

६६. अधिच्च वेदे सार्वित्ति, यञ्जतन्तञ्च ब्राह्मणा ।
भतिकाय यजिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६७. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
पहू सन्तो^१ न भरन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६८. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
बाला तुम्हे ति ववखन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६९. आचरियभरियं सखि^२, मातुलानि पितुच्छकि^३ ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७०. असिचम्मं गहेत्वान, खग्गं पग्गय्हु ब्राह्मणा ।
पन्थधातं करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७१. सुक्कच्छवी वेधवेरा, थूलबाहू^४ अपातुभा ।
मित्तभेदं^५ करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७२. मायाविनो नेकतिका, असप्पुरिसचिन्तिका^६ ।
यदा लोके भविस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखती ति ॥

5 B. 249

10

४७०. कोसियजातकं (७)

७३. नेव किणामि^७ न पि विक्किणामि,
न चा पि मे सन्निचयो च^८ अत्थि^९ ।
सुक्किच्छरूपं वतिदं परित्तं,
पत्थोदनो नालमयं दुविन्नं^{१०} ॥
७४. अप्पम्हा अप्पकं दज्जा, अनुमज्झतो मज्झकं ।
बहुम्हा बहुकं दज्जा, अदानं नुपपज्जति^{११} ॥
७५. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ॥
अरियमग्गं^{१२} समारुह^{१३}, नेकासी लभते सुखं ॥

15

20

१. सन्ता-सी० । २. सखा भरियं-सी०, रो० । ३. पितुच्छयं-सी०; पितुच्छसं-रो० । ४. थूलबाहू-सी० । ५. मिथुभेदं-सी० । ६. ०चिन्तिका-स्या० । ७. कीणामि-स्या० । ८-८. इषत्थि-स्या० । ९. दुविदं-रो० । १०. नूपपज्जति-सी०, स्या० । ११-११. अरियं मग्गं समारुह-सी०, रो० ।

७६. मोघं चस्स हुतं होति, मोघं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
७७. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमग्गं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
- B. 250 5 ७८. सच्चं चस्स हुतं होति, सच्चं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
७९. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमग्गं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
८०. सरं च जुहति पोसो, बहुकाय गयाय च ।
10 दोणे तिम्वरुतिथस्मिं, सीघसोते महावहे ॥
८१. अत्र चस्स हुतं होति, अत्र चस्स समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
८२. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमग्गं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
- 15 ८३. वळिसं हि सो निगिलति^१, दीघसुत्तं सबन्धनं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
८४. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमग्गं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
- 20 ८५. उळारवण्णा वत ब्राह्मणा इमे,
अयं च वो सुनखो किस्स हेतु ।
उच्चावचं वण्णनिभं विकुब्बति,
अक्खाय नो ब्राह्मणा के नु तुम्हे ॥
८६. चन्दो च सुरियो च उभो इधागता,
अयं पन मातलि देवसारथि ।
25 सवकोहमस्मि तिदसानमिन्दो,
एसो च खो पञ्चसिखो ति वुच्चति ॥

१. निगिलति - सी०, रो० ।

८७. पाणिस्सरा मुदिङ्गा^१ च, मुरजालम्बरानि च ।
सुत्तमेनं पवोधेन्ति, पटिबुद्धो च नन्दति ॥
८८. ये कचिमे मच्छरिनो कदरिया,
परिभासका समणब्राह्मणानं ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ॥ 5
८९. ये केचिमे सुग्गतिमासमाना^२,
धम्मे ठिता संयमे संविभागे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुग्गतिं वजन्ति ॥ 10
९०. त्वं नोसि^३ आति पुरिमासु जातिसु,
सो मच्छरी रोसको^४ पापधम्मो ।
तवेव अत्थाय इधागतम्हा,
मा पापधम्मो निरयं गमित्थ^५ ॥
९१. अद्वा हि मं^६ वो^७ हितकामा, यं मं समनुसासथ ।
सोहं तथा करिस्सामि, सब्बं वुत्तं हितेसिभि ॥ 15
९२. एसाहमज्जे^८ व^९ उपारमामि^{१०},
न चा पिहं^{११} किञ्चि करेय्य पापं ।
न चा पि मे किञ्चि अदेय्यमत्थि^{१२},
न चा पिदत्वा उदकं पिवामि ॥ 20
९३. एवं च मे ददतो सब्बकालं,
भोगा इमे^{१३} वासव खीयिस्सन्ति ।
ततो अहं पब्बजिस्सामि सक्क,
हित्वान कामानि यथोधिकानी ति ॥

१. मुदिङ्ग-सी०, रो० । २. सुग्गतिमासमाना-सी०, रो० । ३. नो-स्या० ।
४. कोसियो-स्या० । ५. अपत्थ-स्या०, रो० । ६-६. मेते-स्या० । ७-७. एसोह-
मज्जेव-सी०, स्या० । ८. उपारमामि-स्या० । ९. न चापहं-सी०, रो० । १०. मदे-
य्यमत्थि-रो० । ११. इध-स्या० ।

४७१. मेण्डकपञ्चजातकं^१ (८)

६४. येसं न कदाचि भूतपुद्बं,
सख्यं^२ सत्तपदम्पिमस्मि लोके ।
जाता अमिता दुवे सहाया,
पटिसन्धाय^३ चरन्ति किस्स हेतु ॥

B. 252 5

६५. यदि मे अज्ज पातरासकाले,
पञ्चं न सक्कुण्ययाथ^४ वत्तुमेतं ।
रट्ठा पञ्चाजयिस्सामि वो सब्बे,
न हि मत्थो^५ दुप्पञ्चजातिकेहि ॥

10

६६. महाजनसमागममिह घोरे,
जनकोलाहलसङ्गममिह जाते ।
विविक्खत्तमना अनेकचित्ता,
पञ्चं न सक्कुणोम वत्तुमेतं ॥

15

६७. एकगचित्ता व एकमेका,
रहसि गता अत्थं^६ निचिन्तयित्वा ।
पविवेके सम्मंसित्वान धीरा,
अथ वक्खन्ति जनिन्द एतमत्थं ॥

20

६८. उग्गपुत्तराजपुत्तियानं,
उरब्भस्स^७ मंसं पियं मनापं ।
न सुनखस्स ते अदेन्ति मंसं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

६९. चम्मं विहनन्ति एळकस्स,
अस्सपिट्ठत्थरस्सुखस्स^८ हेतु ।
न^९ च ते^९ सुनखस्स अत्थरन्ति,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१. मेण्डकपञ्चजातकं-स्या० । २. सखि-सी०; सखि-स्या० । ३. पटिसन्धाय-स्या० । ४. सक्कुणाथ-स्या० । ५. ममत्थो-स्या० । ६. अत्था-स्या० । ७. उरब्भ-सी०, स्या० । ८. अस्सपिट्ठत्थरण सुखस्स-सी०; ०त्थरणं सुखस्स-स्या० । ९-९. न ते-सी० ।

१००. आवेल्लितसिङ्गिको हि मेण्डो,
न च सुनखस्स विसाणकानि^१ अत्थि ।
तिणभवखो मंसभोजनो च,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥
१०१. तिणमासि पलासमासि मेण्डो, 5
न च सुनखो^२ तिणमासि नो पलासं ।
गण्हेय्य सुणो^३ ससं विळारं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥
१०२. अट्ठुपदो^४ चतुप्पदस्स,
मेण्डो अट्ठुनखो अदिस्समानो । B, 253
10
छादियमाहरती अयं इमस्स,
मंसं आहरती अयं अमुस्स ॥
१०३. पासादवरगतो^५ विदेहसेट्ठो,
वितिहारं^६ अञ्जमञ्जभोजनानं^७ ।
अदक्खि^८ किर सक्खिकं^९ जनिन्दो,
बुभुक्कस्स^{१०} पुण्णं^{११} मुखस्स^{१२} चेतं ॥ 15
१०४. लाभा वत मे अनप्परूपा,
यस्स मेदिसा^{१३} पण्डिता कुलम्हि ।
पञ्चस्स गम्भीरगतं निपुणमत्थं,
पटिविज्जन्ति सुभासितेन धीरा ॥ 20
१०५. अस्सतरिरथं च एकमेकं,
फीतं गामवरं च एकमेकं ।
सब्बेसं^{१४} वो दम्मि पण्डितानं,
परमप्पतीतमनो^{१५} सुभासितेना ति ॥

१. विसाणानि-सी० । २. सुणो-स्या० । ३. सुनखो-स्या० । ४. अट्ठुपदो-सी०, स्या० । ५. पासाद गतो-सी० । ६. वीतिहारं-सी०, स्या० । ७. अञ्जमञ्ज-भोजनानं-स्या० । ८. अदस-स्या० । ९. सक्खितं-सी०, स्या० । १०. भो भुक्कस्स च-सी० । ११. पुण्णमुखस्स-सी०, स्या० । १२. मे एदिसा-सी०; मे ईदिसा-स्या० । १३. सब्बं-सी० । १४. परप्पतीतमनो-रो० ।

४७२. महापटुमजातकं (९)

१०६. नादट्टा^१ परतो दोसं, अणुं थूलानि सब्वसो ।
इस्सरो पणये दण्डं, सामं अप्पटिवेक्खिथ ॥

१०७. यो च अप्पटिवेक्खित्वा, दण्डं कुब्बति खत्तियो ।
सकण्टकं सो गिलति, जच्चन्धो व समक्खितं ॥

१०८. अदण्डियं दण्डयति^२, दण्डियं च अदण्डियं ।
अन्धो व विसमं मग्गं, न जानाति समासमं ॥

१०९. यो च एतानि ठानानि, अणुं थूलानि सब्वसो ।
सुदिट्ठमनुसासेय्य, स वे वोहरितुमरहति^३ ॥

B. 254

११०. नेकन्तमुदुना सक्का, एकन्ततिखिणेन वा ।
अत्तं महन्ते^४ ठपेतुं^५, तस्मा उभयमाचरे ॥

10

१११. परिभूतो मुदु होति, अतितिक्खो च वेरवा ।
एतं च उभयं जत्वा, अनुमज्झं समाचरे ॥

११२. बहुं पि रत्तो भासेय्य, दुट्ठो पि बहु भासति ।
न इत्थिकारणा^६ राज, पुत्तं घातेतुमरहसि ॥

15

११३. सब्वो^७ व^८ लोको एकतो^९, इत्थी^{१०} च अयमेकिका ।
तेनाहं पटिपज्जिस्सं, गच्छथ^{११} पक्खिपथेव तं^{१२} ॥

११४. अनेकताले^{१३} नरके, गम्भीरे च^{१४} सुदुत्तरे^{१५} ।
पातितो गिरिदुग्गस्मि, केन त्वं तत्थ नामरि ॥

११५. नागो जातफणो तत्थ, थामवा गिरिसानुजो ।
पच्चग्गहि मं भोगेहि, तेनाहं तत्थ नामरि ॥

20

११६. एहि तं पटिनेस्सामि, राजपुत्त सकं धरं ।
रज्जं कारेहि^{१६} भद्दन्ते, किं अरज्जे करिस्ससि ॥

१. नादिट्टा-सी०, स्या० । २. दण्डियति-स्या०, रो० । ३. वोहातु०-रो० ।
४. महन्ते-स्या० । ५. ठापेतुं-सी०, स्या०, रो० । ६. इत्थिकारण-स्या० । ७-७. सब्वे
च-रो० । ८. एकन्तो-सी०, रो० । ९. इत्थि-सी० । १०. गच्छ-सी०, स्या० । ११.
न-स्या० । १२. अनेककाले-सी० । १३-१३. दुहत्तरे-स्या०; सुदुहत्तरे-रो० । १४.
कारेसि-सी० ।

११७. यथा गिलित्वा बलिसं^१, उद्धरेय्य सलोहितं ।
उद्धरित्वा सुखी अस्स, एवं^२ पस्सामि अत्तनं^३ ॥
११८. किं नु त्वं बलिसं ब्रूसि, किं त्वं ब्रूसि सलोहितं ।
किं नु त्वं उब्भतं ब्रूसि, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
११९. कामाहं बलिसं ब्रूमि, हत्थिअस्सं सलोहितं ।
चत्ताहं उब्भतं ब्रूमि, एवं जानाहि खत्तिय ॥
१२०. चिञ्चामाणविका माता, देवदत्तो च मे पिता ।
आनन्दो पण्डितो नागो, सारिपुत्तो च देवता ।
राजपुत्तो^४ अहं आसिं^५, एवं धारेथ जातकं ति ॥

5

४७३. मित्तामित्तजातकं (१०)

१२१. कानि कम्मनि कुब्बानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
अमित्तं जानेय्य मेधावी, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥
१२२. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि^६ चस्स^७ न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
१२३. अमित्ते तस्स भजति, मित्ते तस्स न सेवति ।
वण्णकामे निवारेति, अक्कोसन्ते पसंसति ॥
१२४. गुय्हं च तस्स नक्खाति, तस्स गुय्हं न गूहति ।
कम्मं तस्स न वण्णेति, पञ्जस्स नप्पसंसति ॥
१२५. अभवे नन्दति तस्स, भवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं^८ भोजनं लद्धा, तस्स नुप्पज्जते सति ।
ततो नं नानुकम्पति, अहो^९ सो पि लभेय्यितो ॥
१२६. इच्चेते सोळसाकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥

15

20

१. बलिसं-स्या०, रो० । २. सुखं-रो० । ३. अत्तना-स्या०; अत्तनि-रो० ।

४-४. अहं तदा राजपुत्तो-सी०, स्या० । ५-५. चक्खूनिस्स-स्या० । ६. अच्छरियं-सी०, स्या०, रो० । ७. अहा-सी०, स्या० ।

१२७. कानि कम्मानि कुब्बानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
मित्तं जानेय्य मेघावी, दिस्वा सुत्वा च^१ पण्डितो ॥

१२८. पवुत्थं^२ तस्स^३ सरति, आगतं^४ अभिनन्दति ।
ततो केलायितो^५ होति, वाचाय पटिनन्दति ॥

5 १२९. मित्ते तस्सेव भजति, अमित्ते तस्स न सेवति ।
अक्कोसन्ते निवारेति, वण्णकामे पसंसति ॥

१३०. गुय्हं च तस्स अक्खाति, तस्स गुय्हं च गूहति ।
कम्मं च तस्स वण्णेति, पञ्जं^६ तस्स^७ पसंसति ॥

10 १३१. भवे च नन्दति तस्स, अभवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं भोजनं लद्धा, तस्स उप्पज्जते सति ।
ततो नं अनुकम्पति, अहो^८ सो पि^९ लभेय्यतो ॥

B. 256

१३२. इच्चेते सोळसाकारा, मित्तस्मिं सुप्पतिट्ठिता^{१०} ।
येहि मित्तं च^{११} जानेय्य^{१२}, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ति ॥
द्वादसकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्धानं

15 लहुचित्तं ससाल कसन्ति पुन,
अथ काम दसखलुट्टानवरो ।
अथ कण्ह सुकोसिय मेण्डवरो,
पटुमो पुन मित्तवरेन दसा ति ॥

—:०:—

१. व-रो० । २-२. पुवुत्थञ्चस्स-स्या०; पवुत्थं चस्स-सी० । ३. आभर्त-
सी० । ४. केलायिको-स्या० । ५-५. पञ्जमस्स-स्या० । ६-६. पहा सो पि-सी०,
स्या० । ७. सुप्पतिट्ठिता-स्या० । ८-८. गुजानय्य-रो० ।

१३. तेरसकनिपातो

४७४. अम्बजातकं (१)

१. अहासि मे अम्बफलानि पुब्बे,
अणूनि थूलानि च ब्रह्मचारि ।
तेहेव मन्तेहि न दानि तुय्हं,
दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ॥
२. नक्खत्तयोगं पटिमानयामि,
खणं मुहुत्तं च^१ मन्ते न पस्सं^२ ।
नक्खत्तयोगं च खणं च लद्धा,
अद्धाहरिस्सम्बफलं^३ पहूतं^४ ॥
३. नक्खत्तयोगं न पुरे अभाणि,
खणं मुहुत्तं न पुरे असंसि ।
सयं^५ हरी अम्बफलं पहूतं^६,
वण्णेन गन्धेन रसेनुपेतं ॥
४. मन्ताभिजप्पेन पुरे^७ हि^८ तुय्हं,
दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ।
स्वाज्ज न पारेसि^९ जप्पं^{१०} पि मन्तं^{११},
अयं सो को नाम तवज्ज धम्मो ॥
५. चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि,
धम्मेन मन्ते पक्कतिं च संसि ।
मा चस्सु मे पुच्छितो नामगोत्तं,
गुय्हित्थो अत्थं^{१२} विजहेय्य मन्तो^{१३} ॥

B. 257

5

10

15

20

१-१. न मं तोसयन्ति-सी०, रो० । २. अद्याहरिस्सम्बफलं-सी० । ३. बहुकं-
स्या० । ४. अथा-सी०, स्या०, रो० । ५. पहूतं-स्या० । ६-६. पुरस्स-सी०, रो०;
पुरे पि-स्या० । ७. वादेसि-स्या० । ८-८. जपप्पि मन्ते-सी०, रो० । ९. मातं-सी०,
स्या०, रो० । १०. मन्ता-स्या० ।

B. 258

६. सोहं जनिन्देन जनम्हि पुद्गो,
मक्खाभिभूतो अलिकं अभाणि ।
मन्ता इमे ब्राह्मणस्सा ति मिच्छा,
पहीनमन्तो कपणो रुदामि ॥
७. एरण्डा पुचिमन्दा वा, अथ वा पालिभद्दका ।
मधुं मधुत्थिको विन्दे, सो हि तस्स दुमुत्तमो ॥
८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
यम्हा^१ धम्मं विजानेय्य, सो हि तस्स नरुत्तमो ॥
९. इमस्स दण्डं च वधं च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^२ जम्मं ।
यो उत्तमत्थं कसिरेन लद्धं,
मानातिमानेन विनासयित्थ ॥
१०. यथा समं मञ्जमानो पतेय्य,
सोढ्मं गुहं नरकं पूतिपादं ।
१५ रज्जू ति वा अक्कमे कण्हसप्पं,
अन्धो यथा जोतिमधिदुहेय्य ।
एवं पि मं त्वं खलितं सपञ्ज^३,
पहीनमन्तस्स पुनप्पदाहि^४ ॥
११. धम्मेन मन्तं^५ तव सम्पदासि,
तुवं^६ पि धम्मेन परिग्गहेसि^७ ।
२० पक्कति पि ते अत्तमनो असंसि^८,
धम्मे ठितं तं न^९ जहेय्य मन्तो ॥
१२. यो^{१०} बालमन्तं कसिरेन लद्धं,
यं दुल्लभं अज्ज मनुस्सलोके ।

१. यस्मा-सी० । २. बलयाथ-स्या० । ३. सपञ्जा-रो० । ४. पुनप्पसीद-
सी०, रो०; पुनसम्पदाहि-स्या० । ५. मन्ते-सी०, स्या०, रो० । ६. त्वं-स्या० । ७.
परिग्गहेसि-सी० । ८. असंसि-स्या० । ९. नं-सी० । १०. सो-सी०, स्या० ।

किञ्चा^१ पि लद्धा जीवितुं^२ अण्पपञ्जो^३,
विनासयी अलिकं भासमानो ॥

१३. बालस्स मूळहस्स^४ अकतञ्जुनो च,
मुसा भणन्तस्स असञ्जतस्स ।
मन्ते मयं तादिसके न देम,
कुतो मन्ता गच्छ न मय्ह^५ रुक्खसी ति ॥

B. 259

5

४७५. फन्दनजातकं (२)

१४. कुठारिहत्थो पुरिसो, वनमोगय्ह^६ तिट्ठसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, किं दारं छेतुमिच्छसि ॥
१५. इस्सो^७ वनानि चरसि, समानि विसमानि च ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, किं दारं नेमिया दळ्हं ॥
१६. नेव सालो न खदिरो, नास्सकण्णो^८ कुतो धवो ।
रुक्खो च^९ फन्दनो नाम, तं दारं नेमिया दळ्हं ॥
१७. कीदिसानिस्स पत्तानि, खन्धो वा पन कीदिसो ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, यथा जानेमु फन्दनं ॥
१८. यस्स साखा पलम्बन्ति, नमन्ति न च भञ्जरे ।
सो रुक्खो फन्दनो नाम, यस्स मूले अहं ठितो ॥
१९. अरानं चक्कनाभीनं, ईसानेमिरथस्स च ।
सब्बस्स ते कम्मनियो, अयं हेस्सति फन्दनो ॥
२०. इति फन्दनरुक्खो पि, तावदे^{१०} अज्झभासथ ।
मय्हं पि वचनं अत्थि, भारद्वाज सुणोहि मे ॥
२१. इस्सस्स^{११} उपक्खन्धम्हा^{१२}, उक्कच्च^{१३} चतुरङ्गुलं ।
तेन नेमि पसारेसि^{१४}, एवं दळ्हतरं सिया ॥

10

15

20

१-१. किञ्चा लद्धं जीविकं-सी०; किञ्चा लद्धं जीवितं-स्या०; कञ्चा पि लद्ध
जीविकं-रो० । २. अण्पञ्ज-रो० । ३. मूळहस्स-स्या० । ४. मय्हं-स्या० । ५. वन-
मोगय्ह-स्या० । ६. इसो-सी०; ईसो-स्या०, रो० । ७. नस्सकण्णो-सी० । ८. व-
सी०, रो० । ९. देवता-स्या० । १०. इमस्स-स्या० । ११. उपक्खन्धम्हा-सी०, रो० ।
१२. ओक्कच्च-सी० । १३. परिहरेसि-सी०, स्या०, रो० ।

B. 260

5

10

15

20

२२. इति फन्दनरुक्खो पि, वेरं अण्पेसि^१ तावदे^१ ।
जातानं च अजातानं, इस्सानं^२ दुक्खमावहि ॥
२३. इच्छेवं^३ फन्दनो इस्सं^३, इस्सो^३ च पन फन्दनं ।
अञ्जमञ्जं विवादेन, अञ्जमञ्जमघातयुं ॥
२४. एवमेव मनुस्सानं^४, विवादो यत्थ जायति ।
मयूरनच्चं नच्चन्ति, यथा ते^५ इस्सफन्दना ॥
२५. तं वो वदामि भद्दं वो, यावन्तेत्थ समागता ।
सम्मोदथ मा विवदथ^६, मा होथ इस्सफन्दना ॥
२६. सामग्गिमेव^७ सिक्खेथ, बुद्धेहेतं पसंसितं ।
सामग्गिरतो^८ धम्मट्ठो, योगक्खेमा न धंसती ति ॥

४७६. जवनहंसजातकं (३)

२७. इधेव हंस निपत, पियं मे तव दस्सनं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यमिधत्थि पवेदय ॥
२८. सवनेन एकस्स^९ पिया भवन्ति,
दिस्वा पनेकस्स वियेति^{१०} छन्दो ।
दिस्वा च सुत्वा च पिया भवन्ति,
कच्चिन्नु^{११} मे पीयसि^{१२} दस्सनेन ॥
२९. सवनेन पियो मेसि, भिय्यो चागम्म दस्सनं ।
एवं पियदस्सनो मे^{१३}, वस हंस ममन्तिके^{१४} ॥
३०. वसेय्याम तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
मत्तो च^{१५} एकदा वज्जे^{१६}, हंसराजं पचन्तु मे ॥

१-१. कण्पेसि देवता-स्या० । २. ईसानं-स्या० । ३. इच्छेवं-सी०, रो० । ४-४. रो०; इस्सं इस्सो-सी०; ईसं०-स्या० । ५. मनुस्सेसु-सी०, स्या० । ६. ने-रो० । ७. विवदित्थ-सी०, स्या०, रो० । ८. सामग्गमेव-स्या० । ९. सामग्गिरतो-स्या० । १०. चेकस्स-सी० । ११. विनेति-स्या०; विहेति-रो० । १२. कच्चिन्नु खो-स्या० । १३. पियसि-स्या० । १४. समानो-सी०, स्या०, रो० । १५. ममन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १६. व-सी० । १७. वज्जा-सी०, रो०; मञ्जं-स्या० ।

३१. धिरत्थु^१ तं मज्जपानं^२, यं मे पियतरं तथा ।
न चापि मज्जं पिस्सामि^३, याव मे वच्छसी घरे ॥
३२. सुविजानं सिङ्गालानं^४, सकुणानं^५ च वस्सितं ।
मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
३३. अपि चे मज्जती पोसो, जाति मित्तो सखा ति वा । 5
यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
३४. यस्मिं मनो निविसति, अविदूरे सहा पि सो ।
सन्तिके पि हि सो दूरे, यस्मिं^६ नाविसते^७ मनो ॥
३५. अन्तो पि सो होति पसन्नचित्तो,
पारं समुद्दस्स पसन्नचित्तो । 10
अन्तो पि सो होति पदुदुचित्तो,
पारं समुद्दस्स पदुदुचित्तो ॥
३६. संवसन्ता विवसन्ति, ये दिसा ते रथेसभ ।
आरा सन्तो संवसन्ति^८, मनसा रदुवद्धुन ॥
३७. अतिचिरं निवासेन, पियो भवति अप्पियो । 15
आमन्त खो तं गच्छाम^९, पुरा ते होम^{१०} अप्पिया^{११} ॥
३८. एवं चे याचमानानं, अज्जलि नाववुज्जसि ।
परिचारकानं सतं^{१२}, वचनं न करोसि नो ।
एवं तं अभियाचाम, पुन कयिरासि परियायं ॥
३९. एवं चे नो विहरतं, अन्तरायो न हेस्सति । 20
तुय्हं चा^{१३} पि महाराज, मय्हं च^{१४} रदुवद्धुन ।
अप्पेव नाम पस्सेमु^{१५}, अहोरतानमच्चये ति ॥

१. धीरत्थु—सी० । २. अन्नपानं—सी० । ३. पायामि—सी०, रो०; पिबिस्सामि—
स्या० । ४-४. सिङ्गालानं सकुणानं—सी०, रो०; सिङ्गालानं सकुणानं—स्या० । ५-५. यस्मा
विवसते—सी०, स्या०, रो० । ६. संवसन्तो—रो० । ७. गच्छामि—स्या० । ८-८. होमि
अप्पियो—स्या० । ९. सन्तानं—सी०, स्या०; सत्तानं रो० । १०. वा—स्या०, रो० । ११.
वा—सी०, स्या०, रो० । १२. पस्सेम—सी०, स्या०, रो० ।

४७७. चूलनारदजातकं^१ (४)

४०. न ते कट्टानि भिन्नानि, न ते उदकमाभतं ।
अग्नी^२ पि ते न हापितो^३, किन्तु मन्दो व ज्ञायसि ॥
४१. न उस्सहे वने वत्थुं, कस्सपामन्तयामि तं ।
दुक्खो वासो अरञ्जस्मिं, रट्ठं इच्छामि गन्तवे ॥
४२. यथा अहं इतो गत्वा, यस्मिं जनपदे वसं ।
आचारं ब्रह्मे सिक्खेय्यं^४, तं धम्मं अनुसास मं ॥
४३. सचे अरञ्जं हित्वान, वनमूलफलानि च ।
रट्ठे रोचयसे वासं, तं धम्मं निसामेहि मे ॥
४४. विसं मा पटिसेवित्थो^५, पपातं परिवज्जय ।
पङ्को च मा विसीदित्थो, यत्तो चासीविसे^६ चरे ॥
४५. किन्तु विसं पपातो वा, पङ्को वा ब्रह्मचारिनं ।
कं त्वं आसीविसं ब्रूसि^७, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ।
४६. आसवो तात लोकस्मिं, सुरा नाम पवुच्चति ।
मनुञ्जो^८ सुरभी वग्गु, सादु^९ खुदरसूपमो^{१०} ।
४७. इत्थियो तात लोकस्मिं, पमत्तं पमथेन्ति ता ।
हरन्ति^{११} युविनो^{१२} चित्तं, तूलं भट्ठं व मालुतो ।
पपातो एसो^{१३} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४८. लाभो सिलोको सक्कारो, पूजा परकुलेसु च ।
पङ्को एसो च^{१४} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४९. ससत्था^{१५} तात राजानो, आवसन्ति मंहि इमं ।
ते तादिसे मनुस्सिन्दे, महन्ते तात नारद ॥

१. चूलनारदकस्सपजातकं—स्या० । २. अग्नि—स्या० । ३. हासितो—सी०, स्या० । ४. सिक्खेय्य—स्या० । ५. पटिसेवित्थ—स्या० । ६. आसीविसे—सी०, स्या० । ७. ब्रूसि—सी०, स्या० । ८. मनुञ्जो—सी०, स्या०, रो० । ९-९. मधु खुदरसूपमा—सी०, स्या०; सादु खुदरसूपमा—रो० । १०. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । ११-११. फरन्ति मुनिनो—स्या० । १२. एस—स्या० । १३. व—सी०, स्या०, रो० । १४. महन्ता—स्या० ।

५०. इस्सरानं अधिपतीनं, न तेसं पादतो चरे ।
 आसीविसो ति^१ अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
५१. भत्तत्थो भत्तकाले च^२, यं गेहमुपसङ्कमे ।
 यदेत्थ कुसलं जञ्जा, तत्थ घासेसनं चरे ॥
५२. पविसित्वा परकुलं, पानत्थं^३ भोजनाय वा ।
 मितं खादे मितं भुञ्जे, न च रूपे मनं करे ॥
५३. गोढं^४ मज्जं किराटं^५ च^६, सभा निकिरणानि च ।
 आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ति ॥

5 B. 263

४७८. दूतजातकं (५)

५४. दूते ते ब्रह्मे पाहेसि, गङ्गातीरस्मि^{*} ज्ञायतो ।
 तेसं पुट्ठो न व्याकासि, दुक्खं गुय्हमतं^१ नु ते ॥ 10
५५. सचे ते दुक्खमुप्पज्जे, कासीनं रट्ठवट्ठन ।
 मा खो नं तस्स अक्खाहि, यो तं दुक्खा न मोचये ॥
५६. यो तस्स^२ दुक्खजातस्स, एकज्जमपि^३ भागसो^४ ।
 विप्पमोचेय्य धम्मेन, कामं तस्स पवेदये^५ ॥
५७. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानं^६ च वस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥ 15
५८. अपि चे मज्जती पोसो, जाति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
५९. यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्ठो,
 पवेदये जन्तु अकालरूपे । 20
 आनन्दिनो तस्स भवन्तिमित्ता^७,
 हितेसिनो तस्स दुक्खी^८ भवन्ति ॥

१. सो-सी०, रो० । २. यं-सी०, रो० । ३. पानत्थो-स्या०, रो० । ४. गुढं-
 स्या० । ५. किरासं-सी०, स्या०, रो० । ६. व-रो० । ७. गङ्गातीरस्मि-सी० । ८.
 गुय्हं मतं-सी०; तुय्हं मतं-स्या० । ९. च तथ-रो० । १०-१०. एकन्तमपि भासतो-
 सी०, रो० । ११. पवेदये-सी० । १२. सकन्तानं-सी०, स्या० । १३. भवन्तिमित्ता-सी०,
 रो० । १४. दुक्खी-स्या० ।

६०. कालं च ब्रुवान् तथाविधस्स,
मेधावीनं एकमनं विदित्वा ।
अक्खेय्य तिब्बानि^१ परस्स धीरो,
सण्हं गिरं अत्थवर्ति पमुञ्चे ॥
६१. सचे च जञ्जा अविसय्हमत्तनो,
न^२ ते हि मय्हं^३ सुखागमाय ।
एको व तिब्बानि सहेय्य धीरो,
सच्चं हिरोत्तप्पमपेक्खमानो ॥
६२. अहं रट्ठानि विचरन्तो, निगमे राजधानियो ।
भिक्षमानो महाराज, आचरियस्स धनत्थिको ॥
६३. गहपती राजपुरिसे, महासाले च ब्राह्मणे ।
अलत्थं सत्त निक्खानि, सुवण्णस्स जनाधिप ।
ते मे नट्ठा महाराज, तस्मा सोचामहं भुसं ॥
६४. पुरिसा ते महाराज, मनसानुविचिन्तिता^४ ।
नालं दुक्खा पमोचेतुं, तस्मा तेसं न व्याहरिं^५ ॥
६५. त्वं च खो मे महाराज, मनसानुविचिन्तितो ।
अलं दुक्खा पमोचेतुं, तस्मा तुय्हं पवेदियि ॥
६६. तस्सादासि पसन्नत्तो^६, कासीनं रट्ठवड्ढनो ।
जातरूपमये निक्खे, सुवण्णस्स चतुद्दसा ति ॥

४७९. कालिङ्गबोधिजातकं (६)

६७. राजा कालिङ्गो चक्कवत्ति, धम्मेन पथविमनुसासं^१ ।
अगमा^२ बोधिसमीपं, नागेन महानुभावेन ॥
६८. कालिङ्गो भारद्वाजो च, राजानं कालिङ्गं समणकोलञ्जं ।
चक्कं^३ वत्तयतो परिग्गहेत्वा^४, पञ्जली इदमवोच ॥

१. तिप्पनि-सी०, स्या०, रो० । २-२. नायं नीति मय्ह-सी०, रो० । ३. मनसानु-
विचिन्तिका-सी० । ४. व्याहरि-सी० । ५. पसन्नचित्तो-स्या० । ६. पठविमनुस्तानं-
सी०; पठवि मनुसासि-स्या० । ७. अगमासि-स्या० । ८. कालिङ्ग-सी० । ९. चक्क-
स्या० । १०. परिणेतवा-सी० ।

६६. पञ्चोरोह महाराज, भूमिभागो यथा समणुगगतो^१ ।
इध अनधिवरा बुद्धा, अभिसम्बुद्धा विरोचन्ति ॥
७०. पदक्खिणतो आवट्टा, तिणलता अस्मिं भूमिभागस्मिं ।
पथविया^२ नाभियं^३ मण्डो, इति नो सुतं मन्ते^४ महाराज ॥
७१. सागरपरियन्ताय, मेदिनिया^५ सब्बभूतधरणिा ।
पथविया अयं मण्डो, ओरोहित्वा नमो करोहि ॥
७२. ये ते भवन्ति नागा च, अभिजाता च कुञ्जरा ।
एत्तावता पदेसं ते, नागा नेव मुपयन्ति ॥
७३. अभिजातो^६ नागो कामं, पेसेहि कुञ्जरं दन्ति ।
एत्तावता पदेसो^७, सक्का नागेन मुपगन्तुं ॥
७४. तं सुत्वा राजा कालिङ्गो, वेय्यञ्जनिकवचो निसामेत्वा ।
सम्पेसेसि नागं अस्साम^८, मयं यथिमस्सिदं^९ वचनं ॥
७५. सम्पेसितो च रञ्जा, नागो कोञ्चो व अभिनदित्वान^{१०} ।
पटिसविकत्वा निसीदि, गरु^{११} व भारं^{१२} असहमानो ॥
७६. कालिङ्गभारद्वाजो^{१३}, नागं खीणायुकं विदित्वान^{१४} ।
राजानं कालिङ्गं, तरमानो अज्झभासित्थ ।
अञ्जं सङ्कम नागं, नागो खीणायुको महाराज ॥
७७. तं सुत्वा कालिङ्गो, तरमानो सङ्कमी नागं ।
सङ्कन्तेव रञ्जे, नागो तत्थेव पति^{१५} भुम्मा^{१६} ।
वेय्यञ्जनिकवचो, यथा तथा अहु नागो ॥
७८. कालिङ्गो^{१७} राजा कालिङ्गं, ब्राह्मणं एतदवोच^{१८} ।
त्वमेव असि सम्बुद्धो, सब्बञ्जू सब्बदस्सावी ॥

B. 265

5

10

15

20

१. समनुगीतो-सी०, रो०; ममणुगीतो-स्या० । २-२. पुषुविया अयं-सी०;
पठविया अयं-स्या०; पुवियायं-रो० । ३. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ४. मेद-
निया-स्या० । ५. अभिजाते-सी०, रो० । ६. पदेसोचन-स्या० । ७. उय्याम-स्या० ।
८. यथाइदं-सी०, स्या०, रो० । ९. आनदित्वा-रो० । १०-१०. गरु भारं-सी०, स्या० ।
११. कालिङ्गो-स्या० । १२. विदित्वा-सी० । १३-१३. पतिभुम्मा-स्या० । १४-१४.
कालिङ्ग भारद्वाज कालिङ्गो, ब्राह्मणं इदमवोच-सी०, स्या० ।

७६. तं^१ अनधिवासेन्तो कालिङ्गं^२, ब्राह्मणो इदमवोच ।
वेय्यञ्जनिका हि मयं, बुद्धा सब्बञ्जनो^३ महाराज ॥
८०. सब्बञ्जू सब्बविदू च, बुद्धा न^४ लक्खणेन जानन्ति ।
आगमबलसा^५ हि मयं, बुद्धा सब्बं पजानन्ति ॥
८१. महयित्वा^६ सम्बोधिं, नानातुरियेहि वज्जमानेहि^७ ।
मालाविलेपनं^८ अभिहरित्वा^९, अथ^{१०} राजा मनुपायासि^{११} ॥
८२. सट्ठि वाहसहस्सानि, पुप्फानं^{१२} सन्निपातयि ।
पूजेसि राजा कालिङ्गो, बोधिमण्डमनुत्तरं ति ॥

४८०. अकित्तिजातकं (७)

८३. अकित्तिं दिस्वा^{१३} सम्मन्तं, सक्को भूतपती ब्रवि ।
किं पत्थयं महाब्रह्मो, एको सम्मसि धम्मनि ॥
८४. दुक्खो पुनब्भवो सक्क, सरीरस्स च भेदनं ।
सम्मोहमरणं दुक्खं, तस्मा सम्मामि वासव ॥
८५. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^{१४} सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८६. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
येन पुत्ते च दारे च, धनघञ्जं पियाति च ।
लद्धा नरा न तप्पन्ति, सो लोभो न मयी वसे ॥
८७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
खेत्तं वत्थुं हिरञ्जं च, गवस्सं^{१५} दासपोरिसं ।
येन जातेन जीयन्ति, सो दोसो न मयी वसे ॥

१. तं वचनं—सी० । २. कालिङ्गो—सी०, स्या०, रो० । ३. सब्बञ्जनो—सी० ।
४. स्या० पोत्थके नत्ति । ५. आगमपुरिसा—रो० । ६. महयित्वान—सी०, रो०; पढ़-
सित्वान—स्या० । ७. विज्जमानेहि—स्या० । ८-८. मालागन्धविलेपनं आहरित्वा—सी०,
रो० । ९-९. पाकारपरिक्खेपं कारेसि अथ राजा पायासि—सी०, स्या०, रो० । १०. पुप्फानि—
स्या० । ११. दिस्वान—स्या० । १२. पटिरूपे—स्या० । १३. गवास्सं—सी०, स्या० ।

८६. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

८७. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
बालं न पस्से न सुणे, न च बालेन संवसे ।
बालेनल्लापसल्लापं, न करे न च रोचये ॥

B. 267

5

८८. किं नु ते अकरं बालो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप बालस्स, दस्सनं नाभिकह्वसि ॥

८९. अनयं नयति दुम्मेषो, अधुरायं नियुञ्जति ।
दुन्नयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो पकुप्पति ।
विनयं सो न जानाति, साधु तस्स अदस्सनं ॥

10

९०. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

९१. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
धीरं पस्से सुणे धीरं, धीरेन सह संवसे ।
धीरेनल्लापसल्लापं, तं करे तं च रोचये ॥

15

९२. किं नु ते अकरं धीरो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप धीरस्स, दस्सनं अभिकह्वसि ॥

९३. नयं नयति मेधावी, अधुरायं न युञ्जति ।
सुनयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो न कुप्पति ।
विनयं सो पजानाति, साधु तेन समागमो ॥

20

९४. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

९५. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
ततो रत्था विवसाने^१, सूरियुग्गमनं^२ पति ।
दिब्बा भक्खा पातुभवेय्युं, सीलवन्तो च याचका ॥

25

६६. ददतो^१ मे न खीयेथ, दत्त्वा नानुतपेय्यहं ।
ददं चित्तं पसादेय्यं, एतं सक्क वरं वरे ॥

B. 268

१००. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

१०१. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मं पुन उपेय्यासि, एतं सक्क वरं वरे ॥

१०२. बहूहि वत्तचरियाहि^२, नरा च अथ नारियो ।
दस्सनं अभिक्खन्ति, किं नु मे दस्सने भयं ॥

१०३. तं तादिसं देववण्णं^३, सब्बकामसमिद्धिनं ।
दिस्वा तपो पमज्जेय्य^४, एतं ते दस्सने भयं ति ॥

४८१. तक्कारियजातकं (८)

१०४. अहमेव दुब्भासितं भासि बालो,
भेकोवरञ्जे अहिमब्हायमानो^५ ।
तक्कारिये सोब्भमिमं पतामि,
न किरेव साधु अतिवेलभाणी ॥

१०५. पप्पोति मच्चो अतिवेलभाणी,
बन्धं वधं सोकपरिद्वं च ।
अत्तानमेव गरहासि एत्थ,
आचेर^६ यं^७ तं निखणन्ति सोब्भे ॥

१०६. किमेवहं^८ तुण्डलमनुपुच्छं,
करेय्यं^९ सं^{१०} भातरं कालिकायं^{११} ।
नग्गोवहं वत्थयुगं च जीनो^{१२},
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१. ददतो च-रो० । २. वत्तचरियाहि-सी०, स्या० । ३. देवणिं-रो० । ४. पमज्जेय्य-सी०, स्या०, रो० । ५. अहिमब्हायानो-सी०, रो० । ६-६. आचरिय-स्या० । ७. किमेवाहं-सी०, स्या० । ८-८. करेय्यासं-स्या० । ९. कालिकाय-स्या० । १०. जिनो-स्या० ।

१०७. यो युज्जमानानमयुज्जमानो,
मेण्डन्तरं अञ्चुपती कुलिङ्गो ।
सो पिसितो मेण्डसिरेहि तत्थ,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१०८. चतुरो जना पोत्थकमगाहेसुं,
एकं च पोसं अनुरक्खमाना ।
सब्बेव ते भिन्नसिरा सयिसु,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१०९. अजा यथा वेळुगुम्बस्मिं बद्धा^१,
अवेक्खिपन्ती^२ असिमज्जगच्छि^३ ।
तेनेव तस्सा गलकावकन्तं^४,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

११०. इमे न देवा न^५ गन्धव्वपुत्ता,
मिगा इमे अत्थवसं^६ गता मे^७ ।
एकं च नं सायमासे पचन्तु,
एकं^८ पुनप्पातरासे^९ पचन्तु ॥

१११. सतं सहस्सानि^{१०} दुभासितानि^{११},
कलं पि नाग्घन्ति^{१२} सुभासितस्स ।
दुभासितं सङ्कमानो किलेसो,
तस्मा तुण्ही किम्पुरिसा^{१३} न बाल्या ॥

११२. या मेसा व्याहासि^{१४} पमुञ्चथेतं,
गिरिं च नं हिमवन्तं नयन्तु ।
इमं च खो देन्तु महानसाय,
पातो व नं पातरासे पचन्तु ॥

१. बद्धा-स्या० । २. अवेक्खिपन्ति-सी०, स्या० । ३. असिमज्जगच्छि-सी० ।
४. गलकं विकन्ता-स्या० । ५. न पि-सी०; नापि-स्या० । ६-६. अत्थवसा भता इमे-
सी०, स्या०, रो० । ७-७. एकञ्च पुन पातरासे-सी०; एकं च नं पातरासे-रो० । ८. सह-
सहस्सानं-सी०; सहस्सान-स्या० । ९. दुभासितानं-सी०, स्या० । १०. नाग्घन्ति-स्या० ।
११. किम्पुरिसो-सी०, स्या० । १२. व्याहासि-सी०, रो०; व्याकासि-स्या० ।

B. 270

११३. पज्जुन्ननाथा पसवो, पसुनाथा अयं पजा ।
 त्वं नाथोसि^१ महाराज, नाथोहं^२ भरियाय मे^३ ।
 द्वित्रमञ्जरं ब्रत्वा, मुत्तो गच्छेय्य पव्वतं ॥
११४. न वे निन्दा सुपरिवज्जयेथ^४,
 नाना जना सेवितव्वा जनिन्द ।
 येनेव एको लभते पसंसं,
 तेनेव अञ्जो लभते निन्दितारं ॥
११५. सब्बो लोको परिचित्तो^५ अतिचित्तो,
 सब्बो लोको चित्तवा सम्हि चित्ते ।
 पच्चेकचित्ता पुथु सब्बसत्ता,
 कस्सीध चित्तस्स वसे न वत्ते ॥
११६. तुण्ही अहू किम्पुरिसो सभरियो,
 यो दानि व्याहासि भयस्स भीतो ।
 सो दानि मुत्तो सुखितो अरोगो,
 वाचाकिरेवत्तवती नरानं ति ॥

४८२. रुहमिगराजजातकं* (९)

११७. तस्स^१ गामवरं दम्मि, नारियो च अलङ्कता ।
 यो^२ मेतं मिगमक्खाति^३, मिगानं मिगमुत्तमं ॥
११८. मय्हं गामवरं देहि, नारियो च अलङ्कता ।
 अहं ते मिगमक्खिस्सं, मिगानं मिगमुत्तमं ॥
११९. एतस्मिं वनसण्डस्मि, अम्बा साला च पुष्फिता ।
 इन्दगोपकसञ्छन्ना, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥
१२०. धनुं अद्वेज्जं^४ कत्वान, उसुं सन्नय्हुपागमि^५ ।
 मिगो च दिस्वा राजानं, दूरतो अज्झभासथ ॥

१. नाथोसि-सी०, स्या०, रो० । २-२. अम्हनाथा मम भरिया-स्या० । ३. सुपरिवज्जयाय-स्या०; ० वज्जयाये-रो० । ४. परिचित्तो-सी०, स्या० । ५. रुहमिग-जातकं-सी०, स्या० । ६. कस्स-सी०, रो० । ७. को-सी०, स्या०, रो० । ८. मिग-मक्खासि-स्या० । ९. अद्वेज्जं-सी०, रो० । १०. नन्वायुपागमि-सी०, रो० ।

१२१. आगमेहि महाराज, मा मं विज्झि रथेसभ ।
को नु ते इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते^१ मिगो ॥

१२२. एस पापचरो पोसो, सम्म तिट्ठति आरका ।
सोयं^२ मे^३ इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥

१२३. सच्चं कियेव माहंसु, नरा एकच्चिया इध ।
कट्ठं निप्लवितं^४ सेय्यो, न त्वेवेकच्चि यो नरो ॥

5

१२४. किन्नु रुरु गरहसि मिगानं,
किं पक्खीनं किं पन मानुसानं ।
भयं हि मं विन्दतिनप्परूपं,
सुत्वान तं मानुसि^५ भासमानं ॥

10

१२५. यमुद्धरि वाहने^६ बुरहमानं,
महोदके सलिले सीघसोते ।
ततोनिदानं भयभागतं मम,
दुक्खो हवे राज असब्धि सङ्गमो ॥

१२६. सोहं चतुप्पत्तमिमं विहङ्गमं,
तनुच्छिदं हृदये ओस्सजामि ।
हनामि तं मित्तदुब्धिं^७ अकिच्चकारि^८,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥

15

१२७. धीरस्स बालस्स हवे जनिन्द,
सन्तो वधं नप्पसंसन्ति जातु ।
कामं धरं गच्छतु पापधम्मो,
यं चस्स भट्ठं^९ तदेतस्स देहि ।
अहं च ते कामकरो भवामि ॥

20

१. तिट्ठति—सी०, स्या० । २-२. सोहिमे—सी०, स्या०, रो० । ३. विप्लवितं—
सी०; निपावतं—स्या० । ४. मानुसि—स्या० । ५. वहने—सी० । ६-६. मित्तदुग्धम किच्च-
कारि—सी०, रो० । ७. भत्तं—स्या० ।

१२८. अद्वा रुह अञ्जतरो सतं सो^१,
 यो दुब्भतो^२ मानुसस्स न दुब्भि ।
 कामं घरं गच्छतु पापघम्मो,
 यं चस्स भट्ठं तदेतस्स दम्मि ।
 5 अहं च ते कामचारं^३ ददामि ॥
- B. 272 १२९. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानञ्चवस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
१३०. अपि चे मञ्जती पोसो, आति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
- 10 १३१. समागता जानपदा, नेगमा च समागता ।
 मिगा सस्सानि^४ खादन्ति, तं देवो पटिसेधतु ॥
१३२. कामं जनपदो मासि, रट्टञ्चा पि विनस्सतु ।
 न त्वेवाहं रुहं दुब्भे, दत्वा अभयदक्खिणं ॥
१३३. मा मे जनपदो आसि, रट्टञ्चा^५ पि विनस्सतु^६ ।
 15 न त्वेवाहं मिगराजस्स, वरं दत्वा मुसा भणे ति ॥

४८३. सरभमिगजातकं^७ (१०)

१३४. आसीसेधेव^८ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छं तथा अहु ॥
१३५. आसीसेधेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुब्भतं ॥
- 20 १३६. वायमेधेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छं तथा अहु ॥

१. से-सी० । २. दुब्भतो-स्या०; धूभतो-रो० । ३. गामवरं-स्या० । ४. घञ्जानि-स्या० । ५-५. मामं जनपदो अहु-स्या० । ६. सरभजातकं-स्या० । ७. आसि-सेधेव-सी०, स्या०, रो० ।

१३७. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुब्भतं ॥
१३८. दुक्खूपनीतो पि नरो सपञ्जो,
आसं न छिन्देय्य सुखागमाय ।
बहू हि फस्सा अहिता हिता च, 5
अवितक्किता^१ मच्चमुपब्बजन्ति^२ ॥
१३९. अचिन्तितं पि भवति, चिन्तितं पि विनस्सति । 8
न हि चिन्तामया भोगा, इत्थिया पुरिसस्स वा ॥
१४०. सरभं गिरिदुग्गस्मिं, यं त्वं अनुसरी पुरे ।
अलीनचित्तस्स तुवं, विक्कन्तमनुजीवसि ॥ 10
१४१. यो तं विदुग्गा नरका समुद्धरि,
सिलाय^३ योगं सरभो करित्वा^४ ।
दुक्खूपनीतं मच्चुमुखा पमोचयि,
अलीनचित्तं तं^५ मिगं^६ वदेसि ॥
१४२. किं^७ त्वं नु^८ तत्थेव तदा अहोसि,
उदाहु ते कोचि नं^९ एतदक्खा । 15
विवट्छदो^{१०} नुसि सव्वदस्सी,
आणं नु ते ब्राह्मण भिसरूपं ॥
१४३. न चेवहं^{११} तत्थ तदा अहोसि,
न चा पि मे कोचि नं^{१२} एतदक्खा । 20
गाथापदानं च सुभासितानं,
अत्थं तदानेन्ति जनिन्द धीरा^{१३} ॥
१४४. आदाय पत्तिं^{१४} परविरियघातिं^{१५},
चापे सरं किं विचिकिच्छसे तुवं ।

१. अवितक्कितारो-स्या० । २. मच्चमुपब्बजन्ति-सी०; मच्चुमपपज्जन्ति-स्या० ।
३. सीलाय-स्या० । ४. करित्वा-सी० । ५-५. तमेव-स्या० । ६-६. तुवं नु-सी०, रो० ।
७. तं-स्या० । ८. विवट्छदो-स्या० । ९. न-चेवाहं-स्या० । १०. धीर-सी० ।
११. पत्तिं-स्या० । १२. परिवीरियघाति-स्या० ।

नुन्नो^१ सरो सरभं हन्तु खिप्पं,
अन्नं हि एतं वरपञ्च रञ्जो ॥

१४५. अद्वा पजानामि अहं पि एतं,
अन्नं मिगो ब्राह्मण खत्तियस्स ।
पुब्बे कतं च अपचायमानो,
तस्मा मिगं सरभं नो हनामि ॥

१४६. नेसो मिगो महाराज, असुरेसो दिसम्पति ।
एतं हन्त्वा मनुस्सिन्द, भवस्सु अमराधिपो ॥

B. 274

१४७. सचे च राजा^२ विचिकिच्छसे तुवं,
हन्तुं मिगं सरभं सहायकं^३ ।
सपुत्तदारो नरवीरसेट्ठ^४,
गत्त्वा तुवं वेतरणिं यमस्स ॥

10

१४८. कामं अहं जानपदा च सब्बे,
पुत्ता च दारा च सहायसङ्घा ।
गच्छेमु तं वेतरणिं यमस्स,
न त्वेव हञ्जो मम पाणदो^५ यो^६ ॥

15

१४९. अयं मिगो किच्छगतस्स मय्हं,
एकस्स कत्ता विवनस्मि^७ घोरे ।
तं तादिसं पुब्बकिच्चं सरन्तो,
जानं महाब्रह्मे कथं हनेय्यं ॥

20

१५०. मित्ताभिराधी चिरमेव जीव,
रज्जं इमं धम्मगुणे पसास ।
नारीगणेहि परिचारियन्तो^८,
मोदस्सु रट्ठे तिदिवेव वासवो ॥

१. नुण्णो-सी०, स्या० । २. राज-सी०, स्या०, रो० । ३. सहायकं मे-सी०, रो० । ४. नरविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ५-५. पाणदस्स-सी०, स्या० । ६. विवनस्मिं-सी०, स्या० । ७. परिचारयन्तो-स्या० ।

१५१. अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
 सब्वातिथी^१ याचयोगो^२ भवित्वा^३ ।
 दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दितो सगमुपेहि ठानं ति ॥

तेरसकनिपातं निद्धितं ।

तस्सुद्धानं

वरअम्ब^१ कुठारि सहंसवरो,
 अथरञ्जस्मिं दूतकपञ्चमको ।
 अथ बोधि अकित्ति सुतक्करिना,
 अथ रुमिगेनपरो सरभो ति ॥

5 B. 275

—:०:—

१४. पकिण्णकनिपातो

४८४. सालिकेदारजातकं (१)

B. 276

१. सम्पन्नं सालिकेदारं, सुवा भुञ्जन्ति कोसिय ।
पटिवेदेमि ते ब्रह्मो, न ने^१ वारेतुमुस्सहे ॥
२. एको च तत्थ सकुणो, यो नेसं^२ सब्बसुन्दरो ।
भुत्वा सालिं यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छति ॥
३. ओड्डेन्तु^३ वालपासानि^४, यथा वज्जेथ सो दिजो ।
जीवं च नं गहेत्वान, आनयेहि^५ ममन्तिके ॥
४. एते भुत्वा^६ पिवित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
एको बद्धोस्मि पासेन, किं पापं पकतं मया ॥
५. उदरं नून अञ्जेसं, सुव अच्चोदरं तव ।
भुत्वा सालिं यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छसि ॥
६. कोट्टं नु तत्थ पूरेसि, सुव वेरं नु ते मया ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कुहि सालिं निदाहसि^७ ॥
७. न मे वेरं तथा सद्धि, कोट्ठो मय्हं न विज्जति ।
इणं मुञ्चामिणं दम्मि, सम्पत्तो कोटिसिम्बलिं^८ ।
निधिं पि तत्थ निदहामि, एवं जानाहि कोसिय ॥
८. कीदिसं ते इणदानं, इणमोक्खो च कीदिसो ।
निधिनिधानमक्खाहि, अथ पासा पमोक्खसि ॥
९. अजातपक्खा तरुणा, पुत्तका मय्हं^९ कोसिय ।
ते मं भता भरिस्सन्ति, तस्मा तेसं इणं ददे ॥

१. ते-सी०, स्या० । २. तेसं-सी० । ३. उज्जन्तु-स्या० । ४. वालपासानि-
स्या०, रो० । ५. आनयेथ-सी०, रो० । ६. भुत्वा च-रो० । ७. निवेय्यसि-स्या०;
निधीयसि-रो० । ८. कोटिसिम्बलि-सी०, स्या० । ९. मय्हं-स्या० ।

१०. माता पिता च मे बुद्धा^१, जिण्णका गतयोव्वना ।
तेसं तुण्डेन हातून, मुञ्चे पुव्वकतं^२ इणं ॥

११. अञ्जे पि तत्थ सकुणा, खीणपक्खा सुदुव्वला ।
तेसं पुञ्जत्थिको दम्मि, तं निर्धि आहु पण्डिता ॥

B. 277

१२. ईदिसं^३ मे इणदानं, इणमोक्खो च ईदिसो ।
निधिनिधानमक्खामि^४, एवं जानाहि कोसिय ॥

5

१३. भद्दको वतयं^५ पक्खी, दिजो परमधम्मिको ।
एकच्चेसु मनुस्सेसु, अयं धम्मो न विज्जति ॥

१४. भुञ्ज सालिं यथाकामं, सह सब्बेहि वातिभि ।
पुना^६ पि सुव पस्सेमु, पियं मे तव दस्सनं ॥

10

१५. भुत्तं च पीतं च तवस्समम्हि^७,
रत्तिं च^८ नो कोसिय ते सकासे ।
निक्खित्तदण्डेसु ददाहि दानं,
जिण्णे च मातापितरो भरस्सु ॥

१६. लक्खी वत मे उदपादि अज्ज,
यो^९ अद्दसांसि पवरं^{१०} दिजानं ।
सुवस्स सुत्वान सुभासितानि,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

15

१७. सो कोसियो अत्तमनो उदग्गो,
अन्नं च पानं चभिसङ्हरित्वा ।
अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे^{१०} चा ति ॥

20

१. बुद्धा—स्या० । २. पुव्वकतं—सी० । ३. एदिसं—सी०, रो० । ४. निधिनिधाना-
मक्खातं—सी०; निधिनिधानं अक्खातं—रो० । ५. वतयं—स्या० । ६. पुन—सी०, स्या० ।
७. तवस्समम्हि—सी० । ८-८. रत्ती च—सी०, रो० । ९-९. योहं अदस्सं परमं—स्या० । १०.
समणे ब्राह्मणे—सी० ।

४८५. चन्दकिन्नरीजातकं^१ (२)

१८. उपनीयतिदं मञ्जरे, चन्दे लोहितमद्ने ।

अज्ज^२ जहामि^३ जीवितं,
पाणा मे चन्दे निरुज्झन्ति ॥

B. 278

5

१९. ओसीदि^४ मे दुक्खं^५ हृदयं,
मे डय्हते नितम्मामि ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

10

२०. तिणमिव वनमिव मिलायामि^६,
नदी अपरिपुण्णा^७ व^८ सुस्सामि ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

15

२१. वस्समिव^९ सरे पादे^{१०},
इमानि अस्सूनि वत्तरे मय्हं ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

20

२२. पापो खोसि^{११} राजपुत्त^{१२},
यो मे इच्छितं^{१३} पति वराकिया ।
विज्झसि^{१४} वनमूलस्मिं,
सोयं विद्धो छमा सेति ॥

२३. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव माता ।

१. चन्दकिन्नरीजातकं-सी०, स्या० । २-२. अज्जापि विजहामि-सी०, स्या० ।
३. ओसधि-सी०, स्या०, रो० । ४. दुक्खं मे-सी० । ५. मिलायामि-सी० । ६-६.
अपरिपुण्णयाव-सी०, रो० । ७-७. वस्सं व सरे पण्डित पादे-रो० । ८-८. सि खो राजपुत्त-
सी०; खो राजपुत्तो-स्या०, रो० । ९. इच्छित-सी०, स्या०, रो० । १०. विज्झ-सी०,
स्या० ।

यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

२४. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव जाया ।
यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

5

२५. मा च पुत्तं^१ मा च पत्तिं,
अद्विख राजपुत्त तव माता ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं^२ कामा हि ॥

10

२६. मा च पुत्तं मा च पत्तिं,
अद्विख राजपुत्त तव जाया ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं कामा हि ॥

२७. मा त्वं चन्दे रोदि,
मा सोचि वनतिभिरमत्तविख ।
मम त्वं हेहिसि^३ भरिया,
राजकुले पूजिता नारीभिः^४ ॥

15

२८. अपि नूनहं^५ मरिस्सं,
नाहं^६ राजपुत्त तव हेस्सं ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं कामा हि ॥

20

२९. अपि भीरुके अपि जीवितुकामिके,
किम्पुरिसि गच्छ हिमवन्तं ।

१. पुत्ते-सी० । २. मय्हं-स्या० । ३. हेहिसि-सी० । ४. नारीहि-सी०, रो० ।

५. नूनहं-स्या० । ६. न च पनाहं-रो० ।

तालीसतगरभोजना^१,
अञ्जे^२ तं मिगा रमिस्सन्ति ॥

B. 279

३०. ते पव्वता ता च कन्दरा,
ता च गिरिगुहायो तथेव तिट्ठन्ति ।
तथेव^३ तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं^४ ॥

5

३१. ते पण्णसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा ।
तथेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

10

३२. ते पुप्फसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा^५ ।
तथेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

15

३३. अच्छा सवन्ति गिरिवननदियो^६,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
तथेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

20

३४. नीलानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि^७ ।
तथेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३५. पीतानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।

१. तालिस्सतगरभोजने-सी०; तालिसग्गरभोजना-स्या० । २. अरञ्जे-सी०, रो० । ३. तथेव-सी०, स्या०, रो० । ४. कास-सी०, रो० । ५. अनुचिण्णं-सी० । ६. गिरिवर०-रो० । ७. दस्सनेय्यानि-सी०, रो० ।

- तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३६. तम्बानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती, 5
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३७. तुङ्गानि हिमवतो^१ पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 10
३८. सेतानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३९. चित्रानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 15
४०. यक्खगणसेविते गन्धमादने,
ओसधेभि^२ सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 20
४१. किम्पुरिससेविते गन्धमादने,
ओसधेभि सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 25

१. हिमतो-सी० । २. ओसधेहि-सी०, स्या० ।

B. 280

४२. वन्दे ते अयिरब्रह्मे,
यो मे इच्छितं पतिं वराकिया ।
अमतेन अभिसिञ्चि,
समागतास्मि^१ पियतमेन ॥
४३. विचराम दानि गिरिवननदियो,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
नानादुमवसनायो^२,
पियंवदा अञ्जमञ्जस्ता ति ॥

४८६. महाउक्कुसजातकं (३)

४४. उक्का चिलाचा^३ बन्धन्ति दीपे,
पजा ममं^४ खादितुं पत्थयन्ति ।
मित्तं सहायं च वदेहि सेनक,
आचिक्ख वातिव्यसनं^५ दिजानं ॥
४५. दिजो दिजानं पवरोसि पक्खिम^६,
उक्कुसराज सरणं तं उपेम^७ ।
पजा ममं खादितुं पत्थयन्ति,
लुद्धा चिलाचा भव मे सुखाय ॥
४६. मित्तं सहायं च करोन्ति पण्डिता,
काले अकाले सुखमेसमाना^८ ।
करोमि ते सेनक एतमत्थं,
अरियो हि अरियस्स करोति किच्चं ॥
४७. यं होति किच्चं अनुकम्पकेन,
अरियस्स अरियेन कतं तयीदं^९ ।

१. समागतस्मिं-सी०, रो० । २. नानादुमसेवनायो-रो० । ३. मिलाचा-सी०, स्या०, रो० । ४. मम-स्या० । ५. वातिव्यसनं-सी० । ६. पक्खि-सी०, रो०; पक्खि च-स्या० । ७. उपेमि-सी०, स्या०, रो० । ८. सुखमासयाना-रो० । ९. तवयिदं-सी०, रो० ।

अत्तानुरक्खी भव मा अदग्धि^१,
लच्छाम पुत्ते तयि जीवमाने ॥

४८. तवेव^२ रक्खावरणं करोन्तो,
सरीरभेदा पि न सन्तसामि ।
करोन्ति हेके^३ सखीनं^४ सखारो,
पाणं चजन्ता^५ सतमेस^६ धम्मो ॥

B. 281

5

४९. सुदुक्करं कम्ममकासि^७, अण्डजायं^८ विहङ्गमो ।
अत्थाय कुररो^९ पुत्ते, अद्भुरत्ते अनागते ॥

५०. चुता पि हेके^{१०} खलिता^{११} सकम्मुना^{१२},
मित्तानुकम्पाय पतिद्वहन्ति ।
पुत्ता ममट्टा गतिमागतोस्मि,
अत्थं चरेथो^{१३} मम वारिचर^{१४} ॥

10

- 4

५१. धनेन धञ्जेन च अत्तना च,
मितं सहायं च करोन्ति पण्डिता ।
करोमि ते सेनक एतमत्थं,
अरियो हि अरियस्स करोति किच्चं ॥

15

५२. अण्णोस्सुक्को तात तुवं निसीद,
पुत्तो पितु चरति अत्थचरियं ।
अहं चरिस्सामि तवेतमत्थं^{१५},
सेनस्स पुत्ते परितायमानो^{१६} ॥

20

५३. अद्धा हि तात सतमेस धम्मो,
पुत्तो पितु यं^{१७} चरे^{१८} अत्थचरियं ।

१. अदग्धि-सी०, रो०; अडग्धि-स्या० । २. तमेव-स्या० । ३. हेते-स्या०, रो० । ४. सखितं-सी० । ५. चजन्ति-सी०, रो० । ६. सतनेस-रो० । ७. कम्म-मका-सी०, रो० । ८. अण्डजोयं-स्या० । ९. कुररो-स्या० । १०. एके-सी०, रो० । ११-१२. खलिकस्सकम्मुना-रो० । १२. चरेय-सी०, रो० । १३. वारिछन्न-सी०, रो० । १४. तवेव अत्थं-स्या० । १५. परितायमानो-स्या० । १६. स्या० पोत्यके नत्थि । १७. चरेय-सी०, रो० ।

अप्येव मं दिस्वान पवड्डुकायं,
सेनस्स पुत्ता^१ न विहेठयेय्युं^२ ॥

५४. पसू मनुस्सा मिगवीरसेट्ठ^३,
भयट्ठिता^४ सेट्ठमुपब्बजन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिमागतोस्मि,
त्वं नोसि राजा भव मे सुखाय ॥

५५. करोमि ते सेनक एतमत्थं,
आयामि ते तं दिसतं वधाय ।
कथं हि विञ्जू पहु^५ सम्पजानो,
न वायमे अत्तजनस्स गुत्तिया ॥

५६. मित्तं च^६ कयिराथ सुहृदयं^७ च^८,
अयिरं च कयिराथ सुखागमाय ।
निवत्थकोचो^९ व^{१०} सरेभि हन्त्वा,
मोदाम पुत्तेहि समङ्गिभूता ॥

५७. सकमित्तस्स कम्मेन, सहायस्सापलायिनो ।
कूजन्तमुपकूजन्ति^{११}, लोमसा^{१२} हृदयङ्गमं ॥

५८. मित्तं सहायं अधिगम्म पण्डितो,
सो भुञ्जती पुत्त^{१३} पसुं धनं वा ।
अहं च पुत्ता च पती च मय्हं,
मित्तानुकम्पाय समङ्गिभूता ॥

५९. राजवता सूरवता^{१४} च अत्थो,
सम्पन्नसखिस्स भवन्ति हेते ।
सो मित्तवा यसवा उगगतत्तो,
अस्मिंघ^{१५} लोके मोदति कामकामी ॥

१. पुत्तानि-स्या० । २. हेठयेय्युं-स्या० । ३. मिगविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ४. भयट्ठिता-सी०, रो० । ५. बहु-स्या० । ६. स्या० पोत्यके नत्थि । ७-७. सुहृदयं च-सी०; सखावरञ्च-रो० । ८-८. निवत्थकोचोव-सी०, स्या०, रो० । ९. कुजन्तमुपकुजन्ति-स्या० । १०. लोमहंसा-स्या० । ११. पुत्तं-स्या० । १२. सुखा-स्या० । १३. अस्मिञ्च-सी०, स्या०, रो० ।

६०. करणीयानि मित्तानि, दलिद्देना पि सेनक ।
 पस्स मित्तानुकम्पाय, सममाम्हा सव्रातके ॥
६१. सूरें बलवन्तेन, यो मित्ते^१ कुस्ते दिजो ।
 एवं सो सुखितो होति, यथाहं त्वं च सेनका ति ॥

४८७. उद्दालकजातकं (४)

६२. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता, 5 B. 283
 दुम्मक्खरूपा^२ ये मन्तं^३ जप्पन्ति^४ ।
 कच्चिन्नु^५ ते मानुसके पयोगे,
 इदं विदू परिमुत्ता अपाया ॥
६३. पापानि कम्मानि करेथ^६ राज,
 बहुस्सुतो चे न चरेय्य धम्मं । 10
 सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे^७ चरणं अपत्वा ॥
६४. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे चरणं अपत्वा । 15
 मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ॥
६५. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं । 20
 कित्तिं हि^८ पप्पोति अधिच्च वेदे,
 सन्तिं पुणाति^९ चरणेन दन्तो ॥
६६. भच्चा माता पिता बन्धू, येन जातो सयेव^{१०} सो ।
 उद्दालको अहं भोतो, सोत्तियाकुलवंसको^{१०} ॥

१. मित्तिं-सी०; मित्तं-स्या० । २. दुम्मुखरूपा-सी०, रो० । ३-३. मे जप्पन्ति-
 सी०, रो०; मन्तं जप्पन्ति-स्या० । ४. कच्चि नु-स्या० । ५. करेय्य-सी०, स्या० । ६.
 पमुच्चे-स्या० । ७. च-स्या० । ८. पुणेति-स्या०; पुनेति-रो० । ९. स्वयेव-स्या० ।
 १०. सोत्तियाकुलवंसको-सी०; ० वंसतो-स्या० ।

६७. कथं भो ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिब्बानं, धम्मदो किन्ति वुच्चति ॥

B. 284

६८. निरङ्कुत्वा अग्निमादाय ब्राह्मणो,
आपो सिञ्चं यजं उस्सेति यूपं ।
५ एवङ्करो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥

६९. न सुद्धिं सेचनेनत्थि, ना^१ पि^१ केवली ब्राह्मणो ।
न^२ खन्ती ना पि सोरच्चं, ना पि सो परिनिब्बुतो ॥

७०. कथं सो^३ ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
१० कथं च परिनिब्बानं, धम्मदो किन्ति वुच्चति ॥

७१. अखेत्तवन्धू अममो निरासो,
निल्लोभपापो भवलोभखीणो ।
एवङ्करो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥

७२. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
१५ सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
सब्बेसं सीतिभूतानं, अत्थि सेय्योथ^४ पापियो ॥

७३. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
२० सब्बेसं सीतिभूतानं, नत्थि सेय्योथ पापियो ॥

७४. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ॥

७५. सब्बसं सीतिभूतानं, नत्थि सेय्योथ पापियो ।
पनत्थं^५ चरसि ब्रह्मञ्जं, सोत्तियाकुलवंसतं ॥

१-१. नपि-सी०, स्या० । २. न चैव-स्या० । ३. भो-स्या० । ४. सेय्योव-
सी०, रो० । ५. पनत्थं-स्या० ।

७६. नानारत्तेहि वत्थेहि, विमानं भवति छादितं ।
न तेसं छाया वत्थानं, सो रागो अनुपज्जथ ॥
७७. एवमेव^१ मनुस्सेसु, यदा सुज्झन्ति माणवा ।
ते^२ सज्जति पमुञ्चन्ति^३, धम्ममञ्जाय सुव्वता ति ॥

B. 285

४८८. भिसजातकं (५)

७८. अस्सं गवं रजतं जातरूपं,
भरियं च सो इध लभतं मनापं ।
पुत्तेहि दारेहि समज्झि होतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 5
७९. मालं च सो कासिकचन्दनं च,
धारेतु पुत्तस्स बहू भवन्तु ।
कामेसु तिब्बं कुरुतं अपेक्खं,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 10
८०. पहूतधञ्जो कसिमा यसस्सी,
पुत्ते गिही धनिमा सब्बकामे ।
वयं अपस्सं घरमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 15
८१. सो खत्तियो होतु पसय्हकारी,
राजाभिराजा^१ बलवा यसस्सी ।
स चातुरन्तं महिमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 20
८२. सो ब्राह्मणो होतु अवीतरागो,
मूहुत्तनवखत्तपथेसु युत्तो ।
पूजेतु नं रट्ठपती यसस्सी,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१. एवमेव - रो० । २-२. न तेसं जाति पुञ्छन्ति - सी०, स्या०, रो० । ३. राजा-
धिराजा - स्या० ।

B. 286

८३. अज्झायकं सव्वसमन्तवेदं^१,
तपस्सीनं मञ्जतु सव्वलोको ।
पूजेन्तु नं^२ जानपदा समेच्च,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८४. चतुस्सदं गामवरं समिद्धं,
दिन्नं हि सो भुञ्जतु वासवेन ।
अवीतरागो मरणं उपेतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८५. सो गामणी होतु सहायमज्झे,
नच्चेहि गीतेहि पमोदमानो ।
सो^३ राजतो व्यसन^४ मालत्थ^५ किञ्चि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८६. यं एकराजा पथविं विजेत्वा^६,
इत्थीसहस्सान^७ ठपेतु अगं ।
सीमन्तिनीनं पवरा भवातु,
भिसानि ते ब्राह्मण या^८ अहासि ॥
८७. इसीनं^९ हि सा सव्वसमागतानं,
भुञ्जेय्य सादुं अविकम्पमाना ।
चरातु लाभेन विकत्थमाना,
भिसानि ते ब्राह्मण या अहासि ॥
८८. आवासिको होतु महाविहारे,
नवकम्मिको होतु गजङ्गलायं^{१०} ।
आलोकसन्धिं दिवसं^{११} करोतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१. सव्वसमन्तवेदं - सी०; सव्वसमन्तवेदनं - रो० । २. तं - सी० । ३. मा - सी०, स्या०, रो० । ४. व्यसन - सी०, रो० । ५. मलत्थ - सी०, स्या०, रो० । ६. विजित्वा - स्या० । ७. इत्थीसहस्सस्स - सी०, रो० । ८. यो - स्या० । ९. दासीनं - स्या० । १०. गजङ्गलायं - सी०, स्या०, रो० । ११. दिवसा - सी०, स्या०, रो० ।

८९. सो वज्जतू पाससतेहि छ्विभि^१,
रम्मा वना निय्यतु राजधानि ।
तुत्तेहि^२ सो हज्जतु पाचनेहि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

९०. अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो,
लट्ठीहतो सप्पमुखं उपेतु ।
सकच्चवन्धो^३ विसिखं चरातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

९१. यो वे अनट्ठं व^४ नट्ठं ति चाह^५,
कामेव सो लभतं^६ भुज्जतं च^७ ।
अगारमज्जे मरणं उपेतु,
यो वा भोन्तो सङ्कति कच्चिदेव ॥

९२. यदेसमाना विचरन्ति लोके,
इट्ठं च कन्तं च बहूनमेतं^८ ।
पियं मनुज्जं चिध^९ जीवलोके,
कस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

९३. कामेसु वे हज्जरे वज्जरे च,
कामेसु दुक्खं च भयं च जातं ।
कामेसु भूताधिपती पमत्ता,
पापानि कम्मामि करोन्ति मोहा ॥

९४. ते पापधम्मा पसवेत्त्व पापं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ।
आदीनवं कामगुणेसु दिस्वा,
तस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

१. छ्विभि—सी०, रो० । २. गुत्तेहि—स्या० । ३. सकच्चवन्धो—सी०, रो०;
सकच्चवद्धो—स्या० । ४. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । ५. आह—स्या० । ६-७. लभतु
भुज्जतु च—स्या० । ८. बहुन्नमेतं—सी० । ९. इध—सी०, स्या० ।

६५. वीमंसमानो इसिनो भिसानि,
तीरे गहेत्वान थले निधेसि ।
सुद्धा अपापा इसयो वसन्ति,
एतानि ते ब्रह्मचारी भिसानि ॥
६६. न ते नटा नो पन कीळनेय्या,
न बन्धवा नो पन ते सहाया ।
किस्मि वुपत्थम्भ^१ सहस्सनेत्त,
इसीहि त्वं^२ कीळसि देवराज ॥
६७. आचरियो मेसि पिता च मय्हं,
एसा पतिट्ठा खलितस्स ब्रह्मे ।
एकापराधं खम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोधबला भवन्ति ॥
६८. सुवासितं^३ इसिनं एकरत्तं,
यं वासवं भूतपतिदसाम ।
सब्बेव भोन्तो सुमना भवन्तु,
यं ब्राह्मणो पच्चुपादी^४ भिसानि ॥
६९. अहं च सारिपुत्तो च, मोगल्लानो च कस्सपो ।
अनुरुद्धो पुण्णो आनन्दो, तदासुं सत्त भातरो ॥
१००. भगिनी उप्पलवण्णा च^५, दासी खुज्जुत्तरा तदा ।
चित्तो गहपति दासो, यक्खो सातागिरो तदा ॥
१०१. पालिलेय्यो^६ तदा नागो, मधुदो^७ सेट्ठवानरो ।
काळुदायी तदा सक्को, एवं धारेथ जातकं ति ॥

४८९. सुरुचिजातकं (६)

१०२. महेसो सुरुचिनो^८ भरिया, आनीता पठमं अहं ।
दस वस्ससहस्सानि, यं मं सुरुचिमानयि^९ ॥

१. परत्थम्भ-सी०; परवम्भ-स्या० । २. तुवं-स्या० । ३. सुवासितं-सी० ।
४. पच्चुपादि-सी० । ५. सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । ६. पारिलेय्यो-सी०, रो० ।
७. मधुवा-सी०, रो० । ८. रुचिनो-सी०, स्या०, रो० । ९. सुरुचि आनयि-स्या० ।

१०३. साहं ब्राह्मण राजानं, वेदेहं मिथिलगहं ।
नाभिजानामि कायेन, वाचाय उद चेतसा ।
सुखं अतिमञ्जित्य^१, अवि^२ वा यदि वा रहो ॥

१०४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

B. 289

5

१०५. भत्तु मम^३ सस्सु^४ माता, पिता^५ चा पि च सस्सुरो^६ ।
ते मं ब्रह्मे विनेतारो, याव अट्ठं^७ जीवितं ॥

१०६. साहं अहिंसारतिनी, कामसा^८ धम्मचारिणी^९ ।
सक्कच्चं ते उपट्ठासि, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥

१०७. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

10

१०८. सोळसित्थिसहस्सानि, सहभरियानि ब्राह्मण ।
तासु इस्सा वा कोधो वा, नाहु मय्हं कुदाचनं ॥

१०९. हितेन तासं नन्दामि, न च मे काचि अप्पिया ।
अत्तानं वानुकम्पामि, सदा सब्बा सपत्तियो ॥

15

११०. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

१११. दासे कम्मकरे पेस्से^{१०}, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
पेसेमि^{११} सहधम्मेन, सदा पमुदितिन्द्रिया ॥

११२. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥

20

११३. समणे ब्राह्मणे चा^{१२} पि, अञ्जे चा पि वनिव्वके ।
तप्पेमि अन्नपानेन, सदा पयतपाणिनी ॥

१. अतिमञ्जित्यो-सी०, रो० । २. अवि-रो० । ३-३. मनापस्सपिता-सी०;
मनापा सस्सु पिया-स्या० । ४-४. माता चापि सुवामिनो-सी०; मातापिता च सस्सुरो-
स्या० । ५. कामसो-सी० । ६. धम्मचारिणी-सी० । ७. पोसे-स्या० । ८. पोसेमि-
सी०, स्या०, रो० । ९. वा-सी० ।

११४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥

११५. चातुद्दसि पञ्चद्दसि^१, या च^२ पक्खस्स अट्ठमी^३ ।
पाटिहारियपक्खं च, अट्ठङ्गसुसमागतं^४ ।
उपोसथं उपवसामि, सदा सीलेसु संवुता ॥

5

B. 290

११६. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥

११७. सब्बेव ते धम्मगुणा, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
संविज्जन्ति तयि भदे, ये त्वं कित्तेसि अत्तनि ॥

10

११८. खत्तियो जातिसम्पन्नो, अभिजातो यसस्सिमा ।
धम्मराजा विदेहानं, पुत्तो उप्पज्जते तव^५ ॥

११९. दुम्मी^६ रजोजल्लधरो, अघे वेहायसं ठितो ।
मनुज्जं भाससे^७ वाचं, यं मय्हं हृदयङ्गमं ॥

१२०. देवता नुसि सगम्हा, इसि वासि महिद्धिको ।
को वासि^८ त्वं अनुप्पत्तो, अत्तानं मे पवेदय ॥

15

१२१. यं देवसङ्घा वन्दन्ति, सुधम्मायं^९ समागता ।
सोहं सक्को सहस्सक्खो, आगतोस्मि तवन्तिके ॥

१२२. इत्थियो^{१०} जीवलोकस्मिं, या होति^{११} समचारिनी ।
मेघाविनी सीलवती, सस्सुदेवा पतिव्वता ॥

20

१२३. तादिसाय सुमेधाय, सुचिकम्माय नारिया ।
देवा दस्सनमायन्ति, मानुसिया अमानुसा ॥

१२४. त्वं च भदे सुचिण्णेन, पुब्बे सुचरितेन च ।
इध राजकुले जाता, सब्बकामसमिद्धिनी ॥

१. पण्णरसि-सी०, रो० । २. व-सी० । ३. अट्ठमि-सी०, रो० । ४. अट्ठङ्ग-
सुसमाहितं-सी०, स्या०, रो० । ५. तव-सी०, रो० । ६. रुम्मी-सी०; दुम्मि-स्या० ।
७. भाससि-सी० । ८. वापि-स्या० । ९. सुधम्माय-स्या० । १०. इत्थिया-रो० ।
११. होन्ति-सी०, स्या० ।

१२५. अयं च ते राजपुत्ति, उभयत्य कटग्गहो ।
देवलोकूपपत्ती च, कित्ती च इध जीविते ॥
१२६. चिरं सुमेधे सुखिनी, धम्ममत्तनि पालय ।
एसाहं तिदिवं यामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥

४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं (७)

१२७. अप्पोस्सुक्को दानि तुवं कपोत,
विहङ्गम न तव भोजनत्थो ।
खुदं^१ पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको^२ कपोत^३ ॥
१२८. अहं पुरे गिद्धिगतो कपोतिया,
अस्मिं^४ पदेसस्मिमुभो^५ रमाम ।
अथग्गही साकुणिको कपोति,
अकामको ताय विना अहोसि ॥
१२९. नानाभवा^६ विप्पयोगेन तस्सा,
मनोमयं वेदनं वेदयामि^७ ।
तस्मा अहंपोसथं^८ पालयामि,
रागो ममं मा पुनरागमासि ॥
१३०. अनुज्जुगामी उरगा^९ दुजिब्हु^{१०},
दाठावुधो घोरविसोसि सप्प ।
खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा^{११} भवंपोसथिको नु दीघ^{१२} ॥
१३१. उसभो अहू बलवा गामिकस्स,
चलक्ककू वण्णवलूपपत्तो ।

5 B. 291

10

15

20

१. पञ्चुपोसथिकजातकं-सी० । २. खुदं-स्या० । ३. भवंपोसथिको-सी० । ४. कपोतो-सी०, रो० । ५-५. तस्मिं पादेसस्मिमुभो-स्या० । ६. नानाभावा-सी०, स्या० । ७. वेदयामि-सी०, रो० । ८. अहं पोसथ-स्या० । ९-९. उरग द्विजिब्हु-सी०; उरग०-स्या० । १०. तस्मा-सी० । ११. दीघो-सी०, रो० ।

सो मं अक्कमि तं कुपितो अडंसि,
दुक्खाभितुण्णो मरणं उपागा^१ ॥

१३२. ततो जना निक्खमित्वान गामा,
कन्दित्वा^२ रोदित्वा^३ अपक्कमिसु ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
कोधो ममं मा पुनरागमासि ॥

5

B. 292

१३३. मतान मंसानि बहू सुसाने,
मनुञ्जरूपं तव भोजने तं ।
खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको सिङ्गाल^४ ॥

10

१३४. पविसि^५ कुच्छिं महतो गजस्स,
कुणपे रतो हत्थिमंसेसु^६ गिद्धो^७ ।
उण्हो च वातो तिखिणा च रस्मियो,
ते सोसयुं तस्स करीसमगं ॥

15

१३५. किसो^८ च पण्डू च अहं भदन्ते,
न मे अहू निक्खमनाय मग्गो ।
महा च मेघो सहसा पवस्सि,
सो तेमयी तस्स करीसमगं ॥

20

१३६. ततो अहं निक्खमिसं^९ भदन्ते,
चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
लोभो ममं मा पुनरागमासि ॥

१३७. वम्मीकथूपस्मिं किपिल्लिकानि,
निप्पोथयन्तो तुवं पुरे चरासि ।

१. उपागमि-सी०, रो० । २-२. कन्दित्व रोदित्व-सी० । ३. सिगालो-सी०,
रो०; सिगाल-स्या० । ४. पविस्सं-सी०, रो०; पविस्स-स्या० । ५-५. हत्थिमंसे पगिद्धो-
सी०, रो० । ६. कीसी-स्या० । ७. निक्खमिस्सं-सी० ।

खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको नु अच्छ^१ ॥

१३८. सकं निकेतं अतिहीळयानो^२,
अत्रिच्छता^३ मल्लगामं^४ अगच्छिं^५ ।
ततो जना निक्खमित्वान गामा,
कोदण्डकेन परिपोथयिसु मं ॥

5

१३९. सो भिन्नसीसो रुहिरमक्खितङ्गो,
पच्चागमासि सकं^६ निकेतं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
अत्रिच्छता मा पुनरागमासि ॥

B. 293

10

१४०. यं नो अपुच्छित्थ तुवं भदन्ते,
सब्बेव व्याकरिम्ह^७ यथा पजानं ।
मयं पि पुच्छाम तुवं भदन्ते,
कस्मा भवंपोसथिको नु ब्रह्मे ॥

१४१. अनूपलित्तो मम अस्समम्हि,
पच्चेकबुद्धो मुहुत्तं निसीदि ।
सो मं अवेदी गतिमार्गतिं च,
नामं च गोत्तं चरणं च सब्बं ॥

15

१४२. एवम्पहं^८ वन्दि न^९ तस्स पादे,
न चा पि नं मानगतेन पुच्छिं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
मानो ममं मा पुनरागमासी ति ॥

20

१. अच्छो-सी०, रो० । २. अतिहीळयानो-स्या० । ३-३. अत्रिच्छताय मल्लं-
सी०, स्या०, रो० । ४. अगच्छिं-सी० । ५. सकं-स्या० । ६. व्याकरिम्हा-सी०;
व्याकरिम्हा-स्या० । ७-७. एवम्पहं नग्गहे-सी०; एवम्पहं वन्दि न-स्या० । ८.
हं-स्या० ।

४९१. महामोरजातकं (८)

१४३. सचे हि त्याहं धनहेतु गाहितो^१,
 मा मं वधी^२ जीवगाहं गहेत्वा ।
 रञ्जो च^३ मं सम्म उपन्तिकं^४ नेहि,
 मञ्जे धनं लच्छसिनप्परूपं ॥

5 १४४. न मे अयं तुय्ह वधाय अज्ज,
 समाहितो चापधुरे^५ खुरप्पो ।
 पासं च त्याहं अधिपातयिस्सं,
 यथासुखं गच्छतु मोरराजा^६ ॥

B. 294

10

१४५. यं सत्त वस्सानि ममानुबन्धि,
 रत्तिन्दिवं खुप्पिपासं सहन्तो ।
 अथ किस्स मं पासवसूपनीतं,
 पमुत्तवे इच्छसि बन्धनस्मा ॥

15

१४६. पाणातिपाता विरतो नुसज्ज,
 अभयं^७ नु^८ ते सब्बभूतेसु दिन्नं ।
 यं मं तुवं पासवसूपनीतं,
 पमुत्तवे इच्छसि बन्धनस्मा ॥

20

१४७. पाणातिपाता विरतस्स ब्रूहि,
 अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
 पुच्छामि तं मोरराजेतमत्थं,
 इतो^९ चुतो किं लभते सुखं सो ॥

१४८. पाणातिपाता विरतस्स ब्रूमि,
 अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
 दिट्ठेव धम्मे लभते पसंसं,
 सगं च सो याति सरीरभेदा ॥

१. गहितो-सी०, स्या० । २. अवधि-स्या० । ३. व-सी०, रो० । ४. उपन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. चापवरे-सी०, रो०; चापवरो-स्या० । ६. मोरराज-सी० । ७-७. अभयन्तु-स्या० । ८. इति-स्या० ।

१४९. न सन्ति देवा इति^१ आहु^१ एके,
 इधेव जीवो विभवं उपेति ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च वदन्ति दानं ।
 तेसं वचो अरहतं सद्वहानो,
 तस्मा अहं सकुणे बाधयामि ॥ 5
१५०. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 इमस्स लोकस्स परस्स वा ते,
 कथं नु ते आहु मनुस्सलोके ॥ 10
१५१. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 परस्स लोकस्स न ते इमस्स,
 देवा ति ते आहु मनुस्सलोके ॥ B. 295
१५२. एत्थेव ते नीहता^२ हीनवादा,
 अहेतुका ये न वदन्ति कम्मं ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं ये च वदन्ति दानं ॥ 15
१५३. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेदं^३,
 कथं हि दानं अफलं भवेय्य^४ ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च कथं भवेय्य ॥ 20
१५४. कथङ्करो किन्तिकरो किमाचरं,
 किं सेवमानो केन तपोगुणेन ।
 अक्खाहि मे मोरराजेतमत्थं,
 यथा अहं नो निरयं पतेय्यं ॥ 25

१-१. इच्चाहु-सी०, रो० । २. निहता-सी० । ३. तवेतं-सी०, रया०, रो० ।

४. वदेय्य-सी०, रो० ।

१५५. ये केचि अत्थि समणा पथव्या^१,
कासायवत्था अनगारिया^२ ते^३ ।
पातो व पिण्डाय चरन्ति काले,
विकालचरिया विरता हि सन्तो ॥

5 १५६. ते तत्थ कालेनुपसङ्कमित्वा,
पुच्छाहि यं ते मनसो पियं सिया ।
ते ते^४ पवक्खन्ति यथापजानं,
इमस्स लोकस्स परस्स चत्थं ॥

10 १५७. तचं व जिण्णं उरगो पुराणं,
पण्डुपलासं^५ हरितो दुमो व^६ ।
एसप्पहीनो मम लुद्धभावो,
जहामहं^७ लुद्धकभावमज्ज ॥

B. 236 १५८. ये चा पि मे सकुणा अत्थि बद्धा^८,
सतानिनेकानि निवेसनस्मिं ।
15 तेसम्पहं^९ जीवितमज्ज दम्मि,
मोक्खं च ते पत्ता^{१०} सकं निकेतं ॥

१५९. लुद्धो चरी पासहत्थो अरज्जे,
बाधेतु^{११} मोराधिपति यसस्सिं ।
बन्धित्वा^{१२} मोराधिपति यसस्सिं,
20 दुक्खा स^{१३} पमुच्चि^{१४} यथाहं पमुत्तो ति ॥

४९२. तच्छसूकरजातकं (९)

१६०. यदेसमाना विचरिम्ह^{१५}, पब्बतानि वनानि च ।
अन्वेसं विचरि^{१६} जाती, तेमे अधिगता मया ॥

१. पवव्या-सी० । २-२. अनगारियं चरन्ति-स्या० । ३. तं-स्या० । ४. पण्डुपलासं-स्या० । ५. च-सी० । ६. पजहामहं-सी० । ७. बद्धा-स्या० । ८. तेसं अहं-स्या० । ९. पत्तो-सी० ; अच्छ-स्या० । १०. बाधेतुं-सी० । ११. बन्धित्व-सी०, रो० । १२. सी०, स्या० पोत्यकेमुनत्थि । १३. पमुच्चि-स्या०, रो० । १४. विचरिम्हा-स्या० । १५. विपुले-स्या० ।

१६१. बहं चिदं^१ मूलफलं, भक्खो चायं अनप्पको ।
रम्मा चिमा गिरीनज्जो^२, फासुवासो भविस्सति ॥
१६२. इधेवाहं वसिस्सामि, सह सब्बेहि आतिभि ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्की, असोको अकुतोभयो ॥
१६३. अज्जं पि^३ लेणं परियेस, सत्तु नो इध विज्जति । 5
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥
१६४. को नुम्हाकं^४ इध सत्तु, को आती सुसमागते ।
दुप्पधंसे^५ पधंसेति, तं मे अक्खाथ^६ पुच्छिता ॥
१६५. उद्धग्गराजी मिगराजा, बली दाठावुधो मिगो ।
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥ 10
१६६. न नो दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं^७ ।
सब्बे समग्गा हुत्वान, वसं काहाम एककं ॥
१६७. हृदयङ्गमं कण्णमुखं, वाचं भाससि तच्छक । B. 297
यो पि युद्धे पलायेय्य^८, तं पि पच्छा हनामसे ॥
१६८. पाणातिपाता विरतो नु अज्ज^९, 15
अभयं नु ते सब्बभूतेसु दिन्नं ।
दाठा नु ते मिगवधाय^{१०} न सन्ति,
यो सङ्घपत्तो कपणो व ज्ञायसि ॥
१६९. न मे दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं ।
आती च दिस्वान सामग्गी^{११} एकतो, 20
तस्मा च ज्ञायामि वनम्हि एकको ॥
१७०. इमस्सुदं यन्ति दिसोदिसं^{१२} पुरे,
भयट्ठिता^{१३} लेणगवेसिनो पुथु^{१४} ।

१. इदं-सी० । २. गिरिनदियो-सी०, रो०; गिरिनज्जो-स्या० । ३. हि-सी०, स्या०, रो० । ४. नम्हाकं-सी०, रो० । ५. अप्पधंसे-सी०, रो० । ६. अक्खाहि-स्या० । ७. समूहतं-सी० । ८. पलायेय-सी०, स्या० । ९. सज्ज-स्या० । १०. मिगविरियं-सी०, रो०; मिगविरिय-स्या० । ११. समङ्गि-सी०, स्या० । १२. दिसादिसं-स्या० । १३. भयट्ठिता-सी० । १४. पुथु-सी०, स्या० ।

ते दानि सङ्गम्भ वसन्ति एकतो,
यत्थट्ठिता दुप्पसहज्ज ते मया ॥

१७१. परिणायकसम्पन्ना, सहिता एकवादिनो ।
ते मं समग्गा हिंसेय्युं, तस्मा नेसं न' पत्थये' ॥

५ १७२. एको व इन्दो असुरे जिनाति,
एको व सेनो हन्ति दिजे पसय्ह ।
एको व व्यग्घो^३ मिगसङ्घपत्तो,
वरं वरं हन्ति बलं हि तादिसं ॥

१७३. न हेव इन्दो न सेनो, न पि व्यग्घो मिगाधिपो ।
१० समग्गे सहिते आती, न' व्यग्घे^३ कुरुते वसे ॥

१७४. कुम्भीलका सकुणका^४, सङ्घिनो गणचारिनो ।
सम्मोदमाना एकज्झं, उप्पतन्ति डयन्ति^५ च' ॥

१७५. तेसं च डयमानानं^६, एकेत्थ अपसक्कति ।
तं च सेनो निताळेति, वेय्यग्घियेव सा गति ॥

B, 298 15

१७६. उस्साहितो जटिलेन, लुद्धेनामिसचक्खुना ।
दाठी दाठीसु पक्खन्दि, मञ्ज्रमानो यथा पुरे ॥

१७७. साधु सम्बहुला आती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
सूकरेहि समग्गेहि, व्यग्घो एकायने हतो ॥

१७८. ब्राह्मणं चेव व्यग्घं च, उभो हन्त्वा न सूकरा ॥
२० आनन्दिनो पमुदिता^७, महानादं^८ पनादिसुं ॥

१७९. ते सु उदुम्बरमूलस्मिं, सूकरा सुसमागता ।
तच्छकं अभिसिञ्चिसु, त्वं नो राजासि इस्सरो ति ॥

१-१. अपत्थये-रो० । २. व्यग्घे-सी० । ३-३. व्यघो च-सी०, रो०; व्यग्घो न-स्या० । ४. सुकुणिका-स्या० । ५-५. उय्यं ति च-स्या० । ६. डियमानानं-स्या० । ७. पमोदिता-स्या० । ८-८. महानादमनादिसुं-सी०, स्या० ।

४९३. महावाणिजजातकं (१०)

१८०. वाणिजा समितिं कत्वा, नानारदुतो आगता ।
धनाहरा^१ पक्कमिसु, एकं कत्वान गामणि ॥
१८१. ते तं कन्तारमागम्म, अप्पभक्खं अनोदकं^२ ।
महानिग्रोधमदक्खुं, सीतच्छायं मनोरमं ॥
१८२. ते च तत्थ निसीदित्वा, तस्स रुक्खस्स छायाया^३ । 5
वाणिजा समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ॥
१८३. अत्तायते^४ अयं रुक्खो, अपि वारी^५ व^६ सन्दति ।
इद्धस्स पुरिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८४. सा च छिन्ना व पग्घरि, अच्छं वारि^७ अनाविलं ।
ते तत्थ न्हात्वा^८ पिवित्वा^९, यावतिच्छिंसु वाणिजा ॥ 10
१८५. दुतियं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स दक्खिणं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८६. सा च छिन्ना व पग्घरि, सालिमंसोदनं बहुं ।
अप्पोदवण्णे^{१०} कुम्मासे, सिङ्गि^{११} विदलसूपियो^{१२} ॥
१८७. ते तत्थ भुत्वा^{१३} खादित्वा^{१४}, यावतिच्छिंसु वाणिजा । 15 B. 299
ततियं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स पच्छिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८८. सा च छिन्ना व पग्घरि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्रवत्थाभरणा^{१५}, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
१८९. अपि सु वाणिजा एका, नारियो पण्णवीसति^{१६} । 20
समन्ता परिवारिसु^{१७}, तस्स रुक्खस्स छायाया ॥

१. धनहरा-सी०, स्या० । २. अनूदकं-स्या० । ३. छादिया-सी०, स्या०, रो० । ४. अदायते-सी०, रो० । ५-५. वारि च-सी०, रो० । ६. वारि-स्या० । ७. नहात्वा-सी०; न्हात्वा-स्या० । ८. पिवित्वा च-सी० । ९. अप्पोदकवण्णे-सी० । १०. सिङ्गि-स्या० । ११. विदलसूपियो-सी०, रो० । १२-१२. भुत्वा च पिवित्वा च-रो० । १३. विचित्रवत्थाभरणा-स्या० । १४. पञ्चवीसति-स्या० । १५. परिकारिसु-सी०, स्या०, रो० ।

१६०. ते ताहि परिचारेत्वा^१, यावतिच्छिंसु वाणिजा ।
चतुर्थं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ।
इङ्गस्स उत्तरं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१६१. सा च छिन्ना व पग्घरि, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
५ रजतं जातरूपं च, कुत्तियो पट्टियानि च ॥
१६२. कासिकानि च वत्थानि, उद्दियानि^३ च कम्बला^४ ।
ते तत्थ भारे बन्धित्वा, यावतिच्छिंसु वाणिजा ॥
१६३. पञ्चमं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पारुता ।
इङ्गस्स मूले^५ छिन्दाम, अपि भिय्यो^६ लभामसे ॥
१६४. अथुद्धहि सत्थवाहो, याचमानो कतञ्जली ।
१० निग्गोघो^७ किं परज्झति^८, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१६५. वारिदा पुरिमा साखा, अन्नपानं च दक्खिणा ।
नारिदा पच्छिमा साखा, सब्बकामे च उत्तरा ।
निग्गोघो किं परज्झति, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१६६. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
१५ न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुब्भो हि पापको ॥
१६७. ते च तस्सानादियित्वा, एकस्स वचनं बहू ।
निसिताहि कुठारीहि, मूलतो न^९ उपक्कमुं ॥
१६८. ततो नागा निक्खमिंसु, सन्नद्धा पण्णवीसति ।
२० धनुग्गहानं तिसता, छसहस्सा च^{१०} वम्मिनो^९ ॥
१६९. एते हनथ बन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ^{१०} जीवितं ।
ठपेत्वा सत्थवाहं व, सव्वे भस्मं^९ करोथ ने ॥
२००. तस्मा हि पण्डितो पोसो, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ।
लोभस्स न वसं गच्छे, हनेय्यारिसकं^{१०} मनं ॥

B. 300

20

१. परिवारेत्वा-स्या०, रो०। २-२. उद्दियाने च कम्बले-सी०, रो०; उद्दियानि च०-स्या०। ३. मूलं-सी०, रो०। ४. भीयो-सी०। ५-५. निग्गोघे किं अपरज्झति-सी०; ०अपरज्झति-स्या०, रो०। ६. तं-सी०। ७-७. व वम्मिनो-सी०; च वम्मिनो-स्या०। ८. मुञ्चित्थ-रो०। ९. भस्मी-सी०। १०. हनेय्य दिसत्तं-सी०; हनेय्य दिसकं-स्या०।

२०१. एवमादीनवं^१ जत्वा, तण्हा दुक्खस्स सम्भवं ।
वीततण्हो अनादानो, सतो भिक्खु परिब्बजे ति ॥

४९४. साधनजातकं^२ (११)

२०२. अब्भुतो^३ वत लोकस्मिं, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
दिब्बो रथो पातुरहु, वेदेहस्स यसस्सिनो ॥
२०३. देवपुत्तो महिद्धिको, मातलि^४ देवसारथि ।
निमन्तयित्थ राजानं, वेदेहं मिथिलग्गहं ॥ 5
२०४. एहिमं रथमारुह, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
देवा दस्सनकामा ते, तावतिंसा सइन्दका ।
सरमाना हि ते देवा, सुधम्मायं समच्छरे ॥
२०५. ततो च राजा साधिनो^५, वेदेहो^६ मिथिलग्गहो^६ ॥ 10
सहस्सयुत्तमारुह, अगा देवान सन्तिके ।
तं देवा पटिनन्दिंसु, दिस्वा राजानमागतं ॥
२०६. स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
निसीद दानि राजीसि, देवराजस्स सन्तिके ॥
२०७. सक्को पि पटिनन्दित्थ, वेदेहं मिथिलग्गहं ।
निमन्तयित्थ कामेहि, आसनेन च वासवो ॥ 15
२०८. साधु खोसि अनुप्पत्तो, आवासं वसवत्तिनं ।
वस देवेसु राजीसि, सब्बकामसमिद्धिसु ।
तावतिसेसु देवेसु, भुञ्ज कामे अमानुसे ॥ B. 301
२०९. अहं पुरे सग्गगतो रमामि,
नच्चेहि गीतेहि च वादितेहि । 20

१. एतमादीनवं—रो० । २. साधिनराजजातकं—स्या० । ३. अब्भूतो—स्या० ।

४. मातली—सी० । ५. साधिनो—सी०, रो० । ६-६. पमुखो रथमारुहि—सी० ।

सो दानि अज्ज न रमामि सग्गे,
आयुं^१ नु खीणो^२ मरणं नु सन्तिके ।
उदाहु मूळहोस्मि जनिन्दसेट्ठ ॥

२१०. न तायुं^३ खीणं मरणं च^४ दूरे,
५ न चा पि मूळहो^५ नरवीरसेट्ठ^६ ।
तुय्हं^७ च^८ पुञ्जानि परित्तकानि,
येसं विपाकं इध वेदयित्थो^९ ॥

२११. वस देवानुभावेन, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
तावर्तिसेसु देवेसु, भुज्ज कामे अमानुसे ॥

१० २१२. यथा याचितकं यानं, यथा याचितकं धनं ।
एवं सम्पदमेवेतं, यं परतो दानपच्चया ॥

२१३. न चाहमेतमिच्छामि, यं परतो दानपच्चया ।
सयङ्कुतानि पुञ्जानि, तं मे आवेणिकं^{१०} धनं ॥

२१४. सोहं गन्त्वा मनुस्सेसु, काहामि कुसलं बहुं ।
१५ दानेन समचरियाय, संयमेन दमेन च ।
यं कत्वा सुखितो होति, न च पच्छानुत्पत्ति ॥

२१५. इमानि तानि खेत्तानि, इमं निक्खं सुकुण्डलं^{११} ।
इमा ता हरितानूपा^{१२}, इमा नज्जो सवन्तियो ॥

२१६. इमा ता पोक्खरणी^{१३} रम्मा, चक्कवाकपकूजिता^{१४} ।
२० मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुपलकेहि च ।
यस्सिमानि ममारियिसु^{१५}, किं नु ते दिसत्तं^{१६} गता ॥

B. 332

२१७. तानीध^{१७} खेत्तानि सो भूमिभागो,
तेयेव^{१८} आरामवनुपचारा^{१९} ।

१-१. आयुं-सी०, रो० । २. चायु-सी०, रो० । ३. ते-सी०, रो० । ४. मूळहो-स्या० । ५. नरवीरियसेट्ठ-सी० । ६-६. तवज्ज-सी०, रो० । ७. वेदयतो-रो० । ८. आवेणियं-सी०, स्या०, रो० । ९. सकुण्डलं-स्या० । १०. हरितानुपा-स्या०; हरिता-नूपा-रो० । ११. पोक्खरणियो-स्या०, रो० । १२. चक्कवाकपकूजिता-सी०, रो०; चाकवाकपकूजिता-स्या० । १३. ममारियिसु-सी० । १४. दिसत्तं-सी० । १५. तानि च-स्या० । १६-१६. ते आरामा ते वननेपचारा-सी०, रो० ।

तमेव मय्हं जनतं अपस्सतो,
सुञ्जं^१ व^१ मे नारद खायते दिसा ॥

२१८. दिट्ठा मया विमानानि, ओभासेन्ता^२ चतुदिसा ।
सम्मुखा देवराजस्स, तिदसानं च सम्मुखा ॥

२१९. वुत्थं मे भवनं दिव्यं^३, भुत्ता कामा अमानुसा ।
तार्वतिसेसु देवेषु, सब्बकामसमिद्धिसु ॥

२२०. सोहं एतादिसं हित्वा, पुञ्जायमिह इधागतो ।
धम्ममेव चरिस्सामि, नाहं रज्जेन अत्थिको ॥

२२१. अदण्डावचरं मगं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
तं मगं पटिपज्जिस्सं, येन गच्छन्ति सुब्बता ति ॥

४९५. दसब्राह्मणजातकं (१२)

२२२. राजा अवोच विधुरं^४, धम्मकामो युधिद्विलो ।
ब्राह्मणे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२२३. विरते मेधुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२२४. दुल्लभा ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
विरता मेधुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥

२२५. दस खलु महाराज, या ता ब्राह्मणजातियो ।
तेसं विभङ्गं^५ विचयं, वित्थारेण सुणोहि मे ॥

२२६. पसिब्बके गहेत्वान, पुण्णे मूलस्स संवुते ।
ओसधिकायो^६ गन्थेन्ति, न्हापयन्ति^७ जपन्ति च ॥

२२७. तिकिच्छकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

१-१. सुञ्जञ्च-स्या० । २. ओभासन्ता-स्या० । ३. दिव्यं-सी०, रो० । ४. विधुरं-स्या० । ५. विभङ्ग-सी०, स्या० । ६. ओसधिकाये-स्या० । ७. नहायन्ति-सी०, रो० ।

२२८. अपेता ते च^१ ब्रह्मञ्जा, (इति राजा^२ कोरव्यो)
 न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अञ्जे^३ विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२२९. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
 ५ दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२३०. किङ्किणिकायो^४ गहेत्वा^५, घोसेन्ति पुरतो पि ते ।
 पेसनानि पि गच्छन्ति, रथचरियासु सिक्खरे ॥
२३१. परिचारकसमा^६ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
- १० २३२. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
 न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२३३. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
 दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
- १५ २३४. कमण्डलुं गहेत्वान, वद्धदण्डं च ब्राह्मणा ।
 पच्चुपेस्सन्ति राजानो, गामेसु निगमेसु च ।
 नादिस्से वुट्ठिस्साम^७, गामम्हि^८ वा वनम्हि वा^९ ॥
२३५. निग्गाहकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
- २० २३६. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
 न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
 अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२३७. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
 दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

१. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. राज च-स्या० । ३. अमञ्ज-सी० ।
 ४. किङ्किणियो-स्या० । ५. गहेत्वान-सी०, स्या०, रो० । ६. परिचारिकसमा-स्या० ।
 ७. उट्ठेस्साम-स्या० । ८-८. गामम्हि च वनम्हि च-सी०, रो०; गामम्हि निगमम्हि
 वा-स्या० ।

२३८. परूळहकच्छनखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
ओकिण्णा रजरेणूहि, याचका विचरन्ति ते ॥
२३९. खाणुघातसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२४०. अपेता ते च ब्रह्मज्जा, (इति राजा कोरव्यो) 5
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अज्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४१. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२४२. हरीटकं^१ आमलकं, अम्बं^२ जम्बुं विभीटकं^३ । 10
लवुजं दन्तपोणानि, बेलुवा^४ बदरानि च^५ ॥
२४३. राजायतनं उच्छु-पुटं^६, धूमनेत्तं मधु-अज्जनं ।
उच्चावचानि पणियानि, विपणेन्ति^७ जनाधिप ॥
२४४. वाणिजकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ 15
२४५. अपेता ते च ब्रह्मज्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अज्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥ 20
२४७. कसि^८-वाणिज्जं^९ कारेन्ति, पोसयन्ति अजेळके ।
कुमारियो पवेच्छन्ति, विवाहन्तावहन्ति च ॥
२४८. समा अम्बट्टवेस्सेहि^{१०}, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

१. हरीटकं—सी०, रो० । २-२. अम्ब जम्बु विभीटकं—सी०, रो०; ० विभेदकं—स्या० ।

३. बेलुवा—स्या० । ४. रो० पोत्यके नत्थि । ५. पुटं—स्या० । ६. विकीणन्ति—स्या० ।

७-७. कसि-वाणिज्जं—सी०, रो०; कसि-वणिज्जं—स्या० । ८. अम्बट्टवेस्सेहि—सी०, स्या०,

रो० ।

२४६. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

B. 305

5

२४७. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२४८. निक्खिन्तभिक्खं^१ भुञ्जन्ति, गामेस्वेके पुरोहिता ।
बहू ते^२ परिपुच्छन्ति, अण्डच्छेदा निलञ्छका^३ ॥

२४९. पसू पि तत्थ हञ्जन्ति, महिसा^४ सूकरा अजा ।
गोघातकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

10

२५०. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२५१. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

15

२५२. असिचम्मं गहेत्वान, खग्गं पग्गय्ह ब्राह्मणा ।
वेस्सपथेसु तिट्ठन्ति, सत्थं अब्बाहयन्ति पि ॥

२५३. समा गोपनिसादेहि, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

20

२५४. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२५५. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

25

२५६. अरञ्जे कुटिकं कत्वा, कूटानि कारयन्ति ते ।
ससबिळारे बाधेन्ति^५, आगोधा मच्छकच्छपं ॥

१. निक्खिन्तभिक्खं-रो० । २. ने-स्या० । ३. निलञ्छका-स्या० ; तिलञ्छका-
रो० । ४. महिसा-सी० । ५. बाधेन्ति-सी० ।

२६०. ते^१ लुहकसमा राज^१, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२६१. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

B. 306

5

२६२. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२६३. अञ्जे धनस्स कामा हि, हेट्टामञ्चे पसक्किता^२ ।
राजानो उपरि न्हायन्ति, सोमयागे उपट्ठिते ॥

२६४. मलमज्जकसमा^३ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

10

२६५. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२६६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

15

२६७. अत्थि खो ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
विरता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥

२६८. एकं च भत्तं भुञ्जन्ति, न च मज्जं पिवन्ति ते ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

20

२६९. एते खो ब्राह्मणा विधुर, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
एते विधुर परियेस, खिप्पं च ने निमन्तया ति ॥

१-१. लुहक ति महाराज-सी०, रो० । २. पसक्किता-सी०, स्या०, रो० । ३.

मलमज्जसमा-स्या० ।

४९६. भिक्षापरम्परजातकं^१ (१३)

२७०. सुखुमालरूपं दिस्वा, रट्टा विवनमागतं ।
कूटागारवरूपेतं, महासयनमुपासितं^२ ॥
- B. 307 २७१. तस्स ते पेमकेनाहं, अदासिं वड्डमोदनं^३ ।
सालीनं विचितं^४ भत्तं, सुचिं^५ मंसूपसेचनं ॥
- 5 २७२. तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह, ब्राह्मणस्स अदासयिं^६ ।
अत्तानं^७ अनसित्वान, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७३. आचरियो ब्राह्मणो मय्हं, किच्चाकिच्चेसु व्यावटो^८ ।
गरु च आमन्तनीयो^९ च, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७४. ब्राह्मणं दानि पुच्छामि, गोतमं राजपूजितं ।
10 राजा ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२७५. तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह, इसिस्स भोजनं अदा ।
अखेत्तञ्जूसि दानस्स, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७६. भरामि पुत्तदारे^{१०} च, घरेसु गधितो^{११} अहं ।
भुञ्जे^{१२} मानुसके कामे, अनुसासामि राजिनो ॥
- 15 २७७. आरञ्जकस्स^{१३} इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो ।
वुड्डस्स^{१४} भावितत्तस्स, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७८. इसिं च दानि पुच्छामि, किसं धमनिसन्थतं ।
परुळ्हकच्छनखलोमं, पङ्कदन्तं रजस्सिरं ॥
२७९. एको अरञ्जे विहरसि, नावकह्वसि जीवितं ।
20 भिक्षु केन तया सेय्यो, यस्स त्वं भोजनं अदा ॥
२८०. खणन्तालुकलम्बानि^{१५}, विलालितक्कलानि^{१६} च ।
धुतं सामाकनीवारं, सङ्घारियं^{१७} पसारियं^{१८} ॥

१. भिक्षापरम्परजातकं-सी० । २. महासयनमुपासितं-सी०, स्या०, रो० । ३. वड्डमोदनं-सी०, रो० । ४. विचितं-स्या० । ५. सुचिं-स्या० । ६. अदापयिं-स्या०; अदापयी-सी०, रो० । ७. अत्तना-रो० । ८. व्यावटो-सी०, स्या० । ९. आमन्तनीयो-सी०, रो०; आमन्तनीयो-स्या० । १०. पुत्ते दारे-सी०, रो० । ११. गधितो-सी०, रो० । १२. भुञ्जे-सी०, स्या० । १३. आरञ्जकस्स-सी०, रो० । १४. वड्डस्स-सी० । १५. खणन्तालुकलम्बानि-स्या० । १६. विलालितक्कलानि-सी०, रो० । १७-१८. संहारियं पहारियं-स्या० ।

२८१. साकं भिसं मधुं मंसं, बदरामलकानि च ।
तानि आहरित्वा^१ भुञ्जामि, अत्थि मे सो परिग्गहो ॥
२८२. पचन्तो अपचन्तस्स, अममस्स सकिञ्चनो ।
अनादानस्स सादानो, दातुमरहामि भोजनं ॥ B. 308
२८३. भिक्खुं च दानि पुञ्छामि, तुण्हीमासीन सुव्वतं । 5
इसि^२ ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२८४. तं त्वं भत्तं पटिग्गह, तुण्ही भुञ्जसि एकको ।
नाञ्जं कञ्चि निमन्तेसि, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२८५. न पचामि न पाचेमि, न छिन्दामि न छेदये ।
तं मं अकिञ्चनं जत्वा, सब्बपापेहि आरतं ॥ 10
२८६. वामेन भिक्खमादाय, दक्खिणेन कमण्डलुं ।
इसि मे भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२८७. एते हि दातुमरहन्ति, सममा सपरिग्गहा ।
पच्चनीकमहं मञ्जे, यो दातारं निमन्तये ॥
२८८. अत्थाय वत मे अज्ज, इधागच्छि रथेसभो । 15
सोहं^३ अज्ज पजानामि^४, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२८९. रट्ठेसु गिद्धा राजानो, किच्चाकिच्चेसु ब्राह्मणा ।
इसी मूलफले गिद्धा, विप्पमुत्ता च भिक्खवो ति ॥
पकिण्णकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्दानं

सुव किन्नर^१ मुक्क खराजिनसो,
भिसजात महेसि कपोतवरो । 20
अथ मोर सतच्छक वाणिजको,
अथ राज सन्नाहण भिक्खपरं ति ॥

—:०:—

१. अहत्त्व—सी०, स्या० । २. इति—स्या० । ३-३. इतो पुब्बे न जानामि—सी०,
रो०; योहं अज्ज०—स्या० । ४. किण्णर—सी० ।

१५. वीसतिनिपातो

४९७. मातङ्गजातकं (१)

B. 309

१. कुतो नु आगच्छसि दुम्भवासी^१,
 ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
 सङ्कारचोळं पटिमुञ्च^२ कण्ठे,
 को रे तुवं होसि^३ अदक्खिणेय्यो ॥
२. अन्नं तवेदं^४ पकतं यसस्सि^५,
 तं खज्जरे भुज्जरे पिय्यरे च ।
 जानासि मं त्वं परदत्तूपजीवि^६,
 उत्तिट्ठपिण्डं लभतं सपाको ॥
३. अन्नं ममेदं^७ पकतं ब्राह्मणानं,
 अत्तत्थाय सद्दहतो ममेदं ।
 अपेहि एत्तो किमिधट्ठितोसि,
 न मादिसा तुय्हं ददन्ति जम्म ॥
४. थले च निम्मे च वपन्ति बीजं,
 अनूपखेत्ते फलमासमाना^८ ।
 एताय सद्धाय ददाहि दानं,
 अप्पेव आरोधये दक्खिणेय्ये ॥
५. खेत्तानि मय्हं विदितानि लोके,
 येसाहं बीजानि पत्तिट्ठपेमि ।
 ये ब्राह्मणा जातिमन्तूपपन्ना,
 तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

१. दुम्भवासी—सी०, रो० । २. पटिमुञ्च—सी०, रो० । ३. होहिसि—सी०, रो० ।
 ४. तवेदिदं—स्या० । ५. यसस्सिन्नं—स्या० । ६. परदत्तूपजीवी—स्या० । ७. मम यिदं
 —स्या० । ८. फलमासमाना—सी०, रो०; फलमासिसमाना—स्या० ।

६. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु च सन्ति^१ सब्बे^२,
तानीध खेत्तानि अपेसलानि ॥
७. जातिमदो च अतिमानिता च, 5 B. 310
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु न सन्ति सब्बे,
तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥
८. क्वेत्थ^३ गता^४ उपजोतियो च,
उपज्झायो च^५ अथ वा गण्डकुच्छि^६ । 10
इमस्स दण्डं च वधं च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^७ जम्मं ॥
९. गिरिं नखेन खणसि, अयो दन्तेहि^८ खादसि^९ ।
जातवेदं पदहसि, यो इसिं परिभाससि ॥
१०. इदं वत्त्वान मातङ्गो, इसि सच्चपरक्कमो । 15
अन्तलिक्खस्मिं पक्कामि, ब्राह्मणानं उदिक्खतं ॥
११. आवेल्लितं^१ पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं^२ पसारेलि अकम्मनेय्यं ।
सेतानि^३ अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥ 20
१२. इधागमा समणो दुम्मवासी,
ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
सङ्कारचोळं पटिमुञ्च कण्ठे,
सो ते इमं पुत्तमकासि एवं ॥

१-१. च सन्ति-सी०; वसन्ति-रो० । २-२. क्वेत्थ०-स्या०; कत्थेव भट्टा-रो० ।

३-३. अथवा भण्ड कुच्छि-सी०, स्या०; अथवा अण्ड कुच्छि-रो० । ४. गलयाथ-स्या० ।

५-५. दन्तेन खादसि-सी०, रो०; दन्तेभि खादसि-स्या० । ६. आवेठितं-सी०, रो० ।

७. बाहुं-सी०, रो० । ८. सेतानि-सी० ।

१३. कतमं दिसं अगमा भूरिपञ्जो,
अक्खाथ मे माणवा एतमत्थं ।
गन्त्वान तं पटिकरेमु अच्चयं,
अप्पेव नं पुत्त^१ लभेमु जीवितं ॥

B. 311 5

१४. वेहायसं अगमा भूरिपञ्जो,
पथद्धुनो पन्नरसेव चन्दो ।
अपि चा पि सो पुरिमदिसं^२ अगच्छि,
सच्चप्पटिञ्जो इसि साधुरूपो ॥

10

१५. आबेल्लितं पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं पसारेति अकम्मनेय्यं ।
सेतानि अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥

15

१६. यक्खा हवे सन्ति महानुभावा,
अन्वागता इसयो साधुरूपा ।
ते दुट्ठचित्तं कुपितं विदित्वा,
यक्खा हि ते पुत्तमकंसु एवं ॥

20

१७. यक्खा च मे पुत्तमकंसु एवं,
त्वञ्जेव मे मा कुद्धो ब्रह्मचारि ।
तुम्हेव पादे सरणं गतास्मि,
अन्वागता पुत्तसोकेन भिक्खु ॥

25

१८. तदेव हि एतरहि च मय्हं,
मनोपदोसो न^३ ममत्थि^३ कोचि ।
पुत्तो च ते वेदमदेन मत्तो,
अत्थं न जानाति अधिच्च वेदे ॥

१९. अद्धा हवे भिक्खु मुहुत्तकेन,
सम्मय्हतेव पुरिसस्स सञ्जा ।

१. पुत्तं-सी०, स्या० । २. पुरिमं दिसं-सी०, स्या० । ३-३. मम नत्थि-रो० ।

एकापराधं खम भूरिपञ्ज,
न पण्डिता कोधबला भवन्ति ॥

२०. इदं च मय्यहं उत्तिट्ठपिण्डं,
तव^१ मण्डव्यो^२ भुञ्जतु अप्पपञ्जो ।
यक्खा च ते^३ न^४ न विहेठयेय्युं,
पुत्तो च ते हेस्सति^५ सो अरोगो ॥

5

२१. मण्डव्य बालोसि परित्तपञ्जो,
यो पुञ्जखेत्तानमकोविदोसि ।
महक्कसावेसु ददासि दानं,
किलिट्ठकम्मेसु असञ्जतेसु ॥

B. 312

10

२२. जटा च केसा अजिना निवत्था,
जरूदपानं व मुखं परूळहं^६ ।
पजं इमं पस्सथ दुम्मरूपं^७,
न जटाजिनं तायति^८ अप्पपञ्जं ॥

२३. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
खीणासवा अरहन्तो, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ॥

15

*

४९८. चित्तसम्भूतजातकं (२)

२४. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना^९ किञ्चन मोघमत्थि ।
पस्सामि सम्भूतं महानुभावं,
सकम्मुना^{१०} पुञ्जफलूपपन्नं ॥

20

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २. मण्डव्यो-सी० । ३-३. ते पुत्तं-स्या० । ४. होहिति-सी०, रो० । ५. परूळहं-स्या० । ६. दुम्मरूपि-सी०, रो० । ७. तायते-सी०, स्या० ।

* उपहृच्च मनं मेज्झो, मातङ्गस्मि यस्सिस्सने ।

सपारिसज्जो उच्छिन्नो, मेज्झारञ्जं तदा अहू ति ॥ इति सी०, स्या०,
पोत्यकेसु अधिको दिस्सति । ८. कम्मुना-सी० । ९. सकम्मुना-सी० ;

२५. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
कच्चिन्नु चित्तस्स पि एवमेवं^१,
इद्धो मनो तस्स यथा पि मय्हं ॥

२६. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
चित्तं पि^२ जानाहि तथेव देव,
इद्धो मनो तस्स यथा पि तुय्हं ॥

२७. भवं नु चित्तो सुतमञ्जतो ते,
उदाहु ते कोचि नं एतदक्खा ।
गाथा सुगीता न ममत्थि कल्ल्हा,
ददामि ते गामवरं सतं च ॥

२८. न चाहं चित्तो सुतमञ्जतो मे,
इसी^३ च मे एतमत्थं असंसि ।
गन्त्वान रञ्जो पटिगाहि^४ गाथं^५,
अपि ते^६ वरं अत्तमनो ददेय्य ॥

२९. योजेन्तु वे^७ राजरथे, सुकते चित्तसिब्बने ।
कच्छं नागानं बन्धथ, गीवेय्यं पटिमुञ्चथ ॥

३०. आहञ्जन्तु^८ भेरिमुदिङ्गसङ्खे^९,
सीघानि यानानि च योजयन्तु ।
अज्जेवहं अस्ससमं^{१०} तं^{१०} गमिस्सं,
यत्थेव दक्खिस्समिस्सि निसिन्नं ॥

३१. सुलद्धलाभो वत मे अहोसि,
गाथा सुगीता परिसाय मज्झे ।

१. एवमेव-सी०, स्या० । २. वि-सी०, रो० । ३. इसि-स्या० । ४. पटिगयि-स्या० । ५. गाथा-सी० । ६. नुते-स्या० । ७. मे-स्या० । ८. आहञ्जरे-स्या० । ९. ० सङ्गा-स्या० । १०-१०. अस्समतं-स्या० ।

स्वाहं^१ इसिं सीलवतूपपन्नं,
दिस्वा पतीतो सुमनोहमस्मि^२ ॥

३२. आसनं उदकं पज्जं, पटिगण्हातु नो भवं ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भवं ॥

३३. रम्मं च ते आवसथं करोन्तु,
नारीगणेहि परिचारयस्सु ।
करोहि ओकासमनुग्गहाय,
उभो पि मं इस्सरियं करोम ॥

5

३४. दिस्वा फलं दुच्चरितस्स राज,
अथो सुचिण्णस्स महाविपाकं ।
अत्तानमेव पटिसंयमिस्सं^३,
न पत्थये पुत्तं^४ पसुं धनं वा ॥

10

३५. दसेविमा वस्सदसा, मच्चानं इध जीवितं ।
अपत्तञ्जेव तं ओधि, नळो छिन्नो व सुस्सति ॥

३६. तत्थ का नन्दि का खिड्ढा, का रती का धनेसना ।
किं मे पुत्तेहि दारेहि, राज मुत्तोस्मि बन्धना ॥

15 B. 314

३७. सोहं^५ एवं पजानामि^६, मच्चु मे नप्पमज्जति ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, का रती का धनेसना^७ ॥

३८. जाति नरानं अधमा जनिन्द,
चण्डालयोनि द्विपदाकनिट्ठा^८ ।
सकेहि कम्मेहि सुपापकेहि,
चण्डालगम्भे^९ अवसिम्ह पुब्बे ॥

20

३९. चण्डालाहुम्ह अवन्तीसु, मिगा नेरञ्जरं पति ।
उक्कुसा नम्मदातीरे^{१०}, त्यज्ज^{१०} ब्राह्मणखत्तिया ॥

१. सोहं-सी०, स्या० । २. सुमनेहमस्मि-सी० । ३. पटिसञ्जमिस्सं-सी० । ४. पुत्तं-सी०, रो० । ५-५. सो अहं सुप्पजानामि-सी०, रो० । ६. धनेसिना-स्या० । ७. विपदाकनिट्ठा-सी०, रो० । ८. चण्डालिगम्भे-स्या० । ९. रम्मदातीरे-स्या० । १०. तयाज्ज-स्या० ।

४०. उपनीयति^१ जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत^२ वाक्यं,
माकासि कम्मानि दुक्खुद्वयानि ॥

5 ४१. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मानि दुक्खप्फलानि ॥

10 ४२. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मानि रजस्सिरानि ॥

15 ४३. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
वण्णं जरा हन्ति नरस्स जिय्यतो ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मं निरयूपपत्तिया ॥

B. 315 ४४. अद्वा हि सच्चं वचनं तवेतं^३,
यथा इसी भाससि एवमेतं ।
कामा च मे सन्ति अनप्परूपा,
20 ते दुच्चजा मादिसकेन भिक्खु ॥

४५. नागो यथा पङ्कमज्जे व्यसन्नो,
पस्सं^४ थलं नाभिसम्भोति गन्तुं ।
एवम्पहं^५ कामपङ्के व्यसन्नो,
न भिक्खुनो मग्गमनुब्बजामि ॥

25 ४६. यथा पि माता च पिता च पुत्तं,
अनुसासरे किन्ति सुखी भवेय्य ।

१. उपनिय्यति-स्या० । २. ममेव-स्या० । ३. तवेदं-स्या० । ४. सयं-स्या० ।
५. एव महं-स्या० ।

एवं पि मं त्वं अनुसास भन्ते,
यथा^१ चिरं^२ पेच्च सुखी भवेय्यं ॥

४७. न चे तुवं उस्सहसे^३ जनिन्द^४,
कामे इमे मानुसके पहातुं ।
धम्मि^५ बलिं पट्टपयस्सु राज,
अधम्मकारो तव^६ माहु रट्ठे ॥

5

४८. दूता विधावन्तु दिसा चतस्सो,
निमन्तका समणब्राह्मणानं ।
ते अन्नपानेन उपट्ठहस्सु,
वत्थेन सेनासनपच्चयेन च ॥

10

४९. अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पय समणब्राह्मणे च ।
दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि^७ ठानं ॥

५०. सचे च तं राज मदो सहेय्य,
नारीगणेहि परिचारयन्तं^८ ।
इममेव गाथं मनसी करोहि,
भासेसि^९ चेनं^{१०} परिसाय मज्झे ॥

15

५१. अब्भोकाससयो जन्तु, वजन्त्या खीरपायितो ।
परिकिण्णो सुवानेहि^{११}, स्वाज्ज राजा ति वुच्चती ति ॥

B. 316

20

४९९. सिविजातकं^{१०} (३)

५२. दूरे अपस्सं थेरो व, चक्खुं याचितुमागतो ।
एकनेत्ता भविस्साम, चक्खुं मे देहि याचितो ॥

१-१. यमा चरं-सी०, रो० । २-२. मानुसके पहातुं-सी० । ३. धम्मं-सी०, रो० । ४. च ते-सी०, स्या०, रो० । ५. सग्गमुपेति-रो० । ६. परिचारयन्तं-स्या० । ७. भासेहि-सी०, स्या०, रो० । ८. चेनं-स्या० । ९. सुपानेहि-सी०; सुपिनेहि-रो० । १०. सीविराजजातकं-स्या० ।

५३. केनानुसिद्धो इध मागतोसि,
 वनिब्बक चक्खुपथानि याचितुं ।
 सुदुच्चजं याचसि उत्तमङ्गं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- 5 ५४. यमाहु देवेसु सुजम्पती ति,
 मघवा ति नं आहु मनुस्सलोके ।
 तेनानुसिद्धो इध मागतोस्मि,
 वनिब्बको चक्खुपथानि याचितुं ॥
- 10 ५५. वनिब्बतो^१ मय्ह वनिं^२ अनुत्तरं,
 ददाहि ते^३ चक्खुपथानि याचितो ।
 ददाहि मे चक्खुपथं अनुत्तरं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- 15 ५६. येन अत्थेन^४ आगच्छिं^५, यमत्थमभिपत्थयं ।
 ते ते इज्झन्तु सङ्कप्पा, लभ चक्खूनि ब्राह्मण ॥
५७. एकं ते याचमानस्स, उभयानि ददामहं ।
 स चक्खुमा गच्छ जनस्स पेक्खतो,
 यदिच्छसे त्वं तदते^६ समिज्झतु ॥
- B. 317 ५८. मा नो देव अदा चक्खुं, मा नो सब्बे पराकरिं^७ ।
 धनं देहि महाराज, मुत्ता वेळुरिया ब्रह्म ॥
- 20 ५९. युत्ते देव रथे देहि, आजानीये चलङ्कते^८ ।
 नागे देहि महाराज, हेमकप्पनवाससे^९ ॥
६०. यथा तं सिवयो^{१०} सब्बे, सयोग्गा सरथा सदा ।
 समन्ता परिकिरेय्युं^{११}, एवं देहि रथेसभ ॥
- 25 ६१. यो वे दस्सन्ति वत्त्वान, अदाने कुस्ते मनो ।
 भूम्यं^{१२} सो पतितं पासं, गीवायं पटिमुञ्चति ॥

१. वनिब्बको-स्या०, रो० । २. वनिं-सी०, स्या०, रो० । ३. मे-सी०, स्या०,
 ४-४. अत्थे अगच्छि-सी०; अत्थेन आगच्छि-स्या०, रो० । ५. तं ते-रो० । ६. पर-
 ककरि-स्या० । ७. अलङ्कते-स्या० । ८. हेमकप्पनिवाससे-स्या० । ९. सीवियो-स्या० ।
 १०. परिकिरेय्युं-स्या०, रो० । ११. भूम्या-सी०, रो० ।

६२. यो वे दस्सन्ति वत्थान, अदाने कुहते मनो ।
पापा पापतरो होति, सम्पत्तो यमसाधनं ॥
६३. यञ्चिह याचे तञ्चिह ददे, यं न याचे न तं ददे ।
स्वाहं तमेव दस्सामि, यं मं याचति ब्राह्मणो ॥
६४. आयुं नु वण्णं नु सुखं बलं नु,
किं पत्थयानो नु जनिन्द देसि ।
कथं हि राजा सिविनं अनुत्तरो,
चक्खूनि दज्जा परलोकहेतु ॥
६५. न बाहमेतं यससा ददामि,
न पुत्तमिच्छे न धनं न रट्ठं ।
सतं च धम्मो चरितो पुराणो,
इच्चेव दाने रमते मनो मम^१ ॥
- ६६.*सखा च मित्तो च ममासि सीविक^२,
सुसिक्खितो साधु करोहि मे वचो ।
उद्धरित्वा^३ चक्खूनि मम^४ जिगीसतो^५,
हत्थेसु ठपेहि वनिब्बकस्स ॥
६७. चोदितो सिविराजेन, सिविको वचनङ्करो ।
रज्जो चक्खूनुद्धरित्वा, ब्राह्मणस्सूपनामयि ।
सचक्खु ब्राह्मणो आसि, अन्धो राजा उपाविसि ॥
६८. ततो सो कतिपाहस्स, उपरूळ्हेसु चक्खुसु ।
सुतं^६ आमन्तयी राजा, सिवीनं रट्ठवट्ठनो ॥
६९. योजेहि सारथियानं, युत्तं च पटिवेदय ।
उय्यानभूमि गच्छाम, पोक्खरज्जो^७ वनानि च ॥

5

10

15

B. 318

20

१. मम—सी०, रो० ।

*न मे देस्सा उभो चक्खु, अत्तानं मे न देस्सियं ।

सुब्बज्जुतं पियं मय्हं, तस्मा चक्खुं अदासहं ॥ इति सी०, स्या० पोत्थकेसु अधिको विस्सति ।

२. सीविक—सी०, रो० । ३. उद्धत्त—सी०; उद्धत्तं—रो० । ४. मम—स्या० । ५. जिगीसतो

—सी०, स्या० । ६. सुतं—सी०, स्या० । ७. पोक्खरज्जो—स्या० ।

जा०१-४०

७०. सो च पोवखरणीतीरे^१, पल्लङ्केन उपाविसि ।
तस्स सक्को पातुरहु, देवराजा सुजम्पति ॥
७१. सक्कोहमस्मि देविन्दो, आगतोस्मि तवन्तिके ।
वरं वरस्सु राजीसि^२, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
७२. पट्ठ^३ मे धनं सक्क, बलं कोसो चनप्पको ।
अन्धस्स मे सतो दानि, मरणञ्जेव रुच्चति ॥
७३. यानि सच्चानि द्विपदिन्द, तानि भासस्सु खत्तिय ।
सच्चं ते भणमानस्स, पुन चक्खु^४ भविस्सति ॥
७४. ये मं याचितुमायन्ति, नानागोत्ता वनिब्बका ।
यो पि मं याचते तत्थ, सो पि मे मनसो पियो ।
एतेन सच्चवज्जेन, चक्खु मे उपपज्जथ ॥
७५. यं मं सो याचितुं आगा^५, देहि चक्खुं ति ब्राह्मणो ।
तस्स चक्खूनि पादासि, ब्राह्मणस्स वनिब्बतो^६ ॥
७६. भिय्यो मं आविसी पीति, सोमनस्सञ्चनप्पकं ।
एतेन सच्चवज्जेन, दुतियं मे उपपज्जथ ॥
७७. धम्मेन भासिता गाथा, सिवीनं रट्ठवट्ठुन ।
एतानि तव नेत्तानि, दिब्बानि पटिदिस्सरे ॥
७८. तिरोकुट्टं^७ तिरोसेलं, समतिग्गय्ह पव्वतं ।
समन्ता योजनसतं, दस्सनं अनुभोन्तु ते ॥
७९. को नीध वित्तं न ददेय्य याचितो,
अपि विसिट्ठं सुपियं पि अत्तनो ।
तदिद्ध सव्वे सिवयो समागता,
दिब्बानि नेत्तानि ममज्ज पस्सथ ॥
८०. तिरोकुट्टं तिरोसेलं, समतिग्गय्ह पव्वतं ।
समन्ता योजनसतं, दस्सनं अनुभोन्ति मे ॥

B. 319 20

25

१. पोवखरणितीरे-सी०, रो० । २. राजिसि-सी०, स्या० । ३. पट्ठ-स्या० ।
४. चक्खु-सी० । ५. आग-सी० । ६. वनिब्बतो-सी०; वनिब्बितो-रो० । ७. तिरे-
कुट्ट-सी०, स्या० ।

८१. न चागमत्ता परमत्थि किञ्चि, मच्चानं इध जीविते ।
 दत्वानं^१ मानुसं^२ चक्खुं, लद्धं मे^३ चक्खुं अमानुसं ॥
८२. एतं पि दिस्वा सिवयो, देथ दानानि भुञ्जथ ।
 दत्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दिता सग्गमुपेथ ठानं ति ॥

5

५००. सिरीमन्तजातकं^१ (४)

८३. पञ्जायुपेतं सिरिया विहीनं,
 यसस्सिनं वा^२ पि अपेतपञ्जं ।
 पुच्छामि तं^३ सेनक एतमत्थं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८४. धीरा च बाला च हवे जनिन्द,
 सिप्पूपपन्ना च असिप्पिनो च ।
 सुजातिमन्तो पि अजातिमस्स,
 यसस्सिनो पेसकरा^४ भवन्ति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा^५ व^६ सेय्यो ॥
८५. तुवं^७ पि^८ पुच्छामि अनोमपञ्ज,
 महोसध केवलधम्मदस्सि ।
 बालं यसस्सिं पण्डितं अप्पभोगं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८६. पापानि कम्मनि करोति^९ बालो^{१०},
 इधमेव^{११} सेय्यो इति मञ्जमानो^{१२} ।
 इधलोकदस्सी परलोकमदस्सी,
 उभयत्थ बालो कलिमग्गहेसि ।

10

15

20 B. 320

१-१. दत्वा मानसकं-सी० । २. सी० पोत्थके नत्थि । ३. सिरीमन्तजातकं-सी०, स्या० । ४. चा-सी० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. पस्सकरा-सी०, रो० । ७-७. सिरीमाव-सी०, स्या० । ८-८. तवप्पि-सी० । ९-९. करोन्ति बाला-स्या० । १०. इधमेव-स्या० । ११. मञ्जमाना-स्या० ।

एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८७. न सिप्पमेतं विदधाति भोगं,
न बन्धुवा^१ न सरीरवण्णो^२ यो^३ ।
५ पस्सेळमूगं सुखमेधमानं,
सिरी हि^४ नं भजते गोरविन्दं^५ ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

८८. लद्धा सुखं मज्जति अप्पपञ्जो,
१० दुक्खेन फुट्ठो पि पमोहमेति ।
आगन्तुना दुक्खसुखेन फुट्ठो,
पवेधति वारिचरो व घम्मे ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८९. दुमं यथा सादुफलं अरञ्जे,
१५ समन्ततो समभिसरन्ति^१ पक्खी ।
एवं पि अड्ढं^२ सधनं सभोगं,
बहुज्जनो भजति^३ अत्थहेतु ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
२० पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

९०. न साधु बलवा बालो, साहसा^४ विन्दते धनं ।
कन्दन्तमेतं दुम्मेधं, कड्ढन्ति निरयं भुसं ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

१. बन्धुवा-सी०, स्या० । २-२. सरीरावकासो-सी०, स्या०, रो० । ३. ही-
स्या० । ४. गोरविन्दं-सी०, रो० । ५. समभिचरन्ति-सी०, रो० । ६. अड्ढं-स्या० । ७.
भजति-स्या० । ८. साहसं-सी०, स्या० ।

६१. या काचि नज्जो गङ्गमभिस्सवन्ति^१,
 सब्बा व ता नामगोत्तं जहन्ति ।
 गङ्गा समुद्दं पटिपज्जमाना,
 न खायते इद्धि^२ पञ्जो पि^३ लोके ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

5

६२. यमेतमक्खा उदधिं महन्तं,
 सवन्ति^४ नज्जो सब्बकालमसङ्ख्यं ।
 सो सागरो निच्चमुळारवेगो,
 वेलं न अच्चेति महासमुद्दो ॥

10

६३. एवं पि बालस्स पजप्पितानि,
 पञ्जं न अच्चेति सिरी कदाचि ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

६४. असञ्जतो चे पि परेसमत्थं,
 भणाति सन्धानगतो^५ यसस्सी ।
 तस्सेव तं^६ रूहति जातिमज्जे,
 सिरी^७ हि नं^८ कारयते न पञ्जा^९ ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

15

20

६५. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
 बालो मुसा भासति अप्पपञ्जो ।
 सो निन्दितो होति सभाय मज्जे,
 पच्छा^{१०} पि^{११} सो दुग्गतिगामी होति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

25

१. गङ्गमभिस्सवन्ति-स्या० । २-२. इद्धि परो हि-सी०, स्या० । ३. पयन्ति-
 स्या० । ४. सन्धानगतो-सी०; सण्ढानगतो-स्या०, रो० । ५. नं-सी० । ६-६. सिरी
 ही नं-सी०; सिरी ही नं-स्या०, रो० । ७. पञ्जं-स्या० । ८-८. पेच्चप्पि-सी०, रो० ।

B. 322

६६. अत्थं पि चे भासति भूरिपञ्चो,
अनाळिहयो^१ अप्पधनो दलिहो ।
न तस्स तं रुहति आतिमज्झे,
सिरी च पञ्जाणवतो न होति ।
५ एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६७. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
न भासति अलिकं भूरिपञ्चो ।
सो पूजितो होति सभाय मज्जे,
१० पच्छा पि सो सुग्गतिगामी होति ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
६८. हत्थी गवस्सा^२ मणिकुण्डला च,
थियो^३ च^४ इद्धेसु कुलेसु जाता ।
१५ सब्बा व ता उपभोगा भवन्ति,
इद्धस्स पोसस्स अनिद्धिमन्तो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६९. असंविहितकम्मन्तं, बालं दुम्मेधमन्तिनं^५ ।
२० सिरी जहति दुम्मेधं, जिण्णं व उरगो तचं ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
१००. पञ्च पण्डिता मयं भद्दन्ते,
सब्बे पञ्जलिका उपट्ठिता ।
२५ त्वं नो अभिभुय्य इस्सरोसि,
सक्को^६ व भूतपति^७ देवराजा ।

१. अनाळिहो-स्या०; अनालयो-रो० । २. गवा-रो० । ३-३. नारियो च-
सी०, स्या० । ४. दुम्मन्तमन्तिनं-सी०; दुम्मन्तिमन्तिनं-स्या० । ५-५. सक्को भूतपती
व-सी०; सक्को व भूतपति-स्या० ।

एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

१०१. दासो व पञ्जस्स यसस्सि बालो,
अत्थेसु जातेसु तथाविधेसु ।
यं पण्डितो निपुणं संविधेति,
सम्मोहमापज्जति तत्थ बालो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

B. 323

5

१०२. अद्वा हि पञ्जा व सतं पसत्था,
कन्ता सिरी भोगरता मनुस्सा ।
आणं च बुद्धानमतुल्यरूपं,
पञ्जं न अच्छेति सिरी कदाचि ॥

10

१०३. यं तं अपुच्छिम्ह अकित्तयी नो,
महोसध केवलधम्मदस्सी ।
गवं सहस्सं उसभं च नागं,
आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते गामवरानि सोळसा ति ॥

15

५०१. रोहणमिगजातकं^१ (५)

१०४. एते यूथा पतियन्ति, भीता मरणस्स^२ चित्तक ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तया सह ॥
१०५. नाहं रोहणं^३ गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि^४ जीवितं ॥
१०६. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तया सह ॥

20

१. रोहणमिगजातकं-सी० । २. मरणा-स्या०, रो० । ३. रोहण-सी०, रो०;
रोहण-स्या० । ४. हिस्सामि-सी०, स्या० ।

B. 324

5

10

15

20

१०७. नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं बद्धं^१ जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
१०८. गच्छ भीरु पलायस्सु, कूटे बद्धोस्मि आयसे ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
१०९. नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
११०. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकह्वि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
१११. नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं बद्धं जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
११२. अयं सो लुद्धको एति, लुद्धरूपो^२ सहावुधो ।
यो नो बधिस्सति अज्ज, उमुना सत्तिया अपि^३ ॥
११३. सा मुहुत्तं पलायित्वा, भयट्टा^४ भयतज्जिता ।
सुदुक्करं अकरा भीरु, मरणायूपनिवत्तथ ॥
११४. किन्नु तेमे मिगा होन्ति, मुत्ता बद्धं उपासरे ।
न तं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स^५ पि कारणा ॥
११५. भातरो होन्ति मे लुद्ध, सोदरिया एकमातुका ।
न मं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स पि कारणा ॥
११६. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
पञ्चन्नं जीवितं देहि, भातरं मुञ्च लुद्धक ॥
११७. सो वो अहं पमोक्खामि, मातापेत्तिभरं^६ मिगं ।
नन्दन्तु मातापितरो, मुत्तं दिस्वा महामिगं ॥
११८. एवं लुद्धक नन्दस्सु, सह सव्वेहि जातिभि ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिगं ॥

१. बन्धं—स्या० । २. रुद्धरूपो—सी० । ३. मपि—सी०, स्या०, रो० । ४. भयट्टा—रो० । ५. जीवितस्सा—स्या० । ६. मातापेत्ति भरं—स्या० ।

११९. कथं त्वं^१ पमोक्खो आसि, उपनीतस्मि जीविते ।
कथं पुत्त अमोचेसि, कूटपासम्ह^२ लुद्दको ॥

१२०. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं^३ ।
सुभासिताहि वाचाहि, चित्तको मं अमोचयि ॥

१२१. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासिताहि वाचाहि, सुतना मं अमोचयि ॥

5 B. 325

१२२. सुत्वा कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासितानि सुत्वान, लुद्दको मं अमोचयि ॥

१२३. एवं आनन्दितो होतु, सह दारेहि लुद्दको ।
यथा मयज्ज नन्दाम, दिस्वा रोहणमागतं ॥

10

१२४. ननु त्वं अवच^४ लुद्द, मिगचम्मानि आहरिं ।
अथ केन नु वण्णेन, मिगचम्मानि नाहरि ॥

१२५. आगमा^५ चेव^६ हत्थत्थं, कूटपासं च सो मिगो ।
अवज्झि तं^७ मिगराजं, तं च मुत्ता उपासरे ॥

१२६. तस्स मे अहु संवेगो, अब्भुतो^८ लोमहंसनो ।
इमञ्चाहं मिगं हञ्जे, अज्ज हिस्सामि जीवितं ॥

15

१२७. कीदिसा ते मिगा लुद्द, कीदिसा धम्मिका मिगा ।
कथंवण्णा कथंसीला, बाळ्हं खो ने^९ पसंससि ॥

१२८. ओदातसिङ्गा सुचिवाळा^{१०}, जातरूपतचूपमा ।
पादा लोहितका तेसं, अञ्जितक्खा मनोरमा ॥

20

१२९. एदिसा ते मिगा देव, एदिसा धम्मिका मिगा ।
मातापेत्तिभरा देव, न ते सो अभिहारितुं^{११} ॥

१३०. दम्मि निक्खसतं लुद्द, थूलं च मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^{१२} च^{१३} पल्लङ्कं, उमापुप्फसरिन्निभं^{१४} ॥

१. सी०, रो० पीत्यकेसु नत्थि । २. कूटपासम्हा-स्या० । ३. हृदयनिस्सितं-सी० ।

४. अवचा-सी०, रो० । ५-५. आगमञ्चेव-स्या० । ६. तञ्च-रो० । ७. अब्भुतो-स्या० ।

८. ते-सी० । ९. सुचिवाळा-स्या०, रो० । १०. अभिहारयि-स्या०; अभिहारयं-रो० ।

११-११. चतुस्सञ्च-स्या० । १२. उम्मापुप्फसरिनिभं-सी०, स्या०, रो० ।

१३१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
धम्मेन रज्जं कारेस्सं, बहुकारो मेसि लुदक ॥
१३२. कसिवाणिज्जा^१ इणदानं, उञ्छाचरिया च लुदक ।
एतेन दारं पोसेहि, मा पापं अकरो^२ पुना ति^३ ॥

५०२. चूळहंसजातकं^४ (६)

B. 326 5

१३३. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कज्जा भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३४. ओहाय मं आतिगणा, एकं पासवसं गतं ।
अनपेक्खमाना गच्छन्ति, किं एसो^५ अवहिय्यसि^६ ॥
१३५. पतेव पततं^७ सेट्ठ, नत्थि बद्धे^८ सहायता^९ ।
मा अनीधाय हापेसि, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३६. नाहं दुक्खपरेतो ति, धतरट्ठ तुवं^{१०} जहे ।
जीवितं मरणं वा मे, तथा सद्धिं भविस्सति ॥
१३७. एतदरियस्स कल्याणं, यं त्वं सुमुख भाससि ।
तं च वीमंसमानोहं^{११}, पततेतं अवस्सजिं ॥
१३८. अपदेन पदं याति, अन्तलिक्खचरो^{१२} दिजो ।
आरा पासं न बुज्झि त्वं, हंसानं पवरुत्तम^{१३} ॥
१३९. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्खये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
१४०. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कज्जा^{१४} भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, त्वञ्जेवे^{१५} अवहिय्यसि ॥
१४१. एते भुत्वा च पित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
अनपेक्खमाना वक्कज्जा, त्वञ्जेवेको उपाससि ॥

20

१. कसीवणिज्जा-सी०, रो०; कसिवाणिज्जा-स्या० २-२. अकरा पुनन्ति-रो० ।
३. हंसजातकं-स्या० । ४. एको-सी०, स्या० । ५. अवहीम्यसि-सी० । ६-६. बन्धे
सहायका-स्या० । ७. तवं-सी०, रो० । ८. वीमंसमानोहं-स्या० । ९. अन्तलिक्खेचरो-सी०,
रो० । १०. पवरुत्तमो-रो० । ११. वद्धज्जा-स्या० । १२. त्वं च तं-सी०; त्वं च-रो० ।

१४२. किन्तु त्यायं^१ दिजो होति, मुत्तो वदं उपाससि ।
ओहाय सकुणा यन्ति, किं एको अवहिय्यसि ॥

१४३. राजा मे सो दिजो मित्तो, सखा पाणसमो च मे ।
नेव नं विजहिस्सामि, याव कालस्स परियायं ॥

१४४. यो च त्वं सखिनो हेतु, पाणं चजितुमिच्छसि ।
सो ते सहायं मुञ्चामि, होतु राजा तवानुगो ॥

5

१४५. एवं लुदक नन्दस्सु, सह सब्वेहि जातिभि ।
यथाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा मुत्तं दिजाधिपं ॥

B. 327

१४६. कच्चिन्नु^२ भोतो कुसलं, कच्चि भोतो अनामयं ।
कच्चि रट्टमिदं फीतं, धम्मेन मनुसाससि ॥

10

१४७. कुसलं चेव मे हंस, अथो हंस अनामयं ।
अथो रट्टमिदं फीतं, धम्मेन मनुसासहं ॥

१४८. कच्चि भोतो अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति ।
कच्चि आरा अमित्ता ते, छाया दक्खिणतोरिव ॥

१४९. अथो पि मे अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति ।
अथो आरा अमित्ता मे, छाया दक्खिणतोरिव ॥

15

१५०. कच्चि ते सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, तव छन्दवसानुगा ॥

१५१. अथो मे सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, मम छन्दवसानुगा ॥

20

१५२. कच्चि ते बहवो पुत्ता, सुजाता रट्टवड्डन ।
पञ्चाजवेन सम्पन्ना, सम्मोदन्ति ततो ततो ॥

१५३. सतमेको च मे पुत्ता, धतरट्ट मया सुता ।
तेसं त्वं किच्चमक्खाहि, नावरज्जन्ति^३ ते वचो ॥

१. तायं-सी०, स्या०, रो० । २. कच्चि नु-स्या० । ३. नावरज्जन्ति-रो० ।

१५४. उपपन्नो पि चे होति, जातिया विनयेन वा ।
अथ पच्छा कुरुते योगं, किच्छे^१ आपासु^२ सीदति ॥
१५५. तस्स संहिरपञ्जस्स, विवरो जायते महा ।
रत्तिमन्धो^३ व^४ रूपानि, थूलानि^५ मनुपस्सति ॥
१५६. असारे सारयोगञ्जू, मतिं न त्वेव विन्दति ।
सरभो व गिरिदुग्गस्मिं, अन्तरायेव सीदति ॥
१५७. हीनजच्चो पि चे होति, उद्धाता धितिमा नरो ।
आचारसीलसम्पन्नो, निसे अग्गी व भासति ॥
१५८. एतं मे^६ उपमं कत्वा, पुत्ते विज्जासु वाचय^७ ।
संविच्छेदहेथ मेधावी, खेत्ते^८ बीजं व बुद्धिया ति ॥

५०३. सत्तिगुम्बजातकं (७)

१५९. मिगलुद्दो महाराजा, पञ्चालानं रथेसभो ।
निक्खन्तो सह सेनाय, ओगणो वनमागमा ॥
१६०. तत्थद्दसा^९ अरञ्जस्मिं, तक्करानं कुटिं^{१०} कतं ।
तस्सा^{१०} कुटिया निक्खम्म, सुवो लुद्धानि भासति ॥
१६१. सम्पन्नवाहनो पोसो, युवा^{११} सम्मट्टकुण्डलो^{१२} ।
सोभति लोहितुण्हीसो, दिवा सुरियो व भासति ॥
१६२. मज्झन्तिके^{१३} सम्पतिके, सुत्तो राजा ससारथि ।
हन्दस्साभरणं सब्बं, गण्हाम साहसा^{१४} मयं ॥
१६३. निसीथे^{१५} पि रहो दानि, सुत्तो राजा ससारथि ।
आदाय वत्थं मणिकुण्डलं च,
हन्त्वान साखाहि अवत्थराम ॥

१. किच्छे-सी०, स्या०, रो० । २. आपासु-स्या० । ३-३. नत्तमन्धोव-सी०, रो० । ४. थूलानि-सी० । ५. वे-स्या० । ६. थापय-स्या० । ७. खेत्त-सी०, रो० । ८. तत्थद्दस-स्या० । ९. कुटी-स्या० । १०. तस्मा-स्या०, रो० । ११. सुवा-सी० । १२. सम्मट्टकुण्डली-स्या० । १३. मज्झन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १४. सहसा-सी०, स्या०, रो० । १५. निस्सिथे-स्या० ।

१६४. किन्नु उम्मत्तरूपो व, सत्तिगुम्ब पभाससि ।
दुरासदाहि राजानो, अग्नि पज्जलितो यथा ॥
१६५. अथ त्वं पतिकोलम्ब^१, मत्तो थुल्लानि गज्जसि ।
मातरि मय्हं^२ नग्गाय, किन्नु त्वं विजिगुच्छसे ॥
१६६. उट्ठेहि सम्म तरमानो, रथं योजेहि सारथि । 5
सकुणो मे न रुच्चति, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६७. युत्तो रथो महाराज, युत्तो च बलवाहनो ।
अधितिट्ठ महाराज, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६८. को नु मेव गता सब्बे, ये अस्मिं परिचारका ।
एस गच्छति पञ्चालो, मुत्तो तेसं अदस्सना ॥ 10
१६९. कोदण्डकानि गण्हथ, सत्तियो तोमरानि च । B. 329
एस गच्छति पञ्चालो, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं^३ ॥
१७०. अथापरो पटिनन्दित्थ, सुवो लोहिततुण्डको^४ ।
स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यं इधत्थि पवेदय ॥ 15
१७१. तिन्दुकानि पियालानि, मधुके कासुमारियो ।
फलानि खुद्दकप्पानि, भुञ्ज राज वरं वरं ॥
१७२. इदं पि पानीयं^५ सीतं, आभतं गिरिगढभरा ।
ततो पिव महाराज, सचे त्वं अभिकह्वसि ॥
१७३. अरञ्जं उञ्छाय गता, ये अस्मिं परिचारका । 20
सयं उट्ठाय गण्हव्हो, हत्था मे नत्थि दातवे ॥
१७४. भद्दको वतयं^६ पक्खी, दिजो परमधम्मिको ।
अथेसो इतरो पक्खी, सुवो लुट्ठानि भासति ॥
१७५. एतं हनथ वन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं । 25
इच्चेवं विलपन्तस्स, सोत्थिं^७ पत्तोस्मि अस्समं ॥

१. पतिकोलुम्ब-स्या० । २. मय्ह-सी०, स्या० । ३. जीवितं-म० । ४. लोहित-
तुण्डको-स्या० । ५. पानीयं-स्या० । ६. वता-स्या० । ७. सोत्थी-स्या० ।

१७६. भातरोस्म महाराज, सोदरिया एकमातुका ।
एकरक्खस्मिं^१ संवड्ढा, नानाखेत्तगता उभो ॥

१७७. सत्तिगुम्वो च चोरानं, अहं च इसीनं^२ इध ।
असतं सो सतं अहं, तेन धम्मेन नो विना ॥

5 १७८. तत्थ^३ वधो च बन्धो च, निकती वञ्चनानि च ।
आलोपा साहसाकारा^४, तानि सो तत्थ सिक्खति ॥

१७९. इध सच्चं च धम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।
आसनूदकदायीनं, अङ्के वद्धोस्म भारध^५ ॥

10 १८०. थं थं हि राज^६ भजति, सन्तं^७ वा यदि वा असं ।
सीलवन्तं विसीलं वा, वसं तस्सेव गच्छति ॥

१८१. यादिसं कुरुते मित्तं, यादिसं चूपसेवति ।
सो पि तादिसको होति, सहवासो हि तादिसो ॥

B. 330 १८२. सेवमानो सेवमानं, सम्फुट्टो सम्फुसं परं ।
सरो दिद्धो^८ कलापं व, अलित्तमुपलिम्पति ।
15 उपलेपभया^९ धीरो, नेव पापसखा सिया ॥

१८३. पूतिमच्छं कुसग्गेन, यो नरो उपनय्हति ।
कुसा पि पूति^{१०} वायन्ति, एवं बालूपसेवना ॥

१८४. तगरं^{११} च^{१२} पलासेन, यो नरो उपनय्हति ।
पत्ता पि सुरभि^{१३} वायन्ति, एवं धीरूपसेवना ॥

20 १८५. तस्मा पत्तपुटस्सेव^{१४}, जत्वा सम्पाकमत्तनो ।
असन्ते नोपसेवेय्य^{१५}, सन्ते सेवेय्य पण्डितो ।
असन्तो निरयं नेन्ति, सन्तो पापेन्ति सुग्गतिं ति ॥

१. एकरक्खस्मि-स्या० । २. इसिनं-सी०, स्या० । ३. यत्थ-स्या० । ४. सहसा-
कारा-स्या० । ५. भारत-सी०, स्या०, रो० । ६. राजा-सी० । ७. सतं-सी० । ८.
पि-स्या० । ९. दुट्टो-स्या० । १०. उपलिम्प-स्या० । ११. पूती-सी०, रो० । १२-१२.
तगरं-स्या० । १३. सुरभी-सी०, स्या०, रो० । १४. फलपुटस्सेव-सी०, रो० ; पलास-
पुटस्सेव-स्या० । १५. नूपसेवेय्य-स्या० ।

५०४. भल्लातियजातकं^१ (८)

१८६. भल्लातियो नाम अहोसि राजा,
रट्टं पहाय मिगवं अचारि^२ सो ।
अगमा^३ गिरिवरं गन्धमादनं,
सुपुप्फितं^४ किम्पुरिसानुचिण्णं ॥

१८७. साळूरसङ्घं च निसेधयित्वा,
घनु^५ कलापं च सो निक्खिपित्वा ।
उपागमि वचनं वत्तुकामो,
यत्थट्ठिता किम्पुरिसा अहेसुं ॥

१८८. हिमच्चये हेमवताय तीरे,
किमिधट्ठिता मन्तयव्हो अभिण्हं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं नु^६ जानन्ति मनुस्सलोके ॥

१८९. मल्लं^७ गिरि पण्डरकं तिकूटं,
सीतोदका^८ अनुविचराम नज्जो ।
मिगा मनुस्सा व निभासवण्णा,
जानन्ति नो किम्पुरिसा ति लुद्द ॥

१९०. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने रोदथ अप्पतीता ॥

१९१. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने विलपथ अप्पतीता ॥

१. भल्लातियजातकं—सी०, रो० । २. अचारि—स्या० । ३. अगमासि—स्या० ।
४. सुपुप्फितं—सी०, रो० । ५. घनु—सी०, स्या०, रो० । ६. वो—सी०, स्या०, रो० ।
७. मल्ल—स्या० । ८. सीतोदिया—सी०, रो० ।

१९२. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने सोचथ अप्पतीता ॥

5 १९३. मयेकरत्तं^१ विप्पवसिम्ह लुद्ध,
अकामका अञ्जमञ्जं सरन्ता ।
तमेकरत्तं अनुतप्पमाना,
सोचाम सा रत्ति पुनं^२ न हेस्सति ॥

10 १९४. यमेकरत्तं अनुतप्पयेतं,
धनं व नट्ठं पितरं व^३ पेतं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं विना वासमकप्पयित्थ ॥

15 १९५. यमिमं नदिं पस्ससि सीघसोतं,
नानादुमच्छादनं^४ सेलकूलं^५ ।
तं मे पियो उत्तरि वस्सकाले,
ममं च मञ्जे^६ अनुबन्धती ति ॥

B. 332

20 १९६. अहं च अङ्गोलकमोचिनामि,
अतिमुत्तकं^७ सत्तलियोधिकं^८ च^९ ।
पियो च मे हेहिति^९ मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्झुपेस्सं ॥

१९७. अहञ्चिदं कुरवकमोचिनामि,
उद्दालका पाटलिसिन्धुवारका^{१०} ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्झुपेस्सं ॥

१. मयेकरत्ति-रो० । २. पुन-स्या० । ३. च-स्या० । ४. नानादुमच्छदनं-
सी०, रो०; ० दुमच्छादन-स्या० । ५. सेलकूलं-सी०, रो० । ६. मञ्जे-स्या० । ७.
अधिमुत्तकं-स्या० । ८-८. योधिकञ्च-स्या० । ९. होहिति-सी० । १०. पाटलिसिन्धु-
वारिता-स्या०, रो० ।

१९८. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि मालं ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्झुपेस्सं ॥

१९९. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि भारं ।
इदं च नो हेहिति सन्थरत्थं,
यत्थज्जिमं^१ विहरिस्साम^२ रत्ति ॥

5

२००. अहं च खो अगळु^३ चन्दनं च,
सिलाय पिसामि पमत्तरूपा ।
पियो च मे हेहिति रोसितङ्गो,
अहं च नं रोसिता अज्झुपेस्सं ॥

10

२०१. अथागमा सलिलं सीघसोतं,
नुदं साले सलले^४ कण्णिकारे ।
आपूरथ^५ तेन मुहत्तकेन,
सायं नदी आसि मया सुदुत्तरा ॥

15

२०२. उभोसु तीरेसु मयं तदा ठिता,
सम्पस्सन्ता उभयो अञ्जमञ्जं ।
सकिं पि रोदाम सकिं हसाम,
किञ्छेन नो आगमा^६ संवरी सा ॥

20

२०३. पातो व^७ खो उग्गते सूरियम्हि,
चतुक्कं नदि उत्तरियान लुद्द ।
आलिङ्गिया अञ्जमञ्जं मयं उभो,
सकिं पि रोदाम सकिं हसाम ॥

B. 333

१. यत्थज्जिमं—सी०, रो० । २. विहरिस्सामु—रो० । ३. अगळु—स्या०; अकळु—
रो० । ४. सलले—स्या० । ५. अपूरथ—सी०, रो०; आपूरथे—स्या० । ६. अगमा—सी०,
स्या०, रो० । ७. व—सी०, स्या०, रो० ।

२०४. तीहूनकं सत्तसतानि लुद्द,
यमिध मयं विप्पवसिम्ह पुब्बे ।
वस्सेकिमं^१ जीवितं भूमिपाल,
को नीध कन्ताय विना वसेध्य ॥

5 २०५. आयुं च वो कीवतको नु सम्म,
सचे पि जानाथ वदेथ आयुं ।
अनुस्सवा बुद्धतो^२ आगमा वा,
अक्खाथ मे तं अविकम्पमाना ॥

10 २०६. आयुं च नो वस्ससहस्सं^३ लुद्द,
न चन्तरा पापको अत्थि रोगो ।
अप्पं च^४ दुक्खं सुखमेव भिय्यो,
अवीतरागा विजहाम जीवितं ॥

15 २०७. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
भल्लातियो इत्तर जीवितं ति ।
निवत्तथ न मिगवं अचरि,
अदासि दानानि अभुञ्जि भोगे ॥

20 २०८. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा कलहं अकत्थ ।
मा वो तपी^५ अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥

२०९. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा विवादं अकत्थ ।
मा वो तपी अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥

B. 334 25 २१०. विविधं^६ अधिमना सुणोमहं,
वचनपथं तव अत्थसंहितं ।

१. वासे०-सी०, रो० । २. वद्धतो-सी० । ३. वस्ससहस्स-स्या० । ४. व-स्या० ।
५. तप्पि-स्या० । ६. विविध-सी०, स्या० ।

मुञ्चं^१ गिरं नुदसेव मे दरं,
समण सुखावह जीव मे चिरं ति ॥

५०५. सोमनस्सजातकं (९)

२११. को तं हिंसति हेठेति,
किं^२ दुम्मनो सोचसि अप्पतीतो ।
कस्सज्ज मातापितरो रुदन्तु,
क्वज्ज सेतु निहतो पथव्या^३ ॥ 5
२१२. तुट्ठोस्मि देव तव दस्सनेन,
चिरस्सं पस्सामि तं भूमिपाल ।
अहिंसको रेणुमनुप्पविस्स^४,
पुत्तेन ते हेठयितोस्मि देव ॥ 10
२१३. आयन्तु दोवारिका खग्गबन्धा^५,
कासाविया यन्तु अन्तेपुरन्तं ।
हन्त्वान तं सोमनस्सं कुमारं,
छेत्वान सीसं वरमाहरन्तु ॥
२१४. पेसिता राजिनो दूता, कुमारं एतदब्रुवं ।
इस्सरेन वितिण्णोसि, वधं^६ पत्तोसि^७ खत्तिय ॥ 15
२१५. स राजपुत्तो परिदेवयन्तो,
दसङ्गुलिं अञ्जलिं पग्गहेत्वा ।
अहं पि इच्छामि जनिन्द दट्ठुं,
जीवं मं^८ नेत्वा^९ पटिदस्सयेथ ॥ 20
२१६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रज्जो पुत्तं अदस्सयुं ।
पुत्तो च पितरं दिस्वा, दूरतोवज्झभासथ ॥

१. मुञ्च-सी०, रो० । २. किन्नु-रो० । ३. पठव्या-स्या०; पथव्या-सी० ।

४. रेणुमनुप्पविस्स-स्या० । ५. खग्गबद्धा-सी०, रो० । ६-६. वधयत्तोसि-सी० । ७-७. पनेत्वा-रो० ।

B. 335

२१७. आगच्छुं^१ दोवारिका खग्गबन्धा,
कासाविया हन्तुं^२ ममं जनिन्द ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
अपराधो को निध ममज्ज अत्थि ॥
२१८. सायं च पातो उदकं सजाति,
अग्निं सदा पारिचरतप्पमत्तो^३ ।
तं^४ तादिसं संयतं ब्रह्मचारि,
कस्मा^५ तुवं ब्रूसि गहप्पती ति ॥
२१९. ताला च मूला च फला च देव,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
तस्मा^६ अहं ब्रूमि गहप्पती ति^७ ॥
२२०. सच्चं खो एतं वदसि कुमार,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
सं^८ ब्राह्मणो गहपति तेन होति ॥
२२१. सुणन्तु मय्हं परिसा समागता,
सनेगमा जानपदा च सब्बे ।
बालायं बालस्स वचो निसम्म,
अहेतुना घातयते मं^९ जनिन्दो ॥
२२२. दळ्हस्मि मूले विसटे विरुळ्हे,
दुन्निक्कयो^{१०} वेळु पसाखजातो ।
वन्दामि पादानि तव^{१०} जनिन्द,
अनुजान मं पब्बजिस्सामि देव ॥

१. आगच्छुं-सी०; आगच्छु-रो० । २. हन्तुं-स्या० । ३. पारिचरत०-सी०, स्या० । ४. ता-सी० । ५. तस्मा-स्या० । ६-६. ब्राह्मणो गहपति तेन होति-सी०, रो० । ७. सी०, स्या०, रो० पौत्यकेषु नत्थि । ८. सी०, रो० पौत्यकेषु नत्थि । ९. दुन्निक्कयो-सी०, स्या० । १०. तवं-सी०, रो० ।

२२३. भुञ्जस्सु भोगे विपुले कुमार,
सब्बं च ते इस्सरियं ददामि ।
अज्जेव त्वं कुरूनं होहि राजा,
मा पव्वजी पव्वज्जा हि दुक्खा ॥

२२४. किन्नुध देव तवमत्थि भोगा,
पुब्बेवहं देवलोके रमिस्सं ।
रूपेहि सदेहि अथो रसेहि,
गन्धेहि फस्सेहि मनोरमेहि ॥

5 B. 336

२२५. भुत्ता^१ च मे^२ भोगा तिदिवस्मिं देव,
परिवारिता^३ अच्छरानं^३ गणेन ।
तुवं^४ च^५ बालं परनेय्यं विदित्वा,
न तादिसे राजकुले वसेय्यं ॥

10

२२६. सचाहं बालो परनेय्यो अस्मि^६,
एकापराधं खम पुत्त मय्हं ।
पुन पि चे एदिसकं भवेय्य,
यथामर्ति सोमनस्स करोहि ॥

15

२२७. अनिसम्म कतं कम्मं, अनवत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव वेभङ्गो, विपाको होति पापको ॥

२२८. निसम्म च कतं कम्मं, सम्मावत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव सम्पत्ति, विपाको होति भद्रको ॥

20

२२९. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

२३०. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढति ॥

25

१-१. भुत्ता मे-सी०, रो० । २. परिवारितो-स्या० । ३. अच्छरानं-स्या०, रो० ।

४-४. तवञ्च-सी०, रो० । ५. हमस्मि-सी० ।

२३१. निसम्म दण्डं पणयेय्य इस्सरो,
वेगा कतं तप्पति^१ भूमिपाल ।
सम्मापणीधी च नरस्स अत्था,
अनानुत्पप्पा ते भवन्ति पच्छा ॥

B. 337 5

२३२. अनानुत्पप्पानि हि ये करोन्ति,
विभज्ज कम्मायतनानि लोके ।
विञ्जुप्पसत्थानि^२ सुखुद्रयानि,
भवन्ति बुद्धानुमतानि^३ तानि ॥

10

२३३. आगच्छुं दोवारिका खग्गवन्धा,
कासाविया हन्तु ममं जनिन्द ।
मातुं^४ च^५ अङ्कुस्मिमहं निसिन्नो,
आकङ्कितो सहसा तेहि देव ॥

15

२३४. कटुकं हि सम्बाधं सुकिच्छं^६ पत्तो,
मधुरं पि यं जीवितं लद्धं^७ राज ।
किच्छेनहं^८ अज्ज वधा^९ पमुत्तो^{१०},
पव्वज्जमेवाभिमनोहमस्मि ॥

20

२३५. पुत्तो तवायं तरुणो सुधम्मो,
अनुकम्पको सोमनस्सो कुमारो ।
तं याचमानो न लभामि स्वज्ज^{११},
अरहसि नं याचितवे तुवं पि ॥

२३६. रमस्सु भिक्खाचरियाय पुत्त,
निसम्म धम्मोसु परिव्वजस्सु ।
सव्वेसु भूतेसु निधाय दण्डं,
अनिन्दितो ब्रह्ममुपेहि ठानं ॥

१. तपते-सी० । २. पञ्जुप्पसत्थानि-स्या० । ३. बुद्धानुमतानि-सी०, रो० ।
४-४. मातु च-सी०, स्या०; मतुच्च-रो० । ५. सुकिच्छ-सी०, रो० । ६. लद्धं-स्या० ।
७. किच्छेनाहं-स्या० । ८-८. वधाय मृतो-स्या० । ९. सज्ज-रो० ।

२३७. अच्छेर^१ रूप^१ वत यादिसं च,
दुक्खितं मं दुक्खापयसे सुधम्म^१ ।
याचस्सु पुत्तं इति वुच्चमाना,
भिय्यो व उस्साहयसे कुमारं ॥

२३८. ये विप्पमुत्ता अनवज्जभोगिनो^२,
परिनिव्वुता लोकमिमं चरन्ति ।
तमरियमगं पटिपज्जमानं,
न उस्सहे वारयितुं कुमारं ॥

5

२३९. अद्धा हवे सेवितव्वा सपज्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
येसायं सुत्वान सुभासितानि,
अप्पोस्सुक्का वीतसोका सुधम्मा ति ॥

B. 338

10

५०६. चम्पेय्यजातकं (१०)

२४०. का नु विज्जुरिवाभासि, ओसधी विय तारका ।
देवता नुसि गन्धव्वी, न तं मज्झामि मानुसि^३ ॥

२४१. नम्मि देवी न गन्धव्वी, न महाराज मानुसी ।
नागकज्जास्मि^४ भदन्ते^५, अत्थेनम्मि इधागता ॥

15

२४२. विव्वन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि,
नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
किं ते नट्टं किं पन पत्थयाना,
इधागता नारि तदिह्म ब्रूहि ॥

20

२४३. यमुग्गतेजो उरगो ति चाहु,
नागो ति नं^६ आहु जना^७ जनिन्द ।

१-१. अच्छरिय रूपं-सी०, स्या०, रो० । २. अनवज्जभोगिनो-सी०, स्या०, रो० । ३. मानुसी-स्या० । ४. नागकज्जम्मि-सी०, रो० । ५. भदन्ते-रो० । ६. तं-सी०, रो० । ७. जनो-स्या०, रो० ।

तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
तं बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

२४४. कथं न्वयं बलविरियूपपन्नो,
हत्थत्त^१ मागञ्छि^२ वनिब्बकस्स ।
अक्खाहि मे नागकञ्जे तमत्थं,
कथं विजानेमु गहीतनागं ॥

5

२४५. नगरं पि नागो भस्मं करेय्य,
तथा हि सो बलविरियूपपन्नो ।
धम्मं च नागो अपचायमानो,
तस्मा परक्कम्म तपो करोति ॥

10

B. 339

२४६. चातुद्दसि पञ्चदसि^३ च^४ राज,
चतुष्पथे सम्मति नागराजा ।
तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
तं बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

15

२४७. सोळसित्थिसहस्सानि^५, आमुत्तमणिकुण्डला ।
वारिगेहसया^६ नारी^७, ता पि तं सरणं गता ॥

२४८. धम्मेन मोचेहि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गवं सतेन ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

20

२४९. धम्मेन मोचेमि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गवं सतेन ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

१. हत्थत्थ-सो०, स्या०, रो० । २. मागञ्छ-सो०; मागञ्छि-रो० । ३-३. पण्णरसि च-सो०, स्या०; पण्णरसिञ्च-रो० । ४. सोळसित्थीसहस्सानि-स्या० । ५-५. वारिगेहसया नारियो-रो० ।

२५०. दम्मि निक्खसतं लुद्दं, थूलं^१ च^२ मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^३ च पल्लङ्कं, उम्मापुप्फसरिन्निभं^४ ॥
२५१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥ 5
२५२. विना पि दाना तव वचनं जनिन्द,
मुञ्चेमु नं^५ उरगं बन्धनस्मा ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५३. मुत्तो चम्पेय्यको नागो, राजानं एतदन्नवि । 10
नमो ते कासिराजत्थु, नमो ते कासिवद्धनं^६ ।
अञ्जलिं ते पग्गण्हामि^७, पस्सेय्यं^८ मे^९ निवेसनं ॥
२५४. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सचे च मं याचसि एतमत्थं, 15
दक्खेमु ते नाग निवेसनानि ॥
२५५. सचे पि^{१०} वातो गिरिमावहेय्य,
चन्दो च सुरियो च छमा पतेय्युं ।
सब्बा च नज्जो पटिसोतं वजेय्युं,
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥ 20
२५६. नभं फलेय्य उदधी पि^{११} सुस्से,
संवट्ठये^{१२} भूतधरा वसुन्धरा ।
सिलुच्चयो मेरु समूलमुप्पते^{१३},
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥

१-१. थूलञ्च-सी०, रो० । २. चतुरस्सं-सी०, स्या० । ३. उम्मापुप्फसरि-
न्निभं-सी०, रो०; उम्मारपुप्फसन्निभं-स्या० । ४. तं-सी० । ५. कासिवद्धन-सी०,
रो० । ६. पग्गण्हामि-सी०, रो० । ७-७. पस्सेय्यम्मे-सी०, रो० । ८. हि-रो० । ९.
वि-स्या० । १०. संवट्ठयं-सी०, रो०; संवत्तेय्य-स्या० । ११. समूलमुब्बहे-सी०,
स्या०, रो० ।

२५७. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सचे च मं याचसि एतमत्थं,
दक्खेमु ते^१ नाग निवेसनानि ॥

5 २५८. तुम्हे खोत्थ घोरविसा उळारा,
महातेजा खिप्पकोपी च होथ ।
मंकारणा^२ बन्धनस्मा पमुत्तो,
अरहसि नो जानितुये^३ कतानि ॥

10 २५९. सो पच्चतं निरये घोररूपे,
मा कायिकं सातमलत्थ किञ्चि ।
पेळाय बद्धो^४ मरणं उपेतु,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥

B. 341 २६०. सच्चप्पटिञ्जा तवमेस होतु,
अवकोधनो होहि अनुपनाही ।
15 सव्वं च ते नागकुलं सुपण्णा,
अग्गिं^५ व गिम्हेसु^६ विवज्जयन्तु ॥

20 २६१. अनुकम्पसी नागकुलं जनिन्द,
माता यथा सुप्पियं एकपुत्तं ।
अहं च ते नागकुलेन सद्धि,
काहामि वेय्यावटिकं उळारं ॥

२६२. योजेन्तु वे राजरथे सुचित्ते,
कम्बोजके अस्सतरे सुदन्ते ।
नागे च योजेन्तु सुवण्णकप्पने,
दक्खेमु नागस्स निवेसनानि ॥

१. तं-सी० । २. ममकारणा-सी०, स्या०, रो० । ३. जानितये-सी०, रो०;
जानितवे-स्या० । ४. बन्धो-स्या० । ५-५. ० गिम्हासु-सी०, रो०; अग्गी व गिम्हासु-
स्या० ।

२६३. भेरी मुदिङ्गा^१ पणवा च सङ्गा,
अवज्जयिसु^२ उग्गसेनस्स^३ रज्जो ।
पायासि राजा बहुसोभमानो,
पुरक्खतो नारिगणस्स मज्जे ॥

२६४. सुवण्णचित्तकं^४ भूमिं, अट्ठक्खि^५ कासिवद्धनो^६ ।
सोवण्णमयपासादे^७, वेळुरियफलकत्थते ॥

२६५. स राजा पाविसि^८ व्यम्हं^९, चम्पेय्यस्स निवेसनं ।
आदिच्चवण्णसन्निभं^{१०}, कंसविज्जुपभस्सरं ॥

२६६. नानाख्खेहि सञ्छन्नं, नानागन्धसमीरितं^{११} ।
सो पावेक्खि कासिराजा, चम्पेय्यस्स निवेसनं ॥

२६७. पविट्ठस्मिं^{१२} कासिरज्जे^{१३}, चम्पेय्यस्स निवेसनं^{१४} ।
दिब्बा तूरिया^{१५} पवज्जिसु^{१६}, नागकज्जा च नच्चिसुं^{१७} ॥

२६८. तं नागकज्जा चरितं गणेन,
अन्वारुही कासिराजा पसन्नो ।
निसीदि सोवण्णमयम्हि पीठे,
सापस्सये चन्दनसारलित्ते ॥

२६९. सो तत्थ भुत्वा च अथो रमित्वा,
चम्पेय्यकं कासिराजा अवोच ।
विमानसेट्ठानि इमानि तुय्हं,
आदिच्चवण्णानि पभस्सरानि ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं^{१८} पत्थयं^{१९} नाग तपो करोसि ॥

१. मुदिङ्गा-सी०, रो० । २. अवज्जयिसु-स्या०, रो० । ३. उग्गसेन-स्या० ।
४. सुवण्णचित्तकं-स्या० । ५-५. अट्ठक्खो कासिवद्धनो-सी०; अट्ठक्खि कासिवद्धनो-रो० ।
६. सोवण्णमये च पासादे-स्या०; सोवण्णये च पासादे-रो० । ७. पाविसी-रो० । ८.
व्यम्हं-सी०, रो० । ९. आदिच्चवण्णपनिभं-सी०; आदिच्चवण्णपनिभं-रो० । १०.
नानागन्धसमीरितं-रो० । ११. पविट्ठम्हि-सी०, रो० । १२. कासिरज्जे-रो० । १३.
निवेसने-रो० । १४. तूरिया-सी०, स्या०, रो० । १५. वज्जिसु-सी०, रो० । १६.
नच्चयुं-सी०, रो० । १७-१७. किमत्थयं-सी०, स्या०, रो० ।

२७०. ता कम्बुकायूरधरा सुवत्था,
वट्टङ्गुली तम्बतलूपपन्ना ।
पग्गय्ह पायेन्ति अनोमवण्णा,
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके ।
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥

5

२७१. नज्जो च तेमा^१ पुथुलोममच्छा,
आटासकुन्ताभिरुदा^२ सुतित्था ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥

10

२७२. कोञ्चा मयूरा दिविया च हंसा,
वग्गुस्सरा कोकिला सम्पतन्ति ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥

15

२७३. अम्बा च साला तिलका च जम्बुयो,
उद्दालका पाटलियो च फुल्ला ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥

20

२७४. इमा च ते पोक्खरञ्जो^३ समन्ततो,
दिब्बा^४ च गन्धा सततं पवायन्ति^५ ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥

B. 343

२७५. न पुत्तहेतु न धनस्स हेतु,
न आयुनो चा^६ पि जनिन्द हेतु ।
मनुस्सयोनि अभिपत्थयानो,
तस्मा परक्कम्म तपो करोमि ॥

25

१. तेमा—रो० । २. आदा०—स्या०; अदा०—रो० । ३. पोक्खरञ्जा—स्या० ।
४. दिब्बा—सी०, स्या०; दिविया—रो० । ५. सम्पतन्ति—सी०, रो०; सम्पवायन्ति—स्या० ।
६. वा—रो० ।

२७६. त्वं लोहितक्खो विहतन्तरंसो,
अलङ्कृतो कप्पितकेसमस्सु ।
सुरोसितो लोहितचन्दनेन,
गन्धब्बराजा व दिसा पभाससि ॥

२७७. देविद्विपत्तोसि महानुभावो,
सब्बेहि कामेहि समङ्गिभूतो ।
पुच्छामि तं नागराजेतमत्थं,
सेय्यो इतो केन मनुस्सलोको ॥

२७८. जनिन्द नाञ्जत्र मनुस्सलोका,
सुद्धी व' संविज्जति संयमो वा' ।
अहं च लद्धान मनुस्सयोनिं,
काहामि जातिमरणस्स अन्तं ॥

२७९. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान तुवं च नाग,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

२८०. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

२८१. इदं च मे जातरूपं पहूतं,
रासी सुवण्णस्स च तालमत्ता ।
इतो^१ हरित्वान सुवण्णधरानि,
करस्सु रुपियपाकारं करोन्तु^२ ॥

१. च-रो० । २. च-रो० । ३-३. इतो हरित्वा सोवण्णधरानि कारय,
रुपियस्स च पाकारं करोन्तु-स्या०, सी०;
इतो हरित्वा सोवण्णधरानि, (कारय)
रुपियस्स च पाकारं करोन्तु-रो० ।

B. 344

२८२. मुत्ता^१ च^१ वाहसहस्सानि पञ्च,
वेळुरियमिस्सानि इतो हरित्वा ।
अन्तेपुरे भूमियं सन्थरन्तु,
निक्कदमा हेहिति^२ नीरजा च ॥

२८३. एतादिसं आवस राजसेट्ट,
विमानसेट्टं बहु सोभमानं ।
वाराणसि नगरं इद्धं^३ फीतं,
रज्जं च कारेहि अनोमपञ्जा ति ॥

५०७. महापलोभनजातकं (११)

२८४. ब्रह्मलोका चवित्वान, देवपुत्तो महिद्धिको ।
रज्जो पुत्तो उदपादि, सञ्चकामसमिद्धिसु ॥
२८५. कामा वा कामसञ्जा वा, ब्रह्मलोके न विज्जति ।
स्वास्सु तायेव सञ्जाय, कामेहि विजिगुच्छथ ॥
२८६. तस्स चन्तेपुरे आसि, ज्ञानागारं सुमापितं ।
सो तत्थ पटिसल्लीनो, एको रहसि ज्ञायथ ॥
२८७. स राजा परिद्वेवेसि, पुत्तसोकेन अट्टितो ।
एकपुत्तो चयं मय्हं, न च कामानि भुञ्जति ॥
२८८. को नु ख्वेत्य^४ उपायो सो, को वा जानाति किञ्चनं ।
यो^५ मे पुत्तं पलोभेय्य, यथा कामानि पत्थये ॥
२८९. अहु कुमारी तत्थेव, वण्णरूपसमाहिता ।
कुसला नच्चगीतस्स, वादिते च पदक्खिणा ॥
२९०. सा तत्थ उपसङ्कुम्म, राजानं एतदब्रवि ।
अहं खो नं^६ पलोभेय्यं, सचे भत्ता भविस्सति ॥
२९१. तं तथावादिनि राजा, कुमारि एतदब्रवि ।
त्वञ्जैव नं पलोभेहि, तव भत्ता भविस्सति ॥

१-१. मुत्तानञ्च-सी०, स्या० । २. होहिति-सी०, रो० । ३. इद्ध-सी०, रो० ।
४. खेत्य-सी०, रो० । ५. को-सी०, रो० । ६. तं-सी०, रो० ।

२६२. सा च अन्तेपुरं गन्त्वा, बहुं कामुपसंहितं ।
हृदयङ्गमा पेमनीया, चित्रा^१ गाथा अभासथ ॥
२६३. तस्सा च गायमानाय, सहं सुत्वान नारिया ।
कामच्छन्दस्स उप्पज्जि, जनं सो परिपुच्छथ ॥
२६४. कस्सेसो सद्दो को वा सो, भणति उच्चावचं बहुं । 5
हृदयङ्गमं पेमनीयं, अहो^२ कण्णसुखं मम ॥
२६५. एसा खो पमदा^३ देव, खिद्धा एसा अनप्पिका ।
सचे त्वं कामे भुञ्जेय्य, भिय्यो भिय्यो छादेय्यु^४ तं ॥
२६६. इद्ध आगच्छतोरेन^५, अविदूरमिह गायतु ।
अस्समस्स समीपमिह, सन्तिके मय्हं^६ गायतु ॥ 10
२६७. तिरोकुट्टमिह^७ गायित्वा, ज्ञानागारमिह पाविसि ।
बन्धि^८ नं^९ अनुपुब्बेन, आरञ्जमिव^{१०} कुञ्जरं ॥
२६८. तस्स^{११} कामरसं वत्वा, इस्साधम्मो अजायथ ।
अहमेव कामे भुञ्जेय्यं, मा अञ्जो पुरिसो अहु ॥
२६९. ततो असि गहेत्वान, पुरिसे हन्तुं उपक्कमि । 15
अहमेवेको भुञ्जिस्सं, मा अञ्जो पुरिसो सिया ॥
३००. ततो जानपदा सब्बे, विक्कन्दिंसु समागता ।
पुत्तो त्यायं^{१२} महाराज, जनं हेठेत्यदूसकं ॥
३०१. तं च राजा विवाहेसि^{१३}, सम्हा रट्ठा च^{१४} खत्तियो ।
यावता विजितं^{१५} मय्हं, न ते वत्थब्ब^{१६} तावदे ॥ 20
३०२. ततो सो भरियमादाय, समुदं उपसङ्कमि ।
पण्णसालं करित्वान^{१७}, वनमुञ्छाय पाविसि ॥

१. चित्र-सी०, रो० । २. अहो-सी०, रो० । ३. पमदा-स्या० । ४. छन्देय्यु-
स्या० । ५-५. आगच्छचोरेन-रो० । ६. मय्हं-सी०, स्या०, रो० । ७. तिरो-
कुट्टमिह-सी०, स्या०, रो० । ८-८. बन्धितुं-स्या० । ९. अरञ्जमिव-स्या० । १०.
तस्सा-स्या० । ११. त्ययं-रो० । १२. निवाहेसि-स्या०; विवाहेसि-रो० । १३.
तो-सी०, रो० । १४. विजिता-स्या० । १५. वत्थब्ब-सी०, रो० । १६. करित्वा
च-सी० ।

B. 346

३०३. अथेत्य इति मागच्छि^१, समुद्रं उपरूपरि ।
सो तस्स गेहं पावेविस्स, भत्तकाले उपट्ठिते ॥
३०४. तं च भरिया पलोभेसि, पस्स याव सुदारुणं ।
चुतो सो ब्रह्मचरियम्हा, इद्धिया परिहायथ ॥
३०५. राजपुत्तो च उञ्छातो, वनमूलफलं बहुं ।
सायं काजेन^२ आदाय, अस्समं उपसङ्कमि ॥
३०६. इसी च खत्तियं दिस्वा, समुद्रं उपसङ्कमि ।
वेहायसं^३ गमिस्सं ति, सीदते सो महण्णवे ॥
३०७. खत्तियो च ईसिं दिस्वा, सीदमानं महण्णवे ।
तस्सेव अनुकम्पाय, इमा गाथा अभासथ ॥
३०८. अभिज्जमाने वारिस्मिं, सयं आगम्म इद्धिया ।
मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, संसीदसि^४ महण्णवे ॥
३०९. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३१०. अनला^५ मुदुसम्भासा, दुप्पूरा^६ ता^६ नदीसमा ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३११. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व सण्ठानं, खिप्पं अनुदहन्ति नं ॥
३१२. खत्तियस्स वचो सुत्वा, इसिस्स निब्बिदा^७ अहु ।
लद्धा पोराणकं मग्गं, गच्छते सो विहायसं ॥
३१३. खत्तियो च ईसिं दिस्वा, गच्छमानं विहायसं ।
संवेंगं अलभी धीरो, पव्वज्जं समरोचयि ॥
३१४. ततो सो पव्वजित्वान, कामरागं विराजयि ।
कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

१. मागच्छि-सी०, स्या०, रो० । २. काजेन-रो० । ३. वेहायसं-सी०, रो० ।
४. संसीदति-स्या० । ५. अनला-स्या० । ६-६. दुप्पूरा ता-सी०; दुप्पुरता-स्या० ।
७. निब्बिदो-स्या० ।

५०८. पञ्चपण्डितजातकं (१२)

३१५. पञ्च पण्डिता समागतात्^१,
 पञ्हा^२ मे पटिभाति तं सुणाय ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 कस्सेवाविकरेय्य^३ गुह्मत्थं ॥

B 347

३१६. त्वं^४ आविकरोहि भूमिपाल,
 भत्ता भारसहो तुवं वदे तं ।
 तव छन्दरुचीनि^५ सम्मसित्वा,
 अथ वक्खन्ति जनिन्द पञ्च धीरा ॥

5

३१७. या सीलवती^६ अनञ्जथेय्या^७,
 भत्तुच्छन्दवसानुगा पिया^८ मनापा ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 भरियायाविकरेय्य गुह्मत्थं ॥

10

३१८. यो किच्छगतस्स आतुरस्स,
 सरणं होति गती परायनं च ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 सखिनो वाविकरेय्य गुह्मत्थं ॥

15

३१९. जेट्ठो^९ अथ मज्झिमो कनिट्ठो,
 यो^{१०} चे सीलसमाहितो ठितत्तो ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 भातु^{११} वावीकरेय्य गुह्मत्थं ॥

20

३२०. यो वे पितुहृदयस्स पट्ठगू^{१२},
 अनुजातो पितरं अनोमपञ्जो ।

१. सी०, रो० पोत्वकेमु नत्थि । २. पञ्हां-सी०, स्या० । ३. वीकरेय्य-स्या० ।
 ४. त्वं नो-सी० । ५. छन्दञ्च रुचिञ्च-सी०, रो० । ६. सीलवतीव-स्या० । ७.
 अनञ्जथेय्या-सी०, रो० । ८. सी०, रो० पोत्वकेमु नत्थि । ९. यो जेट्ठो-स्या० ।
 १०. सो-सी०, स्या०, रो० । ११. भातुनो-स्या० । १२. पत्वगू-स्या० ।

निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
पुत्तस्साविकरेय्य^१ गुय्हमत्थं ॥

B. 348

३२१. माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ^२,
या^३ नं^४ पोसेति छन्दसा पियेन ।
निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
मातुयावीकरेय्य गुय्हमत्थं ॥

5

३२२. गुय्हस्स हि गुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता^५ सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो^६ व^७ यथासुखं भणेय्य ॥

10

३२३. किं त्वं विमनोसि राजसेट्ठ,
द्विपदजनिन्द^८ वचनं सुणोम मेतं^९ ।
किं चिन्तयमानो दुम्मनोसि,
नूनं^{१०} देव अपराधो अत्थि मय्हं ॥

15

३२४. पण्हे^{११} वज्झो महोसधो ति^{१२},
आणत्तो मे वधाय भूरिपञ्जो ।
तं चिन्तयमानो^{१३} दुम्मनोस्मि,
न हि देवी अपराधो अत्थि तुय्हं ॥

20

३२५. अभिदोसगतो दानि^{१४} एहिसि^{१५},
किं सुत्वा किं सङ्कते मनो ते ।
को ते किमवोच भूरिपञ्ज,
इङ्ख^{१६} वचनं सुणोम ब्रूहि मेतं ॥

१. ० वीकरेय्य - सी०, स्या० । २. द्विपदा० - सी०; द्विपद० - स्या० । ३-३. योतं - सी०, रो० । ४. अनिप्फादाय - सी०, रो०; अनिप्फन्नताय - स्या० । ५-५. निप्फन्नत्थो - सी०, रो०; निप्फन्नत्थोव - स्या० । ६. द्विपदिद - सी०, स्या०, रो० । ७. नेतं - सी०, रो०; तेतं - स्या० । ८. नहि - स्या० । ९. पञ्जो - सी०, रो०; पण्हे - स्या० । १०. स्या० पोत्थके नत्थि । ११. चिन्तयतो - सी० । १२-१२. इदानी एहि - सी० । १३. इङ्ख तं - सी०; इङ्खेतं - स्या० ।

३२६. पण्हे वज्झो महोसधो ति,
यदि ते मन्तयितं जनिन्द दोसं ।
भरियाय रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

३२७. यं सालवनस्मिं सेनको,
पापकम्मं अकासि असम्भिरूपं ।
सखिनो व रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

5 B. 349

३२८. पुक्कुस पुरिसस्स ते जनिन्द,
उप्पन्नो रोगो अराजयुत्तो^१ ।
भातुं^२ च^३ रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

10

३२९. आवाधोयं^४ असम्भिरूपो,
कामिन्दो^५ नरदेवेन फुट्ठो ।
पुत्तस्स रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

15

३३०. अट्ठवङ्कं मणिरतनं उळ्ळारं,
सक्को ते अददा पितामहस्स ।
देविन्दस्स गतं तदज्ज हत्थं,
मातुं^६ च^७ रहोगतो असंसि ।
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

20

३३१. गुय्हस्स हि तुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो व यथामुखं भणय्य ॥

25

१. अराजयुत्तो-स्या० । २-२. भातुच्च-सी०, रो०; भातु व-स्या० । ३. आवाधाव-स्या० । ४. कामिन्दो-सी०, रो० । ५-५. मातुच्च-सी०, रो०; मातु च-स्या० ।

३३२. न गुह्यमत्यं विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निधिं ।
न हि पातुकतो साधु, गुह्यो अत्थो पजानता ॥
३३३. थिया गुह्यं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो^१, हृदयत्थेनो च यो नरो ॥
३३४. गुह्यमत्यं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो^२ तितिक्षति ॥
३३५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्यं जानन्ति मन्तिनं ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्यं न विस्सजे ॥
३३६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ति ॥

५०९. हत्थिपालजातकं (१३)

३३७. चिरस्सं वत पस्साम, ब्राह्मणं देववणिगं ।
महाजटं खारिधरं^३, पङ्कुदन्तं रजस्सिरं ॥
३३८. चिरस्सं वत पस्साम, इसिं धम्मगुणे रतं ।
कासायवत्थवसनं, वाकचीरं पटिच्छदं^४ ॥
३३९. आसनं उदकं पज्जं, पटिगण्हातु नो भवं ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भवं ॥
३४०. अधिच्च वेदे परियेस वित्तं,
पुत्ते गहे^५ तात पतिट्ठपेत्वा ।
गन्धे रसे पच्चनुभुय्य^६ सव्वं,
अरञ्जं साधु मुनि सो पसत्थो ॥

१. संहिरो-स्या० । २. दासभूतो व-स्या० । ३. भारधरं-रो० । ४. परिच्छदं-
स्या० । ५. गहे-सी०, स्या०, रो० । ६. पच्चनुभुत्व-स्या०; पच्चनुभुत्व-रो० ।

३४१. वेदा न सच्चा न च वित्तलाभो,
न पुत्तलाभेन जरं विहन्ति ।
गन्धे रसे मुच्चनमाहु^१ सन्तो,
सकम्मुना^२ होति फलूपपत्ति ॥

३४२. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेतं,
सकम्मुना होति फलूपपत्ति ।
जिण्णा च मातापितरो तवीमे^३,
पस्सेय्युं^४ तं वरससतं अरोगं^५ ॥

३४३. यस्सस्स^६ सक्खी मरणेन राज,
जराय मेत्ती^७ नरवीरसेट्ठ^८ ।
यो चा पि जञ्जा न मरिस्सं कदाचि,
पस्सेय्युं तं वस्ससतं अरोगं ॥

३४४. यथा पि नावं पुरिसो दकम्हि,
एरेति चे नं उपनेति तीरं ।
एवं पि व्याधी^९ सततं^{१०} जरा च,
उपनेति^{११} मच्चं^{१२} वसमन्तकस्स ॥

३४५. पङ्को च कामा पलिपो च कामा,
मनोहरा दुत्तरा मच्चुधेय्या ।
एतस्मिं पङ्के पलिपे विसन्ना^{१३},
हीनत्तरूपा न तरन्ति पारं ॥

३४६. अयं पुरे लुद्धमकासि कम्मं,
स्वायं गहीतो न हि मोक्खितो मे ।
ओरुन्धिया नं परिरक्खिस्सामि,
मायं पुन लुद्धमकासि कम्मं ॥

5

B. 351

10

15

20

१. मुच्चन०-सी० । २. सकम्मुना-सी०, रो० । ३. तवेमे-सी०; तवयिमे-स्या०, रो० । ४. पस्सेय्यु-सी०, स्या०, रो० । ५. अरोग्यं-स्या० । ६. यस्सस्सु-स्या० । ७. मिती-स्या० । ८. नरविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ९. व्याधि-सी०; व्याधि-स्या०; व्याधी-रो० । १०. ससतं-स्या० । ११. उपनेन्ति-सी०, रो० । १२. मच्चु-स्या० । १३. विसन्ना-सी०, रो०; विसन्ना-स्या० ।

३४७. गवं^१ व^१ नट्टं पुरिसो यथा वने,
अन्वेसती^२ राज अपस्समानो ।
एवं नट्टो एसुकारी ममत्थो,
सोहं कथं न गवेसेय्यं^३ राज ॥

३४८. हिथ्यो^४ ति हिथ्यति^५ पोसो, परेति परिहायति ।
अनागतं नेतमत्थी^६ ति अत्वा,
उप्पन्नछन्दं को पनुदेय्य धीरो ॥

३४९. पस्सामि वोहं दहरं^७ कुमारिं,
मत्तूपमं केतकपुष्फनेत्तं ।
अभुत्तभोगे^८ पठमे वयस्मिं,
आदाय मच्चु वजते कुमारि ॥

B. 352 ३५०. युवा सुजातो सुमुखो सुदस्सनो,
सामो कुसुम्भपरिकिण्णमस्सु ।
हित्वान कामे पटिकच्च^९ गेहं,
अनुजान मं पव्वजिस्सामि देव ॥

३५१. साखाहि रुक्खो लभते समञ्जं,
पहीनसाखं पन खाणुमाहु ।
पहीनपुत्तस्स ममज्ज भोति^{१०},
वासेट्ठि भिक्खाचरियाय कालो ॥

३५२. अघस्मि^{११} कोञ्चा व यथा हिमच्चये,
कतानि^{१२} जालानि पदालिय^{१३} हंसा ।
गच्छन्ति पुत्ता च पती च मय्हं,
साहं कथं नानुवजे पजानं ॥

१-१. गवं-सी० । २. परियेसति-सी०; अन्वेसति-स्या०; परियेसती-रो० ।
३. गवेसेय्य-सी०, रो० । ४-४. हीयो ति हीयति-सी० । ५. तेत०-सी० । ६. दहरि-
स्या०, रो० । ७. अभुत्ता०-स्या०; अभुत्व०-रो० । ८. पटिगच्च-सी०; पटिगच्छ-
स्या०, रो० । ९. ह्वेति-रो० । १०. अघस्मिं-सी०, स्या० । ११. तन्तानि-सी०, रो० ।
१२. पदालेय्य-सी०; पदालेय्यु-स्या० ।

३५३. एते भुत्वा वमित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
ये च भुत्वान वमिसु, ते मे हृत्त^१ मागता ॥
३५४. अवमी ब्राह्मणो कामे, सो^२ त्वं पच्चावमिस्ससि ।
वन्तादो पुरिसो राज, न सो होति पसंसियो ॥
३५५. पङ्के च^३ पोसं पलिपे व्यसन्नं^४,
बली यथा दुब्बलमुद्धरेय्य ।
एवं पि मं त्वं उदतारि भोति,
पञ्चालि गाथाहि सुभासिताहि ॥
३५६. इदं वत्वा महाराजा, एमुकारी दिसम्पति ।
रट्ठं हित्वान पब्बजि, नागो छेत्वा व बन्धनं ॥
३५७. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
तुवं पि नो होति^५ यथेव राजा,
अम्हेहि गुत्ता अनुसास रज्जं ॥
३५८. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका^६ चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥
३५९. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि^७ यथोधिकानि ॥
३६०. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्बं जहन्ति ।

5

10

15 B. 353

20

१. हृत्त-सी०, स्या०, रो० । २. ते-सी०, रो० । ३. व-सी०, रो० । ४. व्यसन्न-सी०, रो० । ५. होहि-सी०, स्या०, रो० । ६. एका व-सी० । ७. कामा-सी० ।

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥

३६१. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्बं जहन्ति ।

5

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

३६२. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्बं जहन्ति ।

10

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
सीतिभूता^१ सब्बमतिच्च सङ्गं ति ॥

५१०. अयोधरजातकं (१४)

३६३. यमेकरत्तिं पठमं, गब्भे वसति माणवो ।
अब्भुद्धितो व सो^२ याति^३, सगच्छं न निवत्तति ॥

B. 354

३६४. न युज्जमाना न बलेनवस्सिता,
नरा न जीरन्ति न चापि मिय्यरे^४ ।
सब्बं^५ हिदं^६ जातिजरायुपद्दुतं,
तं मे^७ मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३६५. चतुरङ्गिनि सेनं^८ सुभि सरूपं,
जयन्ति रट्ठाधिपती पस्य्ह ।
न मच्चुनो जयितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

20

३६६. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि^९,
परिवारिता मुच्चरे^{१०} एकच्चेय्या^{११} ।

१. सीतिभूता-सी० । २-२. सयति-सी०, रो० । ३. मीवरे-सी०, रो० । ४-४. सब्बं हितं-सी०, रो०; सब्बञ्चितं-स्या० । ५-५. तम्म-सी०, स्या०, रो० । ६. सेन-स्या० । ७. पत्तिहि-सी०, स्या०, रो० । ८. मुच्चरे-स्या० । ९. एकच्चेय्या-सी०, रो० ।

न मच्चुनो^१ मुच्चितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३६७. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि,
सूरा पभञ्जन्ति पधंसयन्ति ।
न मच्चुनो भञ्जितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३६८. मत्ता गजा भिन्नगळा^२ पभिन्ना,
नगरानि मद्दन्ति जनं हनन्ति ।
न मच्चुनो मद्दितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३६९. इस्सासिनो कतहत्था पि वीरा^३,
दूरेपाती अक्खणवेधिनो पि ।
न मच्चुनो विज्झितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७०. सरानि खीयन्ति ससेलकानना,
सब्बं^४ हिदं^५ खीयति दीघमन्तरं ।
सब्बं हिदं भञ्जरे कालपरियायं^६,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३७१. सब्बे समेवं हि नराननारिनं^१,
चलाचलं पाणभुनोष जीवितं ।
पटो व धुत्तस्स दुमो व कूलजो,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

B. 355

20

३७२. दुमप्फलानेव पतन्ति माणवा,
दहरा च बुद्धा^७ च सरीरभेदा ।

१. मच्चुनो-सी० । २. भिन्नगळा-सी० । ३. वीरा-सी०, रो० । ४-४. सब्बं
हिदं-सी०, रो०; सब्बं पि तं-स्या० । ५. कालपरियं-सी० । ६. नरीनरानं-स्या०;
नरा नरीनं-रो० । ७. बुद्धा-स्या० ।

नारियो नरा मज्झिमपोरिसा च,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७३. नायं वयो तारकराजसन्निभो,
यदवभतीतं गतमेव दानि तं ।
जिण्णस्स ही नत्थि रती कुतो सुखं,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७४. यक्खा पिसाचा अथवा पि पेता,
कुपिताते^१ अस्ससन्ति मनुस्से ।
न मच्चुनो अस्ससितुस्सहन्ति^२,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७५. यक्खे पिसाचे अथवा पि पेते,
कुपिते पि ते निज्झपनं^३ करोन्ति ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. अपराधके दूसके हेठके च,
राजानो दण्डेन्ति विदित्वान^४ दोसं ।
न मच्चुनो दण्डयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७७. अपराधका दूसका हेठुका च,
लभन्ति ते राजिनो^५ निज्झपेतुं ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

B. 356

३७८. न खत्तियो ति^६ न च^१ ब्राह्मणो ति,
न अड्डुका बलवा तेजवा पि ।

१. कुपितापिते - सी०, रो०; कुपिताते - स्या० । २. ०मुस्सहन्ति - स्या० । ३. विदित्वा - सी०, रो० । ४. राजानो - स्या० । ५. पि - स्या० । ६. पि - सी०, रो० ।

न मच्चुराजस्स अपेक्खमत्थि,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७९. सीहा च व्यग्घा^१ च अथो पि दीपियो,
पसय्ह खादन्ति विप्फन्दमानं^२ ।
न मच्चुनो खादितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३८०. मायाकारा रङ्गमज्जे करोन्ता,
मोहेन्ति चक्खूनि जनस्स तावदे ।
न मच्चुनो मोहयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३८१. आसीविसा कुपिता उगतेजा,
डंसन्ति^३ मारेन्ति पि ते मनुस्से ।
न मच्चुनो डंसितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८२. आसीविसा कुपिता यं डंसन्ति,
तिकिच्छका तेसं^४ विसं हनन्ति ।
न मच्चुनो दट्ठविसं हनन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३८३. धम्मन्तरी वेत्तरणी^५ च भोजो,
विसानि हन्त्वान भुजङ्गमानं ।
सुय्यन्ति^६ ते कालकता तथेव,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

20

३८४. विज्जाधरा धोरमधीयमाना,
अदस्सनं ओसधेहि^७ वजन्ति ।

१. व्यग्घा—सी०, रो० । २. विप्फन्दमानं—स्या० । ३. डंसन्ति—सी०, रो० । ४. तेसं—सी०, रो० । ५. वेत्तरणी—सी०, रो०; वेत्तरणो—स्या० । ६. सुय्यन्ति—सी०, रो० । ७. ओसधेहि—स्या० ।

न मच्चुराजस्स वजन्तदस्सनं^१,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

B. 357

३८५. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारिं,
धम्मो सुचिण्णो सुखमावहाति ।
५ एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गतिं गच्छति धम्मचारी ॥

३८६. न हि धम्मो अधम्मो च, उभो समविपाकिनो ।
अधम्मो निरयं नेति, धम्मो पापेति सुग्गतिं ति ॥

वीसतिनिपातं निद्रितं ।

तस्सुदानं

10

मातङ्ग सम्भूत सिवि^२ सिरिमन्तो^३,
रोहण हंस सत्तिगुम्बो^४ भल्लातिय^५ ।
सोमनस्स चम्पेय्य ब्रह्म पञ्च-,
पण्डित चिरस्संवत्त अयोधरा ति ॥

—:०:—

१. वजन्ति अदस्सनं-स्या० । २. सीवि-स्या० । ३. सिरिमन्दो-सी० । ४. सन्तिगुम्बो-सी० । ५. भल्लाटिय-सी० ।

१६. तिसनिपातो

५११. किञ्चन्दजातकं (१)

१. किञ्चन्दो किमधिष्णायो, एको सम्मसि घम्मनि । B. 359
किं पत्थयानो किं एसं^१, केन अत्थेन ब्राह्मण ॥
२. यथा महा वारिधरो, कुम्भो सुपरिणाहवा^२ ।
तथूपमं अम्बपक्कं, वण्णगन्धरसुत्तमं ॥
३. तं बुद्ध्यमानं सोतेन, दिस्वानामलमज्झमे । 5
पाणीहि^३ नं गहेत्वान, अग्यायतनमाहरि ॥
४. ततो कदलिपत्तेसु, निक्खिपित्वा सयं अहं ।
सत्थेन नं विकप्पेत्वा, खुप्पिपासं अहासि मे ॥
५. सोहं अपेतदरथो, व्यन्तीभूतो^४ दुक्खक्खमो^५ ।
अस्सादं नाधिगच्छामि, फलेस्वज्जेसु केसुचि ॥ 10
६. सोसेत्वा^६ नून मरणं, तं मम आवहिस्सति ।
अम्बं यस्स फलं सादु^७, मधुरग्गं मनोरमं ।
यमुद्धरि बुद्ध्यमानं, उदधिस्मा महण्णवे ॥
७. अक्खातं ते मया सब्बं, यस्मा उपवसामहं । 15
रम्मं पति निसिन्नोस्मि, पुत्थुलोमायुता पुत्थु ॥
८. त्वं च^८ खो मेव^९ अक्खाहि^{१०}, अत्तानमपलायिनि ।
का वा त्वमसि कल्याणि, किस्स वा त्वं सुमज्झमे ॥
९. रूपपट्टपलिमट्ठीव^{१०}, व्यग्धीव गिरिसानुजा ।
या सन्ति नारियो देवेसु, देवानं परिचारिका ॥

१. एसा-सी० । २. सुपरिणामवा-रो० । ३. पाणीभि-स्या० । ४. व्यन्तिभूतो-सी०, रो० । ५. दुक्खक्खमो-स्या० । ६. सोसित्वा-स्या० । ७. सादुं-सी०, स्या०, रो० । ८-८. तच्च-स्या० । ९-९. मे अक्खासि-सी० । १०. रूपपट्टपलिमट्ठीव-स्या० ।

१०. या च मनुस्सलोकस्मिं, रूपेनान्वागतित्थियो^१ ।
 रूपेन^२ ते सदिसी नत्थि, देवेसु^३ गन्धब्बमनुस्सलोके^४ ।
 पुट्ठासि मे चारुपुब्बङ्गि^५, ब्रूहि नामं च बन्धवे ॥
११. यं त्वं पति निसिन्नोसि, रम्मं ब्राह्मण कोसिक्कि
 साहं भुसालया वुत्था, वरवारिवहोघसा ॥
१२. नानादुमगणाकिण्णा, बहुका गिरिकन्दरा ।
 ममेव पमुखा होन्ति, अभिसन्दन्ति पावुसे ॥
१३. अथो बहू वनतोदा, नीलवारिवहिन्धरा ।
 बहुका नागवित्तोदा^६, अभिसन्दन्ति वारिना ॥
१४. ता अम्बजम्बुलवुजा, नीपा^७ ताला चुदुम्बरा^८ ।
 बहूनि फलजातानि, आवहन्ति अभिण्हसो ॥
१५. यं किञ्चि उभतो तीरे, फलं पतति अम्बुनि ।
 असंसयं तं सोतस्स, फलं होति वसानुगं ॥
१६. एतदञ्जाय मेघावि, पुथुपञ्ज सुणोहि मे ।
 मा रोचय मभिसङ्गं, पटिसेध जनाधिप ॥
१७. न^९ वाहं वड्ढवं^{१०} मञ्जे, यं त्वं रट्ठाभिवड्ढन ।
 आचेय्यमानो राजिसि, मरणं अभिकङ्खसि ॥
१८. तस्स जानन्ति पितरो, गन्धब्बा^{११} च^{१२} सदेवका ।
 ये चा पि इसयो लोके, सञ्जतत्ता तपस्सिनो ।
 असंसयं ते पि^{१३} जानन्ति, पट्ठभूता^{१४} यसस्सिनो ॥
१९. एवं विदित्वा विदू सब्बधम्मं,
 विद्धंसनं चवनं^{१५} जीवितस्स ।
 न चीयती तस्स नरस्स पापं,
 सचे न चेतेति^{१६} वधाय तस्स ॥

१. रूपेन-सी०, स्या०, रो० । २. रूपे-रो० । ३-३. देवगन्धब्बमानुसे-सी०, स्या० । ४. चारुपुब्बङ्गि-सी०, स्या० । ५. नागचित्तोदा-स्या० । ६-६. निपा ताल-मुदुम्बरा-स्या० । ७-७. न वाहं वड्ढवं-सी०; न वाहं वड्ढवं-रो० । ८. गन्धब्बा-सी० । ९. व-स्या० । १०. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ११. वड्ढभूता-सी०, रो० । १२. वचनं-सी० । १३. चेते-सी० ।

२०. इसिपूगसमञ्जाते, एवं लोक्या विदिता सति^१ ।
अनरियपरिसम्भासे^२, पापकम्मं जिगिससि^३ ॥
२१. सचे अहं मरिस्सामि, तीरे ते पुथुसुस्सोणि ।
असंसयं तं^४ असिलोको, मयि पेटे आगमिस्सति ॥
२२. तस्मा हि पापकं कम्मं, रक्खस्सेव^५ सुमज्झमे ।
मा तं^६ सव्वो जनो पच्छा, पकुट्ठायि^७ मयि मते ॥
२३. अञ्जातमेतं अविसय्हसाहि,
अत्तानमम्बं च ददामि ते तं ।
सो^८ दुच्चजे कामगुणे पहाय,
सन्तिं च धम्मं च अधिट्ठितोसि ॥
२४. यो हित्वा पुव्वसञ्जोगं, पच्छा संयोजने ठितो ।
अधम्मं चेव चरति, पापं चस्स पवड्ढति ॥
२५. एहि तं पापयिस्सामि, कामं अप्पोस्सुको भव ।
उपानयामि सीतस्मिं, विहराहि अनुस्सुको ॥
२६. तं पुप्फरसमत्तेभि, वक्कज्जेहि^९ अरिन्दम ।
कोञ्चा मयूरा दिविया, कोलट्ठिमधुसालिका^{१०} ।
कूजिता हंसपूगेहि^{११}, कोकिलेत्य पबोधरे ॥
२७. अम्बेत्य विप्पसाखग्गा^{१२}, पलालखलसन्निभा ।
कोसम्बसल्ला^{१३} नीपा, पक्कतालविलम्बिनो ॥
२८. माली तिरिटी कायूरी, अङ्गदी^{१४} चन्दनुस्सदो^{१५} ।
रत्ति त्वं परिचारेसि, दिवा वेदेसि^{१६} वेदनं ॥
२९. सोळसित्थिसहस्सानि, या तेमा परिचारिका ।
एवं महानुभावोसि, अब्भुतो^{१७} लोमहंसनो ॥

5 B. 360

10

15

20

१. पति-स्या० । २. अनरियपरिसम्भासे-स्या० । ३. जिगीससि-म० । ४. सी०, रो० पोत्वकेसु नन्धि । ५. रक्खस्सेव-स्या० । ६. त्वं-स्या० । ७. पकुट्ठासि-सी०, रो०; पक्कवत्तासि-स्या० । ८. यो-सी०, स्या०, रो० । ९. वक्कज्जेहि-स्या० । १०. कोयट्ठि-मधुसालिया-सी०, स्या०, रो० । ११. हंसपूगेभि-स्या० । १२. विप्पसूतग्गा-सी०, स्या०, रो० । १३. कोमुम्भसल्ला-सी०; कोमुम्भसल्ला-स्या०; कोमुम्भसल्ला-रो० । १४-१५. अङ्गादी चन्दनसदो-सी० । १५. वेदेसि-सी० । १६. अब्भूतो-स्या० ।

३०. किं कम्ममकरी पुब्बे, पापं अत्तदुखावहं ।
यं करित्वा मनुस्सेसु, पिट्ठिमंसानि खादसि ॥
३१. अज्जेनानि पटिग्गय्ह, कामेसु गघितो^१ अहं ।
अचरिं दीघमद्धानं, परेसं अहितायहं ॥
३२. यो पिट्ठिमंसिको^२ होति, एवं उक्कच्च खादति ।
यथाहं अज्ज खादामि, पिट्ठिमंसानि अत्तनो ति ॥

५१२. कुम्भजातकं (२)

B. 261

10

३३. को पातुरासी तिदिवा नभम्हि,
ओभासयं संवरि चन्दिमा व ।
गत्तेहि ते रस्मियो निच्छरन्ति,
सतेरता^३ विज्जुरिवन्तलिवखे ॥
३४. सो छिन्नवातं कमसी अघम्हि,
वेहायसं गच्छसि तिट्ठसी च ।
इद्धी नु ते वत्थुकता सुभाविता,
अनद्धगूनं^४ अपि^५ देवतानं ॥
३५. वेहायसे^६ गम्ममगम्म^७ तिट्ठसि,
कुम्भं किणाथा ति यमेतमत्थं ।
को वा तुवं किस्स वा^८ ताय^९ कुम्भो,
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं ॥
३६. न सप्पिकुम्भो न पि तेलकुम्भो,
न फाणितस्स न मधुस्स कुम्भो ।
कुम्भस्स वज्जानि अनप्पकानि,
दोसे बहू कुम्भगते सुणाय ॥

15

20

१. गघितो-सी०, रो०; गिद्धितो-स्या० । २. पिट्ठिमंसियो-रो० । ३. सतेरिता-
सी० । ४-४. अनद्धगूनमसि-स्या० । ५-५. वेहासयं कममागम्म-सी०, स्या०; वेहासयं
संकम्मागम्म-रो० । ६-६. वतायं-सी०, स्या०; वताय-रो० ।

३७. गलेय्य^१ यं पित्वा^२ पते पपातं,
 सोढ्मं गुहं चन्दनियोल्लिगल्लं^३ ।
 बहं पि भुञ्जेय्य अभोजनेय्यं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
३८. यं^४ पित्वा^५ चित्तस्मिमनेसमानो,
 आहिण्डती गोरिव भक्खसारी^६ ।
 अनाथमानो उपगायति^७ नच्चति^८ च,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
३९. यं वे पिवित्वा अचेलो व नग्गो,
 चरेय्य गामे विसिखन्तरानि ।
 सम्मूळ्हचित्तो^९ अतिवेलसायी,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४०. यं पित्वा उट्ठाय पवेधमानो,
 सीसं च बाहुं^{१०} च पचालयन्तो ।
 सो नच्चती दारुकटल्लको व,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४१. यं वे पिवित्वा अग्गिदट्ठा सयन्ति,
 अथो सिगालेहि पि खादितासे ।
 बन्धं वधं^{११} भोगजानिञ्चुपेन्ति,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४२. यं पित्वा भासेय्य आभासनेय्यं^{१२},
 सभायमासीनो अपेतवत्थो ।
 सम्मक्खितो^{१३} वन्तगतो व्यसन्नो^{१४},
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

B. 362

13

15

20

१. गलेय्य-सी०, स्या० । २. पीत्वा-सी०, रो० । ३. चन्दनियोल्लिगल्लं-स्या०, रो० । ४-४. यं वे पीत्वा-सी० । ५. भक्खसादी-सी० । ६. उपगाति-रो० । ७. रो० पोत्यके नत्थि । ८. सम्मूळ्हचित्तो-सी०; सम्मूळ्हचित्तो-स्या०; सम्मूळ्हचित्तो-रो० । ९. बाहुं-रो० । १०. वचनं-स्या० । ११. अभसनेय्यं-सी०, स्या०, रो० । १२. समक्खितो-सी० । १३. व्यसन्नो-रो० ।

४३. यं^१ वे पिवित्वा^२ उक्कट्टो आविलक्खो,
ममेव सब्बा पथवी^३ ति मञ्जे^४ ।
न मे समो चातुरन्तो पि राजा^५,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

5 ४४. मानातिमाना कलहानि पेसुणी^६,
दुब्बण्णिनी नग्गयिनी पलायिनी ।
चोरान^७ धुत्तान^८ गती निकेतो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

10 ४५. इद्धानि फीतानि कुलानि अस्सु,
अनेकसाहस्सधनानि^९ लोके ।
उच्छिन्नदायज्जकतानिमाय,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

B. 363

15 ४६. धञ्जं धनं रजतं जातरूपं,
खेत्तं गवं यत्थ विनासयन्ति ।
उच्छेदनी वित्तवतं^{१०} कुलानं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

20 ४७. यं^{११} वे^{१२} पित्वा दित्तरूपो^{१३} व^{१४} पोसो,
अक्कोसति मातरं पितरं च ।
सस्सुं पि गण्हेय्य अथो पि सुण्हं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

४८. यं^{१५} वे पित्वा^{१६} दित्तरूपा व नारी,
अक्कोसति समुरं^{१७} सामिकं च ।
दासम्पि गण्हे परिचारकं^{१८} पि^{१९},
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१-१. यं पीत्वा-रो० । २. पृथ्वी-रो० । ३. मञ्जति-सी० । ४. राज-सी० ।
५. पेसुणानि-रो० । ६. चोरान-स्या० । ७. धुत्तानं-रो० । ८. अनेकसहस्रधनानि-
सी० । ९. वित्तवतं-स्या० । १०-१०. यञ्चे-रो० । ११-११. दुद्रूपो च-सी० ।
१२-१२. यो चे पीत्वा-रो० । १३. सस्सुरं-स्या० । १४-१४. परिचारिकम्पि-स्या० ।

४९. यं वे^१ पिवित्वान^२ हनेय्य पोसो,
धम्मे ठितं समणं ब्राह्मणं वा ।
गच्छे अपायं पि ततोनिदानं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५०. यं वे पिवित्वा दुच्चरितं चरन्ति,
कायेन वाचाय च चेतसा च^३ ।
निरयं वजन्ति दुच्चरितं चरित्वा,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५१. यं याचमाना न लभन्ति पुब्बे,
बहुं हिरञ्जं पि परिच्चजन्ता ।
सो तं पिवित्वा अलिकं भणाति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५२. यं वे पित्वा पेसने पेसियन्तो,
अच्चायिके करणीयम्हि जाते^४ ।
अत्थं पि सो नप्पजानाति वुत्तो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५३. हिरीमना पि अहिरीकभावं,
पातुं करोन्ति मदनाय^५ मत्ता ।
धीरा पि सन्ता बहुकं भणन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५४. यं वे^६ पित्वा^७ एकथूपा सयन्ति,
अनासका थण्डिलदुक्खसेय्यं^८ ।
दुब्बण्णियं आयसक्यञ्चुपेन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

5

10

15

B. 364

20

१-१. वे पित्वान-स्या०; वे पीत्वान-रो० । २. वा-सी० । ३. जातो-रो० ।

४. मदिराय-रो० । ५. वे-रो० । ६. पीत्वा-सी०, रो० । ७. थण्डिलदुक्खसेय्या-रो० ।

५५. यं वे पित्वा पत्तखन्धा^१ सयन्ति,
गावो कुटहता^२ व^३ न हि वारुणिया ।
वेगो नरेन सुसहोरिव^४,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
५६. यं मनुस्सा विवज्जेन्ति, सप्पं घोरविसं^५ मिव^६ ।
तं लोके विससमानं, को नरो पातुमरहति ॥
५७. यं वे^७ पित्वा^८ अन्धकवेण्डपुत्ता^९,
समुद्गतीरे परिचारयन्ता ।
उपक्कमुं मुसलेहञ्जमञ्जं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
५८. यं वे पित्वा पुब्बदेवा पमत्ता,
तिदिवा चुता सस्सतिया समाय^{१०} ।
तं तादिसं मज्जमिमं निरत्थकं,
जानं महाराज कथं पिवेय्य ॥
५९. नयिमस्मिं^{११} कुम्भस्मिं दधि^{१२} वा मधु वा^{१३},
एवं अभिञ्जाय किणाहि राज ।
एवञ्चिमं कुम्भगता मया ते,
अक्खातरूपं तव सब्बमित्तं^{१४} ॥
६०. न मे पिता वा अथवा पि माता,
एतादिसा^{१५} यादिसको तुवंसि ।
हितानुकम्पी परमत्थकामो,
सोहं करिस्सं वचनं तवज्ज ॥
६१. ददामि ते गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि ।

१. पत्तखन्धा-सी०, स्या०, रो० । २-२. कुटहतारिव-सी०, स्या०, रो० । ३. सुसहोरिव-सी०, स्या० । ४-४. घोरविसमिव-स्या० । ५-५. वे पित्वा-रो० । ६. अन्धक वेण्डपुत्ता-सी०; अन्धकवेण्डपुत्ता-रो० । ७. समाया-सी०, स्या०, रो० । ८. नयिमस्मि-स्या०, रो० । ९-९. दधि वा मधु वा-सी०, रो०; दधिमधु वा-स्या० । १०. सब्बमिता-सी०, स्या०, रो० । ११. एतादिसो-सी०, स्या० ।

आजञ्जयुत्ते च रथे दस^१ इमे,
आचरियो होसि ममत्थकामो ॥

६२. तवेव दासीसतमत्यु राज,
गामा च गावो च तवेव होन्तु ।
आजञ्जयुत्ता च रथा तवेव,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥

5

६३. मंसोदनं सप्पिपायासं^२ भुञ्ज,
खादस्सु^३ च त्वं मधुमासपूवे^४ ।
एवं तुवं धम्मरतो जनिन्द,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि ठानं ति ॥

10

५१३. जयद्विसजातकं (३)

६४. चिरस्सं वत मे उदपादि अज्ज,
भक्खो महा सत्तमिभत्तकाले ।
कुतोसि को वासि तदिद्ध ब्रूहि,
आचिक्ख जातिं विदितो यथासि ॥

६५. पञ्चालराजा मिगवं पविट्ठो^५,
जयद्विसो नाम यदस्सुतो^६ ते ।
चरामि कञ्छानि वनानि चाहं,
पसदं इमं खाद ममज्ज मुञ्च ॥

15

६६. सेनेव त्वं पणसि^७ सस्समानो^८,
ममेस भक्खो पसदो^९ यं^{१०} वदेसि ।
तं खादियानं^{११} पसदं जिघञ्जं^{१२},
खादिस्सं पञ्छा न विलापकालो ॥

B. 366

20

६७. न चत्थि मोकखो मम निक्कयेन^{१३},
गन्त्वान पञ्चागमनाय पण्हे ।

१. दसा-सा०, रा० । २. सप्पिपायञ्च-सी० । ३-३. चे त्वं मधुना अपूपे-रो० ।

४. पवुत्थो-रो० । ५. ययिमुतो-स्या० । ६. पणसी-रो० । ७. सय्हमानो-स्या० । ८-८.

पसदाय-रो० । ९. खादियानं-रो० । १०. दिघञ्जं-रो० । ११. विक्कयेन-सी० ।

तं सङ्करं^१ ब्राह्मणस्सप्पदाय^२,
सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥

६८. किं कम्मजातं अनुत्पत्ते^३ त्वं^४,
पत्तं समीपं मरणस्स राज ।

५ आचिक्ख मे तं अपि सक्कुणेमु,
अनुजानितुं^५ आगमनाय पण्हे ॥

६९. कता मया ब्राह्मणस्स धनासा,
तं सङ्करं पटिमुक्कं^६ न मुत्तं ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
१० सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥

७०. या ते कता ब्राह्मणस्स धनासा,
तं सङ्करं पटिमुक्कं न मुत्तं ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
सच्चानुरक्खी पुनरावजस्सु ॥

१५ ७१. मुत्तो च^७ सो पोरिसादस्स^८ हत्था,
गन्त्वा सकं मन्दिरं कामकामी ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
आमन्तयी पुत्तमलीनसत्तं^९ ॥

B. 367

20

७२. अज्जेव रज्जं अभिसिञ्चयस्सु^{१०},
धम्मं^{११} चर सेसु परेसु चा पि^{१२} ।
अधम्मकारो च^{१३} ते माहु रट्ठे,
गच्छामहं पोरिसादस्स अत्ते^{१४} ॥

७३. किं कम्म कुब्बं तव देव पादे^{१५},
नाराधयी^{१६} तं^{१७} तदिच्छामि सोतुं ।

१. सङ्करं-सी०, स्या०, रो० । २. ब्राह्मणस्सप्पदाय-स्या० । ३-३. अनुत्पत्ते तं-सी०, रो०; अनुत्पत्ते तं-स्या० । ४. अनुजानितुं-स्या० । ५. पटिमुक्कं-सी०, रो०; पटिमुक्कं-स्या० । ६. व-सी० । ७. पुरिसादस्स-रो० । ८. पुत्तमलीनसत्तं-स्या०, रो० । ९. अभिसिञ्चयस्सु-सी०, स्या०, रो० । १०-१०. धम्मञ्च रट्ठेसु जनेसु चा पि-स्या० । ११. रो० पोत्थके नत्ति । १२. अत्ते-स्या० । १३. पाव-म० । १४-१४. नाराधयि-सी०, रो०; नाराधयि तं-स्या० ।

यमज्ज रज्जमिह उदस्सये तुवं^१,
रज्जं पि निच्छेय्यं^२ तथा विनाहं ॥

७४. न कम्मना^३ वा वचसा व^४ तात,
अपराधितोहं तुवियं^५ सरामि ।
सन्धिं च कत्वा पुरिसादकेन,
सच्चानुरक्खी पुनाहं^६ गमिस्सं ॥

5

७५. अहं गमिस्सामि इधेव होहि,
नत्थि ततो जीवतो विप्पमोक्खो ।
सचे तुवं गच्छसियेव राज,
अहं पि गच्छामि उभो न होम ॥

10

७६. अद्वा हि तात सतानेस धम्मो,
मरणा च मे दुक्खतरं तदस्स ।
कम्मासपादो तं यदा पचित्वा,
पसय्ह खादे भिदा^७ रुक्खसूले^८ ॥

७७. पाणेन ते पाणमहं निमिस्सं,
मा त्वं अगा पोरिसादस्स अत्ते ।
एतं^९ च ते पाणमहं निमिस्सं,
तस्मा मतं जीवितस्स वण्णेमि^{१०} ॥

15

७८. ततो हवे धितिमा^{११} राजपुत्तो,
वन्दित्वा^{१२} मातु च पितु च पादे^{१३} ।
दुक्खिनिस्स^{१४} माता निपता^{१५} पथव्या^{१६},
पितास्स^{१७} पग्गय्ह भुजानि कन्दति ॥

20

१. त्वं-सी० । २. निच्छेय्य-स्या० । ३. कम्मना-रो० । ४. च-स्या० ।

५. तुय्हं-रो० । ६. पुनहं-सी०, स्या०, रो० । ७-७. भिदा रुक्खसूले-स्या०; हित रुक्खसूले-रो० । ८. एवं-रो० । ९. वरेमि-सी० । १०. धीतिमा-स्या० । ११-११. वन्दित्वा मातुच्च पितुच्च पादे-सी०, रो०; वन्दित्वा मातुच्च पितुच्च पादे-स्या० । १२. दुक्खिनिस्स-स्या० । १३-१३. निपती पठव्या-सी०, स्या०; निपती पथव्या-रो० । १४. पितस्स-सी०, स्या०, रो० ।

B. 368

७६. तं गच्छन्तं^१ ताव पिता विदित्वा,
परम्मुखो वन्दति पञ्जलीको^२ ।
सोमो च राजा वरुणो च राजा,
पजापती चन्दिमा सूरियो च ।
५ एतेहि गुप्तो पुरिसादकम्हा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि तात ॥
८०. यं दण्डकिरञ्जो^३ गतस्स माता,
रामस्सकासि^४ सोत्थानं सुगुत्ता^५ ।
तं ते अहं सोत्थानं करोमि,
१० एतेन सच्चेन सरन्तु देवा ।
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि पुत्त ॥
८१. आवी रहो वापी^६ मनोपदोसं,
नाहं सरे जातु मलीनसत्ते ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
१५ अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि भातिक^७ ॥
८२. यस्मा च मे अनधिमनोसि सामि,
न चा पि मे मनसा अप्पियोसि ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि सामि ॥
८३. ब्रहा उजू चारुमुखो कुतोसि,
२० न मं पजानासि वने वसन्तं ।
लुद्धं^८ मं अत्वा पुरिसादको ति,
को सोत्थिमाजानमिधा वजेय्य ॥
८४. जानामि लुद्ध पुरिसादको त्वं,
२५ न तं न जानामि^९ वने वसन्तं ।

१. गच्छन्तं-रो० । २. पञ्जलीको-रो० । ३. दण्डकिरञ्जो-सी०; दण्डकारञ्ज-रो० । ४. रामस्स का-सी०, रो० । ५. सुगुत्ता-रो० । ६. पि-रो० । ७. भात-सी०; भाता-स्या०, रो० । ८. लुद्ध-सी० । ९. जानाम-सी० ।

अहं च^१ पुत्तोस्मि जयहिंसस्स,
ममज्ज खाद पितुनो पमोक्खा^२ ॥

८५. जानामि पुत्तो ति^३ जयहिंसस्स,
तथा हि वो मुखवण्णो उभिन्नं ।
सुदुक्करञ्जेव^४ कतं तवेदं,
यो मत्तुमिच्छे^५ पितुनो पमोक्खा ॥

B. 369

5

८६. न दुक्करं किञ्चि महेत्य मञ्जे,
यो मत्तुमिच्छे पितुनो पमोक्खा ।
मातु^६ च^७ हेतु^८ परलोक गन्त्वा,
सुखेन सग्गेन च सम्पयुत्तो ॥

10

८७. अहं च खो अत्तनो पापकिरियं^९,
आवी रहो वा पि सरे न जातु ।
सङ्घातजातीमरणोहमस्मि,
यथेव मे इध तथा परत्थ ॥

८८. खादज्ज मं दानि महानुभाव,
करस्सु किञ्चानि इमं सरीरं ।
रुक्खस्स वा ते पपतामि अग्गा,
छादयमानो^{१०} मय्हं^{११} त्वमदेसि^{१२} मंसं ॥

15

८९. इदं च ते रुच्चति राजपुत्त,
चजेसि^{१३} पाणं पितुनो^{१४} पमोक्खा ।
तस्मा हि^{१५} सो त्वं तरमानरूपो,
सम्भज्ज कट्टानि जलेहि अग्गिं ॥

20

९०. ततो हवे धितिमा^{१६} राजपुत्तो,
दारं^{१७} समाहत्वा^{१८} महन्तमग्गिं ।

१. पि-रो० । २. पमोक्खं-सी० । ३. सि-स्या० । ४. सुदुक्कञ्जेव-स्या०, रो० । ५. मच्चु०-रो० । ६-६. मातुच्च-सी०; मातू च-स्या० । ७. हेतु-स्या०, रो० । ८. गम्या-सी०, स्या०; गम्य-रो० । ९. पापक्रियं-स्या० । १०-१०. छादमानो मय्हं-स्या०; छादयमानो मे-रो० । ११. त्वमदेसि-स्या०; यं त्वमदेसि-रो० । १२. चजेसि-सी०, रो० । १३. पितु-स्या० । १४. तिह-सी०, रो० । १५. धितिमा-स्या० । १६. दारु-सी०, रो० । १७. समाहत्व-सी०, स्या०, रो० ।

सन्दीपयित्वा पटिवेदयित्वा,
आदीपितो दानि महायमग्नि ॥

B. 370

६१. खादज्ज मं दानि पसह्मकारी,
किं मं मुहुं पेक्खसि हट्ठलोमो ।
5 तथा तथा तुहमहं करोमि,
यथा यथा मं छादयमानो अदेसि ॥

६२. को तादिसं अरहति^१ खादिताये,
धम्मे ठितं सच्चवादि वदञ्जुं ।
मुद्धा पि तस्स विफलेय्य^२ सत्तधा,
10 यो तादिसं सच्चवादि अदेय्य ॥

६३. इदञ्चिह सो ब्राह्मणं मञ्जमानो,
ससो अवासेसि सके सरीरे ।
तेनेव सो चन्दिमा देवपुत्तो,
ससत्थुतो^३ कामदुहज्ज यक्ख^४ ॥

15 ६४. चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो,
विरोचते पन्नरसे व भाणुमा^५ ।
एवं तुवं पोरिसादा पमुत्तो,
विरोच कपिले^६ महानुभाव ।
आमोदयं पितरं मातरं च,
20 सब्बो च ते नन्दतु जातिपक्खो ॥

६५. ततो हवे धितिमा राजपुत्तो,
कतञ्जली परिघाय^७ पोरिसादं ।
अनुञ्जातो सोत्थि सुखी अरोगो,
पञ्चागमा^८ कपिलमलीनसत्ता^९ ॥

१. आहरति-स्या० । २. विफलेय्य-रो० । ३. ससट्ठको-स्या० । ४. यक्खा-
सी०; यक्खो-रो० । ५. भाणुमा-सी०, रो० । ६. कप्पिल्ल-सी०, रो०; कपिल्ले-स्या० ।
७. परिघाया-सी०; परिघ-स्या०, रो० । ८. पञ्चाग-रो० । ९. कप्पिल्लमलीनसत्तो-
सी०, रो०; कपिल्लमलीनसत्तो-स्या० ।

६६. तं नेगमा जानपदा च सब्बे,
 हत्थारोहा रथिका पत्तिका च ।
 नमस्समाना पञ्जलिका उपागमुं,
 नमत्थु ते दुक्करकारकोसी ति ॥

५१४. छद्दन्तजातकं (४)

६७. किं नु सोचसिनुच्चङ्गि, पण्डूसि^१ वरवण्णिनि । 5 B. 371
 मिलायसि विसालक्खि, माला व परिमहिता ॥
६८. दोहळो मे महाराज, सुपिनन्तेनुपञ्जगा^२ ।
 न सो सुलभरूपो व, यादिसो मम दोहळो ॥
६९. ये केचि मानुसा कामा, इध लोकस्मि^३ नन्दने ।
 सब्बे ते पचुरा मय्हं, अहं ते दम्मि दोहळं ॥ 10
१००. लुद्धा देव समायन्तु, ये केचि विजिते तव ।
 एतेसं अहमक्खिस्सं, यादिसो मम दोहळो ॥
१०१. इमे ते लुद्धका देवि, कतहत्था विसारदा ।
 वनञ्जु च मिगञ्जु च, ममत्थे^४ चत्तजीविता ॥
१०२. लुद्धपुत्ता निसामेथ, यावन्तेत्थ समागता । 15
 छब्बिसाणं^५ गजं सेतं, अद्दसं सुपिने^६ अहं ।
 तस्स दन्तेहि मे अत्थो, अलाभे नत्थि जीवितं ॥
१०३. न नो पितूनं^७ न पितामहानं,
 दिट्ठो सुतो कुञ्जरो छब्बिसाणो ।
 यमद्दसा^८ सुपिने राजपुत्ती^९, 20
 अक्खाहि नो यादिसो हत्थिनागो ॥
१०४. दिसा चतस्सो विदिसा चतस्सो,
 उद्धं अधो दस दिसा इमायो ।

१. पण्डूसी-स्या०, रो० । २. सुपिनन्तेनुपञ्जगा-सी०, स्या०, रो० । ३. लोक-
 स्मि-सी०, रो० । ४. मम ते-रो० । ५. छब्बिस्साणं-सी० । ६. सुपिनेन-रो० ।
 ७. पितुर्न-रो० । ८. यमद्दस-स्या० । ९. राजपुत्ति-रो० ।

कतमं दिसं तिष्ठति नागराजा,
यमद्दसा सुपिने छब्विसाणं ॥

१०५. इतो उजुं उत्तरियं^१ दिसायं,
अतिक्कम्म सो सत्तगिरी ब्रह्मन्ते ।
सुवण्णपस्सो नाम गिरी उळारो,
सुपुप्फितो^२ किम्पुरिसानुच्चिणो ॥

5

B. 372

१०६. आरुह्ण सेलं भवनं किन्नरानं,
ओलोकय पव्वतपादमूलं ।
अथ दक्खसी मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अथ^३ सहस्सपादं ॥

10

१०७. तत्थच्छती^४ कुञ्जरो छब्विसाणो,
सव्वसेतो दुप्पसहो परेभि^५ ।
रक्खन्ति नं अट्टसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवण्णहारिनो ॥

15

१०८. तिष्ठन्ति ते तुमूलं^६ पस्ससन्ता^७,
कुप्पन्ति वातस्स पि एरितस्स ।
मनुस्सभूतं पन तत्थ दिस्वा,
भस्मं करेय्युं नास्स रजो पि तस्स ॥

20

१०९. बहू हि मे राजकुलम्हि सन्ति,
पिळ्ळन्धना^८ जातरूपस्स देवी ।
मुत्तामणीवेळुरियामया च,
किं काहसि दन्तपिळ्ळन्धनेन ।
मारेतुकामा^९ कुञ्जरं छब्विसाणं,
उदाहु घातेस्ससि लुद्धपुत्ते ॥

25

११०. सा इस्सिता दुक्खिता चस्मि लुद्ध,
उद्धं च सुस्सामि अनुस्सरन्ती ।

१. उत्तरायं-स्या० । २. संपुप्फितो-स्या० । ३. अट्ट-सी०, स्या०, रो० । ४. तत्थच्छति-सी०, स्या० । ५. परेभि-सी०, रो० । ६-६. तुमूल मस्सासन्ता-स्या०; भिमूल-पस्ससन्ता-रो० । ७. पिळ्ळन्धना-स्या०, रो० । ८-८. रो० पीत्थके नत्थि ।

करोहि मे लुट्क एतमत्थं,
दस्सामि ते गामवरानि पञ्च ॥

१११. कथच्छती कथमुपेति ठानं,
वीथिस्स का न्हान^१ गतस्स होति ।
कथञ्चिह^२ सो न्हायति नागराजा,
कथं विजानेमु गतिं गजस्स ॥

5

११२. तत्थेव सा पोक्खरणी अदूरे^३,
रम्मा सुतित्था च महोदिका^४ च ।
सम्पुप्फिता भमरगणानुचिण्णा,
एत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥

B. 373

10

११३. सीसं नहातुप्पलमालभारी^५,
सब्बसेतो पुण्डरीकत्तचङ्गी^६ ।
आमोदमानो गच्छति सन्निकेतं,
पुरक्खत्वा महेसि सब्बभट्ठं ॥

११४. तत्थेव सो उग्गहेत्वान वाक्यं,
आदाय तूणि च धनुं च लुट्ठो ।
वितुरियति^७ सत्तगिरी ब्रह्मन्ते,
सुवण्णपस्सं नाम गिरिं उल्लारं ॥

15

११५. आरुह्य सेलं भवनं किन्नरानं,
ओलोकयी^८ पव्वतपादमूलं ।
तत्थदसा मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अट्टसहस्सपादं ॥

20

११६. तत्थदसा कुञ्जरं छब्बिसाणं,
सब्बसेतं दुप्पसहं परेभि ।

१. न्हान-सी०, रो० । २. कथं हि-रो० । ३. अविदूरे-स्या० । ४. महोदिका-
स्या० । ५. नहातो उप्पलमालभारी-सी०, स्या०; नहातो उप्पलमालभारी-रो० । ६.
पुण्डरीकत्तचङ्गी-स्या० । ७. वितुरियति सो-सी०; वितुरेय्यति-रो० । ८. ओलोकयि-
स्या० ।

रक्खन्ति नं अट्ठसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥

११७. तत्थदसा पोक्खरणिं अदूरे,
रम्मं सुत्तित्थं च महोदिकं च ।

5 सम्पुष्कितं भमरगणानुच्चिणं,
यत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥

११८. दिस्वान नागस्स गतिं ठितिं च,
वीथिस्स या न्हातगतस्स होति ।
ओपातमागच्छिं अनरियरूपो,
10 पयोजितो चित्तवसानुगाय ॥

B. 374

११९. खणित्वानं कासुं फलकेहिं छादयि,
अत्तानमोधाय धनुं च लुट्ठो ।
पस्सागतं पुत्थुसल्लेन नागं,
समप्पयी दुक्कटकम्मकारी ॥

15 १२०. विट्ठो च नागो कोञ्चमनादि घोरं,
सब्बे च नागा तिल्लदुं घोररूपं ।
तिणं च कट्ठं च रणं करोन्ता,
धाविसु ते अट्ठदिसा समन्ततो ॥

१२१. वधिस्समेतं ति परामसन्तो,
20 कासावमट्ठक्खि धजं इसीनं ।
दुक्खेन फुट्ठस्सुदपादि सञ्जा,
अरहट्ठजो सविभ अवज्जरूपो ॥

१२२. अनिक्कसावो कासावं, यो वत्थं परिदहेस्सति ।
अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥

25 १२३. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।
उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहति ॥

१-१. ठितञ्च-स्या० । २. ओपातमागच्छि-सी०, रो० । ३. कत्वान-रो० ।
४. व-सी०, स्या०, रो० । ५. निन्नादु-स्या० । ६. चुण्ण-सी०, रो० । ७-७. वधिस्स-
मेनन्ति-स्या० । ८. परिदहेस्सति-सी०, रो० ।

१२४. समप्पितो पुथुसल्लेन नागो,
अदुट्ठचित्तो लुद्धकमज्झभासि ।
किमत्थयं^१ किस्स वा सम्म हेतु,
ममं वधी कस्स वायं पयोगो ॥

१२५. कासिस्स रज्जो महेसी भदन्ते,
सा पूजिता राजकुले सुभदा ।
तं अद्दसा सा च ममं असंसि,
दन्तेहि अत्थो ति च^२ मं अबोच ॥

5

१२६. बहू हि मे दन्तयुगा उळारा,
ये मे पितुनं^३ च^४ पितामहानं ।
जानाति सा कोधना राजपुत्ती,
वधत्थिका वेरमकासि वाला ॥

B. 375

10

१२७. उट्ठेहि त्वं लुद्ध खरं^५ गहेत्वा,
दन्ते इमे छिन्द पुरा मरामि ।
वज्जासि तं कोधनं राजपुत्ति,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥

15

१२८. उट्ठाय सो लुद्धो खरं गहेत्वा,
छेत्त्वान दन्तानि गजुत्तमस्स ।
वग्गू सुभे अप्पटिमे पथव्या^६,
आदाय पक्कामि ततो हि खिप्पं ॥

१२९. भयट्ठिता^७ नागवधेन अट्ठा,
ये ते नागा अट्ठदिसा विधावुं ।
अदिस्वान^८ पोसं गजपच्चमित्तं,
पच्चागमुं येन सो नागराजा ॥

१. किमत्थियं-स्या०, रो० । २. म-स्या० । ३-३. पितुन्नं पि-रो० । ४. खरं-
रो० । ५. पथव्या-रो०; पठव्या-सी०, स्या० । ६. भयट्ठिता-सी०, रो० । ७.
अदिस्व-सी०, रो० ।

१३०. ते तत्थ कन्दित्वा रोदित्वान^१ नागा,
सीसे सके पंसुकं ओकिरित्वा ।
अगमंसु^२ ते सब्बे सकं निकेतं,
पुरक्खत्वा महेसिं सब्बभदं ॥

5 १३१. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुभे अण्णटिमे पथव्या ।
सुवण्णराजीहि समन्तमोदरे,
सो लुद्धको कासिपुरं उपागमि ।
उपनेसि सो राजकञ्जाय दन्ते,
10 नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥

B. 376

१३२. दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स,
भत्तुप्पियस्स^३ पुरिमाय जातिया ।
तत्थेव तस्सा हृदयं अफालि,
तेनेव सा कालमकासि वाला ॥

15 १३३. सम्बोधिपत्तो स^४ महानुभावो,
सितं^५ अकासिं^६ परिसाय मज्जे ।
पुच्छंसु भिक्खू सुविमुत्तचित्ता,
नाकारणे पातुकरोन्ति बुद्धा ॥

20 १३४. यमद्दसाथ दहरिं कुमारि,
कासायवत्थं^७ अन्नगारियं चरन्ति ।
सा खो तदा राजकञ्जा अहोसि,
अहं तदा नागराजा अहोसि ॥

25 १३५. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुभे अण्णटिमे पथव्या ।
यो लुद्धको कासिपुरं उपागमि,
सो खो तदा देवदत्तो अहोसि ॥

१. रोदित्व-सी०, रो० । २. आगमिसु-स्या० । ३. भत्तुप्पियस्स-स्या० ।
४. च-सी०, स्या०; व-रो० । ५-५. सितं अकासी-स्या० । ६. कासाववत्थं-
सी०, स्या० ।

१३६. अनावसूरं चिररत्तसंसितं,
उच्चावचं चरितमिदं पुराणं ।
वीतद्वरो वीतसोको विसल्लो,
सयं अभिञ्जाय अभसि बुद्धो ॥

१३७. अहं वो तेन कालेन, अहोसि तत्थ भिक्खवो ।
नागराजा तदा होमि^१, एवं धारेथ जातकं ति ॥

5

५१५. सम्भवजातकं (५)

१३८. रज्जं च पटिपन्नास्म^२, आधिपच्चं^३ सुचीरत ।
महत्तं^४ पत्तुमिच्छामि, विजेतुं पथावि इमं ॥

१३९. धम्मेन नो अधम्मेन, अधम्मो मे न रुच्चति ।
किच्चो व धम्मो चरितो, रज्जो होति सुचीरत ॥

10

१४०. इध चैवानिन्दिता येन, पेच्च येन अनिन्दिता ।
यसं देवमनुस्सेसु, येन पप्पोमु ब्राह्मण ॥

B. 377

१४१. योहं अत्थं च धम्मं च, कत्तुमिच्छामि ब्राह्मण ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, ब्राह्मणक्खाहि पुच्छितो ॥

१४२. नाञ्जत्र विधुरा राज, एतदक्खातुमरहति^५ ।
यं त्वं अत्थं च धम्मं च, कत्तुमिच्छसि खत्तिय ॥

15

१४३. एहि खो पहितोगच्छ, विधुरस्स उपन्तिकं ।
निक्खञ्चिमं^६ सुवण्णस्स, हरं गच्छ सुचीरत ।
अभिहारं इमं दज्जा^७, अत्थधम्मामुसिद्धिया^८ ॥

१४४. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, विधुरस्स उपन्तिकं ।
तमद्दस महाब्रह्मा, असमानं सके घरे ॥

20

१. होसि-सी०, स्या०, रो० । २. पटिपन्नास्मा-सी०, स्या०, रो० । ३. अधिपच्चं-
रो० । ४. महत्तं-स्या० । ५. तदक्खातुमरहति-सी०, स्या० । ६. निक्खरत्त-सी०;
निक्खमिमं-रो० । ७. दज्ज-स्या० । ८. अत्थधम्मामुसिद्धिया-रो० ।

१४५. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थं धम्मं च पुच्छेसि, इच्चब्रवि युधिठिलो ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, विधुरक्खाहि पुच्छितो ॥

5

१४६. गज्जं मे पिदहिस्सन्ति, न तं^१ सक्कोमि ब्राह्मण ।
अपिधेतुं महासिन्धुं, तं कथं सो भविस्सति ॥

१४७. न ते सक्कोमि अक्खातुं, अत्थं धम्मं च पुच्छितो ।
भद्रकारो च मे पुत्तो, ओरसो मम अत्रजो ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

10

१४८. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, भद्रकारस्सु^२ पन्तिकं^३ ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्नं सम्हि वेस्मनि ॥

१४९. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थं धम्मं च पुच्छेसि, इच्चब्रवि युधिठिलो ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, भद्रकार पब्रूहि^४ मे ॥

15

१५०. मंसकार्जं^५ अवहाय, गोधं अनुपतामहं ।
न ते सक्कोमि अक्खातुं, अत्थं धम्मं च पुच्छितो ॥

B. 378

१५१. सञ्चयो^६ नाम मे भाता, कनिट्ठो मे सुचीरत ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१५२. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सञ्चयस्स उपन्तिकं ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्नं सम्हि वेस्मनि^७ ॥

20

१५३. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थं धम्मं च पुच्छेसि, इच्चब्रवि युधिठिलो ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, सञ्चयक्खाहि पुच्छितो ॥

१५४. सदा मं गिलते^८ मच्चु, सायं पातो सुचीरत ।
न ते सक्कोमि अक्खातुं, अत्थं धम्मं च पुच्छितो ॥

१. न-रो० । २-२. भद्रकारस्स सन्तिकं-सी०, स्या० । ३. ब्रावीहि-रो० ।
४. मसकार्ज-रो० । ५. सञ्चयो-सी०, स्या०, रो० । ६. परिसति-स्या०; परीसति-
रो० । ७. गिलति-रो० ।

१५५. सम्भवो नाम मे भाता, कनिष्ठो मे सुचीरत ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥
१५६. अब्भुतो^१ वत भो धम्मो, नायं अस्माकं रुच्चति ।
तयो जना पितापुत्ता, तेषु पज्जाय नो विदू ॥
१५७. न तं सक्कोथ अक्खातुं, अत्थं^२ धम्मं च पुच्छिता । 5
कथं नु दहरो जज्जा, अत्थं धम्मं च पुच्छितौ ॥
१५८. मा नं दहरो ति उज्जासि^३, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
१५९. यथा पि चन्दो विमलो, गच्छं आकासधातुया ।
सब्बे तारागणे^४ लोके, आभाय अतिरोचति ॥ 10
१६०. एवं पि दहरूपेतो, पज्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं^५ दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
१६१. यथा पि रम्मको मासो, गिम्हानं होति ब्राह्मण ।
अतेवज्जेहि मासेहि, दुमपुप्फेहि सोभति ॥ 15
१६२. एवं पि दहरूपेतो, पज्जायोगेन सम्भवो । 16 B. 379
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
१६३. यथा पि हिमवा ब्रह्मे, पव्वतो गन्धमादनो ।
नानारुक्खेहि सज्छन्नो, महाभूतगणालयो । 20
ओसधेहि च दिव्वेहि, दिसा भाति पवाति च ॥
१६४. एवं पि दहरूपेतो, पज्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१. अब्भुतो-स्या० । २. अत्थं च-सी० । ३. मज्जासि-स्या० । ४. तारागणे-
स्या० । ५. तं-सी० ।

१६५. यथा पि पावको ब्रह्मे, अञ्चिमाली यसस्सिमा ।
जलमानो वने^१ गच्छे^२, अनलो कण्ठवत्तनी ॥
१६६. घतासनो धूमकेतु, उत्तमाहेवनन्दहो ।
निसीथे^३ पञ्चतग्गस्मिं, पहूतेधो^४ विरोचति ॥
- ५ १६७. एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उञ्जासि, अपुञ्छित्वान सम्भवं ।
पुञ्छित्वा सम्भवं जञ्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
१६८. जवेन भद्रं जानन्ति, बलिबद्धं^५ च^६ वाहिये ।
दोहेन धेनुं जानन्ति, भासमानं च पण्डितं ॥
- १० १६९. एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उञ्जासि, अपुञ्छित्वान सम्भवं ।
पुञ्छित्वा सम्भवं जञ्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
१७०. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सम्भवस्स उपन्तिकं ।
तमदस महाब्रह्मा, कीळमानं बहीपुरे ॥
- १५ १७१. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थं धम्मं च पुञ्छेसि^७, इच्चब्रवि युधिद्विलो ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, सम्भवक्खाहि पुञ्छितो ॥
१७२. तग्घ ते अहमक्खिस्सं, यथा पि कुसलो तथा ।
राजा च खो तं^८ जानाति, यदि काहति वा न वा ॥
- २० १७३. अज्ज सुवे ति संसेय्य, रञ्जा पुट्ठो सुचीरत ।
मा कत्वा अवसी राजा, अत्थे जाते युधिद्विलो ॥
१७४. अज्जत्तञ्जेव संसेय्य, रञ्जा पुट्ठो सुचीरत ।
कुम्मगं न निवेसेय्य, यथा मूळहो अचेतसो ॥
१७५. अत्तानं नातिवत्तेय्य, अधम्मं न समाचरे ।
२५ अतित्थे नप्पतारेय्य^९, अनत्थे न युतो सिया ॥

१-१. चरं कच्छे-सी०, रो० । २. निस्सिवे-स्या० । ३. बहुतेजो-स्या० ।
४-४. बलिबद्ध-सी०, रो०; बलिबद्ध-स्या० । ५. पुञ्छस्सु-सी०, रो० । ६. नं-
रो० । ७. नप्पकारेय्य-सी०; नप्पतारेय्य-रो० ।

१७६. यो च एतानि ठानानि, कर्तुं जानाति खत्तियो ।
सदा सो वड्डुते^१ राजा, सुक्कपक्खेव चन्दिमा ॥
१७७. आतीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
कायस्स भेदा सप्पञ्जो, सगं सो उपपज्जती ति ॥

५१६. महाकपिजातकं (६)

१७८. वाराणस्यं^२ अहू राजा, कासीनं रट्ठवड्डुनो । 5
मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो^३, अगमासि मिगाजिनं^४ ॥
१७९. तत्थ ब्राह्मणमदक्खि, सेतं चित्रं किलासिनं ।
विद्धस्तं कोविळारं^५ व^६, किसं^७ धमनिसन्थतं ॥
१८०. परमकारुञ्जतं पत्तं, दिस्वा किच्छगतं नरं ।
अवच व्यम्हितो राजा, यक्खानं कतमो नुसि ॥ 10
१८१. हत्थपादा च ते सेता, ततो सेततरं^८ सिरो ।
गत्तं कम्मासवण्णं^९ ते^{१०}, किलासबहुलो चसि ॥
१८२. वट्टुनावळि^{११} सङ्कासा, पिट्ठि ते निन्नतुन्नता ।
काळपब्बा^{१२} व^{१३} ते अज्झा, नाञ्जं पस्सामि एदिसं ॥
१८३. उग्घट्टपादो^{१४} तसितो, किसो धमनिसन्थतो । 15 B. 381
छातो आतत्तरूपोसि^{१५}, कुतोसि^{१६} कत्थ गच्छसि^{१७} ॥
१८४. दुद्दसी अप्पकारोसि, दुव्वण्णो भीमदस्सनो ।
जनेत्ति^{१८} या पि ते माता, न तं इच्छेय्य पस्सितुं ॥
१८५. किं कम्ममकरं^{१९} पुब्बे, कं^{२०} अवज्झं^{२१} अघातयि ।
किव्विसं यं करित्वान, इदं दुक्खं उपागमि ॥ 20

१. चड्डुते-सी० । २. वारानसं-सी०, रो० । ३. मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो-सी०, रो० । ४. मिगजिरं-सी०; मिगचिरं-रो० । ५-५. कुविळारवं-रो० । ६. कीसं-स्या० । ७. सेततरो-रो० । ८-८. कम्मासवण्णन्तो-सी० । ९. वट्टुनावळि-रो० । १०-१०. काळपब्बाव-सी०; काळपब्बा च-स्या०; काळापब्बा च-रो० । ११. उग्घट्टपादो-स्या० । १२. अतित्तरूपोसि-स्या० । १३-१३. कुतोनु त्वं अगच्छसि-रो० । १४. जनेत्ती-सी० । १५. कम्ममकरा-सी०, स्या०, रो० । १६-१६. किं अवज्झं-सी०; किं ०-स्या० ।

१८६. तग्ध ते अहमक्खिस्सं, यथा पि कुसलो तथा ।
सच्चवादिं हि लोकस्मिं, पसंसन्तीध पण्डिता ॥

१८७. एको चरं गोगवेसो, मूळहो^१ अच्चसरिं वने ।
अरञ्जे ईरिणे^२ विवने^३, नानाकुञ्जरसेविते ॥

5 १८८. वाळमिगानुचरिते, विप्पनट्ठोस्मि कानने ।
अचरिं तत्थ सत्ताहं, खुप्पिपाससमप्पितो^४ ॥

१८९. तत्थ तिन्दुकमदक्खिं, विसमट्ठं बुभुक्खितो ।
पपातमभिलम्बन्तं, सम्पन्नफलधारिनं ॥

10 १९०. वातस्सितानि^५ भक्खेसिं, तानि रुच्चिंसु मे भुसं ।
अतित्तो रुक्खमारुहि^६, तत्थ हेस्सामि आसितो^७ ॥

१९१. एकं मे भक्खितं आसि, दुत्तियं अभिपत्थितं ।
ततो सा भञ्जथ साखा, छिन्ना फरमुना विय ॥

१९२. सोहं सहा व साखाहि, उद्धपादो^८ अवंसिरो ।
अप्पतिट्ठे अनालम्बे, गिरिदुग्गस्मि पापतं ॥

15 १९३. यस्मा च वारि गम्भीरं, तस्मा न समपज्जिसं^९ ।
तत्थ सेसिं निरानन्दो, अनूना दस रत्तियो ॥

१९४. अथेत्य कपि मागञ्छि^{१०}, गोनङ्गुलो^{११} दरीचरो ।
साखाहि साखं विचरन्तो, खादमानो दुमप्फलं ॥

B. 382 १९५. सो मं दिस्वा किसं पण्डुं, कारुञ्जमकरं^{१२} मयि ।
20 अम्भो को नाम सो एत्थ, एवं दुक्खेन अट्ठितो ॥

१९६. मनुस्सो अमनुस्सो वा, अत्तानं मे पवेदय ।
तस्सञ्जलिं पणामेत्वा, इदं वचनमब्रवि ॥

१. मुळहो-स्या० । २. ईरिणे-म० । ३. वने-रो० । ४. खुप्पिपासा-सी०, रो० । ५. वातसीतानि-सी०, रो० । ६. रुक्खमारुह्य-सी०, स्या० । ७. अस्सितो-स्या० । ८. उद्धपादो-सी०, रो० । ९. समपज्जिसिं-सी०; समभज्जिसं-रो० । १०. मागञ्छि-स्या० । ११. गोनङ्गुट्ठो-सी० । १२. कारुञ्जमकरा-सी० ।

१६७. मनुस्सोहं व्यसम्पत्तो^१, सा मे नत्थि इतो गति ।
तं वो वदामि भद्दं वो^२, त्वं च मे सरणं भव ॥

१६८. गरु^३ सिलं गहेत्वान, विचरी^४ पञ्चते कपि ।
सिलाय योग्गं^५ कत्वान, निसभो एतदब्रवि ॥

१६९. एहि मे पिट्ठिमारुह, गीवं गण्हाहि बाहुभि^६ ।
अहं तं उद्धरिस्सामि, गिरिदुग्गत^७ वेगसा ॥

5

२००. तस्स तं वचनं सुत्वा, वानरिन्दस्स सिरीमतो ।
पिट्ठिमारुह धीरस्स, गीवं बाहाहि अग्गहि ॥

२०१. सो मं ततो समुट्ठासि, तेजस्सी^८ बलवा कपि ।
विहञ्जमानो किञ्छेत्त, गिरिदुग्गत वेगसा ॥

10

२०२. उद्धरित्वान मं सन्तो, निसभो एतदब्रवि ।
इद्ध मं सम्म रक्खस्सु, पस्सुपिस्सं मुहुत्तकं ॥

२०३. सीहा^९ व्यग्घा च दीपी^{१०} च, अञ्छकोकतरञ्छयो ।
ते मं पमत्तं हिसेय्युं, ते त्वं दिस्वा निवारय^{११} ॥

२०४. एवं मे परित्तातून^{१२}, पस्सु पि सो मुहुत्तकं ।
तदाहं पापिकं दिट्ठिं, पटिलच्छिं अयोनि सो ॥

15

२०५. भक्खो अयं मनुस्सानं, यथा चञ्जे वने मिगा ।
यं नूनिमं वधित्वान, छातो खादेय्य वानरं ॥

२०६. असितो^{१३} च गमिस्सामि, मंसमादाय सम्बलं ।
कन्तारं नित्थरिस्सामि, पाथेय्यं मे भविस्सति ॥

20

२०७. ततो सिलं गहेत्वान, मत्थकं सन्निताळयिं ।
मम गत्तकिलन्तस्स^{१४}, पहारो दुब्बलो अहु ॥

१. वसम्पत्तो-स्या०, रो० । २. ते-स्या० । ३. गरु-सी०, रो० । ४. विचरि-
सी०, रो० । ५. योत्तं-स्या० । ६. बाहुहि-सी०, स्या०, रो० । ७. गिरिदुग्गतो-सी०,
रो० । ८. तेजस्सि-सी०; तेजसी-स्या०, रो० । ९. सीह-रो० । १०. दीपि-स्या० ।
११. वारया-रो० । १२. परित्तातून-रो० । १३. आसितो-रो० । १४. भत्त-सी०,
स्या०; हत्थ-रो० ।

B. 388

२०८. सो च वेगेनुदप्पत्तो, कपि रुहिरमक्खितो ।
अस्सुपुण्णेहि नेत्तेहि, रोदन्तो मं उदक्खति ॥
२०९. माय्योमं करि भद्दन्ते, त्वं च नामेदिसं करि ।
त्वं च खो नाम दीघायु^१, अञ्जे^२ वारेतुमरहसि ॥
- 5 २१०. अहो वत रे पुरिस, ताव दुक्करकारक ।
एदिसा विसमा दुग्गा, पपाता उद्धतो^३ मया ॥
२११. आनीतो परलोका व, दुब्भेय्यं मं अमञ्जथ ।
तं तेन पापधम्ममेन, पापं पापेन चिन्तितं ॥
२१२. मा हेव त्वं अधम्मदु, वेदनं कटुकं फुसि ।
10 मा हेव पापकम्मं तं, फलं वेळु व तं वधि ॥
२१३. तयिमेनत्थि विस्सासो, पापधम्मं^४ असञ्जत^५ ।
एहि मे पिट्ठितो गच्छ, दिस्समानो व सन्तिके ॥
२१४. मुत्तोसि^६ हत्था वाळानं, पत्तोसि मानुसि पदं ।
एस मग्गो अधम्मदु, तेन गच्छ यथासुखं ॥
- 15 २१५. इदं वत्वा गिरिचरो, रहदे^७ पक्खल्य^८ मत्थकं ।
अस्सूनि सम्पमज्जित्वा, ततो पव्वतमारुहि ॥
२१६. सोहं तेनाभिसत्तोस्मि, परिळाहेन अट्ठितो ।
ड्यहमानेन गत्तेन, वारि पातुं उपागमि ॥
२१७. अग्गिना विय सन्तत्तो, रहदो रुहिरमक्खितो ।
20 पुव्वलोहितसङ्कासो, सब्बो मे समपज्जथ ॥
२१८. यावन्तो उदबिन्दूनि, कायस्मिं निपत्तिंसु मे ।
तावन्तो गण्ड^९ जायेथ, अद्धबेलुवसादिसा^{१०} ॥
२१९. पभिन्ना पग्घरिसु मे, कुणपा पुव्वलोहिता ।
येन येनेव गच्छामि, गामेसु निगमेसु च ॥

१. दीघायु-रो० । २. अञ्जं-रो० । ३. उद्धतो-रो० । ४-४. पापधम्मं
अमञ्जथ-रो० । ५. मुत्तोति-सी० । ६. रुहिरं-स्या० । ७. पक्खाल्य-सी० ।
८. गण्डू-सी०, रो०; गण्डु-स्या० । ९. अद्धबेलुवसादिसा-सी०; अद्धबेलुवसादिसा-
स्या० ।

२२०. दण्डहत्या निवारेन्ति, इत्थियो पुरिसा च मं ।
 ओक्किता^१ पूतिगन्धेन, मास्सु ओरेन आगमा ॥
२२१. एतादिसं इदं दुक्खं, सत्त वस्सानि दानि मे ।
 अनुभोमि सकं कम्मं, पुब्बे दुक्कटमत्तनो^२ ॥
२२२. तं वो वदामि भद्दन्ते^३, यावन्तेत्थ समागता ।
 मास्सु मित्तान^४ दुब्बिभत्थो, मित्तदुब्भो हि पापको ॥
२२३. कुट्टो किलासी भवति, यो मित्तानिध^५ दुब्भति ।
 कायस्स भेदा मित्तद्दु^६, निरयं सोपपज्जती ति ॥

५१७. दकरवखसजातकं (७)

२२४. सचे वो वुह्ममानानं, सत्तन्नं उदकण्णवे ।
 मनुस्सबलिमेसानो, नावं गण्हेय्य रक्खसो ।
 अनुपुब्बं कथं दत्त्वा, मुञ्चेसि दकरवखसा^७ ॥
२२५. मातरं पठमं दज्जं, भरियं दत्त्वान भातरं ।
 ततो सहायं दत्त्वान, पञ्चमं दज्जं^८ ब्राह्मणं ।
 छट्ठाहं दज्जमत्तानं, नेव दज्जं^९ महोसधं ॥
२२६. पोसेता ते जनेत्ती च, दीघरत्तानुकम्पिका ।
 छम्भी^{१०} तयि पदुस्सति^{१०}, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
 अञ्जं उपनिसं कत्वा, वधा तं परिमोचयि ॥
२२७. तं तादिसि पाणदादि, ओरसं गब्भधारिणि^{११} ।
 मातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरवखनो ॥
२२८. दहरा वियलङ्कारं, धारेति^{१२} अपिळन्धनं^{१३} ।
 दोवारिके अनीकट्ठे, अतिवेलं पजग्घति ॥

१. ओक्किणा-सी० । २. दुक्कटमत्तनो-रो० । ३. भद्दं वो-सी०, रो० । ४. मित्तानं-रो० । ५. मित्तानिध-स्या० । ६. मित्तदुब्भो-स्या० । ७. दकरवखतो-रो० । ८. दज्ज-स्या० । ९. दज्ज-रो० । १०-१०. छम्भी तयि पदुदुस्मिं-सी०; छम्भि तयि वदुदुस्मिं-स्या० । ११. गब्भधारिणि-सी० । १२. धारेति-सी० । १३. अपिळन्धनं-स्या० ।

B. 385

२२९. अथो^१ पि पटिराजूनं, सयं दूतानि सासति ।
मातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३०. इत्थिगुम्बस्स^२ पवरा, अच्चन्तं^३ पियभाणिनी^४ ।
अनुग्गता^५ सीलवती, छाया व अनपायिनी ॥
२३१. अक्कोधना पुञ्जवती^६, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
उब्बारि केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३२. खिड्डारतिसमापन्नं, अनत्थवसमागतं ।
सा मं सकान पुत्तानं, अयाचं याचते धनं ॥
२३३. सोहं ददामि सारत्तो^७, बहुं उच्चावचं धनं ।
सुदुच्चजं चजित्वान, पच्छा सोचामि दुम्मनो ।
उब्बारि तेन दोसेन, दज्जाहं^८ दकरक्खिनो ॥
२३४. येनोचिता जनपदा^९, आनीता च पटिग्गहं ।
आभतं पररज्जेभि^{१०}, अभिद्वाय बहुं^{११} धनं ॥
२३५. धनुग्गहानं पवरं, सूरं तिखिणमन्तिनं ।
भातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३६. येनोचिता^{१२} जनपदा, आनीता च पटिग्गहं ।
आभतं पररज्जेभि, अभिद्वाय बहुं धनं ॥
२३७. धनुग्गहानं पवरो, सूरु तिखिणमन्ति च ।
मयायं^{१३} सुखितो राजा, अतिमञ्जति दारको ॥
२३८. उपट्टानं पि मे अय्ये, न सो एति यथा पुरे ।
भातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३९. एकरत्तेन उभयो, त्वं चेव धनुसेख च^{१४} ।
उभो जातेत्थ पञ्चाला, सहाया सुसमावया ॥

१. ततो-सी० । २. इत्थीगुम्बस्स-स्या० । ३-३. अच्चन्त पिय वादिनी-सी०, रो० । ४. अनुब्बता-स्या० । ५. पुञ्जवती-सी०, रो० । ६. सारत्तो-स्या० । ७. दज्जाभि-सी० । ८. जानपदा-सी०, स्या०, रो० । ९. पररज्जेहि-सी० । १०. बहु-स्या० । ११. मयोचिता-सी०; मयाचिता-रो० । १२. मया सो-सी०, रो० । १३. वा-सी०, स्या०, रो० ।

२४०. चरिया तं अनुबन्धित्थो, एकदुक्खसुखो तव ।
उस्सुक्को^१ ते दिवारत्ति, सब्बकिच्चेमु व्यावटो^२ ।
सहायं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४१. चरिया^३ मं^४ अयं अय्ये, पजग्घित्थो^५ मया सह ।
अज्जा पि तेन वण्णेन, अतिवेलं पजग्घति ॥
२४२. उब्बरियापिहं^६ अय्ये, मन्तयामि रहोगतो ।
अनामन्तो^७ पविसति, पुब्बे अप्पटिवेदितो ॥
२४३. लद्धद्वारो^८ कतोकासो, अहिरिकं^९ अनादरं ।
सहायं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२४४. कुसलो सब्बनिमित्तानं, रुतञ्जू^{१०} आगतागमो ।
उप्पाते^{१०} सुपिने युत्तो, निय्याने च पवेसने ॥
२४५. पट्ठो^{११} भूमन्तलिक्खस्मिं, नक्खत्तपदकोविदो ।
ब्राह्मणं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४६. परिसायं पि मे अय्ये, उम्मीलित्वा^{१२} उदिक्खति ।
तस्मा अच्चभमुं लुट्ठं, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२४७. ससमुद्दपरियायं, मंहि सागरकुण्डलं ।
वसुन्धरं आवससि^{१३}, अमच्चपरिवारितो ॥
२४८. चातुरन्तो महारट्ठो, विजितावी महव्वलो ।
पथव्या एकराजासि, यसो ते विपुलं गतो ॥
२४९. सोळसित्थिसहस्सानि, आमुत्तमणिकुण्डला ।
नानाजनपदा नारी, देवकञ्जूपमा सुभा ॥
२५०. एवं सब्बङ्गसम्पन्नं, सब्बकामसमिद्धिनं ।
सुखितानं पियं दीधं, जीवितं आहु खत्तिय ॥

5

10

15

20

१. उस्सुको-सी० । २. व्यावटो-सी०; पावटो-स्या० । ३-३. चरियाय-
सी० । ४. सञ्जग्घित्थो-स्या० । ५. उब्बरियापिमे-सी० । ६. अनामन्ता-सी० । ७.
लद्धद्वारो-सी०, रो० । ८. अहिरिकं-स्या० । ९. रुदञ्जू-सी०, स्या०, रो० । १०.
उप्पदे-सी०, स्या० । ११. पट्ठो-सी०, रो०; पठो-स्या० । १२. मीलित्वा-सी०; उम्मि-
लित्वा-स्या० । १३. आवससि-सी० ।

B. 387

5

10

15

20

२५१. अथ त्वं केन वण्णेन, केन वा पन हेतुना ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाणं चजसि दुच्चजं ॥
२५२. यतो पि आगतो अय्ये, मम हत्थं महोसधो ।
नाभिजानामि धीरस्स, अनुमत्तं पि दुक्कटं^१ ॥
२५३. सचे च^२ किस्मिचि^३ काले, मरणं मे पुरे सिया ।
सो^४ मे पुत्ते^५ पपुत्ते च, सुखापेय्य महोसधो ॥
२५४. अनागतं पच्चुप्पन्नं, सब्बमत्थं पि^६ पस्सति^७ ।
अनापराधकम्मन्तं, न दज्जं दकरक्खिनो ॥
२५५. इदं सुणाथ^८ पञ्चाला, चूळनेय्यस्स^९ भासितं ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाणं चजति दुच्चजं ॥
२५६. मातु भरियाय भातुच्च^{१०}, सखिनो ब्राह्मणस्स च ।
अत्तनो चा पि पञ्चालो, छन्नं चजति जीवितं ॥
२५७. एवं महत्थिका^{११} पञ्जा, निपुणा साधुचिन्तिनी ।
दिट्ठवम्महितत्थाय^{१२}, सम्परायसुखाय चा ति ॥

५१८. पण्डरनागराजजातकं^{१०} (८)

२५८. विकिण्णवाचं अनिगुह^{११} मन्तं,
असञ्जतं अपरिचक्खितारं ।
भयं तमन्वेति सयं अबोधं,
नागं यथा पण्डरकं सुपण्णो ॥
२५९. यो गुहमन्तं परिरक्खनेय्यं,
मोहा नरो संसति हासमानो^{१२} ।
तं भिन्नमन्तं भयमन्वेति खिप्पं,
नागं यथा पण्डरकं सुपण्णो ॥

१. दुक्कटं-सी० । २-२. पि किम्हिचि-स्या० । ३-३. पुत्ते च मे-सी०, स्या०, रो० । ४-४. विपस्सति-सी०, स्या०, रो० । ५. सुणोथ-सी० । ६. चूळनीयस्स-सी० । ७. भातु च-स्या० । ८. महिद्धिया-स्या० । ९. दिट्ठवम्मे हितत्थाय-सी० । १०. पण्डरकजातक-सी०, स्या०; पण्डरजातक-रो० । ११. अनिगुह-रो० । १२. भासमानो-सी०, रो० ।

२६०. नानुमित्तो गरुं अत्थं, गुय्हं वेदितुमरहति^१ ।
सुमित्तो च असम्बुद्धं, सम्बुद्धं वा अनत्थ वा ॥

२६१. विस्सासमापज्जिमहं^२ अचेलं^३,
समणो अयं सम्मतो भावित्तो ।
तस्साहमक्खिं विवरिं^४ गुय्हमत्थं,
अतीतमत्थो कपणं^५ रुदामि ॥

B: 388

5

२६२. तस्साहं परमं^६ ब्रह्मे गुय्हं,
वाचं हि मं नासक्खिं^७ संयमेतुं ।
तप्पक्खतो हि भयमागतं ममं^८,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥

10

२६३. यो वे नरो सुहृदं मञ्जमानो,
गुय्हमत्थं संसति दुक्कुलीने ।
दोसा भया अथ वा रागरत्ता^९,
पल्लित्थितो^{१०} बालो असंसयं सो ॥

२६४. तिरोक्खवाचो असतं पविट्ठो,
यो सङ्गतीसु मुदीरेति^{११} वाक्यं ।
आसीविसो दुम्मुखोत्थाहु तं नरं,
आरा आरा^{१२} संयमे तादिसम्हा ॥

15

२६५. अन्नं पानं कासिकचन्दनं^{१३} च,
मनापित्थियो^{१४} मालमुच्छादनं च ।
ओहाय गच्छामसे सब्बकामे,
सुपण्ण पाणूपगता व त्यम्हा ॥

20

२६६. को नीध तिण्णं गरहं उपेति,
अस्मिंध लोके पाणभू नागराज ।

१. वेदेतुं - रो० । २-२. विस्सासमापज्जीमहं अचेलो - सी०; ० अचेलो - रो० ।
३. विवरं - सी० । ४. कपणो - रो० । ५. पुरिमं - सी० । ६. नासक्खि - रो० । ७.
मम - सी०, स्या०, रो० । ८. रागरत्तो - सी०, स्या०, रो० । ९. पल्लित्थितो - स्या०;
पल्लित्थो - रो० । १०. मुदीरेति - स्या० । ११. अरा - रो० । १२. कासिकं .० - रो० ।
१३. मनापिट्ठियो - रो० ।

समणो सुपण्णो अथ वा त्वमेव^१,
किंकारणा पण्डरकगहीतो^२ ॥

B. 389

२६७. समणो ति^३ मे सम्मतत्तो अहोसि,
पियो च मे मनसा भावितत्तो ।
५ तस्साहमक्खिं विवरिं गुय्हमत्थं,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥

२६८. न चत्थि सत्तो अमरो पथव्या^४,
पञ्चाविधा नत्थि न निन्दितव्वा ।
सच्चेन^५ धम्मेन धितिया^६ दमेन,
१० अलब्भमव्याहरती^७ नरो इध ॥

२६९. मातापिता परमा बन्धवानं,
नास्स ततियो अनुकम्पकत्थि ।
तेसं पि गुय्हं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

15

२७०. मातापिता भगिनी भातरो च,
सहाया^८ वा यस्स होन्ति सपक्खा ।
तेसं पि गुय्हं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

20

२७१. भरिया चे पुरिसं वज्जा, कोमारी पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता आतिसङ्खपुरक्खता,
तस्सा पि गुय्हं परमं न संसे ।
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

२७२. न गुय्हमत्थं विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निधिं ।
न हि पातुकतो साधु, गुय्हो अत्थो पजानता ॥

25

२७३. धिया गुय्हं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो, हृदयत्थेनो च यो नरो ॥

१. त्वमेव - रो० । २. पण्डरक गहीतो - स्या० । ३. हि - स्या० । ४. पठव्या - सी०, स्या०; पथव्या - रो० । ५. सच्चेन च - स्या० । ६. धिया - सी०, रो० । ७. लब्भमव्याहरती - रो० । ८. सहाय - रो० ।

२७४. गुय्हमत्थं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो तितिक्खति ॥

२७५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुय्हं जानन्ति मन्तिनं ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुय्हं न विस्सजे ॥

B. 390

२७६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं,
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ॥

5

२७७. यथा पि अस्स^१ नगरं महन्तं,
अद्वारकं^२ आयसं भद्दसालं ।
समन्तखातापरिखाउपेतं,
एवं पि मे ते इध गुय्हमन्ता ॥

10

२७८. ये गुय्हमन्ता अविकिण्णवाचा,
दळ्हा सदत्थेसु नरा दुजिह्वा^३ ।
आरा अमिक्का व्यवजन्ति^४ तेहि,
आसीविसा वारिव सत्तुसङ्घा^५ ॥

15

२७९. हित्वा घरं पव्वजितो अचेलो,
नग्गो मुण्डो चरति घासहेतु ।
तम्हि^६ नु खो विवर्णि गुय्हमत्थं,
अत्था च धम्मा च अपगगतम्हा^७ ॥

20

२८०. कथंकरो होति^८ सुपण्णराज,
किंसीलो केन वतेन वत्तं ।
समणो चरं हित्वा ममायितानि,
कथंकरो सगमुपेति ठानं ॥

१. अयो - स्या० । २. आळारकं - रो० । ३. दुजिह्वा - स्या०, रो० । ४. व्यवजन्ति - रो० । ५. सत्तुसङ्घा - सी० । ६. तम्ही - रो० । ७. अपागतम्हा - सी०; अपगतम्हा - स्या०; अपागतम्हा - रो० । ८. चाहि - रो० ।

२८१. हिरिया तितिक्खाय दमेनुपेतो^१,
अक्कोधनो पेसुणियं^२ पहाय ।
समणो चरं हित्वा ममायितानि^३,
एवंकरो सग्गमुपेति ठानं ॥

B. 391 5

२८२. माता व पुत्तं तरुणं तनुज्जं^४,
सम्पस्सता^५ सब्बगतं फरेति ।
एवं पि मे त्वं पानुरहु दिजिन्द,
माता व पुत्तं अनुकम्पमानो ॥

10

२८३. हन्दज्ज त्वं मुञ्च^६ वधा दुजिब्ब,
तयो हि पुत्ता न हि अञ्जो अत्थि ।
अन्तेवासी दिन्नको अत्रजो च,
रज्जस्सु^७ पुत्तञ्जतरो मे अहोसि ॥

15

२८४. इच्चेव वाक्यं विसज्जी^८ सुपण्णो,
भुम्यं^९ पतिट्ठाय दिजो दुजिब्बं ।
मुत्तज्ज त्वं सब्बभयातिवत्तो,
थलूदके होहि मयाभिगुत्तो ॥

20

२८५. आतङ्किनं यथा कुसलो भिसक्को,
पिपासितानं रहदो व सीतो ।
वेस्मं यथा हिमसीतट्टितानं^{१०},
एवं पि ते सरणमहं भवामि ॥

२८६. सन्धिं^{११} कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलावुज ।
विवरिय दाठं सेसि^{१२}, कुतो तं^{१३} भयमागतं^{१४} ॥

२८७. सङ्केथेव अमित्तस्मिं^{१५}, मित्तस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि कत्तति ॥

१. दमेन खल्लिया-सी०, स्या०, रो० । २. पेसुणियं-सी० । ३. ममायितानि-सी० ।
४. तनुजं-रो० । ५. सम्पस्सतं-सी०, रो० । ६. मुञ्च-सी०, स्या० । ७. रज्जस्सु-
सी०, स्या०, रो० । ८. विसज्जि-स्या०; विसज्जी-रो० । ९. भूम्यं-सी०, स्या०;
भूम्या-रो० । १०. हिमसिसिरट्टितानं-रो० । ११. सन्धि-स्या० । १२. सेसि-सी०,
रो०; पस्ससि-स्या० । १३-१४. ते भयमागतो-सी० । १५. अमित्तन्धि-सी० ।

२८८. कथं नु विस्तसे त्यम्हि, येनासि कलहो कतो ।
निच्चयत्तेन ठातव्वं, सो दिसम्भि^१ न रज्जति ॥

२८९. विस्तासये न च तं^२ विस्तयेय्य^३,
असङ्कितो सङ्कितो च भवेय्य ।
तथा तथा विञ्जू परक्कमेय्य,
यथा यथा भावं परो न जञ्जा ॥

5

२९०. ते देववण्णा^४ सुखुमालरूपा,
उभो समा सुजया^५ पुञ्जखन्धा^६ ।
उपागमुं करं^७ पियं^८ अचेलं,
मिस्सीभूता अस्सवाहा व नागा ॥

B. 392

10

२९१. ततो हवे पण्डरको अचेलं,
सयमेवुपागम्म इदं अवोच ।
मुत्तज्जहं सब्बभयातिवत्तो,
न हि^९ नून तुय्हं मनसो पियम्हा ॥

२९२. पियो हि मे आसि सुण्णराजा,
असंसयं पण्डरकेन सच्चं ।
सो रागरत्तो व^{१०} अकासिमेतं,
पापकम्मं^{११} सम्पजानो न मोहा ॥

15

२९३. न मे पियं अण्णियं वा पि होति,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
सुसञ्जतानञ्जिह वियञ्जनेन,
असञ्जतो लोकमिमं चरासि ॥

20

२९४. अनरियावकासोसि अनरियोवासि^{१२},
असञ्जतो सञ्जतसन्निकासो ।

१. दिसम्हि-रो० । २-२. नं विस्तसेय्य-सी०, स्या०, रो० । ३. देववण्णा-रो० ।

४. सुजयो-सी०, रो० । ५. पुञ्जखन्धा-स्या०; पुञ्जान्धा-रो० । ६-६. कारम्भियं-
सी०, रो० । ७. ह-रो० । ८. च-सी०, स्या० । ९. पियं कम्मं-सी०, रो० । १०.
अनरियो वासि-सी०, रो०; अनरियोव होसि-स्या० ।

कण्हाभिजातिकोसि अनरियरूपो^१,
पापं बहं दुच्चरितं अचारि ॥

२९५. अदुट्टस्स तुवं दुब्धि^२, दुब्धी^३ च पिसुणो^४ चसि ।
एतेन सच्चवज्जेन, मुद्धा ते फलतु सत्तथा ॥

५ २९६. तस्मा हि मित्तानं न दुब्भितव्वं,
मित्तदुब्भा^५ पापियो नत्थि अञ्जो ।
आसित्तसत्तो निहतो पथव्या,
इन्दस्स वाक्येन हि संवरो हतो ति ॥

५१९. सम्बुलाजातकं^६ (९)

B. ३९३

२९७. का वेधमाना गिरिकन्दरायं,
१० एका तुवं तिट्ठसि संहितूर^७ ।
पुट्ठासि मे पाणिपमेय्यमज्जे,
अक्खाहि मे नामं च वन्धवे च ॥
२९८. ओभासयं वनं रम्मं, सीहव्यग्घनिसेवितं ।
का वा त्वमसि कल्याणि, कस्स वा त्वं सुमज्झिमे ।
१५ अभिवादेमि तं भदे, दानवाहं नमत्थु ते ॥
२९९. यो पुत्तो कासिराजस्स, सोत्थिसेनो ति तं^८ विदू ।
तस्साहं सम्बुला भरिया, एवं जानाहि दानव ।
अभिवादेमि तं^९ भन्ते^९, सम्बुलाहं नमत्थु ते ॥
३००. वेदेहपुत्तो भदन्ते, वने वसति आतुरो ।
२० तमहं रोगसम्मत्तं, एका एकं उपट्ठहं^{१०} ॥
३०१. अहं च वनमुञ्छाय, मधुमंसं मिगाविलं ।
यदा हरामि तं भक्खो, तस्स नूनज्ज नाधति ॥
३०२. किं वने राजपुत्तेन, आतुरेन करिस्ससि ।
सम्बुले परिचिण्णेन, अहं भत्ता भवामि ते ॥

१. अनरीयरूपो-स्या० । २. दुब्धि-रो० । ३. दुब्धी-रो० । ४. पिसुनो-सी० । ५. मित्तदुब्भा हि-स्या०; मित्तदुब्भा-रो० । ६. सम्बुल जातक-रो० । ७. सञ्चतूर-सी०, रो०; सञ्चि तूर-स्या० । ८. न-सी० । ९-९. भदन्ते-सी०, स्या० । १०. उपट्ठहि-सी० ।

३०३. सोकट्टाय दुरत्ताय, किं रूपं विज्जते मम ।
अञ्जं परियेस भद्दन्ते, अभिरूपतरं मया ॥
३०४. एहिमं गिरिमारुह्य, भरिया मे^१ चतुस्सता ।
तासं त्वं पवरा होहि, सब्बकामसमिद्धिनी ॥
३०५. नूनं^२ तारकवण्णाभे^३, यं किञ्चि मनसिच्छसि ।
सब्बं तं पचुरं मय्हं, रमस्स्वज्ज^४ मया सह ॥
३०६. नो चे तुवं^५ महेसेय्यं, सम्बुले कारयिस्ससि ।
अलं त्वं पातरासाय, पण्हे^६ भक्खा भविस्ससि ॥
३०७. तं च सत्तजटो लुट्ठो, कळारो पुरिसादको ।
वने नाथं अपस्सन्तिं, सम्बुलं अगगही भुजे ॥
३०८. अधिपन्ना पिसाचेन, लुट्ठेनामिसच्चखुना ।
सा च सत्तुवसम्पत्ता, पतिमेवानुसोचति ॥
३०९. न मे इदं तथा दुक्खं, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च^७ मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥
३१०. न सन्ति देवा पवसन्ति नून,
न हि^८ नून सन्ति इध लोकपाला ।
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
न हि नून सन्ति पटिसेधितारो ॥
३११. इत्थीनमेसा पवरा यसस्सिनी,
सन्ता समा अगिरिवुग्गतेजा ।
तञ्चे तुवं रक्खसादेसि कञ्जं,
मुद्धा च^९ हि^{१०} सत्तधा ते फलेय्य ।
मा त्वं दही^{११} मुञ्च पतिव्वताय^{१२} ॥

B. ३९४

10

15

20

१. मय्हं-सी०, स्या०, रो० । २. ननु-सी०, स्या०, रो० । ३. हाटकवण्णाभे-
रो० । ४. रमस्सुज्ज-सी०, स्या० । ५. त्वं-सी० । ६. पञ्जे-सी०; मञ्जे-रो० । ७.
चे-रो० । ८. ह-रो० । ९-९. बहि-रो० । १०. दहि-सी०, स्या०; जही-रो० । ११.
पतिव्वता सा-सी० ।

३१२. सा च अस्सममागच्छि^१, पमुत्ता पुरिसादका ।
नीळं^२ पळिनं^३ सकुणी व, गतसिङ्गं व आलयं ॥

३१३. सा तत्थ परिदेवेसि, राजपुत्ती यसस्सिनी ।
सम्बुला उतुमत्तक्खा, वने नाथं अपस्सन्ती ॥

5 ३१४. समणे ब्राह्मणे वन्दे, सम्पन्नचरणे इसे ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि^४ सरणं गता ॥

३१५. वन्दे सीहे च व्यग्घे च, ये च अञ्जे वने मिगा ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

३१६. तिणा^५ लतानि ओसघ्यो, पव्वतानि वनानि च ।
10 राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

B. 395

३१७. वन्दे इन्दीवरीसामं^६, रत्तिं^७ नक्खत्तमालिनि ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

३१८. वन्दे भागीरथिं^८ गङ्गं, सवन्तीनं पटिग्गहं ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

15 ३१९. वन्दे अहं पव्वतराजसेट्ठं, हिमवन्तं सिलुच्चयं ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

३२०. अतिसायं वतागच्छि^९, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
केन नुज्ज समागच्छि, को ते पियतरो मया ॥

३२१. इदं खोहं तदावोचं^{१०}, गहिता तेन सत्तुना ।
20 न मे इदं तथा दुक्खं, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥

३२२. चोरीनं बहुबुद्धीनं, यासु सच्चं सुदुल्लभं ।
थीनं भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गतं ॥

१. अस्सममागच्छि - सी०, रो० । २. निङ्गं - स्या० । ३. फळिन - सी०, रो०;
फळीन - स्या० । ४. तुम्हं हि - रो० । ५. तिण - रो० । ६. इन्दीवरीसामं - स्या० ।
७. रत्ति - स्या० । ८. भागिरथि - स्या० । ९. वतागच्छि - सी०, रो० । १०. तदावोचं -
सी० ।

३२३. तथा मं सच्चं पालेतु, पालयिस्सति चे ममं ।
यथाहं नाभिजानामि, अञ्जं पियतरं तथा ।
एतेन सच्चवज्जेन, व्याधि^१ ते वूपसम्मत्तु ॥

३२४. ये कुञ्जरा सत्तसता उळारा,
रक्खन्ति रत्तिन्दिवमुय्युतावुधा ।
धनुग्गहानं च सतानि सोळस,
कथंविधे पस्ससि भद्दे सत्तवो ॥

३२५. अलङ्कतायो पदुमुत्तरत्तचा,
विरागिता पस्सति हंसगम्गरा ।
तासं सुणित्वा मितगीतवादिनं^२,
न दानि मे तात तथा यथा पुरे ॥

३२६. सुवण्णसंकच्चधरा सुविग्गहा,
अलङ्कता मानुसियच्छरूपमा ।
सेनोपिया^३ तात अनिन्दितङ्गियो^४,
खत्तियकञ्जा पटिलोभयन्ति^५ नं ॥

३२७. सचे अहं तात तथा यथा पुरे,
पति^६ तमुञ्छाय^७ पुना वने भरे ।
सम्मानये मं न च मं विमानये,
इतो पि मे तात ततो वरं सिया ॥

३२८. यमन्नपाने विपुलस्मि ओहिते,
नारी विमट्टाभरणा अलङ्कता ।
सव्वङ्गुपेता पतिनो च^८ अप्पिया,
अवज्ज^९ तस्सा मरणं ततो परं ॥

३२९. अपि चे दलिद्दा^{१०} कपणा अनाळिहया^{११},
कटादुतीया^{१२} पतिनो च सा पिया ।

१. व्याधि - सी०, रो० । २. मितगीतवादिनं - रो० । ३. सेनूपिया - रो० । ४. अनिन्दितङ्गियो - सी० । ५. पटिलाभयन्ति - रो० । ६-६. पतीत उञ्छाय - रो० । ७. व - रो० । ८. अवज्ज - स्या०; आवज्ज - रो० । ९. दलिद्दा - सी०, रो० । १०. अनाळिया - स्या० । ११. कटादुतीया - सी०, स्या०; कालादुतीया - रो० ।

सव्वङ्गुपेताय पि अप्पियाय,
अयमेव सेय्या^१ कपणा पि या पिया ॥

३३०. सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स या हिता,
भत्तित्थिया दुल्लभो यो हितो च ।
हिता च ते सीलवती च^२ भरिया^३,
जनिन्द धम्मं चर सम्बुलाय ॥

३३१. सचे तुवं विपुले लद्धभोगे,
इस्सावत्तिष्णा मरणं उपेसि ।
अहं च ते भद्दे इमा^४ राजकञ्जा^५,
सव्वे^६ ते वचनकरा भवामा ति ॥

५२०. गन्धतिन्दुकजातकं^१ (१०)

- B. 397 ३३२. अप्पमादो अमतं^२ पदं, पमादो मच्चुनो पदं ।
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥
३३३. मदा पमादो जायेथ, पमादा जायते खयो ।
खया पदोसा^३ जायन्ति, मा^४ पमादो^५ भरतूसभ ॥
- १५ ३३४. बहू हि खत्तिया जीना^६, अत्थं रट्ठं पमादिनो ।
अथो पि गामिनो गामा, अनगारा^७ अगारिनो ॥
३३५. खत्तियस्स पमत्तस्स, रट्ठस्मिं रट्ठवड्डन^८ ।
सव्वे भोगा विनस्सन्ति, रञ्जो तं वुच्चते अघं ॥
३३६. नेस धम्मो महाराज, अतिवेलं पमज्जसि ।
इद्धं फीतं जनपदं, चोरा विद्धंसयन्ति नं^९ ॥
- २० ३३७. न ते पुत्ता भविस्सन्ति, न हिरञ्जं न धानियं ।
रट्ठे विलुप्पमानम्हि^{१०}, सव्वभोगेहि जिज्यसि^{११} ॥

१. सेय्यो-स्या० । २. स्वा० पोत्यके नत्थि । ३. भारिया-रो० । ४-४. इमा च कञ्जा-रो० । ५. सव्वेव-सी०, स्या०, रो० । ६. भण्डुतिन्दुकजातकं-स्या०; गण्डतिन्दुजातक-रो० । ७. अमत-सी०, रो० । ८. च दोसा-सी० । ९-९. मा मदो-सी०, स्या०, रो० । १०. जिना-स्मा० । ११. अनागारा-सी०, स्या०, रो० । १२. रट्ठ-वड्डन-रो० । १३. तं-रो० । १४. विलुप्पमानम्हि-स्या०, रो० । १५. जीयसि-रो० ।

३३८. सब्वभोगा^१ परिजिण्णं, राजानं वा^२ पि खत्तियं^३ ।
आतिमिक्खा सुहज्जा च, न तं^४ मञ्जन्ति मानियं^५ ॥
३३९. हत्थारोहा^६ अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका^७ ।
तमेवमुपजीवन्ता, न तं मञ्जन्ति मानियं ॥
३४०. असंविहितकम्मन्तं, बालं दुम्मन्तिमन्तिनं^८ । 5
सिरी जहति दुम्मेधं, जिण्णं व उरगो तचं ॥
३४१. सुसंविहितकम्मन्तं, कालुट्ठायि अतन्दितं ।
सब्बे भोगाभिवड्ढन्ति, गावो सउसभामि व ॥
३४२. उपस्सुति महाराज, रट्ठे जनपदे चर ।
तत्थ दिस्वा च सुत्वा च, ततो तं पटिपज्जसि ॥ 10
३४३. एवं वेदेतु पञ्चालो, सङ्गामे सरमप्पितो^९ ।
यथाहमज्ज वेदेमि, कण्टकेन समप्पितो ॥
३४४. जिण्णो दुब्बलचक्खूसि, न रूपं साधु पस्ससि । B. 398
किं तत्थ^{१०} ब्रह्मादत्तस्स, यं तं मग्गेय्य^{११} कण्टको ॥
३४५. बह्वेत्य^{१२} ब्रह्मादत्तस्स, सोहं^{१३} मग्गस्मि^{१४} ब्राह्मण । 15
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३४६. रत्तिञ्चि^{१५} चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स^{१६}, बहु अधम्मिको जनो ॥
३४७. एतादिसे भये जाते^{१७}, भयट्ठा^{१८} तात^{१९} माणवा ।
निल्लेनकानि कुब्बन्ति, वने आहृत्व^{२०} कण्टकं ॥ 20
३४८. कदास्सु नामयं राजा, ब्रह्मादत्तो मरिस्सति ।
यस्स रट्ठमिह जिज्यन्ति^{२१}, अप्पतिका^{२२} कुमारिका ॥

१. सब्वभोग-सी०, स्या०, रो० । २-२. चापि खत्तिय-रो० । ३. न-रो० ।
४. मन्तिर्य-स्या०; खत्तियं-रो० । ५. हत्थारूहा-रो० । ६. पत्तिकारिका-रो० ।
७. दुम्मन्तिमन्तिनं-रो० । ८. सरसमप्पितं-रो० । ९. अत्व-रो० । १०. मग्गेय्य-
रो० । ११. पहोत्य-रो० । १२. योहं-सी०, स्या०, रो० । १३. मग्गोस्मि-रो० । १४.
रत्तिञ्च-सी०; रत्तिमिह-रो० । १५. कुट्टराजस्स-रो० । १६. तात-रो० । १७-१७.
भयट्ठा ताव-रो० । १८. अहृत्वा-रो० । १९. जीवन्ति-रो० । २०. अप्पतीता-रो० ।

३४९. दुग्भासितञ्चि ते जम्मि, अनत्थपदकोविदे ।
कुहिं राजा कुमारीनं, भत्तारं परियेसति ॥
३५०. न मे दुग्भासितं ब्रह्मो, कोविदत्थपदा अहं ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
- 5 ३५१. रत्तिञ्चि^१ चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ।
दुज्जीवे दुग्भरे दारे, कुतो भत्ता कुमारियो^२ ॥
३५२. एवं सयतु पञ्चालो, सङ्गामे सत्तिया हतो ।
यथायं कपणो सेति, हतो फालेन सालियो ॥
- 10 ३५३. अधम्मेन तुवं जम्म, ब्रह्मदत्तस्स कुज्झसि ।
यो त्वं सपसि राजानं, अपरज्झित्वान अत्तनो^३ ॥
३५४. धम्मेन ब्रह्मदत्तस्स, अहं कुज्झामि ब्राह्मण ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३५५. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
15 रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ॥
- B. 399 ३५६. सा नून पुन रे पक्का, विकाले भत्तमाहरि ।
भत्तहारि अपेक्खन्तो, हतो फालेन सालियो ॥
३५७. एवं हज्जतु पञ्चालो, सङ्गामे असिना हतो^४ ।
यथाहमज्ज पहतो, खीरं च मे पवट्ठितं^५ ॥
- 20 ३५८. यं पमु खीरं छट्ठेति, पमुपालं^६ विहिंसति^७ ।
किं तत्थ ब्रह्मदत्तस्स, यं नो गरहते^८ भवं ॥
३५९. गारय्हो ब्रह्मो पञ्चालो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
- 25 ३६०. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ॥

१. रत्तिञ्च-सी०; रत्तिम्हि-रो० । २. कुमारिया-स्या० । ३. अत्तना-रो० ।
४. दळ्हं-रो० । ५. पवत्तितं-स्या० । ६-६. पमुपालञ्च हिंसति-सी०; पमुपालं
विहिंसति-स्या०; पमुपालञ्च हिंसति-रो० । ७. गरहते-रो० ।

३६१. चण्डा अटनका^१ गावी, यं पुरे न दुहामसे ।
तं दानि अज्ज दोहाम, खीरकामेहुपदुता ॥
३६२. एवं कन्दतु पञ्चालो, विपुत्तो^२ विप्पसुक्खतु ।
यथायं कपणा गावी, विपुत्ता परिधावति ॥
३६३. यं पसु पसुपालस्स, सम्भमेय्य^३ रवेय्य वा ।
को नीध अपराधत्थि, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ॥
३६४. अपराधो महाब्रह्मो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३६५. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ।
कथं नो असिकोसत्था, खीरपा हञ्जते पजा ॥
३६६. एवं खज्जतु पञ्चालो, हतो युद्धे सपुत्तको ।
यथाहमज्ज खज्जामि, गामिकेहि^४ अरञ्जजो ॥
३६७. न सब्बभूतेसु विधेन्ति रक्खं,
राजानो मण्डूक मनुस्सलोके ।
नेत्तावता राजा अधम्मचारी,
यं तादिसं जीवमदेय्यु धङ्का ॥
३६८. अधम्मरूपो वत ब्रह्मचारी,
अनुप्पियं भाससि खत्तियस्स ।
विलुप्पमानाय^५ पुथुप्पजाय,
पूजेसि राजं^६ परमप्पमादं^७ ॥
३६९. सचे इमं^८ ब्रह्मो सुरज्जकं सिया,
फीतं रट्ठं मुदितं विप्पसन्नं ।

5

10

B. 400

15

20

१. अटनक-रो०; आकड्डना-स्या० । २. विपुत्तो-स्या० । ३. पन्नमेय्य-सी०, रो० । ४. गमकेहि-सी०, रो० । ५. विलुप्पमानाय-सी०, स्या०, रो० । ६. राजा-रो० । ७. परमप्पमादि-सी०, स्या०, रो० । ८. इदं-सी०, स्या० ।

भुत्वा बलिं अग्गपिण्डं च काका,
न मादिसं जीवमदेय्यु धङ्का ति ॥

तिसनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्धानं

किंछन्द कुम्भ जयदिस छद्दन्त,
अथ पण्डितसम्भव सिरकपि^१ ।

5

दकरक्खस पण्डरनागवरो,
अथ सम्बुल^२ तिन्दुकदेवसुतो^३ ति ॥

जातकपालिया पठमो भागो निट्ठितो ।

—:०:—

१. सिरकपि—सी०, स्या० । २. सम्बुला—सी० । ३. तिन्दुकदेवसुतो—सी० ।

विसेसपदानं
अनुकमणिका

अ		अञ्जुतं	१३६
		अञ्जायकं	२८०
अक्खणवेधी	४३	अट्टालो	१७६
अक्खपराजितो	१२०	अट्ट विदत्तियसो	१४६
अक्खा	१९२	अट्टित्तचो	७२
अगळुं	३२९	अट्टिसेन	१४३
अग्गपिण्डं	४०२	अट्टा	१५०
अग्गरसं	४४	अण्डच्छेदा	३००
अग्गिपरियेसनं	१२०	अण्डजो	३९, १८६, ३९२
अग्गिमाली	२३१	अण्डं	१३६
अग्गिमासीनो	२२	अण्णवे	१८६
अग्गिहुत्तं	४२	अतिमानिता	३०५
अग्गिं	१०	अत्यस्स द्वारा	२०
अग्गी न हापितो	२५४	अत्यो अत्यस्स नक्खत्तं	१३
अग्घे	३०९	अदिन्नं	२०७
अङ्गदी	३५९	अद्धुवसीलो	८८
अङ्गमगघा	५७	अघम्मो	७७
अङ्गारजाता	१७२	अधिच्च वेदे	३०६, ३४८
अचेलो	३६१	अधिच्च वेदे कित्तिं पप्पोति	२७७
अचेलो पब्बजितो	३९१	अनन्तपायी सकुणो	८३
अच्चिमाली	३८०	अतवसेकं	२२
अच्छ	२८७	अनासवे	१६४
अच्छकोकतरच्छयो	२८३	अनिच्चा	२२
अजकाणो सासपे	१०४	अनीकट्टा	२३१, ३९९
अजगरमेदं	१७९	अनुरुद्धो	१९७, २८२
अजयूथेन	१६२	अनोमदस्सिसु	१६३
अजराज	१३७	अन्तलिक्खचरो	१७४
अजा	८५, १६२, २६१, ३००	अन्तलिक्खभवनं	१२५
अजिनसाटिया	३१, ९७	अन्तलिक्खस्मिं	१७८, ३०५
अजिना	३०७	अन्तिमा, पच्छिमा गम्भसेय्या	१६९
अजिया पादमोलम्ब	११	अन्तिमा ब्रह्मपत्ति	१५४
अञ्जुने वने	१३७	अन्धकवेण्डपुत्ता	३६

अन्धमहिंसो	१५६	अलोणं	१०८
अन्नदपानवत्थदा	१२९	अल्लसिङ्गं	१५९
अन्नपानं	१२७, २०२, २३६, २४०, ३११	अवन्तीसु	३०९
अन्नं	१०९, ११२, ११८, २०५, २०६, २१५, २६९, ३८९	अवारियपिता	१२८
अपाकचन्दनं	१८	अविज्जा	१६३, ३०७
अपादकेहि	५०	अवितक्केन ज्ञानेन	३०
अप्पियं पियरूपेन	२३	अत्तातं सातरूपेन	२३
अप्पोदवण्णे कुम्मासे	२९३	असिचम्मं	२४१, ३००
अवद्धा तत्थ वज्जन्ति	२७	असिं	८३, ११७
अभिसारिका	१०७	असिं पण्णकं	१५०
अमच्चा	११७	असुरेसु पाणं	९
अमज्जपा	२०७	असुरो	२६६, २९२
अमतं	३९८	अस्मा कुम्भं	९०
अमराधिपो	२६६	अस्सकण्णो	५२, २५१
अम्बट्टुकुलस्स	१६५	अस्सकराजेन	५१
अम्बफलानि	२४९	अस्सकानं	८६
अम्बवने	६४	अस्सतरे कम्बोजके	३३८
अम्बुजं	१४७	अस्समो	६६, ६७, ८४, २८७, ३४३, ३९६
अम्बं	२८, ४५, ५२, १०६, १०७, २६२, २९९, ३४०	अस्ससमं	३०८
अयसं	६८	अस्सो	४, ८, १८, ३७, २७९, ३५२
अयोगिनो	९४	अस्सं, कम्बोजका	२३३
अयो दन्तेहि त्वादसि	३०५	अहालिदं	९८
अरञ्जा रुक्खा	१८	अहि	५०
अरञ्जे कुटिकं कत्वा	३००	अहितुण्डक	१२१
अरञ्जं	१०९, ११४, ११५, १२८, १८८, १९५, २०४, २१६	अहिंसा	९१, १८६, ३२६
अरहत्तं	२८९	आ	
अरहद्दजो	३७४		
अरहा	१६५, १८४, २१५	आगोषा	३००
अरानं	२५१	आचरियो	११३, १२८
अरियमगं	२४१, २४२	आचामकुण्डकं	६७
अरियधम्मं	५५	आचारसीलसम्पन्ने	१६४
अरुणराजस्स	८६	आजञ्जरथं	८१
अलीणकं	१५८	आजञ्जो	८
		आजानीये	३१२
		आदिच्चो	४२, १७२
		आदित्तं	१६०, २१७

आदीनवं, कामगुणेषु	२८१	इसे, सम्पन्नचरणे	३९६
आनन्दभट्टो	१४१	इस्तुकी	१३३
आनन्दो	१९७, २४७, २८२		
आमकमच्छभोजिनो	५१		
आमजातो	११	ईसानेमि	२५१
आमलकं	२९९	ईसामुखेन	९
आमं	१५८		
आरञ्जकं	११५, ११६		
आरद्धवीरियो भिक्षु	३५	उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति	२२
आरामिको कपि	१३	उक्का	२७४
आलुकलम्बानि	३०२	उक्कुसराज	२७४
आलुवानि	२०४	उक्कुसा	३०९
आलोकसन्धिं	२८०	उग्गसेनत्स	३३९
आलोपा	३२६	उच्छुपुटं	२९९
आवट्टनी महामाया	७१, ३४४	उजुं मग्गं समारूळ्हो	१८
आवासिको, महाविहारे	२८०	उञ्छाचरिया	३२२
आसनं	१०३, ३०९	उण्णनाभि	५०
आसवो	२५४	उण्हे	१३४
आसावती लता	१३१	उत्तमङ्गं	५२
आसीविसो	६१, १५२, १८८, २०१, २५४, ३५५	उदककुम्भो	११४
		उदकं	१०३, ३०९
		उदपाने	१२५
		उदयो	२२५
		उदुक्खलं	८०
इत्थी परिणायिका यत्थ	५	उदुम्बरमूलस्मि	२९२
इद्धिया	७०	उदुम्बरो	५२, ८४, १०६
इन्दगोपकसञ्छन्ना	२६२	उदा	१५०
इन्दसमानगोत्तं	३७	उदालका	३४०
इन्दसमो	१८५	उदालको, सौत्तियाकुलवंसको	२७७
इन्दो	१०८, २३१, २९२, ३९४	उद्दियानि कम्बला	२९४
इल्लिसं	१९	उन्दुरानं	१०४
इसि	६५, ७४, १२५, १६०, १७४, १८४, १८९, २१५, २८१, ३०२, ३०३, ३०६, ३०८, ३१०, ३४४, ३५८	उपजौतियो	३०५
		उपज्झायो	३०५
		उपाहनं	२३९
इसि, हारितो	१८४	उपोसथं	८४, २८४
इसिं, लोमसकस्सपं	१८५, १८६	उप्पलवण्णा	२८२

उप्पलं	६१	ओट्टिव्याधि	१५९
उप्पाता	२१	ओदनं, सालीनं	९०, १०८
उप्पादवयधम्मिनो	२२	ओसधिकायो गन्धेन्ति	२९४
उब्बारि	११३	ओसधेहि	२१६, २७३, ३५५
उभयत्थ कटगग्हो	२८५	— दिब्बेहि	३७९
उभिन्नं पिळका जाता	१९	ओसघ्यो	३९६
उभो कुणी	१९		
— खज्जा	१७४	क	
— लोके	१७४	ककण्टको	३२, ४०
— विसमचक्खुका	१९	कक्कटकामिव	११
उमापुप्फसरिन्निभं	३२१, ३३७	कक्कटको	१४०, १४१
उम्मत्तरूपो व	३२५	कक्कटको	९८
उरयो	९४, १००, ११३, १४६, १५२, १६१, १७३	कच्चानि	१६७
उलूको	७३, १७७	कच्छपलोमानं	१७६
उसभो	१८, १५८, १९७, ३२२	कच्छपो	५१, ५४, ७४
उसीनकं	२४०	कच्छं नागानं	३०८
उसुकारकतेन	६६	कज्जलं	१२७
उसुं	२६२, ३२०	कट्टं निप्लवितं सेय्यो	१८, २६३
उल्लारं मणिरतनं	३४७	कणवेरेसु	९४
		कणिकारा	२१८
		कण्डरीकिन्नरानं	१०५
		कण्डिनं सल्लं	५
ऊ		कण्डं	७८
ऊमि, समुद्दस्स	१३४	कण्णको	५५
		कण्णिका	१४६
ए		कण्ह	२१६
एको भिसनको वने	२२	कण्हसप्पो	१२१, १३६, १४०, १४१, १५२, २३४, २५०
एको व सेय्यो	२३	कण्हागोतमकेहि	५०
एकं भत्तं	३०१	कण्हं युञ्जन्ति	९
एणिकूलस्मि	१५५	कत्तिकं	३२
एरण्ढो	८३	कथं मूलं अदिस्वान	७२
एरापवेहि	५०	कद्दमो	१४७
एसिकानि	४४	कपणो	१२६
एळगलागुम्बे	१२६	कपि	६५, ७४, ८४, ९६, १५४, १८८, ३८४, १३
एळमूगो	१२		
एळिके	१७७, १७८		
ओ			
ओकिण्णा रजरेणूहि	२९९	— आरामिको	१३

कपिचित्तं	१०९	काकोला	१३०
कपित्थना	८४	काकं सुपण्णा परिवारयन्ति	१९
कपिले	३७०	कातियानि	१६८
कपोतो	१२, १२६	कामभोगी	१०१, १११
कप्पकं	१४५	कामरागं	१७२
कप्पस्स	१०८	कामा, पङ्को	३४९
कबळं	८	कामा, पल्लपो	३४९
कम्पण्डलु	४२, २०३	कायस्स भेदा निरयं	८१, २०५
कम्बला, उद्दियानि	२९४		२८१
कम्बुकायूरधरा	३४०	— सण्ज्जो	३८१
कम्बोजका अस्सं	२३३	कायूरी	३५९
कम्बोजके अस्सतरे	२३८	कालवाते	१३२
कम्मकरा	२०७	कालिङ्गभारद्वाजो	२५७
कम्मकिलेसो	१४७	कालिङ्गो	७५, २५६, २५७
कम्मारगामस्मि	१३८	काले, सरदे	१६०
कम्मुना	१३१	कासायवत्थं	२९०, ३७६
करण्डको	१५८	कासावं	५६
करीसठानं	१३५	कासिकचन्दनं	२७९, ३८९
कलण्डुका	२९	कासिकं वत्थं	८३, २९४
कलापं, धनुं	३२७	कासिपती	२२१
कलिङ्गा	८६, १५८, १९२	कासिपुरं	३७६
कल्याणधम्मो	४०, ४१	कासिराजा	९२, ३३७, ३३९, ३९४
कवचं	२१८	कासिराजेन वेदेहेन	२१९
कसि-वाणिज्जं	२९९, ३३२	कासिस्स रज्ज्यो	३७५
कसिस्सन्ति, नङ्गलेहि	२४०	कासी	७८, २५५, ३८१
कस्सपो	७४, ९१, २५४, २५८, २५९	कासुमारियो मधुके	३२५
कहापणवस्सेन	६८	काळकण्णी	२०, ४७, १३३
कळम्बानि	२०४	काळपवत्ते	२००
कळायमुट्ठि	४२	काळवाहु	१९
कळीरो	१६०	काळा मिगा	३८
काकनीळं	७६	काळिकायं	२६०
काकराजा	८२	काळुदायी	२८२
काकवती	९८	काळे	६
काकसङ्घा	१३०	किङ्किणिकायो	२९८
काको	७५, १०४, ११६, १४०, १४१, १४४, १७७, ४०२	किञ्चाकिञ्चेसु, ब्राह्मणा	३०३

कित्ति पप्पोति, अधिच्च वेदे	२७७	कुलला	५५, १००
किपिल्लिकानि	२८६	कुलावकं	७५
किव्विसकारकं	९१	कुलीका	१७२
किरादं	२५५	कुसमाली	२३२
किसुको	६४	कुसे न घंसितुं	८
कुक्कुटो	७९, १३५, २०८, २०९	कुळोरा	७२
कुवकुरा	७	कूटवेदी	२३९
कुक्कुळानुगता मही	७२	कूटानि, हिमवतो पञ्चतस्स	२७२, २७३
कुक्कू	१४६	कूटे बद्धोस्मि	३२०
कुञ्जरो	४४, ७२, १०२, ११५, ११६, १५९, १६४, २१९, २३४, २५७	कूटं, सन्वायसं	१०८
कुटजा	२१८	कैकके	५८
कुठारिहत्थो	२५१	केतकपुष्फनेत्तं	३५०
कुणपादा	१४३	केपुक्तं	९८
कुणपं	१४९, १५८, ३८४	केवली	२७८
कुणी, उभो	१९	केसव	२१६
कुण्डपूर्वं	२५	केसी भगवा	१०८
कुत्तियो	२९४	कोकिला	७३, १००, १७६, ३४०
कुन्तिनि	१०६	कोञ्चा	५०, ५४, ३४०
कुमारियो पवेच्छन्ति	२९९	कोटसिम्बलि	१६१, २६८
कुमिनामुखं	६१	कोट्टागारानि	१५६
कुम्भकारो	१५९, १७२	कोण्डञ्जो	१३, ७४
कुम्भकं	८१	कोत्थू	१०२
कुम्भण्डा	१०८	कोदण्डकानि	३८५
कुम्भमधिस्सयित्वा	१६७	कोमारपत्नी	४७
कुम्भीलका सकुणका	२९२	कोमारपुत्तस्स	८४
कुम्भो	१८	कोमारिका	१३५
कुम्भं, अस्मा	९०	कोरण्डिय	११५
कुम्मासपिण्डया	१६४	कोरव्यो	३७८, ३८०
कुम्मासं	१६४	कोलट्टिमधुसालिका	३५९
कुक्कच्छा	११८, २३१, ३३२	कोलनिया	२१५
कुक्कञ्जो	७, ५१	कोलितो	१९७
कुरयो	५८	कोलं	८९
कुरुविन्दक	२१८	कोसलो	३५, १३६, १३७, १६४
कुरुनं	१९६, ३३३	कोसियापने	३२
कुलको सकुणो	१७७	कोसियो	५७, ६३, ७३, २४१, २४२, २६८, २६९
		कोसो	३१४

कंसयालं	१२६
कंसपूरं, रूपियं	२२४
कंसमल्लके	८८
कंसो	१८, ७८

ख

खग्गवद्धस्स	१०१
खग्गं	७१, १४८, ३००
खग्गं पग्गय्ह ब्राह्मणा	२४१
खज्जा, उभो	१९
खज्जोत्तं	१२०
खणं	२४९
खत्तियो	१०१, १०२, १११, ११३, ११९, १५०, १५७, १५९, १६५, १७१, १७६, २१४, २१६, २५०, २७८, २७९, २८४, ३१४, ३३१, ३३३, ३४४, ३५४, ३८१, ३९८
खदिरो	५२, २५१
खन्ति	५७, ८७, २७८
खन्तिदीपिणो	९२
खन्तीबलो	२२३
खन्तीसोरच्चस्स	१७२
खरछिन्नं	६०
खरत्तचं	१४४
खरघोत्तं	१३८
खरपुत्त	१३७
खरस्सरं ङिण्डिमं	१९
खराजिना	१२९
— जटिला	२७७
खरादिये	६
खाणुघातसमा	२९९
खीणासवा अरहता	३०७
खीणो संसारो	१६९
खीरकक्खं	१२३
खीरं	२३१

खुज्जुतरा	२८२
खुज्जेन	५९
खुरप्पानिस्स राजिनो	१३६, १३७
खुरप्पे	७१
खुरमाली	२३१
खेत्तपालस्स	९३
खेत्तं	२५८, ३६२
खेमं यहि तत्थ अरी उदीरितो	३०

ग

गङ्गमालं	१७२, १७३
गङ्गा	७२, १२८, १५५, १७६, १८४, ३१७, ३७८
गङ्गातीरस्मि	२५५
गङ्गेय्यो मच्छो	५१
गङ्गं, भागीरथिं	२९६
गजङ्गलायं नवकम्मिको	२८०
गजो	३७, ५९, १०२
— छन्विसाणो	३७१
गणं	१५४
गण्डकुच्छि	३०५
गद्रभो	४४, ४६, १२५, १७७
गन्धधेनोसि	१४३
गन्धब्बपुत्ता	२६१
गन्धब्बमनुस्सलोके	३५८
गन्धब्बराजा व	३४१
गन्धब्बा	७१, ३५८
गन्धब्बी	३३५
गन्धमादनं गिरिवरं	१७७, ३२७
गन्धारराजस्स	२२०
गन्धारविसयं	१५६
गन्धारानं	१५८
गन्धं	२१५, ३३३, ३४८
गन्धसेय्या, अन्तिमा पच्छिमा	१६९
गन्धो	१२८, १३०
गयाय	२४२
गफळो	१९६

गवं	६९, ९६, १०२, १५३, १९४, २३८, २७९, ३२२, ३६२	गोधा	९३, ९७, ३७८
गाथा	१५३, १६४, २३९, ३११, ३१४, ३४३	गोधाकुलं	३२
गाथापदानं	२६५	गोपनिसादेहि	३००
गाथा, सुगीता	३०८	गोपाणसियो	१४६
गामणी	४	गोपानसो	१६१
गामनिगमो	१३६, १४६	गोपिपासिकजातिया पुरिसा	२०८
गामन्तकानि	३७	गोमयचुष्णानि	१२०
गामपति	४९	गोरविन्दं	३१६
गामेसु निगमेसु	३८४		
गामो	४३, ९३, १०४, ११४, १२८, १६५, १८८, २९८	घ	
गामं, अरञ्ज्या	१०९	घटो	११४, २१६, २१७
गावी	१८, ४०१	घुणो	१६९
गावो	१९२	घोरविसो	२८५, ३३८
गिज्जपन्थो	१७९	— नागो	२१, १००
गिज्जो	३९, १३२, १४९, १७९, १८०	च	
गिम्हानं	१८५, ३७९	चक्कनाभीनं	२५१
गिरिकन्दरं	७६, ११५	चक्कयुगं	२०९
गिरिदत्तेन	४४	चक्कवाको	१८६, १८७, २११, २१२
गिरिदुग्गानि	१६२	चक्कस्स नेमि	२३३
गिरियस्स	१४७	चक्कं	२४, १७९, १९३, १९४
गिरिवरं गन्धमादनं	३२७	चण्डालपुक्कुसा	११९, २५०, २७८
गिरिसानुदरीचरो	१४१	चण्डालपुत्तो	२४९
गिरिं, चण्डोरणं	२१८	चण्डालयोनि	३०९
— मल्लं	३२७	चण्डोरणं गिरि	२१८
— हिमवन्तं	२६१	चतुरक्खो	१९१
गोत्तेहि	२८०, २९५	चतुरो दीपा	१७७
गुम्बियो	१२१	— धम्मा	१५
गुहाय सेलस्स	७५	चन्दनसारानुलितं	११३
गोषातकसमा	३००	चन्दनुस्सदो	१०७, १८५
गोष्ठं	२५५	चन्दनं	३२९
गोणो	११२	चन्दवती	१८६
गोतमो	१५४, ३०२	चन्दिमा	२००, ३६८
गोत्तं	२८७	— मुक्कपवक्खे	३८१
		चन्दो	१११, ११४, १७७, १८६, २१०, २३६, २४२, २७०, २७१, २८९, ३०६, ३३७

चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो	२८६, ३७०	जम्बुको	४५, १०२, १२६, १९१
चमू	३५	जम्बुदीपा	२३६
चम्पेय्यको नागो	३३७	जम्बुयो	३४०
चम्पेय्यस्सा	३३९	जम्बु	५२, १०६, २९९
चानुद्दि	२८४	जम्म	४००
चापो	१४७, २६५	जयद्दि	३६५, ३६९
चिञ्चामाणविका	२४७	जरम्भा	७९
चित्तक	३१९	जरुदपानं व	३०७
चित्तलतावने	१३१	जलाबुज	३९, ३९२
चित्तसिद्धने राजरथे	३०८	जातकं	१९७, २४७
चित्तो गृहपति	२८२	जातरूपमये	२५६
चित्राहि माथाहि सुभासिताहि	१३०, १५२	जातरूप	६८, २२२, २७९, २९४,
चिलाचा	२७४		३४१, ३६२
चुता, तिदिवा	३६४	जातवेद	१०, ३२
चेटो	१७७	जातवेदसमेन	८८
चोरीनं	३९६	जातवेदं पदहसि	१२०, ३०५
चोरो	९१, १४१, १७०, २२६,	जाति	११९, ३२४
	३६२, ३९९	जातिमयो	३०५
		जातिमन्तुपपन्नं	९७
छ		जातिसम्भवो, दुक्खायं	६
छकणहारिका	१५९	जातुमेती	२१
छत्तं	१४८, १७७, २०७	जातं सरणतो भयं	३६
छब्बिसाणं गजं	३२१	जानपदा	१८५, २६४, ३६६, ३३२,
छव्यापुत्तेहि	५०		३४३, ३७१
ज		जारं	१२६
जच्चन्धो	२४६	जालं	१०, ३९, ५४, १४९, २३४,
जटा	९७, ३०७		३२२, ३५०
जटिला	१२९, २९२	जिया	१४७
— रजस्सिरा	२४०	जीवकं	२३
जनकस्स	१५२	जीवलोको	११५, १७६
जनपदो	२५४, २६४	जीविकत्यो	१३०
जनसन्धो	२३९	जीविका	८०, ९१, १८५
जप्पन्ति मन्ते, ब्राह्मणा	१२९	जुण्हे	६
जप्पमधिच्चकाले	२१४	जूते	१२०
जम्बु	१७६	ज्ञानभूमिया	८४

ज्ञानागारं	३४२, ३४३	तारागणे	३७९
ज्ञानानुयुक्तो	८४	तालफलं	१७६
ज्ञानेन, अवितक्केन	३०	तालमत्ता	३४१
अ		तालमूलं	४१
		ताला	३३२
	६४	तावर्तिसा सइन्दका देवा	२९५
	५	तावर्तिसेमु देवेसु	२९६, २९७
आतीनं	११३	ताळं	१२६
ठ		तिकूटं	३२७
		तिणपरिघासं	६७
		तिणबीजानि	१४४
		तिणमत्ते असज्जित्थो	२१
ठानं, ग्रहमुपेहि	३३४	तिथियानं	१०४
ड		तित्येहि	८
		तिदिवा चुता	३६४
		तिदिवेव वासवो	२६६
		तिदिवं	११९, ३३३
डिण्डिमं खरस्सरं	१९	तिसानमिन्दो सक्को	१४२
डंससरीसपे वातातपे	१३४	तिन्दुकस्सस्स	८९
त		तिन्दुकं	४२, ३२५, ३८२
		तिपुकण्णविद्धो	२८१
		तिपुसीसं	६८
		तिम्बस्तित्थस्मि	२४२
तक्करानं	३२४	तिरिटी	३५९
तक्कला	५८, २०४	तिरीटवच्छो	६९
तक्कसिला	५८, २००	तिरीटिनो	१०१
तक्किका	२९२	तिरोकुट्टं	३१४
तच्छकं	१२२	तिरोकोटुम्हि	३४३
तच्चसारसमपिता	१२२	तिरोसेलं	३१४
तच्चं	२९०	तिलका	३४०
तच्चं व जिण्णं उरगो पुराणं	२९०	तिलकाहृतं	७३
तच्छकं	१२२	तिलमुट्ठिया	६६
तण्डुलनालिकायं	४	तिला	९३
तण्डुलं	९३, १०४, १६७	— पिट्ठा	१६७
तण्हक्खयरतो	६८	तिलोदनो	१६७
तण्हा दुक्खस्स सम्भवं	२९५	तिससामा	२१८
तपस्सिनियो, मुण्डा	२४०		
— सङ्घाटिपारुता	२४०		
तपस्सिनो	७४		
तपो	८७		
तप्पेभि अन्नपानेन	२८३		
तम्ब	११७, ११८		
तम्बचूलं विज्जगम	१३५		
तम्बलोह	२२७		
तयो धम्मा	१५		

तुण्डलो	१३९, २६०	दासी	२१९, २२१
तुण्ड	१३६, १७७	दासो	११७, ८८, २००
तुत्तेहि पाचनेहि	२८१	दास्यो	२०७
तूणिं	३७३	दिगुणपलासो	२६
तेदण्डको	६९	दिद्वेव धम्मे	१४२, १४३
तेलकुम्भो	३६०	— पसंसं	२८८
तेलघोते	७१	— पासंसा	१०
तेलपत्तं	२२	दिब्बेसु कामेसु	६८
तेलं	२४, ९७, ९८, २२७	दिब्बेहि ओसघेहि	३७९
तोमराणि	३२५	दिविया	३४०, ३५९
तोरणम्मे	४०	दीघायुलक्खणं	९
तोरणं	४४	दीपकस्स	२३६
		दीपा, चतुरो	१७७
		दीपायन	२०१
		दीपिनो	३८, ४६
		दीपियो	३५५
		दीपी	३८३
		दीपो	९२, २३७, २७४
		दुक्खायं जातिसम्भवो	६
		दुक्खं सुखस्स रूपेण	२३
		दुग्गति	१७१, २२६
		दुज्जञ्चो	८८
		दुम्भवासी	३०४, ३०५
		दुम्मुखो, पञ्चालानं	१५८
		दूतो	६९, ८२, १०८
		दूभकं	२०, १२३
		देवता	८०, १६३, १७३, २८४, ३३५
		देवदत्तो	१४१, २४७, ३७६
		देवदूता	४
		देवधम्मा	४
		देवराजा सुजम्पति सक्को	८६, १०५, १०८, १४२, १६८, २९७, ३१४
		देवल्लोके	३३३
		देवसङ्घा सुधम्मार्थं समागता	२८४
		देवसमा	१५८
		देवा	४७, १३१, २१४, २८९
थ			
थरुग्गहावट्ट	५८		
थालं, भत्तिकं	१२६		
थुसं	१०४		
द			
दक्खिणा	२११		
दङ्गानि	१९		
दण्डकिरञ्जो	३६८		
दण्डो	७९, ९७, १५२, १९४		
दहरं	३४, ४१		
दधि	२३१, ३६४		
दधिमाली	२३१		
दधिवारकं	९३		
दधिवाहन	४५		
दन्धपुष्फ	१५०		
दमो	८६, १६३, ३२६		
दरि	११५		
दरीमुखो	१३०		
दसरथो	६८, २२९		
दानवो	१८९		
दायादा	१४१		
दासपोरिसं	२३८, २५८		

देवा, तावतिसा सइन्दका	२९५	धम्मो	५७, ७७, ९५, १३९
देवानं नन्दनं वनं	१८२, १८३	— मतो	१६७
देविन्द	१४२	धम्मं, कुसलं	१४
देविलो	१७५	धातिचेलं	१४३, १९१
देवेसु सुजम्पती	३१२	धिति	१५, ५७
देवो	१३२	धुत्तको	८१
दोणि	१३८	धुत्तो	९४, १२०, ३६२
दोणिं सब्बयन्तूपपन्नं	२३७	धूमकेतू	२००, ३८०
दोसो	१६३, १८४, ३०५, ३०७	धूमनेत्तं	२९९
द्वारपाल	६२	धूमो	१३०
द्वारा, अत्थस्स	२०		

घ

घङ्कु	११४, ४०२
घङ्कुसेनो	५७
घङ्कुहेहि	५८
घजं	५८
घञ्जापणं	१२१
घतरट्ठो	१३४, ३२२, ३२३
घनञ्जयाय	९९
घनपालि	२३
घनुग्गहो	४३, २९४, ३८६, ३९४
घनुहत्यकलापेहि	४२
घनुं	७८, १३७, १५७, ३७३
— कलापं	३२७
घनेन कीता भरिया	२२६
धम्मधजो	१३६
धम्मन्तरी	३५५
धम्मपदं	१७६
धम्मपालो	११६, ११७
धम्मराजा	१०४
— विदेहानं	२८४
धम्मा, चतुरो	१५
— तथो	१५
धम्मामनुवत्ती	२०
धम्मे, विट्ठेव	१४२, १४३

न

नक्खत्तपदकोविदो	३८७
नक्खत्तमालिनिं रत्तिं	३९६
नक्खत्तयोगं	२४९
नग्गजि	१५८
नग्गो	२२, ३६१
— मुण्डो	३९१
नङ्गलेहि कसिस्सन्ति	२४०
नङ्गुट्ठं	३२
नच्चगीतं	१२६
नच्चेहि	२८०, २९५
नटो	५३, ८०, १९२
नदी	१६, १६२
— अपरिपुण्णा व	२७०
नन्दको	११
नन्दनं वनं, देवानं	१८२, १८३
नन्दियं	१३६
नन्दिसेनेन	८६
नन्दो	८८
नम्मदातीरे	३०९
नरकं	८७, २४६, २५०, २६५
नवकम्मिको, गजङ्गलायं	२८०
न विस्ससे तित्थसमा हि नारियो	१०५
नळमाली	२३२
नळेन वारि पिस्सामं	७

नळो	५९, २३२	निलञ्छका	३००
नळो छिन्नो व सुस्सति	३०९	निलीयस्स	१४९
नागकञ्जा	३३५	निसितं	२०८
नागराजा	११६, ३७७	निसे अग्गी व	३२४
नागे हेमकप्पनवाससे	३१२	निस्सेणी	१७६
नागो	४६, ५७, ६७, ७०, ७५, ८१, १०२, ११६, ११५, १९७, २१८, २१९, २५७, २९४	नीलमक्खिकं	११६
— धोरविसो	२१, १००	नीहता हीनवादा	२८९
— चम्पेय्यको	३३७	नेगमो	१८५, २२८, २६४, ३७१
— पालिलेय्यो	२८२	नेत्तिसवरधारिभि	४२
नानरियं	११	नेत्तिसो	२२७
नानादिट्ठिके	११५	नेमि चक्कस्स	२३३, २५१
नानारट्ठेहि वाणिजा	२३१	नेरञ्जरं नदि	३०९
नामगोत्तं	१४२, २४९, ३१७	नेरु	१३१
नारद	१०८, १७४, २५४, २९७		
नाविको	१२८		
नावं	४६, ११८, १५५, १९९, २३२, २३४, ३४९, ३८५		
— सयन्तं सवटाकारं	१७०		
निकत्ती	९८, ३२६		
निक्खित्तभिवक्खं भुञ्जन्ति	३००		
निक्खे	२५६		
निगमं	१५७, २५६, २९८, ३८४		
निग्याहकसमा	२९८		
निग्रोधबीजानि	१६२		
निग्रोधो	५, ८४, १२३, २०३		
निधि	२६८		
निब्बानं	१७६		
निमिराजा विदेहानं	१५८		
निम्बसूलस्मि	९१		
निरयं	११, ९२, १३०, २०५, २८९, ३२६, ३८५		
		प	
		पक्खस्स अट्ठमी	२८४
		पङ्को	१२९
		— कामा	३४९
		पचलक	१०७
		पच्चेकबुद्धो	२८७
		पजापती	३६८
		पज्जं	१०३
		पज्जदसि	२८४
		पज्जसिखो	२४२
		पज्जालराजा	३१०, ३२५, ३६५, ३९९, ४०१
		पज्जाला	५८, ९६, ३८६, ३८८
		पज्जालानं दुम्मुखो	१५८
		पज्जालानं रथेसभो	३२४
		पज्जालि	३५१
		पज्जालो	४००
		पज्जा	१५, ३८, ४२, ५२, ६४, ९६, १५४, १८३, १८४
		पज्जायोगेन	३७९, ३८०

पञ्चहस वेव्याकरणेन	१९७, ३१९	परिसङ्कुपयो	१७९
पणवा	३३९	परुळहकच्छनखलोमो	१४५, ३०२
पण्डरको	३२७, ३८८, ३९३	पलासं	८९, ११७, १२३
पण्डवो	४४	पलिपो	१२९
पण्डूपलासं हरितो दुमो व	२९०	— कामा	३४९
पण्णकुटि	३८	पल्लङ्कु	३३७
पण्णकं अंसि	१५०	पसदा मिगा	५०
पण्णसन्त्यते	१६४	पसंसं, दिट्ठे व धम्मे	२८८
पण्णसालं	३४३	पहुत्ताय पुत्तो	१९
पतपदी	५०	पाचनेहि तुत्तेहि	२८१
पतिकोलम्ब	३२५	पाटलि	१८४, ३४०
पत्तपुटरसेव	३२६	पाटलि सिन्धुवारका	३२८
पत्तहत्था समणका	२४०	पाटियानि	२९४
पत्तिका	३७१	पाठीनं	२१२
पत्तिकारका	२३१, ३९८	पाणातिपाता	२०४, २९१
पत्तिया, योगक्खेमस्स	१४	— विरतो	२८८
पत्तं	९१, ९२, १८५, १८६, ३५२	पाणिस्सरा	२४३
पटुमं	७०, १४७	पाणं, अमुरेसु	९
पदं, मच्चुनो	३९८	पातिया सोवण्णमयाय	१९८
पप्पानि	७०	पाति	१४८
पनसेहि	५२, १०६	पाथेय्यं	१३२, ३८३
पनादो	७१	पादमोलम्ब अजिया	११
पन्यकं	२३	पानभोजनं	१३६
पन्यचातं	२४१	पानागारं	१६, २३४
पपा	१६, २३४	पानं	१०९, ११२, ११८, २०५, २१५, २६९, ३८९
पव्वजितो, अचेलो	३९१	पायासस्स	८
पव्वज्जासमयो	४	पारासरियो	५६, ११३
पव्वतराजसेट्ठं हिमवन्तं	३९६	पालिभद्दका	२५०
पभङ्कुरो	१०४	पालिलेय्यो नागो	२८२
पमुञ्चति अग्गिं	१०	पावुरणं, हेमन्तिकं	१७६
परकम्मकरो	१६४	पावुसं बलजं	२१२
परलोको	२१०, २२५	पासहत्थो	२९०
परमग्हा	३३८	पासं	३९, १४९, ३२२
परिणायिका इत्थी	५	— वारत्तिकं	११७
परित्तं	३६, ३७		

पिङ्गलो	१००		२१०, ३५४
पिङ्गयानी	१०६	पेसुञ्जं	१०९
पिङ्गयो	११३, १९१	पोस्वरणी	१८, ४७, १४७
पिट्टमण्डेन मक्खितं	१२७	पोट्टपादो	४८, ९९
पिट्ठा, तिला	१६७	पोतं	१३६
पिट्ठिमंसिको	२३९	पोसथिको कपोतो	२८५
पिण्डो	८, ११, १४४	पोसयन्ति, अजेळके	२९९
पितरो	२१४, ३५८	पंसुपिसाचको	१०८, ३०४, ३०५
पिप्फलि	९७, ९८, १४१	पंसुमुट्ठि	१२२
पियरूपेन अप्पियं	२३	प्लवन्ति, सिला	१९
पियालानि	३२५	प्लघो	११२
पिलवसुदुम्बरानि	१६२		
पिसाचा	३५, १०८, ३५४	फ	
पीठसप्पिं	१०५	फणं	१४०, १५२
पीठं	१०३	फन्दनो	२५१
पुक्कुसं	१५१	फलकेन	११८
पुचिमन्दपरिवारो	४५	फस्सेहि	३३३
पुचिमन्दस्स	९१	फाणितस्स कुम्भो	३६०
पुटकम्मस्स	७७		
पुटं	७७	व	
पुण्डरीकानि	१४३	बकराजस्स	१६८
पुण्णकंसं	२२३	बको	११, १०६, १५४
पुण्णमासिया	१३९	बदरानि	२९९
पुण्णिगा	८०	बदरामलकानि	३०३
पुण्णो	२८२	बद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति	२७
पुत्तेन, वायुस्स	१८९	बग्घो	३२६
पुत्तो, पहुत्ताय	१९	बब्बु	३१
पुनब्भवाय	१६९	बलजं, पावुसं	२१२
पुव्वकिच्चं	२६६	बलाका	७४, १२७
पुव्वेनिवासं	१३०	बलिं	४०२
पुराणकुक्कुटो	५२	बलं	१३२, १५७, ३१४
पुराणचौरान	८	बहुकाय	२४२
पुरिसा, गोपिपासिकजातिया	२०८	यळवामुखी	२३२
पुरोहितो	१८५, ३००	वळिसं	२४७
पूतिमंसस्स	१९२	बाराणसिग्गहो	७८
पेतो	१२५, १५९, १६०,	बाराणसी	४, ८२, २३१, ३४२,
			३८१

बावरिकस्स	१०६	ब्रह्मपत्ति, अन्तिमा	१५४
बावेरं	१०४	ब्रह्ममुपेहि ठानं	३३४
बाहिको	१६९	ब्रह्मलोको	१५५, १८४, ३४२
बिळारी	१३५	ब्रह्मवर्णं	३५
बिळारं	२४५	ब्रह्मो	७२, ११५, १२५, १५४, १६०, १६७, २१९, २२०, २५५
— वतं	२९		
बिळालियो	२०४	ब्राह्मणस्वत्तिमा	१८५, २६६
बीजानि	१७६	ब्राह्मणजातिको	४३
बीजं, सारादिकं	७०	ब्राह्मणा	७५, ११९, २५०, २७८
बीरणधम्मकस्मिं	५३	— जातिमन्तुपपन्ना	३०४
बुद्धसासनं	१३२	ब्राह्मणे, महासाले	२५६
बुद्धानुमतानि	३३४	— समणे	२४०
बुद्धेन देसितं	४८	ब्राह्मणो	४१, ५८, ६७, ७४, २०६, २७८, २८३, ३५४, ३९६
बुद्धो	१०४, १५५, १६३, १६४, २५७, २५८, ३७६, ३७७		
बुद्धो सरस्सम्पन्नो	१०४		
बेलुवं	९६, २९९	भगवा, केसी	१०८
बेल्लं	४६	भग्ग	३५
बोधि	२५६	भग्गव	४२, १५८
बोधिमण्डमनुत्तरं	२५८	भग्गवि	१५८
बोधिसत्तो	१९७	भण्डकं	१९१
व्यग्घो	३८, ४६, ७४, ७८, १३१, १४४, २९२, ३५५, ३८३, ३९६	भण्डं	१२६
व्याममत्तानि च पेसुणानि	१०	भत्तिकाम यजिस्सन्ति	२४१
ब्रह्मचरियं	१६, १६०, १६१, १७६, २००, २०१, २०२, २०६, २०७, २५४, ३४४	भत्तं	११४, १२८, १४१, १४४, १४८, १८४
ब्रह्मचारी	१०३, १५३, ३३२	— एकं	३०१
ब्रह्मज्जा	२७८, २९८, २९९, ३००, ३०१	भट्ठजि	७१
ब्रह्मत्तरं	१२३	भट्ठली	७२
ब्रह्मदत्तो	९६, १०६, ११२, १३०, १७२, ३९९, ४००, ४०१	भट्ठसालो	२३४
		भट्ठिका मुरा	१४
		भट्ठकारो	३७८
		भरतो	१६९, २२९
		भरिया, धनेन कीता	२२६
		भरुराजा	५३
		भल्लातिपो	३२७, ३३०

मयूरगीवसङ्कासं	५०	माला	१३१, १४१, २१५, २७९
मयूरतच्चं	२५२	मालाविलेपनं	२५८
मयूरो	५०, ५४, ३४०, ३५९	मालिनी	१०७, १८५
मय्हुको	१४१	माली	१९०, ३५९
मल्लगामं	२८७	मासद्वमासेन च व्राति होति	२०
मल्लिको	२८७	मासो रम्मको	३७९
मल्लं गिरि	३२७	मस्सू	७०
मस्सुकुत्तिया	१४५	मिगराजा, मनोजो	१४७
महणवे	७०	मिगवाहिनी	९६
महानदि	४८	मिगसङ्को	१७८
महानेरु	१२४	मिगा	३९६
महापतापस्त	११६	मिगा, काळा	३८
महापथं	१८८	मिगावमा	१०९
महाब्रह्मा	१८३, २३९, २५८, ३७७, ४०१	मिगा, पसदा	५०
महामाया, आवट्टनी	७१, ३४४	मिगाविलं मधुमंसं	३९४
महाविसे	१८४	मिगालोपो	१३२
महाविहारे आवासिको	२८०	मिगो	६, ६८, ७८, ८३, १२४, १२८, १३१, १६०, १६५, १७०, २६२, २६३, २६४, २६६, २७२
महासाले ब्राह्मणे	२५६	मित्तको विय सोचती	११
महासिन्धुं	३७८	मित्तो हवे सत्तपदेन होति	२०
महिळामुखो	८	मिथिलग्गहं वेदेहं	३७, ४०
महिंसा	३००	मीळहेन	५७
मही, कुक्कुळानुगता	१७२	मीळहेन लिता	१३०
महोदधि	३२, ८३	मुग्गा	९३
महोसधो	४०, ४७, ३१९, ३४७, ३८८	मुञ्जरोहितं	२१२
माणवको	४१, ७६, २३९	मुण्डा	२४०
माणवो	३८, ६९, ७७, १४८, १७२, १९१, २०९, २१०, २७९, ३०६, ३९९	मुण्डा तपस्सिनियो	२४०
मातङ्गरञ्जे	१८१	मुण्डो नग्गे	३९१
मातङ्गो इमि	३०५	मुत्ता	६८, १६९, २९४
मातङ्गो सोमदत्तो	१५९	मुत्ति	७
मातलि	९	मुदिङ्गा	२४३, ३३९
— देवसारथि	२४२, २९५	मुढा फलनु सत्तधा	२८३, ३७०, ३९५
मातालयं	३७	मुनि	३, २३९, ३४८
मानुसका	७५	मुनिक्कस्स	९
मारो	१४१	मुरबालम्बरानि	२४३

मुसलुत्तरं	७९	यमसाधनं	३१३
मुसलेन	४७	यमुनाय	७२
मुहुत्तनक्खत्तपथेसु मुत्तो	२७९	यमो	१७५
मुहुत्तं	२४९	यवं	५३, १२५
मुळालपत्तानं	१७७	यसं लढान दुम्मेघो	२८
मूसिका	५०, ५५, १२५, १७७	यादिसं वपते बीजं	११३
मेण्डवरो	९७	यानं	१९८, १९९
मेण्डस्स	२४४	यामुनो	५१
मेत्ताय	१८	युञ्जन्ति कण्हं	९
मेथुनकं	७४	युद्धकथा	१९
मोग्गल्लानो	२८२	युद्धञ्चयो	२२८
मोरच्छापो	८२	युधिष्ठिलो	१६२, २९७, ३७८, ३८०
मोरूपसेविना	६६	यूगो सुवण्णयो	७१
मोरो	३६, १०४	यूथपति	११५
मोहो	१८४, ३०५	यूथस्स	१५४, १५७, १५८
मोळिनि	१९९	योगक्खेमस्स पत्तिया	१४
मंससाकं	१२७	योगक्खेमो	३५, ७४, २५२
मंसमूला	९३	यो पुब्बे कतकल्याणो	२१
मंसारहस्स	३२		र
मंसूपसेचनं	१०८, १४८, ३०२	रक्खसानं	१०८
मंसोदनं	३६५	रक्खसीनं	३०
मंसं	४९, ९३, १०४, १४०, १८६, १८७, ३०३	रजतं	६८, २९४, २७९, ३६२
य		रजस्सिरा जटिला	२४०
यक्खगणसेविते मन्वमादने	२७३	रजो	१३०
यक्खो	१४३, १४८, १४९, १५१, १९३, १९८, २२०, २२३, २२४, २२५, २३५, २३६, ३०६, ३०७, ३५४, ३७०, ३८१	रञ्जो, कासिस्स	३७५
— सातागिरो	२८३	रट्टेसु गिद्धा राजानो	३०३
यजं उस्सेति यूपं	२७८	रट्टं	८८, ९२, १०२, १२८, १८१, १८५, १८६, २६४, २६६, ३२३, ३२७
यञ्जदत्तो	२०१, २०३	रत्तिमन्धो	३२४
यञ्जो	१३	रत्ति नक्खतमालिनि	३९६
यत्थ बेरी निवसति	२४	रथकारो	२३९
यत्थूसभं	१०९	रथचरियामु सिक्खरे	२९८
यथसो पुरिसो होति	२५	रथपञ्जरो, सोवण्णमयो	२०९
		रथस्सं	१११
		रथिका	२३१, ३७१, ३९९
		रथेसभो, पञ्चालानं	३२४

रघो	१०५, १९४, ३१२, ३२५,	रोमको	७५
रथ, मणीमयं	३५२	रोहणो	३१९, ३२०
— रुपियामयं	२०९	रोहिणिको	१२
— लोहमयं	२०९	रोहिणीनं	१५३
— सोवणमयं	२०९	रोहिण्यो	२१६
रमणको	२०, १२३	रोहिता मच्छा	९३
रम्मको मासो	३७९	रोहितो	१५०
रसो	३३३, ३४८	ल	
रहदं	१३९	लक्षणो	२२९
रागग्नि	५४	लक्ष्मी	१३४, १७१
रागो	१६३, १८३, १८४, ३०७	लटुकिा	११६
राजकुमारो	२१८	लट्टो	६६, ११३
राजकुलम्हि वद्धा	७	लबुजं	२९९
राजकोसो	१५०	लम्बत्यनो	५५
राजधानियो	२५६	लापं	४०
राजपिण्डं	१३६	लाबूनि सीदन्ति	१९
राजपुतो	४३, ९५	लिता, मीळहेन	१३०
राजरथे चित्तसिन्धवे	३०८	— सेम्हेन	१३०
राजा कौरव्यो	२९८, २९९, ३००, ३०१	लुहको	५१, ११७, १४९, ३२०,
— वरुणो	३६८		३२१, ३२३, ३७३
— सोमो	३६८	लुहो	१६९, २३९, ३७२, ३९५
राजिनो खुरप्पानिस्स	१३७	लेणगवेसिनो	७८, २९१
राघो	३२, ९९	लेणं	१३८, २३६, २९१
रामस्सकासि	३६८	लोके	१३५
रामो	२२९, २३०	— उभो	१७४
रासि, सोवणयो	११, ३४१	लोकधम्मा	१११
राहू	१७७	लोकपाला	४७
रुचिरा पिट्ठि	१०	लौणतोयस्मि	८३
रुह	२६३, २६४	लौणियतेलियं	१८७, २१०
रुहक	४६	लौणं	२४, ९७, ९८, १५८
रुहिरेन मक्खिता	१३०	लोभो	३०५
रुपियामयं रथं	२०९	लोमपिण्डो	१९२
— ससं	२१६	लोमसकस्सपो इति	१८५, १८६
रुपियं कंसपूरं	२२४	लोहमयं रथं	२०९
रेणुं	३३१	— ससं	२१६
रेनुकं	६०	लोहितचन्दनेन	३४१
		लोहितुण्हीमो	३२४

लोहं	६८, २२२	वाणिजो	३, ४८, ६८, ११८,
व			२३१, २३७, २९३, २९४
वको	८४	वाणिज्जा	१९२
वग्गुस्तरा	३४०	वातग्नं	७२
वङ्कुदण्डं	२९८	वातमिगं	६
वच्छनस	६०	वातसिखा	१७९
वजन्त्वा खीरपाथितो	३११	वातातपे ङंससरीसपे	१३४
वज्रभा	१६७	वानरो	१५, ४२, ५७,
वञ्चनानि	३२६		७३, ९५, २३३
वट्टक	१४४	वायसो	५४, ७४, ८३, १०४,
वण्णो	११९		१२७, १४०, १४४
वतं	२०६	वायुस्म पुत्तेन	१८९
वतं, बिळारं	३९	वारत्तिकं पासं	११७
वत्थसेनासनानि	११०	वारिजं पुष्कं	१०६, १४३
वत्थु	२५८	वारि पिस्साम, नळेन	७
वत्थं	११८, ३११	वारुणि	१३
वत्थं, कासिकं	८३, २९४	वालग्गमत्तं	१४३
वड्ढा राजकुलम्हि	७	वालुका	४५, १७२
वनप्पति	१६२	वासवो	१०५, १२५, १४२,
वनसण्डस्मिं	२६२		१६०, २५८, २८०
वनानि	१७९	वासेट्ठो	१६२, ३५०
वनिच्चके	१५३, २०६, २८३	वाळवा	८
वनिच्चिन्नो	१४४	विकण्णकेन	६०
वने, अज्जुने	१३७	विकालन्नरिया विरता	२९०
वने, अन्धमहिंसो	१५६	विककुलवा	९
वनं, नन्दनं	१८२	विच्छिको	५०
वम्मिकं	९८	विज्जा	५९, २१४
वम्मिनो	२९४	विज्जाधरा	३५५
वम्मीकचूपस्मिं	२८६	विज्जामयं	६९
वरत्तं	६२	विणा	६०
वरुणो राजा	३६८	विदत्थियो, अट्ठ	१४६
वसन्तसमये	९४	विदलमूपियो	२९३
वस्तं	१३७	विदेहानं निमिराजा	१५८
वस्सावासं	१६२	विधुरो	१६२, १९७, २९७, २९८,
वाकुरेहि	१९२		३००, ३०१, ३७७
वाजपेय्यं	१८६	विनयो	१५६, २५९, ३२४
वाणिजानं, कुरकच्छा पयातानं	२३२	विपाको	१९९, २०६

विभीटका	५२	वेला, समुद्रस्स	१८६
विभीतकं	२९९	वेलं न अच्छेति महासमुद्रो	३१७
विमानं	२७९	वेसायिनो	६९
विरूपक्खो	५०, १३३	वेस्सपघेसु तिट्ठन्ति	३००
विलालितक्कलानि	३०२	वेस्सो	११९, २५०, २७८
विलेपनं	१३९, १४१, २१५	वेळुकस्स	१२
विवरं	१०७	वेळुरियवण्णूपनिभा न गीवा	१०
विवाहो	१७५	वेळुरियो	६८, ७९, १२७, १६९, २९४
विसमच्चक्खुका, उभो	१९	वेळू	२३२
विसाणतो गवं दोहं	१२०		
विसं	१७, १२१, १४०, २५४		
— हल्लहल्लं	२२७		
विहङ्गमो, तम्बचूळो	१३५		
वीणा	१६		
वीरको	५०		
वेज्जो	८८		
वेणी	१९०		
वेतनं	१२८		
वेतरणी	१७५, ३५५		
— यमस्स	२६६		
वेत्ताचरो	१९२		
वेदगुनो	२०७		
वेदगू	१५४		
वेदा	११९, १२९, २४१		
— अफला	२७७		
— न सच्चा	३४९		
वेदे अधिच्च	३४८		
वेदेहपुतो	३९४		
वेदेहो	२९५		
— कासिराजा	२१९		
— मिथिलगहो	३७, ४०, २८३		
वेधवेरा	२४१		
वेनतेय्यो	१९६		
वेनसाखो	११३		
वेय्याकरणेन, पञ्चस्स	१९७		
वेय्यावच्चको	७१		
वेरम्भानं	१७९		
		स	
		सकच्छबन्धो विसिखं चरातु	२८१
		सकुणो अनन्तपायी	८३
		— कुलको	१७७
		सकेसरं	१९७
		सक्को	७१, ८५, ८६, १४२, १६०, १८२, १८३, १९४, १९५, २४२, २४३, २५८, २५९, २८२, २८४, २९५, ३१४, ३१८, ३४७
		सक्खरधोतपाणी	६७
		सक्खरं	४५
		सग्गायतो	१०९, २९५
		सग्गस्सारोहणत्थाय	१७६
		सग्गं	४७, १४२, १५९, २१५, २८४, २८८, २९६
		सङ्कारचोळं	३०४, ३०५
		सङ्खसिलापवाळमयं ससं	२१६
		सङ्खा	१९८, १९९, ३३९
		सङ्खारा	२२
		सङ्खाटि	१९९
		सङ्खाटिपास्ता तपस्सिनियो	२४०
		— समणका	२४०
		सङ्खो	१८०
		सञ्जयो	३७८
		सञ्जयो	६

सट्टिहायनं	११५	समणो	९७, १२४, १४४, १५९,
सण्डासेनो	१०७		१६४, १९५, २०२, २०६,
सतगेण्डु	७१		२३०, २४०, २८३, २९०,
सतपत्तो	५१, ७६, ७७		३०५, ३८९, ३९०, ३९६
सत्तधा मुढा फलतु	३७०	समतित्तिक्कं	२२
सत्ति	८३, ३२०, ३२५	समाधि	८६
सत्तिगुम्बो	३२५, ३२६	समाधिपरो	१००
सत्तुभस्तं	१५२	समापत्तिमुखं	३०
सत्थवा	१४६	समारुहो उजुं मग्गं	१८
सत्थवाहो	२९४	समिति कत्वा	२९३
सत्था	१४१	समुदुस्स ऊमि	१३४
सत्थं	१००, १३८, १९४	समुदो	७२, ९८, १०६, ११८, १८६,
— अब्बाहयन्ति	३००		१९३, २३१, २३२, ३४३
सदामत्तो	२०, १२३	सम्पन्नचरणे इसे	३९६
सदम्मो	३	सम्पराये च सुग्गती	१०
सडा	४६, ७५, ९८	सम्बुद्धो	२५७
सनन्तनो	१२४	सम्बुलं	३९५
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे	२६९	सम्बोधि	२५८
सन्ति	१२९	सम्बोधिपत्तो	३७६
सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता	१७१	सम्भवो	३७९, ३८०
सन्तो	१८, १२५, २४०, ३२६	सम्मासम्बुद्धसावको	६८
सन्दानखादिनो	३६	सम्मासम्बुद्धो	५०
सन्धिभेदो	१०९	सम्मिल्लहासिनि	९८
सन्नद्धो	१०१, १९४	सयनासनं	१८८, १९२
सप्पमुखं उपेतु	२८१	सरदो कालो	१६२
सप्पिकुम्भो	३६०	सरवू	५०
सप्पित्तेलं	१४४	सरभो	१६२, १६३, २६६
सप्पो	१४०, १५२	— व गिरि दुग्गस्मिं	३२४
सब्बयन्तुपपन्नं दोणि	२३७	सरसम्पन्नो बुद्धो	१०४
सब्बसमन्तवेदं	२८०	सरीरभेदा सग्गं	२८८
सब्बसंयोजनक्खयं	१४, ३५	सरीसपा	२१४
सब्बायसं कूटं	१०८	सरो	२६५, ३६६
सभा	१६	सल्लकी	२१८
समणका, पत्तहत्था	२४०	सल्लविद्धो	११४
— सङ्घाटिपास्ता	२४०	सल्लं	११२, १२५, १५९,
समणब्राह्मणा	१८६, १९८, २०१,		१६०, २१०, २१७
	२२३, २४३, ३११	— कण्हनं	५

सवरधारिभि नेति	४२	सालिमंसोदनं	२९३
ससबिळारे	३००	सालियवकं	२३८
ससबिसाणं	१७६	सालीनं ओदनं	९०, ९७, १०८
ससी	१०७	— विचितं भत्तं	३०२
ससो	९३, ९६, २१६, २४२	सालूको	७९
— मणीमयो	२१६	सालं	२५१, ३२९
— रुपियामयो	२१६	साविति	२४१
— लोहमयं	२१६	सासनं करोति	१३०
— सङ्खसिलापवाळमयो	२१६	सासपे अजकाणो	१०४
— सोवणमयो	२६१	साहसाकारा	३२६
सहस्सकण्डो	७१	सालियछापो	१२१
सहस्सकखो	२८४	सिखण्डिनो	१४४
सहस्सनेत्तो	१०५, १६७	सिखी सब्बघसो यथा	१६
सहस्सयागिनो	२११	सिङ्गाली	१८
सहस्सवेदो	१२९, २७७	सिङ्गालो	२६, ३४, ३६, ४१, ४७, ६२, ७४, ८३, १२६, १३१, १५०, २५३, २५५, २६४, २८६
साकुणिको	२८५	सिङ्गिल	९५
साकेतो	१३६	सिङ्गी	७६, २९३
साकं	३०३	सिङ्गीमिगो	७२
साखमिगो	९९	सिन्धवो	४४
साखामिगो	१५७	सिन्धवन्तो	७९
साखो	२०२	सिप्पिकसम्बुकं	४४, ४५
सागरो	५८, ८३, ११२, ११५, १८५, १९३	सिप्पिकानं सत्तं नत्थि	२६
सातरूपेन असातं	२३	सिप्पं	२१४, २३९, ३१६
साधिनो, वेदेहो मिथिलग्गहो	२९५	सिम्बली	९, ९८
सामाकनीवारं	१०८, ३०२	सिरी	४७, १३४, १७१
सामाकभोजनं	७५	सिला	११५
सामुहिको	१७७	— प्लवन्ति	१९
सामो	४४, ९४	सिबि	१७५, ३१२
सारथि	८, ६४, १०९, ३२५	सिविराजा	३१३
सारदिकं बीजं	७०	सिसिरभयं	६५
सारम्भी	१३३	सिसपा	१४६
सारिपुत्तो	१९७, २४७, २८२	सीधानि यानानि	२२०
सालको	६४	सीता	२२९
सालवनं	३४७		
सालि	२६९		
सालिकेदारं	२६८		

सीदन्ति, लाबूनि	१९	मुनखो	६२
सीलवा	२१, ४२, १०३	मुपण्णो	१००, १४९, १९७, ३८८
सीलसमाहितो	४२	मुपुत्तो	८२
सीलसम्पन्नो	९२, १८४	मुप्पारकं	२३१, २३२
सीलसंबुत्तो	१६४	मुफस्सा	८२
सीलूपपन्नो	१३३	मुमेघो	१३०
सीलं	३८, ४६, ४९, ६१, ७५, ८१, ९६, १००, ११९, १३६, १३९, १५४	मुयोनन्दी	११७
सीलं किरेव कल्याणं	२१	मुरा	२५४
सीलं लोके अनुत्तरं	२१	मुराघटं	१७७
सीविको	३१३	मुरा, भदिका	१४
सीहङ्गुली	४५	मुरामेरयमाधुका	२२७
सीहचम्मं	४६	मुरियो	१८६, २३१, २४२, २८९, ३३७
सीहनखो	४५	मुलसा	१७०
सीहो	३४, ३८, ४१, ४६, ४७, ५०, १०९, १३१, १४४, ३५५, ३८३, ३९६	मुवो	१८३
मुकतदुक्कटानं	२८९	मुवण्णकामूरं	१६९, २१८
मुको	१४३	मुवण्णनिक्खं	२१९, २१२
मुक्कपक्खेव चन्दिमा	३८१	मुवण्णपस्सं	३७३
मुक्कपक्खं	३८१	मुवण्णमालं	१९७
मुक्खपण्णं	१०७	मुवण्णयो यूगो	७१
मुखवड्डितो	८८	मुवण्णस्स रासी	३४१
मुगतप्पसत्थं	१७६	मुवण्णो	४५, २२२
मुगति	२२६	मुवा	१८२, २६८
मुग्गति	१४३, १७१, ३२६	मुसानं	१६७, १८७, २०४, २८६
मुचि मंसूपसेचनं	१०८	मुसीमो	३८, १६०
मुचीरतो	३७८	मुसुमारं	५०
मुजच्चो	८८	मुसुमारो	६०
मुजम्पति	१०८	सूकरो	३४, ७८, ७९, २९१, ३००
मुजाता	८९	सूचि	१३८
मुजातो	११२	सूदपुत्तो	१२७
मुणिस्ता	१६७, १६८	सूपितं	१४८
मुहा	११९, २५०, २७८	सूरकिच्चं	७१
मुधम्मार्यं समागता देवसङ्घा	२८४	सूरियो	१५, १११, ३६८
मुधम्मा सभा	२९५	सूरो	७१, ७७, ९४, १३१, १७६, १८७
		सेग्गु	५४
		सेतकेतु	१२८, १२९

सेनको	१३७, १५१, १५२, २०८, २७४, २७६, ३१५, ३४७	संयमो	१६३, ३२६
सेनासनपञ्चयेन	३११	संयोजनं	३५९
सेनो	४०, २०९, २९२	संसारो	१६९
सेपणि	७	ह	
सेम्हेन लिता	१३०	हता च गावो	१९
सेव्यो	१८५	हत्वारोहा	२३१, ३७१, ३९८
सेरिवा	३	हत्वि गवस्सा	१६४
सेरेव्यको	१३१	हत्वी	१६४, ३१८, ३५२,
सेबालपणका	२१२	हरीतकं	२९९
सेबालं	५१, १८७	हलाहलं विसं	१००, २२७
सोण्णमाला	११	हलिहिरागं	१०९, १८८
सोतत्तो	२२	हारितो इसि	१८४
सोत्तियाकुलवंसतं	२७८	हिमच्चये	३२७, ३५०
सोत्थिसेनो	३९४	हिमवतो पञ्चतस्स कूटानि	३७२, २७३
सोम्भे	२०४	हिमवन्तं गिरि	२६१
सोमदत्तो	५३	— पञ्चतराजसेट्ठं	३९६
— मातङ्गो	१५९	हिमवा पञ्चतो गन्धमादनो	३७९
सोमयागो	२२७, ३०१	हिरञ्जं	२५८
सोमो राजा	३६८	हिरि	४१
सोवण्णमयाय पातिया	१९८	हेमकप्पनवाससो नागो	३१२
सोवण्णमयो रथपञ्जरो	२०९	हेमजालाभिछन्नो	३८, ७५
सोवण्णमयं रयं	२०९	हेमन्तिकं पावुरणं	१७६
— ससं	२१६	हेमवताय	३२७
सोवण्णयो रासि	११	हंसो	३७, ५०, ५४, १२३,
सोसिन्दो	२२		१२४, २५२, ३२२,
			३४०, ३५०

गाथायो

अ		अकितं दिस्वा सम्मन्तं	२५८
अककसं अफरुसं	१३८	अकिलासुनो वण्णु पथे खणन्ता	३
अकतञ्जुमकत्तारं	९०	अक्कोच्छि मं	१२४, १८०
अकतञ्जुस्स पोसस्स	१९१	अक्कोधना पुञ्जवती	३८६
अकत्वा अपनन्दस्स	१३१	अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो	१४२, ३६७
अकरम्हसं हो किच्चं	९०	अक्कोधनो मित्तवा	१३४
अकाले वस्सती तस्स	४७, १७३	अक्कोधेन जिने कोधं	३४
अकासि योग्गं	५३	अक्कोसति यथाकामं	११०

अक्खातं तं मया सब्बं	३५७	अज्जो उपरिमो वण्णो	५३
अक्खी भिन्ना पटो नट्ठो	३१	अज्जं पि लेणं परियेस	२९१
अखत्तबन्धू अममो	२७८	अज्जं भणति वाचाय	१३६
अगमा नून सो सद्दो	१६५	अट्ठक्खुरं खरादिधे	६
अगारा पच्चुपेतस्स	१२४	अट्ठक्खुपदो चतुप्पदस्स	२४५
अगारिनो अन्नदपानवत्थदा	१२९	अट्ठ से भासिता	२३९
अग्गिना विय सन्तत्तो	३८४	अट्ठवक्कं मणिरतनं	३४७
अग्गो व तिणकट्ठस्मि	२००	अट्ठिच्छिन्ना पाणहरा	१८०
अग्गे च छेत्वा	२३५	अट्ठितं मे मरस्मिं मे	६३
अग्घन्ति मच्छा अधिकं	८०	अतिकरमकराचरिय	२७
अघस्मि कोज्जाव यथा	३५०	अतिककम्म रमणकं	२०, १२३
अज्जमेतं मनुस्सानं	९३	अतिचिरं निवासेन	२५३
अज्झारजाता पथवी	१७२	अतिण्णं येव याचस्सु	१२८
अज्झरानं व जलितं	२२७	अतिपत्तति वयो खणो	२२५
अचारि वताहं वितुदं	५२	अतिसरो पच्चसरो	१९४
अचिन्तितं पि भवति	२६५	अतिसायं वतागच्छि	३९६
अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं	८९	अत्तना कुस्ते लक्खि	१३५
अच्चुग्गतातिलपता	२७	अत्तानं नातिवत्तेय्य	३८०
अच्चेन्ति काला तरयन्ति	३५१, ३५२	अत्तानं सक्कमं कत्वा	१५७
अच्छा सबन्ति गिरिवननदियो	२७२	अत्थरस्सु पलासानि	११७
अच्छेरूपं वत	३३५	अत्थाय वत मे अज्ज	३०३
अज्जज्जं जज्जसङ्कातं	८२	अत्थि खो ब्राह्मणा देव	३०१
अजातपक्खा तरुणा	२६८	अत्थि मे पुरिसो देव	५७
अजा यथा वेळुगुम्बस्मि	२६१	अत्थो अत्थि सरोरस्मि	४९
अज्ज सुवे ति पुरिसो	१३३	अत्थं पि चे भासति	३१८
अज्ज सुवे ति संसेय्य	३८०	अत्थ चस्स हृतं होति	२४२
अज्जा पि मे तं मनसि	६६, १२१	अत्थिच्छं अतिलोभेन	६०
अज्जे व रज्जं अभिसिज्जयस्सु	३६६	अथ त्वं केन वण्णेन	३८७
अज्जत्तज्जेव संसेय्य	३८०	अथ त्वं पतिकोलम्ब	३२५
अज्जायकं सब्बसमन्तवेदं	२८०	अथागमा सलिलं	३२९
अज्जाहहाभिवट्ठन्ति	१६२	अथापरो पटिनन्दित्य	३२५
अज्जेसनानि पटिगग्रह	३६०	अथिमं खुद्दकं पक्खि	१६१
अज्जमज्जेहि तित्थेहि	८	अथुट्ठहि सत्त्ववाहो	२९४
अज्जातमेतं अविसग्गहाहि	३५९	अथेत्थ इसि मागच्छि	३४४
अज्जे घनस्स कामा	३०१	अथेत्थ कपी मागज्ज्ही	३८२
अज्जे पि तत्थ सकुणा	३६९	अथो पि पटिराजूनं	३८६
अज्जे सोचन्ति रोदन्ति	११४	अथो पि मे अमच्चेसु	३२३

अथो पि वाणिजा फीता	२३१	अनत्था तात वड्डन्ति	१८८
अथो बहू वनतोदा	३५८	अनन्तदस्ती भगवा	१५४
अथो मे सादिसी भरिया	३२३	अनन्तपायी सकुणो	८३
अदण्डावचरं मग्नं	२९७	अनभसच्चा चमच्चा च	७५
अदण्डियं दण्डयति	२४६	अनयं नयति दुम्मेधो	२५९
अदम्ह ते वारि	४१	अनरियकम्ममोक्कन्तं	२०८
अदस्सनेन मोरस्स	१०४	अनरियमरियेन सहस्सनेत्त	१०५
अदासि दानानि पुरे	१०४	अनला मुदुसम्भासा	७०, ३४४
अदुदुस्स तुवं दुब्बि	३९४	अनवट्ठितचित्तस्स	९५
अदु पञ्जा किमत्थिया	१८३	अनव्हितो ततो आगा	११३
अदेय्येसु ददं दानं	८६	अनागतं पच्चुप्पन्नं	३८८
अहस्स पर्यावि गिज्झो	१७९	अनागतं पटिकयिराथ किच्चं	२३७
अहसं काम ते मूलं	१७२	अनागारियुपेतस्स	१५९
अद्धा तुवं पण्डितकोसि	९९	अनानुत्पप्पानि हि ये	३३४
अद्धा पजानामि अहं पि	२६६	अनावसूरं चिररत्तसंसितं	३७७
अद्धा पजानासि ममेतमायु	१५५	अनिककसावो कासावं	५६, ३७४
अद्धा पादञ्जली सव्वे	६४	अनिच्चा वत सङ्कारा	२२
अद्धा मं यक्ख जानासि	१४३	अनिसम्म कतं कम्मं	३३३
अद्धा रुरु अञ्जातरो	२६४	अनुकम्पसी नागकुलं	३३८
अद्धा हवे भिक्खु	३०६	अनुज्जुगामी उरगा	२८५
अद्धा हवे सेवितव्वा	१४२, ३३५, ३४१	अनुतीरचारी नङ्गुट्ठं	१५०
अद्धा हि तात सतमेस	२७५	अनुतीरचारी भट्ठन्ते	१४९
अद्धा हि तात सतानेस	३६७	अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे	८७
अद्धा हि दानं बहुधा	१७६	अनुपायेन यो अत्थं	१३
अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु	३३७, ३३८	अनुविच्च कम्मानि करोहि	१६७
अद्धा हि नून मिगराजा	७७	अनुसाससि मं यक्ख	२२५
अद्धा हि पञ्जा व सतं	३१९	अनूपलितो मम	२८७
अद्धा हि मं वो	२४३	अनेकताले नरके	२४६
अद्धा हि सच्चं वचनं	२९९, ३१०, ३४९	अनेधो धूमकेतू व	२००
अधमो मिगजातानं	४१	अन्तो पि सो होति	२५३
अधम्मयानं दळ्हमारुहित्वा	२२१	अन्धकारतिमिसायं	१६९
अधम्मरूपो वत	४०१	अन्नेन पानेन	३११
अधम्मेन तुवं जम्म	४००	अन्नं च पानं च ददाति	२१५
अधिच्च वेदे परिसेस	३४८	अन्नं तवेदं पकतं	३०४
अधिच्च वेदे सारिवत्ति	२४१	अन्नं पानं कासिकचन्दनं	३८९
अधिपन्ना पिसाचेन	३९५	अन्नं ममेदं पकतं	३०४
अनङ्गणस्स पोसस्स	१४२	अपचन्ता पि दिच्छन्ति	२१०

अपचिनेथेव कामानं	२३८	अप्पा पि कामा न अलं	१७२
अपण्णकं ठानमेके	३	अप्पिच्छस्स हि पोसस्स	१४४
अपदेन पदं याति	३२२	अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय	१४४
अपराधका दूसका	३५४	अप्पेव बहुकिच्चां	४२
अपराधके दूसके	३५४	अप्पोसुक्को तात तुवं	२७५
अपराधो महाब्रह्मो	४०१	अप्पोसुक्को दानि तुवं	२८५
अपरं पि सम्म ते बाल्यं	१३७	अप्पो हुत्वा बहु होति	१९४
अपायिम्ह अनच्चिम्ह	२०	अप्पं पि चे निव्वुत्ति	१८७
अपि अतरमानानं	४	अप्पं पिबित्वा न निहीनजच्चो	४४
अपि कस्सप मन्दिया	९१	अप्पं हि एतं न हि दीघमायु	१५४
अपि चे दलिद्धा कपणा	३९७	अफलं मधुरं वाचं	१३१
अपि चे पत्तमादाय	८०, ९१, १८५, १८६	अवढा तत्थ वज्झन्ति	२७
अपि चे पि दुव्वलो	३६	अव्वही वत मे सल्लं	११२, १६०, २१०, २१७
अपि चे मज्झती	२५३, २५५, २६४	अव्वल्लहं वत मे सल्लं	१२५
अपि दिव्वेसु कामेसु	६८	अव्ववत्ताति अभूतेन	११०
अपि नाम नं पस्सेय्यं	१८३	अव्वन्तरो नाम दुमो	७७
अपि नु हनुका सन्ता	३२	अव्वुतो वत भो घम्मो	३७९
अपि नूनहं मरिस्सं	२७१	अव्वुतो वत लोकस्मि	२९५
अपि पस्सेन सेमानो	८	अव्वोकाससयो जन्तु	३११
अपि भीरुके अपि	२७१	अमवे नन्दति तस्स	२४७
अपि रुहक छिन्ना पि	४६	अभिक्षणं राजकुञ्जर	१६४
अपि वीरक पस्सेसि	५०	अभिजातो नागो कामं	२५७
अपि सु वाणिजा एका	२९३	अभिज्जमाने वारिस्मिं	७०, ३४४
अपि हत्त्वा हतो ब्रूति	१०१	अभित्थनय पज्जुन्न	१८
अपेतयं चक्खुमा	३६	अभिदोसगतो दानि	३४६
अपेता ते च	२९८, २९९, ३००, ३०१	अभिधावथ चूपधावथ च	५८
अपेहि एतो त्वं काळि	१३३	अभिधावथ भद्दन्ते	२२८
अण्णेन तुवं यक्ख	१४८	अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु	३९
अण्णेन पि मेघावी	४	अमातापितरसंवद्धो	२७
अण्णत्वा पदविज्ज्जाणं	९६	अमानना यत्थ सिया	१३१
अण्णमाणो वृद्धो	५०	अमित्तमज्जे वसतो	१४४
अण्णमाणं हितं चित्तं	४०	अमित्तहृत्थवगता	१२२
अण्णमादो अमतं पदं	३९८	अमित्तानं व हृत्थत्थं	१७५
अण्णम्हा अण्णकं दज्जा	२४१	अमित्ते तस्स भजति	२४७
अण्णस्मेके पवेच्छन्ति	२११	अम्बदुकुलस्स खत्तिय	१६५
अण्णस्स कम्मस्स फलं	१७२	अम्बपक्कं दकं सीतं	९३
अण्णस्सादा दुखा कामा	२२७	अम्बा च साला तिलका	३४०

अम्बाहमद् वनमन्तरस्मिं	१५७	अलं मेतेहि अम्बेहि	५२
अम्बेत्थ विप्पसाखमो	३५९	अलं हि ते जग्घिताये	१२७
अम्भो को नामयं रुक्खो	५२	अल्लापते अयं रुक्खो	२९३
अम्भो न किर सद्धेय्यं	९४	अवधी वत अत्तानं	५४
अम्हाकम्पत्थि पुरिसो	५७	अवमो ब्राह्मणो कामे	३५१
अम्हे मनुस्सेसु	१८६	अवसिम्ह तवागारे	१०६
अयमस्सकराजेन	५१	अवारियपिता नाम	१२८
अयमेव कालो न	१५८	असविस्सं वत अत्तानं	१०६
अयमेव सा अहमपि	४७	असक्खियोम्हि गामम्हि	१८
अयमेव सो पिङ्गिय	११३	असञ्जतो चे पि	३१७
अयं इसी उपसम	६५	असन्तं यो पग्गण्हाति	३३
अयं च ते राजपुत्ति	२८५	असन्वुतं मं चिरसन्वुतेन	९४, १२६
अयं पुरिसो मम	१४०	असञ्जत्थगामि वाचं	२८
अयं पुरे लुद्धमकासि	३४९	असमेक्खितकम्मन्तं	३४
अयं मणि वेळूरियो	७९	असम्पदानेनितरीतरस्स	२९
अयं मिगो किञ्छगतस्स	२६६	असातं सातरूपेन	२३
अयं वा सो मतो	१५९	असारे सारयोगञ्जू	३२४
अयं सो लुद्धो एति	३२०	असा लोकित्थियो नाम	१६
अय्य न तं जहिस्सामि	७२	असिचम्मं गहेत्स्वान	२४१, ३००
अरञ्जा गाममागम्म	१०९, १८८	असितिक्खो व मंसम्हि	१०९
अरञ्जे कुटिकं कत्वा	३००	असितो च गमिस्सामि	३८३
अरञ्जं उञ्छाय गतं	३२५	असो यथा सुनिसितो	२२७
अरहा सीलसम्पन्नो	१८४	असीहो सीहमानेन	१०२
अरानं चक्कनाभीनं	२५१	असुचि पूतिलोमोसि	३४
अरियावकासोसि	३९३	अनुद्धभक्खोसि खणानुपाती	१८७
अरियो अनरियं	६६	असंविहितकम्मन्तं	२१८, ३९९
अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो	२८१	असंसयं जातिखयन्तदस्सी	१६९
अलङ्कृतायो पदुमुत्तत्ता	३९७	अस्स इन्दसमो राज	१८५
अलङ्कृता सुवसना	१०७	अस्सतरि रथं च एकमेकं	२४५
अलङ्कृतो मट्टकुण्डली	२०९	अस्सं मवं रजतं	२७९
अलङ्कृत्थं लद्धान	४०	अहञ्जि मं सागरसेवितन्तं	११५
अलद्धा वित्तं तप्पति	२३९	अहन्तारमघातेन्तं	१२२
अलमेतेहि अम्बेहि	१०६	अहन्तारमहन्तारं	१२१
अलसो गिही कामभोगी	१०१, १११, २१४, ३३३	अहमेव एको इध	१८९
अलिकं भासमानस्स	१७३	अहमेव दुग्भासितं भासि	२६०
अलिकं वत मं सम्म	१२०	अहमेव दूतिया	११६
अलीनचित्तं निस्साय	३५	अहम्पि खो तं जानामि	१३३

अहु कुमारी तत्थेव	३४२	आचरियो मेसि पिता	२८२
अहु अतीतमद्धानं	९२	आतङ्कितं यथा कुसलो	३९२
अहो वत रे पुरिस	३८४	आदाय दण्डं परिसुम्भ	१५२
अहोसि मे अम्बफलानि	२४९	आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
अहं कपिस्मि दुम्भेधो	७४	आदाय पत्तिं परविरियधाति	२६५
अहं गमिस्सामि इधेव	३६७	आदित्तस्मि अगारस्मि	१७५
अहं च अङ्गोलकमोचिनामि	३२८	आदित्तं वत मं सन्तं	११२, १२५, १६०, २१०, २१७
अहं च खो अगल्लुं	३२९	आनीतो परलोका व	३८४
अहं च खो अत्तनो	३६९	आपासु मे युद्धपराजितस्स	६९
अहं च वनमुञ्छाय	३९४	आबाधोयं असम्भिरूपो	३४७
अहं च सारिपुत्तो च	२८२	आमिसं वा धनं वा पि	२०८
अहं च सालस्स	३२९	आमं पक्कं च जानन्ति	१५८
अहं चिदं कुरुवकमोचिनामि	३२८	आयति दोसं नाञ्जाय	२०
अहं चे दल्लहधम्मस्स	१५९	आयन्तु दोवारिका	३३१
अहं जागरतं सुत्तो	१६३	आयुं च नो वस्ससहस्सं	३३०
अहं तं तात याचामि	२२८	आयुं च वण्णो च	२२४
अहं तं सरणं सम्म	६३	आयुं च वो कीवतको	३३०
अहं दससतं व्यामं	१६१	आयुं नु वण्णं नु सुखं	३१३
अहं नटोस्मि भट्ठन्ते	५३	आरञ्जिकस्स इसिनो	७४, ३०२
अहं पि मंसाणि फलानि	१८७	आरा दूरे नयिध	२०२
अहं पि सम्म भुञ्जामि	२१२	आरुह् सेलं भवनं	३७२, ३७३
अहं पुरे गिद्धिगतो	२८५	आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं	२०
अहं पुरे सगगतो	२९५	आलोपसाहसाकारा	१९४
अहं रट्टानि विचरन्तो	२५६	आवट्टनी महामाया	७१, ३४४
अहं रहो न पस्सामि	८८	आवासिको होतु महाविहारे	२८०
अहं वो तेन कालेन	३७७	आवी रहो वा पि	३६८

आ

आकिण्णलुहो पुरिसो	१४३	आवेल्लितसिङ्गिको हि मेण्डो	२४५
आगच्छुं दोवारिका	३३२, ३३४	आवेल्लितं पिट्ठितो	३०५, ३०६
आगमा चेव हत्थत्थं	३२१	आसनं उदकं पज्जं	३०९, ३४८
आगमिस्सति मे पापं	१६५	आसवो तात लोकास्मिं	२५४
आगमेहि महाराज	२६३	आसावती नाम लता	१३१
आचरियभरियं सखि	२४१	आसीविसा कुपिता	३५५
आचरियमनुसत्तारं	२४०	आसीविसो तात पट्टतेजो	२०१
आचरियो ब्राह्मणो मय्हं	३०२	आसीविसं पि मं सन्तं	६१
		आसीविसं व कुपितं	३५५

आसीसतेव सो पवल्ली	१३१	इदं वत्वान मातङ्गो	३०५
आसीसेयेव पुरिसो	१४, २६४	इदं वत्वान हारितो	१८४
आहञ्जान्तु भेरिमुदिङ्गसङ्गे	३०८	इदं वत्वा महाराजा	७८, ३५१
इ		इदं सुषाथ पञ्चाला	३८८
इह्वा आगच्छतोरेन	३४३	इदं सुवण्णकायूरं	१६९
इह्वा एकपदं तात	६१	इद्वानि फीतानि कुलानि	३६२
इह्वा वदमयं पासं	५१	इध चे नं विराघेसि	३
इच्चेते सोळसाकारा	२४७, २४८	इध चेवानिन्दिता येन	३७७
इच्चेव वाक्यं विसज्जि	३९२	इधन्नपानं सयनासनं च	१९८
इच्चेवं फन्दनो अस्स	२५२	इध सच्चं च धम्मो च	३२६
इच्चेवं विलपन्तिया	१७८	इध सीहा च व्यग्धा च	१३१
इति फन्दनस्क्खो पि	२५१, २५२	इधागमा ब्रह्मचारी	१०३
इतो उज्जं उत्तरियं	३७२	इधागमा समणो	३०५
इतो दानि पतायन्ति	१३८	इधूरगानं पवरो पविट्ठो	३५
इतो बहुतरा भोगा	१२३	इधेव हंस निपक	२५२
इतो सत्तानि गच्छन्ति	१३८	इधेवाहं वसिस्सामि	२९१
इत्थिगुम्भस्स पवरा	३८६	इमस्मिं येव नगरे	१६४
इत्थियो जीवलोकस्मि	२८४	इमस्स दण्डस्स बधं च	२५०
इत्थियो तात लोकस्मिं	२५४	इमस्सुदं यन्ति दिसोदिसं	२९१
इत्थीनमेसा पवरा	३९५	इमा च ते पोक्खरञ्जो	३४०
इत्थी सिया रूपवती	४७	इमा ता पोक्खरणी	२९६
इदञ्चिह सो ब्राह्मणं	३७०	इमानि तानि खेत्तानि	२९६
इदानि खो मं भायेति	१२४	इमानि मे सत्तसतानि	१५२
इदानि खोमिह मुखितो	१२६	इमानि मं दहर तापयन्ति	८८
इदं खो तं समागम्म	१६६	इमिता च त्वं वयसा	२२४
इदं खो सा न जानाति	८३	इमे से लुद्धका देवि	३७१
इदं खोहं तदावोचं	३९६	इमे न देवा न	२६१
इद च ते रुच्चति	३६९	इमे सुदं यन्ति दिसोदिसं	७८
इदं च मय्हं उत्तिट्ठ पिण्डं	३०७	इमं च जम्मं मुसलेन	४७
इदं च मे जातरूपं	३४१	इमं चे से पिता	१३८
इदं च सुत्वान अमानुसानं	३३०	इमं जम्मं नेकतिकं	२०४
इदं च सुत्वा वचनं	२२२	इमं तुण्हेहि पक्खेहि	१३६
इदं तदाचरियवचो	५६, ११३	इमं नेरु ति जानन्ति	१३१
इदं पि पानीयं सीतं	३२५	इमं मय्हं हृदयसोकं	२७०, २७१
इदं पुरे निममाहु	१६८	इमं सो सयनं सेति	१०९
इदं वत्वा गिरिचरो	३८४	इमिपूगसमञ्जाते	३५९
		इति च दानि पुञ्छामि	३०२

एकपुतको भविस्ससि	१६४	एते हनय बन्धय	२९४
एकरत्तेन उभयो	३८६	एते हि दातुमरहन्ति	३०३
एकस्स चरितं सेय्यो	१८१	एते हंसा पक्कमन्ति	३२२
एका इच्छा पुरे आसि	१६	एतं दळ्हं बन्धनमाहु घीरा	४९
एका निसिन्ना मुचि	२२३	एतं पि दिस्वा सिवयो	३१५
एको अरञ्जे गिरिकन्दरायं	११५	एतं मे उपमं कत्वा	३२४
एको अरञ्जे विहरसि	३०२	एतं हनय बन्धय	३२५
एको च तत्थ सक्कुणो	२६८	एतं हि ते दुराजानं	३२
एको चरं गोगवेसो	३८२	एत्तावतेतं पण्डिच्च	१७५
एको व इन्दो असुरे	२९२	एत्थेव ते नीहता	२८९
एकं ते याचमानस्स	३१२	एथ ब्यग्धा निवत्तव्हो	७४
एकं भत्तं भुञ्जन्ति	३०१	एथ लक्खण सीता च	२२९
एकं मे भक्खितं आसि	३८२	एदिसा ते भिगा देव	३२१
एतदञ्ज्जाय मेधावि	३५८	एरण्डा पुचिमन्दा वा	२५०
एतदरियस्स कल्याणं	३३२	एवम्पहं वन्दि न तस्स,	२८७
एतदेव हि मे नामं	१३२	एवमादीनवं अत्वा	२९५
एतम्मि दिस्वा नरविरियसेट्ठ	५४	एवमादीपितो लोको	१७५
एतस्मि ते मुलपिते	१९४, १९५, २५८, २५९, २६०	एवमापज्जते पोसो	१४७
एतस्मि वनसण्डस्मिं	२६२	एवमेतं तदा आसि	७१
एतस्स किच्चेन इधानुपत्तो	६९	एवमेतं महाराज	१८३
एतादिसे भये जाते	३९९	एवमेतं भिगराज	१२६
एतादिसं आवस	३४२	एवमेव इधेकच्चे	८५
एतादिसं इदं दुक्खं	३८५	एवमेव इधेकच्चो	७७
एतादिसं दुम्मतिना	२०३	एवमेव इमे कामे	१२१
एतादिसं ब्राह्मण दिस्वान	१९८	एवमेव तुवं ब्रह्मो	७२
एतानि खो सोत्थानानि	२१५	एवमेव नून राजानं	३७
एतासु वे जायरे	२०७	एवमेव मनुस्सानं	२५२
एते खो ब्राह्मणा	३०१	एवमेव मनुस्सेसु	५०, ६२, १०२, १२१, २७९
एतेन सच्चवज्जेन	२८३, २८४	एवमेव मयं राज	४२
एते भवन्ति आकारा	४८	एवमेव यो दुक्कुलीनो	५९
एते भिय्यो समायन्ति	९२	एवमेव यो धनं लद्धा	८१
एते भुत्वा च पित्वा च	३२२	एवेतं होति कत्तब्बं	१०३
एते भुत्वा पिबित्वा च	२६८	एवं आनन्दितो होतु	३२१
एते भुत्वा बमित्वा च	३५१	एवं कन्दतु पञ्चालो	४०१
एते यूथा पतियन्ति	३१९	एवं करोन्ति सण्णञ्जा	११२, २१७
एतेसं यो अञ्जतरं	१३४	एवं खज्जतु पञ्चालो	४०१

एवं च ते रुचति	१६८	एवं सन्वेहि ज्ञाणेहि	६४
एवं च मे ददतो	२४३	एवं सयतु पञ्चालो	४००
एवं चलितं असण्डितं	९४	एवं सुनीतेन सुभासितेन	१७१
एवं च सो होति	१४७	एवं सो निहतो सेति	९७
एवं चित्तं उदपादि	२३५	एवं सो सुहितो होति	८४
एवं चे कण्ह जानासि	२१६	एवं हञ्जातु पञ्चालो	४००
एवं चे नो विहरतं	२५३	एस उप्पलसन्नाहो	८३
एवं चे मं विहरन्तं	११८	एस धम्मो सिङ्गालानं	७४
एवं चे याचमानानं	२५३	एस पापचरो पोसो	२६३
एवं चे सत्ता जानेय्युं	६	एस भिय्यो पवेक्खामि	९८
एवं जागरतं सुत्तो	१६३	एसस्माकं कुले धम्मो	१०३
एवं धम्मं निरङ्कुत्वा	४३	एसा खो पमदा देव	३४३
एवं निस्सयसम्पन्नो	३५	एसा ते उपमा राज	१५७
एवं पि अनुपायेन	१२०	एसाहमज्जे व उपारमामि	२४३
एवं पि इध बुद्धानं	१८०	एसो हि उत्तरितरो	९२
एवं पि इध बुद्धानं	१३२	एहि खो पहितो गच्छ	३७७
एवं पि गामनिगमेसु	१४६	एहि गोध निवत्तस्सु	९७
एवं पि चतुरा नारी	१३५	एहि तं उपगूहिस्सं	१७०
एवं पि दहरूपेतो	३७९, ३८०	एहि तं पटिनेस्सामि	२४६
एवं पि बालस्स पजप्पितानि	३१७	एहि तं पापयिस्सामि	३५९
एवं पि मित्तेहि दळ्ळेहि	१४६	एहि माणव ओरेन	१४८
एवं पि लोकाभिसं	६०, १४६	एहि मे पिट्ठिमारुह	३८३
एवं पि बोहारसुचि	१४७	एहिमं गिरिमारुह	३९५
एवंभूतस्स ते राज	१२४	एहिमं रथमारुह	२९५
एवंभूतस्स मे तात	१२४		
एवं मन्दस्स पोसस्स	२००		
एवं महत्थिका पञ्जा	३८८		
एवं मे परित्तातून	३८३		
एवं मे पेक्खमानस्स	२२४		
एवं यक्ख सुखी होहि	१४९		
एवं यो सं निरङ्कुत्वा	१६३		
एवं लुहक नन्दस्सु	११७, ३२०, ३२३		
एवं विदित्वा विदू	३५८		
एवं वेदेतु पञ्चालो	३९९		
एवं सक्क सुखी होहि	१८२, १८३		
एवं सतं होति समेच्च	२२१		
एवं सब्बङ्गसम्पन्नं	३८७		
		ओ	
		ओकिण्णन्तरपरिखं	२२३
		ओगह रहदं अकहमं	१३१
		ओहेन्तु बालपासानि	२६८
		ओदहिस्सामहं पस्सं	१३६
		ओदातमूलं सुचिवारि	१४७
		ओदातवत्था सुचि	१६७
		ओदातसिङ्गा सुचिवाळा	३२१
		ओभासयं वनं रम्मं	३९४
		ओमहं खिप्पं पलिधं	४४
		ओरोपयस्सु कल्याणि	१६९
		ओसीदि मे दुक्खं हृदयं	२७०

ओहाय मं आतिगणा

३२२

कम्मं समेक्खे विपुलं

१९३

क

करणीयानि मित्तानि

२७७

करण्डको कलिङ्गानं

१५८

कच्चि ते बहवो पुत्ता

३२३

करे सरिक्खो अथ वा पि

२८

कच्चि ते सादिसो भरिया

३२३

करोमि ते सेनक

२७६

कच्चिन्नु भोतो कुसलं

३२३

कल्याणधम्मो ति यदा

४०

कच्चि भोतो अमच्चेमु

३२३

कल्याणरूपो वतयं

९७

कच्छपा कस्सपा होन्ति

७४

कल्याणिमेव मुञ्चेय्य

२१

कच्छपो पाविसी वारि

५१

कसन्ति वपन्ति ते जना

२३६

कटुकं हि सम्बाधं

३३४

कसिणा पथवी धनस्स

२२६

कटुस्मि मत्थमानस्मिं

२००

कसि-वाणिज्जा इणदानं

३२२

कण्हाहिदट्टस्स करोन्ति

५८

कसि-वाणिज्जं कारेन्ति

२९९

कण्हो कण्हो च

२४०

कस्सेसो सट्ठो

३४३

कण्हो वतायं पुरिसो

१९४

काको तदा देवदत्तो

१४१

कतञ्जुमिह च पोसमिह

२०३

काकोला काकसङ्घा च

१३०

कतमो रहदो अकट्टमो

१३९

काकं च पस्स लट्टुकिं

११६

कतमं विसं अगमा

३०६

का त्वं मुद्धेहि वत्थेहि

२३४

कतस्स चेव कत्ता च

१०७

कानि कम्मानि कुब्बानं

२४७, २४८

कता मया ब्राह्मणस्स

३६६

कानिस्स कम्मायतनानि

१९१

कत्थच्छती कत्वमुपेति

३७३

कानु काळेन वण्णेन

१३३

कथङ्कुरो किन्तिकरो

२८९

का नु ते सा महानाग

२१८

कथङ्कुरो होति

३९१

का नु दिव्वेन वण्णेन

१३३

कथं जागरतं सुत्तो

१६३

का नु विज्जुरिवाभासि

३३५

कथं त्वं पमोक्खो

३२१

कामा वा कामसञ्ज्जा वा

३४२

कथं नु थलजो सन्तो

१५०

कामाहं बळिसं ब्रूमि

२४७

कथं नु विससे ह्यमिह

३९३

कामेसु वे हञ्जारे

२८१

कथं न्वयं बलवीरियूपपन्नो

३३६

कामं अहं जानपदा

२६६

कथं भो ब्राह्मणो

२७८

कामं कन्दन्तु कुम्भण्डा

१०८

कथं भो ब्राह्मणो होति

२७८

कामं कामयमानस्स

२३८

कथं समुद्धमतरी

९८, ११८

कामं जनपदो मासि

२६४

कथं सो ब्राह्मणो होति

२७८

कामं पतामि निरयं

११

कथं हवे भासति

१९६

कामं यहि इच्छसि

६०

कदास्सु नामयं राजा

३९९

कामं रूप्तु वा मा वा

१५६

कन्दितेन हवे ब्रह्मो

१६०

कायेन यो नावहरे

९८

कण्णो च ते बद्धचरो

१५५

कायो परमोजनं ति

२२६

कमण्डलुं गहेत्त्वान

२९८

कायं एल्लमलगुम्बे

१२६

कम्माय निवस्समन्तोहं

१६४

कायं बालाका रुचिरा

७५

कार्यं बलाका सिखिनी	७४, १२७	कि कम्ममकरं पुब्बे	३८१
कारयन्ता नगरानि	२३५	कि गिज्झ परिदेवसि	१४९
कालिङ्गभारद्वाजो	२५७	किछन्दो किमधिप्पायो	३५७
कालिङ्गो भारद्वाजो च	२५६	कि ते उप्पज्जि नो मुच्चि	२००
कालिङ्गो राजा कालिङ्गं	२५७	कि ते जटाहि दुम्मेघ	३१, ९७
काले निक्खमना साधु	५७	कि ते वतं किं पन	२०६
कालो घसति भूतानि	६३	कि त्वं नु तत्थेव	२६५
कालं च अत्वा अभिजीहनाय	२१३	कि त्वं विमनोसि	३४६
कालं च ज्ञात्वा न तथाविधस्स	२५६	कि नु कोधे वा	१९४
कालं बोहं न जानामि	३९	कि नु ते अकरं	२५९
का वेधमाना गिरिकन्दरायं	३९४	कि नु त्वं बल्लिसं ब्रूसि	२४७
कासायवत्ये सकुणे वदामि	१८६	कि नु सन्तरमानो व	११२
कासिकानि च वत्थानि	२९४	कि नु सोचसिनुच्चङ्गि	३७१
कासिस्स रञ्जो महेसो	३७५	कि वने राजपुत्तेन	३९४
काळानि केसानि पुरे	१६०	किसीले किसमाचारे	१३३, १३४
काळा मिगा सेतदन्ता	३८	किमु नरो जप्पमधिच्चकाले	२१४
काळे वा यदि वा जुण्हे	६	किमूध-भीता जनता	२२५
किङ्किणिकायो गहेत्वा	२९८	कीदिसा ते मिगा लुद्ध	३२१
किच्छकाले किच्छसहो	१७४	कीदिसानिस्स पत्तानि	२५१
किन्नु उम्मत्तरूपो व	२१६, ३२५	कीदिसो तुय्हं परिवारो	१९०
किन्नु तेमे मिगा	३२०	कीदिसं ते इणदानं	२६८
किन्नु त्यायं दिजो	३२३	कीवचिरं नु मे यक्ख	१९३
किन्नु रुह गरहसि	२६३	कीवचिरं नु मे सम्म	१९३
किन्नु विसं पपातो वा	२५४	कुक्कुटो मणयो दण्डो	७९
किन्नु सुवाहु तरमानरूपो	१९१	कुठारिहत्थो पुरिसो	२५१
किन्नूध देव तवमत्थि	३३३	कुट्टी किलासो भवति	३८५
किमग्नति तण्डुलनालिकायं	४	कुणपादिनि लोहितपे	१३५
किमण्डका इमे देव	८८	कुतो नु आगच्छथ	१८८
किमत्थमभिसन्धाय	७६	कुतो नु आगच्छसि	३०४
किमेवहं तुण्डिलमतुपुच्छिं	२६०	कुम्भोलका सकुणका	२९२
किम्पुरिससेवित्ते	२७३	कुक्कच्छ पयातानं	११८, २३१, २३२
किसो च पण्डु च	२८६	कुलपुत्तो व जानाति	८२, ८३
किसो विवण्णो भवति	२२९	कुलावका मातलि सिम्बलिस्मिं	९
कि अण्णवे कानि	१८६	कुसलूपदेसे धितिया	३०
कि कम्म कुब्बं तव	३६६	कुसलो सच्चनित्तानं	३८७
कि कम्मजातं अनुत्तप्पते	३६६	कुसलं चैव मे हंस	३२३
कि कम्ममकरि पुब्बे	३६०	कुहि गता कत्थ गता	१२५

गळेय्य यं पिवित्वा	३६१	चम्मं विहनन्ति एळकस्स	२४४
गामे वा यदि वारञ्जे	४३, ११४, १२८	चर चारिकं लोहिततुण्ड	१८१
गारुहो ब्रह्मे पञ्चालो	४००	चरिया तं अनुबन्धित्वो	३८७
गिम्हानं पच्छिमे मासे	१८५	चरिया मं अयं अय्ये	३८७
गिरिं नखेन खणसि	३०५	चातुद्दसि पञ्चदसि च राज	३३६
गिलेय्य पुरिसो लोभा	१५१	चातुद्दसि पञ्चदसि	२८४
गुणेहि एतेहि उपेत	१७१	चातुरन्तो महारट्ठो	३८७
गुह्मत्तं असम्बुद्धं	३४८	चालेति कण्णं भकुटिं	९९
गुह्मस्स हि तुहमेव	३४७	चिञ्चामाणविका माता	२४७
गुह्मं च तस्स नक्खाति	२४७	चिण्णा कलिङ्गा चरिता	१९२
गोट्ठं मज्जं किराटं च	२५५	चित्रानि हिमवतो पञ्चतस्स	२७३

घ

घतासनसमा एता	२३४	चिरस्सं वत पस्साम	३४८
घतासनो धूमकेतु	३८०	चिरस्सं वत पस्सामि	८३, १४५
घतासनं कुञ्जरं कण्हसप्पं	२३४	चिरस्सं वत मे उदपादि	३६५
घम्मे पथे ब्राह्मण	१९९	चिरानुबुद्धिम्पि पियं मनापं	२३३
घरा नानीहमानस्स	६०	चिरं जीवतु सौ राजा	२१९
		चिरं पि खो तं खादेय्य	४६
		चिरं पि भक्खो जभविस्स	१५०

च

चजे चजन्तं वनयं	५६, १०१	चिरं सुमेधे सुखिनी	२८५
चण्डा अटनका गावी	४०१	चूता पि हेके खलिता	२७५
चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि	२४९	चेतेय्यरूपं चेतेसि	२३५
चण्डालाहुम्ह अवन्तीसु	३०९	चोदितो सिविराजेन	३१३
चतुक्कण्णं व केदारं	१३२	चोरीनं बहुबुद्धीनं	३९६
चतुद्धारमिदं नगरं	१९३		
चतुप्पदी त्वं कल्पाणि	१३५		
चतुप्पदो अहं सम्म	३४		
चतुग्भि अट्टज्जगमा	२४, १२३		
चतुरङ्गिनि सेनं सुभि	३५२		
चतुरो जना पौत्थकमग्गहेसुं	२६१		
चतुस्सदं गामवरं समिद्धं	२८०		
चत्तारो मे महाराज	१८४		
चन्दनसारानुलिता	११७		
चन्दाभं सूरियाभं च	३०		
चन्दो च सुरियो च	२४२, २८९		
चन्दो यथा राहुमुखा	३७०		

छ

छिन्नग्भमिव वातेन	१५७

ज

जटा च कैसा अजिना	३०७
जमित्तं मे भवित्तं मे	४२
जनिन्द नाञ्जान मनुस्सलोका	३४१
जप्पेन मन्तेन सुभासितेन	१२२
जयो कलिङ्गानमस्य्हसाहिनं	८६
जरूदपानं खणमाना	६८
जवेन भद्रं जानन्ति	३८०
जाति नरानं अधमा	३०९
जातिमदो च अतिमागिता	३०५

जानन्तो नो महाराज	२३०	ततो सो नळिनि गन्त्वा	२१९
जानाम तं न मयं	७६	ततो सो पञ्चजित्वान	३४४
जानामि पुत्तो ति	३६९	ततो सो भरियमादाय	३४३
जानामि लुह पुरिसादको	३६८	ततो हवे धितिमा	३६७, ३६९, ३७०
जिण्णो दुब्बलचक्खूसि	३९९	ततो हवे पण्डरको	३९३
जिब्हा तस्स द्विधा होति	१७३	तस्य का नन्दि का खिड्वा	३०९
जिब्हा तस्स न भवति	१७३	तत्पच्छती कुञ्जरो	३७२
जीनो रथस्सं मणिकुण्डले	१११	तस्य तिन्दुकमद्दक्खिं	३८२
जीवकं च मतं दिस्वा	२३	तत्पत्तनि वतपद्धे	९९
जीव वस्ससत्तं भग्ग	३५	तत्पद्दस अरञ्जस्मि	३२४
जीवामि वोहं न	१६८	तत्पद्दसा कुञ्जरं	३७३
जेट्ठो अथ मज्झिमो	३४५	तत्पद्दसा पोक्खरणि	३७४

अ

आतको नो निसिन्नो ति	९४	तत्थेव सा पोक्खरणी	३७३
आतमेतं कुक्कस्स	७	तत्थेव सो उग्गहेत्त्वान	३७३
आतीनं च पिप्यो होति	८१, ३८१	तथा मं सच्चं पालेतु	३९७
आती मे सुखसंवद्धा	२३५	तथेव तिट्ठति सीसं	११२

इ

इय्हमानो न जानाति	११३, ११४	तथेव पुण्णा पातियो	१४

त

तगरं च पलासेन	३२६	तदेव मे त्वं विदितो	१०१
तग्घ ते अहमक्खिस्सं	३८०, ३८२	तदेव हि एतरहि च	३०६
तच्चं व जिण्णं उरगो	२९०	तदेवेकस्स कल्याणं	२८
ततो अमतमादाय	१८३	तपसा पजहन्ति पापकम्मं	१७२
ततो असि गहेत्त्वान	३४३	तपस्सिनियो पञ्चजिता	२४०
ततो अहं निक्खमिस्सं	२८६	तपो नू ते ब्राह्मण	२२०
ततो कदलिपत्तेसु	३५७	तमेन पस्सामि	१६१
ततो गलविनीतेन	२०३	तम्बानि हिमवतो	२७३
ततो च राजा साधिनो	२९५	तया मं असितापङ्गि	१६५
ततो जना निक्खमित्वान	२८६	तया समुद्दमतारि	९८
ततो जानपदा सब्बे	३४३	तयिमे नत्थि विस्सासो	३८४
ततो नागा निक्खमिमु	२९४	तयो गिरि अन्तरं	५८
ततो सिलं गहेत्त्वान	३८३	तरमानो इमं यानं	२२८
ततो सो कतिपाहस्स	३१३	तव सद्धं च सीलं च	७५
		तथेव दासीसत्तमत्थु	३६५
		तथेव देव विजिते	२३४
		तथेव रक्खावरणं	२७५

तससि भमसि लेणमिच्छसि	१३८	ता अम्बजम्बुलबुजा	३५८
तस्मा काले अकाले वा	१००	ता कम्बुकायूरधरा	३४०
तस्मा खणे नातिखणे	६८	तात माणवको एसो	४१
तस्मा तुलेय्य मत्तानं	१५४	ताता ति पुत्तो बदमानो	९३
तस्मा पण्डितजातियो	१०१	तादिसाय सुमेधाय	२८४
तस्मा पत्तपुटस्सेव	३२६	तानिस्स कम्मायतनानि	१९२
तस्मा मत्तञ्जुता साधु	६७	तानीध खेतानि सो	२९६
तस्मा विनेय्य मच्छेरं	२१०	ताला च मूला च फला	३३२
तस्मा सखिलवाचस्स	७३	ताहं सरं दुक्खसेय्यं	१२१
तस्मा सतं च असतं	४३, २११	तिक्किच्छकसमा राज	२९७
तस्मा सञ्चयेन लोकेन	७८	तिट्ठन्ति ते तुमूलं	३७२
तस्मा हि छन्दागमनं	५३, १७४	तिट्ठन्ते नो महाराजे	२३०
तस्मा हि ते सुखिनो	१९०	तिणमासि पलासमासि	२४५
तस्मा हि धीरस्स	२३०	तिणमिव वनमिव	२७०
तस्मा हि पण्डितो	२९४	तिणा लतानि औसध्यो	३९६
तस्मा हि पापकं कम्मं	३५९	तिणं तिणं ति लपसि	१०३
तस्मा हि मित्तानं न	३९४	तिन्दुकानि पियालानि	३२५
तस्स कम्मफलस्स	९२	तिपञ्चरत्तुपगतं पि	२३६
तस्स कम्मस्स कुसलस्स	१६४	तिरोकुट्टमिह गायित्वा	३४३
तस्स कामरसं ज्ञत्वा	३४३	तिरोकुट्टं तिरोसेलं	३१४
तस्स गामवरं दम्मि	२६२	तिरोक्खवाचो असतं	३८९
तस्स चन्तेपुरे आसि	३४२	तीहूनकं सत्तसतानि	३३०
तस्स जानन्ति पितरो	३५८	तुङ्गाणि हिमवतो	२७३
तस्स ते पेमकेनाहं	३०२	तुट्ठोस्मि देव तव	३३१
तस्स तं धूमगन्धेन	१६२	तुण्ही अहू किम्पुरिसो	२६२
तस्स तं वचनं सुत्वा	२१६, ३३१, ३८३	तुम्हे खोत्थ घोरविसा	३३८
तस्स दोहळिनी भरिया	८२	तुम्हे सीहानं व्यग्घानं	१४४
तस्स नागस्स विप्पवासेन	२१८	तुवं च एको भरिया च	१८९
तस्स पुत्ता च दारा च	१३२, १७९	तुवं पि पुच्छामि अनोमपञ्च	३१५
तस्स मे अहू संवेगो	३२१	तुवं हि सेट्ठो	१९६
तस्स सक्को वतञ्जाय	८५	ते अन्धकारके कामे	१८४
तस्स संहोरपञ्चस्स	३२४	ते कथं नु करिस्सन्ति	१४९
तस्सा च गायमानाय	३४३	ते च तत्थ निसीदित्वा	२९३
तस्सादासि पसन्नत्तो	२५६	ते च तस्सानादियित्वा	२९४
तस्साहं ओर्दाहि पस्सं	१३७	ते च तेन असन्नुट्ठा	६८
तस्साहं परमं ब्रह्मो	३८९	ते जना मुखमेधन्ति	१०९
तस्सेवं विलपन्तस्स	१४१	ते तत्थ कन्दित्वा	३७६

ते तत्थ कालेनुपसङ्कुमित्वा	२९०	तं ताहं तात याचामि	१८८
ते तत्थ ठत्थान उभो	२२०	तं तं गामपति बूमि	४९
ते तत्थ भुत्वा खादित्वा	२९३	तं तं चे अनुसोचेय्य	९९
ते ताहि परिचारेत्वा	२९४	तं तं आतिपरिबूळ्हं	२३१
ते तं कन्तारमागम्म	२९३	तं तं वदामि कोसिय	२४१, २४२
ते दानि वक्कञ्ज	७६	तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह	३०२, ३०३
ते देववण्णा सुखुमालरूपा	३९३	तं देवा पयिरुपासन्ति	१३१
ते देसा तानि वत्थूनि	२९	तं नागकज्जा चरितं	३३९
ते न पच्छा विजिगुच्छि	२२७	तं नेगमा जानपदा	३७१
ते नेगमा जानपदा	३७१	तं पस्स सम्म फलिमं	१८२
ते पणसन्धता रमणीया	२७२	तं पापं पकतं मया	२२७
ते पम्बता ता च कन्दरा	२७२	तं पुण्फरसमत्तेहि	३५९
ते पापघम्मा पसवेत्त	२८१	तं मं कामेहि सम्मत्तं	१६९
ते पुण्फसन्धता रमणीया	२७२	तं मं न तपते बन्धो	१५७
ते मं घम्मगुणे युत्तं	२३०	तं मं वधितुमागच्छि	१३७
ते रुक्खा संविरुहन्ति	१६२	तं मं वियायतं सन्तं	१५७
ते लुहकसमा राज	३०१	तं लोभपकतं कम्मं	१८६
तेसाहं पहितो दूतो	८२	तं बुय्हमानं सोतेन	३५७
तेसाहं वचनं सुत्वा	२३०	तं वो वदामि	१५९, २५२, ३८५
तेसाहं समनुज्जासिं	२२७	तं सुत्वा कालिङ्गो	२५७
तेसु उदुम्बरमूलस्मि	२९२	तं सुत्वा राजा	२५७
तेसु चित्तं पसादेत्वा	१६४	त्वज्जेव मणिना छन्नो	१४५
तेसं च डय्हमानानं	२९२	त्वमेव दानिमकर	६०
तेहि नून मरिस्सन्ति	३१९, ३२०	त्वं आविकरोहि	३४५
तं अनधिवासेन्तो	२५८	त्वं खो पि सम्म	१३७
तं इवाहं न पस्सामि	२३५	त्वं खोसि सम्म	१९०
तं गच्छन्तं ताव पिता	३६८	त्वं च खो मे	२५६
तं च अण्णं च उच्छिट्ठुं	४३	त्वं च खो मेव	३५७
तं च दिस्वान आयन्ति	१७८	त्वं च खो मं	६७
तं च भरिया पलोभेसि	३४४	त्वं च भद्दे सुचिण्णेन	२८४
तं च राजा विवाहेसि	३४३	त्वं नोसि आति	२४३
तं च सत्तज्जटो लूदो	३९५	त्वं पि भद्दे महेसीसि	७७
तं च सो समतिक्कम्म	१७९	त्वं पि बस्ससत्तं	३५
तं तथावादिनि राजा	३४२	त्वं लोहितक्खो	३४१
तं तादिसं कूटमिबोद्धितं	२०९		
तं तादिसि पाणददि	३८५		
तं तादिसं देववण्णं	२६०	थ	
		थले च निग्गे च वपन्ति	३०४

थिया गुय्हं न संसेय्य
थियो व तस्स जायन्ति
थीनञ्जि चित्तं यथा

३४८, ३९०
१७४
२३३

दिजा दिजं कुणपमाहरन्तं

१५८

दिजो दिजानं पवरोसि

२७४

दिट्ठा मया वने रुक्खा

५२

दिट्ठा मया विमानानि

२९७

दिपड्डुकुकू उदयेन

१४६

दिवा च रत्तो च मया

१८९

दिसा चतस्सो विदिसा

३७१

दिसो वे लहुचित्तस्स

१५४

दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते

७१

दिस्वा पदमनुत्तिण्णं

७

दिस्वा फलं दुच्चरितस्स

३०९

दिस्वा वदामि न हि

१३०

दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स

३७६

दिस्वान नागस्स गतिं

३७४

दीघोत्तरट्ठा जटिला

२४०

दीघं गच्छतु अद्धानं

१०७

दुक्खूपनीतो पि नरो

२६५

दुक्खो पुनवभवो सक्क

२५८

दुज्जच्चो च सुजच्चो च

८८

दुज्जीवितमजीविम्ह

९२

दुट्ठस्स फरसा वाचा

१९४

दुतियं समचिन्तेसुं

२९३

दुदं ददमानानं

४३, २११

दुदसी अप्पकारोसि

३८१

दुदुभायति भद्दन्ते

९६

दुव्वण्णरूपं तुवमरियवण्णो

१४१

दुव्भासितञ्जि ते जम्मि

४००

दुमप्फलानेव पतन्ति

३५३

दुमो यदा होति

१८१

दुमं यथा सादुफलं

३१६

दुम्मी रज्जोल्लधरो

२८४

दुम्मेधानं सहस्सेन

१३

दुल्लभा ब्राह्मणा देव

२९७

दुस्स मे खेतपालस्स

९३

दूता विधावन्तु दिसा

३११

दूते ते ब्रह्मे

२५५

दूतो अहं राजिघ

१०८

द

दक्खं गहपती साधु

१७५

दक्खेय्यकपदं तात

६१

दङ्गो वाहसहस्सेहि

६२

दण्डहत्था निवारन्ति

३८५

ददतो मे न खीयेथ

२६०

ददन्ति हेके विसमे

२११

ददामि ते गामवरानि

२२१, ३६४

ददामि ते ब्राह्मण

६९, ९६, १५३

ददामि वो ब्राह्मणा

७५

ददाहि मे गामवरानि

२१९

ददेय्य पुरिसो दानं

१५१

ददं भुञ्ज मा च पमादो

१६४

दम्मि निक्खसत्तं लुद्ध

३२१, ३३७

दरिया सत्त वस्सानि

७९

दवप्पलुद्धो पुरिसो

१३३

दस खलु इमानि ठानानि

२३९

दस खलु महाराज

२९७

दस वस्ससहस्सानि

२३०

दमेविमा वस्सदसा

३०९

दहरस्स युविनो चा पि

२२३

दहरा च हि बुद्धा च

२२९

दहरा वियलङ्कारं

३८५

दहरि कुमारि

२०२

दहरो चासि दुम्मेघ

१२५

दहरो तुवं दस्सनियोसि

१६०

दळहणमाणं मम एत्थ

१६७

दळहस्मि मूले विसटे

३३२

दळहं दळहस्स विपति

३४

दानं च युद्धं च समानमाहु

१७५

दासा च दास्यो

२०७

दासे कम्मकरे पस्से

२८३

दासो व पञ्जस्स यसस्सि

३१९

न कहापणवस्सेन	६८	न तं जितं साधु जितं	१७
न किरत्थि अनोमदस्सिमु	१६३	न तं दळ्हं बन्धनमाहु	४९
न किरत्थि रसेहि पापियो	६	न तं पादा बधिस्सामि	५७
नक्खत्तयोगं न पुरे	२४९	न तं याचे यस्स पियं	६७
नक्खत्तयोगं पटिमानयामि	२४९	न तं सक्कोय अक्खातुं	३७९
नक्खत्तं पटिमानेत्तं	१३	नत्थि अन्तो कुतो अन्तो	९२
न खत्तियो ति न च	३५४	नत्थि लोके रहो नाम	८८
न खो अयं ब्राह्मण	१६७	न त्वं अस्सत्थ जानासि	९१
न खो पनेतं सुभणं	४८	न त्वं राध विजानासि	३२
न खो मे रुच्चति आळि	१९०	न दुक्करं किञ्चि महत्थ	३६९
नगरं पि नागो भस्मं	३३६	न नामगोत्तं गण्हन्ति	१४२
न गुह्ममत्थं विवरेय्य	३४८, ३९०	ननु जीविते न रमसि	६६
नङ्गुट्ठं मे अवक्कम्म	१७७	ननु ते सुतं ब्राह्मण	८६
न चत्थि मोकखो मम	३६५	ननु त्वं अवच लुह	३२१
न चत्थि सत्तो अमरो	३९०	ननु पस्ससिमं काळि	७३
न चागमत्ता परमत्थि	३१५	ननु मं सम्म जानासि	७५
न चा पि ज्ञापेति परं	१७०	ननु मं सुहदयो ति	६४
न चाहमेतमिच्छामि	२९६	न नो दाठा न विज्जन्ति	२९१
न चाहमेते इच्छामि	२१६	न नो पितूनं न पिता	३७१
न चाहं चित्तो सुतमब्भत्तो	३०८	न नं उम्हयते दिस्वा	४८, २४७
न चे तुवं उस्सहसे	३११	नन्दन्ति सरीरघातिनो	१३९
न चेव सा कालकता	९४	न पचामि न पाचेमि	३०३
न चेवहं तत्थ तदा	२६५	न पटिच्च कम्मं फुसति	९५
नच्चन्तवण्णा न बहूतं	२३४	न पण्डिता अत्तसुहस्स	२१३
न जातुयं सागरवारिवेगो	२३६	न पण्डिता वेतनमादियन्ति	१५२
नज्जो च तेमा पुथुलोमन्ता	३४०	न पापजनसंसेवी	३२, १४७
न तक्कला सन्ति	२०४	न पापसम्पवङ्कन	१४७
न तस्स बुद्धि	१३४	न पुत्तहेतु न	३४०
न ता एकस्स न द्वित्रं	२३४	नमं फलेय्य उदधी पि	३३७
न ता पजानन्ति कतं	२३३	न मत्थि ऊनं कामेहि	२२८
न तापु स्त्रीणं मरणं च	२९६	नमत्थु सङ्खान समागतानं	७८
न ताहं तात	२०५	न मन्ता मूलभेसज्जा	२१६
न ते कट्टानि भिन्नानि	२५४	न मातरं पितरं वा	६८
न ते नटा नो पन	२८२	न मायमग्नि तपति	५४
न ते पीठमदायिम्ह	१०३	न मे अत्थो सहस्सेहि	२३९
न ते पुत्ता भविस्सन्ति	३९८	न मे अयं तुरुह वधाय	२८८
न ते सक्कोमि अक्खातुं	३७८	न मे इदं तथा दुक्खं	३९५

न मे इदं रुचति	१८७	न विस्मसे अविस्सत्थे	२२
न मे तपो अत्थि	२२०	न वे अनत्थकुसलेन	१३
न मे त्वं पुत्त	२०५	न वेदा सम्परायाय	११९
न मे दाठा न विज्जन्ति	२९१	न वे देस्सन्ति सप्पज्जा	१५३
न मे दुग्भासितं ब्रह्मे	४००	नवेन सुखदुक्खेन	५१
न मे नमन्तस्स भजे भजन्तं	५६, १०१	न वे तिन्या सुपरिवज्जयेथ	२६२
न मे पिता वा	३६४	न वे पियम्मे ति	१३७
न मे पियो आसि	६२	न वे याचन्ति सप्पज्जा	१५३
न मे पियं अप्पियं	३९३	न वे सुगण्हं पठमेन	२३७
न मे माता वा पिता वा	७७	न सन्ति देवा इति	२८९
न मे रुचति भद्दं वो	७३	न सन्ति देवा पदसन्ति	४७, ३९५
न मे रुचि मिगालोप	१३२	न सन्थवस्सु मरमत्थि	३८
न मे वेरं तया सद्धि	२६८	न सन्थवं कापुरिसेन	३७
न मे सुतं वा विट्ठं वा	११७	न सप्पिकुम्भो न पि	३६०
न मं तपति आतपो	१७२	न सब्बभूतेसु विधेन्ति	४०१
न मं सीतं न मं उण्हं	१०	न समाधिपरो अत्थि	१००
नम्हि देवो न गन्धब्बी	३३५	न साधु बलवा बालो	१५४, ३१६
न याचनाय न पि	२२२	न सिप्पमेतं विदधाति	३१६
नयिदं चित्तवतो लोभं	६८	न सुद्धि सोचनेनत्थि	२७८
नयिदं दुक्खं अदुं अदुक्खं	३२	न सो अच्छादनं भत्तं	१४१
नयिदं निच्चं भवितव्वं	११२	न सोचनाय परिदेवनाय	१२२
नयिदं विसमसीलेन	३६	न सो मित्तो यो	११९
नयिमस्स विज्जामयमत्थि किञ्चि	६९	न हरामि न भज्जामि	१४३
नयिमस्मिं कुम्भस्मिं	३६४	न हि अज्जज्जचित्तानं	२०८
नयिमं महि अरहति	११५	न हि अग्नेन पानेन	११२
न युज्जमाना न बलेन	३५२	न हि धम्मो अधम्मो च	३५६
नयं नयति मेधावी	२५९	न हि नूनिमस्स रज्जो	११७
न राजपुत्त उसूयामि	२३०	न हि वण्णेन सम्पन्ना	७३
नरानमारामकरासु	१०५	न हि वेरेन वेरानि	१२४, १८०
नवछन्नके दानि दिम्यति	१३८	न हि सत्थं सुनिसितं	१००
न चाचमुपजीवन्ति	१५१	न हि सब्बेसु ठानेसु	१७०
न वायसं नो पन	१४०	न हेव इन्दो न सेनो	२९२
न बाहमेतं जानामि	२०३	न हेव कामान कामा	१७४
न बाहमेतं भुज्जामि	२१२	न हेव ठितं नासीनं	९९
न बाहमेतं यसया	३१३	न हेव वेदा अफला	१२९, २७७
न बाहमेतं सहहामि	२१२	न हेव सम्बत्थ बलेन	११६
न बाहं वज्जुवं मज्जे	३५८	नागो जातफणो तत्थ	२४६

नागो यथा पङ्कमञ्जो	३१०	निखिलतमिक्खं भुञ्जन्ति	३००
नाच्चन्तं निकतिप्पञ्जो	११	निग्गाहकसमा राज	२९८
नाचिन्तयन्तो पुरिसो	२७	निग्गोधमेव सेवेय्य	५, २०४
नाञ्जत्र विधुरा राज	३७७	निच्चं उच्चिग्गहदया	३१
नाञ्जं सुचरितं राज	१२४	निच्चं उच्चेमिनो काळा	१४४
नादट्ठा परतो दोसं	२४६	निरङ्कुत्वा अग्निमादाय	२७८
नादेय्येसु ददं दानं	८७	निसम्म खत्तियो कयिरा	१०१, १११, २१४, ३३३
नानाछन्दा महाराज	८०	निसम्म च कतं कम्मं	३३३
नानादुमगणाकिण्णा	३५८	निसम्म दण्डं पणवेय्य	३३४
नानाभवा विप्पयोगेन	२८५	निस्सीथे पि रहो दानि	३२४
नानारत्तेहि वत्थेहि	२७९	निहीयति पुरिसो	१४८
नानारुक्खेहि सञ्छन्नं	३३९	नीलानि हिमवतो	२७२
नानुमित्तो गरं अत्थं	३८९	नीलुप्पलामं विमलं	१९७
नानुम्मत्तो नापिसुणो	८०	नूत तारकवण्णाभे	३९५
नान्तलिकखभवनेन	१२५	नूत राजा न जानाति	१५९
नावभतीतहरो सोको	११४	नेकन्तमुदुना सक्का	२४६
नायं इसी उपसमसञ्जमे	६५	नेतं सीहस्स नदितं	४६
नायं घरानं कुसलो	६८	नेव इत्थीसु सामञ्जं	१०९
नायं धम्मं अधम्मं वा	६४	नेव किणामि न पि	२४१
नायं नेरु विभजति	१३१	नेव तं उपजीवामि	१४३
नायं पुरे उण्णमति	४०	नेव दुट्ठे नयो अत्थि	१७८
नायं मिगानमत्थाय	२४०	नेवय्यकस्स सीसं च	११२
नायं रुक्खो दुरारुहो	१४	नेव सालो न खदिरो	२५१
नायं वयो तारकराजसन्निभो	३५४	नेवाभिसज्जामि न चा पि	१०३
नायं सिक्खा पुञ्जहेतु	२९	नेस धम्मो महाराज	३९८
नारि नरो निज्जपयं	२२४	नेसो मिगो महाराज	२६६
नालं कबळं पदातवे	८	नो चे अस्स सका बुद्धि	१५६
नामक्खातिगतो पोसो	१७९	नो चे तुवं उस्सहसे	३११
नास्मसे क्तपापमिह	२०८	नो चे तुवं महेसेय्यं	३९५
नास्स सीलं विजानाय	४२, ६१, १३६	नो चे लभेय निपकं	१८१
नाहं तुम्हे पसंसांमि	७३, १४३		
नाहं तुम्हे विनिन्दामि	७३		
नाहं दुक्खपरेतो ति	३२२		
नाहं पुनं न च पुनं	३३		
नाहं बलाका सिक्खिनी	७५		
नाहं रोहण गच्छामि	३१९, ३२०		
निक्खन्ताय अगारस्मा	१९१		

पक्खन्दिना पगग्गेन	३६
पङ्के च पोसं पलिपे	३५१
पङ्को च कामा पलिपो	१२९, ३४९
पचन्तो अपचन्तस्स	३०३
पच्चोरोह महाराज	२५७

पञ्जुन्ननाथा पसवो	२६२	परे च न विजानन्ति	१८०
पञ्च पण्डिता मयं	३१८	परोसतं चे पि समागतानं	२३
पञ्च पण्डिता समागतात्थ	३४५	परोसहस्तं पि समागतानं	२३
पञ्चमं समचिन्तेसुं	२९४	पवासा आगतो तात	४८
पञ्चालराजा मिगवं	३६५	पविट्टमिं कासिरञ्जे	३३९
पञ्चाय तित्तिनं सेट्टं	२३८	पविसि कुच्छि महतो	२८६
पञ्चायुपेतं सिरिया	३१५	पविसित्वा परकुलं	२५५
पट्टो भूमन्तलिकस्मिं	३८७	पविवेकरसं पित्वा	१२०
पठमं इदं दस्सनं	२२०	पवुत्थं तस्स-सरति	२४८
पणीत भुञ्जसे भत्त	१४४	पसिब्बके गहेत्वान	२९७
पण्णक तिक्खिणधारं	१५०	पसू पि तत्थ हञ्जान्ति	३००
पण्हे वज्जो महोसधो	३४६, ३४७	पसू मनुस्सा मिगवीरसेट्ट	२७६
पसेव पततं सेट्ट	३२२	पस्स सदाय सीलस्स	४६
पत्तहत्था समणका	२४०	पस्सामि वोहं दहरि कुमारि	१६१
पथव्वा सालियवकं	२३८	पस्सामि वोहं दहरं कुमारं	३५०
पदक्खिणतो आवट्टा	२५७	पहूतधञ्जो कसिमा	२७९
पट्टट्टचित्तस्स न फाति	८०	पहूतभक्खं बहुअन्नपानं	२३६
पनादो नाम सो राजा	७१	पहूतं मे धनं सक्क	३१४
पनुज्ज दुक्खेन सुखं जनिन्द	८७	पाठीनं पावुसं मच्छं	२१२
पप्पोति मच्चो	२६०	पाणातिपातमकरं	२२७
पब्बतूपत्थरे रम्भे	४७	पाणातिपाता विरतस्स	२८८
पभिन्ना परपरिमु	३८४	पाणातिपाता विरतो	२८८, २९१
परदारं च दिस्वान	२२६	पाणातिपाता विरमाम	२०७
परपाणरोषा जीवन्तो	८४	पाणातिपाती पुरे आसि	२३९
परमकारुञ्जतं पत्तं	३८१	पाणि चे मुदुको चस्स	७०
परस्स वा अत्तनो	३१७, ३१८	पाणिस्सरा मुदिक्का च	२४३
परिग्गहं लोभधम्मं च	१९५	पाणेन ते पाणमहं	३६७
परिचारकसमा राज	२९८	पातोव खो उगमते	३२९
परिणायकसम्पन्ना	२९२	पापानि कम्मनि कत्तवान	१२९
परिदेवयमानो चे	२२९	पापानि कम्मनि करोति	३१५
परिप्लवन्तं पथवि	१७९	पापानि कम्मनि करेव	२७७
परिब्बज महा लोको	९०	पापो खोसि राजपुत्त	२७०
परिभूतो मुदु होति	२४६	पामोज्जकरणं ठानं	१२०
परिमुट्ठा पण्डिताभासा	१८०	पालिलेय्यो तदा नागो	२८२
परिसङ्खुपथो नाम	१७९	पासादवरगतो	२४५
परिसायं पि मे जय्ये	३८७	पासादं कारयिस्सामि	२३५
परुल्लहकच्छनखलोमा	१४५, २९९	पिङ्गियानी सब्बलोकस्सरस्स	१०६

पितरो च मे आसुं	२०२	फरसाहि वाचाहि	२०४
पितरं मे महाराज	२२६	फलस्स उपभुञ्जिम्हा	१८२
पिता च पुत्तं अवच	१७९	फलानमिव पक्कानं	२२९
पितामहो तात	२०४	फुट्टस्स मे अञ्जतरेन	८२
पियो हि मे आसि	३९३		
पियं खो आळि	१९०	व	
पिवन्ति चे महाराजा	४८	वकस्स वावरिकस्स	१०६
पीतानि हिमवतो	२७२	वद्धा कुलीका मितमाळहकेन	१९२
पुक्कुस पुरिसस्स ते	३४७	बलं च वत मे खीणं	१३२
पुचिमन्दपरिवारो	४५	बलं चन्दो बलं सुरियो	१८६
पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्चं	१९६	बहुचिन्ती अणचिन्ती	२६
पुण्णं नदि येन च	५३	बहुमण्डं अवहाय	१९३
पुत्तदारं पि चे हन्त्वा	६४	बहुम्पेतं असम्भि	३२
पुत्ता तस्स न भवन्ति	१७४	बहुम्पेतं वने कट्टं	२४
पुत्तो च आजञ्जरथं	८०	बहुम्हि वत सन्तम्हि	२४०
पुत्तो तवायं तरुणो	३३४	बदुस्सुतो सुतघम्मोसि	१९८
पुत्तो त्याहं महाराज	४	बहुस्सुतं चित्तकथं	१८४
पुत्तो वा पितरं याचे	२२८	बहुं चिदं मूलफलं	२९१
पुथुसद्दो समजनो	१८०	बहुं पि रत्तो भासेय्य	२४६
पुनपापञ्जसी सम्म	७५, १२७	बहुं पि सो विकत्थेय्य	२८
पुब्बेव सन्ती च तपो च मय्हं	८७	बहूनि ठानानि	१५२
पुब्बेव दाना सुमना	२०६	बहूनि नरसीसानि	६३
पुब्बेव मच्चं विजहन्ति	१११	बहूनि कत्तछिद्धानि	१०७
पुब्बेव मेतमक्खिंसु	१७८	बहूनां विज्जती भोती	९८
पुब्बेव सन्निवासेन	६१	बहूसु वत सन्तीसु	२३९
पुरत्थामुखो निसिन्नोसि	१७७	बहू हि सत्तिया जीना	३९८
पुराणकुक्कुटो अयं	५२	बहू हि मे दन्तयुगा	३७५
पुराणचौरान वचो निसम्म	८	बहू हि मे राजकुलम्हि	३७२
पुरिसा ते महाराज	२५६	बहूहि वतचरियाहि	२६०
पुरिसूसर्भं मञ्जमाना	६०	बह्वेत्थ ब्रह्मदत्तस्स	३९९
पुरे तुवं सीलवत्तं सकासे	८४	वळिसं हि सो निगिलति	२४२
पूतिमच्छं कुसग्गेन	३२६	वाराणस्यं अहू राजा	३८१
पेसिता राजिनो दूता	३३१	वाराणस्यं महाराज	८२
पोसेता ते जनेत्ती	३८५	वालस्स मूळहस्स	२५१
		बाला च मोहेन	२३७
		बाला व खो सङ्गतिसन्धवानि	२२१
		बालो खो त्वंसि माणव	२०९
फ			
फरसा वत ते वाचा	९३		

बालो वतायं हुमसाखगोचरो
 बालो वतायं मुनखो
 बालो व पण्डितमानी
 बेलुवं पतितं सुत्वा
 व्याकासि आयुरो पञ्च
 व्याकासि पुक्कुसो पञ्च
 ब्रहा उजू चारुमुलो
 ब्रहा पवडुकायो
 ब्रह्मलोका चवित्वान
 ब्राह्मणस्स गामवरं
 ब्राह्मणो अजयूधेन
 ब्राह्मणो च कयं जहे
 ब्राह्मणं चैव व्यग्धं च
 ब्राह्मणं दानि पुच्छामि

भ

भक्खो अयं मनुस्सानं
 भगिनी उप्पलवण्णा च
 भच्चा माता पिता बन्धू
 भणं सम्म अनुञ्जातो
 भणं कण्णमुख वाचं
 भत्तथो भत्तकाले च
 भत्तु मम सस्सु माता
 भत्तुरत्थे परक्कन्तो
 भत्तं भिन्नं हुता भरिया
 भट्ठको वतयं पक्खी
 भट्ठको वतायं
 भयट्ठिता नागवधेन
 भरस्सु मातापितरो
 भरामि पुत्तदारे च
 भरामि मातापितरो
 भरिया वे पुरिसं वज्जा
 भल्लातियो नाम अहोसि
 भवन्ति हेके पुरिसा
 भवे च नन्दति तस्स
 भवं नु चित्तो
 भातरोस्म महाराज

४२
 ६२
 १५४
 ९६
 १५१
 १५१
 ३६८
 १०२
 ३४२
 ८१
 १६२
 ८८
 २९२
 ३०२

३८३
 २८२
 २७७
 ७३
 ३२१
 २५५
 २८३
 ७७
 १२८
 ६१, १३६, २६९, ३२५
 २३९
 ३७५
 १४९
 ३०२
 १४९
 ३९०
 ३२७
 २०८
 २४८
 ३०८
 ३२६

भातरो होन्ति मे लुह
 भिक्खुं च दानि पुच्छामि
 भिय्यो मं आविसी पीति
 भीरुया नून मे कामो
 भुञ्ज सालि यथाकामं
 भुञ्जस्सु भोगे विपुले
 भुत्ता च मे भोगा
 भुत्ता मया निवापानि
 भुत्तं च पीतं च तवस्समम्हि
 भुत्वा तिणपरिघासं
 भुसम्हि कुट्ठो ति
 भेरो मुदिङ्गा पणवा

म

मक्खी पळासी सारम्भी
 मच्चो एको व अच्छेति
 मच्छानं भोजनं दत्वा
 मच्छेरा च पमादा च
 मज्झन्हिक्के सम्पतिके
 मज्जे सोवण्णयो रासि
 मणि अनग्घ रुत्तिरं
 मण्डव्य ढालोसि परित्तपञ्जो
 मण्डव्य भासि यमभासनेय्यं
 मतान मंसानि
 मतं मतं एव रोदव
 मतं मरिस्सं रोदन्ति
 मत्ता गजा भिन्नगळा
 मदा पमादो जायेय
 मधु इति मज्झमाना
 मधुवण्णं मधुरत्तं
 मनुञ्जमेव भासेय्य
 मनुस्समुखुमालानं
 मनुस्सस्सेव ते सीसं
 मनुस्सस्सेव मे सीसं
 मनुस्सिन्दं जहित्वान
 मनुस्सेमु कत्तं भत्तं
 मनुस्सो अमनुस्सो वा

३२०
 ३०३
 ३१४
 १६५
 २६९
 ३३३
 ३३३
 १३६
 २६९
 ६७
 १७०
 ३३९
 १३३
 २२९
 ८०
 २१०
 ३२४
 ११
 १९७
 ३०७
 २०३
 २८६
 ९३
 १२५, १६०
 ३५३
 ३९८
 १२१
 १२१
 ९
 १४५
 ९५
 ९५
 १०८
 २१२
 ३८२

मनुस्सोहं व्यसम्पत्तो	३८३	मातु भरियाय भातुच्च	३८८
मनो चे ते नण्णमति	९४	मा ते मित्तो अमित्तो	१२७
मन्ताभिजप्पेन पुरेहि	२४९	मा त्वं चन्दे रोदि	२७१
ममन्नपानं विपुलं	६६	मा त्वं नदि राजपुत्त	४६
मम लोहितभक्खस्स	९०	मानातिमाना कलहानि	३६२
ममेव देव पलितं	१६०	मा नो देव अदा चक्खुं	३१२
ममेव सुत्तनो अत्थो	१४८	मा नं दहरो ति उज्जासि	३७९
ममेवायं मञ्जमानो	७६	मा बालियं विलपि	५९
ममं च दिस्वान	१४०	मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन	९७
मयेकर्त्तं विप्पवसिम्ह	३२८	मा मद्दंसु रोदन्तं	९६
मयं च भरियं नातिक्कमाम	२०६	मा मुनिकस्स पिहयि	९
मय्हं गामवरं देहि	२६२	मा मे जनपदो आसि	२६४
मलमज्जकसमा राज	३०१	मा मं देव निवारोहि	२२८
मल्लं गिरि पण्डरकं	३२७	मायाकारा रङ्गमज्जे	३५५
महती वत ते बोन्दि	५२	मायाविनो नेकतिका	२४१
मह्वभयो भिसनको	२३२	माय्योमं करि भद्दन्ते	३८४
महयित्वा सम्बोधि	२५८	मालियो चतुरक्खो च	१९१
महस्सादा सुखा कामा	२२७	माली तिरिट्ठि कायूरी	३५९
महाजनसमागमम्हि	२४४	मालं च सो कासिकचन्दनं	२७९
महामत्ता च मे अत्थि	२३१	मा सालूकस्स पिहयि	७९
महाराजस्सहं धीता	१३३, १३४	मासु कुज्ज भूमिपति	१२८
महेसी मुरुचिनो	२८२	मा सु नन्दि इच्छति मं	१६
मा किञ्चि अवचुत्थ	१७३	मा हेव त्वं अबम्मट्ठ	३८४
मा खो त्वं तात पक्कोसि	४१	मिगराजा पुरे आसि	१३६
मा च पुत्तं मा च पति	२७१	मिगलुद्दो महाराजा	३२४
मातरं पठमं दज्जं	३८५	मिगानं सिङ्गालो अन्तो	८३
मातरं पितरं चा पि	२४०, २४१	मिगं तिपल्लत्थमनेकमायं	६
माता च पिता च	२२६	मित्तरूपेण बहवो	२०८
मा तात कुज्जि न हि	१२८	मित्तरूपेनिवेकच्चे	२०८
माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ	३४६	मित्तानि वे यस्स भवन्ति	२१५
माता पिता च भगिनी	२०७	मित्ताभिराधी चिरमेव	२६६
माता पिता च मे बुद्धा	२६९	मित्तामच्चापरिव्यूळ्हं	२२८
माता पिता परमा	३९०	मित्तं तस्सेव भजति	२४८
माता पिता भगिनी	३९०	मित्तो मित्तस्स पानीयं	२२६
माता पिता समणब्राह्मणा	२२३	मित्तो हवे सत्तपदेन होति	२०
माता मे सा महाराज	२१८	मित्तं च कयिराथ	२७६
माता व पुत्तं तरुणं	३९२	मित्तं सहायं च	२७४

मित्तं सहायं अधिगम्म	२७४, २७६	यत्थेको लभते बब्बु	३१
मिय्येव भरिया वज्जतो	१५१	यथन्नो पुरिसो होति	२५
मीळ्हेन लिता हहिरेन	१३०	यथा अग्गी व सुरियो व	२३१
मुञ्चयेत्तं महानागं	२१८	यथा अहं इतो	२५४
मुत्ता च वाहसहस्सानि	३४२	यथा इमे विप्पवदन्ति	२३६
मुत्तो चम्पेय्यको नागो	३३७	यथा उग्गतपं सन्तं	१८६
मुत्तो च बन्धना नागो	२१९	यथा कुसो व सस्सो व	२३२
मुत्तो च सो पोरिसादस्स	३६६	यथा केसा च मस्सु च	७०
मुत्तोसि हत्था वाळानं	३८४	यथा गिलित्वा बल्लिं	२४७
मेधावीनम्पि हिसन्ति	१८४	यथा तं सिक्खो सब्बे	३१२
मोघा जाति च वण्णो च	११९	यथा दधी व खीरं व	२३१
मोघं चस्स हुतं होति	२४२	यथा नदी च पन्थो च	१६, २३४
मंसकाजं अवहाय	३७८	यथा नल्लो व वेळू व	२३२
मंसभवन्नो तुवं राज	१६२	यथा पि अस्स नगरं	३९१
मंसोदनं सण्णिपायासं	३६५	यथा पि उदककुम्भो	११४
		यथा पि कीता पुरिसस्सुपाहना	५९
		यथा पि चन्दो विमलो	३७९
		यथा पि ते सागरवारिमज्झे	२३७
		यथा पि दारको चन्दं	११४
		यथा पि नावं पुरिसो	३४९
		यथा पि पावको ब्रह्मे	३८०
		यथा पि बीजमग्गमिह	२०३
		यथा पि माता च पिता	३१०
		यथा पि रम्मको मासो	३७९
		यथा पि राजा नन्देय्य	१५०
		यथा पि हिमवा ब्रह्मे	३७९
		यथा पंसुमुट्ठि पुरिसो	१२८
		यथा महा वारिधरो	३५७
		यथा माणवको पन्थे	७६
		यथा याचितकं यानं	२९६
		यथा वाचा च भुञ्जस्सु	२९
		यथा समं मञ्जमानो	२५०
		यथा सरणमादित्तं	२२९
		यथा सारदिकं बीजं	७०
		यथोदके अच्छे विप्पसन्ने	४५
		यथोदके आविले अप्पसन्ने	४४
		यदा कच्छपलोमानं	१७६
य			
यक्खगणसेविते	२७३		
यक्खा च मे पुत्तमकंसु	३०६		
यक्खा पिसाचा अथवा पि	३५४		
यक्खा हवे सन्ति	३०६		
यक्खे पिसाचे अथवा पि	३५४		
यक्खोहमस्मि कल्याणि	२२३		
यञ्च अञ्जे न रक्खन्ति	५		
यञ्चेत्तं इतिचीति च	१२५		
यतो च खो पण्डितो	१२२		
यतो च खो बहूतरं	६७		
यतो च जानेय्य	१२२, १७०		
यतो पि आगतो अव्ये	३८८		
यतो मं सरती राजा	५४		
यतो यतो गरु धुरं	९		
यतो विलुत्ता च	१९		
यतो सरामि अत्तानं	१६९, २३२		
यत्थ पोसं न जानन्ति	६७, ८८		
यत्थ बीजानि रुहन्ति	१८४		
यत्थ वेरी निविसन्ति	२४, १५३		
यत्थालसो च दक्खो च	१३१		

यदा कदाचि मनुजेषु	२२०	यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि	२२१
यदा काका उलूका च	१७७	यसं लब्धान दुम्भेवो	२८
यदा कुलको सकुणो	१७७	यस्मा च पनिषेकच्चे	१५६
यदा च सरसम्पन्नो	१०४	यस्मा च मे अनधिमनोसि	३६८
यदा ता पस्सन्ति	२३३	यस्मा च वारि गम्भीरं	३८२
यदा न पस्सन्ति	२३३	यस्मा दानं नाभिनन्दिं	२०१
यदा निस्सेणिमास्य्ह	१७७	यस्मिं व जायमानमिह	२००
यदा पराभवो होति	३९, १४९, ३२२	यस्मिं मनो निविसति	१७, २५३
यदा बिम्बोट्टसम्पन्नो	१७७	यस्स एतादिसा अस्सु	२१६
यदा मकसपादानं	१७६	यस्स कायेन वाचाय	१०९, १८८
यदा मत्तो च दित्तो च	८१	यस्स गामे सखा नत्थि	९३
यदा मुळालपत्तानं	१७७	यस्स चित्तं अहालिइं	९८
यदा यदा यत्थ यदा	८	यस्स चेत्ते न विज्जन्ति	५७
यदा ससविसाणानं	१७६	यस्सत्ता नालभेको व	११४
यदा सामुद्धिकं नावं	१७७	यस्सत्था दूरमायन्ति	६९
यदा मुराघटं पित्वा	१७७	यस्स दिवा च रत्तो च	६९
यदि मे अज्ज पातरासकाले	२४४	यस्स देवा पितरो च	२१४
यदि हेस्सति दस्साम	१०५	यस्स भरिया तुल्यवया	२१५
यदेसमाना विचरन्ति लोके	२८१	यस्स मङ्गला समूहतासे	२१
यदेसमाना विचरिम्ह	२९०	यस्स राजा भूतपति	२१५
यमद्दसाय दहरि	३७६	यस्स यवस्स छायाय	२१३, २९४
यमन्नपाने विपुलस्मि	३९७	यस्स सम्मुखच्चिण्णेन	९०
यमरियधम्मेन	२१५	यस्स साखा पलम्बन्ति	२५१
यमानयिं सोमनस्सं	१८५	यस्सस्स सक्खी मरणेन	३४९
यमाहु देवेषु	३१२	यस्सा पि धम्मं पुरिसो	२१३
यमिमं नदि पस्ससि	३२८	यस्सेत्ते च तयो धम्मा	१५
यमुग्गतेजो उरगो ति	३३५	यस्सेत्ते चतुरो धम्मा	१५, ५७
यमुद्धरि वाहने	२६३	यस्सेव भीतो न ददाति	२१०
यमेकरत्ति पठमं	३५२	या काचि नज्जो	३१७
यमेकरत्तं अनुत्तप्पथेत्तं	३२८	याचको अप्पियो होति	१५३
यमेतमक्ख्वा उदधि	३१७	याचनं रोदनं आहु	९६
यमेतं परित्तप्पसि	१०४	या च मनुस्सलोकास्मि	३५८
यमेत्तं वारिजं पुप्फं	१४३	या तिसति सारमया	१४६
यमिह जाते न पस्सति	२००	या ते कता ब्राह्मणस्स	३६६
यमिह सच्चं च धम्मो च	३९	या ते सा भरिया	२०५
यसस्सिनो उत्तमपुग्गलस	१०२	या दलिही दलिइस्स	९५
यसस्सिनं कुले जातं	७२	यादिसं कुरुते मित्तं	३२६

यानि करोति पुरिसो	५६, ११३	ये धम्मं नत्पजानन्ति	१६३
यानि पुरे तुवं देवि	८९	येन अत्थेन आगच्छि	३१२
यानि सच्चानि द्विपादिन्द	३१४	येन एको रथो याति	१०५
या मन्तना अरञ्जस्मिं	१०४	येन कामं पणामेति	३६
या मेसा व्याहासि	२६१	ये न काहन्ति ओवादं	४८
यायञ्जमनुसासति	२६	येन केनचि वण्णेन	१५६, २१३
यायेवानुसासनिया	१२८	येन जातेन नन्दन्ति	२००
याव अनुस्सरं कामे	२३८	येन जातेन नन्दिस्सं	१८५
यावता चतुरो दीपा	१७७	येन भत्तानि पच्चन्ति	१८४
यावता चन्दिमसूरिया	६८	येन भूत्तेन यापेन्ति	१८५
यावता मणि घंसाम	७९	येन मित्तेन संसग्गा	७४
यावता सीसली पोसो	१५९	येन सत्तुविलङ्गा च	२६
यावदेवस्सहू किञ्चि	१००	येन सिञ्चन्ति दुक्खितं	१८४
याव नुप्पज्जती बृद्धो	१०४	येनाभिभूतो कुसलं	२००
यावन्तो उदविन्दूनि	३८४	येनासि किसिया पण्डु	७२
यावन्तो पुरिसस्सत्थं	३४८, ३९१	येनोचिता जनपदा	३८६
याव सो मत्तमञ्जासि	६७	ये पण्डिता अत्थदसा	१९६
या सा रति उत्तमा	२२४	ये फलत्या सम्भजन्ति	१८३
या सीलवती अनञ्जयेय्या	३४५	ये ब्राह्मणस्स समणस्स	१४४
युत्ते देव रथे देहि	३१२	येमे अहं न जानामि	१५३
मुत्तो रथो महाराज	३२५	ये मं याचितुमायन्ति	३१४
युवा मुजातो मुमुखो	३५०	ये विप्पमुत्ता अनवज्जभोगिनो	३३५
ये कुक्कुरा राजकुलम्हि वद्धा	७	ये बृद्धेमपचायन्ति	१०
ये कुञ्जरा सत्तसता	३९७	ये वे सखीनं सखारो	१८१
ये कुलीरा समुहस्मि	७२	ये सञ्जिनो ते पि दुग्गता	३०
ये केचि अत्थि समणा	२९०	ये समणस्स ब्राह्मणस्स	१४४
ये केचि मानुसा कामा	३७१	येसं न कदाचि भूतपुब्बं	२४४
ये केचिमे मच्छरिनो	२४३	येसं रागो च दोसो च	१६३, ३०७
ये केचिमे सुग्गतिमासमाना	२४३	येसं वो एदिसो धम्मो	७४, ७७
ये खत्तियासे अनिसम्मकारिनो	१७१	यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्ठो	२५५
ये गुह्यमन्ता अविकिण्णवाचा	३९१	यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो	११, १२, १३०
ये च काहन्ति ओवादं	४८	यो अप्पदुट्ठस्स तरस्स	१२२
ये च खो नं पसंसन्ति	७७	यो अलीनेन चित्तेन	१४
ये च खो पटिसङ्खाय	१२१	यो इन्द्रियानं कामेन	१७४
ये च सीलेन सम्पन्ना	९६	यो किच्छगतस्स आतुरस्स	३४५
ये चा पि मे सकुणा	२९०	यो कोपनेय्ये न करोति	१९५
ये ते भवन्ति नागा च	२५७	यो गुह्यमन्तं परिरक्खनेय्यं	३८८

यो च अप्पटिवेक्खित्वा	२४६	यो पिट्ठिमंसिको होति	३६०
यो च उप्पतितं अत्थं	१०६, १३५, १७०,	यो पुत्तो कासिराजस्स	३९४
	२०८	यो पुब्बं कतकल्याणो	२१, ८७, १५९
यो च एतानि ठानानि	२४०, २४६, ३८१	यो पुब्बं करणीयानि	१७
यो च काले मितं भासे	१००	यो बालमन्तं	२५०
यो च त्वं सखिनो हेतु	३२३	यो मातरं वा पितरं	२०५
यो च धम्मेन चरति	१८८	यो मे हत्थे च पादे च	९२
यो च याचनजीवानो	१५३	यो मं पुरे पच्चुड्ढेति	१५९
यो च वन्तकसावस्स	५६, ३७४	यो युज्जमानानमयुज्जमानो	२६१
यो च सीलं च पञ्चं च	१५४	योयं भिसानि खणति	१४३
यो चा पि मित्ते	१३४	यो वे अनट्ठं व नट्ठं ति चाह	२८१
यो चा पि सीते	१३४	यो वे कते पटिकते	१०६
यो चीध कम्मं कुरुते	१०३	यो वे काले असम्पत्ते	१००
योजेन्तु वे राजरथे	३०८, ३३८	यो वे दस्सन्ति वत्वान	३१२, ३१३
योजेहि सारथि यानं	३१३	यो वे धम्मं धजं कत्वा	२९
यो तस्स दुक्खजातस्स	२५५	यो वे नरो मुहदं	३८९
यो तिन्दुककूक्खस्स	८९	यो वे पितुहृदयस्स	३४५
यो ते इमं विमालवित्थं	१९९	यो वे मेत्तेन चित्तेन	४०
यो ते पुत्तके अत्तादि	१९१	यो वे याचनजीवानो	१५३
यो ते विस्सासये	१८८	यो वे सव्वसमेतानं	७२
यो ते सखा दहरो	१९१	यो सब्बलोकस्स	२१४
यो ते हत्थे च पादे च	९२	यो साहसेन अधिगम्म	१८७
यो तं विदुग्गा	२६५	यो हरे मत्तिकं चालं	१२६
यो तं विस्सासये तात	१०९	यो हित्वा पुब्बसञ्जोगं	३५९
यो दन्धकाले तरति	१०७	योहं सेट्ठो सहस्सस्स	२२८
यो दन्धकाले दन्धेति	१०७	योहं अत्थं च धम्मं च	३७७
यो दिस्वा भिक्खुं	१४२	यं अन्नपानस्स पुरे लभाम	९९
यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं	२४, ५४	यं उस्सुका सङ्खरन्ति	७७
यो देवोयं दक्खिणायं	२३६	यं एकराजा पयवि	२८०
योध उप्पतितं अत्थं	१७०	यं एणिकूलस्मि जनं	१५५
यो धम्मलद्धस्स ददाति	१७५	यं एता उपसेवन्ति	७०, ७१, ३४४
यो न हन्ति न घातेति	२१२	यं किञ्चि उभतो तीरे	३५८
यो नावजानाति सहायमित्ते	२१४	यं किञ्चि पिट्ठं च हुतं च	१९९
यो नीलियं मण्डयति	१०७	यं च जञ्जा कुले जातं	१२१
यो परेसं वचनानि	११८	यं च हेतुमुपादाय	२३५
यो पहट्ठेन चित्तेन	१४	यं ते पविकत्थितं पुरे	१९
यो पाणभूतानि	१७६	यं तं अपुच्छिम्ह	३१९

लङ्घि समुद्रं पक्खन्दि
 लद्धद्वारो क्तोकासो
 लद्धाय यक्खा तव निक्खभिवक्खं
 लद्धा सतसहस्सानि
 लद्धा सुखं मज्जति
 लसी च ते निष्फलिता
 लहुं च वत खिप्पं च
 लाभो वत मे अनप्परूपा
 लाभो अलाभो यसो
 लाभो सिलोको
 लित्तं परमेन तेजसा
 लुहपुत्ता निसामेथ
 लुहा देव समायन्तु
 लुहो चरो पासहत्थो
 लुब्धानं लुहचित्तानं
 लूखानि तिण्णीजानि
 लोहेन वे हज्जति

व

वट्टनावलि सङ्कासा
 वड्डतामेव निग्गोधो
 वण्णगन्धरसूपेतो
 वण्णवा अभिरूपोसि
 वण्णारोहेन जातिया
 वधिससमेतं ति
 वधिससामि ते लट्ठुकिके
 वनिब्बतो मग्गह वनि
 वनं यदग्गि दहति
 वन्दामि तं कुञ्जर
 वन्दे अहं पव्वतराजसेट्ठं
 वन्दे इन्दीवरीसामं
 वन्दे ते अयिरत्तहो
 वन्दे भागीरथि गज्जं
 वन्दे सीहे च अग्गवे च
 वम्भीकयूपस्मि किपिल्लिकानि
 वरं चे मे अदो सक्क

१९३
 ३८७
 १४८
 १९३
 ३१६
 ३२
 १७०
 २४५
 ९९
 २५४
 २२
 ३७१
 ३७१
 २९०
 २३३
 १४४
 २२२
 वरं च मे हंस भवं
 वरं वरं त्वं निहनं
 वस देवानुभावेन
 वसेय्याम तवागारे
 वस्समिव सरे पादे
 वस्सानि पञ्जाससमाधिकानि
 वाचं मनं च पणिधाय
 वाचाय सखिलो मनो
 वाचा व किर ते आसि
 वाणिजकसमा राज
 वाणिजा समिति कत्वा
 वातस्सितानि भक्खेसि
 वाति गन्धो तिमिरानं
 वाति चायं ततो गन्धो
 वामेन भिक्खमादाय
 वायमेयं पुरिसो
 वारित्ता पुरिमा साखा
 वालोदकं अप्परसं
 वालमिगानुचरिते
 विकन्तं सूकरं दिस्वा
 विकिण्णवाचं अनिगुम्हमन्तं
 विक्कम रे हरिपाद
 विक्कमामि न पारेमि
 विचराम दानि गिरिवननदियो
 विचेय्य दानं
 विज्जमानेसु वाकेसु
 विज्जाधरा धोरमधीयमानं
 विदितं धुसं उन्दुरानं
 विदेसवासं वसतो
 विद्धो च नागो
 विना पि दाना तव वचनं
 विनील दुग्गं भजसि
 विव्वन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि
 विव्वन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि
 विरत्ते मेथुना धम्मा

१८२
 ७८
 २९६
 २५२
 २७०
 ७५
 २२५
 १३६
 २१
 २९९
 २९३
 ३८२
 ११७
 ९८
 ३०३
 १४, २८, २६४, २६५
 २९४
 ४४
 ३८२
 ७९
 ३८८
 ११७
 ११७
 २७४
 १७६
 ४६
 ३५५
 १०४
 ८८
 ३७४
 ३३७
 ३७
 ३३५
 १५१
 २९७, २९८, २९९,
 ३००, ३०१
 ५०

१९४, १९५, २५८,
 २५९, २६०

विरूपवन्नेहि मे मेत्तं

विलुम्पसेव पुरिसो	६१	सचे अहं भूतधरं	११५
विवरधिमासं द्वारं	८६	सचे अहं मरिस्सामि	३५९
विवादेन किंसा होन्ति	१५०	सचे इमं ब्रह्मे	४०१
विवादो नो समुप्पन्नो	१५०	सचे खो त्वं उदयोसि	२२५
विविच्च भासेय्य दिवा	३४८ ३९१	सचे च किस्मिच्चि काले	३८८
विविधेहि उपायेहि	१२०	सचे च खो उत्तरो	२३७
विविधं अधिमना	३३०	सचे च जञ्जा अविसम्हमतनो	२५६
विसं मा पटिसेवित्थो	२५४	सचे च तनुजो पोसो	४४
विस्सासमापज्जिमहं	३८९	सचे च तं राज भदो	३११
विस्सासये न च तं	३९३	सचे च मं रक्खति	१०८
वीमंसमानो इसिनो	२८२	सचे च राजा विचिकिच्छसे	२६६
वीसं वा पञ्चवीसं वा	१०७	सचे तस्स हेतुम्ह उभो	१४०
वृत्थं मे भवनं दिव्यं	२९७	सचे तुवं युद्धबलो	२२२
वेदा न सच्चा न च	३४९	सचे तुवं विपुले	३९८
वेदेहपुत्तो भद्दं ते	३९४	सचे ते ऊनं कामेहि	२२८
वेहायसं अगमा	३०६	सचे ते दुक्खमुप्पज्जे	२५५
वेहायसं गम्ममगम्म	३६०	सचे पनादिकेनेव	७२
स		सचे पिमं पिहयसि	१४५
		सचे पि वातो	३३७
		सचे पि सन्तो विवदन्ति	९२
		सचे पि सेलस्मि वपेय्य	८४
		सचे ब्राह्मण गच्छेसि	१३६
		सचे मुच्चे पेच्च मुच्चे	७
		सचे रोदे किंसा अस्सं	११४
		सचे लभेय निपकं	१८०
		सचे वो बुद्ध्यमानानं	३८५
		सचे हि त्याहं वनहेतु	२८८
		सचे हि सच्चं भणसि	१७३, १७४
		सच्चप्पटिञ्जा तवमेस	३३८
		सच्चं किर त्वं अपि	२१२
		सच्चं किरेवमाहंसु	१८, १३७, २६३
		सच्चं खो एतं वदसि	३३२
		सच्चं खो वदेसि माणव	२१०
		सच्चं चस्स हृतं होति	२४२
		सञ्चयो नाम मे	८७
		सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सनं	८७
		सद्धि वस्ससहस्सानि	९२
सकमित्तस्स कम्मेन	२७६		
सका रट्ठा पञ्चाजितो	८८		
सकुणो मग्घको नाम	१४१		
सकं निकेतं अतिहील्लयानो	२८७		
सक्को पि पटिनन्दित्व	२९५		
सक्कोहमस्मि देविन्दो	३१४		
सक्यरूपं पुरे सत्तं	२३९		
सखा च मित्तो भमासि	३१३		
सखीनं साजीवकरो	२०३		
सङ्कुथेव अमित्तस्मि	३९, ३९२		
सङ्कुप्पमेतं पटिलद्ध	२०४		
सङ्कुप्परागधोतेन	६६		
सङ्कुय्य सङ्कुत्तब्धानि	९१, १६२		
सङ्कुत्तरूपेण भवं	११५		
सङ्गामावचरो सूरौ	४४		
सच्चाहं बालो परनेय्यो	३३३		
सचे अरञ्जं हित्वान	२५४		
सचे अहं तात तथा	३९७		

सद्वि बाहसहस्रानि	२५८	सब्बे पिमे देवसमा	१५८
सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं	५५	सब्बेव ते धम्मगुणा	२८४
सतमेको च मे पुत्ता	३२३	सब्बे समागम्म करोम	२३७
सतं सहस्सानि	२६१	सब्बे समेवं हि	३५३
सत्ततन्तिं सुमधुरं	६३	सब्बेसु किर भूतेसु	४२
सत्त मे रोहिता मच्छा	९३	सब्बेसं सीतिभूतानं	२७८
सत्तवस्सा पब्बजिता	१४४	सब्बेहि किर आतीहि	७३
सत्ताहमेवाहं	२००	सब्बेहि किसुको दिट्ठो	६४
सत्तिगुम्बो च चोराणं	३२६	सब्बो जनो हिसितो	६२
सदा मं गिलते मच्चु	३७८	सब्बो लोको अत्तमनो अहोसि	५४
सद्दहामि महाराज	४७	सब्बो लोको परिचित्तो	२६२
सद्दहासि सिज्जालस्स	२६	सब्बो व लोको एकतो	२४६
सद्धाय निक्खम्म पुनं	२०१	सब्बं नरानं सफलं	३०७, ३०८
सन्ता दन्तायेव	२०१	सब्बं भण्डं समादाय	१२६
सन्ति अञ्जे पि रुक्खासे	१६२	सब्बं सुतमवीयेथ	१२५
सन्ति अञ्जे पि सकुणा	१३२	सग्भिरेव समासेथ	४६
सन्ति अञ्जे पि ससका	२१६	समणं तं मञ्जमानो	९७
सन्ति पक्खा अपतना	१०	समणे तुवं ब्राह्मणे	२०२
सन्ति रुक्खा हरिपत्ता	१८२	समणे ब्राह्मणे वा पि	२४०
सन्दिट्टिकमेव अम्म	१७२	समणे ब्राह्मणे वन्दे	३९६
सन्धि कत्वा अमित्तेन	३९, ३९२	समणे मयं ब्राह्मणे	२०६
सत्पं पमोक्खामि न ताव	१४०	समणो ति मे सम्मततो	३९०
सब्बकामददं कुम्भं	८१	समतिचित्तं अनवसेकं	२२
सब्बञ्जू सब्बविदू च	२५८	समप्पितो पुष्पसल्लेन	३७५
सब्बत्थ कतपुञ्जास्स	७९	समा अम्बट्टवेस्सेहि	२९९
सब्बभोगा परिजिण्णा	३९९	समागता जानपदा	२६४
सब्बमिदं चरिमं कतं	९०	समा गोपनिसादेहि	३००
सब्बलोकविरुद्धोसि	२१२	सम्पत्तं अत्तनि वेरं	२१२
सब्बसं सीतिभूतानं	२७८	सम्पन्नवाहनो पोसो	३२४
सब्बसंहारको नत्थि	२५	सम्पन्नं सालिकेदारं	२६८
सब्बा कियेवं परिनिट्ठितानि	८७	सम्पत्तं अत्तनि वेरं	२१२
सब्बा दिसा अनुविसटोहमस्मि	२२२	सम्पेसि खो मं वाचाय	१३१
सब्बानि एतानि सुभासितानि	१९६	सम्पेसितो च रञ्ज्जा	२५७
सब्बा परिक्रय्या फेगु	१६९	सम्बोधिपत्तो स महानुभावो	३७६
सब्बामित्ते रणं कत्वा	४३	सम्भवो नाम मे भाता	३७९
सब्बायसं कूटमतिप्पमाणं	१०८	सम्मुखा वा तिरोक्खा वा	९८
सब्बे अपिहिता द्वारा	१९३	सम्भोदमाना गच्छन्ति	१०

सरभा सरदे काले	१६२	साधु होतु तपो चिण्णो	२४०
सरभे च गते दिस्वा	१६३	साधु सम्बहुला जाती	१८
सरभेसु मनं कत्वा	१६२	सा नून पुन रे पक्का	४००
सरभं गिरिदुग्गस्मि	२६५	सा नूनसा कपणिका	२१८
स राजपुत्तो परिदेवयन्तो	३३१	सा नूनाहं इतो गन्त्वा	१६९
स राजा इसिना सत्तो	१७४	सा नूनाहं मरिस्सामि	१५९
स राजा परिदेवेसि	३४२	सामग्गिमेव सिक्खेय	२५२
स राजा पाविसि व्यम्हं	३३९	सामा च खो चन्दनलित्तगत्ता	११३
सरानि खीयन्ति	३५३	सा मुहुत्तं पलायित्वा	३२०
सरीरदव्यं दुब्बव्यं	४९	सा मं अन्नं पानेन	११८
सरीरमज्झमिहं ठितातिमज्झहं	१८९	सा मं सण्हेन मुदुता	११८
सरं च जुहति पोसो	२४२	सायमेके न दिस्सन्ति	२२९
सवनेन एकस्स	२५२	सायं च पातो उदकं	३३२
सवनेन पिपो भेसि	२५२	सायं समज्जा इधमज्जपत्ता	४१
ससत्त्वा तात राजानो	२५४	सारिपुत्तो तदा नागो	१९७
ससमुद्घपरियायं	९०, १८५, ३८७	सालीनं ओदनं भुज्जे	९०, १०८
सहस्सकण्डो सतगेण्डु	७१	सा होतु नावा	१९९
सहस्सवेदो पि न तं	१२९, २७७	साहं अहिसारतिनी	२८३
सा इसिस्ता दुक्खिता	३७२	साहं ब्राह्मणराजानं	२८३
साकं भिसं मधुं मंसं	३०३	साळूरसङ्घं च निसेषयित्वा	३२७
सा कातियानि मुणिसाय	१६८	सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि	२५
सास्साहि रुक्खो लभते	३५०	सिङ्गाल वाल दुम्मेष	१२६
सागरपरियन्ताय	२५७	सिङ्गालो मानयद्धो	६२
सा च अन्तेपुरं गन्त्वा	३४३	सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो	७२, १३९
सा च अस्सममागच्छि	३९६	सिङ्गेन निहनाहेतं	७६
सा च छिन्ना व पग्घरि	२९३, २९४	सिरी च लक्खी च	१७१
सा तत्थ उपसङ्कुम्म	३४२	सीलवन्तो न कुब्बन्ति	१०३
सा तत्थ परिदेवेसि	३९६	सिलेसूपमा सिखिरिव	२३४
सा तत्थ वित्ता सुमना	१९९	सीलं किरिव कल्पाणं	२१, ८१, १००
सादुं वा यदि वासादुं	१०८	सीलं सेय्यो सुतं सेय्यो	११९
सादूनि रमणीयानि	१०८	सीसं नहानुप्पलमालभारी	३७३
साधु खो पण्डितो नाम	२३	सीहङ्गुली सीहनखो	४५
साधु खोसि अनुप्पत्तो	२९५	सीहा च व्यग्घा च	३५५
साधु खो सिप्पकं नाम	२५	सीहा व्यग्घा च दीपी च	३८३
साधु जागरतं सुत्तो	१६३	सीहो च सीहनादेन	३४
साधु भासतियं यक्खो	२२६	सुकस्स भासमानस्स	१४३
साधु सक्खि कतं होति	१८२, १८३	सुकिञ्चरूपं परिदेवयद्धो	३२७, ३२८

मुक्कच्छवी वेषवेरा	२४१	मुवण्णमालं सतपत्तं फुल्लितं	१९७
मुक्कञ्जलिपग्गहिता	२०८	मुवण्णसंक्कचधरा	३९७
मुखं च रुक्खं कोट्ठापं	१८२	मुवस्सं च वरं दत्त्वा	१८२, १८३
मुखकामे दुक्खापेत्वा	१७५	मुवासितं इसिनं	२८२
मुखस्सानन्तरं दुक्खं	१७४	मुविजानं सिङ्गालानं	२५३, २५५, २६४
मुखा धरा वच्छनस	६०	मुमुखं वत जीवन्ति	१४३
मुखी पि हेके न करोन्ति	२१३	मुमुखं वत जीवामि	९४
मुखमालरूपं दिस्वा	३०२	मुसू यथा सक्खरघोतपाणी	६७
मुखं जीवितरूपोस्मि	५५	मुसंविहितकम्मन्तं	३९९
मुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो	२१३	सूचि कम्ममारगामस्मि	१३८
मुखं निरासा सुपति	१००	सूरेन दलवन्तेन	२७७
मुखं नु खण्डसो छिन्नं	२३५	सूरो सूरेन सङ्गम्म	५७
मुखं वत मं जीवन्तं	२४	सेतानि हिमवतो	२७३
मुचित्तपत्तछदन	१३५	सेनामोक्खपलाभेन	१२०
मुक्कजं वत नक्कजि	९५	सेनेव त्वं पणसि	३६५
मुणन्तु मय्हं परिसा	३३२	सेनो बलसा पतमानो	४०
मुणन्तु मे जानपदा	१८५	सेय्यो अमित्तो मतिथा उपेतो	१२
मुणिसा हि मय्हं वञ्जा	१६७	सेय्यो अमित्तो मेधावी	१२
मुणोम धम्मं असतं	२०६	सेय्यंसो सेय्यसो होति	७८
मुणोमि तिट्ठामि	२१९	सेलं सुमट्ठं नरवीरनिट्ठितं	१५८
मुणोहि मय्हं वचनं	२१९	सेवमानो सेवमानं	३२६
मुता हि मय्हं परमा विमुद्धि	८४	सो अयं हामति चेव	८३
मुत्तितिक्खं अरञ्जाम्हि	१८८	सो करस्सु आनुभावं	९६, २१२
मुतं मेतं महाब्रह्मो	१८३	सोक्कट्ठाय दुरत्ताय	३९५
मुत्त्वा कण्णमुखं वाचं	३२१	सो कोसियो अत्तमनो	२६९
मुदस्सं वज्जमञ्जेसं	१२६	सो खत्तिघो होतु	२७९
मुदिट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना	१८९	सो गामणी होतु	२८०
मुदुक्करं कम्ममकासि	२७५	सो धोररूपं निरयं	१३०
मुदुल्लभित्थी पुरिसस्स	३९८	सो च पोक्खरणीतीरे	३१४
मुन्हातो सुविलित्तोसि	१२७	सो बयिस्सति मं कन्ता	१६५
मुड्ढू मुभा मुप्पटिमुक्ककम्बु	१९८	सो च वेगेनुदण्णतो	३८४
मुमज्जं च मुपासं च	१३८	सोचं पण्डु कित्तो होति	११४
सुरक्खितं मे ति कथं	१९०	सो छिन्नवातं कमसी	३६०
सुरामेरयमाधुका	२२७	सोतत्तो सोसिन्दो चेव	२२
सुलद्धलाभा जनकस्स	१५२	सो ते करिस्सामि	८९, १०२
सुलद्धलाभो वत मे	३०८	सो ते सुव वरं दम्मि	१८२, १८३
सुवण्णचित्तकं भूमि	३३९	सो तत्थ भुत्वा च	३३९

सो नून मधुरं ब्राति	२१६	सोळसित्विसहस्सानि	२८३, ३३६, ३५९, ३८७
सो नूनाहं इतो गन्त्वा	१६९	संवसन्ता विवसन्ति	२५३
सो पञ्चतं निरये	३३८	संवासेन हवे सक्क	१२४, १६०
सो पस्ससन्तो महता	१४०	संविग्नरूपो इसिना	१८९
सो वज्झतू पाससतेहि	२८१	संविग्नरूपो परिसाय	१५२
सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव	३५	स्नेहसङ्गथिता गन्था	१९४
सो ब्राह्मणो होतु	२७९	स्वस्स गोमयचुण्णानि	१२०
सोभति मच्छो गङ्गेय्यो	५१	स्वागतं ते महाराज	२९५
सो भिन्नसीसो वहिरमक्खितङ्गो	२८७	स्वाधिप्पामा भारद्वाजो	३७७, ३७८, ३८०
सो माणवो तस्स पावदि	२०९		
सो मं ततो समुट्ठासि	३८३	ह	
सो मं दहति रागग्नि	५४	हत्थपादा च ते सेता	३८१
सो मं दिस्वा किं	३८२	हत्थपादं यथा छिन्दे	३२५
सोवण्णमयो पभस्सरो	२०९	हत्थारोहा अनीकट्टा	३९९
सोवण्णमयं मणीमयं	२०९, २१६	हत्थिगवस्सा चिमे बहू	१६४
सो वेदजातो अज्झमवि	७१	हत्थी गवस्सा मणिकुण्डला	३१८
सो वो अहं पमोक्खामि	३२०	हत्थीहि अस्सेहि रथेहि	३५२, ३५३
सोसेत्वा नून मरणं	३५७	हृदयङ्गमं कण्णमुखं	२९१
सोहं अपेतदरयो	३५७	हन्ति हत्थेहि पादेहि	१०९
सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि	११२, १२५, २१०, २१७	हन्त्वा छेत्वा वधित्वा च	६४
सोहं एतादिसं हित्वा	२९७	हन्दज्ज त्वं मुञ्च वधा	३९२
सोहं एवं पजानामि	३०९	हन्द दानि वनन्तानि	१४७
सोहं गन्त्वा मनुस्सेसु	२९६	हरं अन्नं च पानं च	११०
सोहं चतुप्पत्तमिमं	२६३	हरीतकं आमलकं	२९९
सोहं जनिन्देन	२५०	हल्लिहिरागं कपिचित्तं	१०९, १८८
सोहं तदेव पुनप्पुनं	१६४	हितेन तासं नन्दामि	२८३
सोहं तमेवानुविचिन्तयन्तो	१६१	हित्वा गन्धारविसयं	१५६
सोहं तेनाभिसत्तोस्मि	३८४	हित्वा गामसहस्सानि	१५६
सोहं ददामि सारतो	३८६	हित्वा धरं पब्बजितो	३९१
सोहं दस्सं च भोक्खं च	२३०	हिमच्चये हेमवताय	३२७
सोहं नयेन सम्पन्नो	४०	हिय्यो ति हिम्यति पोसो	३५०
सोहं नून इतो गन्त्वा	९२	हिरज्जं मे सुवण्णं मे	५५
सोहं सत्तं अज्जन्तरोस्मि	१८१	हिरिओत्तप्पसम्पन्ना	४
सोहं सहस्सजीनो व	१७५	हिरिया तित्तिक्खाय	३९२
सोहं सहा व सात्ताहि	३८२	हिरि तरन्तं विजिगुच्छमानं	११९
सोहं सीलं समादिस्सं	८१	हिरीमना पि अहिरीकभावं	३६३
सोळसाहि च वात्तिस	१९३	हीनजच्चो पि चे होति	३२४

हीनेन ब्रह्मचरियेन
होति सीलवतं अत्यो
होन्ति हेते महाराज

१७६ | हंचि तुवं एवमञ्जसि सेय्यो
५ | हंसा कोञ्चा मयूरा च
८९ | हंसो पलासमवच

२६
५०
१२३

—:०:—

सुद्धिपण्णं

पिट्ठ	पन्तिथं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
७४	१८	मे युनकं	मेयुनकं
९१	६	अहिं सयं	अहिसयं
१८६	२	अहिं सयं	अहिसयं
३२७	५	साळूरसङ्घसा	ळूरसङ्घं
३४४	१८	सण्ठानं	सण्ठानं
३८९	२	अनत्थ वा	अनत्थवा

—: ० :—

5

मुद्रक—टेकनिकल प्रेस प्राइवेट लिमिटेड

२, लाजपत रोड, प्रयाग

प्रकाशक—भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)

S

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.

S. E., 14B, N. DELHI.